

ΙΩΑΝΝΟΥ ΕΜ. ΣΤΡΑΤΗΓΑΚΗ

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ
ΙΑΚΩΒΟΣ

Ο ΑΠΟ ΔΥΡΡΑΧΙΟΥ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

ΣΤΟ ΚΟΖ 41 Β Α

ΑΘΗΝΑΙ, 1956

32/4

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

Ο ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ ΙΑΚΩΒΟΣ
(ΚΑΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΝ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΝ)

97

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

ΕΡΕΥΝΑ
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ
1974

ΙΩΑΝΝΟΥ ΕΜ. ΣΤΡΑΤΗΓΑΚΗ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΚΟΝΙΤΣΑΣ
N ΒΙΒΛΙΟΤΗΤΗΣ 56006
ΠΡΩΤΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ 12/9/2014
ΤΑΧΥΔ. ΑΡΙΘΜ.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΜΑΧΙΛΗΝΗΣ
ΙΑΚΩΒΟΣ

‘Ο άνθρωπος και η θρησκεία του

• ΣΥΛΛΟΓΗ •
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ ΠΡΙΩΝΗ
ΔΩΡΕΑ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΛΛΟΓΟ
ΚΑΣΤΑΝΙΑΝΗΣ ΠΟΥΡΝΙΟΥ

ΑΘΗΝΑΙ, 1956

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

Ἄνταποκρίνομαι εὐχαρίστως εἰς τὴν παράκλησιν τῆς Ἐπιτροπῆς νὰ γράψω μερικὰς γραμμάς, ἐν εἶδει προλόγου, εἰς τὴν Βιογραφίαν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μυτιλήνης κ. κ. Ἰακώβου, τὸν ὁποῖον ἀγαπῶ καὶ ἐκτιμῶ βαθύτατα.

Πρόκειται, ἀναντιρρήτως, περὶ ἀτόμου μὲ σπανίως συναντώμενα προσόντα καὶ ἀρετάς. Ὁ Ἅγιος Μυτιλήνης εἶναι ἄνθρωπος ἰσχυροτάτης θελήσεως, προικισμένος, παραλλήλως, καὶ μὲ πολιτικὴν καὶ διπλωματικὴν ἰδιοφυΐαν οὐχὶ τυχούσαν, χάρις εἰς τὴν ὁποῖαν κατώρθωσε νὰ προσφέρῃ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν πατρίδα του καὶ τὴν κοινωνίαν ἐξόχους ὑπηρεσίας, αἱ ὁποῖαι δικαιοματικῶς τὸν κατατάσσουσιν μεταξὺ τῶν ἐπιφανεστέρων Ἑλλήνων τοῦ νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ.

Ἀπέραντος εἰς πλοῦτον Χριστιανικῶν ἀρετῶν εἶναι ὁ ψυχικός του κόσμος. Ἐκπλήσσει τὸν ἄνθρωπον ἡ βαθεῖα θρησκευτικότης του, ἡ χριστιανικὴ καλωσύνη του, ἡ φλογερὰ φιλοπατρία του, ἡ ἀνιδιοτέλειά του, ἡ λιτότης του.

Ἡ ἀγάπη του πρὸς τὸν πάσχοντα συνάνθρωπόν του, ἐγγίζει τὰ ὅρια τῆς θυσίας. Εἰς αὐτὸ τὸ ὠραῖον πάθος του, ὀφείλονται τὰ ἀνωτέρας χριστιανικῆς πνοῆς, πελώρια ἔργα φιλανθρωπίας, μὲ τὰ ὁποῖα ἐγέμισε τὴν περιοχὴν τῆς Ἐπαρχίας του, ἐξ οὗ καὶ ἡ ἀγάπη μὲ τὴν ὁποῖαν τὸν περιβάλλει τὸ ποίμνιόν του, πλούσια δείγματα τῆς ὁποίας ἐγνώρισα κατὰ τὴν ἐπίσκεψίν μου εἰς Μυτιλήνην, τὸν Νοέμβριον τοῦ 1949, ὅτε προέβην εἰς τὰ ἐγκαίνια τοῦ ἐκεῖ ὑποκαταστήματος τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος εἶναι, ἀναντιρρήτως, ἓνας μεγάλος Ἕλληνας καὶ Ἄνθρωπος. Ὡς τοιοῦτον θὰ τὸν κατατάξῃ αὖριον εἰς τὰς δέλτους τῆς ἱστορίας. Αἱ ἐπερχόμεναι γενεαὶ θὰ παραδειγματίζωνται ἀπὸ τὸν ὑψηλὸν του πατριωτισμόν.

Οἱ μεγάλοι δημιουργοὶ καὶ τὰ μεγάλα Ἔργα ἐπισύρουν, ἀνέκαθεν, τὸν φθόνον καὶ τὴν κακίαν. Ἀπὸ τὴν λαβίδα τοῦ φοβεροῦ αὐτοῦ νόμου, ἦτο ἀδύνατον νὰ ξεφύγῃ ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος. Ἡ δημαγωγία καὶ ὁ φθόνος ἐξεστράτευσαν ἐναντίον του μὲ πάθος καὶ μανίαν.

Ἀποδοκιμάζοντες καὶ ἡμεῖς τὴν ἀνίερὸν αὐτὴν πράξιν τῶν δημαγωγῶν, ὑποβιβάζουσιν, ὅσον τίποτε ἄλλο, τὴν στάθμην τοῦ πολιτισμοῦ τῆς χώρας μας,

ἤχθημεν εἰς τὴν ἀπόφασιν ν' ἀναλάβωμεν πρωτοβουλίαν ἀποκαταστάσεως τῆς τόσον διαστρεβλωθείσης ἀληθείας, ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἄτομον καὶ τὸ ἔργον τοῦ σεπτοῦ λευῖτου.

Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν, εἰσηγήθημεν τὸν καταρτισμὸν Ἐπιτροπῆς, ἣτις, ἀποτελεσθεῖσα ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. κ. Ἰακώβου, τοῦ πρώην Πρωθυπουργοῦ κ. Ἐμμ. Τσουδεροῦ, τοῦ Ὑπουργοῦ Κοινωνικῆς Προνοίας κ. Χρ. Σολομωνίδη, τοῦ πρώην Ὑπουργοῦ κ. Ἀντ. Ἀθηνογένη, τῶν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου κ. κ. Γρηγ. Παπαμιχαήλ, Λεωνίδα Ἰ. Φιλιππίδου καὶ Κωστῆ Χαριτάκη, τοῦ κ. Κωστῆ Ἰ. Ἡλιάσκου, Διοικητοῦ τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης Ἑλλάδος καὶ Ἀθηνῶν, τοῦ κ. Ἰ. Στρατηγάκη δημοσιογράφου, τοῦ Βιομηχάνου κ. Δημ. Σουρλάγκα, τῶν κ. κ. Γεωργ. Σταμούλου καὶ Ἐμμ. Γούτου, τοῦ Βουλευτοῦ Λέσβου κ. Γ. Βιτούλια, τοῦ κ. Γεωργ. Σωτηρίου καὶ τοῦ ὑποφαινομένου, προέβη εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ ἀνά χειρας τόμου, πραγματευομένου τὸ μέγα Ἐκκλησιαστικόν, Ἐθνικὸν καὶ Κοινωνικὸν Ἔργον τοῦ ἱστορικοῦ Ἱεράρχου. Τὸν Τόμον τοῦτον παραδίδομεν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Κοινόν, ὡς μνημεῖον τοῦ ἀγνοτέρου πατριωτισμοῦ καὶ τοῦ πλέον ὑψηλόφρονος ἀνθρωπισμοῦ.

Ἐκάλη, 15 Ἰουλίου 1955.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΝΤ. ΜΑΝΤΖΑΒΙΝΟΣ

Τὸν Πρόλογον τοῦτον συμπληροῦν τὰ ἀμέσως κατωτέρω δημοσιευόμενα ἔγγραφα, ἀφορῶντα κρίσεις περὶ τῆς δράσεως καὶ τῆς καθόλου προσωπικότητος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἰακώβου. Ὁ συγγραφεὺς οὐδὲν ἔχει νὰ προσθέσῃ σχετικῶς.

Ο ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ

Ἀριθμ. Πρωτ. 2614

Ἀθηναγόρας ἐλεῶ Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Ἐντιμότητε κύριε Ἰωάννη Στρατηγάκη, τέκνον ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὸν τῆς ἡμῶν Μετροιότητος, χάρις εἴη τῇ ὑμετέρᾳ Ἐντιμότητι καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ.

Ληφθὲν ἀσμένως ἀνεγνώσθη, ἰδίᾳ τε καὶ ἐν συνεδρίᾳ τῆς περὶ ἡμᾶς Ἀγίας καὶ Ἱεράς Συνόδου τὸ ἀπὸ τῆς γ' τοῦ παρελθόντος μηνὸς Νοεμβρίου γράμμα τῆς ὑμετέρας Ἐντιμότητος, αἰτουμένης τὴν ἀποστολὴν διαφόρων βιογραφικῶν στοιχείων, ὡς καὶ περὶ τῆς ἐν γένει δράσεως τοῦ Ἱερωτάτου Μητροπολίτου Μυτιλήνης, ἡμῖν δὲ λίαν ἀγαπητοῦ ἐν Χριστῷ ἀδελφοῦ κ. Ἰακώβου.

Προαγόμενοι εἰς ἀπάντησιν τοῦ γράμματος αὐτῆς, γνωρίζομεν αὐτῇ, ὅτι ἀνετέθη λίαν εὐχαρίστως ἡ ἐργασία αὕτη τῇ ἀρμοδίᾳ παρ' ἡμῖν ὑπηρεσία, παρ' ἧς ἐν καιρῷ θέλετε λάβει τὸ πόρισμα.

Συγχαίροντες δ' ἐγκαρδίως αὐτῇ ἐπὶ τῷ παρ' αὐτῆς ἀναληφθέντι ὡς ἄνω ἔργῳ, εὐχόμεθα ὑπὲρ τῆς ἐπιτυχοῦς αὐτοῦ διεκπεραιώσεως καὶ ὅπως ἐν ὑγείᾳ ὑπαντήσῃ καὶ ἐορτάσῃ αὕτη τὰς ἐγγιζούσας ἐορτάς τῆς τοῦ Χριστοῦ Γεννήσεως καὶ τοῦ Νέου Ἔτους.

(,αἰνε' Δεκεμβρίου κα')

Διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης

† Ο ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΕΩΣ ΙΩΑΚΕΙΜ

Ἐν Ἀλεξανδρουπόλει, τῇ 15ῃ Νοεμβρίου 1955.

Ἀγαπητὲ κ. Ἰ. Στρατηγάκη,

Ἀναφορικῶς πρὸς τὴν ἐπικειμένην συγγραφὴν καὶ ἔκδοσιν τῆς Βιογραφίας τοῦ διακεκριμένου Ἱεράρχου καὶ λίαν μοι ἀγαπητοῦ καὶ σεπτοῦ Ἀγίου Μυτιλήνης κ. κ. Ἰακώβου, ἀποστέλλω Ὑμῖν ἐγκλείστως ὡδε τὸν εἰς τὸ ἐκδοθὲν βιβλίον μου «Ἐκκλησιαστικοὶ Ἀντίλαλοι», καταχωρηθέντα λόγον μου, ἐκφωνηθέντα πέρυσι τὴν 23ην Ὀκτωβρίου, ἐπὶ τῇ ὀνομαστικῇ Ἑορτῇ Αὐτοῦ, κατὰ τὴν εἰς Μυτιλήνην μετάβασίν μου.

Φρονῶ, ὅτι παρέλκει πᾶσα ἄλλη διαπίστωσις ὑπὲρ τοῦ διακεκριμένου τούτου καὶ ἀξίου πάσης ἐξάρσεως ὑπερόχου Ἱεράρχου, ἀναλώσαντος τὴν ζωὴν Αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς δόξης καὶ τοῦ μεγαλείου τῆς σεπτῆς ἡμῶν Μητρὸς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους.

Εὐχέτης πρὸς Θεὸν διάπυρος
† Ο ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΕΩΣ ΙΩΑΚΕΙΜ

Τὸ κείμενον τῆς προσφωνήσεως:

Σεβασμιώτατε! Ἡ σεπτὴ ἡμῶν Μήτηρ Ἐκκλησία, ἔχουσα συνυφασμένην ἀρρήκτως τὴν ζωὴν Αὐτῆς μετὰ τὴν ζωὴν τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν Ἔθνους, χαίρει ὑπερβαλλόντως, ὅταν βλέπη τοὺς Ταγούς καὶ Κυβερνήτας καὶ Ποιμενάρχας Αὐτῆς νὰ βαδίζωσι τὴν λεωφόρον τῆς ἐπιτελέσεως τῶν ὑψηλῶν πεπρωμένων καὶ νὰ συντελήται πᾶν ὅ,τι ἐπιβάλλεται διὰ τὴν δόξαν καὶ τὸ μεγαλεῖον Αὐτῆς, ὅπερ εἶναι ὁ ἐν πνεύματι Χριστοῦ καταρτισμὸς καὶ ἐθνικὸς φρονηματισμὸς τῶν χριστιανῶν καὶ εἴ τι ἄλλο.

Εἰς τὴν δημιουργηθεῖσαν σήμερον κατάρρευσιν τῶν γενικῶν ἀξιῶν, ἣτις χαρακτηρίζει τὴν σημερινὴν κατάστασιν τῆς Πατρίδος μας καὶ ὅλον τὸν κόσμον, ἡ Ὑμετέρα Σεβασμιότης ἐδικαίωσε πλήρως τὸν βαθὺν σεβασμὸν καὶ τὴν ἀγάπην, μετὰ τὴν ὁποῖαν περιβάλλει Αὐτὴν σύμπασα ἡ Θεόσωστος Αὐτῆς Ἐπαρχία καὶ εἰς τὴν χορείαν τοῦ ἐθνικοῦ καὶ ἐκκλησιαστικοῦ Πανθέου ἀναμφισβητήτως κατέχει Αὕτη μετὰ τῶν ὀλίγων ἱεραρχῶν τὴν ἀνωτάτην βαθμίδα, ἀλλὰ καὶ τὴν μεγαλειτέραν καὶ λαμπροτέραν ἀναλογίαν ἡρωϊκῶν ἐκπροσώπων.

Σεβασμιώτατε! Πέποιθα ὅτι δὲν θὰ προσκρούσω εἰς τὴν ἐγνωσμένην μετριοφροσύνην τῆς Ὑμετέρας Σεβασμιότητος, ἐὰν τὴν στιγμὴν ταύτην ἐπαναλάβω μίαν ἀλήθειαν, ἣτις διαρκῶς ἀπηχεῖ εἰς τὰ στόματα τοῦ εὐσεβοῦς Αὐτῆς Ποιμνίου, ὅτι κατὰ τὴν κρισιμωτέραν καμπὴν τοῦ Ἔθνους ἡμῶν, ἐπρωτοστάτησεν Αὕτη ἀπὸ πάσης πλευρᾶς καὶ πρωτοστατεῖ ἔτι μετὰ ἐγκαρτέρησιν, μετὰ αὐταπάρησιν καὶ εὐψυχίαν οὐ τὴν τυχοῦσαν, ὑπὲρ τοῦ σκληρῶς δοκιμασθέντος Ποιμνίου Αὐτῆς.

Σεβασμιώτατε! Ἡ ἀθρόα συρροὴ τῶν πνευματικῶν τέκνων Αὐτῆς, προσελθόντων, ἀγαλλομένῳ ποδί, ἵνα ἀσπασθῶσι τὴν δεξιὰν καὶ ἐπικαλεσθῶσι τὰς ἀγίας εὐχὰς καὶ εὐλογίας Αὐτῆς, ἡ ἀπροσποίητος χαρὰ Κλήρου καὶ λαοῦ, ἡ ἐζωγραφισμένη εἰς τὰ πρόσωπα αὐτῶν, ἡ ταχύπτερος φήμη, ἣτις, ἐξελθοῦσα τῶν ὀρίων τῆς Θεοσώστου Ἐπαρχίας Αὐτῆς, διέδραμεν ἀνὰ τὸ Πανελλήνιον, ἵνα διασαλπίσῃ καὶ διαλαλήσῃ καὶ ἀναγγεῖλῃ τὴν ἐκκλησιαστικὴν καὶ ἐθνι-

κὴν Αὐτῆς δρᾶσιν, τὸ πλῆθος τῶν κοινωφελῶν ἔργων, ἅτινα συνετελέσθησαν ὑπὸ τὴν ἀνύστακτον καὶ πεφωτισμένην πρωτοβουλίαν καὶ καθοδήγησιν Αὐτῆς, πρὸς δόξαν καὶ ἔπαινον τῆς Ἐκκλησίας, ταῦτα πάντα ἐπιμαρτυροῦσι καὶ ἐξαγγέλλουσιν, ὅτι ἀπὸ τῶν ἐπάλξεων τῆς στρατευομένης Ἐκκλησίας οὐδέποτε ἐξέλιπον οἱ ἀριστεῖς καὶ εὐτολμοὶ μαχηταὶ καὶ διαπρεπεῖς ἱεράρχαι, οἱ ἀναλώσαντες τὴν ζωὴν αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ποιμνίου των. «Ἄλλὰ καὶ ἐὰν πάντα ταῦτα σιγήσωσιν, οἱ λίθοι κεκράζονται» (Λουκᾶ 19 40).

Σεβασμιώτατε καὶ λίαν μοι ἀγαπητὲ ἐν Χριστῷ ἀδελφέ! Θέλω νὰ πιστεύσῃ ἡ Ὑμετέρα Σεβασμιότης, ὅτι ἡ σημερινὴ ἡμέρα θὰ εἶναι δι' ἐμὲ μία ἀπὸ τὰς ὠραιότερας καὶ γλυκυτέρας περιόδους τῆς ζωῆς μου. Ἡ σημερινή, λέγω, εὐφρόσυνος ἡμέρα, καθ' ἣν ἐπραγματοποιήθη ὁ διακαῆς πόθος μου νὰ ἐπισκεφθῶ Αὐτήν, ὁμολογῶ ὅτι ἀνεκαίνισεν ὀλόκληρον τὸν ψυχικόν μου κόσμον καὶ προῦκάλεσεν ἐν ἐμοὶ αἴσθημα ἀπολύτου ἱκανοποιήσεως, ἀλλ' ἐν ταύτῳ καὶ αἴσθημα ἐθνικῆς ἐγκαυχήσεως.

Καὶ ἤδη ἐπιτραπήτω μοι, Σεβασμιώτατε, ν' ἀπευθύνω πρὸς τὴν Ὑμετέραν πεπνυμένην Σεβασμιότητα ἐπὶ τῇ σήμερον ἀγομένη σεπτῇ ὀνομαστικῇ Αὐτῆς Ἑορτῇ τὰς θερμοτάτας ἀδελφικὰς εὐχὰς μου καὶ προσρήσεις. Ὁ θεῖος Δομήτωρ πληθύνει τὰ σεβάσματα καὶ πολύτιμα Αὐτῆς ἔτη. Χαρίζοιτο δὲ Αὐτῇ μακράν, ἔνδοξον καὶ ἀδιάσειστον ποιμαντορίαν πρὸς δόξαν τοῦ Ἁγίου Αὐτοῦ ὀνόματος καὶ ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ τε ἐμπειροτευμένου Αὐτῇ εὐσεβοῦς ποιμνίου καὶ τῆς καθόλου Ἁγιωτάτης καὶ σεπτῆς ἡμῶν Μητρὸς Ἐκκλησίας.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΣΙΣΑΝΙΟΥ ΚΑΙ ΣΙΑΤΙΣΤΗΣ ΙΑΚΩΒΟΣ

Μὲ ὅλως ἰδιαιτέραν χαρὰν ἐπληροφορήθην, ὅτι συνεστήθη ἐν Ἀθήναις μεγάλη Ἐπιτροπή, ἣτις μοὶ ἔκαμε τὴν τιμὴν νὰ συμπεριλάβῃ καὶ ἐμὲ μετὰ ξὺ τῶν μελῶν της, μὲ κύριον σκοπὸν νὰ προβῇ εἰς τὴν συγγραφὴν καὶ τὴν ἔκδοσιν τῆς βιογραφίας τοῦ Σεβασμ. Μητροπολίτου Μυτιλήνης κ. Ἰακώβου, τοῦ ἀπὸ Δυρραχίου, ἐνὸς ἐκ τῶν μεγάλων Ἱεραρχῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἀναλώσαντος, ὡς γνωστόν, ὀλόκληρον τὴν ζωὴν του ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἔθνους.

Εἶχον τὴν εὐτυχίαν νὰ τεθῶ ὑπὸ τὴν πατρικὴν προστασίαν αὐτοῦ, ἀπὸ τῶν μαθητικῶν μου χρόνων, καὶ νὰ συνεχίσω εἶτα τὰς σπουδὰς μου εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, χάρις εἰς τὴν στοργικὴν αὐτοῦ μέριμναν, ὡς ὑπότροφος τῆς Ἱερᾶς καὶ Σεβασμίας Μονῆς τοῦ Ἁγίου Ἰγνατίου Λειμῶνος, καὶ διὰ τοῦτο ἐθεώρησα χρέος μου νὰ χαράξω τὰς ὀλίγας πενιχρὰς γραμμάς μου, διὰ νὰ ἐξάρω τὴν προσωπικότητα καὶ τὸ ἔργον τοῦ σεβασμίου Ἱεράρχου.

Ἐὰν ρίψῃ κανεὶς ἐν βλέμμα, διὰ μέσου τῶν 48 ἐτῶν τῆς εὐκλεοῦς ἀρχιερατείας του, θὰ διαπιστώσῃ ἀκόπως, ὅτι ὀλόκληρος ἡ ἀρχιερατικὴ του ζωὴ ὑπῆρξε μία λαμπὰς, ἡ ὁποία κατηναλώθη εἰς τὸν βωμὸν τῆς ὑπὲρ τῶν ἄλλων ἀγάπης. Πανταχοῦ ὅπου ἡ Ἁγία ἡμῶν Ἐκκλησία ἔταξεν αὐτὸν ὡς ποιμένα ψυχῶν, ἐκήρυξεν οὗτος δι' ἔργων τὸ γνήσιον πνεῦμα τῆς Χριστιανικῆς Θρησκείας, ὡς ὁ συνώνυμός του Ἀπόστολος, ὁ ὁποῖος, εἰς στιγμὰς ὑπερτάτης ἐξάρσεως, διετύπωσε τὸν ἐκπάγλου ἠθικῆς ὠραιότητος ὀρισμὸν διὰ τὴν Θρησκείαν τοῦ Χριστοῦ μὲ τὰς ὑπερόχους λέξεις: «Θρησκεία καθαρὰ καὶ ἀμίαντος παρὰ τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ αὕτη ἐστίν· ἐπισκέπτεσθαι ὄρφανούς καὶ

χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν, ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου» (Ἰακώβ. 1, 27). Πανταχοῦ ἐνεφύσησε, μεταξὺ τῶν Χριστιανῶν του, τὴν δι' ἔργων ἐκδηλουμένην ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἔθηκε τὰ θεμέλια μιᾶς νέας ζωῆς καὶ δράσεως, διὰ τὴν σύγχρονον Ἐκκλησίαν, δράσεως, ἡ ὁποία μᾶς ὑπενθυμίζει τὸν χρυσοῦν αἰῶνα τῆς Ἐκκλησίας, ὅτε οἱ ἔξοχοι Πατέρες καὶ Ἱεράρχαι ἐπεβλήθησαν οὐ μόνον διὰ τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς σοφίας, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς ἐν τῇ κοινωνίᾳ μεγαουργοῦ δράσεως.

Εἰς τὴν Σμύρνην, ὅτε, παρὰ τὸ νεαρὸν τῆς ἡλικίας, περιεβλήθη τὸ ἀρχιερατικὸν ἀξίωμα, ἵνα βοηθήσῃ τὸν διὰ τὴν ἀγιότητα τοῦ βίου διακριθέντα γέροντα Ποιμενάρχην ἀείμνηστον Βασίλειον, ἀφήκε τὰς πρώτας λάμπεις τοῦ δημιουργικοῦ του πνεύματος.

Εἰς τὸ ἡρωϊκὸν Δυρράχιον διήνυσε, κατόπιν, τὸ στάδιον τῶν μεγαλειτέρων ἀγώνων ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους. Ἐκεῖ, εἰς τὰ μαρτυρικὰ μέρη τῆς Βορείου Ἑλληνικῆς Ἠπείρου, μὲ καρδίαν πάλλουσαν ἐξ ἔθνικῶν αἰσθημάτων, ἀψηφῶν τοὺς κινδύνους, ἐπεσκέπτετο, ὡς ἀληθῆς Ἐθναπόστολος, ὅλα τὰ χωρία τῆς Ἐπαρχίας του, καὶ αὐτὰ τὰ πλέον ἀπομεμακρυσμένα, διὰ νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς τὰς καρδίας τῶν Χριστιανῶν του τὴν πίστιν πρὸς τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν καὶ τὴν ἀγάπην πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος. Ἐκεῖ, εὐρεθεὶς ἐν μέσῳ ἀντιξόνων περιστάσεων, συνεπεία τῆς διαρκούς ἀλλαγῆς τῶν ἀντιθέτων πολιτικῶν καθεστώτων, διήλθε τὰς πλέον τραγικὰς ἡμέρας καὶ ἀντιμετώπισε μὲ ἀπαράμιλλον ἡρωϊσμὸν τοὺς μεγαλιτέρους κινδύνους, ἐν παντὶ διωκόμενος καὶ ταλαιπωρούμενος, χωρὶς ποτὲ νὰ καμφθῆ καὶ χωρὶς νὰ ἀφήσῃ ἀπροστάτευτον τὸ Ὀρθόδοξον πλήρωμα τῆς Μητροπόλεώς του. Πάντοτε, ὡς γενναῖος στρατιώτης τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους, ἠγωνίσθη ἐπὶ τῶν ἱερῶν ἐπάλληλων, διὰ νὰ προασπίσῃ τὰ ἔθνικὰ δίκαια ἐπὶ τῆς Βορείου Ἑλληνικῆς Ἠπείρου καὶ νὰ κρατήσῃ ὑψηλὰ τὸ κῦρος τῆς Ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας. Δὲν θὰ ἦτο ὑπερβολή, ἐὰν εἴπωμεν, ὅτι καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα τῶν ἡρωϊκῶν ἀγώνων του ὑπῆρξεν ὁ «χωρὶς αἵματος μάρτυς καὶ ὁ χωρὶς πληγῶν Ἰστανίτης», διὰ τε τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Ἔθνος.

Τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον παρουσίασε βραδύτερον εἰς τὴν Μυτιλήνην, ὅπου ἡ Θεία Πρόνοια ἔταξεν αὐτὸν πνευματικὸν Ποιμένα, ὑπερέβη τὰς προσδοκίας πάντων. Ὑπῆρξεν ἀνώτερον τῶν συνήθων ἀνθρωπίνων δυνάμεων. Τὴν Μητρόπολιν Μυτιλήνης παρέλαβε σχεδὸν νεκράν, λόγῳ τῆς μακροχρονίου ἀσθενείας τοῦ προκατόχου του, καὶ ἐντὸς ἐλαχίστου χρονικοῦ διαστήματος τὴν κατέστησε ζῶσαν, ἰσχυρὰν καὶ ἀκμαίαν, ὥστε νὰ δύναται νὰ σκορπίζῃ παντοῦ τὴν ζωογόνον πνοήν της, καὶ νὰ κινή τὰ φιλόανθρωπα αἰσθήματα τῶν πλουσίων, εἰς ἐκτέλεσιν τῶν μεγάλων καὶ θαυμαστῶν ἔργων τῆς ὀργανωμένης φιλανθρωπίας, ἅτινα δικαίως ἀπέσπασαν τὸν Πανελλήνιον θαυμασμόν.

Πρῶτον καὶ κύριον μέλημά του ὑπῆρξεν ἡ ἀνάπτυξις τῆς Θρησκευτικῆς καὶ τῆς καθόλου πνευματικῆς δράσεως ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ του. Ἰδρυσε νέους Ναοὺς, ἐθέσπισε μεγαλοπρεπεῖς τελετάς, διὰ νὰ τιμήσῃ τοὺς μεγάλους Ἁγίους τῆς Λέσβου ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων Χριστιανικῶν χρόνων μέχρι τῶν νεωτέρων, ὡς ἦσαν Ἀνδρέας ὁ Κρήτης, Γρηγόριος ὁ Ἐπίσκοπος Ἄσσου, Γεώργιος ὁ Ἐπίσκοπος Μυτιλήνης, Θεόδωρος ὁ νεομάρτυς, καὶ οἱ λοιποὶ τῆς Λέσβου νεομάρτυρες, ἀπένειμε τὴν προσήκουσαν τιμὴν εἰς τοὺς ἀλήστου μνήμης ἔθνομάρτυρας Ἱεράρχας τῶν ἐγγὺς τῆς Λέσβου δύο μαρτυρικῶν πόλεων Κυδωνιῶν καὶ Μοσχονησιῶν Γρηγόριον καὶ Ἀμβρόσιον διὰ τῆς κατα-

σκευῆς ἀναμνηστικῶν προτομῶν, ὠργάνωσε τὰ «Βερναρδάκεια», πρὸς τιμὴν τοῦ μεγάλου σοφοῦ τῆς Λέσβου ἀειμνήστου Δημ. Βερναρδάκη, μεγάλως ἐξυπηρετήσαντος τὴν Ὁρθόδοξον Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν, ἵδρυσε τὴν θρησκευτικὴν ἀδελφότητα ἢ «Εὐσέβεια», εἰς ἀναβίωσιν τῆς ἐν Σμύρνη ἀκμασάσης ὁμωνύμου τοιαύτης ὡς καὶ ἄλλους θρησκευτικούς συλλόγους, μετεκάλεσεν ἐξ Ἀθηνῶν διαπρεπεῖς θεολόγους καὶ Ἱεροκῆρυκας, προέβη εἰς τὴν ἔκδοσιν τριῶν Ἐκκλησιαστικῶν περιοδικῶν, τοῦ «Ποιμένος», τῆς «Ἀγίας Σιών» καὶ τῆς «Φωνῆς Κυρίου», συνεκάλεσε, κατ' ἐπανάληψιν, τοὺς ἱερεῖς του εἰς φροντιστηριακὰς συνάξεις καὶ εἰς ἱερατικὰ συνέδρια, συνέστησε τὰς ἐνοριακὰς ἐστίας, ἐπρωτοστάτησεν εἰς τὴν ἐπὶ νέων βάσεων ὠργάνωσιν τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων καὶ τοῦ Προσκοπισμοῦ, συνέστησε νυκτερινὰς Σχολὰς, ἵδρυσε Λύκεια καὶ Σχολεῖα ξένων γλωσσῶν, ἀνήγειρε Μουσεῖα, διδασκτήρια καὶ αἰθούσας διαλέξεων, ἐφρόντισε διὰ τὴν ἀνασκαφὴν καὶ μελέτην τῶν παλαιοχριστιανικῶν μνημείων τῆς Νήσου, καὶ ἔπραξε πᾶν τὸ δυνατόν, διὰ τὴν ἐν γένει πνευματικὴν ἀνάπτυξιν καὶ πρόοδον τοῦ τόπου.

Καὶ δὲν περιωρίσθη μόνον εἰς αὐτὰ ὁ ὑπέροχος Ἱεράρχης, Ἐστράφη, παραλλήλως, καὶ λίαν ἐπιδεξίως, καὶ εἰς τὸ ἄλλο κεφάλαιον τοῦ ποιμαντορικοῦ ἔργου του, ὡς εἶναι ἡ ὠργάνωσις τῆς φιλανθρωπίας, προκαλέσας τὴν κατάπληξιν καὶ τὸν θαυμασμόν ὄλων. Εἰς τὴν Μυτιλήνην ἵδρυσε τὸ ὀνομαστὸν Βοσπάνειον Ἱερὸν Νοσοκομεῖον, μετὰ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ, ὡς εἶναι ὁ Οἶκος τῶν Ἀδελφῶν καὶ τὸ τμήμα τῶν Λοιμωδῶν Νόσων, ἀνήγειρεν, ὡσαύτως, εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν τὸ Γηροκομεῖον, τὸ Κατσακούλειον Βρεφοτροφεῖον, τὸ περίλαμπρον κτίριον τοῦ Ἐθνικοῦ Παιδικοῦ Σταθμοῦ, τὰς συγχρονισμένας φυλακὰς τοῦ Ἀνδρέου Κατσακούλη, τὸ κτίριον τοῦ Π.Ι.Κ.Π.Α., ἐπεσκεύασε καὶ διερρύθμισε τὸ κτίριον, ἔνθα στεγάζονται τὰ Λαϊκὰ Ἱατρεῖα, συνέβαλε μεγάλως εἰς τὴν ἀνέγερσιν τῶν ἐργαστηρίων τοῦ Ἐθνικοῦ Ὁρφανοτροφείου Ἀρρένων, καί, τέλος, ἵδρυσε τὸ Γενικὸν Φιλόπτωχον Ταμεῖον, τὸ ὁποῖον, ἐνεργείαις αὐτοῦ, ἀπέκτησε σημαντικὴν ἀκίνητον περιουσίαν.

Εἰς τὴν Ἀγιάσῳ ἀνήγειρε τὸ θαυμάσιον Σανατόριον «Ἡ Ὑγεία», συνέστησε τὰ Φιλανθρωπικὰ Ἰδρύματα, τὸ Νοσοκομεῖον καὶ τὸ Γηροκομεῖον Χατζησπύρου, καὶ κατέστησε, διὰ Β. Δ)τος, τὸν αὐτόθι ἱερὸν Ναὸν τῆς Θεομήτορος, εἰς περίσεμνον Παλλεσβιακὸν προσκύνημα, ὠργανώσας αὐτὸ ἄριστα.

Εἰς τὸ Πλωμάριον, δευτέραν πόλιν τῆς Λέσβου, ἵδρυσεν ἄλλα Φιλανθρωπικὰ Ἰδρύματα, τὸ Νοσοκομεῖον καὶ τὸν Παιδικὸν Σταθμόν, καὶ εἰς τὴν Ἀχλαδερην, ὠργάνωσεν ἐπὶ νέων συγχρόνων βάσεων, τὸ ἐκεῖ ἀγρόκτημα τοῦ Σημαντηρίου Κληροδοτήματος καὶ ἵδρυσεν ἐν αὐτῷ Γεωργικὴν Σχολήν, διὰ τὴν πρακτικὴν μόρφωσιν τῶν ἀγροτοπαίδων τῆς Λέσβου.

Καὶ συνεχίζει, μετὰ τοῦ αὐτοῦ ζήλου, καὶ μὲ ἀντοχὴν ἀξιοθαύμαστον, ὁ ἀκαταπόνητος Ἱεράρχης, τὸ μεγαλουργὸν ἔργον του, παρ' ὅλον τὸ βάρος τῶν ἐτῶν ποῦ τὸν βαρύνει, καὶ παρὰ τὴν πικρίαν, ποῦ ἔδοκίμασε καὶ δοκιμάζει, ἀπὸ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι θὰ ἔπρεπε νὰ ἀπετέλουν τὴν βακτηρίαν εἰς τὸ γῆρας του.

Ὁ Κύριος, ἃς τὸν ἐνισχύη, παρέχων εἰς αὐτὸν ὑγείαν, δύναμιν καὶ ὑπομονὴν εἰς ἔτη πολλά, ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ ποιμνίου του, καὶ πρὸς δόξαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους.

Ἐν Σιατίστῃ, τῇ 15ῃ Μαΐου 1955

† Ο ΣΙΣΑΝΙΟΥ ΚΑΙ ΣΙΑΤΙΣΤΗΣ ΙΑΚΩΒΟΣ

Ο ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΑΙ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΣ κ. ΔΗΜ. ΜΠΑΛΑΝΟΣ

Όταν ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ἐξέδραμεν εἰς Μυτιλήνην, κατὰ Μάϊον τοῦ 1936, τότε διὰ πρώτην φοράν ἐγνώρισα ἐκ τοῦ συν-εγγυς τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Μυτιλήνης κύριον Ἰάκωβον, περὶ οὗ εἶχε προτρέξει ἡ φήμη διὰ τὴν ἐν Δυρραχίῳ καὶ εἶτα ἐν Μυτιλήνῃ δράσιν του. Τόσον ἐγώ, ὅσον καὶ οἱ πανεπιστημιακοί μου συνάδελφοι, μὲ θαυμασμὸν ἠτενίσσαμεν τὴν πολυποίκιλον ἐθνικὴν, θρησκευτικὴν καὶ φιλανθρωπικὴν του δράσιν, καὶ εἶδαμεν τὰ ὑποδειγματικῶς λειτουργοῦντα καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς αὐτὸν ὀφειλόμενα φιλανθρωπικὰ Ἰδρύματα, ἥτοι τὸ Βοστάνειον νοσοκομεῖον, τὸ Σανατόριον τῆς Ἀγιάσου, τὸ Γηροκομεῖον, τὸ Ὀρφανοτροφεῖον, τοὺς Παιδικοὺς σταθμούς, τὰ συσσίτια, καὶ τόσα ἄλλα. Ἀλλὰ καὶ βραδύτερον, κατὰ τὰ δεινὰ ἔτη τοῦ πολέμου καὶ τῆς κατοχῆς, νυχθημερὸν εἰργάζετο διὰ τὴν ἀνακούφισιν τοῦ ποιμνίου του. Ἡ θαυμαστὴ καὶ πολυμερὴς δράσις τοῦ Ἱεράρχου ἦτο ἐπόμενον νὰ προκαλέσῃ ἀντίδρασιν, εἴτε ἐκ παρεξηγήσεως εἴτε καὶ ἐκ κακοβουλίας. Ἄς παρηγορῇ ὅμως τὸν Σεβασμιώτατον ἡ σκέψις, ὅτι αὐταὶ αἱ κορυφαὶ τῆς Ὀρθοδοξίας, ὡς ὁ Μέγας Ἀθανάσιος, ὁ Μέγας Βασίλειος, ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος καὶ τόσοι ἄλλοι, δὲν διέφυγον τὰς συνεπείας τῆς ἀντιδράσεως.

Ἐν τέλει, ἀποβλέπων εἰς τὴν ἀξιοθαύμαστον φιλανθρωπικὴν δράσιν τοῦ Σεβασμιωτάτου, ἐπαναλαμβάνω ὅ,τι καὶ ἄλλοτε εἶπα περὶ αὐτοῦ, ὅτι δηλαδὴ περὶ αὐτοῦ δύναται νὰ λεχθῆ κατὰ ἀνάλογον μὲ ὅ,τι ἄλλοτε ἐλέχθη περὶ τοῦ Μητροπολίτου Μόσχας Πλάτωνος, κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Μεγάλης Αἰκατερίνης, ὅτε, ἐρωτηθεὶς ὁ ἐκ Μόσχας ἐπανελθὼν αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας Ἰωσήφ τί εὗρεν εἰς τὴν Μόσχαν ἄξιον μεγαλυτέρου θαυμασμοῦ, ἀπήντησε: τὸν Μητροπολίτην Μόσχας Πλάτωνα.

Καθηγητὴς Δ. Σ. ΜΠΑΛΑΝΟΣ

Ο ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ κ. ΑΜΙΛΚΑΣ ΑΛΙΒΙΖΑΤΟΣ

Ἡ ἀναγνώρισις τοῦ μόχθου τῶν ἐν τῇ κοινωσίᾳ ἀληθινῶν κοινωνικῶν ἐργασιῶν ἀποτελεῖ στοιχειώδη ὑποχρέωσιν οὐ μόνον τῶν ἐπισήμως διαχειριζομένων τὰ κοινά, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐπὶ μέρος ἀτόμων, εἴτε ταῦτα εὐεργετοῦνται ἀμέσως ἢ ἐμμέσως ἐκ τῆς δράσεως ἐκείνων, εἴτε καὶ ἀπλῶς μακρόθεν παρακολουθοῦν τὴν κοινωνικὴν ζωὴν.

Ἡ τυχὸν παράλειψις τῆς τοιαύτης ἀναγνωρίσεως δὲν ἀποστερεῖ μόνον τοὺς ἐργαζομένους τῆς ὀφειλομένης τιμῆς καὶ εὐγνωμοσύνης, ἔστω καὶ ἂν οὗτοι πραγματικῶς οὐδαμῶς πρὸς αὐτὴν ἀποβλέπουσιν, ἀλλὰ καὶ ἀποθαρρύνει ψυχικῶς καὶ ἀπογοητεύει αὐτοὺς καὶ τοὺς πληροὶ πικρίας διὰ τὴν παρατηρουμένην ἀγνωμοσύνην καὶ ἀδιαφορίαν διὰ τὸ ἔργον των καὶ τὴν τούναντίον ἀνάδειξιν τῶν ἀναξίων ἐπιτηδείων τῆς ζωῆς.

Διὰ τοῦτο, ἀνεξαρτήτως προσωπικῶν φιλικῶν αἰσθημάτων, ἡ πληροφορία τιμητικῆς ἐκδόσεως τῆς βιογραφίας τοῦ Σεβασμ. Μητροπολίτου Μυτιλήνης κ. Ἰακώβου μὲ παρακινεῖ νὰ ἐξάρω ἰδιαιτέρως τὴν καταπληκτικὴν κοινωνικὴν δράσιν τοῦ τιμωμένου Ἱεράρχου, διὰ τῆς ὁποίας ἐπροίκισε τὴν ἐπαρχίαν του μὲ ἔργα κοινωνικῆς ἀλληλεγγύης, ἔχοντα ἀξίαν μένουσαν διὰ τὰς ἐπερχομένας γενεάς.

Μετὰ κόπον πολὺν καὶ πολλὴν κατῆχσιν ἀπὸ τῆς πανεπιστημιακῆς ἔδρας, τώρα μόλις ἀρχίζει νὰ γίνεταί ἀντιληπτὴ παρὰ τῆς Διοικούσης Ἐκκλησίας ἡ μεγάλη κοινωνικὴ ἀποστολὴ τῆς.

Διὰ τοῦτο ἢ ἄνευ τοιούτων παρακινήσεων ἐμφάνισις παλαιότερων ἀνωτέρων κληρικῶν, ἐξ ἰδίας ἐμπνεύσεως καὶ πρωτοβουλίας ἀναπτυσσόντων ἀσυνήθη ὅλως κοινωνικὴν δράσιν, ὡς ὁ Μητροπολίτης Μυτιλήνης, ἀποτελεῖ δεῖγμα ἐξαιρετικῶς ὑπευθύνου ἀντιλήψεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀποστολῆς, ἣτις τιμᾶ ἐξαιρετικῶς τοὺς πρωτεργάτας τῆς καὶ τὴν Ἐκκλησίαν.

Καὶ ὁ ἀπλοῦς ἐπισκέπτης — ὡς ἐγὼ — τῆς Μυτιλήνης, δὲν θὰ δυσκολευθῆ νὰ ἀντιληφθῆ, ὅτι τὸ χέρι τοῦ Μητροπολίτου κινεῖται εἰς ὀλόκληρον τὸ μοναδικὸν δίκτυον ἔργων κοινωνικῆς προνοίας, διὰ τὸ ὁποῖον ὁ Λαὸς τῆς Μυτιλήνης πρέπει νὰ εἶναι εὐτυχῆς καὶ ὑπερήφανος.

Ὡς γνωστὸν, πολὺ ὀλίγαι ἐπαρχίαι ἔχουν τοιαῦτα κεφάλαια, στοιχειώδη δ' ἀποτελεῖ ὑποχρέωσιν ἢ διὰ παντὸς τρόπου ἐνίσχυσίς των διὰ τὸ ἀγαθὸν τῆς κοινωνίας.

Ὁ Μητροπολίτης Μυτιλήνης Ἰάκωβος, ὁ ὁποῖος ἔχει καὶ ἄλλους σπουδαίους τίτλους ἐθνικῆς δράσεως, ἰδίᾳ ἐν Σμύρνη καὶ Δυρραχίῳ, γηράσκει ἀγωνιζόμενος διὰ τὸ κοινωνικὸν ἔργον τοῦ καὶ τοῦ εὐχομαί μακροζωΐαν πρὸς συμπλήρωσίν του.

Ἄς εἶναι δὲ βέβαιος, ὅτι ἡ ἐργασία του, πλὴν τῆς ἰδικῆς μας ἐκτιμήσεως καὶ ἀναγνωρίσεως, θὰ κριθῆ ὡς ἐν πάσι καὶ ἐν τούτῳ καὶ μετὰ τὴν εἰς βαθὺ γῆρας ἀπομάκρυνσίν του ἐκ τῶν ἐγκοσμίων ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀψευδοῦς κρίσεως τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ὅστις βεβαίως, ὅτι «ἐκάστος δὲ βλέπετω πῶς ἐποικοδομεῖ· θεμέλιον γὰρ ἄλλον οὐδεὶς δύναται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὅς ἐστιν Ἰησοῦς Χριστός. Εἰ δέ τις ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεμέλιον τοῦτον χρυσόν, ἄργυρον, λίθους τιμίους, ξύλα, χόρτον, καλάμην, ἐκάστου τὸ ἔργον φανερόν γενήσεται· ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει, ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται· καὶ ἐκάστου τὸ ἔργον τὸ ὁποῖόν ἐστι τὸ πῦρ δοκιμάσει· εἴ τις τὸ ἔργον μενεῖ ὁ ἐπικοδόμησε, μισθὸν λήψεται» (Α' Κορινθ. γ' 11-15).

Καθηγητῆς ΑΜΙΛΚΑΣ Σ. ΑΛΙΒΙΖΑΤΟΣ

Ο ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ κ. ΛΕΩΝ. ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ

Τὸν διαπρεπέστατον Ἱεράρχην Σεβασμ. Μητροπολίτην Μυτιλήνης κ. Ἰάκωβον, τὸν ἀπὸ Δυρραχίου, ἔχω τὴν εὐτυχίαν νὰ γνωρίζω προσωπικῶς καὶ νὰ παρακολουθῶ ἀπὸ τῆς παρὰ τῷ Ἐθνομάρτυρι ἀειμνήστῳ Μητροπολίτῃ Σμύρνης Χρυσοστόμῳ ἐκκλησιαστικῆς καὶ ἐκπαιδευτικῆς ὑπηρεσίας μου, ἥτοι ἀπὸ ἐτῶν τριάκοντα καὶ ὀκτώ.

Περιεβάλετο ἤδη τότε τὴν αἴγλην τῆς δράσεως αὐτοῦ ὡς Μητροπολίτου Δυρραχίου. Ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἐτιμήθη διὰ τῆς πατρικῆς του ἀγάπης καὶ φιλίας, ἰδίᾳ ἀπὸ τοῦ 1930 ὡς Διευθυντῆς τῆς ἐν τῷ Ὑπουργείῳ Παιδείας Διευθύνσεως Θρησκευμάτων, ὅτε ἤρχισε καὶ ἡ συνεργασία ἡμῶν ἐπὶ φλεγόντων ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων. Τὸ 1932, μεταβὰς διὰ πρώτην φορὰν εἰς Μυτιλήνην, διὰ τὴν παράκαμψιν ἐπιτοπίως δυσχερειῶν τινῶν πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ τότε ψηφισθέντος νέου ἐνοριακοῦ Νόμου, καὶ κατὰ τὰς ἐφεξῆς κατ' ἔτος ἐπισκέψεις μου κατὰ τὰς ἐπισήμους τελετὰς εἰς μνήμην τοῦ Πολιούχου καὶ διὰ τὰς

έορτάς τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Νήσου, ἔσχον εὐκαιρίας στενωτέρας προσωπικῆς ἐπικοινωνίας καὶ συνεργασίας μετὰ τοῦ ὑπερόχου Ποιμενάρχου, καὶ ἀμέσου γνώσεως τῆς ἀξιοθαυμάστου καταπληκτικῆς δράσεως Αὐτοῦ, ὥστε τὰ ἐνταῦθα περὶ Αὐτοῦ σημειούμενα δὲν προέρχονται ἐκ πληροφοριῶν ἢ συναισθηματικῶν ὑπερβολῶν, ἀλλ' ἐξ ἀμέσου ἀντιλήψεως καὶ ἀντικειμενικῆς ἀξιολογήσεως τῆς πραγματικότητος.

Εἰς τὰ στενὰ ὄρια ἐνὸς σημειώματος δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξαρθῆ ἢ καὶ ἀπλῶς περιγραφῆ προσηκόντως μία φωτεινὴ παμμερῆς δράσις, καλύπτουσα τὸ σύνολον τῶν πραγματοποιηθέντων ἰδανικῶν, ὅσα μία Μητρόπολις, τὸ Χριστιανικὸν πλήρωμα αὐτῆς, θὰ εἶχε νὰ ὄνειρευθῆ καὶ νὰ προσδοκᾷ παρὰ τοῦ Ἱεράρχου τῆς. Ἄνευ ἵχνους ὑπερβολῆς δύναται νὰ λεχθῆ, ὅτι πᾶν ὅ,τι ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ἡ Λέσβος ὄλη εἰς πολιτισμὸν, εἰς κοινωνικὴν εὐποιίαν, εἰς πνευματικὴν ἔξαρσιν, εἰς θρησκευτικὴν, ἐκκλησιαστικὴν καὶ ἔθνικὴν ζωὴν, φέρουσιν ἀνεξίτηλον τὴν σφραγίδα τῆς Προσωπικότητος τοῦ Μητροπολίτου τούτου, ὅστις ὑπῆρξεν ἢ ἀπὸ Θεοῦ εὐλογία καὶ εὐτυχία καὶ δόξα, τῆς Μεγαλονήσου ταύτης τοῦ Αἰγαίου, καὶ τὸν ὁποῖον ἡ ἀδέκαστος Ἱστορία ἔχει ἤδη συγκαταριθμήσει εἰς τὰς μεγάλας Μορφὰς τῆς συγχρόνου Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους. Καὶ ἵνα μὴ ὑπάρχη μηδὲ ἡ παραμικρὰ ἀμφιβολία ἢ ἐπιφύλαξις περὶ τῆς εἰς τὸν Ἱεράρχην τούτον ἰδιαζούσης καὶ ἀνηκούσης ἰσότητος τοῦ Μεγάλου, ἐν ὄλῳ τῷ κυριολογικῷ πληρώματι τῆς λέξεως ταύτης, ἦλθε καὶ ἡ σφραγὶς τοῦ μεγαλείου Του, ἡ σφραγὶς ὄλων τῶν μεγάλων ἀνδρῶν καὶ ἔργων: ὁ ἀποτολμηθεὶς ψόγος. Ὄντως δέ, τὴν εἰς πάντα τοὺς τομεῖς ἐπιτυχίαν καὶ ἀκτινοβολίαν τοῦ ἔργου του, περὶ ὧν καὶ οἱ λίθοι κεκράζονται, προσεπεμαρτύρησεν ὁ κατ' αὐτοῦ κινηθεὶς ψόγος, ὅστις εἶναι ὁ κλῆρος καὶ τὸ γνῶρισμα τῶν ἀληθῶς μεγάλων ἀνδρῶν καὶ τῶν ἀληθῶς μεγάλων ἔργων. Μόνον οἱ μικροὶ καὶ τὰ μικρὰ δὲν ψέγονται. Μεγάλα δὲν δύναται νὰ εἶναι καὶ νὰ μένη ἔργον ἀνεπιψόγητον· τούναντίον ὁ ψόγος ἀποτελεῖ τὴν ἀπαραίτητον σφραγίδα τοῦ μεγαλείου του, ἀλλ' ἄλλο μᾶλλον, αὐτοτιμωρούμενος οἶονεῖ, καὶ τὸ σκιερὸν πλαίσιον, τὸ ἀναδεικνύον ἔτι φωτεινότερον τὸ μεγαλεῖον καὶ τῆς Προσωπικότητος καὶ τῆς δράσεως τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου. Τί μένει ἀπὸ τὸν ψόγον, μᾶς τὸ λέγουν οἱ ἄνθρωποι εἰς μίαν ὠραιοτάτην χαρακτηριστικὴν παροιμίαν των: «Ἐπὶ τῆς λείας καὶ στιλπνῆς ἐπιφανείας τοῦ λωτοῦ, οὐδὲ ὕδατος σταγῶν δύναται νὰ συγκρατηθῆ».

Ὡς ἄνθρωπος ὁ Μητροπολίτης διακρίνεται διὰ τὴν ἐξαίρετον αὐτοῦ μόρφωσιν, διὰ τὸν πλοῦτον τῶν ψυχικῶν χαρισμάτων, διὰ τὴν ἀπαράμιλλον αὐτοῦ εὐγένειαν καὶ λεπτότητα τρόπων, διὰ τὸ πρᾶον καὶ ἀόργητον, τὴν ἀνεξικακίαν καὶ ἀμνησικακίαν αὐτοῦ, διὰ τὴν κοινωνικότητα καὶ εὐπροσηγορίαν του — προσὸν σπουδαῖον διὰ τὴν προσέγγισιν τῆς κοινωνίας, ἣτις ἀποφεύγει καὶ ἀντιπαθεῖ τοὺς ἀποκρουστικούς τύπους ὡς ὑποκριτὰς ἢ ἀχρήστους ἐγωμανεῖς — διὰ τὴν κρυσταλλίνην εἰλικρίνειαν αὐτοῦ, διὰ τὸ, παρὰ τὰς ἐπ' ἐσχάτων φλυαρηθείσας φαιδρὰς ἐπιψογήσεις, ἄψογον καὶ ἀνεπίληπτον καὶ ἀδιάβλητον αὐτοῦ ἠθὸς, διὰ τὴν ἐν πᾶσιν ἀνωτερότητα αὐτοῦ, διὰ τὴν ἡγεμονικὴν του ἀξιοπρέπειαν καὶ παράστασιν, διὰ τὴν περίνοιαν καὶ βαθυστόχαστον κρίσιν αὐτοῦ, διὰ τὴν πρὸς πάντας ἀγάπην του καὶ τὴν συμπάρασίν του εἰς τὸν ἀνθρώπινον πόνον, διὰ τὴν ἀδίστακτον αὐτοῦ ἐργατικότητα καὶ τὴν δυναμικὴν ἀνυποχώρητον ὑπερνίκησιν τῶν ἀντιξοοτήτων, ἔτι δὲ καὶ διὰ τὴν κατὰ Χριστὸν ὑπομονὴν καὶ μακροθυμίαν ἐν ταῖς θλίψεσιν.

Ὡς Ἱεράρχης, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος εἶναι καὶ μένει κορυφαῖος. Ἡ ἀλήθεια αὕτη, ἣν τίποτε δὲν δύναται νὰ σκιάσῃ, ἀποτελεῖ κοινήν πίστιν καὶ ὁμολογίαν πάντων τῶν καλῶς γνωρίζοντων τὸν Ἰδιον καὶ τὴν δρᾶσιν Αὐτοῦ, καὶ δυναμένων ν' ἀξιολογήσωσιν ἀμφοτέρωθεν ἀντικειμενικῶς, μετ' ἀπροκαταλήπτου ἀκεραιότητος καὶ ἀπὸ χρηστοῦ συνειδότος. Τελετουργὸς ὑπενθυμίζων τὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ τὴν αἴγλην τῆς εὐκλεοῦς ἡμῶν βυζαντινῆς παραδόσεως τῶν μεγάλων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, προσευχητῆς ἐξαυλούμενος, ἀπαράμιλλος, κυβερνήτης δεξιὸς τῆς ὀλκάδος, ἣν ἐπιστεύθη αὐτῷ ὁ Κύριος, ἀσκητῆς ἐν θεοφιλεῖ πολιτείᾳ βίου ὀλιγαρκέστατος καὶ ἀνεπίδεικτος, ἔθνικὸς ἀνὴρ, συνδυάζων τὴν ποιμαντορικὴν διοίκησιν πρὸς τὴν ἀπὸ τῶν ἔθνικῶν «προνομίων» κεκληρονομημένην βασιλικὴν ἐξουσίαν καὶ ἔθνικὴν ἡγεσίαν — πατριώτης μεγαλόπνοος, ἀντιμετωπίσας κινδύνους καὶ κλύδωνας μετὰ πίστεως, συνέσεως, γαλήνης καὶ ἀποφασιστικότητος πρὸς περίσῃσιν τοῦ ποιμνίου του, «τοῖς πᾶσι γενόμενος τὰ πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσῃ», ὡς ἄλλος Παῦλος, ἀνυστάκτως προνοῶν διὰ τὴν πνευματικὴν κατάρτισιν καὶ βιοτικὴν ευημερίαν τῶν Χριστιανῶν του, διατρέχων καθ' ἡμέραν χιλιόμετρα ἀνὰ τὴν νῆσον, κινῶν καὶ ἐμψυχῶν ἅπασαν τὴν φιλανθρωπικὴν καὶ κοινωνικὴν δραστηριότητα τοῦ τόπου — αὐτὴν τὴν στιγμὴν προεδρεύων ἐδῶ, μετ' ὀλίγα ἄλλα συσχεπτόμενος ἐκεῖ, ἀμέσως ἔπειτα συνεργαζόμενος μετὰ τῶν κρατικῶν Ἀρχῶν, μετὰ τινὰς στιγμὰς ἀποπλέων δι' Ἀθήνας πρὸς ἐπίλυσιν ζητημάτων, ἐπιστρέφων ἔπειτα, ἵνα συνεχίσῃ μετὰ νεανικῆς ὀρμῆς καὶ αἰσιοδοξίας τὸ ἔργον του, εὐγενῆς καὶ εὐπροσήγορος πρὸς πάντας, ἀλλὰ καὶ μηδ' ἀφήνων νὰ διαφεύγῃ ἀπὸ τῶν χειρῶν του ἡ δημιουργικὴ του γραμμὴ, μηδὲ γνωρίζων μηδὲ συγχωρῶν ἑαυτῷ ἢ τοῖς συνεργάταις Του ἀνάπαυλα ἢ κάμψιν ἢ περελκύσεις καὶ ἀναβολὰς, μὲ ἀέτειον βλέμμα προσβλέπων ἀνθρώπους καὶ πράγματα, καὶ διαγιγνώσκων διαθέσεις καὶ ἀντιδράσεις καὶ μετὰ σταθεροῦ βήματος παραμερίζων πᾶν ὅ,τι ἠδύνατο νὰ δυσχεράνη ἢ ματαιώσῃ τὸ ὑπὲρ τοῦ τόπου καὶ τοῦ ποιμνίου ἔργον Του.

Τοιοῦτος ἐν μικρῷ καὶ ὠχρῷ σκιαγραφία ὁ καὶ διὰ τοῦ παρόντος τόμου ἐπαξίως τιμώμενος Ἀρχιερεὺς, ἀληθὲς ἐγκαλλώπισμα καὶ καύχημα τῆς Ἀγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἔθνους. Καὶ ἂν ὑπεργηράσῃ, καὶ ἂν ἀκόμη φέρεται δασταζόμενος ὑπὸ τοῦ ποιμνίου του ὑπέργηρος, ὡς λέγεται περὶ τοῦ μαθητοῦ τῆς Ἀγάπης, τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου, πάλιν καὶ τότε ἡ εὐλογία του, ἀκόμη καὶ ἡ σκιά Του θάρκῃ διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ εἰς τὴν ὠραίαν Μεγαλόνησον καὶ τὸν λαόν της προνομιούχον θέσιν ἐν τῷ ὀρθοδόξῳ Χριστιανικῷ πληρώματι τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν. Εἴησαν Αὐτοῦ τὰ ἔτη παρὰ Κυρίου ὡς πλεῖστα, ὑγιεινὰ καὶ σωτήρια — ἰς δόξαν τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἑλλάδος!

Καθηγητῆς ΛΕΩΝ. ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ κ. ΧΡ. ΣΟΛΟΜΩΝΙΔΗΣ

Ἐπὶ τῶν μερικῶν παλιῶν εἰκόνας χαραγμένους στὴ μνήμη μας, ποὺ ὅσο κι' ἂν προσπαθεῖ, μὲ τὸν πυκνὸ τῆς πέπλο, νὰ καλύψῃ ἢ λήθῃ καὶ νὰ σκεπάσῃ ὁ χρόνος, αὐτὲς παραμένουν πάντοτε ἀναλλοίωτες καὶ ἀνεξίτητες.

Μιὰ τέτοια ὀλοζώντανη εἰκόνα παρουσιάζεται καὶ τὴ στιγμὴ τούτη μπρὸς μας, καθὼς χαράσσομε τὴ γραμμὴν αὐτὴν γιὰ τὸ Σεβασμιώτατο Μυτιλήνης Ἰάκωβο.

Μάρτης ἦταν... Ἡ ἄνοιξη σκόρπιζε ὅλα τῆς τὰ μύρα στὸ μεγάλο περίβολο τοῦ ἱστορικοῦ Ναοῦ τῆς Ἁγίας Φωτεινῆς. Πλήθη πιστῶν εἶχαν κατακλύσει τὴν αἰωνόβια Ἐκκλησία τῆς Σμύρνης, ποὺ ὀλοφώτιστη εὐωδίαζε ἀπὸ τὸ θυμίαμα. Πέντε Μητροπολίται, μὲ τὰ πολύχρωμα ἄμφια καὶ τὶς ἀδαμαντοποίκιλτες μίτρες, ἱεουργοῦσαν, ἐνῶ ἡ βυζαντινὴ χορωδία ὕψωνε μελωδικοὺς αἴνους πρὸς τὸν Κύριον. Καθὼς ψάλλεται ὁ «Τρισάγιος Ὑμνος», ὠραιομέτωπος, γαλήνιος, εὐθυτενής, μὲ τὸ ράσο, ποὺ ἀνάδευε μυστικὴ φεγγοβολή, ἐμφανίζεται ὁ Ἀρχιδιάκονος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σμύρνης Ἰάκωβος, γιὰ νὰ προχειρισθεῖ ὡς Ἐπίσκοπος Χριστουπόλεως. Ὁ Ναὸς δονεῖται καὶ οἱ θόλοι του σείονται ἀπὸ τὸ «ἄ ξ ι ο ς», ποὺ ἀμέτρητα στόματα, μ' ἐνθουσιασμὸ καὶ συγκίνηση, ἀνακράζουν.

Ὁ Ἰάκωβος, ἀριστοῦχος ἀπόφοιτος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης, μὲ παραδειγματικὸ ζῆλο καὶ σπανία ἀφοσίωση ὑπηρέτησε ἐπὶ πέντε χρόνια ὡς Ἀρχιδιάκονος τῆς Μητροπόλεως Σμύρνης. Ὡς καθηγητὴς τῶν θρησκευτικῶν, στὰ ἀνώτερα ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα, κατέκτησε τὶς καρδιὰς τῶν Σμυρναίων ὅλων. Ἦταν ὁ ἀληθινὸς «τύπος τῶν πιστῶν, ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ ἐν ἀγάπῃ, ἐν πνεύματι, ἐν πίστει καὶ ἐν ἀγνεΐᾳ», ὅπως θέλει τὸν ἱερωμένον ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν.

Ἀπὸ τότε πέρασε σχεδὸν μισὸς αἰώνας. Ὁ Ἐπίσκοπος Χριστουπόλεως ἐκλέγεται ἀργότερα Μητροπολίτης Δυρραχίου καὶ μεταγενέστερα Μητροπολίτης Μυτιλήνης, ὅπου ἐπὶ τριάκοντα ὀλόκληρα, μέχρι σήμερα, χρόνια, ποιμαίνει καὶ τιμᾷ τὸ θρόνο τῆς ὠραίας μεγαλονήσου.

Εἶναι ὁ Ἱεράρχης κι' ὁ ἀκούραστος συνεχιστὴς τῶν μεγάλων τῆς Ἐκκλησίας παραδόσεων. Εἶναι ὁ Δεσπότης, ποὺ στὴν ψυχὴ του ἔχει ἐνωμένες, σ' ἀδιάσπαστο κρῖκο, τὴ Χριστιανικὴ πίστη καὶ τὴν ἀγάπη πρὸς τὴν Πατρίδα. Εἶναι ὁ λευκὸς Ποιμενάρχης, ποὺ βαθύτατα ἔνοιωσε τὰ λόγια τοῦ Κυρίου : «Ἀγαπᾶτε ἀλλήλους...». Καὶ τὸ δῶρημα αὐτὸ τοῦ Θεοῦ μετουσίωσε σὲ κάτι τὸ ἀπτό καὶ τὸ μορφοποίησε. Γιατὶ ἀμέριστη εἶναι ἡ ἀγάπη τοῦ πρὸς τὸν πλησίον, πρὸς τὰ πλήθη τῶν πονούντων, πρὸς τοὺς ἐνδεεῖς, πρὸς τοὺς τάλαιπωρημένους. Μὲ τὸ ἀντιφέγγισμα τῆς καλωσύνης στὴ βιβλικὴ του μορφή, βρίσκεται πάντοτε κοντὰ σὲ ὅλους γιὰ νὰ χαρίσει τὴν παρηγοριὰ καὶ τὸ βάλεψαμο. Πάνω στὴν ἀρχιεπισκοπικὴ του μίτρα ἀκτινοβολεῖ πολύτιμος λίθος, ὁ λίθος τῆς Εὐσπλαχνίας. Ἰδρύει Νοσοκομεῖα — τὸ Βοστάκειο εἶναι δικό του ἔργο —, ὑψώνει βρεφοκομεῖα καὶ γηροκομεῖα, ἐγείρει σανατόρια καὶ πρεβαντόρια, δημιουργεῖ παιδικοὺς σταθμοὺς καὶ ἀγαθοεργὰ ἄσυλα, ἀναμορφώνει φυλακές, ἐμψυχώνει τὴν ἐκπαίδευση, ἐκδίδει χριστιανικὰ περιοδικὰ — ὁ «Ποιμὴν» φέρει τὴν σφαγίδα τῆς προσωπικότητός του —, προστατεύει ἀπόρους καὶ μεριμνᾷ γιὰ πάσχοντες, ἀνυψώνει συντετριμμένους καὶ ἀνακουφίζει «κοπιῶντας καὶ πεφορτισμένους».

Κι' ἀκόμα, μὲ τὴν ἀδιάσειστη θρησκευτικὴ του πίστη καὶ τὴν ἀγνότητα τῶν ἡθῶν του, τὸ ἀδαμάντινο τοῦ χαρακτήρος του καὶ τὴν ψυχικὴ του εὐγένεια, τὸν φλογερό του πατριωτισμὸ καὶ τὴν προσήλωσή του στὰ ἰδανικὰ τοῦ Γένους, ἀποτελεῖ φωτεινὸ παράδειγμα Ἑλληνοῦ Ἱεράρχου καὶ ἀγνοῦ Λευΐτου.

Η ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Ἀποσπάσματα ἐκ τῆς ἀπὸ 17ης Μαΐου 1956 Ἐκθέσεως Ἐπιθεωρήσεως τῆς Νομαρχίας Λέσβου, τοῦ Γενικοῦ Διοικητικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ κ. Θεμ. Ἀθανασιάδου Νόβα.

Σφάλματα, ἀπὸ ἀσυγχώρητον ἀμέλειαν, ἀπὸ ἔλλειψιν συντονισμοῦ δυνάμεων, ἀπὸ ἠττοπάθειαν, ἀπὸ μικρὰ συμφέροντα καὶ μικρὰ πάθη, ἔχουν γίνῃ πολλὰ. Τὸ μεγαλύτερον εἶναι ἀσφαλῶς ἡ ἐμπλοκὴ εἰς τὸ δημιουργηθὲν ἀπὸ τοὺς κομμουνιστὰς ζήτημα Μητροπολίτου.

Ὁ κομμουνισμὸς γνωρίζει ἐναντίον τίνος τὸν συμφέρει νὰ στρέφεται. Ὁ Μητροπολίτης Μυτιλήνης εἶναι φύσει καὶ θέσει ὁ στερεώτερος στύλος τοῦ κοινωνικοῦ καθεστῶτος. Ὁχι ἀπλῶς ὡς θρησκευτικὸς ἀρχηγός, ἀλλὰ καὶ ὡς δημιουργός. Ὅλα τὰ ἔργα τῆς Λέσβου εἶναι ἰδικά του. Καὶ εἶναι ἔργα ὄχι στενῶς ἐκκλησιαστικά, ἀλλὰ εὐρύτερον κοινωφελῆ. Καὶ εἶναι ἰδικά του ὄχι μόνον ὡς ἔμπνευσις καὶ πραγματοποιήσις, ἀλλὰ καὶ ὡς χρηματοδοτήσις.

Μία τόσον μεγάλη δημιουργία εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ παρουσιάσῃ μερικὰς παρατυπίας. Οἱ Μητροπολίται, ἄλλως τε, τῶν Νέων Χωρῶν, ἐνδιαφέρονται περισσότερο διὰ τὸ ἀποτέλεσμα καὶ ὀλιγώτερον διὰ τοὺς τύπους.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ὁ κρατικὸς ἔλεγχος ἐγένετο ἤδη πρὸ καιροῦ. Τὸ ζήτημα, συνεπῶς, ἔπρεπε νὰ εἶχε κλείσει. Ὁ κομμουνισμὸς ὅμως θέλει νὰ κρατῇ τὸ ζήτημα ἀνοικτὸν διὰ νὰ τὸ ἐκμεταλλεῖται πολιτικῶς καὶ διὰ νὰ δημιουργῇ δυνατότητα ἐκπορθήσεως τῶν Φιλανθρωπικῶν Ἰδρυμάτων. Ἡ ἐκπόρθησις, ἐν τούτοις, τοῦ Δήμου, δὲν ἀπέδειξε διοικητικὰς ἀρετάς, αἱ ὁποῖαι νὰ δικαιῶνουν καὶ ἄλλας φιλοδοξίας. Καθὼς ἀνεκοίνωσαν οἱ ἴδιοι εἰς τὰς τοπικὰς ἐκεῖ ἐφημερίδας, οἱ ἀριστεροὶ πολιτικοὶ τοῦ Νομοῦ προεκάλεσαν διαταγὴν τοῦ Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, ὑποδεικνύουσας τὴν ἀνάγκην νέου ἐλέγχου ὅλης τῆς ἀπὸ 15ετίας διαχειρίσεως. Τοῦτο, κατὰ τὴν γνώμην μας, ἰσοδυναμεῖ μὲ τὴν διακίνησιν μιᾶς καταστάσεως θλιβεράς καὶ ἐπικινδύνου, ἡ ὁποία καὶ τὸ Κράτος φθείρει καὶ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ κοινωνικὸν καθεστῶς.

Φοβούμαι, ὅτι ὁ Νομάρχης Λέσβου ἔχει μείνει ἄνευ σαφῶν κατευθύνσεων ἄνωθεν καὶ κινδυνεύει, παρὰ τὴν εὐφυΐαν του καὶ τὴν δεξιότητά του, νὰ παρασυρθῇ ἀκουσίως εἰς τὴν δίνην τῶν παθῶν ποὺ ταλαιπωροῦν ἀπὸ καιροῦ τὴν Μυτιλήνην.

Παρίσταται ἄμεσος ἀνάγκη νὰ συνεννοηθοῦν μεταξύ των τὰ Σα Ὑπουργεῖα Ἐσωτερικῶν, Προνοίας, Παιδείας καὶ Δικαιοσύνης, καὶ νὰ θέσουν ὀριστικὸν τέρμα εἰς τὴν ἀναταραχὴν. Τὰ παραπλανημένα ἀστικά στοιχεῖα, ποὺ ἔχουν ἐμπλακὴ εἰς τὸν ἀγῶνα, πρέπει νὰ πειθαρχήσουν, τὰ καλῆς πίστεως ἔχουν ἀκουσίως παρασυρθῆ εἰς μίαν ἀπαραδέκτον κοινοπραξίαν μὲ τὴν ἄκραν ἀριστεράν. Τὰ ἄλλα εἶναι φιλόδοξοι θορυβοποιοί.

Τὸ φαινόμενον δὲν εἶναι ἀνεξήγητον. Ὁ Μητροπολίτης Μυτιλήνης κ. Ἰάκωβος ἔχει γεμίσει ἐπὶ 33 ἔτη τὴν δημοσίαν ζωὴν τῆς Νήσου μὲ τὴν προσωπικότητά του, ὥστε σήμερον νὰ προσπαθοῦν νὰ ἀποζήσουν πολιτικῶς ἐξ αὐτοῦ, ὄχι μόνον οἱ φίλοι του, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐχθροὶ του.

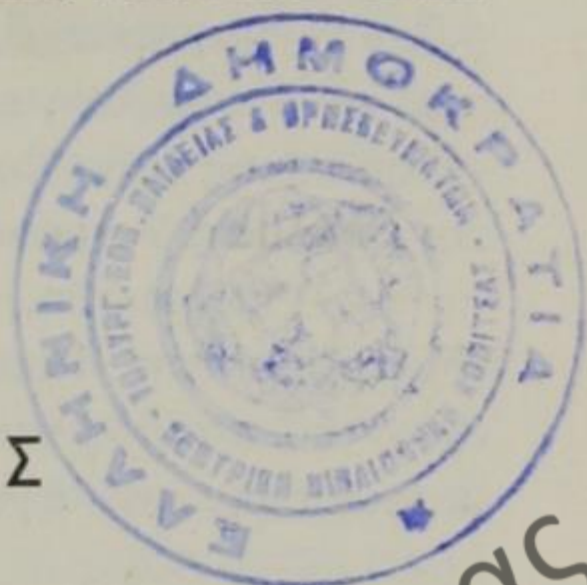
Ἄκριβὲς ἀπόσπασμα

Ὁ Τμηματάρχης κ. ἀ. α.
(Τ.Σ.) Ὑπογραφή δυσανάγνωστος.

Α΄.

ΠΡΟΓΟΝΟΙ - ΓΟΝΕΙΣ

Ἡ πατρικὴ οἰκογένεια τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου κατάγεται ἀπὸ τὴν Λακωνίαν. Ὁ ἐκ πατρὸς πάππος του, Ἀθανάσιος Γκιγκίλας, ναυτικός, ἐγκατεστάθη περὶ τὰ μέσα τοῦ 18ου αἰῶνος εἰς τὰ Μοσχονήσια τῆς Μ. Ἀσίας, ὅπου ἐνυμφεύθη καὶ ἤσκησε τὸ ἐπάγγελμα του.

Ὁ ἐκ μητρὸς πάππος του, Νικόλαος Δανιήλ, κατήγετο ἐκ Μοσχονησίων, θεωρούμενος ἐκ τῶν προκρίτων τῶν νήσων.

Ὁ πατὴρ τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, Νικόλαος, ἐγεννήθη εἰς τὰ Μοσχονήσια κατὰ τὸ ἔτος 1822. Ἀπὸ μικρὸ παιδί ἠκολούθησε τὸ ἐπάγγελμα τοῦ πατρὸς του, ἀπὸ τὸ ὁποῖον συνετήρει μὲ ἄνεσιν τὴν προσωπικὴν του οἰκογένειαν.

Ὁ Νικόλαος Γκιγκίλας, μολονότι ὄχι ἐκ τῶν πλουσίων Μοσχονησίων, ἐτιμᾶτο ὑπὸ τῶν συμπατριωτῶν του, λόγῳ τῆς ἐντιμότητος καὶ τοῦ εἰλικρινοῦς καὶ καλοκαγάρθου χαρακτήρου του.

Ἀνατραφεὶς ὑπὸ πατρὸς προερχομένου ἀπὸ Ἑλληνικὴν ἐπαρχίαν μὲ ἐντονὸν τὸ ἔθνικόν συναίσθημα, ὑπὸ τοῦ ὁποῖου καὶ ὁ ἴδιος ἐνεφερέτο, ἐνεστερνίσθη τὰς ἰδικὰς του ἰδέας καὶ τὰ ἰδανικά του. Ὁ πατὴρ τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου διεπνέετο ὑπὸ τοῦ ὑψηλοτέρου πατριωτισμοῦ καὶ μιᾶς ἀγνῆς προσηλώσεως εἰς τὰ ἰδανικά τῆς φυλῆς του, ἣ ὁποία ἐπροξένει κατάπληξιν, διότι ἐπρόκειτο περὶ ὄχι μορφωμένου ἀνθρώπου. Ὁ καλός, ὄμως, σπόρος, τὸν ὁποῖον ἔρριψεν ὁ πατὴρ του, ἔπεσεν εἰς ἔδαφος γόνιμον καὶ ἀπέδωσε πλουσίους εὐτυχεῖς καρπούς.

Ὄταν τὸ 1887 ἀπέθανεν, ἀφῆκε τὴν καλλιτέραν μνήμην ἐντίμου καὶ καλοῦ ἀνθρώπου, καὶ σεμνοῦ πατριώτου.

Ἡ μήτηρ του, Ἀμύρισα Νικ. Δανιήλ, ἐγεννήθη καὶ αὐτὴ εἰς τὰ Μοσχονήσια καὶ ἦτο τῆς αὐτῆς ἡλικίας μὲ τὸν σύζυγόν της. Διὰ τὴν μητέρα τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου λέγεται, ὅτι ἦτο πραγματικὴ ἀρχόντισσα εἰς τοὺς τρόπους καὶ τὰ αἰσθήματα, διὰ τοῦτο καὶ ἦτο

πολὺ ἀγαπητὴ μεταξὺ τῆς κοινωνίας τοῦ τόπου της. Ἀπέθανε τρία ἔτη ἐνωρίτερον τοῦ συζύγου της, τὸ 1884, καὶ ἀφῆκε τέσσαρα ἀνήλικα τέκνα, τρία ἄρρενα, τὸν πρωτότοκον Παναγῆν, τὸν Ἀθανάσιον καὶ τὸν Γεώργιον, καὶ ἓνα κορίτσι, τὴν Λεμονιάν. Ὁ Παναγῆς—ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος—ἦτο κατὰ τὸν χρόνον τοῦ θανάτου τῆς μητρός του ἡλικίας 7 χρόνων.

Ἐπεχρεώθη, ἔτσι, ὁ πατήρ του νὰ συνάψῃ δεύτερον γάμον. Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἐνθυμεῖται μὲ συγκίνησιν τὴν δευτέραν σύζυγον τοῦ πατρός του, ἢ ὁποῖα, ὡς μοῦ εἶπεν, ἦτο ἄνθρωπος γεμᾶτος καλωσύνης καὶ ἀγαθότητα.

ΙΑΚΩΒΟΣ

Ὁ Μητροπολίτης Μυτιλήνης Ἰάκωβος ἐγεννήθη εἰς τὰ Μοσχονήσια τὴν 17ην Ἰανουαρίου τοῦ ἔτους 1878. Ἦτο τὸ πρῶτον τέκνον τῆς οἰκογενείας, τοῦ ἐδόθη δὲ τὸ ὄνομα Παναγῆς, διότι οἱ γονεῖς του τὸ εἶχαν τάξει εἰς τὴν Παναγίαν πρὶν γεννηθῆ.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς γεννήσεώς του τὰ Μοσχονήσια κατοικοῦντο ἐξ ὀλοκλήρου ὑπὸ Ἑλλήνων. Καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὁ πολιτικὸς Διοικητὴς τῶν νήσων ἦτο Ἕλλην, λόγῳ τῆς συνθέσεως τοῦ πληθυσμοῦ. Ἀπομεμακρυσμένα τὰ νησιά ἀπὸ τὸν κορμὸν τοῦ τουρκικοῦ κράτους, ἐζοῦσαν ἡρεμὸν κοινωνικὸν βίον, οἱ δὲ κάτοικοι ἦσαν ἀπηλλαγμένοι τῶν γνωστῶν ἐπεμβάσεων τῆς τουρκικῆς διοικήσεως, αἱ ὁποῖαι ἀνεστίασαν τὴν κοινωνικὴν ζωὴν τῶν ἐν τῇ τουρκικῇ ἐπικρατεῖα διαβιούντων μειονοτήτων.

Ἡ σχετικὴ αὐτὴ ἐλευθερία ἐπέτρεπε τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ Ἐθνικοῦ φρονήματος τῶν κατοίκων εἰς ὑψηλὸν ἐπίπεδον, τὸ ὁποῖον ἐξεδηλοῦτο ἐντόνως κατὰ τὰς θρησκευτικὰς καὶ ἑλληνικὰς ἐθνικὰς εορτάς, τελουμένας μὲ τὴν γνωστὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς Χριστιανικῆς Ἀνατολῆς.

Εἰς τὴν πατρικὴν οἰκογένειαν τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, λόγῳ καὶ τοῦ συγγενικοῦ συνδέσμου της μετὰ τοῦ ἐλευθέρου τμήματος τῆς Ἑλλάδος, τῆς Λακωνίας, τὸ θρησκευτικὸν καὶ τὸ ἔθνικόν συναίσθημα ἦτο ἰδιαιτέρως ἀνεπτυγμένον. Ἔτσι, οἱ ἀπόγονοι τοῦ Νικολάου Ἀθ. Γκιγκίλα ἐδιδάχθησαν ἀπὸ τῆς πρώτης παιδικῆς των ἡλικίας νὰ ἀγαποῦν τὸν Θεὸν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ νὰ πιστεύουν εἰς τὰ ἰδανικὰ τῆς φυλῆς των. Καὶ ἔτσι ἐξηγεῖται ὁ φλογερὸς πατριωτισμὸς τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου καὶ ἡ βαθεῖα θρησκευτικότης του, ἢ ὁποῖα τὸν ὤθησε τελικῶς εἰς τὸ ἐκκλησιαστικὸν στάδιον.

ΜΟΡΦΩΣΙΣ

Εἰς τὰ Μοσχονήσια κατὰ τὸν χρόνον τῆς γεννήσεως τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου ἐλειτούργει πλήρες ἐξατάξιον Δημοτικὸν Σχολεῖον, τριτάξιον Ἑλληνικὸν Σχολεῖον, Παρθεναγωγεῖον καὶ Νηπιαγωγεῖον μὲ ἕξ νηπιαγωγούς, τὸ ὁποῖον συνετήρει ὁ Ναὸς τῆς Παναγίας.

Ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος, ὅταν ἐπεράτωσε τὸ Δημοτικὸν Σχολεῖον, ἐδιδάχθη τὰ μαθήματα τοῦ Ἑλληνικοῦ Σχολείου κατ' οἶκον ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Βαρβαγιάννη, τὸν ὁποῖον ἐκήδευσεν ἐν Μυτιλήνῃ. Τὰς δαπάνας καὶ τὴν φροντίδα τῶν γυμνασιακῶν σπουδῶν του εἶχεν ἀναλάβει ὁ τότε Ἐπίσκοπος Μοσχονησίων Ἰακώβος.

Διευθυντὴς τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου Μοσχονησίων ἦτο ὁ Ἄθαν. Ρεβύθης καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ὁ Γεώργιος Μακρίδης.

Ἡ πνευματικὴ ἰκανότης του νὰ ἐκμανθάνῃ εὐκόλως τὴν διδασκομένην ὕλην καὶ ἡ ἀγάπη του πρὸς τὰ γράμματα καὶ τὴν μάθησιν, ὑπῆρξαν χωρὶς προηγούμενον εἰς τὴν μικρὰν κοινωνίαν τῆς γενετείρας του. Αὐτὸ εἶναι ἀληθέστατον καὶ ἀπεκαλύφθη κατὰ τὰς εἰσιτηρίου ἐξετάσεις του εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τῆς Χάλκης καὶ εἰς τὴν πρόοδόν του εἰς τὰ μαθήματα τῆς Σχολῆς, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ὑπεχρεώθη ν' ἀπουσιάσῃ ἐπὶ ὀλόκληρον ἔτος ἀπὸ τὰ μαθήματα.

ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡ

Ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος δὲν ὑπῆρξε μόνον ἰδιοφυῆς μαθητής. Ὑπῆρξε καὶ καλὸς υἱός. Φιλότημος καὶ ἐργατικὸς ὅπως ἦτο ἐκ φύσεως, διέθετε μὲ προθυμίαν τὰς ἐλευθέρας ὥρας ἀπὸ τὰ μαθήματά του διὰ νὰ βοηθῇ τὸν πατέρα του εἰς τὴν ἀλιείαν.

Μάλιστα, ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος ὑπῆρξε, κάποτε, ἀλιεύς! Καὶ οἱ Ἀπόστολοι τοῦ Θεοῦ Ἰδρυτοῦ τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀλιεῖς ὑπῆρξαν.

Ποῖος ἤμπορεῖ νὰ γνωρίζῃ τὰς Θείας βουλὰς, διὰ ν' ἀντιληφθῇ τὴν σημασίαν καὶ τὴν σχέσιν πού ἔχει τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἀλιέως μὲ τὴν ἀποστολὴν τοῦ ἐπὶ γῆς ἀντιπροσώπου τοῦ Χριστοῦ ;

«*Θὰ ἀφήσετε τὴν τῶν ἰχθύων ἄγρην καὶ θ' ἀρχίσετε τὴν ἄγρην τῶν ἀνθρώπων*», εἶπεν ὁ Χριστὸς εἰς τοὺς ἀπλοῦς ἀλιεῖς τῆς Γαλιλαίας, ὅταν τοὺς ἐκάλεσεν εἰς τὴν μεγαλυτέραν ἀποστολὴν, τὴν ὁποῖαν ἀνέλαβε ποτὲ ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς.

Ἴσως ὁ καλὸς σπόρος τοῦ Χριστιανισμοῦ νὰ εὑρίσκῃ εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀπλῶν αὐτῶν ἀνθρώπων πλέον κατάλληλον ἔδαφος

ἀναπτύξεως καὶ ἀγνοτέρας προσηλώσεως πρὸς τὸ ἔργον, πού τοὺς ἀναθέτει ἡ Θεία Πρόνοια.

Πάντως, ὁ μικρὸς Παναγῆς Γκιγκίλας—ὅπως ὠνομάζετο τότε ὁ μετέπειτα ἱστορικὸς ἀρχιερεὺς Ἰάκωβος—ἐβοήθει τὸν πατέρα του εἰς τὴν ἀλιείαν, ὡσάκις εἶχεν ἐλεύθερον χρόνον ἀπὸ τὰ μαθήματα. Καὶ τότε, ὅμως, δὲν ἀπεχωρίζετο ἀπὸ τὰ βιβλία του. “Ὅπως μοῦ διηγήθησαν συμπατριῶται του, κατοικοῦντες εἰς τὴν Μυτιλήνην, οἱ περιπατηταὶ τῆς παραλίας παρηκολούθουν μὲ συγκίνησιν τὸν μικρὸν Παναγῆν Γκιγκίλαν, μέσα εἰς τὴν ψαρόβαρκαν τοῦ πατρός του, νὰ μελετᾷ μὲ πάθος τὸ βιβλίον πού εἶχεν εἰς τὰ γόνατά του, χωρὶς νὰ δίδῃ τὴν παραμικρὰν προσοχὴν εἰς τὸ τί γίνεται γύρω του !

Ἐν τῇ Μητροπολίτι Ἰάκωβος, ἀπὸ τῆς πρώτης τοῦ ἀκόμῃ ἡλικίας, ἐνεφάνισεν ἓνα περίεργον χαρακτῆρα διὰ μικρὸ παιδί. Μὰ ἐρωτᾶται : ὑπῆρξε ποτὲ παιδί ὁ δαιμόνιος αὐτὸς ἄνθρωπος ;

Ἐκ τῆς ἀπόψεως ἡλικίας, φυσικά, ὑπῆρξε καὶ αὐτὸς παιδί. Ἐκ τῆς ἀπόψεως, ὅμως, χαρακτῆρος, τὰ πρῶτα παιδικὰ του χρόνια εἶχαν τὴν μεστότητα τοῦ νέου μὲ προσωπικότητα.

Εἰς τὴν πρώτην παιδικὴν ἡλικίαν παρατηροῦμεν τὴν ἀδιαφορίαν τοῦ παιδιοῦ εἰς ὅ,τι μικρὸ ἢ μεγάλον συντελεῖται γύρω του καὶ τὴν τάσιν νὰ ἱκανοποιῇ τὰς ἐπιθυμίας του, χωρὶς νὰ σκοτίζεται, ἢ νὰ ἀνησυχῇ ἐὰν πράττῃ ὀρθῶς ἢ ὄχι.

Αὐταὶ ἀκριβῶς αἱ πνευματικαὶ ἐκδηλώσεις, πού παρουσιάζονται εἰς τὴν πρώτην ἡλικίαν τοῦ ἀνθρώπου, τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, οὐδέποτε ἐνεφανίσθησαν εἰς τὸν μικρὸν Παναγῆν Γκιγκίλαν. Ὅλαι αἱ πράξεις καὶ ὅλαι αἱ ἐκδηλώσεις του ἔφεραν τὸ στοιχεῖον ἐνὸς ὑπευθύνου νοῦ.

Μὰ, φυσικά, μόνον ἀπὸ ἓνα τοιαύτης κατασκευῆς μυαλό, ἦτο δυνατόν νὰ προέλθῃ τὸ μεγαλειώδες καὶ μοναδικὸν ἔργον τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς δημιουργικῆς του δράσεως.

Ἐνα ἄλλο στοιχεῖο τοῦ χαρακτῆρός του ἦτο ἡ ἐργατικότης καὶ ἡ δραστηριότης πού ἀνέπτυξεν ὡς παιδί. Ἡ ἔλλειψις σοβαρᾶς χρησιμοποίησεως τοῦ χρόνου του, τὸν μαράζωνε κυριολεκτικῶς. Ἐζοῦσε καὶ ἱκανοποιεῖτο μόνον ὅταν εἰργάζετο καὶ ἐμόχθει. Ὅπως, ἀκριβῶς, πράττει καὶ σήμερον εἰς ἡλικίαν ὀγδοήκοντα χρόνων !

Ἡ διάσημος Ἀμερικανὸς συγγραφεὺς Πέρλ Μπάκ, εἰς τὸ ἔργον της «Μαχόμενος Ἄγγελος», πού εἶναι ἡ βιογραφία τοῦ πατρός της, χαρακτηρίζει ὡς «*φυσικὴν ἢ φαιστειακὴν ἐνεργητικότητα*» τὴν δραστηριότητα πού ἀνέπτυξεν οὗτος εἰς τὴν Κίναν ὡς Ἱεραπόστολος. Πράγματι, ἡ δράσις τοῦ ἐκλεκτοῦ ἐκείνου ἀνθρώπου καὶ χριστιανοῦ

έν μέσω αλλοθρήσκου πληθυσμοῦ, ἀξίζει νὰ πάρη τὸν ἐν λόγῳ χαρακτηρισμόν.

Ἄλλά, τί θὰ εἶχεν ἄραγε νὰ εἶπῃ ἡ Ἀμερικανὶς συγγραφεὺς διὰ τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον, ἐὰν ἐγνώριζε τὴν ἐνεργητικότητα ποὺ ἀνέπτυξεν ἀφ' ἧς ἦλθεν εἰς ἐπαφὴν μετὰ τὴν ζωὴν καὶ ἐξακολουθεῖ ἔκτοτε νὰ ἀναπτύσση, ἀκόμη καὶ εἰς τὴν προκεχωρημένην σημερινὴν του ἡλικίαν ;

Μόνον ἡ λέξις *ἀπίθανος* ἠμπορεῖ κάπως νὰ τὴν χαρακτηρίσῃ. Διότι δὲν πρόκειται περὶ συνήθους φαινομένου εἰς τὸν βίον ἐνὸς ἀνθρώπου. Εἶναι κάτι τὸ ἐντελῶς ἄγνωστον, τὸ ἐντελῶς ἀσύλληπτον διὰ τὸν σημερινὸν ἄνθρωπον.

Βεβαίως, καὶ ἄλλοι ἄνθρωποι συναντῶνται νὰ ἐνεργοῦν με μεγάλην ἐνεργητικότητα, ἀλλ' αὐτοὶ ἔχουν συνήθως πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ ἀτομικόν των συμφέρον, ὅποτε καὶ ἐξηγεῖται ἡ δραστηριότης των.

Τί νὰ εἴπωμεν, ὅμως, διὰ τὸν ἄνθρωπον αὐτόν, ὃ ὁποῖος ζῆ καὶ ὑπάρχει διὰ νὰ δημιουργῇ πρὸς ὄφελος τῶν ἄλλων ;

Αὕτη εἶναι ἡ διαφορὰ ποὺ τοποθετεῖ τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον πέραν τοῦ κοινοῦ μέτρου συγκρίσεως.

Ἡ πράγματι ἠφαιστειακὴ αὕτη φύσις, οἷα ἦτο καὶ κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, θὰ ἔπρεπε νὰ παρουσιάσῃ εἰς τὰς ὁρμὰς καὶ τὰς ἐκδηλώσεις τὴν νευρικότητα τοῦ ἀτόμου ποὺ διακατέχεται ἀπὸ τὴν ἐσωτερικὴν φλόγα τῆς δημιουργίας καὶ τῆς δράσεως.

Εἰς τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον δὲν ἐνεφανίσθησαν τοιαῦτα φαινόμενα, ὅταν ἦτο μικρὸ παιδί, κινούμενον καὶ ἀδιακόπως μοχθοῦν, πότε πρὸ τῆς μαθητικῆς τραπέζης καὶ πότε ὅταν ἔσυρε τὰ δίκτυα τοῦ ἀλιέως, ὡς οἱ πρῶτοι Ἀπόστολοι τοῦ Θεανθρώπου.

Ὅλως ἀντιθέτως, ἡ δραστηριότης του αὐτῆ, καὶ τότε ποὺ ἦτο μικρὸ παιδί καὶ εἰς τὸν μετέπειτα πολυσχιδῆ βίον του, ἀνεπτύσσετο ὑπὸ μίαν Θεϊκὴν γαλήνην καὶ ἡρεμίαν ἀγγελικὴν—ὅπως θὰ ἔλεγεν ὁ ἔθνικός μας ποιητής.

Αὐτὸ ἀκριβῶς ἀποτελεῖ τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἀνθρώπου τούτου καὶ εἶναι τὸ στοιχεῖον ποὺ φωτίζει ἐντονώτερον τὴν προσωπικότητά του. Ὅτι, δηλαδή, εἶναι φυσικὸς εἰς ὅλα του. Ὅτι αὐτὸ ποὺ σκέπτεται καὶ πράττει καὶ λέγει, πηγάζουν ἀπὸ ὑγιᾶ πνευματικὸν κόσμον, ὃ ὁποῖος δρᾷ με ὁδηγὸν τὸ ἀνέσπερον φῶς τῆς Χριστιανικῆς Ἀληθείας, τὸ φῶς ποὺ φωτίζει καὶ ἀγιάζει τὴν ζωὴν.

Ὅλα, πέρα ὡς πέρα, εἰς τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον εἶναι ἀνοικτὰ καὶ φωτεινά. Καὶ ὁ βίος του καὶ τὸ ἔργον του, ποὺ προκα-

λοῦν τὸ δέος καὶ τὸν θαυμασμὸν τῶν τιμίων ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ τὸ μῖσος καὶ τὸν φθόνον τῶν μικρῶν καὶ κακῶν.

Ἔνας Θεὸς ἐσυκοφαντήθη καὶ ἐσταυρώθη, διότι ἦτο ἡ Ἀλήθεια καὶ τὸ Φῶς τῆς ζωῆς. Ἔνας Βενιζέλος ἐδέχθη τὰς φονικὰς σφαίρας τῶν συμπατριωτῶν του, τὴν στιγμὴν ποὺ μετέφερεν εἰς τὴν πατρίδα του τὸν ἐδαφικὸν τετραπλασιασμὸν τῆς! Πῶς ἦτο δυνατόν νὰ ξεφύγῃ ἀπὸ τὸν σκληρὸν αὐτὸν νόμον τῆς συκοφαντίας καὶ τῆς κακότητος ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος; Αὕτῃ εἶναι ἡ μοῖρα τῶν Μεγάλων: Νὰ πλήττωνται καὶ νὰ ὑβρίζονται ἀπὸ τοὺς μικροὺς καὶ ἀσημάντους, ἀπὸ ἐκείνους, ἀκριβῶς, ποὺ πρῶτοι ἐπωφελοῦνται καὶ πρῶτοι καρποῦνται τὸν μόχθον καὶ τὸν ἰδρώτα των!

Ἡ εὐγένεια εἰς τὸν ἄνθρωπον εἶναι ἀπὸ τὰς ὑψηλοτέρας ἀρετάς. Καὶ ἀποτελεῖ φυσικὸν δῶρον, φυσικὸν χάρισμα, διότι εἶναι «*νὰ τὸ ἔχῃς νὰ εἶσαι εὐγενής*». Ἔνας κακὸς χαρακτήρας ἤμπορεῖ, μὲ τὴν κατάλληλον ἀγωγὴν, νὰ μαλακώσῃ κάπως καὶ νὰ μὴ δείχνεται τόσο κακός. Ἔνας ἀγενής, ὅμως, δὲν μεταβάλλεται εἰς εὐγενῆ ὅσαι καὶ ἂν καταβληθοῦν προσπάθειαι.

Τρανὴ ἀπόδειξις τοῦ κανόνος αὐτοῦ ἀποτελεῖ ἡ περίπτωσις τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου. Ποῦ τὴν εὗρηκε τόσην εὐγένειαν ἀληθινοῦ πατρικίου, ποῦ τὸν διακρίνει ἀπὸ μικρὸ παιδί; Τὴν ἐδιδάχθη εἰς τὸ πατρικὸν τοῦ σπιτί; Φυσικά, ἡ πατρικὴ του οἰκογένεια δὲν ἀπετελεῖτο ἀπὸ ἀγενεῖς καὶ ἀπολιτίστους ἀνθρώπους. Ἀλλά, ὅ,τι καὶ ἂν συνέβαινεν εἰς τὸ οἰκογενειακὸν του περιβάλλον, πολὺ μικρὰν θὰ ἔπραπε νὰ εἶχεν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς ἀρετῆς του αὐτῆς, ἡ ὁποία ἐνεφανίσθη ἀπὸ τὰ πρῶτα ἀκόμη παιδικὰ του χρόνια καὶ ἐξειλίχθη, μὲ τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου, εἰς τὴν σημερινὴν τῆς τελειότητα.

Ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος εἶναι ἡ προσωποποίησης τῆς ὑψηλῆς εὐγενείας καὶ καλωσύνης, διότι εἶναι καὶ καλὸς ἄνθρωπος. Δὲν ἤμποροῦσε νὰ μὴν εἶναι καλός. Ἐὰν ἦτο κακὸς καὶ μοχθηρός, δὲν θὰ ἦτο εὐγενικός. Ἡ πηγαία εὐγένεια εἶναι φυσικὸν ἐπακόλουθον καὶ ἀποτέλεσμα ἀγαθοῦ καὶ καλοῦ ἐσωτερικοῦ κόσμου. Ἡ κακότης καὶ ἡ μοχθηρία εἶναι δεῖγμα ψυχικῆς βαρβαρότητος καὶ, προπαντός, ἀγενείας.

Αὐτὸ τὸ Θεῖον χάρισμα ἐκδηλώνεται εἰς τὸν Μητροπολίτην Ἰακώβον κατὰ χιλίους τρόπους. Εἰς τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον συμπεριφέρεται πρὸς τοὺς ὑφισταμένους του, ἀνεξαρτήτως ἡλικίας καὶ ἀξιώματος.

Με τὴν μεγαλυτέραν εὐγένειαν καὶ τὴν πλέον πηγαίαν καλωσύνην καὶ ἀγαθότητα, θὰ συμπεριφερθῆ καὶ πρὸς τὸν κατώτερον κληρικόν, ἔστω καὶ ἂν εἶναι ἔνοχος βαρυτάτου παραπτώματος. Τὴν αὐτὴν εὐγενικὴν συμπεριφορὰν τηρεῖ καὶ πρὸς πάντα ἄνθρωπον, μετὸν ὅποῖον θὰ ἔλθῃ εἰς ἐπαφήν, καὶ πρὸς τὸν πλούσιον καὶ ἰσχυρόν, καὶ πρὸς τὸν πτωχόν καὶ τὸν ἀνίσχυρον.

Ἐμπορεῖ ἓνα πρόσωπον νὰ τὸν ἔχη λυπήσει μετὸν συμπεριφορὰν του, τὴν ὅποιαν δὲν ἐγκρίνει, ἢ καὶ ἀκόμη νὰ τὸν ἔχη ζημιώσει ὡς ἄνθρωπον. Ποτέ, ἐν τούτοις, δὲν θὰ βγῆ ἀπὸ τὰ χεῖλη του πικρὸς λόγος.

Μετὸν Θεϊκὴν ἀγαθότητα, ποὺ φωτίζει μονίμως τὸ συμπαθεὲς του πρόσωπον, καὶ ποὺ ξεκινᾷ ἀπὸ τὴν καρδιά του, θὰ δεχθῆ τὸ ἄτιμον αὐτό, θὰ κουβεντιάσῃ μαζί του καὶ θὰ ἐξαντλήσῃ ὀλόκληρον τὴν ἀπέραντον καλωσύνην του διὰ νὰ ἰκανοποιήσῃ τὸ ζήτημά του.

Ἡ καρδιά του εἶναι γεμάτη ἀπὸ ἀγάπη, καὶ πάντοτε ἀνοικτὴ πρὸς τὸν ἄνθρωπον. Ἀγαπᾷ ὅλον τὸν κόσμον, καὶ αὐτοὺς ἀκόμη ποὺ ἠθέλησαν νὰ τοῦ προξενήσουν κακό. Οἱ ἀνόητοι! Ὡσὰν νὰ ἦτο δυνατόν, ἄνθρωποι ὡς ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος, νὰ ὑποστοῦν ἠθικὴν βλάβην ἀπὸ συνανθρώπους των! Εἶναι τόσον πελώριος ὁ ὄγκος τῆς ἠθικῆς του προσωπικότητος καὶ ὑποστάσεως, ὥστε νὰ προκαλῆ τὸν γέλωτα πᾶσα ἀπόπειρα ποὺ γίνεται διὰ τὴν ἠθικὴν μείωσίν του.

Ἐνας χαρακτηριστικὸς εὐγενικός, καλὸς καὶ πρᾶος, προσελκύει ἐντόνως τὴν φιλίαν, τὴν ἀγάπην καὶ τὴν συμπάθειαν. Ἀποκτᾷ πολλοὺς καὶ πιστοὺς φίλους, οἱ ὅποιοι τοῦ συμπαραστέκονται ἀφωσιωμένοι εἰς ὅλην τὴν ζωὴν. Αὐτὸ συμβαίνει μετὸν Μητροπολίτην Ἰακώβον. Εἶναι ἀπὸ τοὺς ὀλίγους σημερινούς Ἕλληνας, ποὺ ἔχουν πολλοὺς καὶ πιστοὺς φίλους. Οἱ φίλοι του ἀνήκουν εἰς ὅλα τὰ κοινωνικὰ στρώματα. Εἶναι ἄρχοντες καὶ πλούσιοι, εἶναι, ὅμως, καὶ ταπεινοὶ τῇ καρδίᾳ. Δὲν κάμνει τὴν παραμικρὰν διάκρισιν μεταξὺ πλουσίων καὶ ἰσχυρῶν φίλων του, καὶ τῶν πτωχῶν. Ὅλους τοὺς ἀγαπᾷ μετὸν αὐτὸν βαθμὸν καὶ δι' ὅλους εἶναι ἀνοικτὴ ἡ καρδιά του.

Μεγαλειώδεις ὑπῆρξαν πάντοτε αἱ ἐκδηλώσεις τῶν φίλων του πρὸς τὸ πρόσωπόν του. Ὅσάκις εὐρέθη εἰς δυσκόλους στιγμάς, καὶ τοιαύτας ἐγνώρισε πολλὰς κατὰ τὸν πολυτάραχον δημόσιον βίον του, στρατιᾶ ὀλόκληρος πιστῶν καὶ ἀφωσιωμένων φίλων εὐρέθη εἰς τὸ πλευρό του.

Διότι και ὁ ἴδιος ὑπῆρξε και εἶναι πιστὸς εἰς τοὺς φίλους του. Τὸ Θεῖον συναίσθημα τῆς φιλίας εἶναι εἰς μέγα βαθμὸν ἀνεπτυγμένον μέσα του. Ἡ ἀγνή φιλία εἶναι κάτι τὸ ἅγιον, τὸ ἱερό. Κατὰ τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον, προδοσία κατὰ φίλου ἀποτελεῖ τὸ βαρύτερον και χειρότερον ἔγκλημα, ἐνῶ δὲν θὰ εἶχε τὴν ἔννοιαν αὐτήν, ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ ἀγνώστου προσώπου ἢ και συγγενικοῦ ἀκόμη.

Ἀπὸ μικρὸ ἀκόμη παιδί εἰς τὰ Μοσχονήσια εἶχε τὴν χάριν νὰ προσελκύη τὴν ἀγάπην και τὴν φιλίαν τῶν συνομηλικῶν του. Πέριξ αὐτοῦ εἶχε σχηματισθῆ ὀλόκληρος ὁμάδα μικρῶν Μοσχονησίων, ἡ ὁποία ἔτρεφε τὰ καλύτερα αἰσθήματα διὰ τὸν μικρὸν Παναγῆν Γκιγκίλαν, μολοντί ὁ χρόνος ποῦ διέθετε διὰ παιγνίδια και συναναστροφάς ἦτο ἐλάχιστος. Ὁ ἐλεύθερος χρόνος του διετίθετο εἰς τὴν μελέτην, πρὸς τὴν ὁποίαν ἔτρεφεν ἀληθινὸ πάθος.

Ἄραγε, τὸ μικρὸ αὐτὸ παιδί δὲν ἐξεδήλωνεν ἐπιθυμίαν νὰ κάμνη συχνὰ παρέα με τοὺς φίλους του και νὰ λαμβάνη μέρος εἰς τὰ παιγνίδια των; Βεβαίως, διότι, ἐὰν συνέβαινε τὸ ἀντίθετον, τοῦτο θὰ ἦτο ἐντελῶς ἀφύσικον, ἐνῶ ἔχομεν νὰ κάμωμεν με τελείως φυσιολογικὸν ἄτομον. Ἡ διαφορὰ ἔγκειται εἰς τὸ ὅτι τὰ παιγνίδια ποῦ τοῦ ἤρεσαν και τὸν εἴλκυον, ἦσαν ἢ ἀπομήμησις τῶν πράξεων τοῦ μεστωμένου ἀνθρώπου, πράγμα ποῦ δὲν ἦτο πολὺ εὐχάριστον και ἐπιθυμητὸν εἰς τοὺς φίλους του.

Τοῦ ἤρεσε π.χ. νὰ κτίζη πύργους και ἄλλα κτίσματα εἰς τὴν ἀμμουδιάν τῆς γενετήρας του, και νὰ μαστορεύη ὅ,τι ἔβλεπε νὰ φτειάχνουν οἱ μεγάλοι, νὰ προσπαθῆ, νὰ ἀγωνίζεται νὰ παρουσιάσῃ κάτι τὸ καλὸν και μετὰ νὰ τὸ ἐπιδεικνύη με ἀρκετὴν δόσιν ὑπερηφανείας. Τὰ παιγνίδια του, γενικῶς, περιεῖχαν ἔντονον τὸ στοιχεῖον τῆς σοβαρᾶς ἀπασχολήσεως.

Εἰς τὰς φιλικὰς του συναναστροφάς δὲν ἔκαμνε διάκρισιν μεταξύ φίλων πλουσίων και πτωχῶν. Ἡ συμπάθειά του μᾶλλον ἔκλινε πρὸς τοὺς πτωχοὺς, τοὺς ὁποίους ἀγκάλιαζε με στοργὴν και ἀγάπην. Μεταξύ των ἐζοῦσε και ἐκινεῖτο με ἄνεσιν και εὐχαρίστησιν. Ἴσως διότι εἰς τὸν κύκλον αὐτὸν τῶν ἀπόρων, εὔρισκε τὸν τρόπον νὰ ἱκανοποιῆ τὴν φυσικὴν του κλίσιν πρὸς τὴν φιλανθρωπίαν, ἡ ὁποία ἀπὸ μικρὸ παιδί ἐθέρμαινε και συνεκίνει τὴν εὐαίσθητον εἰς τὸν πόνον και τὴν δυστυχίαν τρυφερὴν καρδίαν του.

Ὅ,τι ἦτο εὐκόλον νὰ ἐξοικονομήσῃ ἀπὸ τὸ σπίτι του, ψωμί, φροῦτα, γλυκὰ και χρήματα ἀκόμη, τὰ ἔδιδε με προθυμίαν μοναδικὴν εἰς τοὺς μικροὺς πτωχοὺς φίλους του.

Αὐτὴ ἡ ἔφεσις νὰ βοηθῆ τὸν πλησίον του, δὲν τὸν ἐγκατέλειψε

ποτέ. Τοῦ ἔγινε πάθος καὶ μανία. Καὶ εἰς αὐτὴν ὀφείλονται τὰ πελώρια ἔργα ἀνωτέρας μορφῆς φιλανθρωπίας, τὰ ὁποῖα ἐδημιούργησε παντοῦ, ἀπ' ὅπου ἐπέρασεν.

Μικρὸς ἀκόμη εἰς τὴν ἡλικίαν ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος, διεκρίνετο διὰ τὴν τιμιότητα καὶ εἰλικρίνειαν τῶν σκέψεων καὶ τῶν πράξεών του, καὶ διὰ τὴν δικαιοσύνην του, ἡ ὁποία χαρακτηρίζει ἀνεκάθευ τὰς πράξεις του.

Ὡς μικρὸν παιδί, ἦτο φυσικὸν νὰ διαπράξῃ, ἀπὸ ἄγνοιαν καὶ ἀπειρίαν, καὶ σφάλματα καὶ λάθη. Δὲν ἠρνήθη, ὅμως, ποτὲ εἰς τὰς περιπτώσεις ποὺ ἔσφαλε, ν' ἀναγνωρίσῃ τὸ σφάλμα του, νὰ τὸ ἐπανορθώσῃ ἀμέσως, ἐὰν ἦτο δυνατόν, καὶ νὰ ζητήσῃ νὰ τὸν συγχωρήσουν. Αὐτό, εἰς τὴν οἰκογένειάν του, ἀλλὰ καὶ μεταξύ τῶν φίλων του. Οὐδέποτε ἐτήρησε διαφορετικὴν τακτικὴν.

Τίποτε τὸ εὐκολώτερον ἀπὸ τοῦ νὰ περιπέσῃ κανεὶς εἰς ἀδικίας καὶ σφάλματα εἰς βάρος ἑνὸς ἄλλου. Ἡ ἀναγνώρισις, ὅμως, καὶ ἡ ἐπανόρθωσις τῆς ἀδικίας ἀποτελεῖ οὐσίτην ἀρετὴν. Τὴν ἠθικὴν αὐτὴν γραμμὴν τηρεῖ, ἀπαρασάλευτα, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἐπὶ ὀλοκλήρους δεκαετηρίδας. Ὡς ἄνθρωπος καὶ αὐτός, ἠδίκησε καὶ ἔβλαψεν ἐν ἀγνοίᾳ του. Ἀλλ' ὅταν ἀντελαμβάνετο τὸ σφάλμα του ἢ τὴν ἀδικίαν, ἔσπευδε μόνος του νὰ ζητήσῃ συγγνώμην καὶ νὰ ἐπανορθώσῃ εἰς τὸ πλεονάσιον τὴν ζημίαν. Αὐτὸ δεικνύει ὅτι πρόκειται περὶ ἀνθρώπου μὲ ἀνωτέραν ἀντίληψιν καὶ ἀνώτερον πολιτισμόν. Διότι δὲν ζημιώνεται τὸ ἄτομον, ὅσον ὑψηλὰ καὶ ἂν ἴσταται, ὅταν ἀναγνωρίσῃ μὲ παρρησίαν τὸ σφάλμα του καὶ ἐπιζητῇ τὴν συγγνώμην ἐκείνου, τὸν ὁποῖον ἐζημίωσε δίχως πρόθεσιν.

Ὁ τίμιος καὶ εἰλικρινὴς παιδικὸς χαρακτήρας του, οὐδόλως ἠλλάξε μὲ τὴν διέλευσιν τοῦ χρόνου καὶ τὸ βάρος τῶν εὐθυνῶν. Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος εἰς τὴν σημερινὴν ἡλικίαν του διατηρεῖ ἀνέπαφον καὶ ἀμείωτον τὴν ἀγνήν παιδικὴν τιμιότητα καὶ εἰλικρίνειάν του. Εἶναι ὀλδίδιος σήμερον, ὅπως, ἀκριβῶς, ἦτο πρὶν ἀπὸ ὀκτὼ δεκαετηρίδας.

Οὔτε τότε ποὺ ἦτο μικρὸ παιδί καὶ δὲν εἶχεν ἀκόμη συνείδησιν τῆς εὐθύνης τῶν πράξεών του, οὔτε καὶ σήμερον ποὺ ἄγει τὸ ὀγδοηκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του, ἐψεύδετο ἢ ψεύδεται. Ὁ λόγος του ἀποτελεῖ ἡγεμονικὴν ἐγγύησιν. Καὶ τὸ κείμενον ποὺ φέρει τὴν ὑπογραφήν του, μεταβάλλεται εἰς ντοκουμέντο ὑψίστου κύρους.

Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος οὐδέποτε ἀρνεῖται μίαν ὑπόσχεσιν

πού ἔδωσεν ἢ μίαν συμφωνίαν πού ἔκαμεν. Ἦμπορεῖ τελικῶς ἡ συμφωνία αὐτή νά ἀποβῆ ἐπί βλάβῃ τῆς ἰδικῆς του ἀπόψεως, ἀλλά θά τηρήσῃ τὴν συμφωνίαν καὶ θά τιμήσῃ τὴν ὑπογραφήν του.

Ἐὰν τυχὸν ἀθετοῦσε τὸν λόγον του θά τὰ ἔβαζε μὲ τὸν φοβερὸν ἑαυτὸν του, μὲ τὸν ὁποῖον θέλει νά εἶναι πάντοτε σύμφωνος. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον καὶ αἱ πράξεις του συμφωνοῦν πλήρως μὲ τὰς ἐπιταγὰς τοῦ ἠθικοῦ του κόσμου, μὲ τὸ ἠθικόν του πιστεύω.

Πρῶτα ἀπὸ ὅλα καὶ ὑπεράνω ὅλων, ἡ συνείδησίς του!

Ὁ ἔλεγχος αὐτὸς τῶν πράξεών του ἀσκεῖται ἀπὸ μικρὸ παιδί. Εἶναι μία τυραννία πού τὸν καταδυναστεύει εἰς ὅλην του τὴν ζωὴν. Ἄλλ' ὅσον καὶ ἂν εἶναι τυραννικὸς αὐτὸς ὁ ἔλεγχος, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος οὐδέποτε ἐλύγισεν ἀπὸ τὸ βάρος του καὶ οὐδέποτε τὸν ἐμίσησε. Διότι εἰς αὐτὸν τὸν αὐτοέλεγχον, ἀκριβῶς, ὀφείλει τὴν ἀπόπασσιν πλευρᾶς ἀνεπίληπτον πολιτείαν του καὶ τὸν ἄψογον ἰδιωτικὸν καὶ δημόσιον βίον του.

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Κόνιας

Β΄.

ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑ

ΕΦΕΣΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΣΤΑΔΙΟΝ

Ἀπὸ ἡλικίας ἀκόμη ἑπτὰ χρόνων, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος παρουσίασεν ἰδιαιτέραν κλίσιν πρὸς ὅ,τι εἶχε σχέσιν μετὰ τὴν Θρησκείαν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν. Ἡ κλίσις αὕτη, ὅσον ἐμεγάλωνεν εἰς τὴν ἡλικίαν, ἐξελίσσετο εἰς πραγματικὸν πάθος.

Ἔτσι, πρὶν ἀκόμη περατώσῃ τὰ μαθήματα τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου, εἶχεν ἐκλέξει ὁ ἴδιος τὸ ἐπαγγελματικὸν του στάδιον: Θὰ ἐγένετο κληρικός!

Ὅπως ὁ ἴδιος μοῦ ἐξήγησε, τὸ ὄνειρόν του καὶ ἡ σταθερὰ φιλοδοξία του ἦταν νὰ γίνῃ Δεσπότης, νὰ διαδεχθῇ τὸν Ἐπίσκοπον Μοσχονησίων Ἰάκωβον, τὸν ὁποῖον ἔβλεπε μετὰ δέος καὶ θαυμασμόν.

Ἀπὸ μικρὸ ἀκόμη παιδί, ἤρχισε νὰ παρακολουθῇ ἀνελλιπῶς τὴν Θείαν Λειτουργίαν καὶ τὰς ἐκκλησιαστικὰς τελετάς, καί, ὅταν κάπως ἐμεγάλωρε, τοῦ ἐπέτρεψαν νὰ βοηθῇ εἰς τὸ Ἱερὸν καὶ σιγὰ-σιγὰ ἔλαβε μέρος, μετὰ ἄλλα παιδιά, εἰς τὸν κόρον τοῦ Ναοῦ. Ἡ φωνὴ του εἶχεν ἐξαιρετικὴν μουσικότητα καὶ γλυκύτητα, τὴν ὁποίαν διατηρεῖ καὶ σήμερον. Εἶναι μία ἀπόλαυσις νὰ ἀκούῃ κανεὶς τὸν γέροντα Μητροπολίτην, ὡσάκις χοροστατεῖ ἢ λειτουργεῖ, νὰ ψάλλῃ τὰς Καταβασίας.

«*Θέλω νὰ γίνω Δεσπότης!*», ἔλεγε καθημερινῶς εἰς τοὺς οἰκείους του.

Πολὺ καλὰ, ἀλλὰ, διὰ νὰ γίνῃ κανεὶς Δεσπότης, δὲν εἶναι εὐκόλος κατάκτησις, ὅταν μάλιστα δὲν ὑπάρχουν τὰ οἰκονομικὰ μέσα δι' ἀνωτέρας σπουδᾶς καὶ ὅταν πρόκειται περὶ δεκάχρονου παιδιοῦ, ὄρφανου ἀπὸ πατέρα καὶ μητέρα.

Ἐν τούτοις, ὅταν ὑπάρχη θέλησις καὶ Δεσπότης γίνεται κανεὶς. Καὶ τὰ ὄρη ἀκόμη μετακινουῦνται. Ἡ περίπτωσις τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου ἔρχεται νὰ δώσῃ τὴν καλυτέραν δυνατὴν δικαίωσιν εἰς τὴν σοφὴν αὐτὴν γνώμην.

Εἰς ἡλικίαν ὀκτῶ μόλις χρόνων ἐγένετο Κανονάρχης εἰς τὸν

Ναὸν τῆς Ἀγίας Τριάδος. Τί σημαίνει Κανονάρχης; Νὰ ἡχοκρατῆ καὶ νὰ βαστάζῃ τὴν οὐρὰν τοῦ ποιμαντορικοῦ μανδύα τοῦ Δεσπότη. Μικρὰ πράγματα, βεβαίως, ἀλλ' εἶναι ἓνας ἐκκλησιαστικὸς βαθμὸς πάντως, ποὺ ἐπιτρέπει νὰ παρευρίσκειται κανεὶς, μὲ κάποιαν ἐπισημότητα, εἰς τὸν Ναὸν κατὰ τὰς τελετάς. «Ἦτο τώρα ἄνθρωπος τῆς Ἐκκλησίας». Ἡ χειροθεσία του εἰς Κανονάρχην ἐδείκνυεν ὅτι εἰς τὴν ἡλικίαν τῶν ὀκτῶ χρόνων εἶχεν ἀρκετὰς γραμματικὰς γνώσεις, διὰ νὰ ἐπαρκῆ εἰς τὰ καθήκοντα ταῦτα. Ἐδείκνυεν, ὅμως, παραλλήλως, ὅτι εἶχε θαρραλέαν ψυχὴν καὶ ὅτι ἦτο ἀποφασισμένος νὰ τραβήξῃ τὸν δρόμον ποὺ ἐχάραξε μόνος του διὰ τὸν ἑαυτὸν του—τὸ μέλλον του. Τὸν πρῶτον αὐτὸν βαθμὸν εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱεραρχίαν—ἐὰν ἤμπορῆ νὰ θεωρηθῆ ὡς βαθμὸς—τὸν ἐθεώρησεν ὡς τὸ πρῶτον ἀποφασιστικὸν ἄλμα πρὸς κατάκτησιν τῆς ἐπιτυχίας.

Ἦτο—λέει ἡ παράδοσις—χαριτωμένος εἰς τὸν ρόλον τοῦ Κανονάρχου. Μὲ τί σοβαρότητα καὶ σεμνότητα ἐξετέλει τὰ ὑψηλά του καθήκοντα! Λὲς καὶ ἐπρόκειτο τὸ ὀλιγώτερον περὶ δοκίμου Ἀρχidiaκόνου μιᾶς Μητροπόλεως. Αὐτῆ, ὅμως, ἡ συμπεριφορὰ του ἐδείκνυε τὴν σοβαρότητα ποὺ ἀπέδιδεν ὁ ἴδιος εἰς τὴν ἀπόφασίν του ν' ἀκολουθήσῃ τὸ ἐκκλησιαστικὸν στάδιον καὶ εἰς τὴν ἀποστολὴν τοῦ κληρικοῦ. Ἡ βαθυτάτη Θεοσέβεια ποὺ τὸν διακρίνει καὶ σήμερον, ἐξεδηλώθη τότε ἀκριβῶς ποὺ ἐχρίσθη Κανονάρχης.

Μία τοιαύτη ὀλοκληρωτικὴ καὶ σπανία ἀφοσίωσις πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν Θρησκείαν, ἦτο φυσικὸν νὰ ἐπισύρῃ τὴν προσοχὴν καὶ τὴν συμπάθειαν τοῦ κλήρου τῆς γενετείας του, καὶ ἰδίως τοῦ Ἐπισκόπου Μοσχονησίων Ἰακώβου.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ποὺ ἐξεδηλώθη τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Ἐπισκόπου Ἰακώβου πρὸς τὸν νεαρὸν Παναγῆν Γκιγκίλαν, οὗτος εἰσῆρχετο σταθερὰ πλέον εἰς τὸ στάδιον τοῦ κληρικοῦ καὶ ἤρχιζεν, ἔτσι, ἡ ἐκπλήρωσις τῶν ὀνείρων του.

ΔΙΑΚΟΝΟΣ

Τὴν 23ην Ὀκτωβρίου τοῦ ἔτους 1893, εἰς ἡλικίαν μόλις 16 ἐτῶν, ὁ πρωτότοκος υἱὸς τοῦ Νικολάου Γκιγκίλα ἐχειροτονήθη, ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου Μοσχονησίων Ἰακώβου, Διάκονος καὶ ἐλάμβανε τὸ κατὰ Χριστὸν ὄνομα: Ἰάκωβος.

Ὅποια κατάκτησις διὰ τὸ μικρὸ αὐτὸ παιδί τῶν 16 χρονῶν, νὰ καταστῆ ἄξιος, εἰς τοιαύτην ἡλικίαν, νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν διακονίαν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ ἐξασφαλίσῃ, ἔτσι, τὸ μέλλον του, μόνος του, χωρὶς τὴν βοήθειαν οὐδενός!

Τί περισσότερο χρειάζεται δια νὰ ἀποκαλυφθῇ ἡ δύναμις τῆς θελήσεώς του, ἡ ἰσχυρὰ προσωπικότης του ;

Ἡ ἀρχὴ εἶναι τὸ ἥμισυ τοῦ παντός. Ἡ ἀρχή, ὅμως, δια τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον, ἐδείκνυε σαφῶς τὸ τέρμα. Μὲ τὸν τρόπον ποὺ συνετελέσθη, διέγραψε σταθερὰ τὸν θρίαμβον ποὺ τὸν ἀνέμενεν εἰς τὴν ζωὴν.

Οἱ ἰσχυροὶ χαρακτῆρες, ποὺ ἐναποθέτουν τὸ μέλλον των εἰς τὸν ἑαυτὸν των καὶ μόνον, καὶ δὲν ἔχουν χρεῖαν ξένης βοηθείας, αὐτοὶ εἶναι ποὺ φθάνουν εἰς τὴν κορυφήν. Οἱ ἄλλοι, ποὺ περιμένουν τὰ πάντα ἀπὸ τοὺς ἄλλους, ἢ χάνουν ὀριστικῶς τὸ λεωφορεῖον ἢ φυτοζωοῦν ὡς θλιβεροὶ κομπάρσοι τῆς ζωῆς τῶν πρωτοπόρων.

Τὸ 1893 ἔγινε τὸ πρῶτον μεγάλο βῆμα, τὸ πρῶτο ξεκίνημα. Ἐπειτα ἀπὸ δύο χρόνια, τὸ 1895, θὰ γίνῃ τὸ δεύτερον καὶ μεγαλύτερον ἄλμα. Μέσα εἰς τὰ δύο χρόνια ποὺ θὰ περάσουν, ὁ νεαρὸς Διάκονος Ἰάκωβος θὰ καταπλήξῃ τὸν Δεσπότη του μὲ τὴν πολὺπλευρον δρασίαν του, ἡ ὁποία ἐδείκνυεν ὅτι ἦτο γεννημένος δια σημαντικώτερα ἔργα καὶ σοβαρωτέραν ἀποστολήν. Ἀλλὰ αἱ περιορισμέναι γραμματικαὶ γνώσεις του καὶ ἡ ἔλλειψις οἰκονομικῶν μέσων, δὲν τοῦ ἐπέτρεπον νὰ ἐλπίσῃ εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῶν φιλοδοξιῶν του.

Ἡ Θεία Πρόνοια, ὅμως, «ἢ τὰ πάντα φροντίζουσα καὶ περὶ πάντων τῶν ἐκλεκτῶν της μεριμνῶσα», ἔδωκε τὴν λύσιν εἰς τὰς ἀγωνίας καὶ τὰς θλίψεις τοῦ νεαροῦ Διακόνου. Ὁ καλὸς του Ἄγγελος, ὁ γέροντάς του Ἐπίσκοπος Ἰάκωβος, ἐκτιμῶν βαθύτατα τὰς πολλαπλᾶς τοῦ ἰκανότητας καὶ τὸν μέγαν του ζῆλον νὰ ὑπηρετήσῃ τὴν Ἐκκλησίαν, ἀνέλαβε νὰ ἐξεύρῃ τὸν τρόπον τῆς εἰσαγωγῆς του εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τῆς Χάλκης. Συνδεόμενος ὁ Ἐπίσκοπος Ἰάκωβος στενῶς μετὰ τοῦ Μητροπολίτου Σμύρνης Βασιλείου, ὑπὸ τὸν ὁποῖον ὑπήγετο ἡ Ἐπισκοπὴ Μοσχονησιῶν, ἐπεκαλέσθη τὴν συμπαραστάσιν του ὑπὲρ τοῦ νεαροῦ προστατευομένου του Διακόνου Ἰακώβου, καὶ τὴν ἐπέτυχεν.

ΦΟΙΤΗΤΗΣ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΧΑΛΚΗΣ

Ἔτσι, τὸν Σεπτέμβριον τοῦ ἔτους 1895, τῇ ἐγγυήσει καὶ τῇ ἠθικῇ συνδρομῇ τοῦ Σμύρνης Βασιλείου—Συνοδικοῦ τότε εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τοῦ Οἴκουμενικοῦ Θρόνου—ὁ νεαρὸς Διάκονος Ἰάκωβος εἰσῆρχετο ὡς φοιτητῆς εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τῆς Χάλκης καί, κατόπιν ἐξετάσεων, κατετάσσετο εἰς τὴν Β΄ τάξιν τοῦ Γυμνασίου.

Τί νὰ πρωτοεἶπη ὁ βιογράφος του δια τὰς σπουδὰς του εἰς τὴν Χάλκην ; Ὅτι ὑπῆρξε πρότυπον μελετηροῦ, ἰδιοφυοῦς καὶ πει-

θαρχικοῦ μαθητοῦ ; Οἱ χαρακτηρισμοὶ αὐτοὶ δίδονται, κατὰ συνθήκην, εἰς ὅλας τὰς προσωπικότητας ποὺ διακρίνονται εἰς τὴν ζωὴν. "Ολοὶ, λέγουν, οἱ μεγάλοι ἄνδρες ὑπῆρξαν τέλειοι μαθηταί. Πῶς, ὅμως, συμβαίνει, ὥστε νὰ παίρνουν, οἱ περισσότεροι, τὸ δίπλωμα ἢ τὸ πτυχίον των, μὲ τοὺς χαμηλοτέρους βαθμούς, πρᾶγμα ποὺ δεικνύει ἐντελῶς ἀντίθετον μαθητικὴν πρόοδον ; Ποῦ εἶναι, λοιπόν, ἐκείνη ἡ ἰδιοφυΐα καὶ ἡ μεγάλη ἰκανότης ἀποκτήσεως γνώσεων ποὺ ἐπέδειξαν ὡς μαθηταί ;

Εἰς τὴν ἰδικὴν μας περίπτωσιν, αὐτὰ τὰ ἴδια τὰ γεγονότα μᾶς δίδουν τὸ μέτρον τῶν ἰκανοτήτων ποὺ ἐπέδειξεν ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ὡς φοιτητῆς τῆς Χάλκης. "Ελαβε τὸ δίπλωμά του μὲ τὸν ἐπίζηλον βαθμὸν ΑΡΙΣΤΑ ! Αὐτὸ ἀποδεικνύει τὴν ἐργατικότητα, τὴν ἰδιοφυΐαν του καί, γενικῶς, τὴν πρόοδόν του εἰς τὴν Θεολογίαν.

Ὁ Μητροπολίτης Βασίλειος ἐξεπλήσσετο πρὸ τοῦ ζήλου καὶ τῆς ἐξαιρετικῆς προόδου του, πρᾶγμα ποὺ εἶχε μεγίστην ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν αἰσθημάτων καὶ τῶν σκέψεών του, ὅσον ἀφορᾷ τὸ μέλλον τοῦ προστατευομένου του.

«Δαιμόνιον πνεῦμα!», ἐχαρακτήριζον οἱ καθηγηταί του τὸν Ἰάκωβον. "Ας ἀρκεσθῶμεν εἰς τὴν γνώμην αὐτὴν τῶν πλέον ὀρμοδίων νὰ γνωρίζουν ὅ,τι εἶχε σχέσιν καὶ ἀφορᾷ τὸν φοιτητὴν Διάκονον Ἰάκωβον.

ΑΣΘΕΝΕΙΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΧΑΛΚΗΝ

Κατὰ τὸ δευτερον ἔτος τῆς φοιτήσεώς του εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ὑπέστη βαρυτάτης μορφῆς στηθικὴν ἀσθένειαν καὶ ὑπεχρεώθη ν' ἀποσυρθῆ τῆς Σχολῆς.

Ἀπὸ ἔλλειψιν ἐνδιαφέροντος πρὸς τὴν υἰείαν του — ὅπως πράττει καὶ σήμερον, πρὸς διαρκῆ ἀνησυχίαν τῶν καλῶν του φίλων — καὶ ἀπὸ συνήθειαν νὰ ἐνδύεται ὅσον τὸ δυνατὸν ἐλαφρότερον, ἐπῆρε ἓνα βαρείας μορφῆς κρυολόγημα, τὸ ὁποῖον ἐξειλίχθη εἰς σοβαρώτατον στηθικὸν νόσημα.

Οἱ Ἕλληνες θεράποντες ἰατροὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως τοῦ συνέστησαν ν' ἀπόσχη ἀμέσως ἀπὸ τὰ μαθήματα, ἐὰν ἤθελε νὰ ἐπιζήση. Ποῦ νὰ τὸ βάλῃ κάτω, ὅμως, ὁ δυναμικὸς αὐτὸς ἄνθρωπος ; Μὲ τὴν ἰσχυράν του θέλησιν ἐπέτυχεν ν' ἀποθεραπευθῆ τελείως καὶ νὰ τραβήξῃ ἔκτοτε τὸν εὐλογημένον δρόμον του, τὸν δρόμον ποὺ τοῦ εἶχε χαράξει ἡ Θεία Πρόνοια, δρόμον ὁ ὁποῖος, ὅσον καὶ ἂν ἦτο εὐλογημένος, δὲν ἔπαυεν ἀπὸ τοῦ νὰ εἶναι δύσκολος καὶ τραχύς, καὶ ἐνίοτε γεμᾶτος ἀπὸ ἀκάνθας, φαρμάκια καὶ ἀγωνίας.

Εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ὡς ἄνω ἀσθενείας του, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἐπέδειξε τὸν ἴδιον ἡρωϊσμόν καὶ τὴν αὐτὴν ἀπαράλλακτον αἰσιοδοξίαν—διὰ τὴν καταπολέμησιν τῆς νόσου—μὲ τὸν ἀείμνηστον στρατηγὸν Ν. Πλαστήραν, ὁ ὁποῖος, εὐρεθεὶς εἰς τὸ τελευταῖον στάδιον τῆς φυματιώσεως τὸ 1923, κατώρθωσε μὲ τὴν ἰσχυρὰν του θέλησιν καὶ τὴν τρομερὰν αἰσιοδοξίαν του, ν' ἀποθεραπευθῆ καὶ νὰ

Ο ΔΙΑΚΟΝΟΣ ΙΑΚΩΒΟΣ ΩΣ ΦΟΙΤΗΤΗΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΧΑΛΚΗΝ

(Καθήμενος, δεύτερος ἐξ ἀριστερῶν)

ἀποθάνῃ ἀπὸ ἄλλην ἀσθένειαν καὶ ὄχι ἀπὸ τὴν φυματίωσιν, διὰ τὴν ὁποίαν, οἱ διασημότεροι ἰατροί, τὸν εἶχαν ὀριστικῶς «ξεγράψει».

Μά, μόνον τὴν στηθικὴν νόσον ἐπέτυχε νὰ καταπολεμήσῃ ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος; Καὶ τοῦ σακχάρου; Πρὶν ἀπὸ δύο ἔτη ἢ ζωὴ του ἐκινδύνευσε σοβαρώτατα ἀπὸ τὴν ἀσθένειαν ταύτην. Τὴν ἐδάμασεν, ὅμως, καὶ αὐτὴν, κατὰ προσφυᾶ ἔκφρασιν στενοῦ φίλου του.

— Ἀκόμα καὶ τὸ σάκχαρον ἔδαμάσατε, Σεβασμιώτατε, τοῦ ἔγραψεν.

Ἀναφέραμεν ὅτι οἱ Ἕλληνες παθολόγοι τῆς Κων/πόλεως ἐγνωμάτευσαν ὅτι ἡ ἀσθένειά του ἦτο τόσο σοβαρᾶς μορφῆς, ὥστε τοῦ ἐπεβάλλετο ν' ἀπόσχη ὀριστικῶς τῶν σπουδῶν του. Ἀντιθέτως, ὁ Ἀρμενίος διαπρεπῆς παθολόγος Κορασαντζιὰν ἀπεφάνθη ὅτι θὰ ἀπεθεραπεύετο καὶ θὰ ἀπέθνησκεν ἀπὸ πᾶσαν ἄλλην νόσον ὄχι, ὅμως, τὴν στηθικὴν. Ἡ γνώμη αὐτῆ τοῦ διαπρεποῦς ἐπιστήμονος ἐδικαιώθη κατὰ τρόπον ἀπόλυτον. Ἡ στηθικὴ ἀσθένεια τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου κατεπολεμήθη ἐντὸς ἐνὸς ἔτους ριζικῶς καὶ οὐδέποτε πλέον τὸν ἠνώχλησεν.

Εὐθύς, μετὰ τὴν γνωμάτευσιν τοῦ Ἀρμενίου ἱατροῦ, ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος ἀνεχώρησε διὰ τὴν γενέτειράν του, τὰ Μεσσηνία, ὅπου μὲ τὴν στοργικὴν συμπάραστασιν τῶν οἰκείων του, καὶ δὴ τῆς ἀδελφῆς του Λεμονιάς καὶ τῆς δευτέρας συζύγου τοῦ πατρὸς του, καὶ τὴν πιστὴν τήρησιν τῶν ὁδηγιῶν τοῦ ἱατροῦ Φλώρου, πατρὸς τοῦ Προέδρου τοῦ Ἰατρικοῦ Συλλόγου, ἡ ὑγεία του ἀπεκατεστάθη πλήρως.

Κατὰ τὸ στάδιον τῆς θεραπείας του δὲν ἔπαυσε οὔτε μίαν ἡμέραν νὰ μελετᾷ καὶ νὰ σκέπτεται νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν Σχολήν. Ἔτσι, ἐκέρδισε τὸν χρόνον ποὺ ἔχασε καὶ δὲν ἐδυσκολεύθη νὰ παρακολουθήσῃ, ὅταν ἐπανῆλθε, τὰ μαθήματα ποὺ εἶχαν ἐν τῷ μεταξύ διδαχθῆ.

Κατὰ τὴν ἐπιστροφήν του εἰς τὴν Κων/πολιν, ἐπῆρε μαζί του τὴν ἀδελφήν του Λεμονιάν, ἡ ὁποία εἰσήχθη εἰς τὸ Ζάππειον Παρθεναγωγεῖον, ὑπὸ τῆς μητρὸς τοῦ νῦν Διοικητοῦ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς Ἑλλάδος καὶ Ἀθηνῶν κ. Κ. Ἡλιάσκου, μὲ τὴν πατρικὴν οἰκογένειαν τοῦ ὁποίου συνεδέετο στενῶς ὁ τότε φοιτητῆς Ἰακώβος. Ὁ σύνδεσμος, ἄλλωστε, ἐξακολουθεῖ καὶ σήμερον στενώτατος καὶ δεικνύει πόσον ἐκτιμοῦσαν τὸν Μητροπολίτην Ἰακώβον οἱ ἀνώτεροι Ἑλληνικοὶ κύκλοι τῆς Κων/πόλεως, ἀπὸ τῆς νεαρᾶς του ἀκόμη ἡλικίας, καὶ ποίαν σημασίαν ἀπέδιδον ἀπὸ τότε εἰς τὸ ἄτομόν του.

Ὅταν ἐγνώρισε τὴν ἀδελφήν τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων Νικόδημος καὶ ἤκουσεν ἔτι τὴν ἔλεγαν Λεμονιάν, δὲν τοῦ ἤρεσε τὸ ὄνομα, διὰ κόρην χριστιανήν. Τὴν ἔβαλε τότε καὶ ἔσκυψε καὶ τὴν εὐλόγησε, δώσας εἰς αὐτὴν νέον ὄνομα: Λουκία. Ἡ Λουκία, δυστυχῶς, ἀπέθανε μετ' ὀλίγον χρόνον ἀπὸ πνευμονίαν.

Τὸν Ἰούνιον τοῦ ἔτους 1903 ὁ Διάκονος Ἰακώβος ἐξῆλθε τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς μὲ τὸν βαθμὸν ἄριστα. Ἐπιπροσθέτως ἦτο καὶ κάτοχος τῆς Γαλλικῆς γλώσσης.

Τὸ μεγάλο ὄνειρο τῆς ζωῆς του, νὰ γίνῃ Ἀρχιερεύς, ἤρχιζε πλέον νὰ λαμβάνῃ σάρκα καὶ ὄστᾱ. Τὸ δίπλωμα τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ ἤνοιξε τώρα διάπλατα τὸν δρόμον τῆς μεγάλης αὐτῆς κατακτήσεως. Ἀπ' ἐδῶ καὶ πέρα, τὰ πάντα ἐξηρτῶντο ἀπὸ τὸν ἴδιον. Ἄ! ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἑαυτόν του, τὸν ἐγνώριζε καὶ τοῦ εἶχεν ἐμπιστοσύνην. Ἡ τελικὴ νίκη θὰ ἔστεφε ταχύτατα τὰς προσδοκίας του.

Εἰς τὴν ἰδίαν μὲ αὐτὸν τάξιν τῆς Σχολῆς, ἑπτὰ συμφοιτηταί του ἠξιώθησαν νὰ γίνουν Ἀρχιερεῖς. Ὁ Φθιώτιδος Ἀμβρόσιος, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Χρῦσανθος, ὁ Σιναίου Πορφύριος, ὁ Διδυμοτείχου Ἰωακείμ, ὁ Ἐπίσκοπος Πατάρων Μελέτιος καὶ ὁ Νευροκοπίου Φιλόθεος. Ὁ νῦν Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Σπυρίδων ἦτο κατὰ δύο τάξεις ἀρχαιότερος. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἀπεδήμησαν εἰς Κύριον ὁ Χρῦσανθος καὶ ὁ Φιλόθεος.

Ὅταν τὸ πρῶτον εἰσήχθη εἰς τὴν Σχολὴν τῆς Χάλκης, ὁ Γραμματεὺς τὸν ἠρώτησε μίαν ἡμέραν ποῖον ἦτο τὸ ὄνομα τοῦ πατρός του. Νικολάου, ἀπήντησε, φρονῶν ὅτι τὸν ἠρώτησε διὰ τὸ μικρὸ ὄνομα τοῦ πατρός του. Κατεγράφη, λοιπόν, εἰς τὴν Σχολὴν μὲ ἐπίθετον Νικολάου — Ἰάκωβος Νικολάου. Καί, ἔτσι, τὸ Γκιγκίλας ἔγινε καὶ παρέμεινε Νικολάου.

ΑΡΧΙΔΙΑΚΟΝΟΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΣΜΥΡΝΗΣ

Μὲ τὸν Μητροπολίτην Σμύρνης Βασίλειον, ὁ φοιτητὴς τῆς Σχολῆς Χάλκης Διάκονος Ἰάκωβος συνεδέθη στενώτερον κατὰ τὸν χρόνον τῶν σπουδῶν του. Τὰς Κυριακὰς καὶ τὰς ἑορτὰς ἐφιλοξενεῖτο εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Μητροπολίτου, εἰς τὸ Φανάριον. Ὁ Βασίλειος διετέλεσε δύο ἔτη Συνοδικός. Ὁ μέγας ἐκεῖνος Ἱεράρχης ἠγάπησε τὸν προστατευόμενόν του ὡς νὰ ἦτο υἱός του καὶ τὸν ἐκαμάρωνεν ἀλματωδῶς προσδεύοντα εἰς τὴν Σχολὴν. Ἀνέμενε μὲ κρυφὸ καμάρι τὴν ὥραν τῆς ἀποφοιτήσεώς του διὰ νὰ τὸν πάρῃ κοντὰ του εἰς τὴν Σμύρνην ὅπου ἐπρόκειτο νὰ ἐκπληρωθοῦν αἱ φιλοδοξίαι του — νὰ γνωρίσῃ τὸν πρῶτον μέγαν θρίαμβον τῆς ἐξόχου σταδιοδρομίας του.

Τὸν Αὐγούστον τοῦ ἔτους 1903 ἔφθανεν εἰς τὴν Σμύρνην καὶ ἀμέσως διωρίζετο Μέγας Ἀρχιδιάκονος τῆς Μητροπόλεως, ἐρχομένης ἀμέσως μετὰ τὴν Κων/πολιν εἰς σειρὰν σπουδαιότητος.

Ὁ μικρὸς Κανονάρχης τοῦ Ναοῦ τῆς Ἁγίας Τριάδος τῶν Μοσχονησίων, εἰσήρχετο τώρα εἰς τὴν ὑπεύθυνον διοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας μὲ καθήκοντα καὶ ὑποχρεώσεις βαρυτάτης σημασίας. Διότι, ἐλλείψει Πρωτοσυγγέλου, ἀνέλαβε τὰ καθήκοντα τοῦ πρώτου, μετὰ τὸν

Μητροπολίτην, ὑπευθύνου διοικητικοῦ ὄργανου τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας.

Ὁ Ἀρχιδιάκονος μιᾶς Μητροπόλεως, εἶναι διοικητικὸν ὄργανον — Ἀρχή. Προΐσταται ὅλων τῶν Διακόνων τῆς Μητροπόλεως καὶ τῶν Ἱερέων, καὶ ἀναπληροῖ τὸν Πρωτοσύγγελον.

Διὰ νὰ κριθῆ ὀρθῶς ἡ δρᾶσις τοῦ Διακόνου Ἰακώβου εἰς τὴν Σμύρνην ὡς ἀτόμου μὲ ὑπεύθυνον θέσιν εἰς τὸν δημόσιον βίον, εἶναι ἀπαραίτητον νὰ γνωρίσωμεν τὴν σημασίαν τῆς ἀποστολῆς ἣτις τοῦ ἀνετέθη. Δηλαδή, πρέπει νὰ ἔχη ὑπ' ὄψιν του ὁ ἀναγνώστης ποῖος ἦτο ὁ ρόλος τὸν ὁποῖον διεδραμάτιζεν ἡ Μητρόπολις Σμύρνης, ὡς ἐθνικο-θρησκευτικὸν Κέντρον 500.000 Ἑλληνορθοδόξου πληθυσμοῦ ζῶντος ὑπὸ τὸ φοβερὸν Σουλτανικὸν καθεστῶς, καί, ἐν συνεχείᾳ, ὑπὸ τὸ κράτος τῶν Νεοτούρκων.

Τὰς ἐξηγήσεις αὐτὰς θὰ μᾶς τὰς δώσῃ ὁ κ. Ἀνατ. Αἰθνογένης, ἐκ τῶν ἐπιφανῶν δικηγόρων καὶ προκρίτων τῆς Σμύρνης καὶ ὁ ἰδιαιτέρως στενότερος συνεργάτης τοῦ Ἀρχιδιακόνου Ἰακώβου.

Ἴδου τὸ πρῶτον μέρος τῶν σημειώσεων τοῦ κ. Ἀθνογένη :

Η ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΣΜΥΡΝΗΣ

«Συμφώνως πρὸς τὸν Κοινοτικὸν κανονισμόν τῆς ἱστορικῆς Μητροπόλεως Σμύρνης—κεκοσμημένης μὲ τὴν θυσίαν τοῦ Ἐπισκόπου τῆς Πολυκάρπου ἐν τῷ Σταδίῳ τῆς πόλεως ἐπὶ τοῦ Πάγου τὸ 155 μ. Χ., μὲ τὰς γονίμους ὑπηρεσίας τοῦ Μητροπολίτου τῆς Γρηγορίου τοῦ ἐκ Δημητσάνης ἀπὸ τοῦ 1790 μέχρι τοῦ 1812 καὶ τὴν σύγχρονον μεγαλῆ εἰδή θυσίαν τοῦ ἐκ Τριγλίας Μητροπολίτου Χρυσοστόμου—, οἱ ἐκάστοτε Μητροπολίται Σμύρνης ἐν τῇ ἀσκήσει τῶν ἐκ τῶν εὐρυτάτων προνομίων ἐξουσιῶν των, εἶχον συμπαραστάτας καὶ συμβούλους 24μελές Συμβούλιον ἐκ 12 Δημογερόντων καὶ 12 μελῶν τῆς «Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς», ἐκλεγομένων διὰ λαϊκῆς ψήφου ἀνά τετραετίαν.

»Ἀσκήσας ἐπὶ τέσσαρας τετραετίας τὸ τιμητικὸν ἀξίωμα τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τῆς «Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς», εἶχον τὴν εὐκαιρίαν αὐτοπροσώπως νὰ παρακολουθήσω κατὰ βῆμα καὶ νὰ διαπιστώσω τὰς ἐξαιρετικὰς ἀρετὰς τοῦ ἀποφοίτου τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης Διακόνου Ἰακώβου, τὸ πρῶτον ὡς Ἀρχιδιακόνου καὶ εἶτα ὡς Ἐπισκόπου Χριστουπόλεως, ἐν τῇ Μητροπόλει Σμύρνης.

»Μητροπολίτης Σμύρνης ἦτο ὁ αὐστηρὸς τηρητῆς τῶν Πατριαρχικῶν παραδόσεων Βασίλειος, ὑπερήλικος ὢν καὶ πάσχων ἐκ χρονίου νοσήματος, ὅστις εὗρεν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Διακόνου Ἰακώβου

πολύτιμον βοηθόν καὶ συμπαραστάτην, ὅστις οὐσιαστικῶς ἀντεμετώπιζεν ὅλας τὰς εὐθύνας καὶ τὰ βάρη τοῦ Μητροπολιτικοῦ ἀξιώματος.

» Ἐν τῇ 36ῃ σελίδι τοῦ περισπουδάστου ἔργου τοῦ μακαρίτου Γεωργίου Λαμπάκη «Οἱ ἑπτὰ Ἀστέρες τῆς Ἀποκαλύψεως», ὁ συγγραφεὺς ὁμιλεῖ ὡς ἐξῆς διὰ τὸν Ἀρχιδιάκονον Ἰάκωβον: «*Εἶναι ὁ καλὸς καὶ ἀγαθὸς Μ. Ἀρχιδιάκονος τῆς Μητροπόλεως καὶ ἤδη Χριστουπόλεως, βοηθὸς πάντοτε τοῦ Ἱεράρχου Βασιλείου, τοῦ Ἀγγέλου τῆς Ἐκκλησίας Σμύρνης*». Πράγματι, ὁ νεαρὸς τότε Ἰάκωβος ἤσκει οὐσιαστικῶς τὴν μεγάλην ἀποστολὴν τῆς Μητροπόλεως Σμύρνης.

» Ἡ ἀκτινοβολία τοῦ ἐθνικο-θρησκευτικοῦ τούτου Κέντρου ἐπεξετείνετο πολὺ πέραν τῶν ὁρίων τῆς περιφέρειας, τῆς καθοριζομένης ὑπὸ τῶν Ἐθνικῶν καὶ Πατριαρχικῶν κανονισμῶν.

» Ἀριθμητικῶς, ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ περιφερείᾳ, ὁ Ἑλληνορθόδοξος πληθυσμὸς εἶχε μεγάλην ὑπεροπλίαν ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς Μουσουλμάνους κατοίκους καὶ ἔναντι τῶν λοιπῶν ἐπὶ μέρους Ἐθνοτήτων.

» Βιομηχανικῶς, ἐμπορικῶς, γεωργικῶς, ἐπιστημονικῶς εἶχε καταπληκτικὴν ὑπεροπλίαν ἐπὶ ὅλων τῶν συνοίκων λαῶν.

» Ἐκπαιδευτικῶς ἡ Ἑλληνορθόδοξος Σμύρνη εἶχε τρία Δημόσια Γυμνάσια, καὶ Εὐαγγελικὴν Σχολὴν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1730, τὸ Κεντρικὸν Παρθεναγωγεῖον τῆς Ἁγίας Φωτεινῆς ἀπὸ τοῦ 1802 καὶ τὸ «Ὀμήρειον» ἀπὸ τοῦ ἔτους 1881, μὲ παραρτήματα Διδασκαλείου τῶν ὁποίων οἱ ἀπόφοιτοι ἀπεστέλλοντο εἰς τὰς τρεῖς χιλιάδας Κοινοτήτας τῆς ἐνδοχώρας ὡς διδάσκαλοι τῆς ἐθνικῆς παιδείας, βάσει τῶν προνομίων τῶν ἰσχυσάντων ἀπὸ τοῦ Ἰουνίου 1453 μέχρι τῆς 24ης Ἰουλίου τοῦ ἔτους 1923 (Συνθήκη Λωζάνης).

» Κατὰ τὰς περιπτώσεις θεομηνιῶν, σεισμῶν, πλημμυρῶν, τὴν ἐντελῶς ἀνύπαρκτον κρατικὴν πρόνοιαν, ἀνεπλήρου ἡ Μητρόπολις Σμύρνης ἐπεμβαίνουσα γοργῶς καὶ ἐπανορθωτικῶς.

» Μέγας ἀριθμὸς Ἑλλήνων τὸ γένος καὶ ὀρθοδόξων τὸ θρησκεύμα, διὰ λόγους ἀτομικῆς καὶ περιουσιακῆς ἀσφαλείας εἶχον γίνεαι ὑπήκοοι τῶν Μεγάλων Δυνάμεων, τὸ οἰκογενειακόν, ὅμως, καθεστῶς αὐτῶν διήπετο ὑπὸ τῆς Μητροπόλεως, ἧς ἡ ἀρμοδιότης περιέκλειεν καὶ θέματα διεθνοῦς δικαίου.

» Κατὰ τὴν δοκιμασίαν τοῦ 1891, ἐπὶ Σουλτανικοῦ καθεστῶτος τοῦ Χαμίτ, ὅτε ὁ τότε Μέγας Βεζύρης Κιαμήλ πασᾶς διέταξε κατάργησιν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν προνομίων τοῦ Γένους, ὁ Ἑλληνορθόδοξος πληθυσμὸς τῆς Σμύρνης δι' ὀγκώδους συγκεντρώσεως 40.000 ἀνδρῶν ἠξίωσε καὶ ἐπέτυχε τὴν διατήρησιν τῶν προνομίων.

» Ἐπὶ πάντων τῶν κεφαλαίων τούτων ἡ Μητρόπολις Σμύρνης

εἶχε τὸν ἔλεγχον, τὴν εὐθύνην καὶ τὴν κατευθυντήριον γραμμὴν, ἢ οὐσιαστικὴ διαχείρισις τῶν ὁποίων ἀνετέθη τὸ 1907 εἰς τὸν Ἀρχιδιάκονον Ἰάκωβον, δοθέντος ὅτι ὁ Μητροπολίτης Βασίλειος ἦτο διαρκῶς κλινήρης καὶ διότι ἀπὸ τοῦ πρώτου ἔτους τῆς διακονίας του ὁ Ἰάκωβος ἐπέδειξεν, εἰς τὸ πολυσχιδὲς ἔργον του, ἦθος ἐνάρετον, φρόνησιν Μέντορος καὶ φιλοπατρίαν Κυναιγείου.

»Τὰς ἀρετάς του ταύτας ἀξιοποίησαν αἱ Ἐφορεῖαι τῶν μεγάλων Δημοσίων Γυμνασίων, διορίσασαι, κατὰ τὴν κρατοῦσαν παράδοσιν, τὸν Ἀρχιδιάκονον Ἰάκωβον καθηγητὴν τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν. Οὗτος, παρὰ τὰς βαρεῖας Διοικητικὰς ἀποστολίας του, ἔσκησε τὸ ἐκπαιδευτικὸν ἔργον του λίαν ἐπιτυχῶς καὶ μὲ μέγαν ἐνθουσιασμόν».

Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ τελειώνει τὸ πρῶτον μέρος τῶν σημειώσεων τοῦ κ. Ἀθηνογένη.

Εἰς γενικὰς γραμμάς, αὐταὶ ἦσαν αἱ ἀρμοδιότητες τῆς Μητροπόλεως Σμύρνης βάσει τῶν προνομίων ἅτινα τὸ 1453 παρεχωρήθησαν ὑπὸ τοῦ κατακτητοῦ, εἰς τὸ ὑποδουλωθὲν Ἑλληνικὸν Γένος, ἐκπροσωπούμενον ἔκτοτε ἐθνικῶς καὶ πολιτικῶς ὑπὸ τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας.

Ὅταν ἀναλύσῃ κανεὶς τὰ προνόμια καὶ λάβῃ ὑπ' ὄψιν του ἀφ' ἑνὸς τὴν πνευματικὴν καὶ τὴν οἰκονομικὴν ὑπεροχὴν τοῦ Ἑλληνορθοδόξου στοιχείου ἔναντι τῶν Τούρκων καὶ ἀφ' ἑτέρου τὸν εὐφυᾶ τρόπον μετὰ τὸν ὁποῖον οἱ Ἕλληνες Ἀρχιερεῖς ἔσκησαν ταῦτα, διαπιστώνεται τὸ ἐκπληκτικὸν φαινόμενον ὅτι, ἐκάστη Ἑλληνικὴ Μητρόπολις τῆς Τουρκικῆς Αὐτοκρατορίας ἀπετέλει, τρόπὸν τινα, εἰς τὴν περιοχὴν τῆς, «κράτος ἐν κράτει», τοῦ ὁποίου ἡ σημασία καὶ ἡ δρᾶσις ἀνήρχετο ἢ ἐμειοῦτο ἀναλόγως τῶν προσωπικῶν ἱκανοτήτων τοῦ ἐκάστοτε Ἑλλήνου Μητροπολίτου.

Ἡ Μητρόπολις Σμύρνης, εἰς σημασίαν καὶ σπουδαιότητα, ἔρχετο ἀμέσως μετὰ τὴν Κων)πολιν. Διὰ τοῦτο καὶ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐφρόντιζε καὶ ἐτοποθέτει πάντοτε εἰς αὐτὴν Μητροπολίτας μὲ ἀποδεδειγμένας ἱκανότητας καὶ προσωπικὸν κύρος, μὲ σύνεσιν, θάρρος, ἐργατικότητα καὶ ἐξαιρετικὴν φιλοπατρίαν.

Τοιοῦτος ἦτο ὁ Ἱεράρχης τὸν ὁποῖον ἔρχετο νὰ ἀναπληρώσῃ εἰς τὴν ὑψηλὴν καὶ δυσχερῆ ἀποστολὴν του ἕνας ἄγνωστος τοῖς πᾶσι νεαρὸς Διάκονος.

Οὔτε σπουδαῖον παρελθόν, οὔτε δημιουργικὴν δρᾶσιν εἶχε μέχρι τοῦδε ὁ Ἰάκωβος, ἐπὶ τῶν ὁποίων θὰ ἐστηρίζοντο, μὲ κάποιαν

έξασφάλισιν, οί υπεύθυνοι Ἐκκλησιαστικοί καὶ Κοινοτικοί κύκλοι τῆς Σμύρνης διὰ νὰ τοῦ παραδώσουν τὴν διαχείρισιν τόσων σημαντικῶν προβλημάτων, ἐκ τῆς τακτοποιήσεως τῶν ὁποίων ἐξηρτᾶτο πολλάκις καὶ αὐτὴ ταύτη ἡ ζωὴ μυριάδων Ἑλληνορθόδξων.

Ἐνας ἀπόφοιτος τῆς Χάλκης, μόλις εἰκοσιπενταετῆς, ἐπωμιζετο τὰς εὐθύνας γιγαντιαίας ἀποστολῆς : τὴν διακυβέρνησιν ἐνὸς «κράτους», ὅπως ἦτο ἡ Μητρόπολις Σμύρνης, μὲ τὰς εὐρυτάτας δικαιοδοσίας καὶ ἀρμοδιότητας τὰς ὁποίας τῆς ἀνεγνώριζον τὰ προνόμια τοῦ 1453.

Καὶ ὑπὸ ποίαν κατάστασιν πραγμάτων ; Ἀρχικῶς, κατὰ τὴν ὀξυτέραν φάσιν τῆς πάλης τῶν Νεοτούρκων ἐναντίον τοῦ Σουλτανικοῦ καθεστώτος τοῦ Χαμίτ καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐν μέσῳ τοῦ φανατισμοῦ τῶν κυριαρχησάντων Νεοτούρκων.

Τὸ ἄτομον ποῦ θὰ ἀντεμετώπιζεν ἀπὸ τὴν ἐθνικὴν ἔπαλξιν τῆς Μητροπόλεως Σμύρνης τὸ μῖσος τῶν νέων κυριάρχων τῆς Τουρκίας ἐναντίον τοῦ Ἑλληνορθόδξου πληθυσμοῦ, δὲν ἤρκει νὰ ἦτο ἀπλῶς εὐφυές. Ἐχρειάζετο ἓνας ὑπερμέτρως ἰδιοφυῆς καὶ μὲ σιδερένια ψυχικὴν παλληκαριά διὰ νὰ τὰ βγάλη πέρα μαζί των.

Ποῖος ἐφαντάζετο ὅτι ὁ νεαρὸς ἐκεῖνος Διάκονος ὑπέκρυπτεν ὑπὸ τὴν ἀσκητικὴν του λιτότητα καὶ τὸ ἤρεμον καὶ μειλίχιον ὕφος του τὰ στοιχεῖα τῆς ἰσχυρᾶς προσωπικότητος, ἓνα δυναμικὸν ἄνθρωπον μὲ ἰδιότυπον πολιτικὴν ἰδιοφυΐαν ἡ ὁποία δὲν θ' ἀργοῦσε νὰ φανῆ ὀλόλαμπρος καὶ δημιουργικὴ ;

Μόνον ὁ Μητροπολίτης Βασίλειος ἐγνώριζεν ἀπὸ τί περίφημο ὕλικὸ ἦτο πλασμένος ὁ Ἀρχιδιάκονός του. Κατὰ τὰ ἔτη τῶν σπουδῶν του, τὰ ὁποία βῆμα πρὸς βῆμα παρηκολούθησεν, διεπίστωσεν εἰς τὸν φοιτητὴν Ἰάκωβον σπάνια φυσικὰ προσόντα, τὰ ὁποῖα προσέδιδον εἰς τὸν νεαρὸν αὐτὸν τὸ βάθος καὶ τὸ κῦρος σπουδαίας προσωπικότητος. Αὐτό, ὅμως, ποῦ κυριολεκτικῶς κατέπληξε τὸν γέροντα σοφὸν Ἱεράρχην ἦτο τὸ ὅτι ὁ Ἰάκωβος εἶχεν αὐτεπίγνωσιν τῆς δυνάμεως ποῦ τοῦ προσέδιδον αἱ ἱκανότητές του !

Τὸν ἐκάλεσε, λοιπόν, εἰς τὴν Σμύρνην. Καὶ τοῦ παρέδωσεν, ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας, ὀλόκληρον τὴν ἐξουσίαν του μὲ τυφλὴν ἐμπιστοσύνην. Ἡ δικαίωσίς του ἦλθε ταχύτατα καὶ πανηγυρικῆ. Ὁ Μ. Ἀρχιδιάκονος Ἰάκωβος κατέπληξεν τοὺς πάντας, καὶ τοὺς προὔχοντος καὶ τὸν λαόν, καὶ τοὺς Ἑλληνας καὶ τοὺς Τούρκους μὲ τὴν θουελλώδη δραστηριότητα ποῦ ἀνέπτυξε, τὴν πνευματικὴν εὐκινησίαν μὲ τὴν ὁποίαν ἐχειρίζετο τὰ μεγάλα ἐθνικο - πολιτικὰ θέματα, τὴν δίχως χρονικὸν περιορισμὸν ἐργατικότητά του, μὲ τὰ ἐπιτεύγματα ποῦ ἐπέτυχεν εἰς ὄλους τοὺς τομεῖς ἢ δημιουργικὴ μεγαλοφυΐα του.

Ἀπὸ τὴν μακρὰν ἀπουσίαν τοῦ μητροπολίτου Βασιλείου ἐκ τῆς ἀσκήσεως τῶν πολλαπλῶν καθηκόντων του, ἡ θρησκευτικο-ἐθνικὴ καὶ κοινωνικὴ δραστηριότης τῆς Μητροπόλεως εἶχε παραλύσει εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς τῶν παλλαπλῶν ἀρμοδιοτήτων της. Πλὴν τῶν ἐκκλησιαστικῶν, ὅλα τὰ ἄλλα ζωτικὰ θέματα τὰ διεχειρίζοντο μόνοι οἱ Δημογέροντες, χωρὶς οὐσιαστικὴν ἀνάμιξιν τῆς Μητροπόλεως, πρᾶγμα ποῦ ἀπεστέρει τὰς ἀποφάσεις των τοῦ κύρους τῆς Μητροπολιτικῆς ἡγεσίας.

Καὶ πότε συνέβαινον αὐτά; Εἰς ἐποχὴν, ὅπως εἴπομεν, ποῦ ἐπιτακτικῶς ἀπαιτοῦσε τὴν ἀνάπτυξιν μεγαλυτέρας δυνατῆς δραστηριότητος ὅπως ἀποσοβηθῆ ὁ ἄμεσος κίνδυνος ποῦ ἠπεῖλει τὰ προνόμια, χάρις εἰς τὰ ὁποῖα ἐστάθη δυνατόν νὰ ζήσῃ ὁ Ἑλληνισμὸς τῆς Ἀνατολῆς. Νὰ ἦτο ἄραγε μία ἀπὸ τὰς εὐνοίας τῆς Θεῆς Προνοίας πρὸς τὸν Ἑλληνισμὸν ἢ παρουσία τοῦ Διακόνου Ἰακώβου εἰς τὴν διοίκησιν τῆς Μητροπόλεως Σμύρνης, κατὰ τὰς δυσκόλους ἐκεῖνας περιστάσεις;

Ὁ βιογράφος του ὑποστηρίζει ἐντόνως τὴν ἀποψιν αὐτὴν. Παρατηρήσατε ὁποῖα ἀλληλουχία γεγονότων καὶ πράξεων συνείργησε διὰ νὰ φθάσῃ ὁ Ἰακώβος εἰς τὴν Διοίκησιν τῆς Μητροπόλεως Σμύρνης:

Εἰς ἡλικίαν ἑπτὰ ἐτῶν δὲν ἔχει πλέον γονεῖς. Χωρὶς προστάτας καὶ οἰκονομικὴν ὑπόστασιν ἦτο καταδικασμένος, ὡς ἐκ τῶν συνθηκῶν ποῦ ἐπεκράτουν εἰς τὴν οἰκογένειάν του, ν' ἀκολουθήσῃ χειρωνακτικὸν ἐπάγγελμα. Εὐρίσκει, ὅμως, μόνος του τὴν λαμπροτέραν σταδιοδρομίαν.

Πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ὠδήγησε τὰ βήματά του ἡ φυσικὴ κλίσις του. Ἐκεῖ, εἰς τοὺς κόλπους αὐτῆς, θὰ εὕρῃ θερμὴν προστασίαν καὶ θὰ δοξασθῆ. Καὶ πηγαίνει πρὸς τὰ ἐκεῖ μόνος του.

Φροντίδι τῆς Ἐκκλησίας ἐκμανθάνει γράμματα καὶ μὲ τὴν προστασίαν της πάλιν εἰσέρχεται εἰς τὴν διακονίαν τοῦ Χριστοῦ. Χειροθετεῖται Κανονάρχης εἰς ἡλικίαν δώδεκα ἐτῶν καὶ πρὶν κλείσῃ τὰ δέκα ἔξ εἶναι Διάκονος.

Μέχρις ἐδῶ, τίποτε τὸ ἐξαιρετικὸν δὲν παρουσιάζει ἡ σταδιοδρομία του. Δὲν εἶναι πολὺ σπουδαῖον, οὔτε καὶ ἀσύνηθες τὸ φαινόμενον, ἓνα πτωχὸ καὶ ὀρφανὸ παιδί νὰ τύχῃ προστασίας ἐνὸς Ἐπισκόπου καὶ νὰ γίνῃ Διάκονος, κατόπιν δὲ μὲ τὰ ἀτομικὰ ἐφόδια ποῦ διαθέτει νὰ φθάσῃ κάποτε μέχρι τοῦ βαθμοῦ τοῦ Πρεσβυτέρου.

Διὰ νὰ ἀνέλθῃ περισσότερο ὁ Ἰακώβος τοῦ ἐχρειάζοντο πολλὰ πράγματα τὰ ὁποῖα δὲν διαθέτει. Ἐπομένως, τίποτε τὸ ἐξαιρετικὸν δὲν παρατηρεῖται μέχρι τῆς χειροτονίας του εἰς Διάκονον, πλὴν τοῦ νεαροῦ τῆς ἡλικίας του, διότι δὲν εἶναι, ὁμολογουμένως,

σύνηθες τὸ φαινόμενον νὰ χειροτονῆται Διάκονος ἓνα ἀμούστακο ἀκόμη δεκαεξάχρονο παιδί.

Τὸ σπουδαῖον καὶ ἐξαιρετικόν, διὰ τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον, ἀρχίζει ἀπὸ ἐδῶ καὶ πέρα. Ἀπὸ τὸ σημεῖον αὐτὸ τῆς ἡλικίας του, ὅλα ὅσα συμβαίνουν εἰς τὴν ζωὴν του, τὰ πάντα, συγκλίνουν, δύναται τις νὰ εἶπῃ, πρὸς ἓνα σκοπὸν καθωρισμένον: νὰ φθάσῃ ταχύτατα εἰς τὴν κορυφὴν τῆς Μητροπόλεως τῆς Σμύρνης!

Εἰς τὴν ἀπέναντι τῶν Μοσχονησίων Μικρασιατικὴν ἀκτὴν ὁ Μητροπολίτης Σμύρνης Βασίλειος εἶναι πολὺ γέρων καὶ βαρύντατα ἀσθενής. Εὐρίσκεται, κατὰ συνέπειαν, εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἀναζητήσῃ βοηθὸν ὁ ὁποῖος θὰ τὸν ἀπήλλασσε ἀπὸ ἓνα μεγάλο μέρος τῶν πολλῶν ὑποχρεώσεών του.

Φυσικά, μόνον εἰς τὸν Διάκονον τῆς Ἁγίας Τριάδος τῶν Μοσχονησίων δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ τὸν ὀδηγήσῃ ἡ σκέψις του. Οὐδὲ κἂν ἐγνώριζε τὴν ὑπαρξίν του. Ἀλλά, καὶ ἂν ἀκόμη τὸν ἐγνώριζε τὸ πρᾶγμα δὲν θὰ εἶχε σημασίαν. Ἐνα παιδί δέκα ἔξ χρόνων, δὲν ἤμποροῦσε νὰ γίνῃ βοηθὸς τοῦ Μητροπολίτου Σμύρνης. Εἶχεν, ἄλλωστε, τὴν εὐχέρειαν ὁ Βασίλειος νὰ ἀνεύρῃ κατάλληλον βοηθὸν μεταξὺ τῶν κληρικῶν τῆς Μητροπόλεώς του.

Ἐν τούτοις, παρὰ τὴν ἀνάγκην ἡ ὁποία φορτικῶς τὸν ἐπίεζε νὰ προσλάβῃ βοηθὸν καὶ παρὰ τὴν εὐχέρειαν ποὺ εἶχεν εἰς τὴν ἐκλογὴν του, δὲν τὸ πράττει. Εἶναι ἄνωθεν καθωρισμένον ποῖος θὰ γίνῃ ὁ βοηθὸς του: Τὸ ἄγνωστον παιδί τῶν Μοσχονησίων, τὸ ὁποῖον τῶρα μόλις κάμνει τὴν ἐμφάνισίν του εἰς τὸ προσκήνιον τῆς ζωῆς.

Τὸ 1895 ὁ Ἐπίσκοπος τῶν Μοσχονησίων Ἰάκωβος ἐπικαλεῖται ὑπὲρ τοῦ Διακόνου του τὴν προστασίαν τοῦ Βασιλείου. Ὁ γέρων Μητροπολίτης δὲν γνωρίζει τὸν Ἰάκωβον, φροντίζει, ὁμῶς, καὶ γίνεταί δεκτὸς εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τῆς Χάλκης. Ἡ γνωριμία των γίνεται πλέον εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν.

Ὁ Διάκονος Ἰάκωβος εἶναι τότε ἡλικίας δέκα ἑπτὰ ἐτῶν. Εἶναι παιδί ἀκόμη. Αὐτό, ὁμῶς, δὲν ἐμποδίζει τὸν σοφὸν Ἱεράρχην νὰ τὸν προσέξῃ, νὰ μελετήσῃ τὸν χαρακτήρα του, νὰ διαπιστώσῃ κάτι τὸ ἐξαιρετικόν, τὰ σπάνια ψυχικὰ καὶ πνευματικὰ προσόντα του.

Μένει κατάπληκτος ἀπὸ τὰ ἀποτελέσματα τῆς προσεκτικῆς παρακολουθήσεως τὴν ὁποῖαν ἐπὶ μακρὸν χρόνον κάμνει ἐπὶ τοῦ Ἰακώβου. Καὶ δὲν ἀργεῖ νὰ καταλήξῃ: «Αὐτὸς εἶναι ὁ κατάλληλος βοηθὸς ποὺ ἔχω ἀνάγκην!»

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ποὺ ἀποφασίζει ἔτσι, περιβάλλει μὲ πατρικὴν στοργὴν τὸν νεαρὸν Ἰάκωβον, τὸν ἐνισχύει ποικιλοτρόπως εἰς τὴν ζωὴν

καί εἰς τὰς σπουδὰς του καὶ ἡσυχος πλέον ἀναμένει τὴν ἡμέραν τῆς ἀποφοιτήσεώς του ἐκ τῆς Χάλκης διὰ τὸν πᾶρη εἰς τὴν Σμύρνην.

Ὁ γέρον Βασίλειος κάμνει μίαν τρομερὰν θυσίαν ἢ ὅποια θὰ ἔχη ἄμεσον καὶ δυσμενέστατον ἀντίκτυπον ἐπὶ τῆς ἐπισφαλοῦς, ἄλλωστε, ὑγείας του: Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ φόρτον ἐργασίας ὃ ὁποῖος προέρχεται ἐκ τῶν ὑποχρεώσεων τοῦ Μητροπολιτικοῦ ἀξιωματός του ἐπωμίζεται — χάριν τοῦ Ἰακώβου — τὰ πρόσθετα καὶ μεγάλα βάρη τῆς ἀσκήσεως τῶν καθηκόντων τοῦ Πρωτοσυγγέλου τῆς Μητροπόλεως. (Ἡ θέσις ἐκκενοῦται καὶ δὲν τὴν συμπληρώνει). Αὐτό, διὰ τὸν γέροντα καὶ πολὺ ἀσθενῆ Ἱεράρχην ἀποτελεῖ πραγματικὸν Γολγοθᾶν.

Παρὰ ταῦτα, οὐδὲ ἀπλῆ σκέψις διὰ πρόσληψιν ἄλλου βοηθοῦ. Θὰ περιμένῃ τὸν Ἰακώβον καὶ θὰ περιμένῃ ἐπὶ μακρὸν χρόνον, διότι αἱ σπουδαὶ αὐτοῦ θὰ διαρκέσουν ὀλόκληρον ἑπταετίαν. Ἐν τῷ μεταξύ νέα χρόνια προστίθενται εἰς τὴν ἡλικίαν του καὶ ἡ ἀσθένεια, ἡμέρα, τῆ ἡμέρα, μειώνει σοβαρώτερον τὰς ὀλίγας σωματικὰς δυνάμεις ποῦ τοῦ ἀπέμειναν.

Ἄλλὰ, περιμένει! Πιστεύει ἀκράδαντα ὅτι ἡ Θεία Πρόνοια ἔχει ὀρίσει τὸν ἄνθρωπον ὃ ὁποῖος θὰ τὸν διαδεχθῆ εἰς τὰς εὐθύναις του. Ἡ πίστις του αὐτῆ τοῦ δίδει τὴν δύναμιν νὰ κρατηθῆ ἕως τὸν Αὐγούστον τοῦ 1903 ποῦ φθάνει εἰς τὴν Σμύρνην ὁ Παράκλητος!

Ἐπὶ ὀκτὼ ὀλόκληρα χρόνια, ῥακος, ἐν τῷ μεταξύ, ψυχικὸν καὶ σωματικὸν, ἀνέμενε τὸν Ἰακώβον!

Πῶς, ἔπειτα ἀπὸ αὐτὸν τὸν κατακλυσμὸν τόσων ἀπτῶν ἀποδείξεων, ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀλληλουχίαν καὶ συρροὴν τῶν γεγονότων καὶ πράξεων, πῶς ἡμπορεῖ κανεὶς νὰ ἀρνηθῆ τὴν ἐπέμβασιν τῆς ἀπειρου τοῦ Θεοῦ Σοφίας εἰς τὸ γεγονὸς τῆς ἀνόδου τοῦ Διακόνου Ἰακώβου εἰς τὴν κορυφὴν τῆς Μητροπόλεως Σμύρνης, καὶ μάλιστα εἰς ἡμέρας δεινὰς διὰ τὸν Ἑλληνορθόδοξον λαὸν τῆς;

ΜΕΓΑΣ ΑΡΧΙΔΙΑΚΟΝΟΣ

Τὸν Αὐγούστον τοῦ 1903, δύο μῆνας ἀπὸ τῆς ἀποφοιτήσεώς του ἐκ τῆς Χάλκης, ὁ Διάκονος Ἰακώβος ἀναλαμβάνει τὰ ἡνία τῆς διοικήσεως τῆς Μητροπόλεως Σμύρνης.

Ὡς διὰ μαγείας τὰ πάντα μεταμορφοῦνται ἀμέσως εἰς τὴν Μητρόπολιν. Ἡ παρακμὴ τῆς ἀνακόπτεται εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ καὶ ἕνας ζωογόνος ἄνεμος ὠθεῖ τὴν πολὺπλευρον ἐξουσίαν τῆς πρὸς τὴν δράσιν καὶ τὴν πρόοδον.

Ἡ φήμη του φθάνει ταχύτατα ἕως τὸ ἀνώτατον Κέντρον τῆς Ὁρθοδοξίας, τὸ Φανάριον. Φήμη περὶ ἐνὸς θαυματοποιου, ἐνὸς μάγου.

“Ο,τι παίρνει εἰς τὰς χεῖρας του μεταβάλλεται ἀμέσως εἰς πράξιν, εἰς ἔργον. Τὸ ἓνα μετὰ τὸ ἄλλο τὰ ἐκκρεμοῦντα ζητήματα ἐπιλύονται καὶ νέοι δρόμοι, νέοι ὀρίζοντες δημιουργικῆς δράσεως διανοίγονται καὶ προωθοῦνται.

Τὸ Φανάριον παρακολουθεῖ μὲ ἐξαιρετικὴν προσοχὴν τὸν Μ. Ἀρχιδιάκονον τῆς Μητροπόλεως Σμύρνης. Οἱ σεβάσμιοι καὶ σοφοὶ Ἱεράρχαι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου δὲν κατορθώνουν εὐκόλως νὰ παραδεχθοῦν ὅτι εἶναι δυνατὴ μία τοιαύτη ἐκπληκτικὴ δράσις ἐκ μέρους ἑνὸς τόσο νέου ἀνθρώπου. Ἡ μεγάλη καὶ σοφὴ πεῖρα των δικαιολογεῖ τὴν ἐπιφυλακτικότητά που δεικνύουν ἔναντι τῶν σχετικῶν εἰδήσεων που καταφθάνουν εἰς τὴν Κων)πολιν ἀπὸ τὴν Σμύρνην.

Ἔρχονται, ὁμως, ἔτσι νὰ πράγματα, ὥστε τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον νὰ καταφύγῃ εἰς τὰς ὑπηρεσίας του, νὰ τοῦ ἀναθέσῃ ἐξαιρετικῆς σημασίας ἀποστολὴν εἰς τὴν ὁποίαν ἐπιτυγχάνει καθ’ ὅλην τὴν γραμμὴν, ἐνῶ ὅλοι οἱ πρὸ αὐτοῦ ἀπέτυχον παταγωγῶς. Αὐτὴ ἡ ἐπιτυχία πείθει, πλέον, τοὺς σοφοὺς ποιμένας τοῦ Πατριαρχείου περὶ ὄλων ὅσων ἡ φήμη ἀπέδιδεν εἰς τὸν Ἀρχιδιάκονον. Ἐκτοτε ὁ Οἰκουμενικὸς Θρόνος — παρὰ τὸ νεαρὸν τῆς ἡλικίας τοῦ Ἰακώβου — τοῦ ἀναθέτει καὶ ἄλλας σημαντικὰς ἀποστολάς καὶ τὸν περιβάλλει πλέον μὲ τὴν ἀνεπιφύλακτον ἐμπιστοσύνην του.

Ἀπὸ τὰς κυριωτέρας φροντίδας τοῦ Ἰακώβου εἰς τὴν Σμύρνην εἶναι ἡ ἐκπαίδευσις τῆς Ἑλληνορθοδόξου νεολαίας. Ἀπὸ ἰδικὴν του πεῖραν γνωρίζει ὅποῖον ἀγαθὸν διὰ τὸν ἄνθρωπον εἶναι ἡ μόρφωσις καὶ μάλιστα διὰ τὸν ὑπόδουλον Ἕλληνα, ὅστις, ὡς ἀπέδειξεν ἡ πεῖρα τόσο ἀιώνων δουλείας, μόνον διὰ τῆς μορφώσεως ἐξησφάλιζε κάπως τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ὑπόληψιν τῶν Τούρκων.

Ἡ ἐπιδίωξις αὐτὴ ἔχει καταστῆ πάθος εἰς τὸν Ἀρχιδιάκονον Ἰακώβον. Εἰς τὴν Σμύρνην καὶ παντοῦ ἄλλοῦ ὅπου πρόκειται νὰ δράσῃ, ἡ ἐνίσχυσις τῆς παιδείας κυριαρχεῖ τῆς πολιτείας του, καὶ ἀποτελεῖ τὴν κυριωτέραν προσπάθειάν του.

Ἡ εὐρυτάτη δικαιοδοσία τῆς Μητροπόλεως Σμύρνης ἐπὶ τῶν ἐκπαιδευτικῶν ζητημάτων τοῦ ἐπιτρέπει νὰ ἔχῃ ἀποφασιστικὴν γνώμην καὶ θέσιν εἰς τὴν διαχείρισίν των. Τίθεται, ἔτσι, ἐπὶ κεφαλῆς ὀλοκλήρου σταυροφορίας πρὸς ἐνίσχυσιν καὶ ἀναδιοργάνωσιν τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ ἐπιτυγχάνει, μὲ τὴν πολῦτιμον συμπαραστάσιν τῶν μελῶν τῆς Δημογεροντίας καὶ τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς, νὰ ἐπιφέρῃ ριζικὰς μεταρρυθμίσεις εἰς τὸ ἐφαρμοζόμενον ἐκπαιδευτικὸν πρόγραμμα, τὸ ὁποῖον προσαρμόζει πρὸς τὸ ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐν Εὐρώπῃ ἰσχύον.

Ἀναλαμβάνει, παραλλήλως, τὴν διδασκαλίαν τοῦ μαθήματος

τῶν θρησκευτικῶν εἰς τὰ δύο Παρθεναγωγεῖα τῆς πόλεως, τὸ «Κεντρικόν» καὶ τὸ «Ὁμήρειον».

Ἡ εὐεργετικὴ δρᾶσις τοῦ ἐπεκτείνεται πρὸς ὅλους τοὺς τομεῖς τῶν ἀρμοδιοτήτων τῆς Μητροπόλεως Σμύρνης. Πρὸς τὸν κοινωνικὸν καὶ τὸν φιλανθρωπικὸν τομέα, ὅπου θὰ καταγάγῃ θριάμβους. Τὰ Φιλανθρωπικὰ Ἰδρύματα τῆς πόλεως ἀναδιοργανοῦνται ριζικῶς καὶ ἐπεκτείνουν τὴν δρᾶσιν των εἰς νέους ὀρίζοντας.

Ἡ ἄσκησις τῆς φιλανθρωπίας εἶναι κλίσις - ἔφεσις ἡ ὁποία ἐξεδηλώθη ὅταν ἀκόμη ἦτο μικρὸ παιδί. Ἀπὸ τότε ἔδιδεν εἰς τοὺς πτωχοὺς, πτωχὸς καὶ αὐτός, ὅ,τι ἠδύνατο νὰ ἐξοικονομήσῃ. Καὶ ἡ ἔφεσις τοῦ αὐτῆ μετὰ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου ἐμέστωσε καὶ ἄλλο, ὥστε ἡ εὐεργεσία ἐγένεν ἓνα ἀπὸ τὰ πλέον σοβαρὰ γνωρίσματά του.

Καὶ ἐὰν περιωρίζετο μόνον εἰς τοὺς δύο τομεῖς δραστηριότητος, τὸν ἐκκλησιαστικὸν - κοινωνικὸν καὶ τὸν ἐκπαιδευτικόν, οὐδεὶς θὰ ἠδύνατο νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι ὁ Μ. Ἀρχιδιάκονος Ἰάκωβος δὲν ἐκοπίαζε καὶ δὲν προσέφερεν ἀρκετά. Διότι τὸ μέγεθος τῆς ἐργασίας τοῦ αὐτῆς ἦτο τόσον μεγάλο ὥστε δὲν θὰ ἐπῆρκουν δύο καὶ τρεῖς ἄνθρωποι.

Ἐκεῖνος, ὅμως, δὲν ἐθεώρησεν ὅτι ἐργάζετο ὅσον ἐπεβάλλετο καὶ ὅτι προσέφερεν ὅ,τι ἔπρεπε. Καὶ πράγματι δὲν ἠσθάνετο κούρασιν. Ἡ ἐργασία, ἡ βαρεῖα ἐργασία ἀντὶ νὰ τὸν καταβάλλῃ, ἀντὶ νὰ τοῦ μειώνη τὴν ἔφεσιν πρὸς δρᾶσιν, τοῦ ἐξῆπτεν, ἀντιθέτως, τὴν διάθεσιν πρὸς ἔτι μεγαλυτέραν δραστηριότητα.

Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἔχει ἐκ φύσεως ἀτσάλινην ἀντοχήν. Εἰς τὴν σημερινὴν ἡλικίαν τοῦ ἐργάζεται ὅσον καὶ ἓνας νέος ἄνθρωπος φύσει ἐργατικός! Εἶναι διαρκῶς πολυάσχολος καὶ ἀεικίνητος, ὅταν δὲ ἀργὰ τὸ ἑσπέρας τὸν συναντήσετε εἰς τὸν «Πύργον» του, θὰ τὸν βρῆτε φρεσκότατον καὶ χωρὶς οὐδὲν ἴχνος κοπώσεως εἰς τὸ πρόσωπόν του, ὡσὰν νὰ ἀνεπαύετο ὀλόκληρον τὴν ἡμέραν. Ἐν τούτοις, οὔτε μίαν ὥραν τῆς ἡμέρας του διῆλθε χωρὶς σοβαρὰν καὶ ἔντονον ἀπασχόλησιν.

Πῶς ἢμπορεῖ νὰ ἐξηγηθῇ τὸ φαινόμενον αὐτό; Πῶς ἄλλως εἰμὴ ὅτι ἡ ἐργασία καὶ ἡ δημιουργικὴ δρᾶσις τὸν θρέφουν καὶ τοῦ ἀνανεώνουν τὰς δυνάμεις! Διότι δὲν ἐξηγεῖται ἄλλως ἡ σημερινὴ ζωντάνια ποὺ παρουσιάζει ἔπειτα ἀπὸ ἓνα τόσον φοβερὸν φόρτον ἐργασίας, εἰς τὸν ὁποῖον καθημερινῶς ὑποβάλλεται.

Ἀλλά, καὶ ἄλλο ἐρώτημα ἀνακύπτει ἀμέσως: Ποῖον ἦτο τὸ γενεσιουργὸν αἴτιον, ἀπὸ ποῖαν ἀστείρευτον πηγὴν δυνάμεως ἀνέβρυσεν ἡ πρωτοφανὴς δι' ἓνα κατώτερον κληρικὸν δραστηριότητος, τὴν ὁποῖαν ἀνέπτυξεν εἰς τὴν Σμύρνην ὁ Ἀρχιδιάκονος Ἰάκωβος καὶ ἡ ὁποία τὸν ἐπέβαλε ταχύτατα εἰς τὴν ἐκτίμησιν τῆς ἀνωτάτης ἡγε-

σίας τῆς Ἐκκλησίας, τῶν προκρίτων καὶ τοῦ λαοῦ τῆς Σμύρνης;

Ἐκεῖνοι ποὺ τὸν ἐγνώρισαν βαθύτερον, ὅπως ὁ κ. Ἄντ. Ἀθηνογένης δίδουν αὐτὴν τὴν ἀπάντησιν: ὅτι ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς εἶναι μία ἐντελῶς ξεχωριστὴ φύσις, ἡ ὁποία ἔχει πλασθῆ διὰ νὰ δρᾷ καὶ νὰ δημιουργῆ χωρὶς διακοπὴν, ὅτι, ὅταν κατακτήσῃ μίαν ἐπιτυχίαν, προχωρεῖ ἀμέσως διὰ μίαν ἄλλην, διότι ἡ ἀδράνεια εἶναι ὁ μεγαλύτερος ἐχθρὸς τῆς προσωπικῆς εὐτυχίας του.

Ἐνα ἄτομον, ὅμως, μὲ τὸ σπάνιον αὐτὸ φυσικὸν προσὸν θὰ ἤμποροῦσεν νὰ καταστρέψῃ καὶ αὐτὸν ἀκόμη τὸν κόσμον, ἐὰν ἀφήνετο νὰ δρᾷ χωρὶς ἠθικὴν χαλιναγώγησιν. Ἡ φύσις, εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου ἀπέδειξε τὴν ἄπειρον σοφίαν της. Τὸν ἐξώπλισε μὲ τὸν τελειότερον καὶ ὑγιέστερον ἠθικὸν κόσμον, μὲ τὰς ἀρετὰς τῆς ἀνωτέρας φιλοπατρίας, μὲ τὴν πλέον φανατικὴν ἀγάπην πρὸς τὸν ἄνθρωπον. Ἐτσι, ἡ ἀσυνήθιστη δραστηριότης του ἀπέβη εὐλογία Θεοῦ διὰ τὴν πατρίδα του καὶ διὰ τὴν Ἑλληνικὴν κοινωνίαν.

Τὸ πεδίου δράσεως, εἰς τὸ ὁποῖον κυριολεκτικῶς ἐμεγαλοῦργησεν ἡ ὑψηλὴ μεγαλοφυΐα του καὶ ἡ δραστηριότης του, οἱ δὲ καρποὶ τοῦ μόχθου του ὑπῆρξαν ἐξαιρετικῶς πλούσιοι, ἦτο ὁ ἐθνικὸς καὶ κοινωνικὸς τομεύς, ὅστις ἰδιαιτέρως τὸν εἵλκυεν καὶ τὸν ἐνεθουσίαζεν.

Καὶ ἠνοιγέτο πελώριον στάδιον δημιουργικῆς ἐργασίας εἰς τὴν Σμύρνην, ἀπὸ ἐθνικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀπόψεως πάντοτε, καὶ ἰδίᾳ κατὰ τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν ἔφθασεν ἐκεῖ ὁ Διάκονος Ἰακώβος.

Εἰς προηγουμένας σελίδας ἐσημειώσαμεν ὅτι, λόγῳ τῆς ἀσθενείας καὶ τοῦ γήρατος τοῦ Μητροπολίτου Βασιλείου, τὰ πάντα εἶχον παραλῦσαι καὶ ἰδίως ἡ ἐθνικὴ καὶ κοινωνικὴ κίνησις. Τοῦτο, ὅμως, ἦτο τὸ ὀλιγώτερον. Ἄλλοι λόγοι πολὺ σοβαρότεροι καθίστων τότε τὴν θέσιν τοῦ Ἑλληνορθοδόξου πληθυσμοῦ τῆς Σμύρνης ἔτι δυσκολωτέραν. Ἐπέκειτο ἡ πλήρης ἐπικράτησις τῶν Νεοτούρκων ἔναντι τοῦ Σουλτανικοῦ καθεστώτος καὶ οἱ διαθέτοντες ὀλίγον κοινὸν νοῦν διέβλεπον τὰ δεινὰ, τὰ ὁποῖα ἀνέμενον τοὺς Ἕλληνας ὑπὸ τὸ νέον τουρκικὸν καθεστῶς.

Ἐπομένως, ἄμεσος καὶ ἐπιτακτικὴ ὑφίστατο ἡ ἀνάγκη ἐντατικῆς ἐργασίας εἰς τὸν ἐθνικὸν τομέα, ὥστε τὰ ἐν ὄψει γεγονότα ν' ἀντιμετωπισθοῦν ὅσον ἦτο δυνατὸν καλύτερον καὶ ἐπωφελέστερον.

Τοῦ ἀγῶνος αὐτοῦ ψυχὴ καὶ ἰθύνων νοῦς ἀπέβη ὁ Μ. Ἀρχιδιάκονος Ἰακώβος. Ἀπὸ τὴν Μητρόπολιν, μὲ αὐτὸν εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν, κατηυθύνετο ἕνας τεράστιος ὀργανισμὸς — δημιούργημα ἰδικόν του—ὁ ὁποῖος ἐκάλυπτε καὶ ἐξυπηρέτει κατὰ θαυμαστὸν τρόπον.

πον ὅλα τὰ ἔθνικο πολιτικά ζητήματα ποὺ ἀπησχόλουν τότε τὸν Ἑλληνορθόδοξον πληθυσμὸν τῆς Σμύρνης. Χάρις εἰς τὸν ὀργανισμὸν τοῦτον ἐπειτεύθη ἡ ἀντιμετώπισις τῆς ἐκσκηψάσης θυέλλης τῶν Νεοτούρκων.

Μὲ τὴν παρέλευσιν ὀλίγου μόνον χρόνου, ὅταν, Θεία βουλήσει, θὰ προαχθῇ εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ Ἀρχιερέως καὶ θ' ἀναλάβῃ καὶ τύποις πλέον τὰ Ἀρχιερατικά καθήκοντα τοῦ Μητροπολίτου Βασιλείου, θὰ ἀντιμετωπίσῃ προσωπικῶς τὸν θηριώδη Νεότουρκον Ἐμβέρ πασᾶν, μὲ τὸ θάρρος καὶ τὴν πίστιν ἀληθινοῦ ἥρωος τοῦ Χριστιανισμοῦ, μὲ τὴν ὑψηλὴν ἐκείνην πολιτικὴν εὐφυΐαν, διὰ τῆς ὁποίας ἔχει πλουσίως προικισθῇ ἀπὸ τὴν φύσιν.

Ἔως ὅτου φθάσῃ ἡ εὐλογημένη ἡμέρα τῆς προαγωγῆς του εἰς τὸν ἀνώτερον βαθμὸν τῆς Ἱερωσύνης, οὔτε μίαν ὥραν θὰ παύσῃ νὰ δρᾷ καὶ νὰ παλαίῃ εἰς τὴν κορυφὴν τῆς ἐθνικῆς, κοινωνικῆς καὶ φιλανθρωπικῆς κινήσεως. ("Ἄλλο μεγάλο πάθος του ἢ ἄσκησις τῆς φιλανθρωπίας). Δι' ὅλα προλαμβάνει καὶ ἐπαρκεῖ. Ἄκόμη καὶ διὰ τὰ δυσκολώτερα. Καὶ ἐκεῖ ποὺ οἱ ἄλλοι ἀποτυγχάνουν, ἐκεῖνος κατὰ γει θριάμβους.

Θὰ ἴδωμεν ἀμέσως μίαν ἀπὸ τὰς πολλὰς θριαμβευτικὰς ἐπιτυχίας του, ἡ ὁποία ἐπέσυρεν ἰδιαιτέρως τὴν προσοχὴν τῶν Πατριαρχικῶν κύκλων ἐπὶ τοῦ ἀτόμου του.

ΕΞΑΡΧΟΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ Εἰς τὴν Φιλαδέλφειαν

Τὸ 1907 ἡ Σύνοδος τοῦ Πατριαρχείου τῆς Κωνσταντινουπόλεως μετέθεσεν τὸν Μητροπολίτην Φιλαδελφείας Λεόντιον εἰς τὴν Ἐπαρχίαν Ροδοπόλεως τοῦ Πόντου. Ὁ Λεόντιος, ὅμως, θεωρήσας τὴν μετάθεσιν ὡς ὑποβιβασμὸν — πράγματι περὶ ὑποβιβασμοῦ ἐπρόκειτο — ἤρνήθη νὰ πειθαρχήσῃ εἰς τὴν ἀπόφασιν τοῦ Πατριαρχείου.

— *Τὰ κομμάτια μου, ἔλεγεν, ἢ μπορεῖ νὰ βγοῦν ἀπὸ τὴν Μητρόπολιν, ἐγὼ, ὅμως, ζωντανὸς δὲν βγαίνω.*

Καὶ ἐκλείσθη εἰς τὸ Μητροπολιτικὸν μέγαρον, μὴ ἐννοῶν κατ' οὐδένα τρόπον νὰ ἐξέλθῃ.

Τὸ Πατριαρχεῖον μετεχειρίσθη κάθε δυνατὸν μέσον, συμβουλευτικὸν καὶ διοικητικόν, διὰ νὰ πεισθῇ ὁ πείσμων Λεόντιος νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὴν ἀπόφασιν καὶ ἐντολήν του. Ἀρχιερεῖς ἐστάλησαν εἰς τὴν Φιλαδέλφειαν διὰ νὰ τὸν μεταπείσουν, πρόκριτοι τῆς Φιλαδελφείας ἐμεσολάβησαν διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν, διαταγαὶ διεβιβάσθη-

σαν ἀπὸ τὴν πόλιν πρὸς τὰς ἀρχὰς τῆς Φιλαδελφείας, ἀλλὰ ὁ Λεόντιος δὲν ὑπεχώρησε.

Τὸ πρᾶγμα ἤρχιζε νὰ γίνετα ἄκρως ἀνησυχητικὸν διὰ τὸ κῦρος τοῦ Πατριαρχείου ἔναντι τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν καὶ τῶν ἄλλων Μητροπόλεων. Καί, πέραν τούτου, ὑφίστατο ὀξύτατο θέμα ἀντικαταστάσεως τοῦ Μητροπολίτου Φιλαδελφείας, δοθέντος ὅτι ὁ Μητροπολίτης Λεόντιος ἦτο φοβερὰ μέθυσος καὶ παρημέλει τὰ καθήκοντά του, κατὰ συνέπειαν δὲ εἶχεν ἀπολέσει τὸ κῦρος του καὶ οὐδεμιᾶς ἐτύγχανεν ἐκτιμήσεως ἐκ μέρους τοῦ ποιμνίου του.

Ὅταν, λοιπόν, ὄλαι αἱ προσπάθειαι πρὸς συμμόρφωσιν τοῦ Λεοντίου ἀπέβησαν μάταιαι, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἀπέστειλε εἰς τὸν Μ. Ἀρχιδιάκονον τῆς Μητροπόλεως Σμύρνης, τὴν δύσκολον αὐτὴν ἀποστολήν. Καὶ τὸν διώρισε Ἐξαρχὸν του εἰς τὴν Φιλαδέλφειαν πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ ἐπιτύχη, ἔστω καὶ βίαν, τὴν ἀπομάκρυσιν τοῦ Λεοντίου ἐκ τῆς Φιλαδελφείας.

Τὸ ἔργον αὐτό, ὅμως, ἦτο ὑπεράγαν δυσχερές, σχεδὸν ἀκατόρθωτον, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ Μητροπολίτης Λεόντιος ἦτο πολὺ δύσκολος καὶ δύστροπος ἄνθρωπος, ἡ δὲ ὑπερβολικὴ κατανάλωσις οἴνοπνεύματος τὸν μετέβαλλεν εἰς βρυχώμενον λέοντα. Ὅνομα καὶ πρᾶγμα! Ἀλλὰ, δὲν ἐγνώριζεν ἀπὸ τὴν καλὴν τὸν νεαρὸν Ἐξαρχον.

Κατὰ τὰς πρώτας κρούσεις τοῦ Ἰακώβου ἀντέταξεν τὴν ἰδίαν πείσμονα ἄρνησιν, ἐπαναλαμβάνων διαρκῶς τὸ γνωστὸν τροπᾶριον :

—Τὰ κομμάτια μου κ.λ.π.

Ἐν τούτοις, ἀπὸ τὴν Μητρόπολιν, ὅπου εἶχε «ταμπουρωθῆ» ἐξῆλθε ὄψιν καὶ ὀλόσωμος. Ἡ ἀληθῶς δαιμονία διπλωματικὴ ἰκανότης τοῦ νεαροῦ Ἐξάρχου Ἰακώβου — τῆς ὁποίας πικρὰν πεῖραν ἀπέκτησαν οἱ Τοῦρκοι πρῶτον καὶ ἐν συνεχείᾳ οἱ Ἀλβανοί, οἱ Ἰταλοὶ καὶ οἱ Αὐστριακοὶ εἰς τὴν Ἀλβανίαν — ἔφεραν ταχέως καρποφόρα ἀποτελέσματα. Ὁ Λεόντιος εὐρέθη μίαν ἡμέραν εἰς τὴν Σμύρνην χωρὶς κᾶν νὰ τὸ ἀντιληφθῆ πῶς! Ὁ Ἐξαρχος Ἰακώβος εἶχεν ἐπιτύχει νὰ τὸν πάρῃ μαζὺ του, χωρὶς βίαν καὶ μὲ τὴν θέλησίν του. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἔλαβε τὴν ἄγουσαν διὰ τὴν νέαν του ἐπαρχίαν, τὴν Ροδόπολιν τοῦ Πόντου, καὶ τοιοῦτοτρόπως ἀπεκατεστάθη πλήρως τὸ βαρύτετα τρωθὲν κῦρος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου.

Διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ πράγματος σημειοῦμεν ὅτι ὁ Μητροπολίτης Λεόντιος ἐμεθύσκετο δι' ὅλης τῆς ἡμέρας. Ἠγάπα φοβερὰ τὸ οὔζο, τὸ ὁποῖον κατηνάλισκε μὲ πάθος. Καθ' ὃν χρόνον δὲ ἔπινεν, ἔλεγεν εἰς τὸν Ἐξαρχον Ἰακώβον :

—Πιές καὶ σύ, Ἰακώβε, ἓνα ποτηράκι, δὲν ξεύρεις πόσον ὠραῖο εἶναι τὸ ρακί!!

“Αφηνε δὲ συνήθως εἰς τὸ ποτήρι ὀλίγας σταγόνας οὔζο, τὰς ὁποίας ἔχυνεν εἰς τὸ πάτωμα λέγων :

—Μακαρία τῶν κεκοιμημένων!!

Ἡ λαμπρὰ αὐτὴ ἐπιτυχία τοῦ Ἀρχιδιακόνου Ἰακώβου εἰς τὴν Φιλαδέλφειαν, ἀπέβη ἀποφασιστικὴ διὰ τὸ μέλλον του. Οἱ πατριαρχικοὶ κύκλοι τῆς Κωνσταντινουπόλεως προσέβλεπον πλέον πρὸς αὐτὸν μὲ ὄλοὲν μεγαλυτέραν ἐκτίμησιν καὶ ἐμπιστοσύνην.

Μετὰ ἀπὸ ἓν ἔτος, ἀκριβῶς, θὰ ἐκδηλωθοῦν καὶ εἰς τὴν πρᾶξιν τὰ αἰσθήματα καὶ αἱ σκέψεις τῆς ἀνωτάτης ἡγεσίας τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸ πρόσωπόν του, κατὰ τρόπον δεικνύοντα χαρακτηριστικῶς πόσον τὸν ἐξετίμα καὶ πόσα ἀνέμενεν ἀπὸ αὐτόν.

Ἡ εὐτυχὴς λύσις τοῦ περιθρυλήτου ζητήματος Λεοντίου, ὑπῆρξεν ἡ ἀπαρχὴ ἀτελευτήτου σειρᾶς διακεκριμένων ἐπιτυχιῶν, τῆς μιᾶς σημαντικωτέρας τῆς ἄλλης, ἐπὶ τοῦ ἐθνικο-θρησκευτικοῦ καὶ τοῦ κοινωνικοῦ πεδίου.

Ὁ Ἀρχιδιάκονος Ἰακώβος ἀνεδείχθη εἰς τὰ μετέπειτα χρόνια καὶ γεγονότα ὁ μάγος θαυματοποιὸς ποὺ μετέβαλεν εἰς λαμπρὰς δημιουργίας ὅ,τι ἀνελάμβανε.

Μία ἀπὸ τὰς μεγάλας πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸν Ἑλληνισμόν προσφοράς τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου θεωρεῖται ἡ συμβολὴ του εἰς τὰς ἀνασκαφὰς ποὺ ἐγένοντο τὸ 1906 εἰς τὴν Σμύρνην πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς θέσεως ὅπου εἶχεν ἐνταφιοσθῆ ὁ Ἐπίσκοπος Σμύρνης Ἱερὸς Πολύκαρπος καὶ διαπίστωσιν τοῦ χώρου ὅπου ἐθανατοῦντο οἱ Χριστιανοὶ ἀπὸ τοῦ Νέρωνος μέχρι τοῦ 310 μ. Χ., ὅτε κατέπαυσαν οἱ διωγμοί.

Θὰ δώσωμεν καὶ πάλιν τὸν λόγον εἰς τὸν κ. Ἄντ. Ἀθηνογένην, ὁ ὁποῖος ἔζησε τὰ γεγονότα αὐτὰ καὶ συνείργησεν, ὡς βοηθὸς τοῦ Μ. Ἀρχιδιακόνου Ἰακώβου, εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῶν ἀνασκαφῶν.

«Τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1906 ἀφίκετο εἰς Σμύρνην ὁ διαπρεπὴς Ὑφηγητὴς τῆς Θεολογίας Γεώργιος Λαμπάκης, Σμυρναῖος τὴν καταγωγὴν, κομίσας δύο λυομένους ναῖσκους εἰς τὰς Ἐφορείας τῶν δύο Γυμνασίων Θηλέων — δῶρον τῆς ἀειμνήστου Βασιλίσσης Σοφίας πρὸς τὰς Σχολάς.

»Κατόπιν, προσελθὼν εἰς τὴν Μητρόπολιν, ἐδήλωσεν ὅτι σκοπὸς τῆς ἀφίξεώς του εἰς τὴν Σμύρνην ἦτο ν' ἀνακαλύψῃ τὴν θέσιν ὅπου

ετάφη ὁ Ἱερὸς Πολύκαρπος καὶ τὸν χῶρον ὅπου ἐβασανίζοντο καὶ ἐθανατοῦντο οἱ Χριστιανοὶ ἐπὶ Ρωμαίων, στοιχεῖα σχέσιν ἔχοντα μετὰ τὴν θεμελίωσιν τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας καὶ μετὰ τὰς θυσίας καὶ τὰ μαρτύρια τοῦ Ἑλληνικοῦ Γένους ὑπὲρ τῆς χριστιανικῆς πίστεως.

» Πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς μεγάλης ταύτης ἀποστολῆς του ἐζήτησεν ὁ διαπρεπὴς Θεολόγος τὴν συνδρομὴν τοῦ Μητροπολίτου Βασιλείου. Εἰς τὸν Μητροπολιτεύοντα Διάκονον Ἰάκωβον ἔλαχεν ὁ κληρὸς τῆς ἐξυπηρετήσεως τῶν ἱερῶν σκοπῶν τοῦ Γεωργίου Λαμπάκη.

» Τὸ ἔργον πολιτικῶς καὶ τεχνικῶς δὲν ἦτο εὐχερές. Ἔδει νὰ διεξαχθῆ κατὰ τρόπον τοιοῦτον, ὥστε νὰ μὴ δημιουργηθῆ ἀντίδρασις καὶ ἀπαγόρευσις ἐκ μέρους τῶν Ἀρχῶν, ὁπότε θὰ ἐματαιοῦτο.

» Μὲ θαυμασίαν εἰσήγησιν καὶ εὐστροφίαν, ὁ Ἰάκωβος ἐπέτυχεν νὰ πείσῃ τοὺς ἀρμοδίους Τούρκους ὅτι τὸ θέμα εἶχε καθαρῶς θρησκευτικὸν περιεχόμενον καὶ οὐ μόνον ἐξησφάλισεν ἐλευθερίαν κινήσεως τοῦ Γ. Λαμπάκη ἀλλὰ καὶ ἄδειαν ἐνεργείας μικροανασκαφῶν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν ἀρχῶν.

» Ἐν συνεχείᾳ ἐπεδιώχθησαν δύο τιμὰι. 1ον, νὰ διαπιστωθῆ ἡ θέσις ὅπου ἐκάη ὁ τέταρτος Ἐπίσκοπος Σμύρνης, ὁ Ἱερὸς Πολύκαρπος, καὶ εἰ δυνατὸν ὁ χῶρος ὅπου ἐτάφη, μερίμνη τῶν Χριστιανῶν ἢ τέφρα του, καὶ 2ον νὰ διαπιστωθῆ ὁ χῶρος ὅπου ἐθανατοῦντο διὰ μαρτυρικῶν μέσων οἱ Χριστιανοί.

» Ἀμφότεραι αἱ ἐπιδιώξεις ἐπραγματοποιήθησαν: Ἀφ' ἑνὸς εἰς τὸ Κέντρον τοῦ ἐπὶ τοῦ Πάγου Σμυρναϊκοῦ Σταδίου, εἰς τὸ τετράγωνον τοῦ σκάματος διὰ τοὺς ἄλτας ἀνευρέθησαν στρώματα ὀστράκων ἀφθόνως παραγομένων ἐν τῷ κόλπῳ τῆς Σμύρνης, γνωστῶν μὲ τὸ ὄνομα «Μάτια», περιβεβλημένων ἀκανθῶν μὲ δηλητηριώδη οὐσίαν, προξενούσαν τοὺς αὐτοὺς πόνους μὲ τὸ κεντρί τοῦ σκορπιοῦ καὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων στρωμάτων ἐκυλίοντο γυμνοὶ οἱ μάρτυρες Χριστιανοί. Τοιαύτη ἦτο ἡ συγκίνησις τοῦ Γεωργίου Λαμπάκη ὥστε ἐγονυπέτησε καὶ κατεφίλει τὰ ἀπολιθωμένα ὄστρακα συλλογιζόμενος ὅτι ὑπῆρχον ἐπ' αὐτῶν μόρια αἵματος τῶν μαρτύρων.

» Ἐν συνεχείᾳ, μετὰ τὴν πολύτιμον ἠθικὴν καὶ ὑλικὴν συνδρομὴν τῆς Μητροπόλεως τῆς Σμύρνης καὶ ἰδίᾳ χάρις εἰς τὸν ἐνθερμον ζήλον τοῦ Ἰακώβου, διεπιστώθη καὶ ὁ χῶρος τῆς ταφῆς τῆς τέφρας τοῦ Πολυκάρπου. Οἱ πολύτιμοι οὗτοι θησαυροὶ ἐκαλύφθησαν καὶ πάλιν ὑπὸ παχέως στρώματος χωματίνου διὰ νὰ ἀναληφθῶν εἰς εὐθετον χρόνον.

» Μετὰ τὰ ἀνωτέρω γεγονότα ὁ ἀείμνηστος Γ. Λαμπάκης συνέστησε τὴν ἀγορὰν ὀλοκλήρου τοῦ Σταδίου, ἀνετέθη δὲ εἰς ἐμέ (τὸν κ. Ἀθηνογένην) ἡ ἀνακάλυψις τοῦ ἰδιοκτήτου, ὅστις ἦτο ὁ ἀρχιαρχο-

φόρος τοῦ τελωνείου Σμύρνης, ὀνομαζόμενος Ὁσμάν Ἀγᾶς, ἐξ Ἴκονίου. Ὑπῆρξαν ἐξόχως δραματικαὶ αἱ διαπραγματεύσεις τῆς ἀγορᾶς. Ὁ ἰδιοκτήτης ἐζήτησεν ἀρχικῶς πενήκοντα λίρας χρυσᾶς Τουρκίας καὶ ἤρχισεν ἡ σύνταξις τῶν προκαταρκτικῶν ἐγγράφων ἀγοραπωλησίας. Ἄλλ' ὅταν ὁ ἰδιοκτήτης, συναντήσας τὸν Γ. Λαμπάκη, ἤκουσε ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ τὴν μεγάλην ἱστορικὴν ἀξίαν τοῦ χώρου, μετέβαλε γνώμην καὶ ἤξιωσε τὸ ποσὸν τῶν δύο χιλιάδων χρυσῶν λιρῶν.

»Ὁ Γ. Λαμπάκης ἐπέμενε εἰς τὴν ἐξεύρεσιν τοῦ ποσοῦ. Ἐντὸς 24 ὥρῶν ὁ Ἰάκωβος, μὲ τὴν χαρακτηρίζουσαν αὐτὸν ἀξιοσύνην, ἐξεῦρε τὸ ποσὸν τοῦτο ἀπὸ προσφοράς ὀλίγων εὐπόρων καὶ τὸ Στάδιον ἡγοράσθη ὀλόκληρον καὶ ἐγένετο κτῆμα τῆς Ἑλληνορθοδόξου Κοινότητος.

»Τὸ μέγιστον μέρος τῆς τιμῆς τοῦ ἔργου ἀνήκει εἰς τὸν διευθύνοντα τὴν Μητρόπολιν Σμύρνης Διάκονον Ἰάκωβον».

Ἀπὸ τὴν διατύπωσιν τοῦ κ. Ἀθηνογένη, ὅτι ἡ ἄδεια τῶν ἀνασκαφῶν ἐχορηγήθη διότι ὁ Ἰάκωβος ἐπεισε τὰς ἀρχὰς ὅτι ἐπρόκειτο περὶ καθαρῶς θρησκευτικοῦ θέματος, δυνατὸν νὰ σχηματίσῃ κανεὶς τὴν ἐντύπωσιν ὅτι οἱ Τούρκοι ἐχορήγησαν τὴν ἄδειαν διότι ἐνόμισαν ὅτι ἐπρόκειτο περὶ τοιοῦτου ζητήματος. Ὅπως εἶναι ἡ φράσις διατυπωμένη φαίνεται ὡς αἱ τουρκικαὶ ἀρχαὶ νὰ ἐδεικνύοντο εὐμενεῖς πρὸς τὰ θρησκευτικὰ ζητήματα τῶν Ἑλληνορθοδόξων.

Οὐδὲν τοῦτου ἀνακριβέστερον. Τὸ θρησκευτικὸν θέμα ἐπροξέ-
νει πάντοτε εἰς τοὺς Τούρκους μεγαλύτερον καὶ φανατικώτερον μῖσος ἀπὸ ὅτι τὸ ἐθνικόν. Ποτὲ δὲν ἔδωσαν οἱ Τούρκοι εἰς τοὺς Ἕλληνας ἄλλο ἐπίθετον ἀπὸ τὸ γνωστὸν ἄπιστοι. Ὅταν προφέρουν τὴν λέξιν αὐτὴν ξεχύνεται εἰς τὰ πρόσωπά των φαρμακερὸ μῖσος, ποῦ λές καὶ βγαίνει ἀπὸ τὴν ψυχὴν των.

Καὶ σήμερον ἀκόμη, ἔπειτα ἀπὸ ὀλόκληρον τέταρτον αἰῶνος «στενῆς φιλίας» (!) ἀπίστους καὶ πάλιν καθύβριζε τοὺς Ἕλληνας ὁ τουρκικὸς ὄχλος κατὰ τὰς νέας φοβερὰς σφαγὰς καὶ λεηλασίας τοῦ παρελθόντος Σεπτεμβρίου εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ Σμύρνην.

Μὲ τὰς ἀνωτέρω παρατηρήσεις θέλω νὰ διευκρινίσω ὅτι δὲν εἶναι ὀρθὸν τὸ ὅτι ἔδωσαν τὴν ἄδειαν τῶν ἀνασκαφῶν, διότι ἐπρόκειτο περὶ καθαρῶς θρησκευτικοῦ θέματος.

Ἡ ἄδεια ἐχορηγήθη, διότι τὴν ἐζήτησεν ἐκεῖνος ὁ μάγος μὲ τὸν τρόπον ποῦ ἤξευρε νὰ μεταχειρίζεται τοὺς Τούρκους. Ἀπὸ πολλὰς πηγὰς διεπίστωσα ὅτι ἡ προσωπικότης τοῦ Ἰακώβου ἤσκει

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΙΑΚΩΒΟΣ ΩΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥΠΟΛΕΩΣ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

περίεργον έπιβολήν επί των Τούρκων. Αυτό κατά βάσιν, άλλ' ύπήρχε και ό τρόπος μέ τόν όποϊον έθετε και ύπερήσπιζε τό αίτημά του.

Αύτή ή έπιβολή που άσκει ή προσωπικότης του είναι γενική. Άπλώνεται προς όλας τάς κατευθύνσεις και, φυσικά, δέν άφορα ώρισμένας μόνον έποχάς. Ένεφανίσθη τό πρώτον εις την Κων)πολιν κατά την έποχήν που ήτο φοιτητής εις την Χάλκην. Εις την άκτινοβολίαν της προσωπικότητός του όφείλονται αι πολλάί και στεναί φιλίαι και γνωριμίαι, τάς όποιας συνήψε μεταξύ των πρώτων άρχοντικων οικογενειων της Πόλης, έν οίς και ή οικογένεια 'Ηλιάσκου.

Τό ίδιο άκριβώς συνέβη και εις την Σμόρνην. Τό ίδιο και εις την Άλβανίαν. Τό ίδιο και εις την Έλλάδα.

Τι θέλει; Χρήματα, ήθικην συνδρομήν, πολιτικήν ύποστήριξιν εις τό έργον του; Δέν έχει σημασίαν προς ποϊον άπευθύνεται. "Οτι ζητήση θά τό πάρη. Ούδεις κατορθώνει νά ξεφύγη από την γητερίαν, την έλξιν της προσωπικότητός του και νά τοϋ άντιτάξη άρνησιν.

'Ο κ. Άθηνογένης μάς ειπεν ότι «έντός 24 ώρων έξέυρε τό ποσόν των 2.000 χρυσων λιρών, μέ τό όποϊον ήγοράσθη τό Στάδιον της Σμόρνης». Άπό ποϊαν πηγην τό έξευρε; Άπό τά βαλάντια όλίγων εύπόρων!

Τό πως, ό άνθρωπος αυτός, κατορθώνει, επί μακράν σειράν δεκαετηρίδων, νά άνοίγουν τά βαλάντια των πλουσιων, θά παραμείνη ένα από τά άλυτα προβλήματα. Και όμως άνοίγουν! Άνοίγουν διάπλατα διά νά γίνουν έργα ύψιστης κοινωνικης χρησιμότητος, όπως τά πελώρια έργα άντιτέρας φιλανθρωπίας, τά όποια ύψοθνται και κοσμοθν την λέξιν και όφείλονται εις Αυτόν!

Γ'

ΤΙΤΟΥΛΑΡΙΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥΠΟΛΕΩΣ

Ἡ μεγάλη ὥρα τῆς πραγματοποιήσεως τῶν προσδοκιῶν τοῦ Διακόνου Ἰακώβου ἔφθασεν πολὺ ἐνωρίτερον ἀπὸ ὅτι ἠδύνατο νὰ ἐλπίσῃ. Ἡ σταθερὰ φιλοδοξία του, ἀπὸ μικρὸ παιδί, ἦτο νὰ γίνῃ Δεσπότης. Ἀλλὰ διὰ νὰ γίνῃ Ἀρχιερεὺς ἓνα πτωχὸ καί, μάλιστα, ὀρφανὸ παιδί, εἶναι κατάκτησις πολὺ δύσκολος ἂν ὄχι ἀκατόρθωτος.

Ἐνας ἄλλος εἰς τὴν θέσιν του θὰ ὑπέκυπτεν ὑπὸ τὸ βάρος τῶν δυσμενῶν καθ' ὄλου συνθηκῶν αἱ ὁποῖαι ἐπεκράτουν εἰς τὴν οἰκογένειάν του καὶ εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιον. Θὰ τοῦ ἀπέμενε ἀπλῶς ἢ ἀνεκπλήρωτος φιλοδοξία, καί, τὸ πολὺ πολὺ, νὰ τοῦ ἐφόρτωναν τὸ παρατσουκλι «ὁ Δεσπότης» διὰ νὰ τὸν εἰρωνεύωνται.

Ὅμως, τὸ παιδί ἐκεῖνο τῶν δέκα χρόνων, — εἰς τὴν ἡλικίαν αὐτὴν ἐξεδήλωσεν εἰς τοὺς οἰκείους του τὸ πόθον του, — μὲ τὴν πνευματικὴν μεσότητά μουλωμένου νέου ἦτο προωρισμένον διὰ τὰς μεγάλας κατακτήσεις τῆς ζωῆς.

Μὲ τὴν ἀπάνιαν ἠθικὴν δύναμιν τῆς προσωπικότητός του, μὲ τὴν ἀληθῶς χαλυβδίνην θέλησίν του, μὲ τὴν εὐφυΐαν του ἢ ὁποῖα ἤγγιζε τὰ ὄρια τῆς μεγαλοφυΐας — τάχα τὸ ἔργον ποὺ ἐδημιούργησε κατὰ τὴν τρικυμιώδη σταδιοδρομίαν του ὑπολείπεται ἀπὸ τὸ ἔργον ἑνὸς μεγαλοφυοῦς; — χάρις εἰς τὸν ἑαυτὸν του λοιπόν, ἐπέτυχεν ἄνατρεψιν ὅλα τὰ ἐμπόδια ποὺ συνήντησε, καὶ τὸν κίνδυνον ἀκόμη νὰ ἀποθάνῃ νεώτατος, καὶ νὰ φθάσῃ τὴν 18ην Μαρτίου τοῦ ἔτους 1908, εἰς τὴν εὐλογημένην ἡμέραν τῶν ὀνείρων του.

Τὸ 1907 ὁ Μητροπολίτης Βασίλειος, λόγῳ ἐπιδεινώσεως τῆς ὑγείας του, ἀπεσύρθη ἐντελῶς ἐκ τῆς ἀσκήσεως τῶν καθηκόντων του. Ἡ μέχρι τότε τυπικὴ ὑπαρξίς του ἐξέλειπεν καὶ αὐτὴ. Ἀνέκυψε ἔτσι διὰ τὴν Μητρόπολιν Σμύρνης ὀξύτατον θέμα Ἀρχιερέως. Ὁ Μ. Ἀρχιδιάκονος - Πρωτοσύγγελος Ἰακώβος ἀνεπλήρου τὸν Βασίλειον

εἰς ὄλας τὰς ἀρμοδιότητάς του, πλὴν φυσικά, τῶν ἀρχιερατικῶν καθηκόντων του. Δὲν ἤμποροῦσε νὰ κάμῃ τὸν Ἀρχιερέα.

Ἡ λύσις εἰς τὸ ἀνακῦψαν ἀδιέξοδον προήλθεν ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν Βασιλείον. Μὲ ἐμπιστευτικὴν ἀναφορὰν τοῦ πρὸς τὸ Πατριαρχεῖον τῆς Κωνσταντινουπόλεως — ἐν ἀγνοίᾳ καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἀρχιδιακόνου Ἰακώβου — ἐζήτησε νὰ προχειρισθῆ εἰς Ἐπίσκοπον ὁ νεαρὸς Ἀρχιδιάκονος καὶ νὰ ὀρισθῆ βοηθὸς του, δοθέντος ὅτι ἤσκει, ἐν τῷ μεταξύ, ὀλόκληρον τὴν διακυβέρνησιν τῆς Μητροπόλεως.

Ἡ Σύνοδος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἤκουσε μὲ ἀνακούφισιν τὴν πρότασιν τοῦ Μητροπολίτου Βασιλείου, διότι καὶ τὴν ἀνακύψασαν ἀνάγκην ἐπεθύμει νὰ θεραπεύσῃ καὶ ἀπεριόριστον ἐμπιστοσύνην ἔτρεφε πρὸς τὸν Ἀρχιδιάκονον Ἰακώβον.

Ἀλλὰ, ὑπῆρχε μέγα κώλυμα: Οἱ Ἐθνικοὶ Κανονισμοί, οἱ ὁποῖοι ἀπηγόρευον νὰ χειροτονηθῆ Ἀρχιερεύς, ἀπόφοιτος τῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης πρὸ τῆς παρελεύσεως πλήρους πενταετίας ἀπὸ τῆς ἀποφοιτήσεώς του ἐκ τῆς Σχολῆς. Ὁ Διάκονος Ἰακώβος ἐχρειάζετο τέσσαρας μῆνας διὰ νὰ συμπληρώσῃ τὴν πενταετίαν.

Τὸ Πατριαρχεῖον τῆς Κωνσταντινουπόλεως δὲν ἔδύνατο νὰ παραβῆ τοὺς Ἐθνικοὺς Κανονισμοὺς καὶ τὰ ἀπὸ αἰώνων κρατοῦντα ἔθιμα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Ὑπὸ τὸ πνεῦμα αὐτὸ ἀπήντησεν εἰς τὸν Μητροπολίτην Βασιλείον. Τότε μόνον ἐπληροφορήθησαν εἰς τὴν Σμύρνην τὴν πρότασιν αὐτοῦ διὰ τὸν Ἀρχιδιάκονον Ἰακώβον.

Ἡ ἀπόρριψις τῆς προτάσεως ἐξήγειρε θύελλαν διαμαρτυριῶν ἐκ μέρους τῶν προκρίτων καὶ τοῦ Ἑλληνορθοδόξου πληθυσμοῦ τῆς Σμύρνης πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον. Συνέβη μάλιστα τότε ἓνα ἐξαιρετικὰ εὐχάριστο γεγονός. Ἡ Δημογεροντία καὶ ἡ Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ, τὰ δύο ταῦτα ἀνώτατα Ἐθνικὰ Σώματα, ἐρίζοντα ἀπὸ δωδεκαετίας μεταξύ των καὶ μὴ δυνάμενα νὰ συνεργασθοῦν, ἐπὶ προφανῆ βλάβῃ τῶν συμφερόντων τοῦ λαοῦ τῆς Σμύρνης, συνεφιλιώθησαν καὶ ἀπὸ κοινοῦ ἐζήτησαν καὶ ἠξίωσαν ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖον νὰ ἀποδεχθῆ τὴν πρότασιν τοῦ Μητροπολίτου Βασιλείου.

Πρὸ τῆς ἐπιμόνου αὐτῆς θελήσεως τοῦ Χριστιανικοῦ πληθυσμοῦ τῆς Σμύρνης, τὸ Πατριαρχεῖον, διὰ πρώτην φοράν εἰς τὴν σίγχρονον ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας, ἀπεφάσισε, παρὰ τὰς ἀπαγορεύσεις τῶν Ἐθνικῶν Κανονισμῶν, καὶ ἔδωκε τὴν ἔγκρισίν του. Θὰ ἔλεγε κανεὶς ὅτι ἡ Σύνοδος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐπεζήτη τὴν λαϊκὴν αὐτὴν ἐξέγερσιν τοῦ Ἑλληνορθοδόξου πληθυσμοῦ τῆς Σμύρνης διὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν παρατυπίαν ποὺ θὰ διέπραττεν, διότι ἡ πρότασις τοῦ Μητροπολίτου Βασιλείου εὔρισκεν εἰς τὴν οὐσίαν τῆς ἀπολύτως συμφώνους τοὺς Πατριαρχικοὺς κύκλους. Ἔτσι ἐνέδωσεν τότε

τὸ Πατριαρχεῖον. Διότι ἐνέκρινεν κατὰ βάσιν τὸ ζήτημα. Ἄλλως, οὐδέποτε θὰ ὑπέκυπτεν εἰς τὴν πίεσιν τῶν ἐν Σμύρνῃ. Διέθετε τότε τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον πελωρίαν ἠθικὴν δύναμιν διὰ νὰ μὴ λαμβάνη ὑπ' ὄψιν τοῦ ἀξιώσεως ποὺ ἤρχοντο εἰς ἀντίθεσιν μὲ τὸ γράμμα καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πολιτικῆς του.

Τί τὸ καλύτερον, πράγματι, ἤμποροῦσε νὰ ἡύχето καὶ νὰ ἐπεθύμει ἡ ἀνωτάτη ἀρχὴ τῆς ὀρθοδοξίας διὰ τὴν ἄνευ ἀρχιερέως Μητρόπολιν Σμύρνης — λόγῳ τοῦ γήρατος καὶ τῆς ἀσθενείας τοῦ Μητροπολίτου Βασιλείου — ἀπὸ τοῦ νὰ ἀναθέσῃ καὶ τύποις τὴν διοίκησιν της εἰς τὸν ἀξιώτατον Ἀρχιδιάκονον Ἰάκωβον, προάγοντα αὐτὸν εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ Ἀρχιερέως;

Ἔτσι, τὴν 17ην Μαρτίου τοῦ ἔτους 1908, παραμονὴν τῆς Σταυροπροσκυνήσεως, ὁ Διάκονος Ἰάκωβος προεχειρίζετο εἰς Πρεσβύτερον ὑπὸ τοῦ διασήμου Μητροπολίτου Ἐφέσου τοῦ Εὐθυβοῦλη, συλλειτουργούντων τῶν Μητροπολιτῶν Φιλαδελφείας Προκόπιου (τοῦ διαδεχθέντος τὸν Λεόντιον) καὶ Κρήνης Θεοκλήτου τοῦ ἐκ Μοσχονησίων.

ΧΕΙΡΟΤΟΝΙΑ Εἰς ΕΠΙΣΚΟΠΟΝ

Ἡ χειροτονία τοῦ Ἀρχιδιακόνου Ἰακώβου εἰς Ἐπίσκοπον ἐγένετο ἐν Σμύρνῃ τὴν 18ην Μαρτίου τοῦ ἔτους 1908, ἑορτὴν τῆς Σταυροπροσκυνήσεως. Μὲ τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὰς εὐχὰς τῆς Ἐκκλησίας καὶ μυριάδων χριστιανῶν, ἡ εὐγενὴς φιλοδοξία του ἐπραγματοποιεῖτο.

Ὁ ἐνθουσιασμός καὶ ἡ χαρὰ τοῦ Ἑλληνορθοδόξου πληθυσμοῦ τῆς Σμύρνης, ἐπὶ τῷ γεγονότι τῆς χειροτονίας τοῦ Ἰακώβου εἰς Ἀρχιερέα, ὑπῆρξεν ἄνευ προηγουμένου, ὡς μοὶ ἀνέφερεν ὁ κ. Ἀθηνογένης καὶ ἄλλοι παλαιοὶ Σμυρναῖοι :

Πρὶν ἀκόμη φωτίσῃ ἡ ἡμέρα τῆς 18ης Μαρτίου, πλήθη λαοῦ ἤρχισαν νὰ συρρέουν εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν τῆς Ἁγίας Φωτεινῆς διὰ νὰ ἐξασφαλίσουν μίαν θέσιν, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν θὰ παρηκολούθουν τὴν μεγαλοπρεπῆ τέλεσιν τῆς χειροτονίας.

Πρωτοφανεῖς λαϊκαὶ ἐκδηλώσεις τὴν ἡμέραν ἐκείνην πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ Ἀρχιδιακόνου Ἰακώβου κατέδειξαν τὸ πόσον ἠγαπᾶτο καὶ ἐξετιμᾶτο ὑπὸ τοῦ λαοῦ οὗτος. Πράγματι, τὴν ἡμέραν τῆς χειροτονίας του ἐδέχθη τοιαῦτα αἰσθήματα ἀφοσιώσεως καὶ ἀγάπης, ποὺ ἐλάχιστοι ἄνθρωποι ἠτύχησαν νὰ γνωρίσουν εἰς τὴν ζωὴν των.

Ἡ πλέον συγκινητικὴ, ὁμῶς, ἐκδήλωσις ἀγάπης ὑπῆρξεν ἡ τοῦ γέροντος Μητροπολίτου Βασιλείου. Καίτοι ἦτο κατάκειτος ἀπὸ διε-

τίας καὶ πραγματικὸν ἀνθρώπινον ράκος, ἠγέρθη, ἐν τούτοις, τὴν ἡμέραν ἐκείνην—παρὰ τὰς ἐντόνους συστάσεις τῶν ἱατρῶν καὶ τῶν οἰκείων του, ἰδίως δὲ τοῦ Ἀρχιδιακόνου τοῦ Ἰακώβου—καὶ ἐτέλεσε τὴν χειροτονίαν.

Ἡ πράξις αὐτὴ τοῦ γέροντος Μητροπολίτου ἐδείκνυεν ἄπειρον ἀγάπην πατρὸς πρὸς πεφιλημένον υἱόν, προσέτι δὲ ἀπετέλει καὶ ἀνεπιφύλακτον δημοσίαν ἀναγνώρισιν, ἐκ μέρους τοῦ Βασιλείου, τοῦ γεγονότος ὅτι οὗτος ἐδικαιώθη καθ' ὅλην τὴν γραμμὴν εἰς τὰς προσδοκίας καὶ τὰς ἐλπίδας ποὺ ἐστήριξεν εἰς τὸν ἄλλοτε ποτὲ Διάκονον Ἰακώβον.

Ὁ κ. Ἀθηνογένης μοῦ ἔλεγεν ὅτι τὴν στιγμὴν ποὺ ὁ Μητροπολίτης Βασίλειος ἐξεφώνησεν ἀπὸ τὴν Ἱερὰν Πύλην τὴν λέξιν ΑΞΙΟΣ, τὰ θεμέλια τοῦ Ναοῦ ἐσεισθησαν κυριολεκτικῶς ἀπὸ τὴν μυρίοστομον ἐπανάληψιν τῆς λέξεως ἐκ μέρους τοῦ ἀσφυκτικῶς πληροῦντος τὸν Ναὸν ἐκκλησιάσματος.

Ἡ ἀναγνώρισις αὐτὴ τῆς ἀξιότητος τοῦ Ἀρχιδιακόνου Ἰακώβου ἐκ μέρους χιλιάδων Χριστιανῶν καὶ ἡ ἔγκρισίς των διὰ τὴν κατάληψιν τοῦ μεγάλου τῆς Ἱερωσύνης αξιώματος ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος του θρίαμβος εἰς τὴν ζωὴν. Εἰς τὸ μέλλον θὰ εὐτυχῆσῃ νὰ καταγάγῃ καὶ ἄλλους θριάμβους, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ εἷς θὰ εἶναι σημαντικώτερος τοῦ ἄλλου. Πάντοτε δὲ οἱ θριάμβοι αὐτοὶ θὰ ἐπικυροῦνται ἀπὸ τὴν λαϊκὴν καὶ τὴν ἐπισήμον ἀναγνώρισιν, ὥστε ποτὲ νὰ μὴ ὑπάρξῃ δυνατότης ἀμφισβητήσεώς των.

Ἡ τελετὴ τῆς χειροτονίας του ἐγένετο μὲ ἐξαιρετικὴν λαμπρότητα, προσεξάρχοντος, ὅπως εἴπομεν, τοῦ γέροντος Μητροπολίτου Σμύρνης Βασιλείου—οἱ Σμυρναῖοι εἶχον νὰ ἴδουν τὸ Βασίλειον λειτουργοῦντα ἀπὸ διετίας—συλλειτουργούντων αὐτῷ ἑπτὰ Ἀρχιερέων, τῶν Μητροπολιτῶν: Φιλαδελφείας Προκοπίου, Δυρραχίου Ἰωάννου, Κρήνης Θεοκλήτου, καὶ τῶν Ἐπισκόπων: Ἀνέων Ἀνθίμου, Εἰρηνοπόλεως Ἀρσενίου καὶ Ἐρυθρῶν Ἰωακείμ.

Εἰς τὸν νέον Ἐπίσκοπον ἐδόθη ὁ τίτλος: «Ἐπίσκοπος τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμψάσης Ἐπισκοπῆς Χριστουπόλεως», ἡ ὁποία εἰς παλαιότερους χρόνους εὕρισκετο εἰς τὴν Καβάλαν καὶ ὑπήγετο εἰς τὴν Μητρόπολιν τῆς.

Ἐπρόκειτο, ἀληθῶς, περὶ πρωτοφανοῦς τελέσεως χειροτονίας Ἐπισκόπου συλλειτουργούντων ἑπτὰ Ἀρχιερέων! Διότι τὸ τυπικὸν τῆς Ἐκκλησίας ὀρίζει διὰ τὴν τοιαύτην χειροτονίαν τρεῖς Μητροπολίτας.

Τί ἄραγε νὰ ἐσήμαινεν αὐτὴ ἡ διακριτικὴ ἐξαίρεσις εἰς τὴν περίπτωσηί τοῦ Ἐπισκόπου Ἰακώβου; Τίποτε ὀλιγώτερον ἀπὸ τὸ ὅτι οἱ ἑπτὰ ἐκεῖνοι Ἀρχιερεῖς ἡγάπων καὶ ἐξετίμων βαθύτατα τὸν Ἀρχιδιάκονον Ἰάκωβον καὶ ἐπεθύμουν νὰ προσδώσουν, μὲ τὴν παρουσίαν των, τὴν μεγαλυτέραν δυνατὴν λαμπρότητα εἰς τὴν χειροτονίαν του καὶ νὰ τονίσουν εἰς τὸν λαὸν τὴν ἐξαιρετικὴν ἐκτίμησιν μὲ τὴν ὁποίαν περιέβαλε τοῦτον ἡ Ἱεραρχία τοῦ Οἴκουμενικοῦ Θρόνου.

Σπανία, ἀληθῶς, τιμὴ, πολλὰ ὑποδηλοῦσα!

ΒΟΗΘΟΣ ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΜΥΡΝΗΣ

Ἐλάχιστοι ἦσαν ἐκεῖνοι ποὺ ἤμποροῦσαν νὰ προβλέψουν κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς χειροτονίας τοῦ Ἰακώβου εἰς Ἐπίσκοπον τὴν θυελλώδη καὶ ἱστορικὴν σταδιοδρομίαν του ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Μόνον ὅσοι τὸν ἐγνώριζον ἀπὸ πλησίον ἦσαν εἰς θέσιν νὰ συλλάβουν κάπως τὴν μελλοντικὴν πορείαν του, τὸν ἐξαιρετὸν ρόλον τὸν ὁποῖον ἐπρόκειτο νὰ διαδραματίσῃ εἰς τὰ πράγματα τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἔθνους του.

Διότι τὸ μέλλον ὠρισμένων ἀτόμων δὲν εἶναι τελείως ἄγνωστον ὅπως εἰς τὰς πολλὰς καὶ συνηθεῖς περιπτώσεις. Ὁ Ἐπίσκοπος Χριστουπόλεως εἶχεν ἤδη πενταετὴ δράσιν μετὰ σημαντικῶν ἐπιτυχιῶν. Καὶ αὐτὴ ἡ δράσις ἐφώτιζε τὸ μέλλον του. Ἰεροσέτι ἦτο νέος ἄνθρωπος, νέος εἰς τὴν ἡλικίαν καὶ τὰς σκέψεις καὶ προικισμένος μὲ ἀνωτέρας ἰκανότητος, ὅπως ἀκριβῶς ἐχρειάζετο νὰ εἶναι ὁ Ἀρχιερεὺς ὁ ὁποῖος ἐμελλε νὰ σταδιοδρομήσῃ εἰς τὴν ὑπὸ τοὺς Τούρκους Χριστιανικὴν Ἀνατολήν.

Ἐδικαιολογοῦντο, ἐπομένως, ὅσοι τὸν ἐγνώριζον βαθύτερον νὰ τρέφουν ἰσχυρὰς ἐλπίδας διὰ τὸ μέλλον τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἐθνικῶν ζητημάτων τοῦ Ἑλληνορθοδόξου πληθυσμοῦ τῆς Σμύρνης, τὰ ὁποῖα ἐναπετίθεντο εἰς χεῖρας του καὶ ἐξηριζῶντο ἀπὸ τὴν σύνησιν του καὶ τὴν δραστηριότητά του.

Ἡ ΔΡΑΣΙΣ ΤΟΥ ΩΣ ΒΟΗΘΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ποὺ προεχειρίσθη εἰς Ἐπίσκοπον καὶ ἀνέλαβε πλέον τὰ Ἀρχιερατικὰ καθήκοντα τοῦ Μητροπολίτου Βασιλείου, ἡ δράσις τὴν ὁποίαν ἀνέπτυξεν ὑπερέβη κάθε προηγούμενον ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ἐκκλησίας Σμύρνης.

Πρώτη φροντίς του ὑπῆρξεν ἡ ὀλοκληρωτικὴ συμφιλίωσις καὶ στενὴ συνεργασία μεταξὺ των τῶν δύο ἀνωτάτων Ἐθνικῶν Σωμά-

των τῆς Σμύρνης, τῆς Δημογεροντίας καὶ τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς, τὰ ὁποῖα ἀπὸ δωδεκαετίας εὐρίσκοντο εἰς μόνιμον ἀντιδικίαν. Ἡ πρώτη ἐπαφὴ ματαξὺ των ἐγένετο κατὰ τὴν ἐξέγερσιν τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Σμύρνης ἐναντίον τῆς πρώτης ἀποφάσεως τοῦ Πατριαρχείου Κων/λεως δι' ἧς ἀπέρριπτεν τὴν προαγωγὴν τοῦ Ἀρχιδιακόνου Ἰακώβου εἰς Ἐπίσκοπον.

Ἀντιλαμβάνεται κανεὶς ὅποιαν βλάβην ἐπροξένει εἰς τὰ συμφέροντα τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Σμύρνης καὶ γενικῶς τῆς Δυτικῆς Μικρασίας, ἢ μακροχρόνιος αὐτῇ ἔρις τῶν δύο Ἐθνικῶν ἀνωτάτων Σωμάτων.

Ἡ σοβαρὰ αὐτῇ ἐπιτυχία τοῦ Ἰακώβου ἐθεωρήθη ὡς «θαῦμα» λόγῳ τῶν ὄσων διέτρεξαν κατὰ τὴν δωδεκαετίαν τοῦ ἀλληλοφάγματος, καὶ τοῦ ἐξησφάλισεν εἰς μεγαλυτέραν ἔκτασιν τὴν ἐκτίμησιν τοῦ λαοῦ καὶ τῶν διοικούντων τὰ κοινὰ ἐν Σμύρνη, οἱ ὅποιοι ἔκτοτε τοῦ παρέσχον ἀνεπιφύλακτον ἠθικὴν καὶ ὑλικὴν συνδρομὴν εἰς τὸ ἀνορθωτικὸν πρόγραμμα καὶ εἰς τὰ σχέδιά του.

Μὲ τὴν ἀληθῶς πολύτιμον αὐτὴν συμπράξασιν ὁ Ἐπίσκοπος Ἰάκωβος προέβη εἰς τὴν ἀναδιοργάνωσιν τῶν πάσης μορφῆς Ἐθνικῶν Ἰδρυμάτων τῆς πόλεως καὶ τῆς Ἐπαρχίας Σμύρνης καὶ ἵδρυσεν νέους Ὄργανισμοὺς καὶ νέα Σωματεῖα εἰς τὰ ὁποῖα ἀνέθεσε τὴν ἐξυπηρέτησιν νέων σκοπῶν.

Εἰς τὰ νέα αὐτὰ Σωματεῖα ποικίλης πατριωτικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀποστολῆς, ἐτοποθέτει ὡς Γενικὸν Γραμματέα τὸν Σμυρναῖον ἐπιφανῆ δικηγόρον Ἄντ. Ἀθηνογένην, προήδρευε δὲ ὁ ἴδιος.

Τοσοῦτος ἦτο ὁ ὄγκος ἐργασίας τὸν ὁποῖον ὁ Ἐπίσκοπος Ἰάκωβος ἐφόρτωνεν ἐπὶ τῶν ὤμων τοῦ συνεργάτου του, ὥστε οὗτος ἦναγκάσθη — ὅπως μοὶ ἐδιηγήθη — κάποιαν ἡμέραν νὰ τοῦ εἴπη:

— Λυπηθῆτε με πλέον, Ἅγιε Χριστουπόλεως. Σκεφθῆτε ὅτι ἐγκατέλειψα καὶ τὸ σπίτι καὶ τὴν ἐργασίαν μου!

Ὁ Ἅγιος Χριστουπόλεως, ὅμως, δὲν ἤθελε οὔτε συζήτησιν νὰ δεχθῆ, διότι ἐγνώριζεν ὅτι δὲν θὰ εὔρισκεν ἄλλον τόσον ἱκανὸν καὶ πρόθυμον συνεργάτην.

Ἀπὸ τῆς θέσεως τοῦ βοηθοῦ Ἐπισκόπου ἠπλώσεν τὸ εὐργετικὸν ἐνδιαφέρον του ἐπὶ παντὸς ἔργου καὶ σκοποῦ ποῦ συνέτεινον εἰς τὴν θρησκευτικὴν, ἐθνικὴν καὶ κοινωνικὴν ἐξύψωσιν καὶ πρόοδον τοῦ Ἑλληνορθοδόξου πληθυσμοῦ, ἰδιαιτέρως δὲ ἠσχολήθη εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς φιλανθρωπίας — τὸ μεγάλο αὐτὸ πάθος του.

Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του ὡς Βοηθοῦ Ἐπισκόπου, ἐνισχύθησαν πο-

λυμόρφως καὶ ἠδύναντο τώρα νὰ ἐπιτελοῦν πληρέστερον τὴν ὑψηλὴν τῶν ἀποστολῆν, τὰ κάτωθι ἰδρύματα: Τὸ Νοσοκομεῖον «Ὁ Ἅγιος Χαράλαμπος», τὸ Ὀρφανοτροφεῖον, τὸ Βρεφοκομεῖον, τὸ «Ταμεῖον τῶν πτωχῶν», ἡ «Ἀδελφότης Εὐσέβεια», ἡ «Εὐαγγελικὴ Σχολή», τὰ Παρθεναγωγεῖα «Ὀμήρειον» καὶ «Κεντρικόν», τὰ παντὸς τύπου Σχολεῖα καὶ ὅλα τὰ ἄλλα Ἰδρύματα μὲ τὰ ὁποῖα ἐκοσμεῖτο ἡ Σμύρνη.

Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του, ἐπίσης, ἐτέθη ὁ θεμέλιος λίθος τοῦ νέου κτιρίου τῆς «Εὐαγγελικῆς Σχολῆς», καὶ τοῦ περικαλλοῦς μεγάρου τῆς Τραπέζης Ἀθηνῶν, ἀνεγερθέντος ἐπὶ οἰκοπέδου τῆς Μητροπόλεως.

Ὡσαύτως πολλὰ νέα διδασκτήρια ἀνηγέρθησαν, καὶ τὰ παλαιὰ ἐπεσκευάσθησαν, Ἐν ὀλίγοις, δὲν ὑπῆρξε πτυχὴ τῆς κοινωνικῆς καὶ ἐθνικῆς ζωῆς τοῦ Ἑλληνορθόδοξου πληθυσμοῦ τῆς Σμύρνης εἰς τὴν ὁποῖαν νὰ μὴ διεισδύσῃ εὐεργετικῶς ἢ ἐπίδρασις τοῦ φωτισμένου καὶ ἀξίου ποιμένου τῆς Ἐκκλησίας, Ἐπισκόπου Χριστουπόλεως.

Ἔτσι ἐξηγεῖται ἡ ἀγάπη καὶ τὰ πολλὰ αἰσθημάτων ἀφοσιώσεως ποὺ ἔτρεφον οἱ Ἕλληνες τῆς Τουρκικῆς Ἐπικρατείας πρὸς τὸ πρόσωπόν του. Τὴν ἔμπρακτον ἐκδήλωσιν τῶν αἰσθημάτων αὐτῶν τοῦ ποιμνίου του, θὰ τὴν ἴδωμεν παρακατιῶντες ἐκδηλουμένην ἐντόνως, διὰ δευτέραν φοράν, εἰς τὸ ζήτημα τῆς συμπληρώσεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ θρόνου Σμύρνης, λόγῳ τοῦ ἐπισυμβάντος θανάτου τοῦ Μητροπολίτου Βασιλείου.

Αἱ Πρῶται Βουλευτικαὶ Ἐκλογαὶ

ἐν Τουρκίᾳ τὸ 1908

Οἱ Πεδούρκοι ἀνῆλθον εἰς τὴν ἐξουσίαν μὲ τὰ συνθήματα τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως: **Ἐλευθερία, Ἰσότης, Συναδέλφωσις.** Ἐν τῇ πραγματικότητι ὁμοῦς ἐπεδίωκον τὸν πλήρη ἐκτουρκισμόν τῶν πάντων.

Κατὰ τὰς πρώτας βουλευτικὰς ἐκλογὰς τοῦ Νοεμβρίου 1908, ὁ Ἑλληνορθόδοξος πληθυσμὸς τῆς Τουρκικῆς ἐπικρατείας, ἦτοι οἱ Ὀθωμανοὶ ὑπήκοοι, ἀνήρχετο εἰς ἕξ ἑκατομμύρια, ἐδικαιοῦντο ἐπομένως 60 ἑδρῶν ἐν τῷ νέῳ Τουρκικῷ Κοινοβουλίῳ. Ἡ περιφέρεια Σμύρνης, μὲ πληθυσμὸν διακοσίων χιλιάδων Ἑλλήνων τὸ γένος, Ὀθωμανῶν ὑπηκόων, ἐδικαιοῦτο νὰ ἐκλέξῃ δύο βουλευτάς. Ὡς τοιοῦτοι δὲ ὑπεδείχθησαν ὑπὸ τῆς Μητροπόλεως Σμύρνης, ἐν συνεννοήσει μετὰ τοῦ Ἑλληνοπροξένου, ὁ Παῦλος Καρολίδης, Καθηγητῆς τῆς Ἱστορίας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Ἀθηνῶν, καταγόμενος ἐκ Καισαρείας, καὶ ὁ Ἀριστείδης πασᾶς Γεωργαντζόγλου.

Οί Νεότουρκοι ἀντέδρασαν σφοδρῶς εἰς τὴν ὑποψηφιότητα τοῦ Καρολίδου, προβάλλοντες ὡς λόγον τῆς ἀρνήσεώς των, ὅτι οὗτος εἶχεν ἀποβάλλει τὴν Τουρκικὴν ἰθαγένειαν. Ὁ Ἐπίσκοπος Ἰακώβος, διὰ τῆς Μητροπολιτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν ἐκλογῶν, ὑπεστήριξεν ὅτι ὁ Καρολίδης δὲν ἀπώλεσε τὴν τουρκικὴν ἰθαγένειαν, διότι οὐδέποτε ἐξεδόθη σχετικὸς Ἰραδὲς ἀφαιρῶν τὴν ἰθαγένειάν του.

Σκληρὰ μάχη διεξήχθη ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας γύρω ἀπὸ τὸ θέμα αὐτό, τοῦ Ἐπισκόπου Ἰακώβου σθεναρῶς ὑποστηρίζοντος τὴν ἄποψιν τῆς νομίμου ὑποβολῆς τῆς ὑποψηφιότητος τοῦ Καρολίδου. Τὰ πράγματα ὀξύνθησαν εἰς τοιοῦτον σημεῖον, ὥστε τὴν παραμονὴν τῆς ψηφοφορίας ἰσχυραὶ δυνάμεις στρατοῦ περιεκύκλωσαν τὴν Μητρόπολιν, προφανῶς διὰ νὰ τρομοκρατήσουν τὸν νεαρὸν Ἐπίσκοπον καὶ τὴν Μητροπολιτικὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ ἐκλογικοῦ ἀγῶνος. Παράλληλως, ὅμως, κατόπιν συντόνων ἐνεργειῶν τοῦ Ἐπισκόπου Ἰακώβου, χιλιάδες Ἑλλήνων ψηφοφόρων ἤρχισαν συγκεντρούμενοι ὀλίγα μέτρα πρὸ τῶν παραιεταγμένων στρατιωτῶν, προβαίνοντες εἰς ποικίλας ἐκδηλώσεις ὑπὲρ τῆς ὑποψηφιότητος τοῦ Καρολίδου. Καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ἡ εὐφυΐα τοῦ Ἐπισκόπου Χριστουπόλεως ἐξεδηλώθη θαυματουργός: Ἀφ' ἑνὸς ἀπέτρεψε τὴν αἵματοχυσίαν καὶ ἀφ' ἑτέρου ὑπεχρέωσε τοὺς Νεοτούρκους ν' ἀποδεχθοῦν τὴν ὑποψηφιότητα τοῦ Καρολίδου. Αἱ ἐκλογαὶ ἀνέδειξαν τὸν διαπρεπῆ Ἕλληνα μὲ καταπληκτικὴν ἐπιτυχίαν βουλευτὴν Σμύρνης. Καὶ αὐτὸ τὸ σπουδαῖον, ἀπὸ πάσης πλευρᾶς, ἀποτέλεσμα ὠφείλετο ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὸν Ἐπίσκοπον Χριστουπόλεως, εἰς τὴν φρόνησιν καὶ τὴν ἀναμφισβήτητον πολιεὶκὴν ἰδιοφυΐαν του.

Ἡ ἐκλογή τοῦ Π. Καρολίδου ἐθεωρήθη ὑπὸ τῆς ἐπισήμου Ἑλλάδος ὡς ἐξαιρετικῆς σημασίας ἐπιτυχία. Πράγματι ἡ παρουσία τοῦ διεθνoῦς φήμης ἐπιστήμονος ἐν τῇ Τουρκικῇ Βουλῇ προσέδωσε τεράστιον ἠθικὸν κύρος εἰς τὸ Ἑλληνικὸν στοιχεῖον τῆς Τουρκίας, ἀπετέλεσε δ' ἐπὶ πλέον μέγα κατόρθωμα, δοθέντος ὅτι οἱ Νεότουρκοι ἀντετίθεντο συστηματικῶς εἰς τὴν ἐκλογὴν ἀτόμων ἅτινα θὰ ἐξύψωναν τὸν Ἑλληνισμόν διὰ τοῦ προσωπικοῦ κύρους των. Ὁ Π. Καρολίδης ἀπετέλεσε τὴν σημαντικωτέραν προσωπικότητα τῆς πρώτης Τουρκικῆς Ἐθνοσυνελεύσεως.

ΠΡΩΤΗ ΠΑΡΑΣΗΜΟΦΟΡΙΑ

Κατόπιν τῆς νέας αὐτῆς ἐπιτυχίας τοῦ Ἐπισκόπου Ἰακώβου, ἡ ὁποία ἐκρίθη ἐν Ἑλλάδι ὡς μεγίστη ὑπηρεσία πρὸς τὰ ἐν Τουρκίᾳ Ἑλληνικὰ συμφέροντα, ἡ ἐπίσημος Ἑλλάς ἐθεώρησεν ὑποχρεωσίν της νὰ τιμήσῃ τὸν ἄνδρα μὲ τιμητικὴν διάκρισιν.

Τὸ 1909, εἰσηγήσει τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων Γεώργιος Α΄ ἀπένειμεν εἰς τὸν Μητροπολιτεύοντα Σμύρνης Ἐπίσκοπον Ἰάκωβον τὸν Χρυσοῦν Σταυρὸν τοῦ Σωτῆρος διὰ τὰς προσφερθείσας πρὸς τὸ Ἔθνος ὑπηρεσίας του.

Τὸ 1909 ὁ Ἐπίσκοπος Ἰάκωβος ἦτο ἡλικίας μόλις τριάκοντα καὶ ἑνὸς ἐτῶν!

Εἰς τὴν ἡλικίαν αὐτὴν οἱ πλεῖστοι εὐρίσκονται ἀκόμη εἰς τὰ πρῶτα βήματα τῆς σταδιοδρομίας των. Ἐκεῖνος εἶχε φθάσει εἰς τὰς πρῶτας κορυφὰς τῆς σταδιοδρομίας τῶν ἀνεγνωρισμένων ἀνδρῶν τοῦ δημοσίου βίου. Εἶχεν ἤδη λαμπρὰν ἀτομικὴν ἱστορίαν, ἡ ὁποία προσέδιδε τιμὴν καὶ λαμπρότητα εἰς τὸ παράσημον ποῦ τοῦ ἀπένειμεν ἡ πατρίς!

Ἄλλὰ τὸ γεγονὸς τῆς παρασημοφορίας του ἐκ μέρους τῆς Ἑλλάδος εὐρισκομένης τότε εἰς ὄχι φιλικὰς σχέσεις μετὰ τῆς Τουρκίας καὶ ἡ ἐκ μέρους του ἀποδοχὴ τοῦ παρασήμου ἐδημιούργουν διὰ τὸν Ἐπίσκοπον Ἰάκωβον κατάστασιν λίαν ἀνησυχαστικὴν, δοθέντος, ὅτι τὸ παράσημον τοῦ ἀπενεμήθη δι' ὑπηρεσίας τὰς ὁποίας προσέφευρεν, Τοῦρκος ὑπῆκοος ὢν, πρὸς ξένην ἐπικράτειαν, ἔναντι τῆς ὁποίας ἡ Τουρκία ἠκολούθει ἐχθρικὴν πολιτικὴν.

Καὶ εἶχον δίκαιον νὰ σκέπτονται καὶ νὰ κρίνουν ἔτσι τὰ πράγματα οἱ Τοῦρκοι. Διότι ἦτο γεγονὸς ὅτι ὁ Ἰάκωβος ἀντέδρα συστηματικῶς εἰς τὴν τουρκικὴν πολιτικὴν ἔναντι τῆς Ἑλλάδος, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἔφθασεν εἰς τὴν Σμύρνην.

Τοῦτο, φυσικὰ, δὲν διέφευγε τῆς προσοχῆς τῶν τουρκικῶν ἀρχῶν, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ εὐφυέστατος Ἕλληνας ἐφρόντιζε νὰ καλύπτεται ἡ ἀντιτουρκικὴ πολιτικὴ του ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς θρησκευτικῆς δράσεως. Ἐν τούτοις, οἱ Τοῦρκοι δὲν διετήρουν τὴν παραμικρὰν ἀμφιβολίαν περὶ τῆς συστηματικῆς ἀντιδράσεως τὴν ὁποίαν κρυφίως ἤσκει εἰς βᾶρος τῆς τουρκικῆς πολιτικῆς.

Ἡ ἀνάμιξις του τὸ 1909 εἰς τὸ ζήτημα τῆς Ἀγιοταφικῆς Ἀδελφότητος Ἱεροσολύμων ἀγωνιζομένης δεινῶς διὰ τὴν διάσωσιν τῶν Ἀγίων Τόπων, καὶ εἰς τὸ ὁποῖον οἱ Νεότουρκοι ἐτάχθησαν ἀνοικτὰ μὲ τὸ μέρος τῶν ἀραβοφώνων, ἀπεκάλυψεν ἐντονώτερον τὴν πολιτικὴν θέσιν τοῦ Ἐπισκόπου Ἰακώβου ἔναντι τῆς τουρκικῆς πολιτικῆς.

Φυσικὰ, ὁ Ἐπίσκοπος Ἰάκωβος ἐπολιτεύθη καὶ εἰς τὴν περιπτῶσιν αὐτὴν μὲ ὅλην τὴν φρόνησιν ἡ ὁποία διέκρινε πάντοτε τὴν δρᾶσιν του. Ἀλλὰ, δυστυχῶς, καὶ εἰς τὸ θέμα αὐτὸ τὸ τόσον αὐστηρῶς ἐθνικόν, ὑπῆρξε διάστασις ὡς πρὸς τὸν τρόπον χειρισμοῦ του μεταξὺ τῆς Ἀγιοταφικῆς Ἀδελφότητος καὶ τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσο-

λύμων. Ἡ Ἀγιοταφικὴ Ἀδελφότης ἤθελεν ἄμεσον καὶ ἀνοικτὴν δράσιν ἔναντι τῶν ἀραβοφόνων, ὁ δὲ Πατριάρχης ἠκολούθει πολιτικὴν ἠπιότητος πρὸς ἀποφυγὴν μεγαλυτέρων κινδύνων.

Ὁ Ἑλληνικὸς τύπος τῆς Σμύρνης ἐδιχάσθη καὶ αὐτός. Ἄλλαι μὲν ἐφημερίδες ὑπεστήριζον τὰς ἀπόψεις τῶν Ἀγιοταφικῶν Πατέρων, ἄλλαι δὲ τὰς ἀπόψεις τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων. Ὄταν, λοιπόν, ἡ διένεξις ἔφθασε μέχρι τῶν στηλῶν τοῦ τύπου δὲν ἀπέμεινεν ἡ παραμικρὰ ἀμφιβολία εἰς τοὺς Τούρκους διὰ τὴν ἠγετικὴν ἀνάμιξιν τοῦ Ἐπισκόπου Ἰακώβου, ἀντιδρῶντος ἐνεργῶς εἰς τὰς ἐπιδιώξεις τῆς τουρκικῆς πολιτικῆς.

Ὡσὰν νὰ μὴ ἔφθανεν αὐτὴ ἡ ἀπόδειξις, ἦρχετο τώρα καὶ ἡ παρασημοφορία τοῦ ἐκ μέρους τῆς Ἑλλάδος διὰ νὰ πείσῃ ἀνευδοιάστως τοὺς Τούρκους περὶ τῆς ἀντιτουρκικῆς πολιτικῆς τοῦ. Κάθε ἄλλος εἰς τὴν θέσιν τοῦ θὰ ἐσκέπτετο σοβαρῶς ἐὰν θὰ ἔπρεπε νὰ ἀποδεχθῆ τὸ παράσημον, τὸ ὁποῖον τὸν ἐξέθετεν εἰς τὸ μῖσος τῶν Τούρκων. Ὁ Ἐπίσκοπος Ἰακώβος ἔπραξε τὸ ἀντίθετον: Ἐφερε ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ τὸ ἑλληνικὸν παράσημον ὁσάκις παρίστατο εἰς ἐπισήμους ἑορτάς.

Αὐτὸ πλέον ἀπετέλει πρόκλησιν ἔναντι τῶν Τούρκων. Ποῦ, ὅμως, νὰ δειλιάσῃ ἡ φλογερὴ του καρδιά πρὸ τῶν κινδύνων ποὺ τοῦ ἐδημιούργει μία τόσο φανερὰ ἀπόδειξις τῆς ἑλληνικότητος τῆς ψυχῆς του!

Ἡ περιφρόνησις αὐτὴ πρὸς τὸν κίνδυνον ποὺ τὸν ἠπείλει εἶχε μέσα της τὸ στοιχεῖον τοῦ ἠρωϊσμοῦ. Εἶναι ἀκριβῶς τὸ στοιχεῖον ποὺ ξεχωρίζει τὸν ἐκλεκτὸν ἀπὸ τὴν μᾶζαν, ποὺ δημιουργεῖ τὰς ἀνωτέρας μορφὰς τοῦ πίνακος τῶν ἀξιῶν. Ὁ Καρλάυλ θεωρεῖ ὀλίγας ἠρωϊκὰς μορφὰς ὡς δημιουργοὺς τῆς Ἱστορίας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ.

Ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος ἀνήκει εἰς τὰς ὀλίγας αὐτὰς ἐξαιρέσεις. Ὀλόκληρος ἡ σταδιοδρομία του χαρακτηρίζεται ἀπὸ τόλμην καὶ ἀφοβίαν πρὸς τὸ κίνδυνον.

Ἐκεῖνος ποὺ φοβεῖται δὲν τολμᾷ. Τίποτε, ὅμως, δὲν κατορθώθηκε χωρὶς τόλμην. Ἄλλο πρᾶγμα ἂν δὲν ὑπῆρξε ὑπέροχη τόλμη ποὺ νὰ μὴν ἐπέσυρε ἐπάνω της τὸν φθόνον καὶ τὴν φθοράν, ἀκόμη καὶ τὴν καταστροφὴν.

Φθόνον πολὺν ἐγνώρισε τὸ ἄτομον καὶ τὸ ἔργον τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου. Φθοράν, ὅμως, ὄχι. Καὶ αὐτὸ ἐξηγεῖται: Διότι τολμᾷ καὶ δημιουργεῖ ἀδιάκοπα. Θὰ φύγῃ ἀπ' αὐτὴν τὴν ζωὴν ἄφθαρτος καὶ εἰς ὕψιστον σημεῖον ἠθικῆς ἀκμῆς, ὅπως ὁ ἥρωας ποὺ πεθαίνει κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς λαμπροτέρας δόξης του, κατὰ τὸ μεσουράνημα

τοῦ ἡρωϊσμοῦ καὶ τῆς θυσίας του καὶ παραμένει ἡ μνήμη του αἰωνία εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων.

Ο ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΙΑΚΩΒΟΣ

ΚΑΙ ΤΑ ΕΝ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΟΙΣ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΟΥ 1909

«Τὸ 1909 — μᾶς λέγει ὁ κ. Ἀθηνογένης — οἱ 30.000 Ὀρθόδοξοι ἀραβόφωνες τῆς Παλαιστίνης καὶ τῶν Ἱεροσολύμων, ἐνθαρρυνόμενοι ὑπὸ τῆς πανισχύρου «Παλαιστίνειου Ἐταιρείας» ἤξιουν τὴν διάλυσιν τῆς Ἀγιοταφικῆς Ἀδελφότητος, ἀποτελουμένης ἐξ ὀγδοήκοντα περίπου Πατέρων Ἑλλήνων τὸ γένος, ἐχόντων τὸ ἀποκλειστικὸν δικαίωμα τῆς διαχειρίσεως τῶν Προσκυνημάτων τοῦ Ἁγίου Ταφου, δυνάμει Χρυσοβούλου Διατάγματος τοῦ Ἰδρυτοῦ αὐτῶν Κωνσταντίνου τοῦ Α΄, συστάσει τῆς μητρὸς του Ἑλένης.

»Βάσει τῶν Συνταγματικῶν ἐλευθεριῶν τῶν Νεοτούρκων καὶ τῆς κοινοτικῆς πλειοψηφίας των ἐζήτησαν θορυβωδῶς νὰ καταλάβουν τὸ Πατριαρχεῖον κατὰ τρόπον καθ' ὃν οἱ ὀρθόδοξοι καὶ ὁμοεθνεῖς των ἐν Ἀντιοχείᾳ εἶχον καταλάβει τὸ ἐκεῖ Ἑλληνορθόδοξον Πατριαρχεῖον, ὑπὸ τὴν ἰσχυρὰν προστασίαν τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει πρεσβευτοῦ τῆς Ρωσίας Ἰγνάτιεφ.

»Οἱ Νεότουρκοι ἐβοήθουν τὴν κίνησιν ταύτην ἀποσκοπούντες νὰ κερδίσουν μίαν εὐκόλον νίκην κατὰ τῶν Ἑλλήνων, τὸ μὲν διὰ νὰ μετριάσουν τὰ λοιπὰ ἀτυχήματά των, τὸ δὲ διὰ νὰ τιμωρήσουν τοὺς Ἑλληνας, ἀγωνιζομένους διὰ τὴν ἔνωσιν τῆς Κρήτης μετὰ τῆς Ἑλλάδος.

»Οἱ κυριώτεροι ὑπερασπισταὶ τοῦ καθεστώτος τῆς Ἀγιοταφικῆς Ἀδελφότητος ἦσαν οἱ τότε (1909) ἀρχιμανδρῖται Μελέτιος Μεταξάκης καὶ Χρυσόστομος Παπαδόπουλος, τῶν ὁποίων οἱ ἀραβόφωνες Ὀρθόδοξοι ἐπέτυχον τὴν ἀπέλασιν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως τῶν Νεοτούρκων.

»Οἱ ἐξόριστοι, διερχόμενοι ἐξ Ἀθηνῶν, ἐνημέρωσαν τὸν τότε Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν Γεώργιον Μπαλτατζῆν καὶ ἐζήτησαν ἄμεσον βοήθειαν παρὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ κράτους, πρὸς ἀποτροπὴν τοῦ ἐπερχομένου κινδύνου. Παρὰ τὸ μέγιστον ἐνδιαφέρον τοῦ Ὑπουργοῦ, οὗτος ἐδήλωσε πλήρην ἀδυναμίαν ἐπεμβάσεως τῆς Ἑλλάδος, προβλέπων ἀποτυχίαν καὶ νέαν ταπείνωσιν αὐτῆς, τελούσης ὑπὸ τὰς συνεπείας τοῦ ἀτυχοῦς πολέμου τοῦ 1897.

»Ἐδωσεν, ὁμως, ἐντολὴν εἰς τοὺς δύο ἐξοριστοὺς ὅπως κατὰ τὴν ἐκ Σμύρνης διέλευσίν των ἐνημερώσουν τὴν Μητρόπολιν Σμύρνης, ἥτις, διὰ τοῦ ἠθικοῦ ὄγκου τῆς, θὰ ἠδύνατο νὰ ἐξουδετερώσῃ τὸν κίνδυνον.

»Οὕτω τὸ τελευταῖον Σάββατον τῶν Ψυχῶν τοῦ 1909 οἱ δύο ἐξόριστοι ἔφθασαν εἰς Σμύρνην καὶ ἀμέσως ἀνελθόντες εἰς τὴν Μητρόπολιν ἐνημέρωσαν σχετικῶς τὸν Ἐπίσκοπον Ἰάκωβον. Οὗτος παραχρῆμα ἐκάλεσε τὰ δύο Ἐθνικὰ Σώματα, τὴν Δημογεροντίαν καὶ τὴν Κεντρικὴν Ἐπιτροπὴν, εἰς τὰ ὁποῖα οἱ Ἁγιοταφῖται Πατέρες ἐδήλωσαν ὅτι «ἐὰν ἐντὸς 9 ἡμερῶν δὲν ἐνισχυθῇ τὸ Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων, θὰ καταληφθῇ ὀχλοκρατικῶς ὑπὸ τῶν ἀραβοφόνων τὴν Κυριακὴν τῆς Ὁρθοδοξίας, ὑπέδειξαν δὲ τὴν ταχεῖαν ἀποστολὴν εἰς Ἱεροσόλυμα τριακοσίων προσκυνητῶν πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν Ἁγιοταφῖτῶν Πατέρων.

»Ὁ προεδρεύων τῆς συσκέψεως Ἐπίσκοπος Ἰάκωβος ἐβεβαίωσεν ὅτι ἡ βοήθεια θὰ παρασχεθῇ παραχρῆμα. Οἱ ἐξόριστοι ἀνεχώρησαν μὲ τὴν ἀνακούφισιν ὅτι ἀποφασιστικὴ βοήθεια θὰ παρασχεθῇ ἐμπροθέσμως. Τὸ ἔργον τῆς συγκροτήσεως τοῦ σώματος τῶν καταλλήλων προσκυνητῶν ὁ Ἐπίσκοπος Ἰάκωβος ἀνέθεσεν εἰς ἐμὲ (τὸν κ. Ἀθηνογένην) καὶ ἐκεῖνος ἤσχολήθη μὲ τὴν ἄμεσον συγκέντρωσιν κεφαλαίου τριῶν χιλιάδων χρυσῶν λιρῶν Τουρκίας διὰ τὰς δαπάνας μεταβάσεως, διαμονῆς καὶ ἐπανόδου τῶν τριακοσίων προσκυνητῶν.

»Πολυάριθμοι Μικρασιᾶται εἶχον μετὰσχει τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνος, ἀμνηστευθέντες δὲ ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως τῶν Νεοτούρκων ἐπανήρχοντο τότε ἀκριβῶς εἰς τὰς πατρίδας των μέσῳ Σμύρνης· ἡ πρώτη συγκρότησις τῆς ὁμάδος τῶν προσκυνητῶν ἀπετελέσθη ἐκ τούτων, οἱ δὲ ὑπόλοιποι ἦσαν ἐκ Σμύρνης καὶ τῶν προαστείων αὐτῆς.

»Τὴν 4ην μ. μ. τῆς Καθαρᾶς Δευτέρας οἱ 300 προσκυνηταὶ ἐπεβιβάσθησαν τοῦ Ῥωσικοῦ ἀτμοπλοίου «Ἀζόφ» πλέοντος πρὸς Ἰόπην, καὶ τὴν Παρασκευὴν τὸ πρωῒ, δύο ἡμέρας πρὸ τῆς Κυριακῆς τῆς Ὁρθοδοξίας, οἱ προσκυνηταὶ εὕρισκοντο εἰς τὸ πλευρὸν τῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ Ἁγιοταφῖτῶν Πατέρων.

»Ἄμα τῇ ἀφίξει των οἱ ἀραβόφωνες Ὁρθόδοξοι ἐκλείσαν τὰ καταστήματά των καὶ καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς παραμονῆς τῶν προσκυνητῶν, ἤτοι μέχρι καὶ τῆς τελέσεως τῆς Ἀναστάσεως, παρέμενον ἐντὸς τῶν οἰκιῶν των αὐτοπεριορισθέντες.

»Οὕτω τὸ καθεστῶς τῶν Ἁγίων Τόπων παρέμεινεν ἀλώβητον, χάρις εἰς τὴν δραστηκὴν ἐπέμβασιν τοῦ Ἐπισκόπου Ἰακώβου εἰς τὸν ὁποῖον ὀφείλεται κατὰ μέγα μέρος, ἡ διάσωσις τῶν Ἁγίων Τόπων κατὰ τὸ 1909».

Φυσικὰ, ἡ ἀποστολὴ τῶν προσκυνητῶν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ 1909, δὲν ἐξησφάλιζεν μονίμως τὸ Ἑλληνικὸν καθεστῶς

των Προσκυνημάτων. Μόλις θὰ ἀνεχώρουν οἱ 300 προσκυνηταί, οἱ ἀραβόφωνες, συνεπικουρούμενοι ὑπὸ τῶν Τούρκων, τῶν Ρώσων καὶ τῆς ἐν Ρωσίᾳ δρώσης «Παλαιστίνειου Ἑταιρείας» ἠδύναντο εὐχερῶς νὰ ἐπιχειρήσουν τὴν κατάληψιν τοῦ Πατριαρχείου.

Ἡ δαιμονία τοῦ Ἐπισκόπου Ἰακώβου πολιτικὴ ἰδιοφυΐα ἐπλαισίωσε τὴν διὰ τῶν προσκυνητῶν δυναμικὴν ἐπέμβασιν, μὲ πολιτικὰς ἐνεργείας διὰ τῶν ὁποίων ἐπετεύχθη ὁ σεβασμὸς τῶν κυριάρχων Τούρκων ἐπὶ τοῦ Ἑλληνορθόδοξου καθεστώτος τῶν Ἀγίων Τόπων. Οὕτω, εὐθὺς ὡς ἀνεχώρησαν οἱ προσκυνηταί διὰ τὰ Ἱεροσόλυμα, ἀπηυθύνθη πρὸς τοὺς Ἑλληνας βουλευτὰς τῆς Τουρκικῆς Ἐθνοσυνελεύσεως καὶ ἐζήτησε τὴν ἄμεσον καὶ ἐνεργὸν ἐπέμβασίν των παρὰ τῇ Τουρκικῇ Κυβερνήσει. Συγχρόνως ὑπέδειξεν εἰς τὸν Πατριάρχην Ἱεροσολύμων Δαμιανὸν ὅπως συνεργασθῆ μετὰ τῶν Ἑλλήνων βουλευτῶν.

Πράγματι, δι' ἐνεργειῶν τῶν κοινοβουλευτικῶν ἐκπροσώπων τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἡ Τουρκικὴ κυβέρνησις κατήρτισεν εἰδικὴν Κοινοβουλευτικὴν Ἐπιτροπὴν, ἡ ὁποία τελικῶς ἀπεφάνθη ὅτι οἱ ἀραβόφωνες Ὀρθόδοξοι τῆς Παλαιστίνης οὐδὲν νόμιμον δικαίωμα εἶχον ἐπὶ τῶν Ἀγίων Τόπων, ἀποτελοῦντες ἀνέκαθεν τροφοίμους τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων. Ἐν συνεχείᾳ ἡ Τουρκικὴ κυβέρνησις, διὰ πράξεως τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀνεγνώρισε τὰ δίκαια τοῦ Ἑλληνορθόδοξου Πατριαρχείου καὶ ὁ κίνδυνος νὰ περιέλθουν τὰ Προσκυνηματα εἰς τοὺς ἀραβόφωνας, ἀπεφεύχθη ὀριστικῶς. Ἡ κολοσσιαία αὐτὴ ἐθνικο-θρησκευτικὴ ἐπιτυχία, κατὰ μέγα μέρος ὠφείλετο εἰς τὸν Ἐπίσκοπον Ἰακώβον, ὁ ὁποῖος καθ' ὄλην τὴν διάρκειαν τῶν πενήτηκοντα ἡμερῶν καθ' ἃς διήρκεσεν ἡ κρίσις, κατηύθυνεν ἀπὸ τὴν Σμύρνην, μὲ πραγματικὴν δεξιοτεχνίαν, ὅλα τὰ νήματα τῆς ὑποθέσεως καὶ δὲν ἠσύχασεν παρὰ ὅταν ἐξεδόθη ἡ ἀπόφασις τῆς Τουρκικῆς κυβερνήσεως ἡ ὁποία ἀνεγνώριζεν ἀνεπιφυλάκτως τὰ Ἑλληνικὰ προνόμια ἐπὶ τῶν Ἀγίων Τόπων.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος ἐγνώριζε τί ἔπραττεν ὅταν ἀπέστειλεν εἰς τὸν Ἐπίσκοπον Ἰακώβον τοὺς Ἀγιοταφίτας Ἀρχιμανδρίτας Μεταξάκην καὶ Παπαδόπουλον διὰ νὰ ζητήσουν τὴν ἐπέμβασίν του. Διότι δὲν ἦτο αὐτὴ ἡ πρώτη περίπτωσις εὐρυτέρου ἑλληνικοῦ ἐνδιαφέροντος, τὴν ὁποίαν ἐχειρίσθη καὶ ἔφερεν εἰς πέρας ὁ Ἰακώβος. Οὕτε καὶ ἡ τελευταία, ἄλλωστε.

Καὶ ἐπειδὴ ὁ λόγος περὶ τῶν Ἀγίων Τόπων καὶ τῶν κινδύνων ποὺ διῆλθε τὸ Ἑλληνικὸν καθεστῶς αὐτῶν τὸ 1909, θεωροῦμεν ἐπικαιρον νὰ ἱστορίσωμεν καὶ μίαν ἄλλην κρίσιν, ὑπὸ τῆς ὁποίας ἠπειλήθησαν τὰ Ἑλληνικὰ δίκαια καὶ τὰ ὁποῖα ἐσώθησαν καὶ τότε χάρις εἰς τὴν ἐπέμβασιν ἑνὸς ἄλλου μεγίστου Ποιμένου τῆς Ὀρθοδοξίας.

Πρόκειται περί τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Κυρίλλου τοῦ Λουκάρεως. Τὸ 1625 τὸ Ἑλληνορθόδοξον καθεστῶς τῶν Ἀγίων Τόπων διήλθε δεινὸν κίνδυνον. Φιρμάνιον τοῦ Σουλτάνου Μουράτ τοῦ Δ', ἐκδοθὲν δι' ἐνεργειῶν τῶν Λατίνων, ἀπεφήνατο ὅτι «ὁ Ἅγιος Τάφος, οἱ δύο Θόλοι, ἡ Ἀποκαθήλωσις καὶ ὁ Ναὸς τῆς Βηθλεὲμ μετὰ τῶν τριῶν κλειδῶν τοῦ Σπηλαίου ἀνήκον ἀνέκαθεν εἰς τοὺς Λατίνους, εἶναι δὲ ψευδῆ τὰ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων προσαγόμενα ἔγγραφα».

Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Κύριλλος Λούκαρης ἀνέπτυξεν ἅπασαν τὴν δραστηριότητά του καὶ ἐπέτυχε, τὸ 1631, ὅπως ὁ αὐτὸς Σουλτάνος ἀποδώσῃ εἰς τοὺς Ἑλληνας τὰ ὑπὸ τῶν Λατίνων ἀρπαγέντα Προσκυνήματα (1).

Εἶναι ἀληθῶς περίεργον πόσα κοινὰ σημεῖα παρουσιάζει ἡ σταδιοδρομία τοῦ Κυρίλλου Λουκάρεως καὶ τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου. Ἡ ἰδία θρησκευτικότης καὶ ὑπεράσπισις τῆς Ὁρθοδοξίας, ἡ ἰδία πολιτικὴ εὐφυΐα, ἡ αὐτὴ ἀφωσιωμένη ἀγάπη πρὸς τὸ ὑπόδουλον Γένος. Κοινὴ εἰς τὴν βᾶσιν καὶ τὰς λεπτομερείας τῆς ἡ πολιτικῆ γραμμῆ τὴν ὁποῖαν ἀμφότεροι ἠκολούθησαν εἰς τὴν μόρφωσιν τοῦ Ὁρθοδόξου κλήρου καὶ τῶν ὑποδούλων ἐλληνοπαίδων, εἰς τὴν καταπολέμησιν τῆς καθολικῆς προπαγάνδας μετὰ τῶν Ὁρθοδόξων πληθυσμῶν, εἰς τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον ὑπερήσπισαν τὰ δίκαια τοῦ ὑποδούλου Γένους. Κοινοὶ ἀκόμη καὶ οἱ διωγμοὶ τοὺς ὁποίους ὑπέστησαν ἐκ μέρους τοῦ παπισμοῦ ἀγωνιζόμενοι τὸν ἀγῶνα τὸν καλόν.

Ὁ Κύριλλος Λούκαρης ἐδολοφονήθη τὸ 1638 ὑπὸ τῶν Λατίνων παπιστῶν. Αὐτὸ μόνον δὲν κατάρθωσαν νὰ ἐπιτύχουν εἰς βᾶρος τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου τὰ ὄργανα τῆς καθολικῆς προπαγάνδας.

Ἄλλοι χρόνοι καὶ ἄλλαι περιστάσεις τὸ 1910-20 ἀπὸ τὸ 1638. Καὶ ἄλλος ὁ Λούκαρης ἀπὸ τὸν Μητροπολίτην Δυρραχίου ἀπὸ ἀπόψεως δυναμισμού...

Ἡ βασικὴ ἀρετὴ ποὺ πλουτίζει καὶ φωτίζει ἐντονώτερον τὴν πολυσύνθετον εἰκόνα τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου εἶναι ἡ ἀρετὴ τῆς ὀλοκληρωτικῆς αὐτοθυσίας, ποὺ ἐκδηλώνεται μὲ τόλμην ἀποφασιστικὴν καὶ εἰς τὰς περιπτώσεις ἀκόμη ποὺ ὅλα δεικνύουν ὅτι ὁ ἀγὼν εἶναι μάταιος.

Ἀπὸ τὰ πανάρχαια χρόνια ποὺ ὁ ἄνθρωπος ἐζοῦσε περισσότερον κοντὰ εἰς τὴν φύσιν καὶ ἀντεμετώπιζε τὴν ἐχθρότητα τῶν στοι-

(1) Δοσιθέου Ἱεροσολύμων, Περὶ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις Πατριαρχευσάντων, σ. 1190.

χείων της, ὁ τολμηρὸς ἔπαιρνε, εἰς τὰ μάτια τοῦ λαοῦ, τὴν μορφήν τοῦ Προστάτου. Ὁ Ἐπίσκοπος Ἰάκωβος εἰς τὴν Σμύρνην ὕψωνε τὸ ἀνάστημά του ἔναντι τῶν Τούρκων μὲ τὴν τόλμην, τὸν ἠρωϊσμόν καὶ τὴν αὐτοθυσίαν ποῦ ἐδείκνυον ἔναντι τῶν ἐχθρῶν τοῦ Γένους οἱ μεγάλοι Ἐθνάρχαι τοῦ Ἑλληνορθόδοξου πληθυσμοῦ τοῦ ζώντος ἐν Τουρκίᾳ. Τὸ αὐτό, καὶ εἰς πολὺ μεγαλυτέραν ἔκτασιν, συνέβη καὶ εἰς τὴν Ἀλβανίαν.

Ὁ κ. Ἀθηνογένης μᾶς ἀφηγεῖται ἐδῶ μίαν ἀπὸ τὰς πολλὰς περιπτώσεις πραγματικοῦ ψυχικοῦ σθένους ἐκ μέρους τοῦ Ἐπισκόπου Ἰακώβου τὴν ὁποίαν ἔζησεν ὁ ἴδιος :

«Ἐν ὥρᾳ συνεδρίας τῶν δύο ἀνωτάτων Ἐθνικῶν Σωμάτων, ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Ἐπισκόπου Ἰακώβου, εἰσῆλθε θορυβωδῶς εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τῆς Μητροπόλεως ὁ θηριώδης Ἐμβέρ Πασᾶς μὲ τοὺς ἐπιτελεῖς του καὶ ἠξίωσε νὰ μάθῃ εἰς τί ἠσχολούμεθα καὶ ἐὰν τὰ λαϊκὰ μέλη ἦσαν Τοῦρκοι ὑπήκοοι.

»Ὁ Ἐπίσκοπος Ἰάκωβος ἀπήντησεν εἰς τὸν Ἐμβέρ Πασᾶν :

»— Ἀσχολούμεθα ἐπὶ καθαρῶς θρησκευτικῶν θεμάτων καὶ ἐν τῷ πλαισίῳ τῶν ἐν ἰσχύϊ προνομίων, ἐπομένως ἡ πολιτεία οὐδεμίαν δύναται νὰ ἔχῃ ἀνάμιξιν. Ἐκ δὲ τῶν συνεδριαζόντων οἱ πλεῖστοι εἶναι ξένοι ὑπήκοοι, ἀλλὰ Χριστιανοὶ Ὀρθόδοξοι καὶ ὡς τοιοῦτοι νομίμως συνέρχονται.

»Ὁ Ἐμβέρ, εὐρεθεὶς πρὸ ἀδιεξόδου, ἠπέιλησε τοὺς συνεδριάζοντας μὲ τὰς ἐξῆς λέξεις :

»— Ν' ἀλλάξετε τοὺς ἐγκεφάλους σας διὰ νὰ σώσετε τὰς κεφαλὰς σας.

»Εἰς τὸν θηριώδη Πασᾶν ὁ Ἐπίσκοπος ἔδωσε τὴν ἀκόλουθον ἀπάντησιν :

»— Οὐδεμία ἀπειλὴ εἶναι ἱκανὴ νὰ μᾶς ἀποτρέψῃ ἐκ τῆς ὁδοῦ τοῦ καθήκοντος.

»Ἡ σταθερὰ καὶ ἀξιοπρεπὴς στάσις τοῦ προεδρεύοντος Ἐπισκόπου Ἰακώβου ἐπτώησε εἰς τοιοῦτον βαθμὸν τὸν πανίσχυρον τότε κυβερνήτην Ἐμβέρ Πασᾶν, ὥστε οὗτος ἔθεσεν ἀμέσως τέρμα εἰς τὴν συζήτησιν καὶ ἐξῆλθε τῆς αἰθούσης ἀπειλῶν θεοῦ καὶ δαίμονας, καταφανῶς δὲ ἠθικῶς μειωμένος.

»Εὐλόγως ὁ Ἑλληνορθόδοξος κόσμος τῆς Δυτικῆς Μικρασίας, ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἱεράρχου Ἰακώβου, διησθάνετο ὅτι καλύπτεται εἰς τὰ ἀνθρώπινα δίκαιά του ἀπὸ μίαν ἰσχυρὰν ἀσπίδα ἀδιαπέραστον ἀπὸ οἰονδήποτε ἐχθρικὸν βλήμα. Ἐτίμα, ἠγάπα καὶ ἐσέβετο τὸν Ἱεράρχην Ἰακώβον ὡς ἓνα ἐκ τῶν διαπρεπεστέρων Ἱεραρχῶν οἵτινες διῆλθον ἐκ τῆς Μητροπόλεως Σμύρνης.

» Μετὰ λύπης ὁ κόσμος οὗτος ἀπεχωρίσθη τοῦ Ποιμενάρχου του, ὅτε θανόντος τοῦ Μητροπολίτου Βασιλείου, εἰς τὸν θρόνον τοῦ Πολυκάρπου ἐκλήθη νὰ ὑπηρετήσῃ ὁ ἐκ Τριγλίας σεπτὸς Ἱεράρχης Χρυσόστομος. Ἀναλλοίωτα καὶ σταθερὰ παραμένουσιν εἰς τὴν ψυχὴν τῶν ἐπιζώντων Σμυρναίων πρὸς τὸν Ἱεράρχην Ἰάκωβον τὰ αἰσθήματα ἀγάπης, σεβασμοῦ καὶ εὐγνωμοσύνης δι' ὅσα εἰσέφερεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν ἑλληνικὴν ζωὴν.

ΑΝΤ. ΑΘΗΝΟΓΕΝΗΣ»

Ἡρώτησαν κάποτε τὸν Κανάρη τί ἠσθάνετο ὅταν, μὲ τὸν δαυλὸ εἰς τὸ χέρι, ἐπήγαινε νὰ ἀνατινάξῃ τὴν τουρκικὴν ναυαρχίδα.

— "Ἐλεγα μέσα μου: «Θὰ πεθάνῃς, Κωνσταντή!» ἀπήντησε.

Ἢ ὅταν μαζί μὲ τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον ἐδιαβάσαμε τὸ κείμενον τοῦ κ. Ἀθηνογέννη, τὸν ἠρώτησα:

— Σεβασμιώτατε, τὴν στιγμὴν ποῦ ἐδίδατε τὴν ἀπάντησιν ἐκείνην εἰς τὸν πανίσχυρον Ἐμβέρ Πασᾶν, διελογίσθητε τοὺς κινδύνους ποῦ ἠπέιλουν τὴν ζωὴν σας;

Ἀπάντησις:

— Ὁ φόβος τοῦ κινδύνου κατεβάζει τὴν ἀξίαν τῆς ζωῆς. Ποίαν ἀξίαν θὰ εἶχε τὸ πέρασμά μου ἀπὸ τὴν ζωὴν ἐὰν ἐδειλίαζα νὰ πράξω τὸ καθήκον μου;

ΥΠΟΨΗΦΙΟΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΣΜΥΡΝΗΣ

Τὸν Ἰανουάριον τοῦ ἔτους 1910 ἀπέθανεν ὁ Μητροπολίτης Σμύρνης Βασιλείος. Διὰ τὸν Ἑλληνορθόδοξον πληθυσμὸν τῆς Σμύρνης δὲν ὑπῆρξε θέμα ἀναζητήσεως διαδόχου τοῦ Βασιλείου. Ὁ φυσικὸς καὶ ἀξιότατος διάδοχός του ἔπρεπε νὰ ἦτο ὁ Ἐπίσκοπος Ἰάκωβος. Καὶ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον δὲν εἶχε διαφορετικὴν γνώμην.

Ἐν τούτοις, τὰ πράγματα ἔλαβον διαφορετικὴν ἐξέλιξιν. Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ὑπέδειξεν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον νὰ ἐκλέξῃ τὸν διάδοχον τοῦ Βασιλείου μεταξὺ τῶν Μητροπολιτῶν Μακεδονίας.

Εὐθύς, ὅμως, ὡς ἐγνώσθη εἰς τὴν Σμύρνην ἡ ἀπόφασις τοῦ Πατριαρχείου, ὀλόκληρος ὁ Ἑλληνορθόδοξος πληθυσμὸς τῆς πόλεως, διὰ τῶν Ἐθνικο-θρησκευτικῶν καὶ τῶν ἄλλων Ὄργανώσεών του, ἦτοι τῆς Δημογεροντίας, τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς, τῶν Ἐφορειῶν τῶν Ἰδρυμάτων καὶ τῶν Σχολείων, τῶν Ἐνοριακῶν Ἐπιτροπῶν καὶ τῶν Διοικητικῶν Συμβουλίων 70 Σωματείων καθὼς καὶ ὁ Ἑλληνικὸς τύπος τῆς Σμύρνης, κατέκλεισαν τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον μὲ

ψηφίσματα δια τῶν ὁποίων ἐζήτησαν νὰ ἐκλεγῆ Μητροπολίτης Σμύρνης ὁ Ἰάκωβος.

Ἐν συνεχείᾳ κατηρτίσθη ἑπταμελής ἀντιπροσωπεία ἡ ὁποία ἐστάλη εἰς τὴν Κων/πολιν μὲ τὴν ἐντολὴν νὰ ἐπιτύχῃ ὅπως ὅποτε τὴν ἐκλογὴν τοῦ Ἐπισκόπου Χριστουπόλεως. Ἡ ἀντιπροσωπεία ἀπετελέσθη ἀπὸ τοὺς: Στυλ. Σεφεριάδην, Καθηγητὴν τοῦ Διεθνoῦς Δικαίου ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν, Ἀλεξ. Φωτιάδην, γνωστὸν Σμυρναῖον ποιητὴν, Δημ. Βαρουτσῆν Ἐθνικὸν μέλος παρὰ τῷ Νομαρχιακῷ Συμβουλίῳ Σμύρνης, Ἀδὰμ Εὐφραιμίδην, μετέπειτα βουλευτὴν Λαμίας, Στέφ. Παπαμιχαήλ, ἐπιφανῆ Δικηγόρον, Ἰωάννην Σκενδέρογλου, Δημογέροντα καὶ Παναγ. Ἀλεξάνδρου, Διευθυντὴν τῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν.

Τὸ μόνον, ὅμως, ποὺ ἐπέτυχεν ἡ ἀντιπροσωπεία ἦτο νὰ πληροφορηθῆ τοὺς πραγματικοὺς λόγους τῆς ἀρνήσεως τοῦ Πατριαρχείου, δηλαδὴ τὴν ἐπέμβασιν τῆς «Εὐσεβοῦς Πηγῆς», ὅπως λέγεται εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἢ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις. Ἐτσι, ἀπὸ λόγους ἐθνικῆς σκοπιμότητος δὲν ἐξελέγη τὸ 1910 Μητροπολίτης Σμύρνης ὁ Ἐπίσκοπος Ἰάκωβος.

Ἐπηκολούθησεν ἡ ἐκλογὴ, ὡς Μητροπολίτου Σμύρνης, τοῦ ἐν ἐξορίᾳ εὕρισκομένου Μητροπολίτου Δράμας Χρυσσοστόμου, τοῦ μαρτυρήσαντος κατὰ τὰς σφαγὰς τοῦ Αὐγούστου 1922. Ὁ Ἐπίσκοπος Ἰάκωβος, παραμείνας ὀλίγον ἀκόμη χρόνον εἰς τὴν Σμύρνην, μετὰ τὴν ἄφ.ξιν τοῦ Χρυσσοστόμου, ἀνεχώρησε διὰ τὴν Κων/πολιν, ἔνθα παρέμεινε μέχρι τοῦ Ἰανουαρίου τοῦ 1911.

Ο ΔΥΡΡΑΧΙΟΥ!

«...Ἀδελφὲ Ἰάκωβε, σὲ θέλομεν ἥρωα, ἀλλ' ὄχι καὶ Μάρτυρα»-
Μητροπολίτης Θεσ/νίκης ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

« Μὲ τὴν διπλωματικὴν ἰκανότητα καὶ εὐστροφίαν του κατάρ-
θωσε νὰ ἐπιβληθῆ ὡς σημαίνουσα καὶ κυρίαρχος φυσιογνωμία, τῆς
ὁποίας ἡ γνώμη καὶ τὸ κῦρος ἐτύγχανον τῆς δεούσης, παρὰ πάντων,
προσοχῆς καὶ ἐκτιμήσεως ».

Μητροπολίτης Ἀργυροκάστρου ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

«... Κατὰ τὴν ἐν Δυρραχίῳ ὑπηρεσίαν μου ὡς Προξένου τοῦ
Αὐστροουγγρικοῦ Κράτους εἶχον τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐκτιμήσω τὰς με-
γάλας δεξιότητάς τοῦ Ἱεράρχου Ἰακώβου Μητροπολίτου Δυρραχίου.
Ἦτο ἀδύνατον νὰ ἀντιδράσωμεν κατὰ τῶν θελήσεών του ».

ΚΑΡΛ, Γενικὸς Πρόξενος τῆς Αὐστρίας ἐν Θεσ/νίκη

Σημαίνουσα καὶ κυρίαρχος φυσιογνωμία, εἰς τὰς θελήσεις τῆς
ὁποίας ἦτο ἀδύνατον νὰ ἀσκηθῆ ἀντίδρασις! Αὐτὸς ὑπῆρξεν ὁ Ἱεράρ-
χης Δυρραχίου.

Ἄς μὴ θεωρηθῆ τοῦτο ὡς ὑπερβολή. Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκω-
βός, χάρις εἰς τὸν δυναμισμόν τῆς προσωπικότητός του, χάρις εἰς
τὴν πολυμορφίαν τῆς ἰδιοφυΐας του, χάρις εἰς τὴν ἀλύγιστον πίστιν
του πρὸς τὰ δίκαια τοῦ Γένους του—πίστιν ἢ ὁποία θερμαίνει τὴν
καρδιά καὶ τὸν νοῦν του καὶ κινεῖ καὶ κατευθύνει τὰς σκέψεις καὶ
τὰς πράξεις τοῦ βίου του—ψυχικῶς δὲ προητοιμασμένος, ἀνά πᾶ-
σαν στιγμὴν, διὰ κάθε προσωπικὴν θυσίαν πρὸς χάριν τοῦ ἱεροῦ
σκοποῦ, ἀνεδείχθη ἡ σημαντικωτέρα προσωπικότης τῆς Ἀλβανίας
κατὰ τὴν περίοδον 1911—1920.

Εἰς τὴν Ἀλβανίαν, εἰς τὴν μικρὰν αὐτὴν γωνίαν τῆς γῆς, ὁ Ἑλ-
ληνισμὸς ὑπῆρξε τὸ κύριον πρόσωπον ἑνὸς Σαιξπηρείου δράματος
μὲ ἀλλεπαλλήλως ἐναλλασσομένας φάσεις Ἀναστάσεων καὶ πτώ-
σεων, χαρᾶς καὶ θλίψεως.

Ἀγῶνες σκληροὶ καὶ βαρῦταται θυσίαι εἰς αἷμα τοῦ Ἑλληνι-
σμοῦ καὶ στιγμιαῖαι μόνον ἀναλαμπαὶ ἐθνικῆς χαρᾶς, τὰς ὁποίας
ἀμέσως διεδέχοντο νέα θλίψεις καὶ νέα δάκρυα—ἰδοὺ τὸ ἐθνικὸν

δρᾶμα ἐν μέσῳ τοῦ ὁποίου ἔδρασε καὶ ἐμεγαλοῦργησεν ἡ φωτεινὴ διάνοια τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου.

Τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἐκπληκτικοῦ αὐτοῦ ἀνθρώπου δὲν προέρχεται μόνον ἀπὸ τὰς ἐπιτυχίας ποὺ κατήγαγεν εἰς τὴν Ἀλβανίαν ὡς φλογερὸς Ἕλλην πατριώτης. Ὁ θρίαμβος τῆς μοναδικότητός του ὀφείλεται εἰς τὸν φοβερὸν δυναμισμόν του—θὰ περάσουν πολλαὶ δεκαετίαι, ἀκόμη, διὰ νὰ γνωρίσωμεν τὸν ὁμοίον του—ὁ ὁποῖος ἤστραπτε καὶ ἐμεσουράνει εἰς τὸν οὐρανὸν τῆς Ἀλβανίας ὡς κεντρικὸς Ἥλιος περὶ τὸν ὁποῖον ἐκινουῦντο φίλοι καὶ ἐχθροί.

Τὰ ἄτομα αὐτά, μὲ τὸν ἀσυνήθιστον συνδυασμὸν τῆς ἐσωτερικῆς δυνάμεως καὶ τῆς ἰδιοφυοῦς διανοίας, φωτίζουν μὲ τὴν ἀτομικὴν ἀκτινοβολίαν των τὴν ἐποχὴν των καὶ μεταδίδουν ἓνα μέρος ἀπὸ τὴν δόξαν των εἰς τὴν χώραν ὅπου δροῦν.

Τί ἐσήμαινεν ἡ δρᾶσις του αὐτῆ; Τὰ πάντα!

Ὁ δαιμόνιος Ἕλλην, μὲ τὴν δημιουργικὴν καὶ τολμηρὰν ἰδιοφυίαν, ἐδέσποσεν τοῦ δημοσίου βίου καὶ ἀνεδείχθη ὁ κυριώτερος παράγων τοῦ Βορειοηπειρωτικοῦ ζητήματος.

Ἐπῆρξεν ἀντίπαλος τῶν Τούρκων εἰς τὰ σχέδιά των νὰ κρατήσουν ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν των τὴν Βόρειον Ἠπειρον. Ἀντετάχθη ἀποτελεσματικῶς εἰς τοὺς ἀγῶνας τῶν Ἀλβανῶν ἐθνικιστῶν ὅπως ἐπιτύχουν διεθνῆ ἀναγνώρισιν τῆς Ἀλβανικῆς ἀνεξαρτησίας μὲ ὑπόδουλον τὴν Β. Ἠπειρον. Ἀνέτρεψε τὰ σχέδια τῶν Ἰταλῶν καὶ τῶν Αὐστριακῶν περὶ διεισδύσεώς των εἰς τὴν Ἀλβανίαν, σχέδια τὰ ὁποῖα ἔρχοντο ἀντιμέτωπα τῶν ἐλληνικῶν διεκδικήσεων.

Ἡ ριψοκίνδυνος τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου σύγκρουσις μὲ τὰς τρεῖς Δυνάμεις: Αὐστρίας, Ἰταλίας καὶ Τουρκίας, ἔφερε ταχέως τὸ ὄνομά του εἰς τὸ προσκήνιον τῆς διεθνοῦς πολιτικῆς καὶ ἐπέσυρε σοβαρῶς τὸ ἐνδιαφέρον τῆς ANTANT πρὸς τὸ ἄτομόν του. Τὰ εἰς τὸν Βαλκανικὸν χῶρον σχέδια τοῦ συμμαχικοῦ τούτου συγκροτήματος, σπουδαίως ἐβοηθοῦντο ἀπὸ τὴν ἐν Ἀλβανίᾳ δρᾶσιν τοῦ Ἑλληνος Μητροπολίτου.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸ ὄνομά του ἐφέρετο, ἀπὸ στόματος εἰς στόμα, μὲ τὸν βαθύτερον σεβασμὸν, μὲ ἔκστασιν.

Ὅταν ἔλεγον εἰς τὴν Ἑλλάδα: «Ὁ Δυοραχίου!», ὑπενόουν ἄτομον μὲ διαστάσεις πελωρίας ἐθνικῆς προσωπικότητος.

Δ'

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΔΥΡΡΑΧΙΟΥ

Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΤΟΥ

Τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1911 ἡ Σύνοδος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐξέλεξε, διὰ πανηγυρικῆς ἀποφάσεώς της, τὸν Ἐπίσκοπον Ἰάκωβον Μητροπολίτην Δυρραχίου.

Ἡ πράξις αὐτὴ τῆς Ἀνωτάτης Ἡγεσίας τῆς Ἐκκλησίας ἐδείκνυε σαφῶς ὅτι αὐτὸ πού ἐγένετο τὸ 1911, ἤμποροῦσε νὰ γίνῃ καὶ τὸ 1910, δοθέντος ὅτι ἡ προσθήκη εἰς τὴν ἡλικίαν τοῦ Ἰακώβου ἐνὸς μόνου ἔτους, οὔτε σοφώτερον οὔτε σεβαστώτερον τὸν καθίστα. Ἐπομένως, ἐὰν τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἀφήνετο, τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1910, ἐλεύθερον νὰ προβῇ εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ διαδόχου τοῦ Βασιλείου, θὰ ἐξέλεγεν ὡς τοιοῦτον τὸν Ἐπίσκοπον Ἰάκωβον. Περὶ τούτου δὲν χωρεῖ ἡ ἐλάχιστη ἀμφιβολία.

Ἡ ἐκλογὴ τοῦ Ἐπισκόπου Ἰακώβου ὡς Μητροπολίτου Δυρραχίου, ἔφερε σαφῶς τὸν χαρακτήρα διακεκριμένης πράξεως. Ἐγένετο κατόπιν συνεννοήσεως τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως μετὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἐστέλλετο εἰς τὴν Ἀλβανίαν διὰ νὰ ὀργανώσῃ τὸν ἑλληνικὸν ἀγῶνα καὶ νὰ ἡγηθῇ αὐτοῦ, πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῆς Βορείου Ἠπείρου. Αὐτὴ ἦτο ἡ ἐννοια τῆς ἐκλογῆς τοῦ Ἰακώβου ὡς Μητροπολίτου Δυρραχίου.

Τὸ ἔργον πού τὸν ἀνέμενεν εἰς τὸ Δυρράχιον—κέντρον τῆς Ἰταλικῆς καὶ Αὐστριακῆς προπαγάνδας πρὸς διεΐσδυσιν εἰς τὴν Ἀλβανίαν, συγχρόνως δὲ καὶ ἔδραν τῶν Ἀλβανῶν ἐθνικιστῶν—ἦτο κολοσσιαῖον καὶ ὄχι ἀπηλλαγμένον σοβαρῶν προσωπικῶν κινδύνων. Ἐν τούτοις, διὰ τὴν ἰρωϊκὴν αὐτὴν φύσιν, τὴν ὁποίαν ἐμπνέει ἡ φλογερωτέρα ἀγωνιστικὴ διάθεσις καὶ ὁ ἀγνότερος πατριωτισμός, τὸ γε-

γονός ότι θα εξετίθετο εις κινδύνους δὲν εἶχε σημασίαν. Μέσα εἰς τὴν πάλιν καὶ τὸν κίνδυνον ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος κινεῖται περισσότερον ἄνετα καὶ αἰσθάνεται τὴν πλέον βαθεῖαν ἀγαλλίασιν.

ΣΥΝΑΝΤΗΣΙΣ ΜΕ ΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ ΓΕΩΡΓΙΟΝ Α΄

Ἡ σπουδαιότης τῆς ἀποστολῆς του εἰς τὴν Ἀλβανίαν κατεδείχθη ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι τοῦ ὑπεδείχθη ὀρμοδίως — κατὰ τὴν μετάβασίν του εἰς τὸ Δυρράχιον — νὰ σταματήσῃ εἰς τὴν Κέρκυραν καὶ νὰ συναντηθῇ μὲ τὸν ἐκεῖ διαμένοντα Βασιλέα Γεώργιον Α΄.

Ἔτσι, διερχόμενος ἐκ Κερκύρας, παρουσιάσθη εἰς τὸν Γεώργιον, ὁ ὁποῖος ἐξεπλάγη ὅταν τὸν ἀντίκρυσεν. Ἀνέμενε νὰ συναντήσῃ ἕνα πολὺν Ἱεράρχην, ὅπως ἦσαν οἱ Μητροπολίται ποὺ εἶχε γνωρίσει. Ὅταν, λοιπόν, ἐνεφανίσθη ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος, τὸν ἐξέλαβεν ὡς τὸν Διάκονον τοῦ Μητροπολίτου Δυρραχίου καὶ μὲ ἀνησυχίαν τὸν ἰρώτησεν :

— Ποῦ εἶναι ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος; Μήπως εἶναι ἀσθενής;

— Μεγαλειότατε, ἀπήντησεν ὁ Σεβασμιώτατος, ἐγὼ εἶμι ὁ Μητροπολίτης Δυρραχίου.

Φανερὰ ἐκπληκτος ὁ Βασιλεὺς τοῦ εἶπεν :

— Μά, τόσον νέος! Αὐτὸ λέγει πολλά. Ἄρα αἱ πληροφορίες μας διὰ τὴν δρᾶσιν σας εἰς τὴν Σμύρνην πρέπει νὰ εἶναι ἀληθεῖς.

Καὶ προσέθεσεν :

— Προσέχετε μήπως γνωσθῇ ἡ συνάντησίς μας εἰς τὰς Τουρκικὰς Ἀρχὰς τῆς Ἀλβανίας. Αὐτὸ θὰ δυσχεράνη τὸ ἔργον σας.

Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἀπήντησε :

— Μεγαλειότατε, οἱ Τοῦρκοι δὲν ἀγνοοῦν τὰς στενάς σχέσεις τῶν Ἑλληνορθοδόξων Ἱεραρχῶν τῆς Τουρκίας μετὰ τῆς Ἑλλάδος. Καὶ ἐὰν γίνῃ γνωστὴ ἡ σημερινή μας συνάντησις, θὰ θεωρηθῇ ὡς ἐκπλήρωσις καθήκοντός μου πρὸς τὸν Βασιλέα μου.

Ὁ Γεώργιος ἀνέπτυξεν ἐν συνεχείᾳ, εἰς τὸν Μητροπολίτην Δυρραχίου τὴν ἑλληνικὴν πολιτικὴν ἐν Ἀλβανίᾳ καὶ καθώρισεν τὴν πορείαν τὴν ὁποῖαν οὗτος ἔπρεπε ν' ἀκολουθήσῃ πρὸς ἐξυπηρέτησιν τοῦ Ἐθνικοῦ ζητήματος.

Ἡ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΔΥΡΡΑΧΙΟΥ

Ἡ Μητρόπολις Δυρραχίου, ἀνήκεν, ἐπὶ Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας, εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἐπαρχίαν Νέα Ἡπειρος καὶ ὑπήγετο διοικητικῶς εἰς τὴν Διοίκησιν τοῦ Ἰλλυρικοῦ. Εἶχε τὰς ἐξῆς

όκτώ Ἐπισκοπᾶς : Θάμνης, Σκάμπης, Λυκινίδου, Ἀμανθείας, Βούλῃς, Ἀτράδου, Αὐλωνείας καὶ Ἀκροκεραυνείας.

Κατὰ τὸ τέλος τοῦ Δ' αἰῶνος κατεῖχε τὴν 4ην θέσιν ἐν τῇ τάξει τῶν Μητροπόλεων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου. Τὸ 733, ἐπὶ Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου κατῆλθεν εἰς τὴν 15ην θέσιν, κατὰ δὲ τὸ τέλος τοῦ

Ὁ Μητροπολιτικὸς Ναὸς καὶ τὸ μέγαρον τῆς Μητροπόλεως Δυρραχίου ὡς εἶχον τὸ 1910 καὶ ὡς ἀνοικοδομήθησαν κατὰ τὸ 1912 καὶ 1914 ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου.

αὐτοῦ αἰῶνος ἀνυψώθη καὶ πάλιν, τοῦ Δυρραχίου ὀρισθέντος ὡς πρωτεύουσας τοῦ θέματος τοῦ Ἰλλυρικοῦ. Ἀπὸ τοῦ 13ου αἰῶνος περιέπεσεν εἰς παρακμὴν λόγῳ τῆς πτώσεως τῆς Αὐτοκρατορίας.

Ἡ φήμη τοῦ Μητροπολίτου Δυρραχίου εἶναι : «... τοῦ Σεβασμιωτάτου καὶ Θεοπροβλήτου Μητροπολίτου τῆς Ἀγιωτάτης Μητροπόλεως Δυρραχίου, Γορομόκρας καὶ Σπαθίας, ὑπερτίμου καὶ Ἐξάρχου Ἰλλυρίας, Πόντου Δυτικοῦ καὶ πάσης Ἀλβανίας...»

Τὸ 1911, ἡ Μητρόπολις Δυρραχίου περιελάμβανε τὰ 27 χωρῖα

τῆς Σπαθίας, τμήμα τοῦ Βογραδετοῦ καὶ τοῦ Ἐλβασάν καὶ ἔφθανε μέχρι Κορυτσᾶς.

Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος παρέλαβε τὴν Μητρόπολιν εἰς κατάστασιν καθολικῆς διαλύσεως. Κληρὸς δὲν ὑπῆρχεν εἰς τὴν κυριολεξίαν. Ναοὶ ἐλειτούργουν ἐλάχιστοι καὶ αὐτοὶ ἡρειπωμένοι. Δὲν εἶχον οὔτε κώδωνας! Ἡ ἐκπαίδευσις εὑρίσκετο εἰς ὑποτυπώδη κατάστασιν ἀπὸ πάσης πλευρᾶς. Οὐδὲ ἵχνος ἐθνικῆς, κοινωνικῆς ἢ φιλανθρωπικῆς ὀργανώσεως ὑφίστατο.

Ὁ κ. Ἀθηνογένης μοῦ ἔλεγεν ὅτι εἶχεν ἀκούσει πολλάκις τὸν Μητροπολίτην Σμύρνης Βασίλειον νὰ λέγῃ:

—“Ἐχω κάμει πολλὰς ἀμαρτίας εἰς τὴν ζωὴν μου τὰς ὁποίας ἐλπίζω νὰ μοῦ συγχωρήσῃ ὁ Θεός. Μία, ὅμως, ἀμαρτία μοῦ δὲν θὰ μοῦ συγχωρήσῃ: τὸ ὅτι ἔκαμα Δεσπότην τὸν Ἰωάννην.

Ὁ Ἰωάννης ἦτο ὁ προκάτοχος τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου εἰς τὴν Μητρόπολιν Δυρραχίου.

ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ

Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος πραγματικὴ ἀναγεννητικὴ μεγαλοφυΐα, ἤρχισε τὸ ἔργον του ὡσάν νὰ ἰδρύετο τότε μόλις ἡ Μητρόπολις Δυρραχίου. Πρώτη του φροντίς ἦτο ἡ ἀνασύνταξις τοῦ κλήρου. Ἐκ τοῦ ὑπάρχοντος ἐμψύχου ὑλικοῦ ἐξέλεξεν ὅ,τι καλύτερον ὑπῆρχε καὶ ἐν συνεχείᾳ συνεπλήρωσε τὰ κενὰ μὲ ἄλλους κληρικοὺς ἐκ τοῦ κλίματος τοῦ Πατριαρχείου Κων/πόλεως. Μέσα εἰς ἐλάχιστον χρόνον ἀπὸ τῆς ἀφίξεώς του εἰς τὸ Δυρράχιον, εἶχεν εἰς τὴν διάθεσίν του ἕνα ἀριώτατον προσωπικὸν διὰ τοῦ ὁποίου ἤρχισε τὸ ἔργον του.

Εἰς τὸ Δυρράχιον ὠργίαζεν ἡ καθολικὴ προπαγάνδα εἰς βάρος τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Μὲ τὰ ἄφθονα ὑλικά μέσα ποὺ διέθετεν εἶχεν ἐπιτύχει νὰ ἐπιφέρῃ μεγάλην ἀναταραχὴν εἰς τὰ πνεύματα τοῦ Ἑλληνορθοδόξου πληθυσμοῦ. Ἐκτὸς τῶν ἄλλων, συνετῆρει καὶ καθολικὸν σχολεῖον εἰς τὸ ὁποῖον ἐφοίτουν ὀρθόδοξοι μαθηταί. Βιβλία, ἱματισμός, τροφή, ὅλα παρείχοντο δωρεάν. Ἀκόμη καὶ χρήματα ἐδίδοντο.

Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἐπέπεσε μὲ ὀρμὴν λέοντος ἐπὶ τοῦ καθολικοῦ σχολείου καὶ δὲν ἤσυχασε παρὰ τότε μόνον, ὅταν τὸ σχολεῖον ἔκλεισεν ἐλλείψει μαθητῶν. Ὁ ἐν Δυρραχίῳ Ἰταλὸς πρόξενος Ντολφίνι ἐπενέβη πολλάκις ἐκλιπαρῶν τὸν Ἑλληνα Μητροπολίτην νὰ παύσῃ τὸν πόλεμον ἐναντίον τοῦ σχολείου, ἀλλὰ συνήντησεν ἄκαμπτον ἄρνησιν.

Ἡ εὐπρέπισις τῶν ὑπαρχόντων Ναῶν καὶ ἡ ἀνοικοδόμησις νέων τοιούτων ἀπετέλεσεν ἰδιαιτέραν φροντίδα του. Πρὸς τὸ τέλος τοῦ

1911 ὅλοι οἱ Ναοὶ τῆς Μητροπόλεως εἶχον ἐφοδιασθῆ με κώδωνας, ὅταν δὲ οὗτοι ἐτοποθετήθησαν ἐπὶ τῶν Ναῶν, τόσην ἐντύπωσιν ἐπροξένησεν τὸ πρᾶγμα εἰς τοὺς Ἑλληνορθοδόξους, ὥστε ἐζήτησαν νὰ κτυπήσουν ἕνας - ἕνας τὴν καμπάνα. Οἱ δυστυχεῖς, δὲν εἶχαν ἀκούσει ποτὲ τὸν ἦχον τῆς!

Μὲ τὸν αὐτὸν ζῆλον ἐπεδόθη εἰς τὴν ἀνέγερσιν νέων σχολικῶν κτιρίων, ὅπου δὲν ὑπῆρχον. Ὅσον χρόνον παρέμεινεν εἰς τὸ Δυρράχιον, ἀπὸ τοῦ 1911 μέχρι τοῦ 1917, ἐκτίσθησαν περισσότεροι Ναοὶ καὶ σχολεῖα καὶ ἄλλα οἰκήματα κοινῆς ὠφελείας, ἀπὸ ὅσα ὑπῆρχον ὅταν παρέλαβε τὴν Μητρόπολιν. Ἐπὶ ἑπτὰ ὀλόκληρα χρόνια ἡ σκαπάνη ἐκρήμιζε τὰ παλαιὰ καὶ ἡρειπωμένα καὶ εἰς τὴν θέσιν τῶν ἀνεγείροντο διαρκῶς νέα καὶ σύγχρονα κτίρια.

Ἀπὸ ποίαν πηγὴν εὐρέθησαν τὰ μεγάλα ποσὰ ποῦ διετέθησαν εἰς τὸν οἰκοδομικὸν αὐτὸν ὄργασμόν; Ἀπὸ διαφόρους πηγὰς. Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἔχει ἀληθινὸν τάλαντον εἰς τὴν ἐξεύρεσιν πόρων. Ἡ κυριωτέρα, ὅμως, πηγὴ ὑπῆρξεν ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις, ἡ ὁποία προθύμως ἐνίσχυε τὸ ἔργον του. Τότε ἐκτίσθη τὸ κτίριον τῆς Μητροπόλεως Δυρραχίου, τὸ ὁποῖον ὁ Σέρβος Ἀντιβασιλεὺς Ἀλέξανδρος ὠνόμασε «μικρὸ παλάτι», ὅταν τὸ 1916 ἐπεσκέφθη τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον εἰς τὸ Δυρράχιον.

Τὸ διδακτικὸν προσωπικὸν τῶν Σχολείων ἐπέσυρεν ὅπως ἰδιαιτέρως τὴν προσοχὴν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον του. Ὅπως μοῦ ἐξήγησεν ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος, τὸ 1912 εἶχον συμπληρωθῆ ὅλα τὰ κενά, εἶχε ρυθμισθῆ τὸ ὀξύτατον θέμα τῆς μισθοδοσίας τῶν ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν καὶ ἐφηρμόζετο πλήρες συγχρονισμένον ἐκπαιδευτικὸν πρόγραμμα, με βάσιν τὴν Ἐθνικὴν ἀγωγὴν, ὡς ἐγένετο καὶ ἐν Σμύρνη.

ΕΛΛΗΝΙΚΑΙ ΥΠΟΤΡΟΦΙΑΙ ΠΡΟΣ ΑΛΒΑΝΟΠΑΙΔΑΣ

Ἡ Ἑλλάς, ἐνδιαφερομένη νὰ δημιουργήσῃ ἐν Ἀλβανίᾳ φιλικὸν πρὸς αὐτὴν γηγενὲς στοιχεῖον, καθιέρωσε πολλὰς ὑποτροφίας πρὸς Ἀλβανόπαιδας, οἵτινες ἐσπούδαζαν εἰς τὸ ἐν Κερκύρα Καποδιστριακὸν Ἰδρυμα. Ἀλλά, οἱ Ἀλβανόπαιδες ὑπότροφοι τῆς Ἑλλάδος, μετεβάλλοντο εἰς φανατικοὺς μισέλληνας. Τί εἶχε συμβῆ; Ἀπλούστατα: ἡ Ἑλληνικὴ σοφία εἶχε μεταβάλλει τοὺς Ἀλβανόπαιδας εἰς φλογεροὺς Ἀλβανοὺς πατριώτας!!

Ὅταν ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἠρεύνησε τὸ θέμα, ἤκουσε, κατὰπληκτος, ἀπὸ τὸν ὑπότροφον Γεύθιον Νάσσην τὰ ἀκόλουθα:

— Σεβασμιώτατε, εἰς τὰ Ἑλληνικὰ σχολεῖα ἐδιδάχθημεν τὸ

«μητρός τε καὶ πατρός τε καὶ τῶν ἄλλων προγόνων...» Πῶς θέλετε νὰ μὴ ἀγαπῶμεν τὴν πατρίδα μας;

— Δὲν λέγω νὰ μὴ ἀγαπᾶτε τὴν πατρίδα σας. Διατί, ὅμως, μισεῖτε τὴν Ἑλλάδα, ἢ ὁποῖα τόσας καταβάλλει προσπάθειας διὰ τὴν μόρφωσίν σας; ἤρωτησεν ὁ Ἑλλην Ἱεράρχης.

Ὁ Μητροπολίτης Δυρραχίου Ἱάκωβος μετὰ τῶν Ἀλβανοπαίδων ὑποτρόφων τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ ἐν Κερκύρα Καποδιστριακοῦ Οἰκοτροφείου.

Ἀπάντησις :

— Μισοῦμε τὴν Ἑλλάδα διότι ἐπιδιώκει ν' ἀρπάξῃ τὴν Ἀλβανίαν!

Πᾶσα προσπάθεια ὅπως μεταπεισθοῦν οἱ Ἀλβανόπαιδες ἐφαινετο ματαία. Καὶ μετ' ὀλίγον ὁ Μητροπολίτης Ἱάκωβος εἰσηγήθη εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν ν' ἀναστείλῃ τὴν χορήγησιν νέων ὑποτροφῶν, αἱ ὁποῖαι, πράγματι, οὐδέποτε πλέον ἐχορηγήθησαν.

Η ΕΘΝΙΚΗ ΔΡΑΣΙΣ

Εἰς τὸν Ἐθνικὸν τομέα ὁ Μητροπολίτης Δυρραχίου ἐπέτυχε νὰ πραγματοποιήσῃ τὸ ἀπίθανον. Διαποτισμένος ἕως τὰ κατάβαθα τῆς ψυχῆς του ἀπὸ τὸν υγιέστερον πατριωτισμὸν, ἀπὸ φιλοπατρίαν ἢ ὁποῖα φθάνει τὰ ὄρια τοῦ φανατισμοῦ, ἀφιέρωσε τὸν ἑαυτὸν του εἰς τὸ μέγα θέμα τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Βορείου Ἡπείρου.

Μὲ τὴν ἰδιότυπον διπλωματικὴν μεγαλοφυΐαν του ἐπέτυχε ν' ἀποβῆ ὁ κυρίαρχος τῆς δημοσίας ζωῆς ἐν Ἀλβανίᾳ, ὅπως τονίζει ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἀργυροκάστρου Παντελεήμων εἰς σχετικὸν κείμενόν του, δημοσιευόμενον εἰς ἐπομένους σελίδας.

Ἡ ἀκτινοβολία τῆς ἐκθαμβωτικῆς προσωπικότητός του ἐπροξένει εἰς τὰ πνεύματα τῶν Ἀλβανῶν δέος καὶ ἔκστασιν, εἰς δὲ τοὺς Ἰταλοὺς τρόμον. Οἱ Ἀλβανοί, προύχοντες καὶ λαός, προσέτρεχον πρὸς αὐτὸν μὲ τυφλὴν ἐμπιστοσύνην, ὡς πηγὴν πολιτικῆς ἰσχύος καὶ πνευματικοῦ φωτός, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐφωτίζοντο.

Ὁ Αὐστριακὸς Πρόξενος Κάρλ ὠμολόγησεν, ὅτι «ἦτο ἀδύνατον νὰ ἀντιδράσωμεν κατὰ τῶν θελήσεών του». Αὐτὸ τὰ λέγει ὅλα.

Οὕτω, ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν Μητρόπολιν Δυρραχίου ἐπερνοῦσαν ὅλαι αἱ ὑποθέσεις ὡσάν νὰ ἐπρόκειτο περὶ ἕδρας Κυβερνήσεως. Οἱ Ἰταλοὶ κυριολεκτικῶς ἐλύσσουν. Ἀλλ' οὐδεὶς τοὺς ὑπελόγιζε τότε. Ἡ θέσις τοῦ Ἑλληνος Μητροπολίτου ἦτο ἀκλόνητος καὶ τὸ κῦρος του μέγα, ὅπως θὰ ἱστορήσωμεν παρακατιόντες.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΙΑΚΩΒΟΣ ΜΕΣΑ ΕΙΣ ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Ἡ ἄφιξις τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου εἰς τὸ Δυρράχιον συνέπεσε μὲ τὰς παραμονὰς νέας ἐξεγέρσεως τοῦ Μουσουλμανικοῦ πληθυσμοῦ ἐναντίον τῆς Τουρκίας. Τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1911 ὁ Χασάν Πριστίνας, ἐπικεφαλῆς τῶν Μιρδιτῶν, ἐκήρυξεν ἐπανάστασιν, τῶν Τούρκων ὑποχρεωθέντων νὰ παραχωρήσουν εἰς τοὺς Ἀλβανοὺς μερικὴν ἀνεξαρτησίαν.

Εἰς τὰ γεγονότα τοῦ Σεπτεμβρίου ὁ Ἑλλην Μητροπολίτης ἐτήρησεν αὐστηρὰν οὐδετερότητα. Ἡ Ἑλλάς δὲν θὰ εἶχεν ἀντίρρησην νὰ ἐνισχύσῃ τὴν ἀνεξαρτοποίησιν τῆς Ἀλβανίας, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν, φυσικά, ὅτι ἡ Βόρειος Ἡπειρος θὰ παρεχωρεῖτο εἰς αὐτήν. Εἰς τὴν περίπτωσιν, ὅμως, ποὺ τὰ ἔθνικα αὐτὰ ἐδάφη μὲ τὸν συμπαγῆ Ἑλληνικὸν πληθυσμὸν των θὰ συμπεριλαμβάνοντο εἰς τὸ αὐτόνομον Ἀλβανικὸν κράτος, ἡ Ἑλλάς ἦτο ὑποχρεωμένη ν' ἀντιδράσῃ, δι' ὅλων τῆς τῶν δυνάμεων, εἰς τὴν ἀνεξαρτοποίησιν τῆς Ἀλβανίας. Ἡ ἀπε-

λευθέρωσις τῆς Β. Ἡπείρου ἐπετυγχάνετο εὐχερέστερον ἐφ' ὅσον ἡ Ἀλβανία ὑπήγετο ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῆς Τουρκίας. Ὡς συνέβη καὶ μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Θεσσαλίας, τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Ἡπείρου.

Ἐπομένως, τὸ Ἄλφα καὶ τὸ Ὠμέγα τῆς Ἑλληνικῆς πολιτικῆς εἰς τὸ θέμα τῆς Ἀλβανικῆς ἀνεξαρτησίας, ἦτο βασικῶς ἀντίθετον πρὸς τὰς ἐπιδιώξεις τῶν Ἀλβανῶν ἐθνικιστῶν. Ἐκεῖνοι ἐνδιεφέροντο διὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς πατρίδος των καὶ ἡ Ἑλλάς διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν ὑποδοῦλων τέκνων της.

Ἐφαρμόζων τὴν πολιτικὴν τῆς αὐστηρᾶς ἀποχῆς τοῦ Ἑλληνορθοδόξου πληθυσμοῦ ἀπὸ τὴν ἐπανάστασιν τῶν Μιρδιτῶν ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος, ἐξῆλθεν εἰς περιοδείαν ἀνά τὴν Ἐπαρχίαν τοῦ ὑποδεικνύων ἐντόνως εἰς τὸ ποίμνιόν του νὰ μὴ συμμετάσχουν εἰς τὴν ἐπανάστασιν. Εὕρισκόμενος δὲ εἰς Βογραδέτσιον τὴν ἡμέραν τῆς εἰσόδου τῶν ἐπαναστατῶν εἰς τὴν πόλιν, παρέσχεν ἄσυλον εἰς τὸν Τοῦρκον ὑποδιοικητὴν τῆς πόλεως, πρᾶγμα ποὺ ἐδείκνυε τὴν ἐμπιστοσύνην ποὺ ἔτρεφον πρὸς αὐτὸν καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ Τοῦρκοι.

ΒΑΛΚΑΝΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

Ἐν τῷ μεταξύ, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος εἶχεν ἰδρύσει ἓνα ἀρτιώτατον ἐθνικὸν ὄργανισμὸν, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἀπλωθῆ ἐφ' ὀλοκλήρου τῆς Ἀλβανίας. Ἐπικεφαλῆς τοῦ ὄργανισμοῦ αὐτοῦ, εὐρέθη οὕτω καθ' ὅλα ἔτοιμος τὴν ὥραν τῆς κρίσεως ἵνα ἡγηθῆ ἐν Ἀλβανίᾳ τοῦ μεγάλου Ἐθνικοῦ ἀγῶνος πρὸς ἀπόσπασιν τῆς Βορείου Ἡπείρου.

Τὴν 5ην Ὀκτωβρίου τοῦ 1912 κηρύσσεται ὁ Βαλκανικὸς πόλεμος. Τὸν ἐπόμενον μῆνα ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς καταλαμβάνει τὴν Βόρειον Ἡπειρον, ὁ ἀρχηγὸς τῆς Χειμάρρας Σπυρομήλιος ἀναπετάσσει τὴν Ἑλληνικὴν Σημαίαν εἰς τὴν Χειμάρραν, καὶ οἱ Σέρβοι καταλαμβάνουν τὴν Βόρειον καὶ τὴν Κεντρικὴν Ἀλβανίαν καὶ τὸ Δυρράχιον.

Οὕτω, προεβλήθη αὐτομάτως εἰς τὸ προσκῆνιον τῆς ἐπικαιρότητος τὸ θέμα τὸ ὁποῖον ἔφερεν εἰς τὴν Ἀλβανίαν τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον: ἡ ἀπελευθέρωσις τῆς Βορείου Ἡπείρου!

Γνώστης τῆς πολιτικῆς τῶν Ἰταλῶν καὶ τῶν Αὐστριακῶν, ἐποφθαλμιούντων τὴν Ἀλβανίαν, καὶ ἔχων ὑπ' ὄψιν του τὸ γεγονός ὅτι ἡ προέλασις τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ εἰς τὴν Βόρειον Ἡπειρον ἐγένετο ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῶν Μ. Δυνάμεων, συμπαθῶς διακειμένων εἰς τὴν παραχώρησιν αὐτονομίας εἰς τοὺς Ἀλβανούς, ἦτο φοβερὰ ἀνήσυχος διὰ τὴν ἐξέλιξιν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐθνικοῦ θέματος.

Δυστυχῶς, ἐδικαιώθη καθ' ὄλην τὴν γραμμὴν ἢ διορατικότης του καὶ ἢ ἄλλη ἐκείνη ἰκανότης του νὰ συλλαμβάνη ὀρθῶς τὸ σύνολον καὶ τὰς λεπτομερείας ἐνὸς ζητήματος.

Τὴν 28ην Νοεμβρίου 1912 ὁ Ἰσμαήλ Κεμάλ, ὄργανον τῶν Ἀδριατικῶν Δυνάμεων Ἰταλίας καὶ Αὐστρίας, κηρύσσει εἰς τὴν Αὐλῶνα τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἀλβανίας, τὴν ὁποίαν ἀνοικτὰ ὑποστηρίζουν αἱ δύο Δυνάμεις. Ἡ ἐπανάστασις αὕτη ἀπετέλεσε τὸ προοίμιον τῆς Ἀλβανικῆς ἀνεξαρτησίας, ἣτις ἐπραγματοποιήθη, ἥτοι ἐπεκυρώθη διεθνῶς τὸν Ἰούλιον τοῦ 1913. Ἡ Ἑλληνικὴ Βόρειος Ἠπειρος ὑπήχθη ὑπὸ τὸ νέον Ἀλβανικὸν κράτος.

Μέσα εἰς τὴν ἰδιόρρυθμον ταύτην κατάστασιν ἐδοκιμάσθη καὶ ἔλαμψεν ἡ πολυμορφία τῆς ἰδιοφυΐας τοῦ Ἑλληνοῦ Ἱεράρχου. Μὲ διαρκῶς ἀνανεούμενον δυναμισμόν καὶ θέλησιν ἢ ὁποία δὲν ἐγγώριζε συμβιβασμοὺς καὶ ἐμπόδια, ἀνεμίχθη εἰς ὅλα τὰ γεγονότα τοῦ ὀκταμήνου αὐτοῦ, ὡς πρόσωπον δεσποζούσης θέσεως, τὸ ὁποῖον ὅλοι ὑπελόγιζον.

Ὅσοι παρηκολούθησαν τὸν Ἑλληνα Μητροπολίτην παλαίοντα εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τῆς μάχης διὰ νὰ ἐξουδετερώσῃ τὴν ἀνθελληνικὴν πολιτικὴν τῶν Ἰταλῶν καὶ Αὐστριακῶν, τὸν παρωμοίαζαν μὲ τὸν λέοντα ποῦ ὀρμᾷ μὲ ἀκάθεκτον σθένος διὰ νὰ διασώσῃ τὸ θήραμα ποῦ προσπαθοῦν νὰ τοῦ ἀρπάσσουν.

Ἡ ἀνεξαρτησία τῆς Ἀλβανίας δὲν εἶχεν ἀκόμη ἀναγνωρισθῆ διεθνῶς. Τὸ συμφέρον τῆς Ἑλλάδος ἦτο τότε νὰ πεισθοῦν αἱ Μ. Δυνάμεις ὅτι οἱ Ἀλβανοὶ ἦσαν ἀνίκανοι νὰ αὐτοκυβερνηθοῦν, τοῦτο δὲ δὲν ἀπετέλει συκοφαντήσιν, ἀλλ' ἀνταπεκρίνετο εἰς τὴν πραγματικότητα. Ἀντιλαμβανόμενοι δὲ αἱ Μ. Δυνάμεις τὴν ἐν λόγῳ ἀλήθειαν, θὰ ἐδίσταζον ν' ἀναγνωρίσουν τὴν Ἀλβανικὴν αὐτονομίαν.

Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν κατέτεινε ἡ προσπάθεια τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, τοῦ ὁποίου ἡ θέσις, τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἀπέβη δεινὴ. Τὴν Βόρειον Ἠπειρον κατεῖχεν ἡ Ἑλλάς, γεγονὸς τὸ ὁποῖον τὸν καθίστα λείαν ὑποπτον εἰς τοὺς Ἀλβανοὺς τοῦ Δυρραχίου. Ἐξ ἄλλου, αἱ στενὰ σχέσεις του μὲ τοὺς Σέρβους, κατέχοντας τὸ Δυρράχιον καὶ τὴν Βόρειον καὶ Κεντρικὴν Ἀλβανίαν, ἐδικαιολόγουν προσθέτους ἀμφιβολίας περὶ τῶν φιλικῶν αἰσθημάτων πρὸς τοὺς Ἀλβανούς.

Παρ' ὅλα αὐτά, ἡ δαιμονία διπλωματικὴ ἰκανότης του, τὴν ὁποίαν ἔτρεμον οἱ Ἰταλοὶ, τὸν ἐβοήθησε νὰ παραμείνῃ ὁ ἄνθρωπος ποῦ ἐσέβοντο καὶ ἤκουον οἱ Ἀλβανοὶ. Εἶχεν ἐξεύρει ἀσφαλὲς μέσον νὰ διατηρήσῃ τὴν ἐμπιστοσύνην καὶ τὴν φιλίαν των.

Ὁ Ἑλληὺν Ἱεράρχης, διὰ τῆς εὐφυοῦς πολιτικῆς του, εἶχεν ἀποσπάσει εἰς τοιοῦτον βαθμὸν τὴν ἐμπιστοσύνην καὶ τὸν σεβασμὸν τῶν

Σέρβων, ὥστε νὰ τὸν θεωροῦν ὡς ἰδικόν των Ἱεράρχην καὶ νὰ ἱκανοποιοῦν προθύμως ὅλα τὰ αἰτήματά του.

Τὰ αἰσθήματα ταῦτα τῶν Σέρβων ἐξεδηλώθησαν πρὸς τὸ πρόσωπόν του, κατὰ τρόπον, ἀληθῶς, πρωτοφανῆ Ὁ μὲν Σέρβος Βασιλεὺς Πέτρος τοῦ ἀπένειμε τὸν Μεγαλόσταυρον τοῦ Ἁγίου Σάββα, προστάτου τῶν Σέρβων, ὁ δὲ Σέρβος Πρωθυπουργὸς Πάσιτς τοῦ

ΔΥΡΡΑΧΙΟΝ 1913: Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος μεταξὺ Σέρβων Ἀξιωματικῶν καὶ τοῦ Ἑλληνοῦ Διπλωματικοῦ Ἀντιπροσώπου.

ἔδωρσε πολύτιμον χρυσοῦν ὠρολόγιον ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἦτο χαραγμένον τὸ ὄνομά του καὶ τὸ ὁποῖον χρησιμοποιεῖ μέχρι σήμερον.

Τὴν ἐποχὴν, λοιπόν, αὐτήν, τὸ μουσουλμανικὸν στοιχεῖον, ὑποκινούμενον ὑπὸ τῶν Ἀλβανῶν ἐθνικιστῶν προέβαινε συχνὰ εἰς πράξεις σαμποτάζ εἰς βάρος τοῦ Σερβικοῦ στρατοῦ κατοχῆς. Τὰ ἀντίποινα τῶν Σέρβων ἦσαν σκληρότατα. Τὰ Σερβικὰ Στρατοδικεῖα ἐξέδιδον ὅλοεν καταδικαστικὰς εἰς θάνατον ἀποφάσεις.

Οί Ἄλβανοὶ προσέτρεχον εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Μητρόπολιν καὶ ἐξελιπάρουν τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον νὰ ἐπέμβῃ πρὸς διάσωσιν καταδικασμένων εἰς θάνατον Ἄλβανῶν. Ὁ Ἕλλην Ἱεράρχης, μέγας ἀνθρωπιστής, ἀλλὰ καὶ θέλων ν' ἀξιοποιήσῃ εὐφυῶς τὴν περίστασιν, εἰς οὐδένα ποτὲ ἠρνήθη τὴν συνδρομὴν του. Ἔτσι, κάθε νέα διάσωσις Ἄλβανοῦ, ἔφερεν ἀκόμη πλησιέστερον πρὸς αὐτὸν τὸ γηγενὲς στοιχεῖον.

Τοιουτοτρόπως πολιτευόμενος, διετήρει τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν Ἄλβανῶν καί, ἀνενόχλητος, σχεδόν, εἰργάζετο ὑπὲρ τῶν σκοπῶν του.

Ἰδιαιτέραν ὄλως ἀπήχησιν εἶχεν εἰς ὀλόκληρον τὴν Ἀλβανίαν, ἢ ὑπ' αὐτοῦ διάσωσις τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἄλβανοῦ φυλάρχου Ντεμίρ Πασᾶ, καταδικασθέντος εἰς θάνατον διὰ πράξεις σαμποτάζ. Ἡ ἐνέργεια αὕτη τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου συνέτεινεν μεγάλως εἰς τὸ νὰ δημιουργηθοῦν ἰδιαιτέρως καλαὶ σχέσεις μεταξὺ τοῦ Ἑλληνοῦ Μητροπολίτου καὶ τῶν ἐπικρατησάντων, μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τῶν Σερβικῶν στρατευμάτων, Ἀλβανῶν ἐθνικιστῶν. Ὁ Ντεμίρ Πασᾶς, βαθύτατα εὐγνώμων πρὸς τὸν Μητροπολίτην Δορραχίου, ἐγένετο ἔκτοτε σκλάβος του.

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΙΣ ΤΗΣ ΑΛΒΑΝΙΚΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ

ΗΓΕΜΟΝΙΑ ΠΡΙΓΚΗΠΟΣ ΒΗΔ

Τὸν Μάρτιον τοῦ 1913, κατόπιν ἐπεμβάσεως τῆς Ἰταλίας, ἀπειλησάσης κήρῳ πολέμου, ἀνεκόπη ἡ πρὸς Αὐλῶνα προέλασις τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ. Τὸν αὐτὸν μῆνα ἀπεσύρθησαν τῆς Ἀλβανίας καὶ οἱ Σέρβοι ἔπειτα ἀπὸ ἔντονον διάβημα τῆς Αὐστρίας.

Τῶν ἀνωτέρω γεγονότων προηγῆθη, τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1913, ἡ ἐκ μέρους τῶν Δυνάμεων ἀναγνώρισις τῆς Ἀλβανίας ὡς Ἀυτονόμου Ἡγεμονίας. Διὰ τοῦ «πρωτοκόλλου τῆς Φλωρεντίας» διερρυθμίσθησαν τὰ σύνορα τοῦ Ἀλβανικοῦ Κράτους, τῆς Βορείου Ἡπείρου ὑπαχθείσης ὑπὸ τὴν νέαν Ἡγεμονίαν.

Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις, ὑπὸ τὴν ἀπειλὴν ὅτι θὰ ἐματαιοῦτο ἡ ἀναγνώρισις τῶν νεοκαταληφθέντων Νήσων Σάμου, Χίου, Μυτιλήνης καὶ Λήμνου, ὑπεχρεώθη ν' ἀποσυρθῇ ἐκ τῆς Βορείου Ἡπείρου τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1914. Ἐπηκολούθησαν ἡ ἀνακήρυξις τῆς Βορείου Ἡπείρου ὡς αὐτονόμου ὑπὸ τὸν Γ. Ζωγράφον, αἱ ἐχθροπραξίαι μετὰ τῶν ὑπὸ τὸν Σπυρομήλιον καὶ Τσόντον Ἑλληνικῶν δυνάμεων καὶ Ἀλβανῶν, εἰς ἃς οὗτοι ἠττήθησαν κατὰ κράτος, νέα ἐπέμβασις τῶν Δυνάμεων, καὶ τὸν Μάϊον τοῦ 1914 ἡ Συνθήκη τῆς Κερκύρας,

δι' ἧς ἀνεγνωρίσθησαν εἰς τὸν Ἑλληνορθόδοξον πληθυσμὸν τῆς Ἀλβανίας γλωσσικὰ καὶ ἐκκλησιαστικὰ προνόμια.

Τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1914, ἡ Πρεσβευτικὴ Διάσκεψις ἐξέλεξεν ἡγεμόνα τῆς Ἀλβανίας τὸν Πρίγκηπα Γουλιέλμον τοῦ Βῆδ, ὅστις ἀπεβιβάσθη εἰς Δυρράχιον τὴν 22αν Φεβρουαρίου, ὑπὸ τοὺς ἤχους τῶν τηλεβόλων τῶν πολεμικῶν τῶν ἐξ Δυνάμεων.

Ἡ ἑλληνικὴ διεκδίκησις ἐπὶ τῆς Βορείου Ἠπείρου ἔπαιρνε τώρα ἐντελῶς ἄλλην μορφήν. Ἡ Βόρειος Ἠπειρος ἐνετάσσετο εἰς νέον κράτος, τὸ ὁποῖον ἔφερε νωπὴν ἀκόμη διεθνῇ ἀναγνώρισιν καὶ κύρωσιν. Τὸ μέγα αὐτὸ Ἐθνικὸν Ἑλληνικὸν θέμα καθίστατο, ἔτσι, ἀκόμη δυσχερέστερον.

Αἱ Ἀθηναὶ καὶ τὸ Φανάριον ἔστρεψαν τὰ βλέμματα πρὸς τὸ Δυρράχιον, πρωτεύουσαν τοῦ νέου Ἀλβανικοῦ κράτους, καὶ παρηκολούθουν μὲ ἀγωνίαν τὴν δρᾶσιν τοῦ νεαρωτάτου Μητροπολίτου Ἰακώβου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔπιπτε τὸ βάρος τοῦ ἐν Ἀλβανίᾳ Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῆς Βορείου Ἠπείρου. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν Ἑλληνικὴν δρᾶσιν εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Ἀλβανίας τὰ πάντα ἐξηρτῶντο πλέον ἀπὸ τὴν σύνεσιν καὶ τὴν εὐφυΐαν τοῦ Μητροπολίτου Δυρραχίου.

ΣΧΕΣΙΣ ΑΛΒΑΝΟΥ ΗΓΕΜΟΝΟΣ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΟΣ ΙΕΡΑΡΧΟΥ

Ἡ καθολικὴ προπαγάνδα, τρέμουσα τὸ κῦρος καὶ τὴν μαεστρίαν τοῦ Ἑλληνοσ Μητροπολίτου, κατέβαλεν ἀπεγνωσμένας προσπάθειας νὰ ἀπομονώσῃ τὸν Μητροπολίτην Ἰακώβον ἀπὸ τὸν Πρίγκηπα Γουλιέλμον. Καὶ τὸ ἐπέτυχε, χάρις εἰς τὴν ἔλλειψιν ἀντιδράσεως ἐκ μέρους του. Εὐθὺς ὡς ἀπεβιβάσθη εἰς τὸ Δυρράχιον ὁ ξένος Πρίγκηψ, ἡ ἀναβιώσασα, ἐν τῷ μεταξύ, καθολικὴ προπαγάνδα παρέστησεν εἰς τὸν Ἀλβανὸν ἡγεμόνα τὸν Ἑλληνα Ἱεράρχην ὡς φανατικὸν πολέμιον τῆς Ἀλβανικῆς Ἀνεξαρτησίας, φοβερὸν πράκτορα τῆς Ἑλλάδος, διεκδικούσης ἐμφανῶς τὴν Βόρειον Ἠπειρον, καὶ ὡς μὴ ἀναγνωρίζοντα τὴν ἐξουσίαν του. Τὴν δημιουργηθεῖσαν, ἔτσι, ὄχι καλὴν κατάστασιν σχέσεων, ἦλθε νὰ ὀξύνῃ καὶ τὸ ἀκόλουθον, ἐντελῶς τυπικόν, περιστατικόν :

Ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος, λειτουργῶν κατὰ τὴν Κυριακὴν τῆς Ὁρθοδοξίας, δὲν ἠύχθη, κατὰ τὴν εἴσοδον τῶν Τιμίων Δώρων, ὑπὲρ τοῦ Ἀλβανοῦ ἡγεμόνος, ἠύχθη, ὅμως, ὑπὲρ τῶν Ὁρθοδόξων Βασιλέων, τῶν ὁποίων οἱ διπλωματικοὶ ἀντιπρόσωποι παρίσταντο εἰς τὴν λειτουργίαν ἐν μεγάλῃ στολῇ. Οἱ κανόνες τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας δὲν ἐπιτρέπουν εὐχὰς ὑπὲρ μὴ Ὁρθοδόξου ἡγεμό-

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΙΑΚΩΒΟΣ ΩΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΔΥΡΡΑΧΙΟΥ (1911)

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

νος. Τοῦτο ἴσχυε καὶ διὰ τὸν Βασιλέα τῆς Ἑλλάδος Γεώργιον τὸν Α', ὁ ὁποῖος ἦτο Διαμαρτυρόμενος. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία ἠύχετο ὑπὲρ τῆς Βασιλίσσης Ὀλγας, ὀρθοδόξου τὸ θρήσκευμα.

Τὸ ἐντελῶς τυπικὸν αὐτὸ γεγονός οἱ καθολικοὶ προπαγανδισταὶ τὸ παρέστησαν εἰς τὸν Πρίγκηπα Γουλιέλμον ὡς ἀπόδειξιν τοῦ ὅτι ὁ Ἕλλην Μητροπολίτης δὲν ἀνεγνώρισε τὸ καθεστῶς αὐτοῦ. Συνέπεια τούτου ὑπῆρξεν ἡ ἐπιδεινώσις τῶν σχέσεων πρὸς τὸν Πρίγκηπα, πρὸς μεγάλην εὐχαρίστησιν τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, ὁ ὁποῖος εὔρισκεν ὅτι τὰ πράγματα ἦρχοντο ἔτσι καλύτερον, διὰ νὰ μὴ ἀναγκασθῇ νὰ συνεργασθῇ μὲ τὸ νέον Ἀλβανικὸν καθεστῶς, ἀλλὰ καὶ πρὸς καταφανῆ ζημίαν τοῦ ξένου Πρίγκηπος, ὁ ὁποῖος μεγάλως θὰ ὠφελεῖτο ἐκ τῆς συνεργασίας του πρὸς τὸν Ἕλληνα Ἱεράρχην, λόγῳ τοῦ τεραστίου κύρους αὐτοῦ. Τοῦτο δὲ ἀκριβῶς ἐφοβοῦντο οἱ καθολικοὶ προπαγανδισταί.

Ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος μοῦ ἐξήγησε σχετικῶς:

— Ἡ ἐυχαριστήθην τὰ μέγιστα ἐκ τῆς συμπεριφορᾶς αὐτῆς τοῦ Πρίγκηπος Γουλιέλμου. Ὁ νέος Ἀλβανὸς Ἡγεμὼν περιέπεσεν εὐθύς ἀμέσως εἰς μεγάλα σφάλματα ὡς ἀγνοῶν τὰ πάντα καὶ τοὺς πάντας. Ἐξήγειρε, λοιπόν, ἐναντίον του φοβερὰ πάθη καὶ ἀγρίαν ἀντίδρασιν ἐκ μέρους γηγενῶν στοιχείων, ἅτινα συνέργαζοντο μαζί μου στενῶς, καὶ οὕτω ἡ σταθεροποίησις τοῦ νέου Ἀλβανικοῦ καθεστώτος ὑπεσκάπτετο ὑπὸ τῶν ἰδίων τῶν Ἀλβανῶν μὲ τὰς... εὐλογίας μας!

Βραδύτερον, βεβαίως, αἱ σχέσεις ἀπεκατεστάθησαν. Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξύ, ὁ Ἕλλην Μητροπολίτης ἐγεύθη πλείστας ὄσας πικρίας καὶ ταλαιπωρίας ἐκ μέρους τῶν ἀνθρώπων τοῦ Πρίγκηπος Γουλιέλμου.

ΔΙΑΣΩΣΙΣ 150 ΜΕΛΛΟΘΑΝΑΤΩΝ ΚΟΡΥΤΣΑΙΩΝ

Μία ἀπὸ τὰς πολλὰς καὶ μεγάλας ὑπηρεσίας τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου πρὸς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸν Ἑλληνισμόν τῆς Ἀλβανίας, ἥτις ἐθεωρήθη ὡς πρᾶξις τὴν ὁποίαν οὐδεὶς ἐπίστευεν ὡς δυνατήν, ἦτο ἡ ἐκ μέρους του διάσωσις ἑκατὸν πενήκοντα Κορυτσαίων, καταδικασθέντων εἰς θάνατον ὑπὸ τοῦ Στρατοδικείου Κορυτσᾶς.

Ἡ περίπτωσις αὐτὴ ἔχει ὡς ἐξῆς: Κατὰ τὴν νέαν ἐπιβουλήν τῶν Μ. Δυνάμεων ἐναντίον τῆς Ἑλλάδος τὸν Μάρτιον τοῦ 1914, ὅτε ἡ Βόρειος Ἡπειρος καὶ ἡ Κορυτσᾶ παρεχωρήθησαν ὀριστικῶς εἰς τὸ κατασκευασθὲν νέον Ἀλβανικὸν κράτος, οἱ Ἕλληνες τῆς Κορυτσᾶς ἐπανεστάτησαν κατὰ τῆς καταφώρου ταύτης ἀδικίας τῆς εὐρωπαϊκῆς διπλωματίας.

Δυστυχῶς, ἡ ἐπίσημος Ἑλλάς δὲν ἠδυνήθη νὰ βοηθήσῃ τὴν ἐξέ-

γερσιν τῶν Κορυτσαίων καὶ οὕτως οἱ Ἄλβανοὶ ἐγένοντο εὐχερῶς κύριοι τῆς καταστάσεως. Ἐπηκολούθησαν βαρύτατα ἀντίποινα ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων, μεταξὺ τῶν ὁποίων συνελήφθησαν καὶ ἐνεκλείσθησαν εἰς φυλακὰς χίλια περίπου ἄτομα. Ἐξ αὐτῶν κατεδικάσθησαν ὑπὸ τοῦ ἐκτάκτου Στρατοδικείου Κορυτσᾶς ἑκατὸν πενήκοντα εἰς θάνατον.

Κατ' ἀπόφασιν τῆς Ἀλβανικῆς κυβερνήσεως, οἱ μελλοθάνατοι Ἕλληνες μετεφέρθησαν εἰς τὸ Δυρράχιον διὰ νὰ ἐκτελεσθοῦν, προφανῶς διὰ νὰ εἶναι μακρὰν τῆς Κορυτσᾶς, ὥστε ν' ἀποφευχθῇ νέα ἐπανάστασις τῶν Κορυτσαίων.

Ἀλλὰ εἰς τὸ Δυρράχιον εὕρισκετο ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος. Ὁλων ἡ προσοχὴ καὶ αἱ ἐλπίδες ἐστράφησαν τότε πρὸς αὐτόν. Ὅλοι ἐπίστευον ὅτι δὲν θὰ ἐπέτρεπε νὰ διαπραχθῇ τὸ φοβερὸν αὐτὸ ἔγκλημα. Ἐκεῖνος ποὺ διέσωσε τοὺς Ἄλβανούς ἀπὸ τὸ μαχαίρι τῶν Σέρβων, δὲν θὰ εὕρισκε τὸν τρόπον νὰ διασώσῃ καὶ τοὺς Ἕλληνας;

Οἱ ἑκατὸν πενήκοντα μελλοθάνατοι Κορυτσαῖοι ἐνεκλείσθησαν εἰς τὰς φυλακὰς τοῦ Δυρραχίου ὡς πρόβατα ἐπὶ σφαγὴν. Ἡ Ἀλβανικὴ κυβέρνησις τοὺς ἐγκατέλειπεν εἰς τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Πάραυτα, ὅμως, ἐπενέβη ὁ Ἕλλην Ἱεράρχης. Τὴν ἰδίαν ἡμέραν τῆς ἀφίξεώς των εἰς τὸ Δυρράχιον, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ὠργάνωσεν εἰς τὴν Μητρόπολιν συσσίτιον, ἐξεῦρεν ἄφθονα σκεπάσματα καὶ ἄλλον ρουχισμόν, καὶ ἤρχισε τὰς ἐνεργείας του διὰ τὴν διάσωσίν των.

Ἀπὸ πρωῒας μέχρι νυκτός εὕρισκετο εἰς διαρκῆ κίνησιν, ἐποπτεύων διὰ τὴν τροφὴν τῶν καταδίκων καὶ ἐνεργῶν ἐντόνως διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἀποφυλάκισίν των, διὰ τὴν ὁποίαν ἐλάχισται ἐλπίδες ὑπῆρχον. Ἐν τούτοις, τὸ ἀδύνατον ἔγινε δυνατόν! Οἱ ἑκατὸν πενήκοντα Κορυτσαῖοι ὄχι μόνον διέφυγον τὸν θάνατον, ἀλλὰ καὶ ἀπεφυλακίσθησαν καὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὰς οἰκίας των. Ἀλλὰ πῶς ἐπετεύχθη τοῦτο;

Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἐκίνησε γῆν καὶ οὐρανόν' ἐκινήτοποίησε κατ' ἀρχὴν τοὺς φίλους του Ἀλβανούς φυλάρχους, οἱ ὁποῖοι ἠσθάνοντο δι' αὐτόν ἀληθῶς περίεργον ἐμπιστοσύνην καὶ ἀγάπην. Διὰ τῶν Ἀλβανῶν φυλάρχων ἤσκησε φοβεράν πίεσιν ἐπὶ τῆς Ἀλβανικῆς κυβερνήσεως, παραλλήλως πρὸς τὰς ἰδικὰς του ἐνεργείας παρ' αὐτῇ. Ἐφθασε μέχρι τοῦ σημείου νὰ ἀπειλήσῃ τοὺς Ἀλβανούς κρατοῦντας ὅτι θὰ ἐξεγείρῃ ὀλόκληρον τὸν Ἑλληνορθόδοξον πληθυσμὸν τῆς Ἀλβανίας εἰς ἐπανάστασιν, ἐὰν δὲν ἀπεφυλακίζοντο οἱ Κορυτσαῖοι. Αἱ διαπραγματεύσεις ἐκράτησαν ἐπὶ πολὺν χρόνον, κατὰ τὸν ὁποῖον ὁ Ἕλλην Ἱεράρχης οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν εὕρηκεν ἀνάπαυσιν. Καθημερινῶς, ἡ ἐκπληκτικὴ ἰδιοφυΐα του ἐφεύρισκε νέους τρόπους

ὑποστηρίξεως τοῦ θέματος ποῦ τὸν ἀπησχόλει, νέα μέσα διὰ νὰ προωθῆ τὸ ζήτημα τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν καταδίκων.

Ἡ ἀξιωσίς του δὲ ἦτο ὄχι ἀπλῶς νὰ μετατραπῆ ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀποφυλακισθοῦν οἱ κατάδικοι. Τὰ ἡμίμετρα τὰ ἀπεχθάνεται πάντοτε ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος. Ξεκινᾷ ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ὅτι διὰ νὰ ἐπιτύχη κανεὶς ἓνα θέμα, πρέπει νὰ τὸ ἀντιμετωπίζη ὀλόκληρον καὶ ὄχι σταδιακῶς. Ἡ κατὰ στάδια λύσις καὶ δυσχερῆς καθίσταται καὶ χρόνον πολὺν προϋποθέτει καὶ οὐδεὶς γνωρίζει τί μέλλει νὰ ξημερώσῃ ἢ ἐπομένη.

Ἡ Ἑλληνικὴ κυβέρνησις εἶχε συστήσει νὰ ἐπιδιωχθῆ ἡ μετατροπὴ τῆς ποινῆς τοῦ θανάτου εἰς ἰσόβια δεσμὰ. Ἦτο ἡ εὐχὴ καὶ ἡ ἐλπίδα της. Ἐκεῖνος, ὅμως, δὲν ἤκουσε κανένα· εἶχε τὸν ἰδικόν του τρόπον ἐνεργείας καὶ ἠσθάνετο ἱκανὰς τὰς δυνάμεις του διὰ νὰ ἐπιτύχη τὸν σκοπὸν του. Αἱ Ἀθηναὶ ἔτρεμον, ἀλλ' ὁ Ἕλληνας Ἱεράρχης δὲν ἀνησύχει.

Ἀπὸ τὴν ἀρχὴν αὐτὴν ἐκκινῶν ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος καὶ ἐν προκειμένῳ, δὲν ἀφῆκεν εἰς τοὺς Ἀλβανοὺς κυβερνήτας περιθώριον διὰ νὰ παζαρεύσουν. Ἦθελε τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν Κορυτσαίων καὶ τὴν ἐπέτυχε.

Ἐπειτα ἀπὸ δύο μῆνας παραμονῆς τῶν μελλοθανάτων εἰς τὰς φυλακὰς τοῦ Δυρραχίου, οὗτοι ἀφέθησαν ἐλεύθεροι, ἐπιστρέψαντες εἰς τὰς οἰκίας των!

Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος εἶχε γίνει δι' αὐτοὺς καὶ δι' ὅλους τοὺς Ἕλληνας τῆς Ἀλβανίας θρυλικὴ προσωπικότης.

Εἶχεν ἐπιτύχει τὸ ἀπίθανον!

ΑΠΟΧΩΡΗΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΙΓΚΗΠΟΣ

Ὁ ἀτυχὴς Πρίγκηψ Γουλιέλμος, πρὶν καλὰ-καλὰ προφθάσῃ νὰ ὀργανώσῃ τὸν πυρῆνα τῆς Διοικήσεώς του, ἀντεμετώπισε τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Ἐσσάτ Πασᾶ—προσωπικοῦ φίλου τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου—ἐνισχυομένου ὑπὸ τῆς Ἰταλίας, ἡ ὁποία ἐπεδίωκε τώρα ν' ἀποκτήσῃ ἀποτελεσματικὴν ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ νέου Ἀλβανικοῦ κράτους. Ἡ ἐπανάστασις, μὴ ὀργανωθεῖσα καλῶς καὶ προδοθεῖσα, κατεστάλη εὐχερῶς, τοῦ ἀρχηγοῦ της καταφυγόντος εἰς τὴν Ἰταλίαν.

Ὀλίγον χρόνον μόνον μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Ἐσσάτ Πασᾶ, ὁ Πρίγκηψ Γουλιέλμος ἀντεμετώπισε νέαν λαϊκὴν ἐξέγερσιν ὑπὸ τὸν Μουσταφᾶν Μπέην, μετέπειτα πρόεδρον τῆς Ἀλβανικῆς Γερουσίας. Ἡ νέα ἐπανάστασις εἶχεν ὡς βασικὸν αἶτημα τὴν ἀποχώρησιν τοῦ Πρίγκηπος Γουλιέλμου ἐκ τῆς Ἀλβανίας.

Μεταξὺ τῶν ὄρων τοὺς ὁποίους ἔθεσαν οἱ ἐπαναστάται εἰς τὴν Ἀλβανικὴν κυβέρνησιν τοῦ Τουρχάν Πασᾶ, πρῶην πρέσβεως τῆς Τουρκίας εἰς τὴν Πετρούπολιν, ἦτο ἡ ἀξίωσις νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς τὸν Ἕλληνα Ἱεράρχην νὰ μεταβῇ εἰς τὸ ἐπαναστατικὸν στρατόπεδον. Ὁ Πρίγκηψ Γουλιέλμος, εὐθύς ὡς παρέλαβε τὸ πρωτόκολλον, συνεκάλεσε Συμβούλιον τοῦ Στέμματος, εἰς τὸ ὁποῖον ἔλαβον μέρος οἱ πρέσβεις τῶν ἑξ προστατίδων Δυνάμεων. Κατ' αὐτὸ ὁ Ἀλβανὸς Ἡγεμὼν ἀνέγνωσε τὸ πρωτόκολλον καὶ εἶπεν :

— Ἰδού, ἐξ αὐτοῦ καὶ μόνου ἀποδεικνύεται ὅτι ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος συμμετέχει τῆς ἐπαναστάσεως.

Εἰς τὸν Ἀλβανὸν Ἡγεμόνα ἀπήντησεν ὁ Ρῶσος πρέσβυς Πετράγιεφ :

— Μεγαλειότατε, ἐγὼ καὶ οἱ συνάδελφοί μου Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας φιλοξενούμεθα παρὰ τοῦ Ἕλληνοῦ Ἱεράρχου (ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἐφιλοξένει εἰς τὴν Μητρόπολιν τοὺς πρεσβευτὰς Ἀγγλίας, Ρωσίας καὶ Γαλλίας, ἐλλείψει οἰκημάτων) καὶ εὐρίσκομεν ὅτι εἶναι ἀνώτερος ἄνθρωπος. Τοῦ ζητοῦν οἱ Χριστιανοὶ τοῦ νὰ μεταβῇ εἰς τὸ στρατόπεδον διὰ νὰ λάβουν τὰς συμβουλὰς του.

Ὅταν ὁ Ρῶσος πρέσβυς ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Μητρόπολιν, ἐδιηγήθη τὰ ἀνωτέρω εἰς τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον καὶ τοῦ συνέστησε νὰ συναντήσῃ τὸν Ἀλβανὸν Πρωθυπουργὸν καὶ νὰ διαμαρτυρηθῇ διὰ τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ Πρίγκηπος Γουλιέλμου.

Μία ἐξήγησις μὲ τὸν Ἀλβανὸν Πρωθυπουργὸν δὲν ἔβλαπτεν. Ὁ Τουρχάν Πασᾶς ἐδέχθη μὲ ἐξαιρετικὴν φιλοφροσύνην τὸν Ἕλληνα Ἱεράρχην, δὲν ἠθέλησεν, ὅμως, ν' ἀκούσῃ λέξιν περὶ τοῦ θέματος ποὺ ἐπρόκειτο νὰ τοῦ ὁμιλήσῃ καὶ τοῦ εἶπε :

— Σεβασμιώτατε, ἡξεύρω τὸ κῦρος ποὺ ἔχετε παρὰ τῷ ἀρχηγῷ τῆς ἐπαναστάσεως. Θὰ θέσω εἰς τὴν διάθεσίν σας ὅσα χρήματα θέλετε διὰ νὰ καταστείλωμεν τὴν ἐπανάστασιν. Μὲ τὰ χρήματα θὰ δελεάσωμεν τοὺς ἐπαναστάτας.

— Τώρα εἶναι πλέον ἀργά, ἀπήντησεν ὁ Μητροπολίτης Δυρραχίου. Δὲν ἠμπορῶ νὰ ἀναλάβω τὴν εὐθύνην αὐτήν.

Δὲν ἠμποροῦσε, πράγματι, ἢ δὲν ἠθελε νὰ κατασταλῇ ἡ ἐπανάστασις ;

Ὅταν τοῦ ἀπηύθυνα τὴν ἐν λόγω ἐρώτησιν, μὲ ἐκοίταξε κατὰ πρόσωπον καὶ μειδιῶν μοῦ εἶπεν :

— Ἐσεῖς ποῖαν γνώμην ἔχετε ;

— Ἡ γνώμη μου εἶναι ὅτι ἠμπορούσατε νὰ ἐπέμβητε καὶ νὰ ἐπιτύχετε καλὰ ἀποτελέσματα ὑπὲρ τῶν ἀπόψεων τοῦ Ἀλβανοῦ Πρωθυπουργοῦ, χάρις εἰς τὰς στενὰς σχέσεις σας μὲ τὸν ἀρχηγὸν

τῶν ἐπαναστατῶν Μουσταφᾶν Μπέην. Δὲν ἐπενέβητε, ὅμως, διότι ἡ ἐπανάστασις ἦτο ὅ,τι εὐνοϊκώτερον διὰ τὰ σχέδιά σας. Ἐφ' ὅσον ἐπέτυχε, διατί νὰ διαλυθῆ; Αὐτή, νομίζω, ἦτο ἡ σκέψις σας.

Ἀπάντησις :

— Εὐρισκόμενος εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ Ἀλβανοῦ Πρωθυπουργοῦ, ἀντελήφθην ὅτι τὸ καθεστῶς τοῦ πρίγκηπος Γουλιέλμου

ΔΥΡΡΑΧΙΟΝ 1914: Ὁ Ἱεράρχης Δυρραχίου Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἐν μέσῳ τοῦ Ρουμανικοῦ στρατοῦ, ἀποσταλέντος εἰς Ἀλβανίαν πρὸς ὑποστήριξιν τοῦ Πρίγκηπος Γουλιέλμου τοῦ Β΄.

εἶχε καταρρεύσει. Ἡ Ἀλβανικὴ Ἡγεμονία, διὰ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ Μουσταφᾶ Μπέην, εἶχεν, ἐπίσης, ὀριστικῶς ὑπονομευθῆ ἐκ τῶν ἔσω, διὰ τῶν ἰδίων τῶν Ἀλβανῶν. Προσπάθεια ἐκ μέρους μου διασώσεώς της θὰ ἐσήμαινε κολοσσιαίαν ἀνοησίαν, σφάλμα ἐξικνούμενον μέχρις ἐθνικοῦ ἐγκλήματος. Τὴν ἄφησα, λοιπόν, νὰ ἀποθάνη.

Ὁ Ἀλβανὸς Πρωθυπουργὸς τοῦ ἐχορήγησε προθύμως ἄδειαν νὰ μεταβῆ εἰς τὸ ἐπαναστατικὸν στρατόπεδον, ἔνθα, φυσικὰ, ἐλήφθησαν ἐντελῶς ἀντίθετοι ἀποφάσεις.

Ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς ἐπαναστάσεως καὶ ἐγκαταλειφθεὶς ὑπὸ τῶν Δυνάμεων ὁ Πρίγκηψ Γουλιέλμος, ἐξηναγκάσθη τὴν 8ην Σεπτεμβρίου

1914, ἔξ μόνις μῆνας ἀπὸ τῆς ἀποβιβάσεώς του εἰς τὴν Ἀλβανίαν, νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν χώραν.

Ἀποχωρῶν τῆς Ἀλβανίας ὁ ἀτυχὴς Ἡγεμὼν, ἐγκατέλειπεν εἰς τὴν τύχην του τὸ Ρουμανικὸν τάγμα στρατοῦ, τὸ ὁποῖον τοῦ εἶχε παραχωρήσει ἡ Ρουμανικὴ κυβέρνησις, λόγω τῶν συγγενικῶν δεσμῶν του μετὰ τὴν Ρουμανικὴν Βασιλικὴν οἰκογένειαν. Ἡ σύζυγος τοῦ Γουλιέλμου ἦτο ἀδελφὴ τῆς Βασιλίσσης Μαρίας τῶν Ρουμάνων.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Γουλιέλμου, τὸ Ρουμανικὸν τάγμα διελύθη καὶ οἱ στρατιῶται διεσκορπίσθησαν, ἀποβάντες μάλιστα τῆς περιοχῆς. Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος μοῦ ἔλεγεν, ὅτι οὐδέποτε εἶδε πτωχότερον στρατόν. Μεγάλον ἀριθμὸν πεινασμένων στρατιωτῶν συνεκέντρωσεν εἰς τὴν Μητρόπολιν καὶ τοὺς συνετήρει ἀπὸ φιλανθρωπίας, δοθέντος ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ὁμοδόξων καὶ συμμάχων τῆς Ἑλλάδος.

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΑΛΒΑΝΙΚΗΣ ΠΕΡΟΥΣΙΑΣ

Ἡ ὑφισταμένη καὶ πρὸ τῆς ἀποχωρήσεως τοῦ Πρίγκηπος Γουλιέλμου ἀναρχία, ἠϋξήσθη περισσότερο μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του. Ἡ Ἀλβανία παρέμεινεν ἄνευ διοικήσεως μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου 1914, ὅτε ἐσχηματίσθη εἰς τὸ Δυρράχιον Πολιτικὴ Διοίκησις πρὸς ἐπιβολὴν κάποιας τάξεως. Εἰς ταύτην ἔλαβε μέρος καὶ ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος, ὡς Ἐθνάρχης τοῦ Ἑλληνορθοδόξου πληθυσμοῦ. Ἐν τούτοις, ἡ ἀναρχία δὲν κατέστη δυνατόν νὰ περισταλῇ.

Πρὸ τῆς τοιαύτης καταστάσεως εὐρεθεῖσαι αἱ ἔξ προστάτιδες Δυνάμεις, ἐνετάλησαν τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν τὴν 8ην Σεπτεμβρίου 1914 νὰ καταλάβῃ τὴν Βόρειον Ἠπειρον πρὸς ἐπιβολὴν τῆς τάξεως. Ταυτοχρόνως ἡ Ἰταλία ἐγκαθίστατο εἰς Αὐλῶνα. Ἡ Βόρειος Ἠπειρος ἐπανήρχετο, οὕτω, εἰς τὰς μητρικὰς ἀγκάλας, ἐν ἀναμονῇ τῆς ὀριστικῆς διευθετήσεως τοῦ Βορειοηπειρωτικοῦ ζητήματος ὑπὸ τοῦ Συνεδρίου τῆς Εἰρήνης. Αἱ κυβερνήσεις τῶν Δυνάμεων εἶχον πεισθῆ πλεον ὅτι οἱ Ἀλβανοὶ ἦσαν ἀνίκανοι νὰ αὐτοκυβερνηθοῦν καὶ νὰ διοικήσουν ξένας μειονότητας, ὡς ἡ Ἑλληνικὴ τῆς Βορείου Ἠπείρου.

Ἡ εὐφυῆς πολιτικὴ καὶ οἱ ἀγῶνες τοῦ Ἑλληνος Ἱεράρχου Δυρραχίου εἶχον φέρει πλουσίους καὶ εὐχύμους καρπούς. Ἀλλ' ἄς παρακολουθήσωμεν τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον εἰς τὰ γεγονότα ποὺ ἠκολούθησαν τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Πρίγκηπος.

Μεταξὺ τῶν πρώτων ἀποφάσεων ποὺ ἔλαβε τὸ προσωρινὸν ὑπὸ τὸν Ἐσπᾶτ Πασᾶν καθεστῶς, ἦτο ἡ ἴδρυσις Βουλῆς καὶ Γερουσίας πρὸς σταθεροποίησιν τῆς Ἡγεμονίας. Κατὰ τὰς ἐκλογὰς πρὸς ἀνά-

δειξιν τῶν Γερουσιαστῶν οἱ Μουσουλμᾶνοι τοῦ Δυρραχίου ἔθεσαν ὡς ὑποψήφιον τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον, παρὰ τὰς ἀντιρρήσεις του, συνισταμένας εἰς τὸ ὅτι τὸ ἐκκλησιαστικόν του ἀξίωμα δὲν τοῦ ἐπέτρεπε ν' ἀναμιχθῆ εἰς ἀλλότρια ἔργα. Ἄλλ' οἱ Μουσουλμᾶνοι ἐπέμειναν ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἦσαν ἀμετάπειστοι. Ὑπεχρεώθη, λοιπόν, ὁ Ἕλληνας Ἱεράρχης ν' ἀποδεχθῆ τὴν ὑποψηφιότητα. Ἐξῆλθεν, ὅμως, εἰς περιοδείαν ἀνὰ τὴν ἐπαρχίαν του, ὑποδεικνύων ἐντόνως εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐκλογεῖς νὰ μὴ τὸν ὑποστηρίξουν.

Παρὰ ταῦτα, οἱ Μουσουλμᾶνοι, πολὺ περισσότεροι τῶν Ἑλλήνων, τὸν ἔφερον εἰς τὴν Γερουσίαν. Εἰς ταύτην ἐξελέγη Ἀ' Ἀντιπρόεδρος τοῦ Σώματος, Πρόεδρος τοῦ ὁποίου ἐξελέγη ὁ Μουσταφᾶ Μπέης, ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἐπαναστάσεως ποὺ ἐξεθρόνισε τὸν Πρίγκηπα Γουλιέλμον.

Ἡ ἀκτινοβολία τῆς προσωπικότητος τοῦ Ἑλληνος Μητροπολίτου ἐπισκιάζει ὅλας τὰς κυβερνητικὰς προσωπικότητας, καὶ αὐτὸν τὸν Πρόεδρον τοῦ Σώματος. Οἱ Ἀλβανοὶ Γερουσιασταὶ σύρονται κυριολεκτικῶς πίσω ἀπὸ τὰς ἀπόψεις του. Ψηφίζουν καὶ ἐγκρίνουν ὅ,τι ἐκεῖνος ἐγκρίνει. Τοῦτο ἐξερεθίζει τὸν Μουσταφᾶν Μπέην, ὁ ὁποῖος δεικνύει τὴν δυσφορίαν του. Ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα συνεχίζεται. Οἱ Ἀλβανοὶ ἐμπιστεύονται περισσότερο τὸν Ἕλληνα Ἱεράρχην ἀπὸ τοὺς ἰδικούς των κυβερνήτας. Τοσοῦτον ἦτο τὸ κῦρος τῆς προσωπικότητός του.

Τὸν δεῦτερον μῆνα ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της, ἡ Γερουσία ἀποφασίζει τὴν ἀνάθεσιν τῆς Ἀλβανικῆς Ἡγεμονίας εἰς Μουσουλμᾶνον Πρίγκηπα καὶ ὡς τοιοῦτος προτείνεται ὁ υἱὸς τοῦ ἐκπτώτου Σουλτᾶνου Χαμήτ, Πρίγκηψ Βουρχανεντήν. Ταυτοχρόνως ἐκλέγεται διμελῆς ἀντιπροσωπεία ἐκ τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου καὶ τοῦ Ἀλῆ Ἑλβασάνι, πρῶτον Βουλευτοῦ εἰς τὴν Τουρκικὴν Βουλὴν, ἡ ὁποία θὰ μετέβαιεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν διὰ νὰ συνεννοηθῆ σχετικῶς μετὰ τὴν κυβέρνησιν τῶν Νεοτούρκων.

Ἡ ἰδιότυπος πολιτικὴ ἰδιοφυΐα τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου ἤστραψε καὶ ἐβρόντησε καὶ πάλιν. Ἀφοῦ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας δὲν ἐνεφανίσθη εἰς τὴν Γερουσίαν, προφασιζόμενος τὸν ἀσθενῆ, ἀπήντησε τέλος ὅτι τοῦ ἦτο ἀπηγορευμένον νὰ ἐξέλθῃ τῆς ἐπαρχίας του ἄνευ ἐγγράφου ἀδείας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Ἐτσι ὁ Ἀλῆ Ἑλβασάνι ἀνεχώρησε μόνος διὰ Κωνσταντινούπολιν, ἵνα ἐνεργήσῃ καὶ ἐκδοθῆ ἡ ἄδεια τοῦ Πατριαρχείου.

Τὸ ζήτημα ἦτο νὰ κερδηθῆ χρόνος. Τὸ νέον Ἀλβανικὸν καθεστῶς ἦτο τόσο σαθρόν, ὥστε νὰ μὴ γνωρίζῃ κανεὶς τί θὰ ἐξημερώσῃ ἢ ἐπομένῃ. Αὐτὸ καὶ ἐγένεν. Ὀλίγας ἡμέρας ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεως

τοῦ Ἀλῆ Ἐλβασάνι, ἡ κυβέρνησις τοῦ Ἐσσάτ Πασᾶ ἀνετράπη ἀπὸ ἐπανάστασιν ὑπὸ τὸν Ἀρχιμουφτήν τῶν Τιράνων Ἰνδρόκ, τὸν ἐξ Ἀνδρονικίου. Ἡ ἐκλογὴ τοῦ Βουρχανεντήν ἐματαιώθη, ἡ κυβέρνησις καὶ ἡ Γερουσία διελύθησαν, καὶ νέον, μεγαλύτερον, ἀκόμη, χάος ἐδημιουργήθη εἰς τὰ πράγματα τῆς Ἀλβανίας.

Πρὸς τὸ παρόν, τοῦλάχιστον, ἀπὸ διεθνούς ἀπόψεως δὲν ὑπῆρχε πλέον θέμα Ἀλβανικῆς ἀνεξαρτησίας. Τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1915 αἱ Μ. Δυνάμεις διὰ τῆς Συνθήκης τοῦ Λονδίνου ἀπεφάσιζαν τὸν διαμελισμὸν τῆς Ἀλβανίας καὶ τὴν διανομὴν αὐτῆς μεταξὺ τῶν ὁμόρων Ἐπικρατειῶν. Τοῦτο, βέβαια, τελικῶς δὲν ἐπραγματοποιήθη, ἀλλ' ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ κατάστασις εἶχε βελτιωθῆ ἄρκετὰ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία, ἐπωφεληθεῖσα τῶν τοιούτων διαθέσεων τῶν Δυνάμεων, προσαρτᾶ ἐπισήμως (Μάρτιος τοῦ 1916) τὴν Βόρειον Ἡπειρον καὶ τὴν Κορυτσᾶν.

Τὸ ἐπαναστατικὸν καθεστῶς τοῦ Μουσταφᾶ Ἰνδρόκ δὲν ἐπέζησεν ἐπὶ πολὺ. Ἀνετράπη ὑπὸ τῶν Σέρβων, διὰ τῆς προελάσεως ὀλοκλήρου Σερβικῆς μεραρχίας στρατοῦ.

Ἐδόθη καὶ πάλιν εἰς τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον ἡ εὐκαιρία νὰ προσφέρῃ νέας ὑπηρεσίας εἰς τὸν Ἀλβανικὸν πληθυσμὸν καὶ παραλλήλως νὰ προωθήσῃ, διὰ τῶν φίλων τοῦ Σέρβων, τὰ ἰδικὰ του ζητήματα. Ἰδιαιτέρας προσπάθειάς κατέβαλε διὰ νὰ διωσῶσιν ἀπὸ τὸν θάνατον τὸν Μουσταφᾶν Ἰνδρόκ, ἀλλὰ τὴν φορὰν αὐτὴν οἱ Σέρβοι ἐδείχθησαν ἄκαμπτοι. Ὁ ἐπαναστάτης αὐτὸς εἶχε διαπράξει βαρύτατα ἐγκλήματα εἰς βάρος τῶν Σέρβων. Ἐξετελέσθη μαζὺ μὲ πολλοὺς συγγενόχους του.

Αὐτὸς εἶναι ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ὡς ἄνθρωπος καὶ Χριστιανός. Αὐτὴν τὴν τρυφερὰν ἀγάπην του πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ἡ ὁποία τὸν ἐκάμνε ν' ἀγωνίζεται διὰ νὰ σώζῃ τὴν ζωὴν ἀλλοθρήσκων, κακοὶ ἄνθρωποι δὲν ἠθέλησαν νὰ τὴν ἀναγνωρίσουν, ὅταν ἐξεδηλώθη ὑπὲρ τοῦ ποιμνίου του, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ 1941 - 1944.

Τὴν νέαν ἐγκατάστασιν τῶν Σέρβων εἰς τὴν Ἀλβανίαν ἐπηκολούθησαν ἐχθροπραξίαι μεταξὺ αὐτῶν, τῶν Ἰταλῶν καὶ τῶν Αὐστριακῶν, μὲ ἀποτέλεσμα ν' ἀναγνωρισθοῦν εἰς τὴν Ἰταλίαν δικαιώματα ἐγκαταστάσεως προτεκτοράτου. Ἡ Ἑλλάς εὕρισκετο εἰς τὴν Βόρειον Ἡπειρον.

Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος εἰς τὸ Δυρράχιον ἐκάθητο εἰς ἀναμμένα κάρβουνα. Ἦτο ὁ μόνος Ἕλληνας εἰς τὴν Ἀλβανίαν, ὁ ὁποῖος

δέν ἔβλεπεν ὡς ὀριστικὴν τὴν ἐγκατάστασιν τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Βόρειον Ἠπειρον. Λόγῳ τῆς θέσεώς του εἰς τὴν διοίκησιν τῆς χώρας, περιήρχοντο εἰς αὐτὸν ἀνησυχαστικαὶ πληροφορίες περὶ τῶν πραγματικῶν σκέψεων τῶν Δυνάμεων ἐπὶ τοῦ μέλλοντος τῆς Ἀλβανικῆς Ἡγεμονίας. Τὰ πράγματα ἐφαίνοντο ἀντίθετα πρὸς τοὺς Ἑλληνικοὺς πόθους.

Ἡ Ἰταλία, ἐν τῷ μεταξύ, εἶχεν εἰσέλθει εἰς τὸν συμμαχικὸν συνασπισμὸν τῆς ANΤANT καὶ ἦτο τώρα τὸ χαϊδεμένο παιδί τῶν Συμμάχων. Τὸ χειρότερον ἦτο ὅτι δέν εὐρίσκετο πλέον εἰς τὴν κυβέρνησιν ὁ Ἑλ. Βενιζέλος, τὸν ὁποῖον ἔτρεμον οἱ Ἰταλοί. Ἔτσι, τὸ θέμα τῆς Βορείου Ἠπείρου ἀρχίζει νὰ διέρχεται νέαν κρίσιν, ἐκραγεῖσαν τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1916. Οἱ Ἰταλοί, χωρὶς καμμίαν ἐντολήν, προέβησαν ἀπὸ τὴν Αὐλώνα καὶ κατέλαβον τὴν Βόρειον Ἠπειρον, μὲ τὴν δικαιολογίαν τῆς ἐξαπλώσεως τοῦ μετώπου τῶν πρὸς τὴν Θεσσαλονίκην. Οὕτως ἡ Βόρειος Ἠπειρος διὰ δευτέραν φοράν ἀπεσπᾶτο τῆς μητρικῆς ἀγκάλης καὶ περιήρχετο τελικῶς ὑπὸ τὸν Ἀλβανικὸν ζυγόν, πολὺ χειρότερον τοῦ Ὀθωμανικοῦ. Καὶ τὰς συνεπείας αὐτοῦ τὰς ὑφίσταται μέχρι σήμερον.

Δυστυχῶς, ἡ πρόβλεψις τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου ἐδικαιώθη καθ' ὅλην τὴν γραμμὴν. Πενταετὴς σκληρὰ πάλη ἀπέβη ἐπὶ ματαίῳ. Νέοι ἀγῶνες, ἀκόμη σκληρότεροι τῶν προηγουμένων, ἀνέμενον καὶ ἐκεῖνον καὶ τὸν Ἑλληνισμὸν τῆς Ἀλβανίας. Καὶ ὅλα αὐτά, χωρὶς ἀποτέλεσμα: Ἡ Βόρειος Ἠπειρος ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι σκλαβωμένη. Ἐν τούτοις, θὰ ἔλθῃ καὶ ἡ ἡμέρα τῆς Ἀναστάσεως. Οἱ λαοί, ποὺ ξεύρουν ν' ἀγωνίζωνται, ποτε δέν πεθαίνουν· καὶ ἀποσποῦν οἱ ἴδιοι τὴν ἐλευθερίαν, τὴν ὁποῖαν τοὺς ἀρνοῦνται οἱ ἄδικοι καὶ ἄνομοι Μεγάλοι.

ΚΑΙ ΠΑΛΙΝ ΟΙ ΣΕΡΒΟΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΛΒΑΝΙΑΝ

Αἱ ἀτυχίαι τοῦ Σερβικοῦ Ἔθνους κατὰ τὸν πρῶτον Παγκόσμιον πόλεμον, ὑπῆρξαν μεγάλαι καὶ ὀδυνηραί. Οὕτω, τὸν Νοέμβριον τοῦ 1915, τὰ Σερβικὰ στρατεύματα, καταδιωκόμενα ὑπὸ τῶν ἠττημένων Γερμανο-βουλγαρικῶν δυνάμεων, εἰσῆλθον εἰς τὴν Ἀλβανίαν κακῶς. Τὸν Σερβικὸν στρατὸν ἠκολούθει ἡ Βασιλικὴ Σερβικὴ Οἰκογένεια καὶ πλῆθος πολιτικῶν ἀνδρῶν καὶ κληρικῶν.

Ὁ Μητροπολίτης Δυρραχίου, εὐθύς ὡς ἐπληροφορήθη τὰ νέα δεινὰ τῶν Σέρβων, ἔσπευσεν εἰς τὰ Τίρανα καὶ ὑπεδέχθη τοὺς Σέρβους Βασιλεῖς, πρὸς τοὺς ὁποίους παρέσχε φιλοξενίαν. Κατὰ τὴν ἐπιστροφήν του εἰς τὸ Δυρράχιον, ἐδέχθη τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Ἀντιβα-

σιλέως Διαδόχου Ἀλεξάνδρου, ὁ ὁποῖος τοῦ ἐξέφρασε «τὰς εὐχαριστίας τοῦ Σερβικοῦ Ἔθνους καὶ τῆς Βασιλικῆς Οἰκογενείας διὰ τὰς ὑπηρεσίας ὅς προσέφερεν εἰς τὸν Σερβικὸν Λαὸν καὶ τοὺς Σέρβους Βασιλεῖς».

Ὁ Ἀντιβασιλεὺς Ἀλέξανδρος συνεχάρη τότε τὸν Ἑλληνα Μητροπολίτην διὰ τὸ οἶκημα τῆς Μητροπόλεως Δυρραχίου, τὸ ὁποῖον ἐχαρακτήρησεν ὡς «μικρὸ παλάτι». Πρὶν ἀπὸ τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον, ἡ Μητρόπολις ἦτο μία ταπεινὴ οἰκία, ὅπως διακρίνεται εἰς τὴν σχετικὴν φωτογραφίαν (σελ. 73).

Εὐθὺς μετὰ τὴν εἰρήνην, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος, ἐξόριστος τότε εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, προσεκλήθη ἐπισήμως ἀπὸ τὴν Σερβικὴν κυβέρνησιν νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν Σερβίαν, «ἵνα ὁ Σερβικὸς λαὸς τὸν γνωρίσῃ καὶ τοῦ ἐκφράσῃ τὴν εὐγνωμοσύνην του».

Τὰ αἰσθήματα τῶν Σέρβων πρὸς τὸν Ἑλληνα Μητροπολίτην παραμένουν ἀναλλοίωτα καὶ σήμερον ἀκόμη. Εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τῆς Μητροπόλεως Μυτιλήνης εὐρίσκεται ἀνηρτημένη μεγάλου μεγέθους φωτογραφία τοῦ ἀποθανόντος Πατριάρχου τῶν Σέρβων Βαρνάβα μὲ ἰδιόχειρον ἀφιέρωσίν του εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, ἔχουσιν οὕτω :

Τῷ Σεβασμιωτάτῳ Μητροπολίτῃ Κυρίῳ Κυρίῳ

Ἰακώβῳ, δεῖγμα σεβασμοῦ καὶ εὐλαβοῦς ἀγάπης.

Ἐν Βελιγραδίῳ (Σερβίας), 8/21 Νοεμβρίου 1931.

† *Ὁ Βελιγραδίου ΒΑΡΝΑΒΑΣ*

Ὄταν τὸ 1933 ὁ ἀειμνηστὸς Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Μελέτιος Μεταξάκης εὐρίσκετο εἰς τὴν Μυτιλήνην ὡς φιλοξενούμενος τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, ἀναγνώσας τὴν ἀφιέρωσιν, ἐξεφράσθη ὡς ἀκολούθως :

—Εἶναι ἄηθες νὰ γράφῃ οὕτω Πατριάρχης πρὸς Μητροπολίτην!

Ὁ προκάτοχος τοῦ σημερινοῦ Πατριάρχου τῶν Σέρβων Γαβριήλ, εἰς ἐπιστολὴν του πρὸς τὸν Μητροπολίτην Μυτιλήνης τὸν ὀνομάζει : «ἀληθινὸν φίλον ἐμοῦ καὶ τοῦ λαοῦ μου».

Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη εἶναι ἀπάντησις εἰς τοιαύτην τοῦ Μητροπολίτου Μυτιλήνης, εἰς τὴν ὁποῖαν οὗτος ἠσχολεῖτο μὲ τὰ μεγάλα ζητήματα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ ἐζήτηει τὴν μεσολάβησιν τοῦ Σέρβου Πατριάρχου διὰ τὴν ἀπόδοσιν τῶν ἀπαχθέντων ὑπὸ τῶν

συμμοριτών Ἑλληνοπαίδων. Λόγω τοῦ ἐνδιαφέροντός της τὴν παραθέτομεν κατωτέρω :

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ
ΣΕΡΒΙΚΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΑΡΙΘΜ. 49

Βελιγράδιον, 25—2—1950

Σεβασμιώτατε,

Εὐγενικὲ ἐν Χριστῷ ἀδελφὲ καὶ φίλε Μητροπολίτα Μυτιλήνης κ. Ἰακώβε

Τὴν πολύτιμον φιλικὴν ἐπιστολὴν Σας τῆς 20 Δεκεμβρίου 1949, ἀριθμ. 1761, ἔλαβον μόλις τὴν 21 τρ. μηνὸς Φεβρουαρίου. Ἡ ἐπὶ τρίμηνον καθυστέρησις τῆς ἐπιστολῆς Σας δὲν μειώνει τὴν χαρὰν τὴν ὁποίαν μοὶ ἐπροξένησε. Μὲ αἰσθήματα εἰλικρινοῦς ἀδελφικῆς ἀγάπης ἀπευθύνω εἰς τὴν Σεβασμιότητά Σας τοὺς ἐγκαρδίους χαιρετισμοὺς καὶ τὰς καλλιτέρας εὐχὰς ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῶν μεγάλων ἐορτῶν τῶν Χριστουγέννων καὶ τοῦ νέου ἔτους 1950.

Εἶναι ἀναμφισβήτητος ἀλήθεια ὅτι ὁ δεύτερος σκληρὸς παγκόσμιος πόλεμος ἔφερεν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα τρομερὰς καταστροφὰς καὶ μεγάλα δεινὰ, τὰ ὁποῖα ἔπληξαν κατὰ τρόπον ἀμείλικτον καὶ ἡμᾶς. Ὁ Θεὸς ἐπέτρεψε νὰ ὑποφέρουν οἱ μαρτυρικοὶ λαοὶ μας καί, κατὰ συνέπειαν, δίκαιον εἶναι νὰ ὑποφέρωμεν μαζὺ τῶν καὶ ἡμεῖς οἱ ἀρχιερεῖς τῶν.

Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα, συμμερίζομαι ἀπόλυτον τὴν λύπην Σας καὶ τὴν στενοχωρίαν Σας λόγῳ τῶν ταλαντεύσεων καὶ ἀνωμαλιῶν, αἱ ὁποῖαι παρατηροῦνται εἰς τὰς ἀμοιβαίας σχέσεις μεταξὺ τῶν Ἁγίων αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολικῆς Χριστιανικῆς ὀρθοδοξίας. Αἱ ἀνεπιθύμητοι ἐξελίξεις τῶν τελευταίων ἐτῶν, ψυχραίνουν τὴν ἀγάπην καὶ τὴν συνεργασίαν μεταξὺ τῶν ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἀπειλοῦν τὴν ἀγνότητα τῆς διδαχῆς τοῦ Χριστοῦ, τὴν ἀπ' αἰώνων τηρουμένην καὶ κλονίζουν τὴν δογματικὴν κανονικὴν ἐνότητα διὰ μονοπλεύρων καὶ ἀπερισκέπτων ἐνεργειῶν, αἱ ὁποῖαι δύνανται νὰ ἔχουν μοιραίας συνεπειάς διὰ τὴν Ἁγίαν μας Ἐκκλησίαν, ἐὰν δὲν ματαιωθοῦν ριζικῶς καὶ ἐγκαίρως.

Ἐχων ὑπ' ὄψιν τὴν ὑφισταμένην διάστασιν καὶ ἀσυμφωνίαν εἰς τὴν Ἁγίαν μας Ὀρθόδοξον Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν, ὑπέβαλον εἰς τὴν ἐν Μόσχᾳ σύσκεψιν τοῦ 1948 ἡτιολογημένην πρότασιν, διὰ τῆς ὁποίας ἐζήτησαν, ὅπως ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης καὶ ὁ ἐν Μόσχᾳ Πατριάρχης τῆς Ρωσίας ἀναλάβουν ἐν συνεννοήσει κοινὴν πρωτοβουλίαν εἰς τὰς ὑπ' αὐτοὺς ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας, ὥστε νὰ διευθετηθοῦν ὅλαι αἱ μεταξὺ τῶν διαφοραὶ καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ ἡ ἀδελφικὴ ὁμόνοια, ἀγάπη καὶ συνεργασία, ὅπως εἰς τὰς ἐσωτερικὰς ὑποθέσεις. οὕτω καὶ εἰς τὴν ἐξωτερικὴν ἐπικοινωνίαν μετὰ τὰς λοιπὰς Χριστιανικὰς Ἐκκλησίας, ἐναντι τῶν ὁποίων ἡ Ἀνατολικὴ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία θὰ παρουσιάζετο ἡνωμένη.

Ἐκτὸς αὐτοῦ, ἐπρότεινα νὰ ἐτοιμασθῇ νέα ἔκδοσις τῆς Ὁρθοδόξου Χριστιανικῆς ἔξομαλύνσεως (ὁμολογίας). Τὸ σχέδιον αὐτὸ ἐτόνισα καὶ εἰς τὴν πρὸς τὴν Α. Παναγιότητα τὸν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως κ. Ἀθηναγόραν ἀπάντησίν μου, ὅστις, κατὰ τὴν ταπεινὴν μου γνώμην, λόγω τῆς θέσεώς του ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, θὰ ἔπρεπε νὰ προεξάρχη εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο οὕτως, ὥστε ἡ ὀρθοδοξία μὴ πέσῃ εἰς μεγαλύτερον χάος καὶ διάστασιν. Ἐγὼ θὰ ἦμην εὐτυχής, ἐὰν ἠδυνάμην νὰ συζητήσω σχετικῶς μετὰ τινος ἀντιπροσώπου τῆς Α. Μακαριότητος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Σπυρίδωνος, ἐφ' ὅσον δὲν θὰ μὲ ἐκώλυον αἱ παροῦσαι συνθηκαί.

Πρὸ τινος, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῶν ἀδελφικῶν ἐπιστολῶν τῆς Α. Μακαριότητος τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Χριστοφόρου καὶ τῆς Α. Μακαριότητος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Σπυρίδωνος, ἐμεσολάβησα εἰς τὴν Γιουγκοσλαβικὴν Κυβέρνησιν διὰ τὸ τραγικὸν ζήτημα τῶν Ἑλληνοπαίδων. Διὰ τῆς Κρατικῆς Θρησκευτικῆς Ἐπιτροπῆς παρὰ τῷ Προεδρείῳ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Ὁμοσπόνδου Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Γιουγκοσλαβίας ἔλαβον λακωνικὴν ἀπάντησιν, ἔχουσαν ὡς ἐξῆς:

«Συμφώνως πρὸς τὴν ἀπόφασιν τῶν Ἠνωμένων Ἐθνῶν τοῦ 1949, αἱ λαϊκαὶ Ἀρχαὶ τῆς Ὁμοσπόνδου Λαϊκῆς Δημοκρατίας τῆς Γιουγκοσλαβίας ἔχουν τὴν γνώμην, ὅτι οἱ γονεῖς ἔχουν δικαίωμα νὰ δεχθοῦν τὰ παιδιά των ὅπου δὴποτε καὶ ἂν εὑρίσκωνται, ἐννοεῖται ἐφ' ὅσον ὑπάρχει σχετικὴ ἐπιθυμία καὶ ἐφ' ὅσον εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐκφράσουν ἐλευθέρως τὴν ἐπιθυμίαν των».

Τὴν προκειμένην ἀπάντησιν ἀνεκοίνωσα διὰ χωριστῶν ἐπιστολῶν εἰς τοὺς προαναφερθέντας ἐν Χριστῷ ἀδελφούς. Λυποῦμαι βαθύτατα, διότι δὲν εἶμαι εἰς θέσιν νὰ ἀνακοινώσω εἰς Ὑμᾶς, τὸν ἀποδεδειγμένον (τὸν ἀληθινόν) φίλον ἐμοῦ καὶ τοῦ λαοῦ μου, κάτι καλλίτερον καὶ θετικώτερον ἐν σχέσει μὲ τὸ ἐν λόγω ἀληθῶς τραγικὸν ζήτημα.

Μὲ αἰσθήματα εἰλικρινοῦς ἀδελφικῆς ἀγάπης καὶ εἰλικρινῶν φιλικῶν συμπαθειῶν ἐναντι Ὑμῶν προσωπικῶς καὶ τοῦ ἐνδόξου καὶ βασανισμένου ἀγαπητοῦ μου Ἑλληνικοῦ λαοῦ, προτείνω τὴν ταπεινότητά μου καὶ τὸν μαρτυρικὸν Σερβικὸν λαὸν εἰς τὰς Ὑμετέρας ἀγίας προσευχὰς καὶ Σᾶς παρακαλῶ ὅπως εὐδοκήσητε νὰ δεχθῆτε μετὰ τῆς θερμῆς Πατριαρχικῆς εὐλογίας τὸν ἐγκάρδιον ἀδελφικὸν χαιρετισμόν, καὶ τὸν εἰλικρινῆ εὐαγγελικὸν ἀσπασμόν.

Τῆς Ὑμετέρας Σεβασμιότητος ἀφωσιωμένος ἐν Χριστῷ ἀδελφός καὶ θερμός πρὸς τὸν Κύριον εὐχέτης.

Ὁ Πατριάρχης Σερβίας

ΓΑΒΡΙΗΛ

ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΥΣΤΡΙΑΚΟΥΣ ΕΙΣ ΤΟ ΔΥΡΡΑΧΙΟΝ

Κατὰ τὰς ἀρχὰς Νοεμβρίου τοῦ ἔτους 1912, ὑπηρετῶν εἰς τὸ 1ον Σύνταγμα Ἀθηνῶν, συνήντησα εἰς Θεσ/νίκην τὸν Γενικὸν Πρόξενον τῆς Αὐστρίας διακεκριμένον διπλωμάτην κ. Κάρλ. Μετ' αὐτοῦ ἐτέλουν εἰς στενὸν φιλικὸν δεσμόν. Ἀφοῦ μὲ συνεχάρη διὰ τὰς ἀνελπίστους ἐπιτυχίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ, μοὶ προσέθεσε τὰ ἑξῆς :

— Τὸ Ἔθνος σας, παρὰ τὴν ὀλιγάριθμον δύναμίν του, ἔχει τὸ εὐτύχημα νὰ ἔχη στελέχη μεγάλης ἀξίας. Κατὰ τὴν ἐν Δυρραχίῳ ὑπηρεσίαν μου ὡς προξένου τοῦ Αὐστροουγγρικοῦ Κράτους, εἶχον τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐκτιμῶ τὰς μεγάλας δεξιότητάς τοῦ Ἱεράρχου Ἰακώβου Μητροπολίτου Δυρραχίου. Ἦτο ἀδύνατον νὰ ἀντιδράσωμεν κατὰ τῶν θελήσεών τοῦ. Μειλίχιος πρῶτος καὶ βαθὺς γνώστης τῶν ἐθνικῶν καὶ θρησκευτικῶν δικαιωμάτων σας, μᾶς ἐπεβάλλετο μὲ ἀξιοθαύμαστον δεξιοτεχνίαν. Ἐὰν ποτὲ σας δοθῇ εὐκαιρία, νὰ τοῦ ἐκφράσετε τὸν θαυμασμόν μου καὶ τὴν ἐκτίμησίν μου διὰ τὰς εὐστόχους ὑπηρεσίας του πρὸς τὸ Ἔθνος σας, καίτοι αὐταὶ δὲν ἦσαν ἐξυπηρετικά εἰς τὴν ἀποστολήν μου ὡς Αὐστριακοῦ Προξένου.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΑΘΗΝΟΓΕΝΗΣ

Τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1916 ὁ Αὐστριακὸς στρατὸς κατέλαβε τὸ Δυρράχιον. Φεύγοντες οἱ Ἴταλοί, παρέδωσαν τὴν πόλιν καὶ τὰς κλείδας τῶν φυλακῶν εἰς τὸν Ἑλληνα Μητροπολίτην. Ἀρχαί, πρόκριτοι καὶ λαὸς πανικόβλητοι ἐγκατέλειψαν τὸ Δυρράχιον. Ὁ φίλος τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου Ἐσσάτ Πασᾶς, ἀρχηγὸς τότε τῆς Ἀλβανικῆς Χωροφυλακῆς, φεύγων διὰ τὴν Κέρκυραν, τὸν ἐπληροφόρησεν ὅτι «ἐκινδύνευε σοβαρῶς ἡ ζωὴ του», καὶ τοῦ ἐζήτησε νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ. Ὁ Ἑλληνα Ἱεράρχης ἔδωσε τὴν ἀκόλουθον ἀπάντησιν εἰς τὸν Ἐσσάτ Πασᾶν :

Οἱ Ὀρθόδοξοι Ἀρχιερεῖς δὲν ἐγκαταλείπουν τὸ ποίμνιόν των. Ἡ θέσις μου εἶναι ἐδῶ.

Παρέμεινε, λοιπόν, μόνος εἰς τὸ Δυρράχιον, διὰ νὰ σβῆσῃ τὰς πυρκαϊὰς ποὺ ἦναψαν οἱ Ἴταλοί, νὰ κηδεύσῃ τοὺς νεκροὺς χριστιανοὺς τῶν ἀεροπορικῶν βομβαρδισμῶν, νὰ προστατεύσῃ τὴν ζωὴν καὶ τὴν περιουσίαν τοῦ ποιμνίου του ἀπὸ τὰς λεηλασίας τῶν ληστῶν Μιρδιτῶν, οἱ ὅποιοι εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν καὶ κατελήστευαν τὰς οἰκίας καὶ τὰ καταστήματα τῶν ἀπομακρυνθέντων χριστιανῶν, νὰ παράσχῃ ἄσυλον καὶ προστασίαν καὶ εἰς καθολικοὺς τὸ θρησκεῦμα, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ εἰς τὸν ἀνεψιὸν τοῦ καθολικοῦ ἐπισκόπου Δυρραχίου. Καὶ ὅλα αὐτά, ὑπὸ τὰ ὄμματα τῶν Αὐστριακῶν, οἱ ὅποιοι ἐθελῶντο τὰς λεηλασίας καὶ τὰς σφαγὰς χωρὶς νὰ ἐπεμβαίνουν. Ἐχρειάσθη ἔντονον διάβημα τοῦ Ἑλληνοῦ Ἱεράρχου πρὸς τὸν

συνταγματάρχην De Farcas, διὰ νὰ διαταχθῇ ἡ ἀπομάκρυνσις τῶν ληστῶν καὶ ἡ ἀποκατάστασις τῆς τάξεως.

Κατὰ τοὺς πρώτους τρεῖς μῆνας τῆς παραμονῆς των εἰς τὸ Δυρράχιον, οἱ Αὐστριακοὶ ἐπέδειξαν αἰσθήματα σεβασμοῦ καὶ καλῆς συνεργασίας ἔναντι τοῦ Ἑλληνοῦ Ἱεράρχου. Μία ἀπόδειξις τῶν καλῶν αἰσθημάτων των ἦτο ἡ αὐστηρὰ τιμωρία τοῦ υἱοῦ τοῦ τότε Δημάρχου Βιέννης, ἀξιωματικοῦ τοῦ Αὐστριακοῦ στρατοῦ, ἀρπάσαντος βιολιχόρτον καὶ ἀραβόσιτον ἐκ τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Βλασίου, ἡ ὁποία εἶχεν ὑποστῆ μεγάλην ζημίαν κατὰ τοὺς ἀπὸ ἀέρος βομβαρδισμούς.

Αἱ καλά, ὅμως, σχέσεις δὲν διετηρήθησαν ἐπὶ μακρόν. Ἡ πολιτικὴ τοῦ Ἑλληνοῦ Μητροπολίτου ἦτο ἄκρως ἀντίθετος πρὸς τὰ συμφέροντα τῶν Αὐστριακῶν. Μετὰ τὸν τρίτον μῆνα ἤρχισε συστηματικὴ ἡ ἔναντιον τοῦ Αὐστριακοῦ ἐπιβουλή. Τὸν κατηγοροῦν ὅτι ἐνήργει κατασκοπεῖαν εἰς βάρος τῶν Αὐστριακῶν, ὅτι ἀπέκρυπτεν ὄπλα, ὅτι συνετήρει μυστικὸν ἀσύρματον, ὅλα δὲ αὐτὰ πρὸς τὸν σκοπὸν νὰ τὸν ἐξαναγκάσουν ν' ἀπέλθῃ οἰκειοθελῶς τῆς Ἀλβανίας. Εὐρῆκαν, ὅμως, τὸν «μάστορή» τους. Ὁ Ἑλληνοῦ Ἱεράρχης οὔτε ἐκάμπετο, οὔτε διελογίζετο νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν θέσιν του. Μόνον ἡ βία ἦτο ἱκανὴ νὰ τὸν ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τὴν Ἀλβανίαν. Ὅπως οἱ Ἴταλοί, ἔτσι καὶ οἱ Αὐστριακοὶ τώρα ἠγνόουν τὸ ψυχικὸν σθένος του καὶ τὴν φανατικὴν προσήλωσίν του εἰς τὰ ἔθνικόν του καθήκον καὶ πρὸς τὸ ἐκκλησιαστικὸν του ἀξίωμα, τὸ ὁποῖον ὑπερήσπιζε μὲ θάρρος Χριστιανοῦ ἥρωος.

Θὰ παραθέσωμεν ἐδῶ τὰς λεπτομερείας ἐνὸς ἀπλοῦ ἐπεισοδίου, τὸ ὁποῖον δεικνύει τὰς πραγματικὰς διαθέσεις τῶν Αὐστριακῶν ἔναντι τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, καὶ συγχρόνως, τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον οὗτος ὑπερήσπιζε τὴν θέσιν του.

ὑπὸ τοῦ ἐν Τιράνοις Στρατοδικείου, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου ἐξεδικάζετο ἡ ὑπόθεσις κλοπῆς τινος, ἐπισυμβάσης ἐν τῇ Μητροπόλει, ἐζητήθη ἐπιμόνως ἡ προσαγωγή τοῦ Μητροπολίτου δι' ἀνάκρισιν. Ὁ Μητροπολίτης, ὅμως, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἠρνήθη νὰ προσέλθῃ, ἰσχυρισθεὶς ὅτι, κατὰ τὰ ἐν ἰσχύϊ προνόμια τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἔδει νὰ ἐξετασθῇ ἐν τῇ Μητροπόλει. Διημείφθη τότε μακρὰ ἀλληλογραφία μεταξὺ τοῦ Μητροπολίτου καὶ τοῦ ἐν Σκόδρα στρατηγοῦ Τρόλμαν, τοῦ μὲν ἐπιμένοντος ὅτι τὰ ἐκκλησιαστικὰ προνόμια παρέμενον ἀπαραβίαστα καὶ σεβαστὰ δυνάμει τοῦ ἐπὶ τῇ καταλήψει τῆς Ἀλβανίας ὑπὸ τῶν Αὐστριακῶν ἐκδοθέντος Αὐτοκρατορικοῦ Διαγγέλματος, τοῦ δὲ διἰσχυριζομένου ὅτι τάχα ἡ στρατιωτικὴ δικαιοσύνη εἶναι αὐτοτελής καὶ ἀνεξάρτητος καὶ δὲν ὑπόκειται εἰς τοιούτους περιορισμούς.

Ἡμέραν τινὰ ἐσταμάτησαν τὴν ἄμαξαν τοῦ πρὸ τοῦ Στρατοδικείου διερχομένου ἐν Τιράνοις Μητροπολίτου, καί, ἐνῶ προσεπάθει νὰ συνεννοηθῆ μετὰ τοῦ Αὐστριακοῦ ἀμαξηλάτου, προσῆλθεν ὁ συνταγματάρχης Πρόεδρος τοῦ Στρατοδικείου μετὰ τριῶν ἄλλων στρατοδικῶν καὶ παρεκάλεσε τὸν Μητροπολίτην νὰ δεχθῆ νὰ ρίψῃ ἐν βλέμμα ἐπὶ τῶν ἀνευρεθέντων κλοπιμαίων, τὰ ὅποια ἦτο ἀδύνατον νὰ μεταφερθῶσι, πρὸ τῆς δίκης, εἰς τὸ Μητροπολιτικὸν Μέγαρον. Ὁ Μητροπολίτης, πρὸς πρόληψιν ἐνδεχομένων ἴσως βιαιοτήτων καὶ ἀνταποκρινόμενος δῆθεν εἰς τὴν ἀβρότητα τῶν στρατοδικῶν, κατήλθε τῆς ἀμάξης καὶ προχωρήσας εἶδε τὰ ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ δικαστηρίου ἀντικείμενα, τῶν ὁποίων ἐβεβαίωσε τὴν ταυτότητα. Ἀλλ' ὅτε προσεφέρθη κάθισμα, ἵνα καθίσῃ καὶ ἐξετασθῆ, ἀνιέταξεν ἀπόλυτον ἄρνησιν καὶ ἤρχισε μακρὰ καὶ ζωηρὰ στιχομυθία μετὰ αὐτοῦ καὶ ἐνὸς στρατοδίκου.

Ὁ στρατοδίκης ἰσχυρίζετο ὅτι κατὰ τοὺς αὐστριακοὺς νόμους— καὶ ἐδείκνυε τὰ ἐπὶ τῆς τραπέζης βιβλία— καὶ πρίγκητες καὶ καρδινάλιοι καὶ πάντες παρίστανται ἢ προσάγονται ἐνώπιον τῶν Στρατοδικείων, ἀλλ' ὁ Μητροπολίτης ἀπαθέστατα ἀπήντησεν: «Ἐφ' ὅσον ὡς στρατιωτικὸς γνωρίζετε τί σημαίνει ὄρκος, μάθετε ὅτι οἱ Μητροπολίται, χειροτονούμενοι, ὀρκιζόμεθα ὅτι θὰ φυλάξωμεν καὶ θὰ ὑπερασπίσωμεν τὰ δόγματα καὶ τοὺς κανόνας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, καθὼς καὶ τὰ προνόμια τοῦ Οἴκουμενικοῦ Πατριαρχείου, καὶ συνεπῶς μόνον εἰς τὰς Μητροπόλεις μας ἀνακρινόμεθα». Τότε ὁ Πρόεδρος τοῦ Δικαστηρίου ἐδήλωσε, πρὸς ἱκανοποίησιν τοῦ ἀγωνιδῶς παρακολουθούντος πλήθους χριστιανῶν καὶ μουσουλμάνων, ὅτι θὰ μετέβαινεν ὁ ἴδιος εἰς τὴν Μητρόπολιν, ἵνα λάβῃ τὴν κατάθεσιν τοῦ Μητροπολίτου, καὶ τιμητικῶς προέπεμψεν αὐτὸν ἀπερχόμενον. Τοῦτο δ' ἐπραξε μετὰ μεσημβρίαν τῆς αὐτῆς ἡμέρας, μεταβάς εἰς τὴν ἐν Τιράνοις Μητρόπολιν μετὰ τοῦ γραμματέως τοῦ Στρατοδικείου.

Ἡ ἐναντίον τοῦ Ἑλληνοῦ Ἱεράρχου Δυρραχίου Αὐστριακὴ ἐπιβουλή ἐκράτησε δέκα πέντε ὀλοκλήρους μῆνας, μέχρι τοῦ μηνὸς Αὐγούστου 1917, ὅτε ἡ Αὐστριακὴ κυβέρνησις ἔλαβεν ἀπόφασιν νὰ τὸν ἀπελάσῃ ἐκ τῆς Ἀλβανίας. Ἀλλ' ἐχρειάζετο εἰς τοὺς Αὐστριακοὺς κάποια δικαιολογία, μὲ τὴν ὅποῖαν θὰ ἐκάλυπτον τὴν βίασαν πράξιν των. Ὁ Μητροπολίτης Δυρραχίου ἦτο διεθνοῦς κύρους προσωπικότης, ἡ ἐναντίον του δὲ ἀδικαιολόγητος ἄσκησις βίας, ἔμελλε νὰ ἔχη βαρύτερον ἀντίκτυπον εἰς βάρος τῆς Αὐστρίας.

Ἐσκηνοθετήθη, λοιπόν, μία δίκη εἰς τὸ Αὐστριακὸν Στρατοδικεῖον τῶν Τιράνων, καὶ ἐξεδόθη ἐρήμην αὐτοῦ καταδικαστικὴ ἀπόφασις ἐπταετοῦς εἰρκτικῆς ἐν ὑπερορίᾳ ὡς «... actif partisan de la Triple Entente et ami personne de Venizelos...» (ἐνεργοῦ ἀγωνιστοῦ τῆς Τριπλῆς Συμμαχίας καὶ προσωπικοῦ φίλου τοῦ Βενιζέλου).

Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἠγνόει τὰ πάντα μέχρι τῆς στιγμῆς ποὺ τοῦ ἐκοινοποιήθη, ὑπὸ τοῦ Φρουράρχου Δυρραχίου συνταγματάρχου Φόν Κιράλυ, τηλική ἐντολή τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Γερμανοῦ, δι' ἧς ἐκαλεῖτο εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν «διὰ λόγους προσωπικῆς ἀσφαλείας του». Οἱ Αὐστριακοὶ εἶχον παρασύρει τὸ Πατριαρχεῖον εἰς τὰ σχέδιά των.

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΞΟΡΙΑΝ

Ὁ Αὐστριακὸς φρούραρχος ἐνεφανίσθη εἰς τὴν Μητροπόλιν τὴν πρωΐαν τοῦ Σαββάτου. Τὴν ἐπομένην, Κυριακήν, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἐλειτούργησεν εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, ἐνθα ἀπεχαιρέτησε τὸ ποιμνίον του μὲ λέξεις παλλομένας ἀπὸ βαθεῖαν συγκίνησιν. Τὸ πολυπληθὲς ἐκκλησίασμα τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἀνελύθη εἰς δάκρυα, καὶ προέβη εἰς ποικίλας ἐκδηλώσεις ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ Ἱεράρχου του.

Μαζὶ μὲ τοὺς Ἑλληνορθοδόξους συνέπασχον φανερὰ καὶ οἱ Μουσουλμᾶνοι τοῦ Δυρραχίου—πλήν, φυσικά, τῶν φανατικῶν Ἀλβανῶν—οἱ ὅποιοι ἐνεθυμιάζοντο μὲ συγκίνησιν τὰς μεγάλας ὑπηρεσίας, τὰς ὁποίας τοὺς εἶχε προσφέρει ὁ διαπρεπὴς Ἱεράρχης κατὰ τὰς τραγικὰς ἡμέρας τῆς κατοχῆς τῆς πατρίδος των.

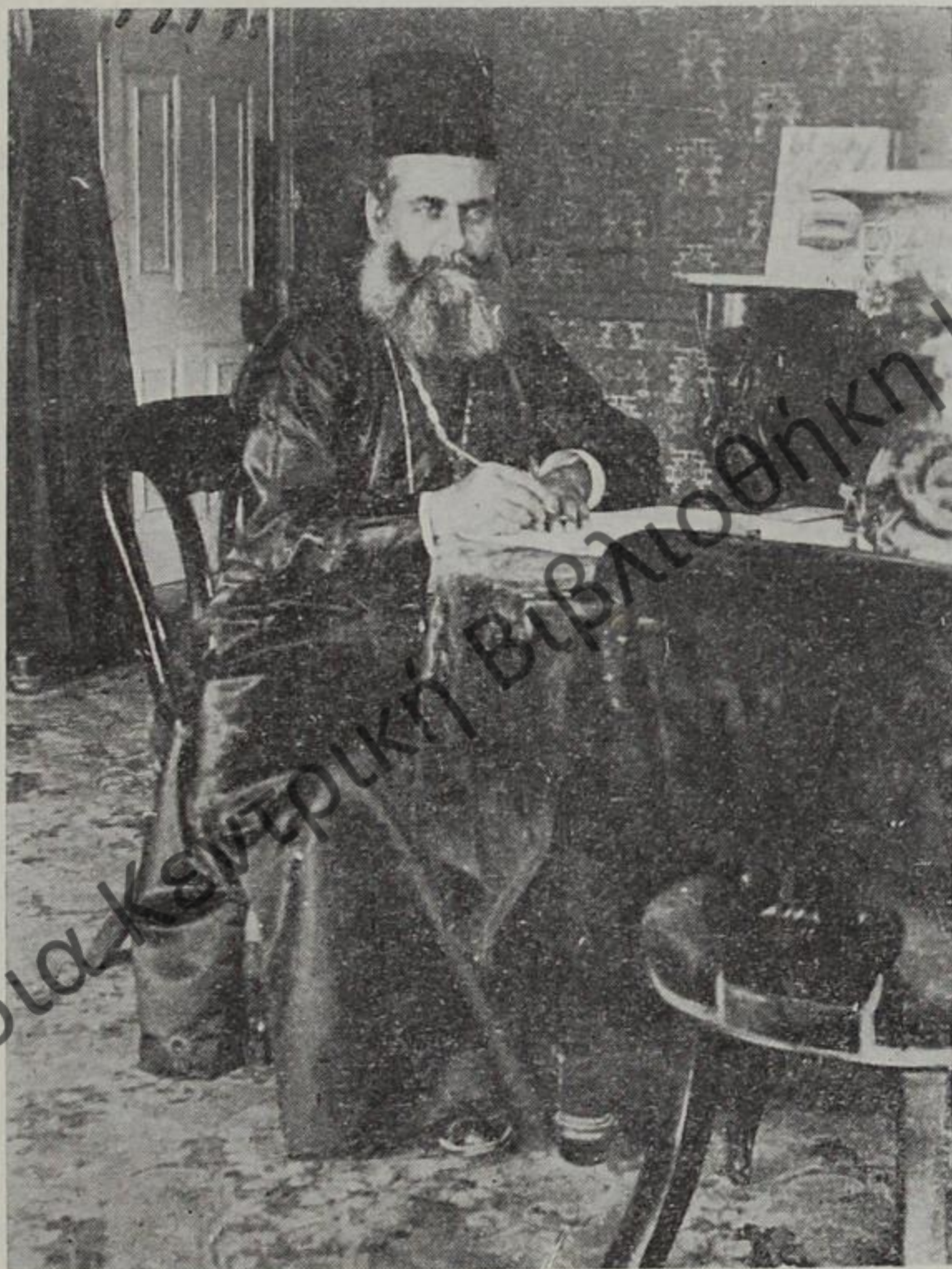
Ὅλιγον πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του, τὸ πρωῖ τῆς Δευτέρας, παρουσιάσθη εἰς τὴν Μητροπόλιν ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν: Ἰακώβου Χοβδάρη, ἱατροῦ, Περικλῆ Τρούγια καὶ Ἀναστασίου Νότση, καθηγητοῦ, καὶ τοῦ παρέδωσεν 80 χρυσᾶ εἰκοσόφραγκα, προϊόν ἐράνου τὸν ὅποιον ἡ Ἐπιτροπὴ εἶχεν ἐνεργήσει μεταξὺ τοῦ ποιμνίου του «διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ ταξιδίου σας, διότι ὅλοι γνωρίζομεν ὅτι ὁ σεπτὸς ποιμνάρχης μας εἶναι πτωχός».

Καὶ ἦτο, πράγματι, πτωχός, ὅπως εἶναι καὶ σήμερον, ἔπειτα ἀπὸ πεντηκονταετῆ περίπου ἀρχιερατικὸν βίον, κατὰ τὸν ὅποιον διεχειρίσθη καὶ διαχειρίζεται κολοσσιαῖα ποσά, ἑκατομμυρίων χρυσῶν λιρῶν.

Ὁ μισθὸς καὶ αἱ ἄλλαι νόμιμοι ἀπολαυαὶ του διατίθενται, εἰς τὸ οὐνολὸν των, ὑπὲρ τῶν πτωχῶν. Διὰ τὸν ἑαυτὸν του δὲν κρατεῖ τίποτε. Δὲν ἔχει ἀτομικὰς ἀνάγκας. Δὲν καπνίζει, δὲν πίνει, τρώγει

ελάχιστα, ὅσο ἓνα μικρὸ παιδάκι, καὶ ἐνδύεται ἀπὸ τὰ δῶρα ποῦ τοῦ κάμνει ὁ κληρὸς τῆς Μητροπόλεως κατὰ τὴν ὀνομαστικὴν τοῦ ἑορτὴν. Ἡ ἀσκητικὴ λιτότης τοῦ εἶναι ἐκπληκτικὴ!

Ἡ στιγμὴ τῆς ἐγχειρίσεως τῶν 80 εἰκοσαφράγκων ὑπῆρξεν ἄκρως συγκινητικὴ, ὅπως μοῦ διηγήθη ὁ ἴδιος. Τὰ δάκρυα ἔρρευσαν ἄφθονα εἰς τὸ πρόσωπον ὄλων τῶν παρευρεθέντων εἰς τὴν μεγαλειώδη ἐκείνην σκηνήν. Ἡ πράξις αὐτὴ τοῦ Ἑλληνορθοδόξου πληθυ-

ΚΕΡΚΥΡΑ 1919 : Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος εἰς τὸ Ξενοδοχεῖον τοῦ.

σμοῦ τοῦ Δυρραχίου, κατὰ τὸ πλεῖστον πτωχοῦ, ἦρχετο νὰ δώσῃ παρηγορίαν εἰς τὴν βαρύτατα θλιμμένην ψυχὴν τοῦ ἡρωικοῦ αὐτοῦ ἀνθρώπου, τὸν ὁποῖον οὐδέποτε ἔκαμψεν ὁ κίνδυνος τῆς ζωῆς, συνέθλιβεν, ὅμως, τώρα, μέχρι θανάτου ἢ ἀπομάκρυνσός του ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ καὶ τὸ ποίμνιόν του.

Οἱ Αὐστριακοί, φοβούμενοι πάντοτε ἀπόπειραν ἐκ μέρους τοῦ λαοῦ πρὸς ἀπελευθέρωσιν τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, διέθεσαν

φρουράν, δῆθεν διὰ τὴν ἀσφάλειάν του, ἡ ὁποία τὸν συνώδευσε καθ' ὅλην τὴν διαδρομὴν ἀπὸ Δυρραχίου μέχρι τῶν Βουλγαρικῶν συνόρων. Ὁ λοχαγὸς Βάγκνερ τὸν συνώδευσε μέχρι τῆς Κων]πόλεως καὶ τὸν παρέδωκεν εἰς τοὺς Τούρκους, οἱ ὁποῖοι τὸν ἐγκατέστησαν εἰς τὸ Ξενοδοχεῖον «Τοκατλιάν».

Ἔτσι ἔληξεν ὁ πρῶτος κύκλος τῆς ἐθνικο-θρησκευτικῆς δράσεως τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου εἰς τὴν Ἀλβανίαν. Ἐπειτα ἀπὸ ὀλίγον χρόνον θὰ ἐπακολουθήσῃ ὁ δεύτερος κύκλος, ἡ νέα περίοδος, ἡ ὁποία θὰ εἶναι ἐξ ἴσου σημαντικὴ καὶ θὰ τὸν καταστήσῃ πλέον διάσημον.

Ὅπου καὶ ἂν θὰ μεταβῆ ἔκτοτε, ὅπου καὶ ἂν θὰ εὐρεθῆ ὁ λαὸς ποὺ γνωρίζει νὰ τιμᾷ τοὺς ἥρωας, τοὺς ἐργάτας τοῦ Καλοῦ, θὰ τὸν βλέπῃ μὲ ἐκστασιν καὶ συγκίνησιν καὶ θὰ λέγῃ;

— Ὁ Δυρραχίου!

Ὅποῖον πελώριον ὄγκον ἠθικοῦ μεγαλείου περιεῖχεν ἡ λέξις αὕτη ὅπως ἐπροφέρετο ἀπὸ τὰ χεῖλη τοῦ ἀγνοῦ λαοῦ!

Καὶ νὰ σκεφθῆ κανεὶς ὅτι ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος ἦτο—ὅταν ἔγινε θρύλος καὶ ἱστορία—μόλις τεσσαράκοντα ἐτῶν!

ΕΞΟΡΙΣΤΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ

Ὅσον χρόνον παρέμεινε εἰς τὴν Πόλιν, ἀπὸ τοῦ Αὐγούστου τοῦ ἔτους 1917 μέχρι τοῦ Νοεμβρίου τοῦ 1918, διετέλει ὑπὸ αὐστηρὰν παρακολούθησιν. Οἱ Τούρκοι ἦσαν σύμμαχοι τῶν Αὐστριακῶν.

Ἦλθεν, ὁμως, ἐπὶ τέλους, καὶ ἡ ὥρα τῆς Ἀναστάσεως. Τὸν Νοέμβριον τοῦ 1918 οἱ ἐχθροὶ τῆς Ἐλευθερίας κατέθεσαν τὰ ὄπλα, καὶ δὲ μὲ αὐτοὺς καὶ οἱ Αὐστριακοί. Τὸ Δυρράχιον, ἡ ἀγαπημένη τοῦ Ἐπαρχία, ἦτο τώρα ἐλευθέρα. Κατὰ τὰς θείας ἐκεῖνας στιγμὰς τῆς νίκης τῆς Ἑλλάδος, ἡ σκέψις τοῦ μεγάλου αὐτοῦ πατριώτου ἐπερούγισε πρὸς τὴν Βόρειον Ἠπειρον, τῆς ὁποίας τὴν ἐνσωμάτωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἔβλεπε τώρα ὡς βεβαίαν. Τὸ ὄνειρον, τὸ μεγάλο ὄνειρον τῆς ζωῆς του, θὰ ἐγίνετο, ἐπὶ τέλους, πραγματικότης!

Καμμία ἀνθρωπίνη δύναμις δὲν ἦτο ἱκανὴ νὰ τὸν κρατήσῃ εἰς τὴν Πόλιν· πρέπει νὰ φύγῃ τὸ ταχύτερον διὰ τὴν Ἐπαρχίαν του, τὴν ὁποίαν οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἐλησμόνησεν. Ἠρνήθη νὰ τὴν ἀνταλλάξῃ μὲ μεγάλας καὶ πλουσίας Μητροπόλεις, ποὺ τοῦ ἐπροτάθησαν κατὰ τὴν παραμονὴν του εἰς τὴν Κων]πολιν.

Ἔτσι, μὲ τὰς εὐλογίας καὶ τὰς εὐχὰς τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῶν Πατριαρχείων καὶ τῶν ἀπείρων προσωπικῶν φίλων του,

ἀνεχώρησε διὰ τὴν Ἑλλάδα τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1918, μὲ τὸ ἀτμόπλοιον «Ἄσσος».

Τὸ Δυρράχιον εἶχεν ἐν τῷ μεταξύ, καταληφθῆ ὑπὸ τῶν Ἱταλῶν, συμμάχων τῶρα τῶν Μ. Δυνάμεων καὶ τῆς Ἑλλάδος. Διὰ τὴν μετάβασιν τσου, συνεπῶς, εἰς τὴν ἔδραν του, παρέστη ἀνάγκη νὰ ζητηθῆ ἡ ἄδεια τῶν Ἱταλῶν. Οὗτοι ἠρνήθησαν, ἰσχυρισθέντες, ὅτι «δὲν ὑπῆρχεν εἰς τὸ Δυρράχιον κατάλληλον οἶκημα διὰ νὰ ἐγκατασταθῆ, δοθέντος ὅτι εἰς τὸ Μητροπολιτικὸν Μέγαρον εἶχεν ἐγκατασταθῆ ἡ Ἱταλικὴ Ναυτικὴ Βάσις».

Εἰς τὸν ἰσχυρισμὸν αὐτὸν τῶν Ἱταλῶν, ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος ἀπήντησεν ὅτι «οἱ Χριστιανοὶ μου θὰ εὔρουν τρόπον νὰ μὲ φιλοξενήσουν». Καὶ πάλιν, ὅμως, οἱ Ἱταλοὶ δὲν ἐχορήγησαν τὴν ἄδειαν. Φυσικὰ, ἡ τοιαύτη συμπεριφορὰ τῶν Ἱταλῶν ἀπετέλει ὑψιστον τίτλον τιμῆς δι' αὐτόν, διότι ἀνεγνωρίζοντο, ἔτσι, καὶ ὑπὸ ἄλλου ἀντιπάλου τῆς Ἑλλάδος αἰ μεγάλαι ὑπηρεσίαι, τὰς ὁποίας εἶχε προσφέρει πρὸς τὴν πατρίδα του. Ἐκεῖνος, ὅμως, δὲν καθυστάζειν. Ἐπεθύμει πάση θυσίᾳ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ Δυρράχιον. Ἄλλ' οἱ Ἱταλοὶ, δὲν ἦσαν τόσο ἀφελεῖς, ὥστε νὰ βάλουν φάτιλ' οἱ ἴδιοι εἰς τὸ σπίτι των. Ἐτρεμον καὶ τὴν σκιὰν ἀκόμη τοῦ Ἰακώβου, καὶ δὲν τὸν ἤθελον ἐπ' οὐδενὶ εἰς τὸ Δυρράχιον.

Ὅταν ὅλαι αἱ ἐν Ἀθήναις καταβληθεῖσαι προσπάθειαι κατέληξαν εἰς ἀποτυχίαν, ὁ Ἱεράρχης σοφίζεται νὰ μεταβῆ εἰς τὸ Δυρράχιον διὰ ξηρᾶς. Τὴν Κορυτσᾶν κατεῖχε τότε ὁ Γαλλικὸς στρατός. Ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος ἐπίστευεν ὅτι οἱ Γάλλοι θὰ τοῦ ἐχορήγουν προθύμως ἄδειαν μεταβάσεως εἰς τὸ Δυρράχιον διὰ τῆς Κορυτσᾶς. Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν μετέβη εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, ἔνθα, πράγματι, οἱ Γάλλοι προσεφέρθησαν νὰ διευκολύνουν τὴν μετάβασιν του εἰς τὴν ἔδραν του. Οἱ Ἱταλοὶ, ὅμως, ὑπῆρξαν ἀνένδοτοι, παρὰ τὰς εὐκρινεῖς προσπάθειας τοῦ ἐν Θεσσαλονίκη Προξένου των Ντολφίνι, γνωστοῦ τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου ἀπὸ τὴν ἐν Δυρραχίῳ ὑπηρεσίαν του ὡς Προξένου τῆς Ἱταλίας.

Ὅταν καὶ αὕτῃ ἡ προσπάθεια ἀπέτυχεν, ἐπέστρεψε, τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1919, εἰς Ἀθήνας καὶ ἐκεῖθεν μετέβη καὶ ἐγκατεστάθη εἰς τὴν Κέρκυραν, караδοκῶν τὴν πρώτην εὐκαιρίαν διὰ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸ Δυρράχιον.

Ἐν τούτοις, τὰ πράγματα ἐξειλίχθησαν ἐντελῶς διαφορετικὰ. Ἡ Ἑλλάς εἶχεν ἀνάγκην τῶν ὑπηρεσιῶν του εἰς ἄλλον τομέα τοῦ ἀνετέθη, λοιπόν, ἄλλη ὑψίστη ἐθνικὴ ἀποστολή.

Ε'

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΣ ΕΞΑΡΧΟΣ ΕΙΣ ΚΟΡΥΤΣΑΝ

Τὸν Ἀπρίλιον τοῦ ἔτους 1917 ἡ Κορυτσᾶ μετὰ τῆς περιοχῆς τῆς κατελήφθησαν ὑπὸ τοῦ Γαλλικοῦ στρατοῦ. Ὁ Γάλλος στρατιωτικὸς διοικητὴς συνταγματάρχης Descouins περιβαλλόμενος ὑπὸ φανατικῶν Ἀλβανικῶν στοιχείων ὠργάνωσεν ἑαυτὸν ἑξουσίαν, τὴν διαφημισθεῖσαν «ἰδεώδη» Δημοκρατίαν τῆς Κορυτσᾶς, ἡ ὁποία ἀπέβη ὀλεθρία διὰ τοὺς Ἑλληνορθόδοξους. Ὅλα τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα ἐκλείσθησαν, ἡ δὲ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία παρεδόθη εἰς κληρικούς, προερχομένους ἀπὸ τὸ καθολικὸν Μοναστήριον τοῦ Γκρότσα Φεράτα. Οὐδεὶς Ἕλλην τῆς Κορυτσᾶς ἔλαβε μέρος εἰς τὴν «κυβέρνησιν», μολονότι ἡ πόλις αὕτη ἐκατοικεῖτο κατὰ τὸ ἥμισυ ὑπὸ Ἑλλήνων.

Τὸ Γαλλο-αλβανικὸν αὐτὸ καθεστῶς διετηρήθη καὶ πέραν τῆς λήξεως τοῦ πρώτου παγκοσμίου πολέμου, τὸν Νοέμβριον τοῦ 1918. Ἐπὶ δύο καὶ ἥμισυ ἔτη ἡ Ἑλλάς ἀπουσίαζεν ἀπὸ τὸ προσκήνιον τῶν γεγονότων τῆς Κορυτσᾶς. Πρὸς τὸ τέλος τοῦ 1919 δὲν ὑπῆρχεν ἐκεῖ οὔτε πολιτικὴ ἐκπροσώπησις τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, οὔτε καὶ Ἕλλην Μητροπολίτης. Ὁ Ἑλληνισμὸς τῆς Κορυτσᾶς εἶχεν ἀφεθῆ εἰς τὴν διάθεσιν τῶν Ἀλβανῶν ἐθνικιστῶν. Ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τῆς μεταβάσεως τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου εἰς τὴν Κορυτσᾶν, οἱ Ἀλβανοὶ εἶχον φονεύσει ἐν μέσῃ ὁδῷ τὸν ἐπὶ μακρὰ ἔτη διατελέσαντα ἐπιθεωρητὴν τῶν Ἑλληνικῶν Σχολείων Ἐφραίμ Γκίνη, τοῦ ὁποίου ἐτέλεσε τὸ τεσσαρακονθήμερον μνημόσυνον.

Εἰς τὰς ἀρχὰς Δεκεμβρίου τοῦ 1919 ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος, εὐρισκόμενος εἰς τὴν Κέρκυραν, ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὅπως μεταβῆ εἰς Ἀθήνας καὶ παρουσιασθῆ εἰς τὸ ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν. Ὁ Ἑλ. Βενιζέλος εἶχεν ἐπιτύχει εἰς Παρι-

σίους ἔγκρισιν τῶν Συμμάχων νὰ ἀποσταλῆ εἰς τὴν Κορυτσᾶν ὡς Πατριαρχικὸς Ἐξαρχος.

Ἡ ἔννοια, ἐν τούτοις, τῆς ἀποστολῆς του εἰς τὴν Κορυτσᾶν ἦτο ἐντελῶς διαφορετικὴ. Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἐπρόκειτο νὰ διατάξῃ τὴν προέλασιν τοῦ στρατοῦ πρὸς κατάληψιν τῆς Κορυτσᾶς καὶ ὑπῆρχεν ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη νὰ εὐρίσκεται ἐκεῖ ἰκανὸς ἐκπρόσωπος αὐτῆς, γνωρίζων, παραλλήλως, τὰ Ἀλβανικὰ πράγματα. Ὡς τοιοῦτον ἰκανὸν ἄνδρα, ὁ Ἑλ. Βενιζέλος ἐξέλεξε τὸν Ἰάκωβον, τοῦ ὁποίου ἡ μέχρι τότε δρᾶσις ἐπροξένει κατάπληξιν εἰς τὸν μεγαλοφυᾶ Πρωθυπουργόν.

Ὡς Ἕλληνα ἄρμοστής εἰς τὴν καταληφθησομένην Κορυτσᾶν, ἐστέλλετο ὁ Ἀχ. Καλλεύρας, ὁ ὁποῖος εἶχε προσωπικὴν ἐντολὴν τοῦ Βενιζέλου νὰ συμμορφοῦται μὲ τὰς ὁδηγίας τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, ὡς γνώστου τῶν ἀλβανικῶν πραγμάτων. Ἐν τῇ οὐσίᾳ ὁ Καλλεύρας ἐστέλλετο εἰς τὴν Κορυτσᾶν διὰ νὰ καλυφθῆ ἡ πραγματικὴ ἰδιότης τοῦ Ἑλληνοῦ Ἱεράρχου.

Οἱ δύο Ἕλληνες κυβερνητικοὶ ἐκπρόσωποι συνηντήθησαν εἰς τὴν Θεσ/νίκην καὶ μαζὶ ἀνεχώρησαν διὰ τὴν Κορυτσᾶν. Ὄταν, ἔμως, ἔφθασαν εἰς τὴν Φλώριναν, ἀνέκοψε τὸν δρόμον των Ἕλληνα ἀξιωματικὸς, ὁ ὁποῖος τοὺς ὠδήγησεν εἰς τὸν Νομάρχην κ. Στυλ. Γρηγορίου, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐπληροφόρηθησαν ὅτι ἐματαιώθη, τὴν τελευταίαν στιγμὴν, ἡ προέλασις τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ πρὸς τὴν Κορυτσᾶν. Ὁ Ἀχ. Καλλεύρας παρέμεινεν εἰς τὴν Βιγλισταν, διορισθεὶς μετ' ὀλίγον χρόνον Γενικὸς Διοικητὴς Ἠπείρου, ὁ δὲ Μητροπολίτης Ἰακώβος μετέβη εἰς τὴν Κορυτσᾶν, ἀναλαβὼν τὴν Διοίκησιν τῆς Μητροπόλεως καὶ τὴν διεύθυνσιν τοῦ πολιτικοῦ τομέως. Τοῦτο ἔλαβε χώραν τὸ τέλος Δεκεμβρίου τοῦ 1919.

Εἰς τὴν Βιγλισταν, οἱ Ἕλληνες ἐπίσημοι ἐφιλοξενήθησαν ὑπὸ τοῦ Γάλλου ταγματάρχου Νοέλλ, ὅστις εἶχε καὶ τὴν εὐθύνην τῆς ἀσφαλοῦς μεταβάσεώς των εἰς τὴν Κορυτσᾶν. Ἐτυχεν, ὁμῶς, νὰ μὴ ὑπάρχουν τὴν ἡμέραν τῆς ἀφίξεώς των εἰς τὴν Βιγλισταν γαλλικὰ αὐτοκίνητα, ἀναχωρήσαντα τὴν προηγουμένην διὰ τὴν Θεσ/νίκην δι' ὑπηρεσίαν καὶ τὰ ὁποῖα θὰ ἐπέστρεφαν μετὰ τινὰς ἡμέρας. Τοῦτο ἐστενοχώρει φοβερὰ τὸν Γάλλον ταγματάρχην, δεδομένου ὅτι ὁ Ἕλληνα Ἱεράρχης ἔπρεπε νὰ μεταβῆ τὸ ταχύτερον εἰς τὴν Κορυτσᾶν.

Ἄλλ' ἡ στενοχωρία τοῦ Γάλλου ταγματάρχου δὲν διήρκεσεν ἐπὶ πολὺ. Τὸ γόνιμον μυαλὸ τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου ἔδωκε καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν θαυμασίαν λύσιν. Καὶ ἀξίζει, πράγματι, τὸν κόπον νὰ ἀφηγηθῶμεν ἐδῶ τὸ πῶς κατῴρθωσε νὰ φθάσῃ ταχέως καὶ ἀσφαλῶς εἰς τὴν Κορυτσᾶν καὶ νὰ ἐμφανισθῆ αἰφνιδίως πρὸ τῶν ἐκπλήκτων Ἀλβανῶν.

Μέχρι τῆς Βιγλίστης τοὺς Ἑλληνας ἐπισήμους μετέφεραν, ἀπὸ τὴν Θεσ)νίκην, ἐλληνικὰ αὐτοκίνητα μὲ Ἑλληνας σωφῆρ. Εἶπε, λοιπόν, εἰς τὸν Γάλλον ταγματάρχην ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος, ὅτι τὸ πρᾶγμα διορθοῦται κατὰ θαυμάσιον τρόπον ἐὰν καλυφθοῦν τὰ ἐλληνικὰ σήματα τῶν αὐτοκινήτων, οἱ δὲ Ἑλληνες σωφῆρ φορέσουν φέσι, ὅτε θὰ ὁμοιάζουν μὲ Ἀφρικανοὺς στρατιώτας τοῦ Γαλλικοῦ στρατοῦ! Ὅταν ἤκουσε τὴν... εἰσήγησιν τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου ὁ Γάλλος ταγματάρχης ἐξεκαρδίσθη εἰς τὰ γέλια, εὐρῆκεν, ὅμως, θαυμάσιον τὸ «σχέδιον», τὸ ὁποῖον καὶ ἐφηρμόσθη.

Ἄς δώσωμεν τώρα τὸν λόγον εἰς τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον νὰ μᾶς ἀφηγηθῆ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ «σχεδίου» του.

«Ὅταν ἐφθάσαμεν εἰς τὴν πλατεῖαν τῆς Κορυτσᾶς ἔσπασε τὸ λάστιχο τοῦ φορητοῦ αὐτοκινήτου ποὺ μετέφερε τὰς ἀποσκευὰς μου. Εὐρέθην, λοιπόν, εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ σταματήσω καὶ ἐγὼ διὰ νὰ ἴδω τί θὰ γίνῃ. Παραπλεύρως μου ἐκάθητο ὁ συνοδός μου Γάλλος λοχαγός, ὁ ὁποῖος δὲν ἤμποροῦσε νὰ συγκρατήσῃ τὰ γέλια, παρακολουθῶν τοὺς «Ἀφρικανοὺς σωφῆρ» νὰ ὁμιλοῦν θαυμάσια τὰ ἐλληνικά. Πολλοὶ Ἀλβανοὶ ἐπλησίασαν τὰ αὐτοκίνητα καὶ ὅταν ἤκουσαν τοὺς σωφῆρ μὲ τὰ φεσάκια νὰ ὁμιλοῦν ἐλληνικά, ἐκπληκτοὶ ἔλεγον μεταξὺ των : «Βρὲ τσι διαβόλοι, πότε ἔμαθαν ἐλληνικά ;» Ἄλλοι ἐπλησίασαν τὸ ἰδικόν μου αὐτοκίνητον καὶ μὲ ἐκοίταζαν εἰς τὸ πρόσωπον μὲ προσοχὴν. Κάποιος μὲ ἀνεγνώρισε.

»— Νου καστ Ἰάκωβι ; εἶπεν. (Δὲν εἶναι αὐτός ὁ Ἰάκωβος ;)

»— Δὲν εἶναι, ἀπεφάνθη ἄλλος Ἀλβανός, διότι ὁ Ἰάκωβος δὲν ἔχει... ἄσπρα γένεια !!

» Ὁ πρῶτος, ὅμως, διεμαρτύρετο :

»— Δὲν βλέπεις τὰ μάτια του ; Τὰ μάτια αὐτὰ εἶναι τοῦ Ἰακώβου...

» Ἐπὶ τέλους, τὸ λάστιχο διωρθώθη, καὶ ἐφθάσαμεν εἰς τὸ μέγαρον τῆς Μητροπόλεως, τὸ ὁποῖον αἱ Γαλλικαὶ ἀρχαὶ Κορυτσᾶς εἶχαν ἐκκενώσει κατόπιν τηλεγραφικῆς διαταγῆς τοῦ Γάλλου Ἀρχιστρατήγου Ντεσπερέ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως».

Οἱ Ἰταλοὶ καὶ οἱ Ἀλβανοὶ ἐφρίαξαν μόλις ἐπληροφορήθησαν τὴν ἐκεῖ ἄφιξίν του, καὶ ἐκίνησαν γῆν καὶ οὐρανὸν διὰ νὰ τὸν ἀπομακρύνουν τὸ ταχύτερον ἐκ τῆς Ἀλβανίας, οὐδὲν ὅμως ἠδυνήθησαν.

Διὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν τοῦ Ἑλληνοῦ Ἱεράρχου ἐκ τῆς Κορυτσᾶς ἐκινήθη δραστηρίως καὶ ὁ τότε Γάλλος στρατιωτικὸς διοικητὴς τῆς πόλεως ἀντ/χης Λεσπινᾶς, φοβερὸς μισέλλη, μὲ τὸν ὁποῖον ὁ Ἰάκωβος ἦλθεν εἰς ρῆξιν εὐθύς ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς ἀφίξεώς του. Τελικῶς, κατόπιν ἐντόνων παραστάσεων τοῦ πρὸς τὰς Γαλλικὰς

Ἄρχας τῆς Θεσ/νίκης, ὁ μισέλλην Λεσπινᾶς ἀπεμακρύνθη ἐκ τῆς Κορυτσᾶς ἀντικατασταθεὶς ὑπὸ τοῦ Συνταγματάρχου Κρετὲν πιστοῦ φίλου τῆς Ἑλλάδος. Ὁ Συνταγματάρχης Κρετὲν συνέδραμε μεγάλως τὸ ἔργον τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, τὸν ὁποῖον ἠγάπησε καὶ ἐσέβετο βαθύτατα.

ΠΡΩΤΗ ΑΠΟΠΕΙΡΑ ΔΟΛΟΦΟΝΙΑΣ ΤΟΥ

Ὁ Ἑλ. Βενιζέλος ἐκυριάρχει τότε εἰς τὴν διεθνῆ πολιτικὴν. Οἱ ἄσπονδοι αὐτοὶ φίλοι του, ἐφοβοῦντο ὅτι ὁ ἐκπληκτικὸς αὐτὸς ἄνθρωπος θὰ τοὺς ἐνέπλεκεν εἰς τὰ σχέδιά του, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δὲν τὸ ἀπέφυγον τελικῶς.

Ὅταν πλέον ὄλαι αἱ παρασκηνιακαὶ ἐνέργειαι, τῶν Ἰταλῶν ἰδίως, πρὸς ἀπομάκρυνσιν τοῦ Ἰακώβου ἐκ τῆς Κορυτσᾶς, ἀπέτυχον παταγωδῶς, οἱ Ἰταλο-αλβανοὶ ἀπεφάσισαν νὰ τὸν βγάλουν ἀπὸ τὴν μέσσην, πάσῃ θυσίᾳ, ἔστω καὶ διὰ τοῦ θανάτου του. Ἡ πρώτη δολοφονικὴ ἀπόπειρα ἐναντίον του ὠργανώθη, ὅταν ἀκόμη ὁ Ἀχιλ. Καλλεύρας εὗρίσκετο εἰς τὴν Βίγλισταν.

Ἄς ἀφήσωμεν, ὅμως, τὸν ἴδιον νὰ μᾶς ἀφηγηθῆ τὸ πῶς ὠργανώθη ἡ ἀπόπειρα καὶ πῶς διέφυγεν, ὡς ἐκ θαύματος, τὸν κίνδυνον:

«Κάποιαν ἡμέραν, προσεκλήθη εἰς τὴν Βίγλισταν ὑπὸ τοῦ Ἀχιλ. Καλλεύρα διὰ νὰ μοῦ ἀνακοινώσῃ παραγγελίας τοῦ Βενιζέλου ἐκ Παρισίων. Ὁ ταγματάρχης Νοέλλ μὲ προσεκάλεσε εἰς γεῦμα, ἀλλ' ὅσον ἐπλησίαζεν ἡ ὥρα πού θὰ καθήμεθα εἰς τὸ τραπέζι, ἠσθανόμην μεγάλην ἀνησυχίαν διαρκῶς ἀύξανομένην, μία δὲ ἐσωτέρα παρόρμησις μὲ προέτρεπε νὰ ἐπιστρέψω ἀμέσως εἰς τὴν Κορυτσᾶν καὶ νὰ μὴ παραμείνω εἰς τὸ γεῦμα.

»Ὁ Καλλεύρας μοῦ ὑπέδειξεν ὅτι δὲν ἦτο εὐπρεπὲς ν' ἀναχωρήσω ἐσπευσμένως, δοθέντος ὅτι εἶχα δώσει ὑπόσχεσιν εἰς τὸν ταγματάρχην Νοέλλ καί, ἐπομένως, ἔπρεπε νὰ παραμείνω. Ἀνεγνώρισα τὸ ὀρθὸν τῆς παρατηρήσεώς του, ἀλλὰ ἰσχυροτάτη παρόρμησις μοῦ ἔλεγεν ὅτι ἔπρεπε ν' ἀναχωρήσω πάραυτα. Πρὸ τῆς ἐπιμονῆς μου, ὁ Καλλεύρας ὑπεχώρησε καὶ ὅταν εἰσῆλθα εἰς τὸ αὐτοκίνητον εἶπα γαλλιστὶ εἰς τὸν σωφῆρ: «νὰ φθάσωμεν τὸ ταχύτερον εἰς τὴν Κορυτσᾶν». Μὲ ἰλιγγιώδη ταχύτητα ἐφθάσαμεν εἰς τὸ μέγαρον τῆς Μητροπόλεως καὶ τότε μόνον αἱ ἀνησυχίαι μου ἐσταμάτησαν.

»Τὴν ἐπομένην ἦλθεν εἰς τὴν Μητρόπολιν ὁ ἱερεὺς τοῦ Ρουμανικοῦ χωρίου, ὅστις εἶχε χειροτονηθῆ ὑπ' ἐμοῦ καὶ τὸ ὁποῖον χωρίον εὗρίσκετο εἰς τὸν δρόμον πού διέβην χθές, καὶ μοῦ εἶπεν:

»— Σεβασμιώτατε, εἰς τὸ χωριό μου ἦλθαν χθές διάφοροι Ἀλβα-

νοί τῆς «μαύρης χειρός» μαζί με Ἄλβανούς χωροφύλακες καὶ ἔκοψαν τὸν δρόμον. Ἔσκαπταν, ἔβαζαν σύρματα καὶ δὲν ἐπέτρεπαν νὰ περάσῃ κανεὶς. Ἦθελαν νὰ ἀνατινάξουν εἰς τὸν ἀέρα τὸ αὐτοκίνητόν σας. Περίμεναν, ὅμως, νὰ ἐπιστρέψετε ἀργά, διότι ἀπὸ τὸ τηλέφωνον τῆς Ἀλβανικῆς χωροφυλακῆς εἶχαν παρακολουθήσει τὴν συνδιάλεξίν σας μετὰ τὴν Μητρόπολιν καὶ ἔτσι ἐγνώριζαν ὅτι θὰ ἐγευματίζατε εἰς τὴν Βίγλισταν.

»— Πράγματι, εἶχα τηλεφωνήσει εἰς τὴν Μητρόπολιν ὅτι θὰ ἀργοῦσα νὰ ἐπιστρέψω διότι θὰ ἐγευματίζα μετὰ τὸν Γάλλον ταγματάρχην Νοέλλ καὶ τὸν Καλλεύραν.

»Τὴν ἐικομένην ἦλθε καὶ ὁ διδάσκαλος τοῦ ἰδίου χωρίου ὁ ὁποῖος μοῦ ἀνέφερε :

»— Ἐρχόμενος πρὸς τὴν Κορυτσᾶν ἐσταμάτησα καθ' ὁδὸν νὰ δέσω τὸ κορδόνι τοῦ παπουτσιοῦ μου. Ἀθέατος, διότι ἤτο νύκτα, ἤκουσα διερχομένην ὁμάδα Ἀλβανῶν νὰ ἐκφράζουν τὴν θλίψιν των διότι ἀπὸ κακὸν ὑπολογισμόν τῆς ὥρας τῆς ἐπιστροφῆς σας, δὲν κατώρθωσαν ν' ἀνατινάξουν τὸ αὐτοκίνητόν σας».

Ἔτσι, ἀπὸ ἀναμφισβήτητον ἐπέμβασιν τῆς Θείας Προνοίας, διέφυγε τὴν πρώτην δολοφονικὴν ἀπόπειραν ἐναντίον τοῦ εἰς τὴν Κορυτσᾶν, ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος. Πῶς ἄλλως ἤμπορεῖ κανεὶς νὰ ἐξηγήσῃ τὴν ἔντονον ἐκείνην ἀνησυχίαν ἢ ὁποῖα τὸν κατέλαβε ξαφνικὰ καὶ χωρὶς λόγον καὶ τὸν προέτρεπε ν' ἀναχωρήσῃ ἐνωρίτερον τῆς καθωρισμένης ὥρας ;

Ἡ δράσις τοῦ Ἰακώβου εἰς τὴν Κορυτσᾶν ὑπῆρξεν ἡ σημαντικωτέρα περίοδος τοῦ βίου του. Ἡ ὑπέροχος καὶ ριψοκίνδυνος διάνοιά του, ποὺ ἀποτελεῖ τὸ λαμπρότερον στοιχεῖον τῆς μοναδικότητός του, ἐπέτυχεν ἀνήκουστα ἐπιτεύγματα. Μετὰ τὸν φλογερὸν δυναμισμόν του καὶ τὸ ἀπίστευτον θάρρος του, συνδυασμένα μετὰ τὴν τυφλὴν ἐκείνην ἀφοσίωσίν του πρὸς τὴν Πατρίδα, ἀπέσπασε διὰ τὴν Ἑλλάδα ἕνα πελώριον ἀποτέλεσμα, ποὺ ἀποτελεῖ ἔκτοτε ἕνα ἐκ τῶν σοβαρωτέρων τίτλων διεκδικήσεως τῆς Κορυτσᾶς καὶ τῆς Βορείου Ἠπείρου.

Ὁ Ἰακώβος ἀνεδείχθη ἐκεῖ τὸ ὄργανον τῆς Δικαιοσύνης, ὁ ἐντολεὺς τῆς Ἱστορίας, μίᾳ συμβολικῇ τοῦ Ἔθνους φυσιογνωμία.

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἀργυροκάστρου κ. Παντελεήμων, ὁ πλέον ἀρμόδιος νὰ γνωρίζῃ πρόσωπα καὶ πράγματα, περιγράφει εἰς τὸ ἀκόλουθον σημείωμά του τὸ ἔργον τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου εἰς τὴν Κορυτσᾶν καὶ ἀποφαίνεται μετὰ τὸ ἀναμφισβήτητον κύρος του, ὅτι ὁ διαπρεπὴς Ἕλλην ἐδείχθη ἄξιος τῆς ἐθνικῆς εὐθύνης, τὴν ὁποίαν ἐπωμίσθη ἐν ὀνόματι τοῦ Ἑλληνισμοῦ :

Ἀποτελεῖ δι' ἐμέ τίτλον τιμῆς, διότι εἰς μίαν βραχεῖαν περίοδον τῆς ζωῆς μου ὑπῆρξα συνεργάτης τοῦ νῦν Μητροπολίτου Μυτιλήνης κ. Ἰακώβου τότε Πατριαρχικοῦ Ἐξάρχου ἐν Κορυτσᾷ, ὡς καθηγητῆς τοῦ ἐν αὐτῇ Παγκείου Ἑλληνικοῦ Γυμνασίου καὶ τοῦ Παρθεναγωγείου, καὶ ὡς ἱεροκέρυξ τῆς Κοινότητος Κορυτσᾶς. Ἡ στενὴ μετ' αὐτοῦ συνεργασία, κατὰ τὰ ὠραιότερα αὐτὰ χρόνια τῆς ζωῆς μου, ὑπῆρξε μία γόνιμος προπόνησις δι' ἐμέ, διὰ τὴν ἐπακολουθήσασαν ἐκκλησιαστικὴν μου σταδιοδρομίαν, καὶ μετὰ συγκινήσεως καὶ ὑπερηφανεῖας ἀναμιμνήσκομαι τῶρα τοὺς ὠραίους ἐκείνους ἐθνικοὺς ἀγῶνας, εἰς τοὺς ὁποίους, ἐν τῇ σμικρότητί μου, ἔπαιξα καὶ ἐγὼ τὸν μικρὸν μου ἐθνικὸν ρόλον. Νέος τότε ὢν καὶ πρωτόπειρος, ἐδιδάχθην πολλὰ παρ' αὐτοῦ καὶ ἐκ τῆς μετ' αὐτοῦ καθημερινῆς, σχεδόν, ἀναστροφῆς, τὰ ὁποῖα ὑπῆρξαν δι' ἐμέ ἐφόδια διὰ τὴν μετὰ ταῦτα ἐκκλησιαστικὴν καὶ ἐθνικὴν πενιχράν μου δρᾶσιν.

Ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος, καὶ πρὸ τῆς ἐλεύσεώς του εἰς Κορυτσᾶν, δὲν ἦτο εἰς ἐμέ παντελῶς ἄγνωστος. Ὡς ἀπόφοιτος τῆς αὐτῆς Σχολῆς, τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης, καὶ ὡς ὁ νεαρώτερος τῶν Ἱεραρχῶν τοῦ Οἴκουμενικοῦ κλίματος, ἤδη πρὸ τῆς ἀποφοιτήσεώς μου ἐξ αὐτῆς, κατὰ τὸ ἔτος 1913, ὡς Μητροπολίτης Δυρραχίου, εἶχεν ἐπιβληθῆ εἰς τὴν φοιτητικὴν μου συνείδησιν μετὰ τὴν καταπληκτικὴν ραγδαίαν καὶ γόνιμον ἐκκλησιαστικοεθνικὴν του δρᾶσιν. Ἡ πρώτη ποιμαντορικὴ του δραστηριότης συνέπεσε νὰ ἐκδηλωθῆ κατὰ τὴν κρισιμωτέραν ἐποχὴν τῆς ἱστορίας τῆς Ἀλβανίας καὶ τῆς Βορείου Ἡπείρου. Εὐρέθη, τότε, ἐντὸς ἐνὸς φοβεροῦ ἐπαναστατικοῦ ὄργασμοῦ καὶ ἐντὸς περιβάλλοντος, ὅπου ὠργιάζε κυριολεκτικῶς ἡ πονηρὰ εὐρωπαϊκὴ διπλωματία, καὶ τὸ ὅποιον εἶχε καταστῆ κέντρον τῆς πολυωνύμου προπαγάνδας τῶν εὐρωπαϊκῶν Κρατῶν, ἅτινα ἐνδιεφέροντο διὰ τὴν προστασίαν, δῆθεν, τοῦ νεοϊδρυθέντος, ὑπὸ τὰς γνωστὰς συνθήκας, Ἀλβανικοῦ Βασιλείου.

Μετὰ τὴν διπλωματικὴν ἰκανότητα καὶ εὐστροφίαν του κατώρθωσε νὰ ἐπιβληθῆ ὡς σημαίνουσα καὶ κυρίαρχος φυσιογνωμία, τῆς ὁποίας ἡ γνώμη καὶ τὸ κῦρος ἐτύγγχανον τῆς δεούσης παρὰ πάντων προσοχῆς καὶ ἐκτιμήσεως. Διαθέτων προσωπικὰς γνωριμίας, μετὰ τοὺς δρῶντας τότε Ἀλβανοὺς φυλάρχους, καὶ ἰδίᾳ μετὰ τὸν διαβόητον Ἐσσάτ Πασᾶν Τοπτάνην, ὁ Ἰακώβος ἠδυνήθη, κατὰ τὸν ἀπερίγραπτον ἐκείνον ἐπαναστατικὸν σάλον, νὰ προστατεύσῃ ὄχι μόνον τοὺς Χριστιανοὺς τῆς ἐπαρχίας του, ἀλλὰ νὰ συμπεριλάβῃ εἰς τὴν μέριμνάν του καὶ τοὺς Χριστιανοὺς τῶν ἄλλων ἐπαρχιῶν τῆς Κορυτσᾶς καὶ τοῦ Βερατίου, οἱ ὁποῖοι εἶχον μείνει ἀκέφαλοι καὶ ἐκινδύνευον τὸν ἔσχατον τῶν κινδύνων ἐκ μέρους τῶν μισαλλοδόξων καὶ φανατικῶν ἀλβανικῶν σιφῶν.

Ὅταν, κατὰ Μάρτιον τοῦ 1914, ἡ περιφέρεια τῆς Κορυτσᾶς, ἀποδοκιμάζουσα τὴν σκληρὰν ἀπόφασιν τῆς εὐρωπαϊκῆς διπλωματίας, περὶ ὑπαγωγῆς τῆς Ἑλληνικῆς Βορείου Ἡπείρου εἰς τὸ νεοσύστατον Ἀλβανικὸν Βασίλειον, ἐπανεστάτησεν ἐναντίον τοῦ ἀναβιώσαντος παλαιστουρκετικοῦ ἐν Ἀλβανίᾳ καθεστῶτος, καὶ ὑπερχίλιοι Κορυτσαῖοι ἐνεκλείσθησαν εἰς τὰς φυλακάς, ὁ Ἰακώβος εἶναι ἐκεῖνος, ὅστις παρέσχεν ἄσυ-

λον, τροφήν καὶ προστασίαν εἰς 150 βαρυποινίτας Κορυτσαίους, συμμαχώντας εἰς τὴν μοιραίαν ἐκείνην ἐπανάστασιν, μεταχθέντας εἰς Δυρράχιον διὰ νὰ δικασθοῦν καὶ ὑποστοῦν τὴν ἐσχάτην τῶν ποινῶν, καὶ τοὺς ἀπηλευθέρωσεν ὅλους, μέχρις ἑνός. Οἱ μελλοθάνατοι οὗτοι: Κορυτσαῖοι, ἐπανελθόντες εἰς τὴν πατρίδα των, μετὰ τὴν ἀνακήρυξιν τῆς Βορείου Ἡπείρου ὡς αὐτονόμου, κατέστησαν γνωστὴν τὴν θρυλικὴν πλέον καταστάσασαν προσωπικότητα τοῦ Ἰακώβου, καὶ τὴν θαυματουργὸν ἐπέμβασίν του πρὸς σωτηρίαν των. Οὕτω, ὁ Μητροπολίτης Δυρραχίου Ἰακώβος εἶχε καταστῆ πλέον εὐρύτατα γνωστὸς εἰς τοὺς Ἑλληνας τῆς Κορυτσᾶς.

Ἀπομεμονωμένοι, λόγῳ τῶν γεγονότων τοῦ Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου, καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Βορειοηπειρωτικοῦ Ἀγῶνος καὶ μετὰ τὴν ἐπικράτησίν του καὶ τὴν ἐπακολουθήσασαν, τῇ συστάσει τῶν Δυνάμεων, ἑλληνικὴν κατοχὴν τῆς Βορείου Ἡπείρου, εἶχομεν χάσει τὴν ἴχνη τοῦ Μητροπολίτου Δυρραχίου. Δραματικὰ γεγονότα εἶχον συμβῆ εἰς τὴν Ἑλλάδα, συνεπεῖρα τῆς μοιραίας διαιρέσεως τοῦ πολιτικοῦ κόσμου τῆς Ἑλλάδος, τῆς ὁποίας τὰ ἐπακόλουθα ἐπόμενον ἦτο νὰ εἶναι τραγικὰ καὶ διὰ τὴν Β. Ἡπειρον. Ἐκδικούμενοι τὴν Ἑλλάδα οἱ Σύμμαχοι, ἐδημιούργησαν ζώνας κατοχῆς ἐν Βορείῳ Ἡπείρῳ, ἀφοῦ ἐξεδίωξαν ἐξ αὐτῆς τὴν Ἑλλάδα, καταληφθείσης, οὕτω, τῆς μὲν Νοτίου Β. Ἡπείρου ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν, τοῦ δὲ Βορείου τμήματος αὐτῆς, μέχρι τῆς Ἐρσέκας, ὑπὸ τῶν Γάλλων. Ἡ Β. Ἡπειρος παρεδόθη ἐκ νέου εἰς τοὺς Ἀλβανούς, οἱ ὅποιοι, βοηθούμενοι ὑπὸ τῶν Γάλλων ἐν Κορυτσᾶ, καὶ ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν ἐν τῇ λοιπῇ Β. Ἡπείρῳ, ἀνέτρεψαν τὸ ἀπὸ αἰῶνων ἐπικρατοῦν ἐν αὐτῇ ἐκκλησιαστικὸν καὶ σχολικὸν καθεστῶς, παρὰ τὴν σθεναρὰν καὶ πείσμονα παθητικὴν ἀντίστασιν τῶν Ἑλλήνων κατοίκων της. Σύμπας ὁ κληρὸς τῆς ἐπαρχίας Κορυτσᾶς καὶ πάντα ἀνεξαιρέτως τὰ στελέχη τῆς μέσης καὶ τῆς κατωτέρας ἐκπαιδεύσεως, ἠρνήθησαν νὰ προσφέρωσι τὰς ὑπηρεσίας των ἐν τε τῇ Ἀλβανοποιηθείσῃ Ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν τοῖς Ἀλβανικοῖς Σχολείοις. Τὰ πιεστικὰ μέτρα τῶν Ἀλβανικῶν Ἀρχῶν δὲν ἠδυνήθησαν νὰ γονατίσουν καὶ νὰ κάμψουν τοὺς ἐμμένοντάς στερρῶς εἰς τὰ πάτρια Κορυτσαίους.

Κατὰ τὴν κρίσιμον ταύτην στιγμὴν ἐνεφανίσθη εἰς Κορυτσᾶν, ὡς Πατριαρχικὸς Ἐξάρχος, φέρων εἰσέτι τὸν τίτλον τοῦ Μητροπολίτου Δυρραχίου, ὁ νῦν Μητροπολίτης Μιτυλήνης Ἰακώβος. Ταυτόχρονοι ἐνεργεῖαι τῆς τότε Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, γινόμεναι πρὸς τοὺς Συμμάχους, εἶχον ἐπιτύχει τὴν ἀποστολὴν αὐτοῦ, ὡς Πατριαρχικοῦ Ἐξάρχου ἐν Κορυτσᾶ, μετὰ τὴν ἐντολὴν νὰ ἀποκαταστήσῃ τὴν διασαλευθεῖσαν ἐκκλησιαστικὴν καὶ σχολικὴν τάξιν. Ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς ἐμφανίσεώς του, κατώρθωσε νὰ ἀποκτήσῃ τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν Γαλλικῶν Ἀρχῶν Κατοχῆς καὶ τὴν συμπάθειαν σύμπαντος τοῦ Ὀρθοδόξου κόσμου τῆς περιφερείας ἐκείνης. Μετὰ τὴν διπλωματικὴν εὐστροφίαν καὶ ἰκανότητα, καὶ μετὰ τὰ ὑπέροχα διοικητικὰ καὶ διανοητικὰ του προσόντα ἠδυνήθη, εἰς τὸ διάστημα δύο μόνον ἐτῶν — 1919 - 1921 —, νὰ φέρῃ εἰς αἴσιον πέρας τὴν ὄντως δυσχερῆ ἀποστολὴν του. Παρὰ τὴν ἀντίδρασιν τῶν Ἀλβανῶν, ἔπεισε τοὺς Γάλλους νὰ

ἐπιτρέψουν τὴν λειτουργίαν τῶν ἑλληνικῶν σχολείων καὶ τὴν ἐπαναφορὰν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης εἰς τὴν θρησκευτικὴν λατρείαν. Διὰ τῶν συνεχῶν εὐθαρσῶν κηρυγμάτων καὶ τῶν μειλιχίων τρόπων του, κατώρθωσε ν' ἀνορθώσῃ τὸ θρησκευτικὸν καὶ τὸ ἔθνικόν φρόνημα τοῦ λαοῦ εἰς τοιοῦτον σημεῖον, ὥστε εἰς ἓν καὶ μόνο νεῦμα του νὰ κινηθῇ οὗτος ὡς εἷς καὶ μόνον ἄνθρωπος. Τολμηρὸς μετὰ φρονήσεως καὶ ἀποφασιστικὸς μέχρις αὐτοθυσίας, δὲν ὠρρώδησε πρὸ τῆς λυσιπύου ἀντιδράσεως τῶν Ἀλβανῶν, οἱ ὅποιοι, διὰ παντὸς θεμιτοῦ καὶ ἀθεμίτου μέσου, προσεπάθουν νὰ ματαιώσουν τὴν ἀποστολήν του.

Ἀποτέλεσμα τῆς τεραστίας αὐτῆς ποιμαντορικῆς δράσεώς του ἦτο τὸ πλῆθος τῶν ἐκκλησιαζομένων πιστῶν, καὶ τὸ πλῆθος τῶν ὑπερτρισχιλίων μαθητῶν καὶ μαθητριῶν, οἱ ὅποιοι ἐδιδάσκοντο τὰ ἑλληνικά γράμματα καὶ τὸν ἑλληνικὸν πολιτισμὸν εἰς τὰ ἄρτια, ἀπὸ πάσης ἀπόψεως, σχολεῖα τῆς μέσης καὶ τῆς κατωτέρας παιδείας. Οὐδέποτε ἄλλοτε τὸ θρησκευτικὸν καὶ τὸ ἔθνικόν αἶσθημα τοῦ πληθυσμοῦ τῆς περιφερείας εἶχεν ἀνέλθει εἰς τοσοῦτον ὑψηλὸν ἐπίπεδον. Εἰς τὴν ἔντασίν του εἶχον ἔλθει ἐπίκουροι καὶ αἱ ἐπιτυχίαι τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ εἰς τὰ μακεδονικά καὶ τὰ μικρασιατικά πεδία, καὶ ἡ ἀποκατάστασις τοῦ κύρους καὶ τοῦ γοήτρου τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν συνείδησιν τῶν Συμμάχων.

Δύο σημαντικὰ ἱστορικά γεγονότα, λαθόντα χώραν κατὰ τὴν κρίσιμον ταύτην περίοδον τῆς ἱστορίας τῆς Κορυτσᾶς, εἶναι ἀρρήκτως συνδεδεμένα μετὰ τὴν ποιμαντορικὴν δεξιότητα καὶ ἰκανότητα τοῦ Ἀγίου Μυτιλήνης κ. Ἰακώβου: τὸ ἐπισημὸν τῶν Ἀλβανιστῶν Χριστιανῶν τῆς Κορυτσᾶς, τὸ ὑπὸ τὴν ἔμπνευσίν αὐτοῦ συνταχθὲν πρὸς τὴν ἀλβανικὴν μουσουλμανικὴν Κυβέρνησιν τῆς Κεντρικῆς Ἀλβανίας, διὰ τοῦ ὁποίου ἐζήτουν οὗτοι τὴν κατὰ 75% συμμετοχὴν των εἰς τὴν διακυβέρνησιν τῆς Ἀλβανίας καὶ ὡς πρωτεργάται τῆς ἀλβανικῆς πατριωτικῆς κινήσεως διὰ τὴν πολιτικὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἀλβανίας, καὶ ὡς πνευματικῶς, διανοητικῶς καὶ ἠθικῶς ἀνώτεροι τῶν Μωαμεθανῶν τῆς Ἀλβανίας, διὰ τὴν ἀνάληψιν παρ' αὐτῶν τῆς διοικητικῆς, δικαστικῆς, ἐκπαιδευτικῆς, δικονομικῆς καὶ στρατιωτικῆς ἐξουσίας.

Τὸ δεύτερον γεγονός ἦτο ἡ ὑπογραφή τῆς συμφωνίας τῆς Καπεστίτσας ἐκ μέρους τῶν Ἀλβανιστῶν τῆς Κορυτσᾶς, τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν ἑλληνικά στρατεύματα προωθήθησαν μέχρι τῆς Βιγλίστης καὶ ἐβάδισαν πρὸς κατάληψιν τῆς Κορυτσᾶς, μὴ πραγματοποιηθεῖσαν λόγω τῆς κεραυνοβόλου ἐπεμβάσεως τῶν Ἀμερικανῶν, τῶν Ἀγγλῶν καὶ τῶν Ἰταλῶν. Καὶ τὰ δύο ταῦτα γεγονότα, ἅν καὶ δὲν ἀπέφερον τὸ προσδοκώμενον ἀποτέλεσμα, ἐνεῖχον καὶ ἔχουν εἰσέτι μεγάλην πολιτικὴν ἀποδεικτικὴν σημασίαν δι' ἡμᾶς. Τὸ μὲν πρῶτον, διότι ἐπήνηγκε διάσπασιν τοῦ ἀλβανικοῦ πατριωτικοῦ μετώπου καὶ ἐδημιούργησε κλίμα δυσπιστίας καὶ δυσαρρεσκείας μεταξύ τῶν Χριστιανῶν καὶ τῶν Μωαμεθανῶν Ἀλβανῶν, μετὰ ἀποτέλεσμα τὴν πολιτικὴν ἐπικράτησιν τῶν τελευταίων. Τὸ δὲ δεύτερον, διότι ἐπισήμως πλέον ἀνεγνωρίζοντο τὰ καταπατηθέντα δικαιώματα τῶν Ἀλβανοφόνων Χριστιανῶν, τὰ σχολικά καὶ τὰ ἐκκλησιαστικά, τὰ ἐγγυώμενα τὴν ἔθνικὴν των αὐτοτέλειαν καὶ ἐξασφαλίζοντα τὴν μειονοτικὴν των ἀυθυπαρξίαν, μετὰ τὴν ὀριστικὴν καταδίκεν,

τῆς ὑπαγωγῆς των ὑπὸ τὸν ἀνεπιθύμητον ἄλβανικὸν ζυγόν. Ὁμοῦ μετὰ τοῦ Πρωτοκόλλου τῆς Κερκύρας, παραμένουν ὡς τρεῖς διπλωματικοὶ τίτλοι, παρέχοντες δύναμιν καὶ κύρος εἰς τὰ ἐπιχειρήματά μας, τὰ ἀποσκοποῦντα τὴν ὑποστήριξιν ἐκάστοτε τῆς Βορειοηπειρωτικῆς ὑποθέσεως.

Αἱ ἑλληνικαὶ ἐκλογαὶ τοῦ 1920 καὶ ἡ ἀποτυχία κατ' αὐτάς τοῦ Κόμματος τῶν Φιλελευθέρων, ἔσχον ὀλεθρίαν τὴν ἐπίδρασιν των καὶ ἐπὶ τῶν βορειοηπειρωτικῶν πραγμάτων. Οἱ Ἄλβανοὶ τῆς Κορυτσᾶς, ἐπωφελοῦμενοι τῆς δυσαρρεσκείας τῶν Γάλλων Συμμάχων, ἤρχισαν συστηματικὴν καὶ ἀγρίαν τὴν ἐπίθεσιν των ἐναντίον τοῦ Ἰακώβου. Ἡ θρασύτης των ἔφθασε μέχρι τοῦ σημείου νὰ ἐπιδιώξουν τὴν δολοφονίαν του. Οἱ ἐξευτελισμοὶ καὶ αἱ ὕβρεις, γεινόμεναι ἐν καιρῷ νυκτός, ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς ἄλβανικῆς χωροφυλακῆς, ἐκορυφώθησαν. Ἡ ἀντίδρασις των ἡμέρα τῆ ἡμέρα ἐξεδηλοῦτο ἐντονωτέρα καὶ θρασυτέρα. Πρῶτη ἐκδήλωσις των ἦτο ἡ κατάληψις τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ὑπὸ Μωαμεθανῶν Ἄλβανῶν πατριωτῶν καὶ ἡ παράδοσις του εἰς δύο ἐξ Ἀμερικῆς προερχομένους Ἄλβανούς Ὁρθοδόξους ἱερεῖς. Δευτέρα, ἡ ἄρνησις τῆς Κυβερνήσεως τῶν Τιράνων νὰ ἐπιτρέψουν τὸ ἀνοίγμα τῶν ἐλληνικῶν σχολείων διὰ τὸ ἐπιόν σχολικὸν ἔτος. Καὶ ἡ τρίτη, ἡ ἀπέλασις τοῦ Ἰακώβου ἐκ Κορυτσᾶς εἰς τὴν Ἑλλάδα, οὐχὶ διὰ μέσου τῆς Φλωρίνης, τῆς συντομωτέρας ὁδοῦ πρὸς τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ διὰ τῆς Αὐλῶνος, πρὸς καταταλαιπώρησιν αὐτοῦ. Ἡ σύνεσις τοῦ Μητροπολίτου Μιτυλήνης καὶ ἡ θαυμασία αὐτοκυριαρχία του, προέλαβε μίαν βεβαίαν αἱματοχυσίαν, καὶ ἴσως τὴν καταστροφὴν τῆς Κορυτσᾶς, ὅταν ἐν ὄψει τῶν ἄλβανικῶν τούτων πραξικοπημάτων, μαχητικαὶ ὁμάδες ἀποφαστικῶν νέων ἐπαγγελματιῶν καὶ ἐργατῶν Κορυτσαίων, ἀνεκοίνωσαν εἰς αὐτὸν τὴν ἀπόφασιν των νὰ προβῶσιν εἰς γενικὴν σφαγὴν τῶν Ἄλβανῶν ἐν Κορυτσᾷ. Θὰ τὴν ἐνθυμουμαι, ἐφ' ὅσον ζῶ, τὴν αὐτοκυριαρχίαν αὐτὴν καὶ τὸ ψυχικόν του σθένος, ὅταν ἀτάραχος ἀντιμετώπιζε τὴν ἄλβανικὴν λύσσαν καὶ τὸν προφανῆ κίνδυνον τῆς δολοφονίας του. Τὴν ἀτάραξιάν αὐτὴν καὶ τὴν ἀφοβίαν εἶχεν ὑπ' ὄψιν ὁ αἰμίμηστος Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης Γεννάδιος, ὅταν παρακολουθῶν τὴν πρὸς τοσοῦτους κινδύνους ἀντιπαλαίουσαν ψυχὴν του, ἔγραφεν εἰς αὐτόν: «Ἀδελφὲ Ἰάκωβε, σὲ θέλομεν ἥρωα, ἀλλ' οὐχὶ καὶ μάρτυρα».

Οὕτως ὁ Μυτιλήνης Ἰάκωβος, μετὰ μίαν διετῆ γόνιμον ἐθνικὴν καὶ ἐκκλησιαστικὴν δράσιν, ἀφῆκε τὴν Κορυτσᾶν, βυθισμένην εἰς ἕναν ὠκεανὸν ἀπεριγράπτου πικρίας καὶ ἱερᾶς ἀγανακτήσεως. Ὅλον τὸ ἐθνικὸν του ἔργον ἀνετράπη ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του. Ἐκτοτε αἱ Ἑλληνικαὶ Ἐκκλησίαι καὶ τὰ Ἑλληνικὰ Σχολεῖα ἔπαυσαν νὰ λειτουργοῦν, χρησιμοποιοῦντα τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, τὴν ὁποίαν εἶχον σεβασθῆ πολλοὶ αἰῶνες καὶ λαοί, πλὴν τῶν Ἀλβανῶν. Οἱ λόγοι του ὅμως καὶ ἡ ἀνδρική του στάσις ἀπέθεσαν εἰς τὴν ψυχὴν τῶν Κορυτσαίων ἀποθέματα πίστεως καὶ ἐλπίδος, εἰς τὰ ὁποῖα, προστεθέντα καὶ ἄλλα τοιαῦτα μεταγενεστέρας ὑπὸ ἄλλων Ἱεραρχῶν, κρατοῦν ὀρθίαν τὴν ψυχὴν καὶ ἄσβε-

στον τὸν πόθον καὶ τὴν ἐλπίδα μιᾶς καλυτέρας αὔριον. Αὐτὴ εἶναι ἐν ὀλίγοις ἡ δρᾶσις, ἡ ἐθνικὴ καὶ ἐκκλησιαστικὴ, ὡς Πατριαρχικοῦ Ἐξάρχου ἐν Κορυτσᾷ, τοῦ νῦν Μητροπολίτου Μιτυλήνης Ἰακώβου. Δρᾶσις ἀνταξία Ἑλληνορθοδόξου Ἱεράρχου.

Ἀθήναι, τῆ 29.9.1955

Ὁ Ἀργυροκάστρου
ΠΑΝΤΕΛΗΜΩΝ

Ἐξ ἄλλου, ὁ κ. Στυλιανὸς Γρηγορίου, πρῶην Ὑποδιοικητὴς τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, μοῦ ἔλεγε πρό τινος τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ μεγα-

*Ceremonia fundării funda-
mentale a Bisericii Române Ortodoxe
din Corutza „Sfânta Treime la Fată”
de către Rea S. S. Mitropolitul Bucarelilor
și Episcopul Patriarhal la Corutza. Anul
1921. —
Corutza, în 21 Februarie 1921.*

ΚΟΡΥΤΣΑ 1921 : Ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος κατὰ τὴν θεμελίωσιν τοῦ Ρουμανικοῦ Ναοῦ Κορυτσᾶς.

λειώδους ἔργου τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου εἰς τὴν Κορυτσᾶν :

— Συνειργάσθη σιενῶς ὡς Νομάρχης Φλωρίνης τὸ 1919—20 μὲ τὸν Μητροπολίτην Ἰακώβον, Πατριαρχικὸν Ἐξαρχον τότε εἰς τὴν Κορυτσᾶν. Γνωρίζω ἐκ προσωπικῆς πείρας τὸν δυναμισμὸν καὶ τὴν εὐφυΐαν του. Ἀγαπᾷ τὴν Ἑλλάδα μὲ ἀληθινὸν πάθος· τὸ ἔργον ποὺ ἐπετέλεσεν εἰς τὴν Κορυτσᾶν, εἶναι ἀληθῶς ἱστορικόν.

Οἱ τομεῖς δράσεως, μὲ τοὺς ὁποίους ἡσχολήθη εἰς τὴν Κορυτσᾶν ὁ Μητροπολίτης Δυρραχίου, ἦσαν: Ὁ Ἔθνικός, ποὺ ἀφεώρα τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Κορυτσᾶς καὶ τῆς Βορείου Ἡπείρου. Ὁ Ἐκκλησιαστικός, ὁ ὁποῖος εἶχε περιέλθει οὐσιαστικῶς εἰς τοὺς καθολικούς, καὶ ὁ Ἐκπαιδευτικός, ὅστις εὐρίσκετο ἐν διαλύσει, ἀπὸ τὰ ἀνηλεῆ πλήγματα τῶν κρατούντων Ἀλβανῶν ἐθνικιστῶν. Τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἀγώνων καὶ τῶν προσπαθειῶν τοῦ ἀνεπτύχθησαν εἰς τὸ σημεῖωμα τοῦ Μητροπολίτου Ἀργυροκάστρου κ. Παντελεήμονος. «*Εἰς διάστημα δύο μόνον ἐτῶν — μᾶς εἶπεν ὁ Σεβασμιώτατος — εἶχεν ἀπόλυτα ἀποκατασταθῆ ἡ ἐκκλησιαστικὴ καὶ σχολικὴ τάξις. Οὐδέποτε ἄλλοτε τὸ θρησκευτικὸν καὶ ἐθνικὸν φρόνιμα τοῦ πληθυσμοῦ τῆς περιφέρειας εἶχεν ἀνέλθει εἰς τοσοῦτον ὑψηλὸν ἐπίπεδον*». Παρέλκει νομίζω, κατόπιν τῶν ἀνακοινώσεων τοῦ Μητροπολίτου Ἀργυροκάστρου, νὰ ἐπανέλθωμεν καὶ ἡμεῖς ἐπὶ θεμάτων, ἅτινα ἐσχολιάσθησαν ἀπὸ τὸ πλεόν ἀρμόδιον πρόσωπον.

Ἀπομένει μόνον νὰ παραθέσωμεν τὰς λεπτομερείας τῆς περιφήμου Συμφωνίας τῆς Καπεστίτσης, ἡ ὁποία εἶναι ἐξ ὀλοκλήρου σύλληψις καὶ ἐκτέλεσις τῆς φωτεινῆς διανοίας τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου. Ἐπιβάλλεται, τέλος, ν' ἀναφέρωμεν μερικὰ στοιχεῖα σχετικὰ μὲ τὴν δευτέραν ἀπέλασίν του ἐκ τῆς Ἀλβανίας, προκληθεῖσαν καὶ ἐξ ἄλλων λόγων, κυρίως, ὅμως, διότι παρέσυρε τοὺς Ἀλβανιστὰς νὰ ὑπογράψουν τὴν Συμφωνίαν τῆς Καπεστίτσης, πράγμα ποὺ ἐξήγειρε σύσσωμον τὸ Ἀλβανικὸν στοιχεῖον ἐναντίον του. Ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος, ὥστόσο, εἶχεν ἐπιτύχει διὰ τὴν Πατρίδα του ἕνα ἀνυπολογίστου ἀξίας ἀποτέλεσμα.

Η ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΤΗΣ ΚΑΠΕΣΤΙΤΣΗΣ

Τὸ «Πρωτόκολλον τῆς Καπεστίτσης» εὐρίσκεται εἰς τὰ ἐθνικὰ ἀρχεῖα τοῦ Ἑλληνικοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν, παρὰ τοῦ ὁποίου θεωρεῖται ὡς πολύτιμον ἐθνικὸν ντοκουμέντο καὶ «ἰσχυρότατος διπλωματικὸς τίτλος» πρὸς ἀπόδειξιν τῶν ἐλληνικῶν δικαίων ἐπὶ τῆς Βορείου Ἡπείρου καὶ τῆς Κορυτσᾶς ἀνήκει δὲ εἰς τὰ Διεθνῆ Πρωτόκολλα, φέρον αὔξοντα ἀριθμὸν 27.

Διὰ τοῦ πρωτοκόλλου τούτου ἀνεγνωρίσθη ἐκ μέρους τῶν Ἀλβανιστῶν ἡ Ἑλληνικότης τῆς Βορείου Ἡπείρου καὶ τῆς Κορυτσᾶς, ἔκτοτε δὲ τὸ πρωτόκολλον χρησιμοποιεῖται ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος διεθνῶς πρὸς ὑποστήριξιν τῶν ἐλληνικῶν δικαίων.

Ἄς ἴδωμεν, τώρα, πῶς ἔφθασεν εἰς τὴν Συμφωνίαν τῆς Καπεστίτσης ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος.

Τὸν Ἰούλιον τοῦ 1919 συνήφθη ἡ γνωστὴ συμφωνία Τιτόνι·Βενιζέλου, διὰ τῆς ὁποίας ἡ Ἰταλία ἀνελάμβανε τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ὑποστηρίξῃ ἐνώπιον τῆς Διασκέψεως τῆς Εἰρήνης τὴν προσάρτησιν τῆς Βορείου Ἡπείρου καὶ τῆς Κορυτσᾶς εἰς τὴν Ἑλλάδα. Τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1920 τὸ Ἄνωτάτον Συμβούλιον τῆς Διασκέψεως ἐδέχθη τὰς Ἑλληνικὰς διεκδικήσεις, ἀφέθη, ὁμως, νὰ ἀνακοινωθῇ ἐπισήμως ἡ ἀπόφασις μετὰ τὴν διευθέτησιν τῆς Ἀδριατικῆς ὑποθέσεως μεταξὺ Ἰταλίας καὶ Γιουγκοσλαβίας.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς αὐτῆς ἀρχίζει ἐκ νέου ἡ εἰς βάρος τῆς Ἑλλάδος Ἰταλικὴ προδοσία. Οἱ Ἰταλοί, βλέποντες ματαιούμενα καὶ καταστρεφόμενα ὀριστικῶς τὰ ἐπὶ τῆς Ἀλβανίας σχέδιά των, προβαίνουν εἰς σειρὰν προκλητικῶν καὶ ἐπιθετικῶν ἐνεργειῶν: Ὄργανώνουν τὸν Μάρτιον τοῦ 1919 λαϊκὰ ψηφίσματα ἐναντίον τοῦ «ἰμπεριαλισμοῦ» τοῦ Βενιζέλου, ἐνισχύουν τὰς Ἀλβανικὰς ὀρδᾶς, αἱ ὁποῖαι ἐλυμαίνοντο τὸν τόπον, πιέζουν διὰ τῶν ὀπλῶν τοὺς Βορειοηπειρώτας νὰ ὑπογράψουν αἰτήσεις, δι' ὧν νὰ ζητοῦν τὴν ἐνωματώσιν τοῦ τόπου των εἰς τὴν Ἀλβανίαν ὑπὸ Ἰταλικὴν «προστασίαν» (προτεκτοράτον). Τὸν Αὐγούστον τοῦ 1919 ἐξεγείρουν τοὺς Ἀλβανοὺς εἰς ἐπανάστασιν, καί, διὰ ν' ἀποκορυφώσουν τὰς προδοσίας των, παρέδωσαν τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1920 τὴν Βόρειον Ἡπειρον εἰς τοὺς Ἀλβανοὺς καὶ ὄχι εἰς τοὺς Ἕλληνας, ὡς εἶχον ἀποδεχθῆ διὰ τῆς συμφωνίας Τιτόνι·Βενιζέλου καὶ εἶχεν ἀποφασισθῆ ὑπὸ τοῦ Ἀνωτάτου Συμβουλίου τῆς Διασκέψεως.

Δυστυχῶς, ἡμῆ δημοσίευσις μέχρι τότε τῆς ἐν λόγω ἀποφάσεως, ἐστέρει τὴν Ἑλλάδα πάσης δυνατότητος καταλήψεως τῆς Βορείου Ἡπείρου.

Τὴν 15ην Μαΐου 1920 οἱ Γάλλοι ἀποχωροῦν ἐκ τῆς Κορυτσᾶς καὶ παραδίδουν ταύτην εἰς τοὺς Ἀλβανούς.

Τὴν ἀποχώρησιν τοῦ Γαλλικοῦ στρατοῦ, κατὰ τὴν 15ην Μαΐου, ἐγνώριζεν ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἐνωρίτερον, ἀπὸ ἐμπιστευτικὴν ἀνακοίνωσιν τοῦ Γάλλου Στρατιωτικοῦ Διοικητοῦ Κρετέν καὶ μετέδωσεν ἐγκαίρως τὴν σχετικὴν πληροφορίαν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν, διὰ τοῦ Νομάρχου Φλωρίνης κ. Στυλ. Γρηγορίου.

Ἡ Κυβέρνησις Βενιζέλου ἤχθη εἰς τὴν ἀπόφασιν νὰ καταλάβῃ τὴν Κορυτσᾶν τὴν 15ην Μαΐου 1920, ἡμέραν τῆς ἀποχωρήσεως τῶν Γάλλων. Ἀτυχῶς, οὔτε καὶ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐπετεύχθη ἡ ἀπελευθέρωσις τῆς Κορυτσᾶς. Τὴν τελευταίαν στιγμὴν ἐπενέβη ἡ Ἀμερικὴ, κατόπιν ἐνεργειῶν τῶν ἐν Ἀμερικῇ Ἰταλοαλβανῶν, καὶ ἐματαιώθη ἡ κατάληψις τῆς πόλεως. Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις κατέ-

σησεν ἐνήμερον τῆς νέας τροπῆς τῆς ὑποθέσεως τὸν Μητροπολίτην Δυρραχίου.

Ἄλλ' ὁ Ἰάκωβος δὲν ἐφησυχάζει. Ὁ ἐκπληκτικὸς αὐτὸς ἄνθρωπος εἶναι προικισμένος μὲ τὸ μεγαλοφυές χάρισμα νὰ συλλαμβάνη νέα σχέδια καὶ νὰ ἐξορμᾷ τὴν στιγμὴν ἀκριβῶς ποῦ ἓνα ζήτημα θεωρεῖται χαμένον. Δὲν ἤμποροῦσε, λοιπόν, νὰ παραδεχθῆ ὅτι τὰ πάντα εἶχον ἀπολεσθῆ, ἐφ' ὅσον ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς εὕρισκετο ἀκόμη ὀλίγα μόνον χιλιόμετρα πρὸ τῆς Κορυτσᾶς, οἱ δὲ Ἀλβανοὶ ἠγνόουν μέχρι στιγμῆς τὴν ματαίωσιν τῆς Ἑλληνικῆς προελάσεως καὶ τοὺς λόγους τῆς ματαίωσεως, δηλαδὴ τὴν ἀμερικανικὴν ἐπέμβασιν. Οἱ «εὐφυεῖς» διπλωματικοὶ τῶν ἀντιπρόσωποι εἰς τὴν Ἀμερικὴν δὲν ἐθεώρησαν ἀναγκαῖον νὰ τοὺς κατατοπίσουν. Θὰ ἴδωμεν κατωτέρω πῶς καὶ πότε ἐπληροφορήθησαν οἱ Ἀλβανοὶ τῆς Κορυτσᾶς τὴν ἐπέμβασιν τῆς Ἀμερικῆς.

Τὰ δύο αὐτὰ στοιχεῖα, εἰς τὴν διάθεσιν ἑνὸς εὐφυοῦς καὶ πεπειραμένου ἀνθρώπου—ὅπως ἦτο ὁ Μητροπολίτης Δυρραχίου—ἤμποροῦσαν νὰ δώσουν λαμπρὸν ἀποτέλεσμα. Ἀλλά, πρὸς ποῖαν κατεύθυνσιν θὰ μετεχειρίζετο τὰ στοιχεῖα ταῦτα; Ἴδου τί τὸν ἀπασχολεῖ ὀλοκληρωτικὰ κατὰ τὰς δεινὰς ἐκεῖνας περιστάσεις. Δὲν ἀργεῖ νὰ καταλήξῃ: θὰ μεταχειρισθῆ ὡς ὄπλον τὴν ἀπειλὴν τῆς προελάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ, πρὶν γνωσθῆ ἡ Ἀμερικανικὴ ἐπέμβασις, διὰ νὰ ἐπιτύχῃ μίαν ἐπίσημον ἀναγνώρισιν τῶν Ἑλληνικῶν δικαίων ἐπὶ τῆς Βορείου Ἠπείρου καὶ τῆς Κορυτσᾶς ἐκ μέρους τῶν Ἀλβανῶν. Μία τοιαύτη ἐπίσημος πράξις, ἐλλείπουσα μέχρι τῆς στιγμῆς, θ' ἀπετέλει ἰσχυρότατον ἄτοῦ εἰς χεῖρας τῆς Ἑλλάδος, διὰ τὸ μέλλον τῶν Ἑλληνικῶν διεκδικήσεων εἰς τὴν Ἀλβανίαν.

Τὸ σχέδιον ἦτο, πράγματι, μεγαλοφυές, ἀντάξιόν του. Τὸ συνέλαβε καὶ τὸ ἐξετέλεσε μόνος του καὶ ἐν ἀγνοίᾳ ὄλων. Ὅταν τὸ πρῶτον ἐπληροφορήθησαν αἱ Ἀθῆναι περὶ τῆς Συμφωνίας τῆς Καπεστίνης δὲν ἐτόλμουν νὰ πιστεύσουν εἰς τὸ «θαῦμα». Πῶς ἦτο δυνατόν, ἔλεγον εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν, ν' ἀναγνωρίσουν ἐπισήμως οἱ Ἀλβανοὶ τὴν ἐλληνικότητα τῆς Κορυτσᾶς; Ἄλλ' ὅταν τὸ σχετικὸν πρωτόκολλον διεβιβάσθη εἰς Ἀθήνας, οἱ ἐπίσημοι κύκλοι τῆς Ἑλληνικῆς Πρωτεύουσῆς τὸν κατέκλυσαν μὲ θερμὰ συγχαρητήρια.

Οἱ Ἀλβανοὶ τὰ εἶχαν κυριολεκτικῶς χαμένα τὰς παραμονὰς τῆς ἀποχωρήσεως τῶν Γάλλων. Ἐθεώρουν ὡς ἀπολύτως βεβαίαν τὴν κατάληψιν τῆς Κορυτσᾶς ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ, εὐθὺς ὡς θὰ ἀπεχώρουν οἱ Γάλλοι. Ὁλόκληρος ἡ προσοχὴ τῶν ἐσιράφη τότε πρὸς τὸν Ἕλληνα Ἱεράρχην, τὸν ὁποῖον ἔτρεμον τώρα πολὺ περισσότερον

ἀπὸ κάθε ἄλλην περίστασιν. Αὐριον. ἀσφαλῶς, θὰ ἦτο ὁ κυρίαρχος τῆς Κορυτσᾶς.

Ξαφνικά, ὁ τρομερὸς λέων ἐμφανίζεται πρὸ τῶν ἐκπλήκτων Ἀλβανῶν ὡς ἄκακον ἄρνιον, κρατῶν εἰς χεῖρας κλάδον ἑλαίας!

Διὰ τοῦ Ριτζᾶ Μπέη—τὸν ὁποῖον κατώρθωσε νὰ παρασύρῃ ψυχῇ τε καὶ σώματι εἰς τοὺς σκοπούς του—εἰσηγεῖται πολιτικὴν εἰρηνεύσεως μεταξὺ τῶν «*δύο ἀδελφῶν λαῶν*»! Ἀναλαμβάνει, τοὺς λέγει, νὰ ἀποτρέψῃ τὴν κατάληψιν τῆς Κορυτσᾶς ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ, ὑπὸ τὸν ὄρον ν' ἀναγνωρίσουν οἱ «ἀδελφοὶ» Ἀλβανοὶ τὰ «*καταπαιθθέντα ἐκκλησιαστικὰ καὶ σχολικὰ δικαιώματα τῶν ἀλβανοφώνων Χριστιανῶν*».

Περιχαρεῖς καὶ ἐνθουσιῶντες οἱ Ἀλβανοὶ, διότι ἀπέτρεπον οὕτω τὸν κίνδυνον ἀπωλείας τῆς Κορυτσᾶς, ἀποδέχονται προθύμως καὶ ἀνευ περαιτέρω συζητήσεων (βιάζονται μάλιστα) καὶ συμφωνοῦν ὅπως αἱ δύο ἀντιπροσωπεῖαι συναντηθοῦν τὴν 15ην Μαΐου 1920 εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἑλληνοαλβανικῶν συνόρων χωρίον Καπεστίτσα, πρὸς καταρτισμὸν τῆς σχετικῆς συμφωνίας. Ἔτσι καὶ ἐγένετο. Τὴν ἡμέραν ποὺ ἀπεχώρουν οἱ Γάλλοι ἐκ τῆς Κορυτσᾶς, ἀπεγράφετο εἰς τὴν Καπεστίτσαν τὸ ἱστορικὸν πρωτόκολλον.

Ὁ ἀείμνηστος Ἰ. Ἡλιάκης ἔλεγεν εἰς τὸν ὑποφαινόμενον: «Ὅταν ἔλαβα τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, διὰ τῆς ὁποίας μοῦ ἐγνώριζε τὴν ἐπελθοῦσαν συμφωνίαν καὶ με ἐκάλει εἰς τὴν Καπεστίτσαν, διὰ τὴν 15ην Μαΐου, νὰ ἀντιπροσωπεύσω τὴν Ἑλλάδα, ἔμεινα κυριολεκτικῶς καταπληκτος. Δὲν ἐπίστευα εἰς τὰ μάτια μου. Ὅταν δὲ συνήντησα τὸν Ἱεράρχην εἰς τὴν Καπεστίτσαν, τοῦ ἐξέφρασα τὸν ἀνεπιφύλακτον θαυμασμόν μου διὰ τὴν κολοσσιαίαν ἐπιτυχίαν τοῦ».

Ἄλλως ἀφήσωμεν τὸ περίφημον πρωτόκολλον - ντοκουμέντο νὰ ὀμιλήσῃ:

ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΤΗΣ ΚΑΠΕΣΤΙΤΣΗΣ

15 Μαΐου 1920

Ἡμεῖς, οἱ ὑπογεγραμμένοι, ἀφ' ἑνὸς ὁ Γενικὸς Διοικητὴς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας κ. Ἰ. Ἡλιάκης καὶ ὁ Στρατηγὸς τῆς Ἑλληνικῆς Μεραρχίας κ. Ν. Τρικούπης, ὡς ἀντιπρόσωποι τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἀφ' ἑτέρου, ὁ Ἐσρέφ Φράσαρι, Γενικὸς Διευθυντὴς Δημοσίων Ἔργων τῆς Κυβερνήσεως τῶν Τυράνων, Γεώργιος Ραζῆς, Πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῶν Προκρίτων, Νικόλαος Ζώης, Διευθυντὴς τῶν Οἰκονομικῶν καὶ ὁ λοχαγὸς Σαλαχεντίν Ντλόσμι, ὡς ἀντιπρόσωποι τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως, συνελθόντες σήμερον, τὴν 15ην Μαΐου 1920 ἐν Καπεστίτση, συνεφωνήσαμεν ἐπὶ τῶν κάτωθι:

Πρῶτον: Τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ, ὑποχρεωμένου ὅπως προελάσῃ πρὸς κατάληψιν τῆς Κορυτσᾶς, εἰς ἀντικατάστασιν τῶν Γαλλικῶν στρατευμάτων, ἅτινα ἀποχωροῦν τῇ παρακλήσει τοῦ δευτέρου μέρους (τῶν Ἀλβανῶν), τὸ πρῶτον, ἀναλαμβάνει τὴν εὐθύνην, ὅπως σταματήσῃ ἢ προέλασιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ, ἵνα ἢ μεταξύ Ἑλληνικῆς καὶ Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως συμφωνία διευκολυνθῇ ἐπὶ τῷ σκοπῷ διατηρήσεως σχέσεων καλῆς γειτονίας μεταξύ τῶν δύο ἀδελφῶν λαῶν καὶ ἀποφευχθῇ πᾶσα αἱματοχυσία.

Δεύτερον: Ἐν συνεχείᾳ τῶν ἀνωτέρω καὶ μέχρις ὅτου ρυθμισθῇ τὸ ζήτημα, εἴτε ὑπὸ τῆς Διασκέψεως τῆς Εἰρήνης, εἴτε δι' ἀμέσου συμφωνίας μεταξύ τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως, τὸ δεύτερον μέρος ἐν τῇ ιδιότητι του, ἀναλαμβάνει τὰς ἀκολουθοῦσας ὑποχρεώσεις:

1) Οὐδείς τῶν Ἑλλήνων τῶν κατοικούντων εἰς ἔδαφος, τὸ ὁποῖον δὲν θὰ ἔχη καταληφθῇ παρὰ τῶν Ἑλληνικῶν στρατευμάτων, θὰ ὑφίσταται καταπίεσιν τινὰ διὰ τὰ φρονήματά του.

2) Τὰ Ἑλληνικὰ Σχολεῖα καὶ οἱ Ναοὶ θὰ λειτουργοῦν ἐλευθέρως εἰς τὸ ἔδαφος τοῦτο.

3) Οὐδεμία προέλασις θὰ λάβῃ χώραν ὑπὸ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν πέραν τῆς κατεχομένης ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ γραμμῆς, πρὸ τοῦ τελευταίου πολέμου, καὶ ἣτις ἄρχεται ἐκ τοῦ χωρίου Σλιμιρίκα ἐπὶ τοῦ ὄρους Γράμμου, ἀκολουθεῖ τὴν γραμμὴν διαχωρισμοῦ τῶν ὑδάτων μεταξύ τοῦ Ἄνω Ντεβόλι καὶ Ἄνω Αἰλιάκμονος καὶ, διερχομένη δυτικῶς τοῦ χωρίου Καπεστίτσα, διευθύνεται πρὸς βορρᾶν, διερχομένη δυτικῶς τοῦ χωρίου Βερνίκι. Ἀπὸ τοῦ σημεῖου τούτου κατευθύνεται πρὸς δυσμᾶς, διέρχεται διὰ τῶν ὑψωμάτων 858, 1309, 1734 καὶ 1090, κατευθυνομένη ἐκεῖθεν κατ' εὐθειαν πρὸς βορρᾶν, ἀκολουθεῖ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους Μπλέσσα, καταλήγουσα εἰς τὴν λίμνην Πρέσπαν. Τὰ προκεχωρημένα φυλάκια ἀπαγορεύεται νὰ ἐγκατασταθῶσι πέραν τῆς οὕτω καθορισθείσης γραμμῆς. Οἱ Ἀλβανοὶ χωροφύλακες, οἵτινες δυνατὸν νὰ εὐρίσκονται σήμερον πέραν τῆς ζώνης ταύτης πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος, ὀφείλουσι νὰ ἀποσυρθῶσιν ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ σήμερον.

Τὰ δύο συμβαλλόμενα μέρη ὑπόσχονται ἀμοιβαίως, ὅπως συμμορφωθῶσι πρὸς τὴν ἀπόφασιν τῆς Διασκέψεως τῆς Εἰρήνης, ἣτις θὰ καθορίσῃ ὀριστικῶς τὴν συνοριακὴν γραμμὴν.

Εἰς ἔνδειξιν συνετάγῃ τὸ παρὸν πρωτόκολλον εἰς διπλοῦν καὶ ὑπεγράφη παρὰ τῶν συμβαλλομένων καὶ τῶν παρισταμένων εἰς τὴν συμφωνίαν ταύτην Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Δυρραχίου, ὅστις ἐπέδειξεν ἐξαιρετικὸν ζῆλον διὰ τὴν συμφιλίωσιν καὶ τὴν καλὴν συνεννόησιν μεταξύ τῶν δύο ἀδελφῶν λαῶν, καὶ τοῦ κ. Ριζᾶ Χουρσίτ Μπέη, ὅστις ὀλοψύχως ἐργάζεται διὰ τὴν σύσφιξιν τῶν Ἑλληνοαλβανικῶν σχέσεων.

Τὰ συμβαλλόμενα μέρη

Οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Ἑλλάδος

Ι. Κ. ΗΛΙΑΚΗΣ
Ν. ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ

Οἱ παριστάμενοι εἰς τὴν σύνταξιν
τοῦ παρόντος

† Ὁ Δυρραχίου ΙΑΚΩΒΟΣ
ΡΙΖΑ ΧΟΥΡΣΙΤ

Οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Ἀλβανίας

ΕΣΡΕΦ ΦΡΑΣΑΡΙ

Γ. ΡΑΖΗΣ

Π. ΤΣΑΛΗΣ

Ν. ΖΩΗΣ

Γ. ΝΤΙΟΝΙΚΑ

ΣΑΛ. ΝΤΛΟΣΜΙ

Ὁ Μητροπολίτης Δυρραχίου ὑπῆρξεν ὁ «καλὸς ἄγγελος» τῶν δύο ἀντιπροσωπειῶν εἰς τὴν Καπεστίτσαν. Διὰ τῆς «σοφίας» του καθωδήγει τοὺς Ἑλληνας καὶ Ἀλβανοὺς ἀντιπροσώπους, ἐμεσολάβει καὶ διέλυε τὰς ἀνακυπτούσας διαφορὰς καὶ ἐβιάζετο νὰ ἐνθηλακώσῃ τὸ πρωτόκολλον!! Οὐδεὶς ἐγνώριζε τί ἤμποροῦσε νὰ μεσολάβησῃ ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν. Πάντως, χάρις εἰς τοὺς ἀφελεῖς Ἀλβανοὺς διπλωματικούς ἀντιπροσώπους ἐν Ἀμερικῇ, ἡ Συμφωνία ἔλαβε σάρκα καὶ ὄστᾶ.

Ὅταν τὸ ἑσπέρας τῆς 15ης Μαΐου 1920 ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Κορυτσᾶν ἐκ τῆς Καπεστίτσης ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος, οἱ Ἀλβανοὶ τὸν ὑπεδέχθησαν εἰς τὴν εἴσοδον τῆς πόλεως «μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων», ἄδοντες εἰδικῶς δι' αὐτὸν στιχουργηθὲν ποίημα, ποῦ ἐξυμνοῦσε τὴν «σοφίαν» του καὶ τὴν «ἀγάπην» του πρὸς τοὺς «ἀδελφοὺς» Ἀλβανούς.

Τὸ πρῶτον τετράστιχον ἔλεγε περίπου τὰ ἑξῆς:

Σοφία εἶναι γεμᾶτος ὁ Δεσπότης Ἰάκωβος
κι' ὅλη ἡ Εὐρώπη τὸν θαυμάζει καὶ τὸν καμαρώνει.
Ποτὲ δὲν ἀφήνει τ' ἀδέλφια—Ἑλληνας κι' Ἀλβανούς
ν' ἀλληλοτρῶγονται, ἀλλὰ τοὺς συμφιλιώνει.

Ὅσακις ὁ Μητροπολίτης Μυτιλήνης ἐνθυμεῖται τὴν παράτα ποῦ τοῦ ἐτοίμασαν οἱ Ἀλβανοὶ καὶ κυρίως τὸ ποίημα αὐτό, ἐκρήγνυται εἰς γέλωτας.

«Ὅταν εἶδα τὴν «κύποδοχὴν»—μοῦ εἶπε γελῶν ὁ Ἅγιος Μυτιλήνης—μὲ δυσκολίαν μεγάλῃν ἐκράτησα τὸν γέλωτα καὶ ἔλεγα μέσα μου: «ποῦ νὰ ἴερατε τί σᾶς ἐσκάρωσα!»

Οἱ Ἀλβανισταί, πανηγυρίζοντες τὴν διάσωσιν τῆς Κορυτσᾶς καὶ τὴν «συμφιλίωσιν τῶν δύο ἀδελφῶν λαῶν», ὠργάνωσαν λαϊκὰς ἐορτάς, μὲ συμμετοχὴν τῆς ἐκ 40 ὀργάνων μεγάλης ὀρχήστρας τὴν ὁποίαν τοὺς εἶχε δωρίσει ὁ ἐν Ἀμερικῇ ἰσχυρότατος Ἀλβανικὸς Σύλλογος «ΒΑΤΡΑ», ὁ ὁποῖος ἐχειρίζετο καὶ τὸ Ἀλβανικὸν ἐθνικὸν θέμα.

Εἰς τοὺς διπλωματικούς ἀντιπροσώπους των εἰς τὰς Ἑνωμένας Πολιτείας ἔγραψαν: «Καλὰ ποῦ εἶχαμε ἐδῶ τὸν Ἰάκωβον, ὁ ὁποῖος ἠμπόδισε τὸν Ἑλληνικὸν στρατὸν νὰ καταλάβῃ τὴν Κορυτσᾶν. Ἐσεῖς μόνον χρήματα ζητᾶτε καὶ τίποτε δὲν κάμνετε».

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐξερράγη ἡ βόμβα:

«Ἡμεῖς ἠμποδίσσαμεν ἀπὸ ἐδῶ τὴν προέλασιν τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ», ἔγραφον.

Ἔτσι ἀπεκαλύφθη ὁ μέγας ἐλιγμὸς τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώ-

βου. Οί Ἄλβανοί, χωρὶς λόγον, χωρὶς νὰ τοὺς ἀπειλῇ ὁ κίνδυνος τῆς καταλήψεως τῆς Κορυτσᾶς, εἶχον ὁμολογήσει, ἐπισήμως πλέον, τὰ ἑλληνικὰ δίκαια, πρᾶξιν τῆς ὁποίας μόνον τότε ἀντελήφθησαν τὴν σοβαρότητα. Ἀλλά, τὸ πρωτόκολλον τῆς Καπεστίτσης, εὕρισκετο φυλαγμένον εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ Ἑλληνικοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν. Ἡ Ἀλβανικὴ ὁμολογία ἦτο κτῆμα τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ Μητροπολίτης Δυρραχίου ἐπραγματοποίησε εἰς τὴν Κορυτσᾶν τὴν ἀόρατον ἐντολὴν τῆς Δικαιοσύνης!

ΠΡΟΣ ΝΕΑΝ ΕΞΟΡΙΑΝ

Ἡ προσωπικὴ θέσις τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, μετὰ τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ τεχνάσματός του, κατέστη δεινὴ. Ἦτο τότε ἡ πρώτη φορὰ ποὺ πραγματικὰ ἐκινδύνευε κάθε λεπτὸν ἢ ζῶν τοῦ. Ἡ ἀλβανικὴ λύσσα εἶχε ξεσπάσει ἐναντίον του μὲ χιλίους τρόπους.

Ἐκεῖνος, ὅμως, ὁ μέγας ἄνθρωπος, μετὰ ἡρεμὸν θάρρος ποὺ τὸν διακρίνει ἀνέκαθεν καὶ ποὺ κατέπληξε τὸν Μητροπολίτην Ἀργυροκάστρου—*«ἔφ' ὅσον θὰ ζῶ θὰ ἐνθουμάμαι τὴν αὐτοκυριαρχίαν καὶ τὸ ψυχικόν του σθένος»*, μᾶς εἶπεν ὁ Σεβασμιώτατος—, παρέμενεν ἀκλόνητος εἰς τὴν θέσιν του, ἀδιαφορῶν πρὸς ὅ,τι ἐμηχανεύοντο ἐναντίον του οἱ Ἀλβανισταί.

ΔΕΥΤΕΡΑ ΔΟΛΟΦΟΝΙΚΗ ΑΠΟΠΕΙΡΑ

Ἀλλὰ τί ἐμηχανεύοντο; Πρῶτον, νὰ τὸν δολοφονήσουν. Ἐμποροῦσαν, φυσικὰ, νὰ τὸν ἐκδιώξουν ἀπὸ τὴν Ἀλβανίαν, τὸ μῖσος τῶν ὁμῶς, δὲν ἱκανοποιεῖτο μὲ τὴν πρᾶξιν αὐτὴν. Ἦθελαν νὰ τοῦ στέρησουν τὴν ζωὴν, νὰ τὸν ἴδοῦν εἰς τὸν τάφον, διὰ νὰ ἱκανοποιήσουν τὴν ἐκδίκησίν των καὶ νὰ ἀσφαλισθοῦν διὰ τὸ μέλλον.

Ἔτσι, τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1921, οἱ Ἀλβανοὶ ἐθνικισταὶ ὠργάνωσαν καὶ ἄλλην δολοφονικὴν ἀπόπειραν ἐναντίον τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου. Ἴδου πῶς ἔχει ἡ περίπτωσις αὕτη:

Τὸ Μητροπολιτικὸν μέγαρον Κορυτσᾶς ἔχει μίαν θαυμασίαν βεράνταν, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ Ἕλληνας Ἱεράρχης ἐξήρχετο καὶ ἐβημάτιζεν ὅταν ὁ καιρὸς ἦτο καλός. Ἀπέναντι ἀκριβῶς τῆς κατοικίας τοῦ Μητροπολίτου, εὕρισκετο ἀκατοίκητος οἰκία, τῆς ὁποίας ἕνας φεγγίτης ἔβλεπε πρὸς τὴν βεράνταν τῆς Μητροπόλεως. Ἡ σύμπτωσις αὕτη ἐθεωρήθη ὑπὸ τῶν Ἀλβανῶν τῆς Κορυτσᾶς ὡς ἐξαιρετικὴ εὐκαιρία διὰ νὰ ἐπιτύχουν, ἐπὶ τέλους, τὴν δολοφονίαν τοῦ Ἰακώβου.

Τὴν ἐγκληματικὴν ἐπιχείρησιν ὠργάνωσε τὸ ἐν Βοστώνῃ τῆς

Ἀμερικῆς ἐδρεῦον Ἀλβανικὸν Κομητᾶτον. Δι' ἐξόδων του ἀπεστάλη εἰς Κορυτσᾶν ἕνας φανατικὸς Ἀλβανὸς ἐθνικιστῆς μετὰ τῆς συζύγου του, ὁ ὁποῖος ἐνοικίασε τὴν οἰκίαν, ἐγκατεστάθη ἐν αὐτῇ καὶ ἐπεδόθη εἰς τὴν «μελέτην» τοῦ προσφορωτέρου τρόπου ἐπιτυχίας τοῦ μιανοῦ σχεδίου του.

Διὰ μίαν ἀκόμη φοράν, ὅμως, ἡ Θεία Χάρις ἐπροστάτευσε τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον. Ἐντελῶς ξαφνικὰ ἡ σύζυγος τοῦ Ἀλβανοῦ ἠσθένησε βαρῦτατα, γεγονός, τὸ ὁποῖον ἀπεδόθη ὑπὸ τῆς ἀσθενοῦς εἰς κατάραν τοῦ Θεοῦ, διὰ τὸ ἔγκλημα τὸ ὁποῖον ἦλθον ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν νὰ διαπράξουν. Μὲ δάκρυα εἰς τὰ μάτια ἡ ἀσθενής, ἰκέτευε τὸν σύζυγόν της νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ ἐγκληματικὸν του σχέδιον, καὶ, ὅταν ἀπέτυχαν αἱ ἰκεσίαι της, ἀπέστειλε μυστικὰ εἰς τὴν Μητροπολιν τὴν ἀδελφὴν της, κάτοικον τῆς Κορυτσᾶς, ἡ ὁποία ἐφάνερωσε τὸ μυστικὸν εἰς τὸν ἐφημέριον Παπᾶ - Ἰωσήφ, ὅστις πάραυτα εἰδοποίησε τὸν Μητροπολίτην διὰ νὰ προφυλαχθῇ. Φυσικὰ, ὁ Ἰάκωβος δὲν ἐξῆλθε ποτὲ πλέον εἰς τὴν βεράνταν τῆς Μητροπόλεως καὶ ἡ ἀπόπειρα δὲν ἐγένετο. Τὸ ζεῦγος τῶν δολοφόνων ἀνεχώρησε διὰ τὴν Ἀμερικὴν μέσῳ Ἰταλίας.

Οἱ Ἀλβανοὶ ἐθνικισταὶ ἔλαβον τότε ἄλλα μέτρα ἐναντίον του, ὅπως θὰ ἴδωμεν κατωτέρω.

Ἐν τῷ μεταξύ, τὴν 6ην Νοεμβρίου τοῦ 1920, ἡ πρεσβευτικὴ Διάσκεψις, εἰς τὴν ὁποίαν τὸ Ἀνώτατον Συμβούλιον τῆς Διασκέψεως τῆς Εἰρήνης εἶχε παραπέμψει τὸ Βορειοηπειρωτικὸν ζήτημα ἐπανεφέρε τὴν γραμμὴν τῶν συνόρων τοῦ 1913, ἄφηνε, δηλαδή, τὴν Βόρειον Ἠπειρον καὶ τὴν Κορυτσᾶν εἰς τὴν Ἀλβανίαν.

Τὴν 11ην Νοεμβρίου τοῦ 1920, ὁ Ἑλληνικὸς λαός, παρὰ τὰς συμμαχικὰς προειδοποιήσεις, κατεψήφισε τὸν Βενιζέλον καὶ ἔφερεν εἰς τὴν κυβέρνησιν τοὺς ἀντιπάλους του. Ἀμέσως, ἡ Ἰταλία κατέλαβε τὴν θέσιν τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν διάσκεψιν τῆς Εἰρήνης. Ἐτσι ἐχάσαμεν τότε τὴν Βόρειον Ἠπειρον καὶ τὴν Κορυτσᾶν.

Οἱ Ἀμερικανοὶ εἶχον λησμονήσει τὸ 1921 τὴν ἀπόφασιν τῆς Ἀμερικανικῆς Γερουσίας τοῦ Μαΐου τοῦ 1920: «*Ἡ Βόρειος Ἠπειρος, συμπεριλαμβανομένης τῆς Κορυτσᾶς—ἀνέφερεν ἡ ἀπόφασις,—αἱ Δώδεκα Νῆσοι τοῦ Αἰγαίου καὶ αἱ τῆς δυτικῆς πλευρᾶς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ὅπου ὑπερισχύει ἰσχυρὸς Ἑλληνικὸς πληθυσμὸς, δεόν νὰ παραχωρηθῶν ὑπὸ τῆς διασκέψεως τῆς Εἰρήνης εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ νὰ ἐνσωματωθῶν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Βασίλειον*».

Ὁ Ἀμερικανὸς δὲ Πρόεδρος Χάρτινγκ, εἰς ἐπιστολὴν του πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς ἐν Μασαχουσέτῃ Ἑλληνικῆς Δημοκρατικῆς Λέσχης ἀνέφερε τὰ ἀκόλουθα: «*Ἐψήφισα εἰς τὴν Γερουσίαν ἐπὶ τῆς*

προτάσεως τοῦ Γερουσιαστοῦ Δόιζ, διὰ τὴν παραχώρησιν τῆς Βορείου Ἡπείρου εἰς τὴν Ἑλλάδα, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς Κορυτσᾶς κ.λ.π. Θὰ ἐνεργήσω οὕτως, ὥστε νὰ φθάσωμεν εἰς λύσιν ἀποδίδουσαν πλήρη δικαιοσύνην εἰς τὸν Ἑλληνικὸν λαόν».

Τὰ ἀνωτέρω ἀπεφασίζοντο καὶ ἐλέγοντο τὸ 1920. Τὸ 1921, οἱ Ἀμερικανοὶ ἐφήφιζον ὑπὲρ τῶν Ἱταλῶν καὶ τῶν Ἀλβανῶν, καὶ ἡ Βόρειος Ἡπειρος καὶ ἡ Κορυτσᾶ παρεδίδοντο, ἐκ νέου, εἰς τὸ Ἀλβανικὸν αἶσχος!

Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἐγκαταλελειμένος ἀπὸ ὅλας τὰς πλευρὰς εἰς τὴν Κορυτσᾶν, εἶχε περιέλθει εἰς τὴν διάθεσιν τῶν λυσσασμένων Ἀλβανῶν. Δὲν ἐτόλμων, ὅμως, ἀκόμη, νὰ ἀσκήσουν βίαν ἐναντίον του. Ἀνέμενον τὴν ὀριστικὴν ἀπόφασιν τῆς Διασκέψεως τῆς Εἰρήνης, διὰ νὰ λυθοῦν ἐντελῶς αἱ χεῖραι των.

Ἐν ἀνσμονῇ τοῦ ὀριστικοῦ διακανονισμοῦ τῶν λογαριασμῶν, ἡ Κυβέρνησις τῶν Τιράνων, περιώρισε τὸν Ἑλληνα Ἱεράρχην εἰς τὸ μέγαρον τῆς Μητροπόλεως, τὸ ὁποῖον ἔθεσεν ὑπὸ αὐστηροτάτην παρακολούθησιν. «Ἐφ' ὅσον δὲν ἤμποροῦμεν ἀκόμη νὰ ἀπομακρύνωμεν τὸν Ἰάκωβον ἀπὸ τὴν Ἀλβανίαν, ἄς τὸν καταστήσωμεν, τοῦλάχιστον, ἀνίκανον νὰ δρᾷ ἐναντίον μας». Αὕτη ἦτο ἡ σκέψις τῶν κυβερνητῶν τῆς Ἀλβανίας, βάσει τῆς ὁποίας ἐλήφθη ἡ ἀπόφασις τοῦ περιορισμοῦ του εἰς τὴν Μητρόπολιν.

Ὁ λέων εἰς τὸν κλωβόν!

Τὰ μόνα πρόσωπα τὰ ὁποῖα ἐπέτρεπον οἱ Ἀλβανοὶ νὰ ἐπισκέπτονται τὸν ὑπὸ περιορισμὸν Δεσπότην ἦσαν ὁ Σέρβος Πρόξενος Τσόλοβιτς καὶ ἡ Γαλλίς σύζυγος του—προσωπικοὶ φίλοι του. Εἰς οὐδένα ἄλλον!

Ἀλλά, δὲν ἦτο ἀρκετόν, δι' ἓνα εὐφυέστατον ἄνθρωπον νὰ δρᾷ, ὅταν εἶχε τὴν εὐχέρειαν νὰ διαθέτῃ ἓνα σύνδεσμον πιστόν, ὅπως ἦτο ὁ Σέρβος Πρόξενος διὰ τὸν Ἑλληνα Μητροπολίτην;

Ὁ λέων καὶ εἰς τὸν κλωβόν, εἶναι πάντοτε ἐπικίνδυνος!

Φυσικὰ, οἱ Ἀλβανοὶ δὲν ἤργησαν νὰ ἀντιληφθοῦν τὸ νέον παιγνίδι τοῦ Ἰακώβου. Ὁ περιορισμὸς του εἰς τὴν Μητρόπολιν δὲν ἔλυε καθόλου τὸ ζήτημά των. Μόνη ὀρθὴ λύσις ἦτο νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν Ἀλβανίαν. Ἀλλὰ τὸ νὰ τὸν ἐξορίσουν δὲν ἦτο τόσον εὐκόλον πρᾶγμα, διότι ἐπρόκειτο περὶ διασῆμου προσωπικότητος, γεγονὸς ποὺ τὸ ἀνεγνώριζον οἱ ἴδιοι καὶ δὲν ἐδισκολεύοντο νὰ τὸ παραδεχθοῦν. Εἰς τὸ τραγοῦδι ποὺ συνέταξαν δι' αὐτόν, κατὰ τὸν ἑορτασμὸν τῆς συμφιλίωσεως τῶν «δύο ἀδελφῶν λαῶν», ὠμολόγουν ὅτι «τὸν θαυμάζει ὅλη ἡ Εὐρώπη».

“Ολα αὐτὰ ἔκαμναν διστακτικούς τοὺς κυβερνήτας τῶν Τιράνων ὅπως θέσουν χεῖρα ἐπὶ τοῦ “Ἕλληνας Ἱεράρχου, παρὰ τὸν τρόμον ποὺ τοὺς ἐπροξένει ἡ παρουσία του εἰς τὴν Κορυτσᾶν, ἔστω καὶ ἐγκλείστου εἰς τὴν Μητρόπολιν του.

Ἄλλ’ ἦλθεν τὴν 6ην Νοεμβρίου ἡ ἀπόφασις τῆς Διασκέψεως, ἡ ὁποία τοὺς καθίστα κυριάρχους τῆς Ἀλβανίας. Ἡ πρώτη των σκέψις, μόλις ἔλαβον τὴν μεγάλην εἴδησιν, ἦτο ὁ Ἰάκωβος. Τὴν ἐπομένην, 7ην Νοεμβρίου 1921, συνῆλθεν ἐκτάκτως τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον καὶ ἀπεφάσισε τὴν ἄμεσον ἀπέλασιν τοῦ “Ἕλληνας Μητροπολίτου ἐξ Ἀλβανίας. Ἡ ἀπόφασις ἐτηλεγραφήθη παραχρῆμα εἰς τὸν Νομάρχην Κορυτσᾶς, μὲ τὴν πρόσθετον ἐντολὴν νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἀπόφασιν ἐντὸς μιᾶς καὶ ἡμισείας ὥρας ἀπὸ τῆς λήψεως τοῦ τηλεγραφήματος. Οἱ Ἀλβανοὶ ἐβιάζοντο νὰ τὸν ἀπομακρύνουν. Τὰ μύχια αἰσθήματά των ἀπέδιδε, κατὰ θαυμάσιον τρόπον, ὁ ψευδοεπίσκοπος Φὸν Νόλλι, ὅταν ὀλίγα λεπτὰ μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου ἀπὸ τὴν Κορυτσᾶν, κατέλαβε τὸ Μητροπολιτικὸν μέγαρον καὶ ἐξεῆλθεν εἰς τὸν ἐξώστην λέγων :

—Τώρα ποὺ ἔφυγεν ὁ Ἰάκωβος ἀπὸ τὴν Κορυτσᾶν, θὰ σωθῆ ἡ Ἀλβανία!

Ἦγνόει, ὁ ἀνόητος αὐτός, ὅτι ἡ κατηγορία του ἀποτελοῦσε ὕψιστον τίτλον ἀναγνωρίσεως τοῦ ἐθνικοῦ ἔργου ποὺ ἐπραγματοποίησεν ὁ Ἰάκωβος εἰς τὴν Κορυτσᾶν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος, ὅτι τὸν ἀνύψωνεν κολοσσιαίως εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ Ἑλληνορθοδόξου κόσμου τῆς Ἀλβανίας.

Ἀληθῶς, μὲ τὴν νέαν μεγαλειώδη καὶ ἱστορικὴν ἐθνικὴν δρᾶσιν του εἰς τὴν Κορυτσᾶν, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἦχθη εἰς τὴν κορυφὴν τῶν προσφορῶν τοῦ καλοῦ “Ἕλληνας πρὸς τὴν Ἑλλάδα.

Ὁ φωτοστέφανος τοῦ ἐθνικοῦ μάρτυρος, ὅπως τὸν ἀπεκάλεσεν ὁ Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης Γεννάδιος, ἐκάλυπτε τὴν πολιὰν κεφαλὴν του, προώρως λευκανθεῖσαν ἀπὸ τὰς ταλαιπωρίας τῶν ἀγῶνων ποὺ διεξήγαγε προμαχῶν τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐν μέσῳ ἀλλοθρήσκων καὶ ἀλλοφύλων λαῶν, ἐπὶ δεκαπέντε συναπτά ἔτη.

Τὴν οὐγὴν τῆς 8ης Νοεμβρίου ἡ Μητρόπολις περιεκυκλώθη ὑπὸ στρατοῦ καὶ χωροφυλακῆς εἰς δύο στίχους καὶ προσελθόντες ὁ Νομάρχης Κορυτσᾶς Νικόλαος Ζώης μετὰ τοῦ ἀρχηγοῦ χωροφυλακῆς, ἐξύπνησαν τὸν κοιμώμενον ἔτι Μητροπολίτην καὶ ἀνήγγειλαν εἰς αὐτόν, ὅτι, κατ’ ἀπόφασιν τῆς Κυβερνήσεως τῶν Τιράνων, ληφθεῖσαν ἐν Ὑπουργικῷ Συμβουλίῳ, ὤφειλεν ἐντὸς μιᾶς καὶ ἡμισείας ὥρας νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν πόλιν καὶ νὰ ἐξέλθῃ τῶν ἀλβανικῶν συνόρων. Ὁ

Μητροπολίτης διεμαρτυρήθη έντόνως, άλλα επί ματαίω. Έδηλώθη πρὸς αὐτὸν εἰς ἀπάντησιν, ὅτι ἔξωθεν τῆς Μητροπόλεως ἀνέμενον δύο αὐτοκίνητα δι' αὐτὸν καὶ τὴν ἀκολουθίαν του, καὶ τρίτον φορτηγὸν διὰ τὰς ἀποσκευάς του, καὶ ὅτι ὑπῆρχε διαταγὴ νὰ γίνῃ χρήσις καὶ βίας ἐν ἀνάγκῃ. Ὁ Μητροπολίτης ἠναγκάσθη νὰ ὑποκύψῃ, ζητήσας μόνον νὰ κατέλθῃ εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν τῆς Παναγίας, ἵνα προσκυνήσῃ πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως. Ἄλλ' οὔτε καὶ τοῦτο ἐπετράπη, διότι πλῆθος πολὺ Χριστιανῶν εἶχε προτρέξει εἰς τὸν Ναὸν καὶ εἶχε πληρώσει τοῦτον ἀσφυκτικῶς, οἱ διώκται δὲ τοῦ Ἀρχιερέως ἐφοβήθησαν τοῦ πλήθους τὴν ὄργην—μήπως ἐκσπάσῃ καὶ ἐμποδίσῃ τὴν ἀπαγωγὴν. Προσῆλθε τότε εἰς τὴν Μητρόπολιν ὁ Σέρβος Πρόξενος Τσόλοβτς καὶ καλέσας τὸν ἀρχηγὸν τῆς Χωροφυλακῆς—ὁ Νομάρχης ἐκρύφθη ἐν τῷ μεταξύ—διεμαρτυρήθη έντονώτατα, ἐπιατήσας τὴν προσοχὴν αὐτοῦ καὶ τῶν λοιπῶν Ἀλβανικῶν ἀρχῶν, ἐπὶ τῆς ζωῆς τοῦ Μητροπολίτου, προσωπικοῦ φίλου τοῦ Βασιλέως Ἀλεξάνδρου. Ἐπίσης ἀπέστειλε καὶ δριμύτατον τηλεγράφημα πρὸς τὴν ἐν Τιράνοις Ἀλβανικὴν Κυβέρνησιν διὰ τὴν ἀσεβῆ καὶ ἀπολίτιστον συμπεριφορὰν τῶν ἀρχῶν ἐναντι τοῦ Ὁρδοδόξου Ἀρχιεπισκόπου.

Ὁ Μητροπολίτης ἐζήτησε τότε ν' ἀπέλθῃ μέσω Βιγλίστης εἰς Φλώριναν, ἀλλ' αἱ Ἀλβανικαὶ ἀρχαὶ ἀπήντησαν, ὅτι ὑπῆρχον σαφεῖς διαταγαὶ τῆς Κυβερνήσεως καὶ περὶ τοῦ πόθεν θὰ ἐξήρχετο οὗτος τῶν ἀλβανικῶν συνόρων. Ὁ λαὸς τῆς Κορυτσᾶς πλὴν τῶν φανατικῶν ἐθνικοφρόνων Ἀλβανῶν, παρηκολούθει μετὰ δακρύων τὴν νέαν τραγικὴν περιπέτειαν τοῦ Ἱεράρχου.

Κατὰ τὴν δευτέραν αὐτὴν περίοδον τῆς ἐθνικο-ἐκκλησιαστικῆς δράσεώς του εἰς τὴν Ἀλβανίαν, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἐκέρδισε τὸν στέφανον μεγάλης ἱστορικῆς, ἐθνικῆς νίκης, ἡ ὁποία τὸν ἐτοποθέτησεν εἰς τὸν κύκλον τῆς δόξης καὶ τῆς ἱστορίας.

Αἱ νεώτεραι ἑλληνικαὶ γενεαὶ θὰ φωτίζονται ἀπὸ τὸ μεγαλεῖον τοῦ ὑψηλοῦ πατριωτισμοῦ του, ἀπὸ τὴν σκέψιν του - τὴν ἀγνοτέραν ἑλληνικὴν σκέψιν!

Η ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΙΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΟΥ

ΤΡΕΙΣ ΚΑΤΑ ΣΕΙΡΑΝ ΠΑΡΑΣΗΜΟΦΟΡΙΑΙ

Ἐκ τῆς ἱστορίσεως τῆς ἐν Ἀλβανίᾳ δράσεως τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου—ἱστορίσεως ἡ ὁποία ἀπέχει πολὺ ἀπὸ τοῦ νὰ ἀποδίδει ὀλόκληρον τὸ τεράστιον ἔργον τοῦ διαπρεποῦς Ἱεράρχου, δοθέντος ὅτι ἡ ἀνεύρεσις περισσοτέρων στοιχείων κατέστη ἀδύνατος, τὸ μὲν, διό-

τι τὸ προσωπικόν του ἀρχεῖον ἀπωλέσθη εἰς Ἀλβανίαν κατὰ τὰς δύο βιαίας ἀπομακρύνσεις του ἐξ αὐτῆς, τὸ δέ, λόγω τῶν ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ἐπικρατουσῶν σήμερον συνθηκῶν —, ὁ ἀναγνώστης ἀντελήφθη, βεβαίως, ὅτι ἡ ἀποστολή του διέφερε μέγਾਲως τῆς συνήθους ἀποστολῆς ἐνὸς Μητροπολίτου.

Ὁ Ἕλλην Ἱεράρχης, ὡς Μητροπολίτης Δυρραχίου καὶ ὡς Πατριαρχικὸς Ἐξαρχος Κορυτσᾶς, ἐξεπροσώπησε τὴν ἐπίσημον Ἑλλάδα ἐν Ἀλβανίᾳ εἰς ὅλα τὰ μεγάλα ἐθνικο - πολιτικά θέματα, ἅτινα ἐνδιέφερον τὸ Ἑλληνικὸν κράτος καὶ τὸν Ἑλληνισμόν τῆς Ἀλβανίας, παρὰ τὴν ὑπαρξιν, ἐν Δυρραχίῳ, Ἑλληνικῆς διπλωματικῆς ὑπηρεσίας.

Θὰ ἐνθυμεῖται ὁ ἀναγνώστης τὴν γνώμην ποὺ ἐξέφρασε διὰ τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον, ὁ Γενικὸς Πρόξενος τῆς Αὐстро - Οὐγγαρίας Κάρλ, κατὰ τὴν ὁποίαν : *αἱ ξένοι διπλωματικοὶ Ἀποστολοὶ ἐν Δυρραχίῳ ἦτο ἀδύνατον νὰ ἀντιδράσουν εἰς τὰς θελήσεις του.* Αὐτὸ ἐσήμαινεν ὅτι ὁ Μητροπολίτης Δυρραχίου ἐχειρίζετο ὅλας τὰς Ἑλληνικὰς ὑποθέσεις, καὶ εἶχε λαμπρὰ ἀποτελέσματα.

Ἔτσι, ὅ,τι συνθέτει τὴν Ἑλληνικὴν ἱστορίαν ἐν Ἀλβανίᾳ, κατὰ τὴν δεκαετίαν 1911 - 1921, εἶναι, ἐν πολλοῖς, ἔργον τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου. Καὶ εἶναι αἱ σελίδες αὗται τῆς ἱστορίας μας πλούσιαι εἰς ἐθνικὰ ὠφελήματα καὶ πανένδοξοι ἀπὸ τὰς θυσίας καὶ τοὺς λαμπροὺς ἀγῶνας τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἀλβανίας καὶ τῆς Μητρὸς Ἑλλάδος, μὲ εὐὴ ἡρώϊκόν Μητροπολίτην Ἰάκωβον εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τοῦ ἐθνικοῦ χαρακώματος.

Τὸ Ἑλληνικὸν κράτος, τὸ ὁποῖον παρηκολούθει μὲ ὑπερήφανον ἰκανοποίησιν τὴν ἐν Ἀλβανίᾳ δρασίμην τοῦ μεγάλου τούτου τέκνου τῆς Ἑλλάδος, ἀνεγνώρισε καὶ ἐτίμησε τὰς ὑψίστας ὑπηρεσίας του πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν πατρίδα, διὰ σειρᾶς ὅλης ὑψηλῶν διακρίσεων.

Τὸ 1916, ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων Κωνσταντῖνος, κατ' εἰσήγησιν τῆς κυβερνήσεως Βενιζέλου, τοῦ ἀπένευμε τὸν Ἀνώτερον Ταξίαρχον τοῦ Σωτήρος.

Τὸ ἀνώτερον τοῦτο Ἑλληνικὸν παράσημον, τὸ μετέφερον εἰς τὴν Ἀλβανίαν ὁ ἴδιος ὁ Ἕλλην Πρωθυπουργὸς Ἑλ. Βενιζέλος, ὅστις, μεταβαίνων εἰς Τεργέστην ἐσταμάτησεν εἰς τὸ Δυρράχιον καὶ καλέσας ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου τὸν ἐν Δυρραχίῳ Ἕλληνα πρεσβευτὴν Κ. Βαρατάσην τοῦ παρέδωσε τὸ παράσημον ἵνα τὸ ἐπιδώσῃ εἰς τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον.

Ὁ Ἕλλην Πρέσβυς, κατὰ τὴν ἐπίδοσιν τοῦ παρασήμου εἶπεν

εἰς τὸν Ἱεράρχην τὰ ἐξῆς ἐκ μέρους τοῦ Πρωθυπουργοῦ Βενιζέλου :
 «Εἶπατε εἰς τὸν Σεβασμιώτατον, ὅτι ὁ Βασιλεὺς θὰ τοῦ ἔστελε
 τὸν Μεγαλόσταυρον, ἀλλὰ ὑπάρχουν νομικὰ κωλύματα».

Ὁμοῦ μὲ τὸ παράσημον, τοῦ παρέδωκε καὶ φωτογραφίαν τοῦ
 Βασιλέως Κωνσταντίνου μὲ ἰδιόχειρον ἀφιέρωσιν, ὡς δεῖγμα τῆς
 προσωπικῆς του ἐκτιμήσεως.

Τὸ γεγονός ὅτι ὁ Ἕλλην Πρωθυπουργὸς μετέφερεν ὁ ἴδιος τὸ
 παράσημον πρὸς τὸν Ἕλληνα Ἱεράρχην Δυρραχίου, δεικνύει σαφῶς
 πόσον μεθάλως πρέπει νὰ ἐξετίμα τοῦτον καὶ τὸ ἔργον του, ὁ μέγας
 ἐκεῖνος πολιτικὸς ἀνὴρ.

Διότι, τοιαῦται χειρονομίαι ἐκ μέρους τοῦ Ἐλευθ. Βενιζέλου
 ἦσαν σπάνιαι. Ἐπρεπεν ὁ ἴδιος προσωπικῶς νὰ ἔχη ἰδίαν ἀντίληψιν
 τῶν πραγμάτων, διὰ νὰ ἐκθέσῃ τὸ Κράτος μὲ μίαν τόσοσιν ἐνοικτήν
 ἐπίσημον πράξιν.

Ἄλλ' ὅπως εἶπομεν ἀνωτέρω, ἡ Ἑλλάς ἐτίμησε τὸν Μητροπολί-
 την Ἰάκωβον διὰ σειρᾶς ὑψηλῶν διακρίσεων. Τὸ 1920, εἰς τὸν Βασι-
 λικὸν θρόνον τῆς Ἑλλάδος, εὐρίσκεται ἄλλος βασιλεὺς, ὁ πολυαγα-
 πημένος τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ Βασιλεὺς Ἀλέξανδρος.

Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος δρᾶ, κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, εἰς τὴν
 Κορυτσᾶν ὡς Πατριαρχικὸς Ἐξάρχος. Ἡ νέα αὐτῆ ἐθνικὴ δρᾶσις
 του, προξενεῖ δέος καὶ θαυμασμὸν εἰς τοὺς Ἕλληνας κυβερνήτας καὶ
 εἰς τὸν Ἑλληνικὸν λαόν. Ὁ νέος Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων, αἰσθάνε-
 ται τὴν ἀνάγκην νὰ τοῦ ἐκδηλώσῃ τὴν ἐκτίμησίν του, ὡς ἀρχηγὸς
 τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους. Δίχως νὰ ζητήσῃ τὴν γνώμην τῆς Κυβερνή-
 σεώς του, ἀπὸ ἐντελῶς ἰδικὴν του πρωτοβουλίαν, ἀπέστειλεν εἰς τὸν
 Μητροπολίτην Ἰάκωβον τὸν Ταξιάρχην τοῦ Τάγματος Γεωργίου.

Ἄλλ' εἰς τὸν Μητροπολίτην Δυρραχίου, εἶχεν ἤδη ἀπονείμει ἡ
 Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις, διὰ τοῦ πατρός του Βασιλέως Κωνσταντίνου,
 ἀνώτερον παράσημον, τὸν Ἀνώτερον Ταξιάρχην τοῦ Σωτήρος.

Ἡ πράξις αὐτῆ τοῦ ἀειμνήστου Βασιλέως Ἀλεξάνδρου ὑπῆρξεν
 ἐνδεικτικὴ τῶν προσωπικῶν αἰσθημάτων του πρὸς τὸν Ἱεράρχην Ἰά-
 κωβον καὶ μία ἐπὶ πλέον ἀπόδειξις τοῦ πόσον βαθέως ἐξετίμα ἢ ἐπί-
 σημος Ἑλλάς τὸ ἐν Ἀλβανίᾳ ἔργον τοῦ σοφοῦ ποιμένου.

Αἱ τιμητικαὶ διακρίσεις πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ Μητροπολίτου
 Ἰακώβου, ἐκ μέρους τῆς Ἑλλάδος, ἐσυνεχίσθησαν. Ἡ Ἑλλάς, αἰσθάνε-
 νεται ὡς ὀφειλέτρια πρὸς τὸ μέγα τοῦτο τέκνον της καὶ τὸν φορτῶνει
 μὲ τιμάς.

Τὸν Μάϊον τοῦ 1921, ἐπίκειται καὶ πάλιν ἡ κατάληψις τῆς Κο-

ρυτσαῖς ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ. Τὰς παραμονὰς τῆς ἐκστρατείας ἢ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις τοῦ ἀπονέμει τὸν Πολεμικὸν Σταυρὸν Πρώτης Τάξεως, κατ' εἰσήγησιν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Στρατιωτικῶν.

Τὸ Ἑλληνικὸν Στρατηγεῖον Θεσσαλονίκης εἶχεν ἀποσπάσει εἰς τὴν Μητρόπολιν Κορυτσαῖς, ὡς Σύνδεσμον, μεταξὺ Στρατηγεῖου καὶ Μητροπολίτου Ἰακώβου, τὸν Λοχαγὸν Δημ. Ἀλοῖμονον. Ὁ θαυμάσιος αὐτὸς Ἕλλην στρατιώτης ἔφερεν εἰς τὸν Ἱεράρχην τὴν εἶδησιν τῆς ἀπονομῆς τοῦ παρασήμου καὶ ἐπιστολὴν τοῦ Συνταγματάρχου του, εἰς τὴν ὁποίαν οὗτος τοῦ ἔγραφε :

«Σεβασμιώτατε, σᾶς ἀπενεμήθη ὁ Πολεμικὸς Σταυρὸς Πρώτης Τάξεως, τὸν ὁποῖον θὰ ἀναρτήσωμεν οἱ ἴδιοι ἐπὶ τοῦ στήθους σας, ὅταν θὰ ἔλθωμεν εἰς τὴν Κορυτσαῖν μὲ τὸν Στρατόν!»

Δυστυχῶς, χάρις εἰς νέας παλιμβουλίας τῶν μεγάλων συμμάχων μας, δὲν ἐπετράπη εἰς τὸν Ἑλληνικὸν Στρατὸν νὰ φθάσῃ ποτέ εἰς τὴν Κορυτσαῖν καὶ νὰ τὴν ἐλευθερώσῃ !!

Ἔτσι ἀνεγνώρισε καὶ ἐτίμησε ἡ ἐπίσημος Ἑλλάς τὸ ἄτομον καὶ τὸ Ἔργον τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου!

Τέσσαρες Ἕλληνες Βασιλεῖς, ὁ Γεώργιος ὁ Α', ὁ Κωνσταντῖνος, ὁ Ἀλέξανδρος καὶ ὁ Γεώργιος ὁ Β', ἀλληλοδιαδόχως, συνυπέγραψαν μετὰ τῶν Κυβερνήσεών των τὰς τιμητικὰς διακρίσεις, μὲ τὰς ὁποίας ἡ ἐπίσημος Ἑλλάς ἐξεδήλωσε τὴν εὐγνωμοσύνην της πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ μεγάλου τούτου ἀνθρώπου καὶ Ἕλληνοῦ πατριώτου.

Ἀπὸ ὅσα γγώριζω, ἐλάχιστοι Ἕλληνες ἐτιμήθησαν, ἐκ μέρους τῆς Ἑλλάδος, ὅσον ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος.

Αἱ προσγεγόμεναι ὑψηλαὶ τιμαὶ πρὸς τὸ πρόσωπόν του ὑπῆρξαν ἀνάλογοι τῶν μεγάλων προσφορῶν του πρὸς τὸ Ἔθνος!

ΕΞΟΡΙΣΤΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΜΥΡΝΗΝ

Ἀπὸ τὴν Αὐλῶνα, ὁ ἐξόριστος Ἱεράρχης κατηυθύνθη εἰς Κέρκυραν καὶ ἐκεῖθεν εἰς Ἀθήνας, ἔνθα οἱ ἐπίσημοι κύκλοι τὸν ὑπεδέχθησαν ὡς σπουδαίαν ἐθνικὴν προσωπικότητα, περιβεβλημένην ἀπὸ ἱστορίαν καὶ δόξαν. Ὁ λαὸς τὸν εἶδε ὡς ἔθνομάρτυρα!

Ὅσακις ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἐνεφανίζετο δημοσίᾳ καὶ ἐγένετο γνωστὸν ποῖος ἦτο, ὁ λαὸς ἔσπευδε νὰ ἀσπασθῇ τὴν χεῖρα του καὶ νὰ τοῦ ἐκφράσῃ τὴν ἀγάπην του.

— Αὐτὸς ἐκεῖ εἶναι ὁ Δυρραχίου, ἔλεγον εἰς τοὺς γνωστούς των ἐκεῖνοι πού τὸν ἤξεραν (ἀπείρους φορὰς ἤκουσεν ὁ ἴδιος ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος, βαδίζων, νὰ λέγεται ἡ φράσις αὐτὴ πίσω του). Καὶ

ὁ κόσμος ἔστρεφε πρὸς αὐτὸν τὰ βλέμματα μὲ ἔκστασιν καὶ θαυμασμόν.

Αἰ ὡς ἄνω ἐκδηλώσεις, ὅμως, τὸν ἐκούραζαν φοβερὰ. Αὐτὸ τὸν ὑπεχρέωσε νὰ ἐπισπεύσῃ τὴν ἀναχώρησίν του διὰ τὴν Σμύρνην, ὅπου εὐρίσκετο ἡ ἀδελφή του καὶ ἐσκέπτετο νὰ ξεκουρασθῇ.

Ἄλλὰ καὶ ἐκεῖ συνήντησε θερμοτάτην ὑποδοχήν. Εὐθὺς ὡς ἐγνώσθη ἡ ἄφιξις του—Δεκέμβριος 1921—ἤρχισαν νὰ συρρέουν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς ἀδελφῆς του πλήθη λαοῦ. Αἰ ἐκδηλώσεις, ὅμως, αὐταὶ δὲν ἤρεσαν εἰς ὠρισμένα ἄτομα...

Κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀφίξεώς του εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Ἰωνίας, ἐλάμβανε χώραν ἐκεῖ ἕνας ἄλλος δραματικὸς ἀγὼν, ὁ ὁποῖος ἔμελλε νὰ ἔχη τραγικὴν ἐξέλιξιν, τὴν Μικρασιατικὴν καταστροφήν. Ἡ τύχη τοῦ εἶχεν ἐπιφυλάξει νὰ ζήσῃ εἰς τὴν ἀγαπημένην του Σμύρνην, τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ φοβεροῦ ἐκείνου δράματος. Ἡ φωτεινὴ του διάνοια προέβλεψε τὴν ἐπερχομένην καταστροφήν, τὴν ὁποίαν προεῖπεν εἰς τοὺς πολυπληθεῖς φίλους του. Ἀλλὰ, δὲν ἦτο εἰς θέσιν νὰ ἐπηρεάσῃ οὔτε τὰ ὑπεύθυνα πρόσωπα οὔτε καὶ τὰ γεγονότα ποὺ προέβλεψε. Ἦσαν, ὅμως, τόσοι κοντόφθαλμοι, ἀφελεῖς καὶ ἀνόητοι, οἱ ὑπεύθυνοι ἑλληνικοὶ κύκλοι τῆς Σμύρνης, ὥστε νὰ μὴ ἀντιλαμβάνονται τὴν ἐπερχομένην θύελλαν καὶ νὰ ἐφησυχάζουν τὸν ἀνύποπτον πληθυσμόν; Ἀφελεῖς καὶ ἀνόητοι μόνον;...

Μὲ βαρεῖαν τὴν ψυχὴν ἐγκατέλειψε τὴν Σμύρνην ὡς λαθρεπιβάτης, τὴν 16ην Αὐγούστου 1922, ἕνδεκα μόλις ἡμέρας πρὸ τῆς εἰσόδου τῶν Τούρκων εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Ἰωνίας καὶ ἀνεχώρησε διὰ τὴν Κων/πολιν, ὅπου νέα καθήκοντα καὶ νέα ὑποχρεώσεις τὸν ἀνέμενον.

Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν

Εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον εὐρίσκετο τότε ὁ Μελέτιος Δ', γνωστὸς εἰς τὸν Μητροπολίτην Δυρραχίου ἀπὸ τὴν συνεργασίαν των, τὸ 1910, εἰς τὸ ζήτημα τῶν Ἀγίων Τόπων. Ὁ Μελέτιος ἦτο μέγας ἱεράρχης καὶ ἄνθρωπος. Καὶ θὰ συνδεθῇ μὲ τὸν Ἰάκωβον διὰ στενωτάτης φιλίας ἡ ὁποία θὰ διαρκέσῃ μέχρι τοῦ θανάτου του.

Εὐθὺς ὡς ἐφθασεν εἰς τὴν Κων/πολιν, ὁ Ἰάκωβος ἐκλέγεται Συνοδικὸς τῶν Πατριαρχείων, μέλος τοῦ Διαρκοῦς Ἐθνικοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου καὶ Πρόεδρος τῆς Οἰκονομικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Πατριαρχείου καὶ τῆς Ἐφορείας τοῦ Ἰωακειμείου Παρθεναγωγείου.

Εἰσέρχεται καὶ πάλιν, ἔτσι, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος εἰς τὸν στίβον τῆς δράσεως. Ἡ δρᾶσις, εἴπομεν ἀλλαχοῦ, ἀποτελεῖ βίωμα

τῆς ζωῆς του. Μόνον ὅταν ἐργάζεται καὶ δρᾷ καὶ κουράζεται αἰσθάνεται ἱκανοποιημένος. Διὰ τὴν ἐξαιρετικὴν αὐτὴν φύσιν δὲν ἰσχύει ὁ φυσικὸς νόμος: Ἀνάπαυσις τοῦ σώματος καὶ τοῦ πνεύματος. Αὐτὸ τὸ λαμπρὸν πνεῦμα εἶναι ἔτσι κατεσκευασμένον διὰ νὰ λειτουργῇ ἀδιάκοπα καὶ νὰ παράγῃ πλουσίους καρποὺς ὑψηλῆς διανοίας.

Ἡ προσωπικότης τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου ἐπεβλήθη ταχύτατα μεταξὺ τῶν πατριαρχικῶν κύκλων, μὲ τὴν ὀρθὴν του κρίσιν καὶ τὰς ἄλλας ἀρετάς του. Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ὑπῆρξεν ὁ ἄνθρωπος τῶν δυσκόλων στιγμῶν—καὶ τοιαῦται δύσκολοι στιγμαὶ ἐνεφανίζοντο κάθε ἡμέραν τότε—, ἐκεῖνος ποὺ ἐξεύρισκε τὰς συμφερούσας λύσεις εἰς τὰς περιπτώσεις πραγματικοῦ ἀδιεξόδου.

Σπουδαία ἐπίσης καὶ πλουσία ὑπῆρξεν ἡ δρᾷσις του ὡς προέδρου τῆς Ἐφορείας τοῦ Ἰωακείμειου Παρθεναγωγείου. Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του, τὸ σπουδαιότατον τοῦτο Ἐθνικὸν Ἰδρυμα, διήλθε περίοδον ὑψίστης ἀκμῆς, τὴν ὁποῖαν οὐδέποτε κατὰ τὸ παρελθὸν ἐγνώρισε.

ΠΑΝΟΡΘΟΔΟΞΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

Τὸ 1922 ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Μελέτιος Μεταξάκης ἀπεφάσισε τὴν σύγκλησιν Πανορθόδοξου Συνεδρίου εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, εἰς τὸ ὁποῖον ἔλαβον μέρος ὅλαι αἱ ὀρθόδοξοι αὐτοκέφαλοι ἐκκλησίαι.

Ἡ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐξέλεξεν ἀντιπρόσωπόν της εἰς τὸ Συνέδριον τὸν Μητροπολίτην Δυρραχίου. Εἰς τὴν Ἑλλάδα ὑπῆρχον ἄπειροι διαπρεπεῖς Ἱεράρχαι καὶ ἀνώτεροι Θεολόγοι μὲ σοβαρώτατας ἐπιστημονικὰς ἐργασίας, ἱκανοὶ νὰ ἀντιπροσωπεύσουν τὴν Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν εἰς τὸ Πανορθόδοξον Συνέδριον. Ἐν τούτοις, ἡ Σύνοδος ἔκρινεν ὅτι ὁ Μητροπολίτης Δυρραχίου, λόγῳ τῶν προσόντων του, ἠδύνατο νὰ ἀντιπροσωπεύσῃ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ἐξ ἴσου καλὰ μὲ τοὺς ἐν Ἑλλάδι Ἱεράρχας καὶ Θεολόγους.

Πράγματι, ὁ Μητροπολίτης Δυρραχίου ἀπετέλεσεν ἐπιφανὲς μέλος τοῦ Συνεδρίου, διὰ τῶν φωτισμένων εἰσηγήσεών του. Ὑπῆρξεν δὲ ὁ εἰσηγητὴς τοῦ θέματος τοῦ νέου Ἡμερολογίου, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον μόλις τώρα γίνεται ἐν Ἑλλάδι γνωστόν.

Δυστυχῶς, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος, μολονότι τόσον τακτικὸς καὶ τόσον λεπτολόγος εἰς τὸν δημόσιον βίον του, δὲν ἀγαπᾷ νὰ τηρῇ ἀτομικὸν ἀρχεῖον. Ἐνθυμεῖται, ὅμως, τὰ πάντα διότι ἔχει καταπληκτικὴν μνήμην. Ἄλλ' ὁποῖον θησαυρὸν ἱστορικῶν στοιχείων θὰ εἶχαμεν ἀπὸ τὴν δρᾷσιν του, ἐὰν ἐτήρει ἓνα ἀπλοῦν ἀτομικὸν ἀρχεῖον;

Εἰς τὸ Πανορθόδοξον Συνέδριον προσήλθεν καὶ ὁ διαπρεπέστατος τῶν ἄλλων Ἱεραρχῶν Ἐπίσκοπος τῆς Ὁξφόρδης Γόρ, ὁ ὁποῖος, ἀπαντῶν εἰς τὴν προσφώνησιν τοῦ Πατριάρχου Μελετίου, εἶπε τὰ ἑξῆς βαρυσήμαντα :

«Αἰσχύνομαι ἐμφανιζόμενος ἐνώπιον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, αἰσχύνομαι καὶ πρέπει νὰ καλύψω τὸ πρόσωπόν μου, ἀναλογιζόμενος ὅτι οἱ χριστιανικοὶ λαοὶ τῆς Δύσεως ἀφῆκαν νὰ ἐξαφανισθοῦν αἱ ἑπτὰ ἐκκλησίαι τῆς Ἀποκαλύψεως. Τρομερὸν αἶσχος δι' αὐτούς».

Πρὸς τὸ τέλος τῶν ἐργασιῶν τοῦ Πανορθόδοξου Συνεδρίου ἐξεδηλώθη ὠργανωμένη ἐπίθεσις ἀναρχικῶν στοιχείων, ἐναντίον τοῦ Πατριάρχου Μελετίου. Εἰς τὸ ἄκρως θλιβερὸν αὐτὸ ἐπεισόδιον ἐλαμψε καὶ πάλιν ἡ εὐφυΐα τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου.

Ἀφορμὴν εἰς τὴν ἐπίθεσιν ἔδωσεν ἡ ἀπόφασις τοῦ Μελετίου νὰ διορίσῃ τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ Πατριαρχείου εἰς τὴν Κοινότητα τοῦ Γαλατᾶ ἐξ ὀφικίου, ἐνῶ οἱ περὶ τὸν Δαμιανίδην κύκλοι ἐζήτησαν νὰ ἐκλέξουν οἱ κάτοικοι τῆς Κοινότητος ὡς ἀντιπροσώπους τοῦ Πατριαρχείου τὸν Καζανόβαν καὶ τὸν Παῦλον Καραθεοδωρῆν.

Ὁ Μητροπολίτης Δυρραχίου ὡς μέλος τοῦ Μ.Ε.Σ., ἐτάχθη μὲ τὸ μέρος τοῦ Γαλατᾶ, διότι ἐσκεπτετο, ὅτι ἐκλεγόμενοι οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ Πατριαρχείου ὑπὸ τῶν κατοίκων τῆς Κοινότητος θὰ ἀπέκτων μεγαλύτερον κύρος καὶ ἰσχύιν. Τὸ Συμβούλιον ἐδιχάσθη καὶ μόνον ἡ ψῆφος τοῦ Προέδρου τοῦ Μητροπολίτου Ρόδου ἔδωσε τὴν νίκην εἰς τὴν ἀπᾶσιν τοῦ Πατριάρχου. Τὸ θέμα, ὅμως, δὲν ἐθεωρήθη λήξαν μὲ τὴν ἐλαφρὰν αὐτὴν πλειοψηφίαν. Ἦναγκάσθη ὅθεν ὁ Μελέτιος νὰ προσδρεύσῃ ὁ ἴδιος τοῦ Συμβουλίου διὰ νὰ ἐξευρεθῇ μία λύσις.

— Ἅγιε Δυρραχίου—εἶπεν εἰς τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον—ἀναγνωρίσατε καὶ σεῖς, σᾶς παρακαλῶ, τὴν γνώμην τῆς πλειοψηφίας.

— Πῶς νὰ ἀναγνωρίσω, Παναγιώτατε, γνώμην ἐσφαλμένην ; Ἡ ὀρθὴ λύσις εἶναι νὰ ἐκλέξῃ ὁ Γαλατᾶς τοὺς πατριαρχικοὺς ἀντιπροσώπους, δοθέντος μάλιστα ὅτι συμφωνεῖ νὰ ψηφίσῃ τὰ πρόσωπα τὰ ὁποῖα θὰ τοῦ ὑποδείξετε Ἐσεῖς.

Δυστυχῶς, ὁ Μελέτιος δὲν ἤλλαξε γνώμην. Τὴν ἐπομένην πρωΐαν ὁ Γαλατᾶς ἐξεστράτευσε κατὰ τοῦ Φαναρίου, δηλαδὴ τὰ κακοποιὰ στοιχεῖα τῆς Κοινότητος, ὑπὸ τὸν Δαμιανίδην, εἰς τὰ ὁποῖα ἀνεμίχθησαν καὶ Τουρκοκρητικοί, οἵτινες ἐμίσουν θανασίμως τὸν Μελέτιον ὡς Κρητικόν.

— Κάτω οἱ προδότες τοῦ Ἔθνους, ὀρύονται τὰ ἑξαλλα πλήθη, εἰσελθόντα βίᾳ εἰς τὰς αἰθούσας τοῦ Πατριαρχείου καὶ ἀξιοῦντα νὰ

παραιτηθῆ πάραυτα ὁ Πατριάρχης. Ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ τὰ μέλη τοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου ἐκλείσθησαν εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν συνεδριάσεων, ἐγκαταλείψαντα εἰς τὸ ἔλεος τῶν κακοποιῶν τὸν Πατριάρχην. Ὁ μόνος ποῦ παρέμεινε πλησίον του ἦτο ὁ Δυρραχίου, ὁ ὁποῖος ἀπέβη καὶ ὁ ρυθμιστὴς τῆς καταστάσεως, ἐκεῖνος ποῦ ἀπέτρεψε τὸν Μελέτιον ἀπὸ τοῦ νὰ παραιτηθῆ, ὡς ἠξίου οἱ ἀντάρται.

Ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος ἀπέστειλε κρυφίως—οἱ Τουρκοκρητικοὶ εἶχον ἀποκόψει τὰ τηλεφωνικὰ σύρματα—τὸν Σέρβον Μητροπολίτη Μαυροβουνίου καὶ μετέπειτα Πατριάρχην Γαβριήλ, σύνοδρον εἰς τὸ Πανορθόδοξον Συνέδριον, εἰς τὴν διασυμμαχικὴν ἀστυνομίαν νὰ ζητήσῃ ἐνισχύσεις, καὶ διὰ νὰ κερδηθῆ χρόνος, προῆλθεν εἰς συνομιλίαν μετὰ τῶν ἀνταρτῶν, προστατεύων, συγχρόνως, διὰ τοῦ σώματός του, τὸν Μελέτιον, ὁ ὁποῖος ἐκινδύνευε ν' ἀναρπαγῆ. Στραφεὶς δὲ κάποιαν στιγμὴν πρὸς τὸν ὀπισθεν αὐτοῦ εὐρισκόμενον Πατριάρχην τοῦ ὑπέδειξε νὰ προσποιηθῆ τὸν λιπόθυμον, διὰ νὰ κερδηθῆ περισσότερος χρόνος.

Μετ' ὀλίγον, κατέφθασεν ἡ ἀστυνομία καὶ διέλυσε τοὺς κακοποιούς, οὕτω δὲ διεσώθη ἡ ζωὴ τοῦ Πατριάρχου καὶ τὸ Πατριαρχικὸν ἀξίωμα.

Τὴν ἐπομένην συνῆλθον εἰς κοινὴν συνεδρίασιν ἡ Σύνοδος καὶ τὸ Μικτὸν Ἐθνικὸν Συμβούλιον, ἐνώπιον τῶν ὁποίων ἔκαμε τὴν ἀκόλουθον δήλωσιν ὁ Πατριάρχης Μελέτιος:

—Ἐὰν ὁ Πατριάρχης ζῆ σήμερον καὶ ἐὰν ἀπετράπη ὁ ἐξευτελισμὸς καὶ διασυρμὸς τοῦ Πατριαρχικοῦ ἀξιώματος ἀνὰ τὰς ὁδοὺς τοῦ Φαναρίου, τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸν Μητροπολίτην Δυρραχίου καὶ εἰς τὸν Πατριάρχην Λούκαρην τοῦ ὁποίου τὴν εἰκόνα ἐκοίταζα τὴν στιγμὴν ἐκείνην καὶ ἦντλουν θάρρος.

Προσέθεσε δὲ μετὰ ὀλιγόλεπτον σιωπὴν:

—Ἐὰν ἐξ ἀρχῆς ἠκούσαμε τὴν γνώμην τοῦ Ἁγίου Δυρραχίου, θὰ ἀπεφεύγαμε τὰς σκηνάς. Δύο φορές μέχρι σήμερον δὲν τὸν ἠκούσαμε καὶ τὰς δύο φορές ἐδοκιμάσαμεν θλίψιν.

Ἡ ἄλλη περίπτωσις, ποῦ ὑπενόει ὁ Μελέτιος, ἦτο ὅταν οὗτος ἔκαμε τὸν Σαββάτιον Μητροπολίτην Τσεχοσλοβακίας, παρὰ τὴν ἀντίθετον γνώμην τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου.

Αἱ ἑλληνικαὶ ἐφημερίδες τῆς ἐπομένης περιέγραψαν καὶ ἐσχολίασαν εὐρύτατα τὰς θλιβεράς σκηνάς τῶν Πατριαρχείων, μία δὲ ἐξ αὐτῶν ἀνέγραψε τὴν ἱστορικὴν φράσιν:

«Οἱ ἑνδεκα πού;... (Ἐπενόει τὰ λοιπὰ μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τὰ ὁποῖα ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς τῆς ἐπιθέσεως ἐκρύφθησαν). Μόνον ὁ Δυρραχίου εὐρέθη νὰ ὑπερασπισθῆ τὸν Πατριάρχην;»

Τὸ περιστάτικόν τῶν ὡς ἄνω σκηνῶν συνέδεσεν ἀκόμη στενώτερον τοὺς δύο Ἱεράρχας, ὅτε δὲ ὁ Μελέτιος ἐπρόκειτο ν' ἀπουσιάσῃ ἐπ' ἀδεία, ἐπρότεινε εἰς τὸν Δυρραχίου νὰ τοῦ μεταβιβάσῃ τὴν Πατριαρχικὴν ἐξουσίαν, κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀπουσίας του. Ἀλλὰ ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἔκρινεν ὅτι μία τοιαύτη πράξις δὲν ἦτο ὀρθὴ καὶ ὑπέδειξεν νὰ ὀρίσῃ ἀντ' αὐτοῦ τὴν Σύνοδον.

Ὅλιγον χρόνον πρὸ τῆς παραιτήσεως τοῦ Μελετίου, ἐζητήθη ἀρμοδίως ὅπως οἱ Μητροπολίται τῶν ὁποίων αἱ Ἐπαρχίαι εὑρίσκοντο ἐκτὸς τῶν συνόρων τῆς τουρκικῆς Ἐπικρατείας, παύσουν νὰ μετέχουν ὡς μέλη τῆς Συνόδου τῶν Πατριαρχείων. Οὕτω, ἀπεχώρησαν οἱ Μητροπολίται Χίου, Ρόδου, Φιλιππουπόλεως καὶ ὁ Δυρραχίου.

Ἐπηκολούθησεν ἡ παραίτησις τοῦ Μελετίου καὶ ἡ ἐκλογή τοῦ Χαλκηδόνος Γρηγορίου ὡς Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ὁ ὁποῖος διὰ τοῦ νῦν Μητροπολίτου Σάρδεων ἐπρότεινε εἰς τὸν Δυρραχίου τὴν Μητρόπολιν τῆς Ἀλεξανδρουπόλεως, τὴν ὁποίαν, ὅμως, οὗτος ἀπεποιήθη, δηλώσας εἰς τὸν Πατριάρχην ὅτι προτιμᾷ νὰ διατηρήσῃ τὸν προσφιλεῖ τῶν τίτλων τοῦ Δυρραχίου.

Ὅταν ἔλαβα γνῶσιν τῆς ἀρνήσεως αὐτῆς τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, ἀπόρησα διὰ ποῖον λόγον ἐδείκνυεν οὗτος τοιαύτην προσήλωσιν εἰς ἓνα τίτλον ἄνευ ἰδιαιτέρας σημασίας πλέον.

Ἐπρεπε νὰ γνωρίσω τὴν ἱστορικὴν αἵγλην ποὺ εἶχε προσλάβει ὁ τίτλος αὐτός, διὰ νὰ ἐννοήσω πόσον δεδικαιοποιημένος ἦτο ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος νὰ προτιμᾷ τὸν τίτλον τοῦ πρώην Δυρραχίου, ἀπὸ οἵανδήποτε ἄλλην Μητρόπολιν.

Τὸ 1925 ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἐξελέγετο Μητροπολίτης Μυτιλήνης. Καὶ ἤρχιζεν, ἔτσι, δι' αὐτόν, νέα περίοδος δράσεως, ἡ τρίτη κατὰ σειράν, ἡ ὁποία ὀλοκληρώνει τὸν κύκλον τῆς ἀποστολῆς του εἰς τὴν γῆν!

ΣΤ΄

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ

«Ὡς Πρόεδρος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἶμαι ὑπερήφανος διὰ τὸ θαυμάσιον ἔργον, τὸ συντελεσθὲν διὰ τῆς πρωτοβουλίας τοῦ Σεβασμ. Μητροπολίτου Μυτιλήνης Κυρίου Ἰακώβου, εὐχομαι δὲ νὰ εὕρη οὗτος πολλοὺς μιμητάς».

Μυτιλήνη, 23 Μαΐου 1937

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν
καὶ πάσης Ἑλλάδος
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

«Ἔργον θαυμάσιον, Μεγάλου Δημιουργοῦ».

Μυτιλήνη, 2 Ὀκτωβρίου 1950

ΕΜΜ. ΤΣΟΥΔΕΡΟΣ

Πρόην Πρωθυπουργός

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

Η ΜΥΤΙΛΗΝΗ "ΘΕΟΚΡΑΤΙΚΗ,, ΠΟΛΙΤΕΙΑ

«Περὶ τοῦ Σεβασμ. Μητροπολίτου Μυτιλήνης Κου Κου Ἰακώβου, δύναται νὰ λεχθῆ κατὶ ἀνάλογον μὲ ὅ,τι ἄλλοτε ἐλέχθη περὶ τοῦ Μητροπολίτου Μόσχας Πλάτωνος—κατὰ τοὺς χρόνους τῆς μεγάλης Αἰκατερίνης—, ὅτε, ἐρωτηθεὶς ὁ ἐκ Μόσχας ἐπανελθὼν Αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας Ἰωσήφ τί εὔρεν εἰς τὴν Μόσχαν ἄξιον τοῦ μεγαλυτέρου θαυμασμοῦ, ἀπήντησε : «Τὸν Μητροπολίτην Πλάτωνα !».

Δ. Σ. ΜΠΑΛΛΑΝΟΣ

Καθηγητῆς — Ἀκαδημαϊκός

Ἡ Λέσβος ἀποτελεῖ τμῆμα τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας. Τὴν ὡραίαν νῆσον διοικοῦν Ἑλληνικαὶ Ἀρχαὶ καὶ ὁ λαός της ἀπολαύει τῶν ἀγαθῶν τῆς Συνταγματικῆς Βασιλείας—τῆς Δημοκρατίας—ὑπὸ τὸ σκῆπτρον τῶν λαοφιλῶν Βασιλέων Παύλου καὶ Φρειδερίκης.

Ἐν τούτοις ὁ ἐπισκεπτόμενος τὴν Μυτιλήνην σχηματίζει τὴν ἐντύπωσιν, ὅτι εὐρίσκεται εἰς «Θεοκρατικὴν» πολιτείαν!

Εἰς κάθε βῆμα του, παντοῦ ὅπου στρέψει τὸ βλέμμα του θὰ συναντήσῃ ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἱεράρχου της, τὴν Ἐκκλησίαν, ρυθμίζουσαν, ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον, τὴν ζωὴν τῆς πόλεως!

Ἐπὶ τριάκοντα ὀλόκληρα ἔτη, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος, κρατεῖ εἰς χεῖρας του τὰ νήματα τοῦ κοινωνικοῦ, πνευματικοῦ καὶ ἐκπολιτιστικοῦ βίου τῆς νήσου.

Πρὸ Αὐτοῦ ὑπῆρξε τὸ χάος! Αὐτὸς ἴδρυσε καὶ Αὐτὸς διοικεῖ τὰ εὐαγγῆ Ἱδρύματα τῆς Μυτιλήνης, τὰ ὅποια κρίνονται ὡς τὰ τελειότερα ἐν τῇ Ἀνατολῇ : Τὸ Νοσοκομεῖον, τὸ Σανατόριον, τὸ Γηροκομεῖον, τὸ Ὀρφανοτροφεῖον, τὸ Νηπιοτροφεῖον, τοὺς Παιδικοὺς Σταθμούς, τὴν Τράπεζαν Αἵματος.

Αὐτὸς ἴδρυσε καὶ Αὐτὸς διοικεῖ τὸ Σῶμα Ἑλλήνων Προσκόπων, τὸ Σῶμα Ἑλληνίδων Ὁδηγῶν, τὴν Νυκτερινὴν Σχολὴν Ἀπόρων Παίδων, τὴν Γεωργικὴν Σχολὴν, τὴν Ἐπαγγελματικὴν Σχολὴν, τὰς Παιδικὰς Ἐξοχάς,

τὸν Ἀναμορφωτικὸν Ὀμίλον Νεανίδων, τὴν Χριστιανικὴν Συντροφίαν Ἐργαζομένων Νέων.

Αὐτὸς ἴδρυσε τὸ Μουσεῖον Μυτιλήνης, τὸν Ὄργανισμὸν Τουρισμοῦ, ἀνήγειρε τὰς Φυλακὰς, τὸ Φιλόπτωχον Ταμεῖον, τὰς Θρησκευτικὰς Ὄργανώσεις καὶ τὰς Ἐνοριακὰς Ἐστίας, Αὐτὸς περισυνέλεξε καὶ ἐπροστάτευσε τὰ Βυζαντινὰ Μνημεῖα, τὰ Ἱερὰ Κειμήλια.

Ἐπὶ τριάκοντα ὅλα ἔτη, οἱ Βασιλεῖς, οἱ Πρωθυπουργοί, οἱ Ἀρχηγοὶ τῶν Κομμάτων, οἱ κορυφαῖοι τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ἐπιστήμης, πού ἐπισκέπτονται τὴν Μυτιλήνην, θὰ ἀναζητήσουν νὰ τὸν συναντήσουν, διὰ νὰ τοῦ ἐκφράσουν τὸν θαυμασμὸν καὶ τὰ συγχαρητήριά των, διὰ τὸ μεγαλόπνοον ἔργον του.

Ἐπὶ τριάκοντα ὅλα ἔτη, αἱ Ἑλληνικαὶ Κυβερνήσεις καὶ αἱ Ἀρχαὶ τῆς νήσου, συμβουλεύονται τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον δι' ὅλα τὰ ζητήματα πού ἀφοροῦν τὴν Λέσβον καὶ ἐπικαλοῦνται τὸ τεράστιον κῆρος του παρὰ τῷ λαῷ ὡς ἀνάγκη ἢ συμμετοχὴ τούτου εἰς ἔργα γενικωτέρας ἐθνικῆς ἢ κοινωνικῆς ἀνάγκης.

Αὐτὸς εἶναι τὸ πᾶν! Ἡ ψυχὴ καὶ ὁ νοῦς πού ρυθμίζει τὴν κοινωνικὴν ἁρμονίαν, πού δημιουργεῖ τὸν πολιτισμὸν, πού μάχεται εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν, διὰ τὴν εὐημερίαν τοῦ λαοῦ, τὴν ἀμύνην τῆς Ἐθνικῆς Ἑλλάδος ἐναντίον τοῦ ἀναρχισμοῦ.

Ἔτσι, ἐν τῷ αἰῶνι τῆς Δημοκρατίας, ἀναζει, εἰς μίαν νῆσον τῆς Ἑλλάδος, τὸ Θεοκρατικὸν καθεστῶς, (ὑπὸ τὴν πνευματικὴν, τὴν ἰδανικὴν ἔννοιαν τοῦ ὄρου) ἐν τῷ προσώπῳ καὶ τῷ ἔργῳ τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου.

Αὐτὸ δεικνύει πόσον δίκαιον ἔχει ὁ κορυφαῖος τῆς ἑλληνικῆς ἐπιστήμης σεβαστὸς καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου καὶ Ἀκαδημαϊκὸς κ. Δημ. Μπαλᾶνος ὅταν λέγει ὅτι εἰς τὴν Μυτιλήνην σήμερον, τὸ ἄξιον τοῦ μεγαλυτέρου θαυμασμοῦ εἶναι ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος!

Ἀλλά, μόνον εἰς τὴν Μυτιλήνην; Ἄς ἀφήσωμεν, ὅμως, τὸν ἀναγνώστην νὰ ἀποφανθῇ μόνος του.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ἐολόκληρος ἡ προσπάθεια τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου εἰς τὴν πρόσκαιρον καὶ μικρὰν ζωὴν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ἀναλίσκεται εἰς τὸ πῶς θ' ἀποκτήσῃ περισσότερα ἀγαθὰ διὰ νὰ ἱκανοποιήσῃ ἀνετώτερον τὰς ὄλονέν πολλαπλασιαζομένας ἀνάγκας τοῦ σημερινοῦ «πολιτισμοῦ».

Τοῦ κανόνος δὲν ἐξαιρεῖται οὐδὲ ὁ σύγχρονος Ἕλληνας. Ὅλα διὰ τὸν ἑαυτὸν μας, λοιπόν. Διὰ τὴν ἀνακούφισιν τοῦ πόνου καὶ τὴν περιστολὴν τῆς δυστυχίας τοῦ ἀναξιοπαθοῦντος συνανθρώπου μας—τοῦ «πλησίον» κατὰ τὸν θεῖον Ἰδρυτὴν τοῦ Χριστιανισμοῦ—ἡ ἐποχὴ μας, κατὰ τὸ πλεῖστον, ἀδιαφορεῖ.

Ἐν τούτοις, ἀνάμεσα εἰς τὰς «ἀκάνθας καὶ τὰ ζιζάνια», κατορθώνουν κάποτε - κάποτε καὶ ἀναπτύσσονται καὶ σπόροι ἀγαθοί. Ἄλλοίμονον διὰ τὸν σημερινὸν ἄνθρωπον ἐὰν ἔλειπεν ἡ ἐξαίρεσις αὐτή. Κατὰ τί, ἀληθῶς, θὰ διέφερεν ὁ ἀνθρώπινος βίος ἀπὸ τὸν βίον τῶν θηρίων τῆς ζούγκλας;

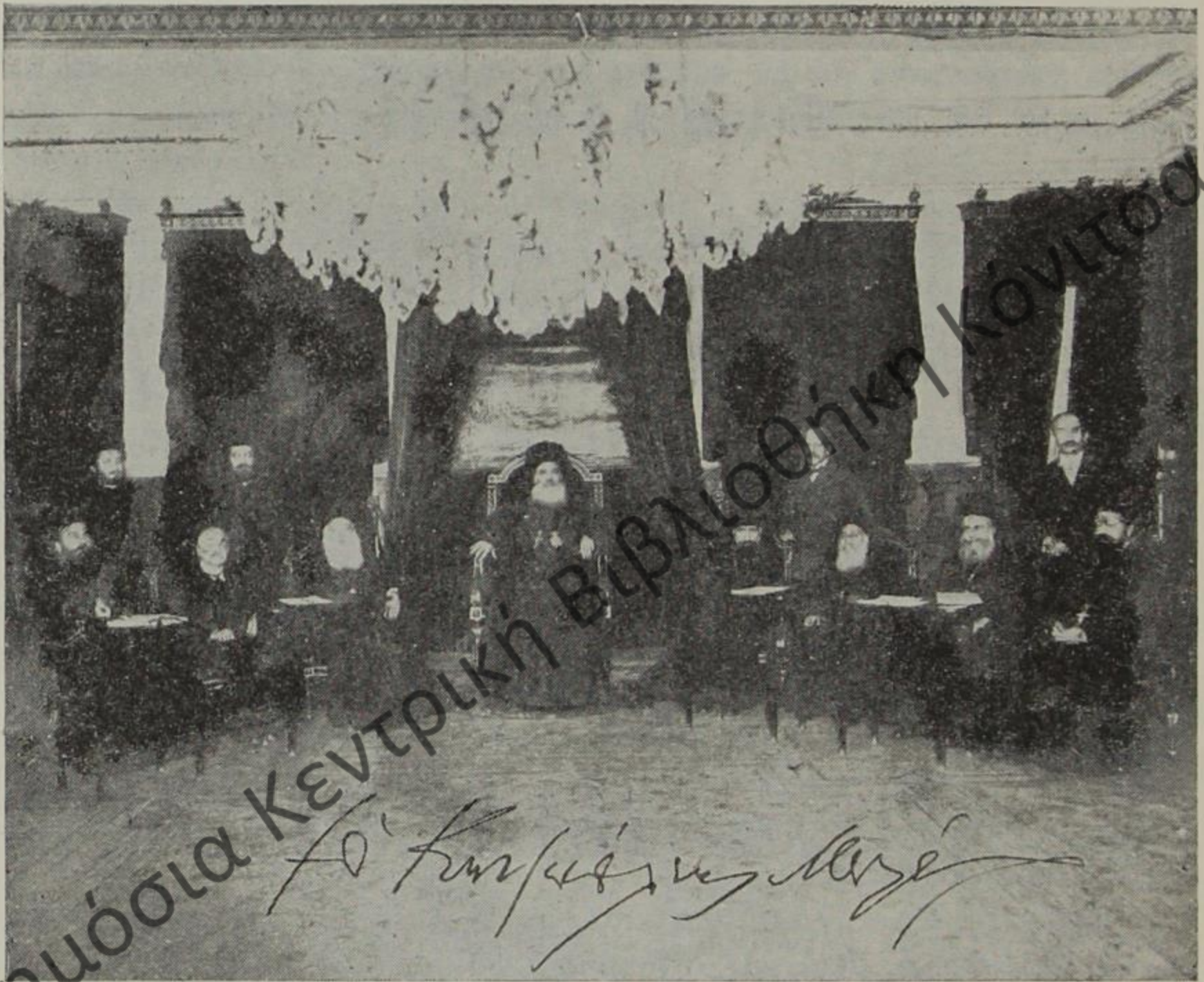
Βεβαίως, εἰς τὴν πραγματικότητα, ἡ διαφορὰ εἶναι ἐλαχίστη, ἀλλὰ, ἐπὶ τέλους, μέσα εἰς τὸν τρικυμιώδη ὠκεανὸν τοῦ ὕλισμοῦ, αἱ μικραὶ αὐταὶ νησίδες τῆς Ἀγάπης, ἐπιτρέπουν νὰ διατηρεῖται ἀκόμη κάποια τάξις καὶ ἄρμονία εἰς τὴν κοινωνικὴν ζωὴν.

Εἰς τὴν πατρίδα μας καὶ εἰς παλαιότερα χρόνια, τὰ πράγματα ἦσαν ἐντελῶς διαφορετικά. Μὲ συγκίνησιν πάντοτε φέρει κανεὶς εἰς τὴν μνήμην τοῦ τὴν ζωογόνον ἀγάπην, τὴν ὁποῖαν ἐπέδειξαν, προεπαναστατικῶς ἀκόμη καὶ εἰς ἔκτασιν πρωτοφανῆ, οἱ πλούσιοι Ἕλληνες τοῦ ἐξωτερικοῦ πρὸς τὸν δυστυχουντα λαὸν τῆς σκλάβας πατρίδος των.

Τὸ διάβα τῶν αἰώνων δὲν εἶχε μεταβάλλει ἕως τότε, τὸ παράπαν, τὴν ψυχὴν τοῦ νεωτέρου Ἕλληνο. Ἡ Ἀγάπη πρὸς ὅ,τι ὠραῖον ἔπλασεν ὁ Δημιουργὸς—τί ὠραιότερον ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον;—ἦτο πάν-

τοτε ένα από τὰ βασικά στοιχεῖα τοῦ πολιτισμοῦ τῶν προγόνων μας, τὸ ὁποῖον ἔλαβε θεῖον περιεχόμενον καὶ νόημα ἀπὸ τὰς πράξεις καὶ τὴν διδασκαλίαν τοῦ πράου Ναζωραίου.

Ἦλθεν, ἔπειτα, ἡ ἀπελευθέρωσις ἀπὸ τοὺς Τούρκους. Τὸ νέον Ἑλληνικὸν Κράτος ἐξῆλθεν ἀπὸ τὴν εἰκοσάχρονον πάλιν πτωχότατον καὶ ἡρειπωμένον. Δὲν διέθετεν οὔτε τὰ στοιχειώδη οἰκονομικά

ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΠΑΝΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΚΩΝ/ΠΟΛΕΩΣ

Εἰς τὸ μέσον ὁ Οἰκουμ. Πατριάρχης Μελέτιος Δ'. — Δεύτερος ἐκ δεξιῶν καθήμενος ὁ Δυρραχίου Ἰάκωβος.

μέσα διὰ τὴν πρώτην διοικητικὴν τοῦ ὀργάνωσιν. Ἐξ ἑτέρου, ὁ μακροχρόνιος ἀγὼν τοῦ μικροῦ μας λαοῦ ἐναντίον ἑνὸς γίγαντος καὶ βαρβάρου δυνάστου, ἡρήμωσεν ὀλοκληρωτικῶς τὸν τόπον. Ἡ πτώχεια, αἱ ἀσθένειαι, ἡ πείνα ἠπλώσαν ἐφ' ὀλοκλήρου τῆς δυστυχοῦς χώρας νέφος μαύρης δυστυχίας ποῦ ἐθέριζε τὸν λαόν της. Ἡ πολυπόθητος ἐλευθερία εἶχε μὲν ἐπιστρέψει εἰς τὴν κοιτίδα της, ἔφερεν, ὁμῶς, μαζὺ της κατακλυσμὸν κοινωνικῆς δυστυχίας.

Ἄλλ' ἡ ἀγάπη τῶν Ἑλλήνων πρὸς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸν λαὸν τῆς ἤλθε καὶ πάλιν ἀρωγὸς διὰ νὰ ἐπουλώσῃ κάθε πληγὴν. Οἱ περισσότεροὶ πλούσιοι Ἕλληνες ἤνοιξαν διάπλατα τὰ ταμεῖα τῶν καὶ διέθεσαν τὸν πλοῦτον ποῦ ἀπέκτησαν, σκληρὰ ἀγωνιζόμενοι εἰς ξένας χώρας, εἰς ἔργα Ἀγάπης καὶ πολιτισμοῦ.

Ἔτσι, ἡ πρωτεύουσα τοῦ μικροῦ καὶ πτωχοῦ Βασιλείου ἐγένισε Νοσοκομεῖα, Ὀρφανοτροφεῖα, Πτωχοκομεῖα, Γηροκομεῖα καὶ Ἄσυλα—ἀπὸ δωρεὰς Ἑλλήνων. Τὰ ἔργα τῆς Ἀγάπης ἠκολούθησαν τὰ ἔργα τοῦ Πολιτισμοῦ, πάλιν ἀπὸ γενναίας δωρεὰς τῶν τέκνων τῆς. Τὸ νέον Ἄστυ ἐπλουτίσθη μὲ Πανεπιστήμια, Ἀκαδημίας, Πολυτεχνεῖα, Παρθεναγωγεῖα, Σχολεῖα, Ναοὺς, Μονὰς καὶ τόσα ἄλλα.

Κάποτε, ὅμως, ὅλα ἤλλαξαν εἰς τὸν τόπον μας, ἀκόμη καὶ ἡ ψυχὴ τῶν ἀνθρώπων. Ἡ μετεπαναστατικὴ Ἑλλάς ἤρχισε νὰ γνωρίζῃ τὰ «ἀγαθὰ» τοῦ πολιτισμοῦ τῶν ἄλλων χωρῶν. Ὅ,τι ὠραῖον ὑπῆρχεν ἕως τότε εἰς τὸν ἑλληνικὸν βίον ἐθεωρήθη, ἀπὸ τοὺς ὀπαδοὺς τοῦ «μοντέρνου πολιτισμοῦ» ὡς ἀπηρχαιωμένον καὶ ἄχρηστον καὶ ἐμπόδιον εἰς τὴν «πρόοδον» τοῦ λαοῦ. Αἱ ἀτομιστικαὶ καὶ ὀλιστικαὶ θεωρίαι εἶχον θολώσῃ τὸν νοῦν καὶ καταστρέψῃ τὴν ψυχὴν τῆς λεγομένης ἡγέτιδος τάξεως τοῦ ἔθνους. Ὁ λαὸς ἠκολούθησε...

Ἄλλ' εὐτυχῶς διὰ τὸν βασανισμένον στρατοκόπον τῆς ζωῆς, ποῦ ἔχασε τὸν δρόμον του μέσα εἰς τὸ σκοτὸς τῆς πνευματικῆς νυκτός, ὅτι θὰ συναντήσῃ εἰς τὴν ἀγωνιώδη πορείαν του, ἓνα μικρὸ φῶς ἐλπίδος, ποῦ θὰ τοῦ δώσῃ θάρρος νὰ εὔρῃ ἐκ νέου τὸν δρόμον του καὶ νὰ φθάσῃ εἰς τὸν προορισμὸν του.

Εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὸ παρήγορον φῶς τῆς Ἀγάπης καὶ Φιλαλληλίας μᾶς ἔρχεται τὰ τελευταῖα ἔτη ἀπὸ τὴν νῆσον τῆς Σαπφούς, τὴν ὠραία Μυτιλήνην. Ἐκεῖ, εἰς τὴν μικρὰν αὐτὴν γωνίαν τοῦ πλανήτου μας, ἐπανελήφθη ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας τὸ θαῦμα τοῦ Μεγάλου Βασιλείου!

Ὅχι μία, ἀλλὰ πολλαὶ «Βασιλιάδες» κοσμοῦν καὶ πλουτίζουν τὴν πρωτεύουσαν τῆς Λέσβου. Καὶ εἶναι ὅλαι ἔργον, μόχθος ἐνὸς μεγάλου ἀτόμου, ἐνὸς ἀτόμου μὲ τὸν ἰδανικώτερον ἠθικὸν κόσμον, μὲ μίαν ἀληθινὰ «ξέφρενη» ἀγάπην πρὸς τὸν ἄνθρωπον, πρὸς τὸ ποίμνιον ποῦ τοῦ ἐνεπιστεύθη ὁ Θεὸς — τοῦ ἱστορικοῦ καὶ ἐνδόξου Ἱεράρχου τῆς Μητροπόλιτος Ἰακώβου!

Μέχρι τοῦ 1925 τὴν πόλιν τῆς Μυτιλήνης ἐμάστιζεν ἡ μεγαλύτερα κοινωνικὴ δυστυχία. Ἡ ἀνεργία, ἡ πείνα καὶ ἡ φυματίωσις ἐθέριζαν τὸν πτωχὸν λαὸν τῆς. Εἰς χιλιάδας ἀνῆρχετο ὁ ἀριθμὸς τῶν πεινασμένων, ἐνῶ, παραλλήλως, ὑπῆρχον καὶ ἀληθινοὶ Κροῖσοι...

Εἶναι ἀληθές, ὅτι οἱ παλαιότεροι πλούσιοι τῆς Λέσβου, συνεχίζοντες τὴν ὡραίαν παράδοσιν τῶν μεγάλων εὐεργετῶν τοῦ Ἔθνους, εἶχον προικίσει, ἐπὶ τουρκοκρατίας, τὴν «Χριστιανικὴν Κοινότητα Μυτιλήνης» μὲ κολοσσιαίας περιουσίας - τὰ περίφημα κληροδοτήματα τοῦ 18ου αἰῶνος. Ἐν τούτοις, ὁ πτωχὸς λαὸς ἀπέθνησκε κατὰ ἑκατοντάδας ἀπὸ τὰς στερήσεις καὶ τὰς ἀσθενείας.

ΜΥΤΙΛΗΝΗ.—Ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Μελέτιος Μεταξάκης μετὰ τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ Ἐθνικοῦ Παιδικοῦ Σταθμοῦ.

Τί εἶχε, λοιπόν, ἀπογίνει ἡ τεραστία περιουσία τῶν κληροδοτημάτων; Ἐνα μικρὸν τμῆμα τῆς διετέθη εἰς τὴν ἀνέγερσιν μεγαλοπρεπῶν Ναῶν καὶ Διδακτηρίων, τὸ δὲ ὑπόλοιπον ἀπωλέσθη!!!

Διὰ τὰς μυριάδας τῶν πτωχῶν καὶ ἀσθενῶν Μυτιληναίων οὐδεὶς, ἐκ τῶν διαχειριζομένων τὰ κληροδοτήματα ἐπέδειξε τὸ παραμικρὸν ἐνδιαφέρον!

Φυσικά, καὶ οἱ Ναοὶ καὶ τὰ Διδακτήρια ἔπρεπε νὰ γίνουν, διὰ νὰ διατηρηθῇ ἀκμαῖον τὸ θρησκευτικὸν φρόνημα τοῦ ὑποδοῦλου Ἑλ-

ληνισμού της και διὰ νὰ δοθῆ ἑλληνοπρεπῆς ἀγωγή εἰς τοὺς Ἑλληνό-παιδας τῆς νήσου. Τὸ πρῶτον, ὅμως, ποὺ ἔπρεπε νὰ φροντίσουν οἱ ταγοὶ τῆς Μυτιλήνης, ἦτο νὰ διασωθῆ ἡ νεότης, ποὺ ἔφευγεν ἀπὸ τὴν ζωὴν πρὶν ἀκόμη προλάβῃ νὰ τὴν γνωρίσῃ.

Οἱ ἀριθμοὶ τῶν θανάτων ἀπὸ τὴν φυματίωσιν, κυρίως εἰς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, ἦσαν τρομακτικοί. Ἡ Μυτιλήνη, ἀπὸ τὰς μικροτέρας πόλεις τῆς Ἑλλάδος καὶ μὲ οἰκονομικὰ μέσα ἱκανὰ νὰ ἐπαρκέσουν διὰ τὴν περίθαλψιν πληθυσμοῦ ἀριθμητικῶς δεκαπλασίου, ἐθερίζετο ἀπὸ τὸν θάνατον, ἐλλείψει νοσηλευτικῶν, ἢ οἰασδῆποτε προνοίας, ἰδρυμάτων.

Τὸ 1925 ὑπῆρχεν εἰς τὴν Μυτιλήνην ἓν μόνον ἄθλιον Νοσοκομεῖον—ἐκδήλωσις τῆς τουρκικῆς φιλανθρωπίας!—καὶ μάλιστα δυναμῶς τριάκοντα κλινῶν, ἐνῶ ἑκατοντάδες ἀσθενῶν εἶχον ἀνάγκην περιθάλψεως καί, στερούμενοι ταύτης, ἀπέθνησκον.

Ἡ φρικτὴ αὐτὴ κατάστασις τῆς Μυτιλήνης ἀπειτέλει ἐντροπὴν διὰ τὸν πολιτισμὸν μας. Ἐντροπὴν διὰ τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος—ἡ νῆσος εἶχεν ἀπελευθερωθῆ πρὸ δέκα τριῶν χρόνων, τὸ 1912—, ἐντροπὴν καὶ διὰ τοὺς ἐπικεφαλῆς τῆς κοινωνικῆς ζωῆς τῆς πόλεως.

Διότι, ἐνῶ ὑπῆρχον ἄφθονα τὰ οἰκονομικὰ μέσα, ἀπουσίαζε καθολικῶς ἡ στοργή, ἡ ἀγάπη, τὸ ἐνδιαφέρον πρὸς τὸν ἀναξιοπαθοῦντα πλησίον, ἐκ μέρους τῶν διαχειριζομένων τὰ κληροδοτήματα καὶ τῶν ἐχόντων.

Ἡ Μυτιλήνη, συνεπῶς, ἐχρειάζετο ἓνα ἄνθρωπον δυναμικόν, ποὺ θὰ ἔθετε τέμα εἰς τὴν δυστυχίαν της καὶ θὰ ἐμφυσοῦσε ζωὴν εἰς τὴν χειμαζομένην νήσον. Ἡ Μυτιλήνη εἶχεν ἀνάγκην ἀπὸ ἓνα Μέγαν Βασιλεῖον.

Καὶ τὸν εὗρηκεν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου! Δυστυχῶς, καὶ ὅλαι αἱ ἑλληνικαὶ πόλεις εἶχον καὶ ἔχουν ἀνάγκην ἐνὸς τοιούτου Δημιουργοῦ. Ἀλλὰ τὸ θαῦμα δὲν ἐπαναλαμβάνεται τόσο συχνά...

Τὸ τί ἐπετέλεσεν ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος εἰς τὴν Μυτιλήνην εἶναι καταπληκτικόν. Καὶ εἶναι ἄπειροι ἐκεῖνοι ποὺ τὸ ἐθαύμασαν.

Οὕτω λ.χ. ὁ αἰμίνηστος Κ. Κοτζιάς καὶ ὁ πρῶην Δήμαρχος Ἀθηναίων κ. Ἰ. Νικολόπουλος, μὲ τὴν ἔγκυρον γνώμην, ἡ ὁποία πηγάζει ἐκ τῆς ἐνεργοῦ ἀνάμιξεώς των εἰς τὰ μεγάλα θέματα τῆς περικοπῆς τῆς λαϊκῆς δυστυχίας, ἀπεφάνθησαν ὅτι καὶ αὐτὴ ἀκόμη ἢ πρωτεύουσα ἔχει ἀνάγκην ἐνὸς Μητροπολίτου Ἰακώβου.

Εἰς τὸ ἀναμνηστικὸν λεύκωμα τοῦ «Ἱεροῦ Βοστανείου Νοσοκομείου» Μυτιλήνης ἀναγινώσκομεν τὰς ἀκολούθους σημειώσεις:

«Εὐτυχισμένοι οἱ Λέσβιοι διὰ τὸν Μητροπολίτην των».

Μυτιλήνη, 9 Ἰουλίου 1938

Κ. ΚΟΤΖΙΑΣ

Ἵπουργὸς Διοικητῆς Πρωτεύουσας

«Ἡ πρωτεύουσα καὶ αἱ ἄλλαι πόλεις τῆς Ἑλλάδος ἔχουν νὰ διδαχθοῦν πολλὰ ἀπὸ τὴν Μυτιλήνην. Χρειαζονται πολλὰ πράγματα, πρὸ παντὸς χρειαζονται ἓνα Μητροπολίτην Ἰάκωβον».

Μυτιλήνη, 16 Αὐγούστου 1952.

Ι. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ

Δήμαρχος Ἀθηναίων

Καὶ ἔχουν, πράγματι, πολλὰ νὰ διδαχθοῦν ἀπὸ τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον καὶ ἀπὸ τὸ ἔργον του οἱ ἐπικεφαλῆς τοῦ ἀγῶνος διὰ τὴν ἀνακούφισιν τοῦ ἀνθρωπίνου πόνου. Ὁ ἱστορικὸς Ἱεράρχης ἀνεδείχθη ὁ φωτισμένος Σταυροφόρος τῆς καταπολεμήσεως τῆς δυστυχίας, ἓνας νέος Μέγας Βασίλειος!

Ὁ Σκῶτος συγγραφεὺς Α. Cronin παρουσίασε προσφάτως ἓνα νέον βιβλίον του: «Τὰ κλειδιά τῆς Βασιλείας» μὲ κεντρικὸν ἥρωα τὸν ἐφημέριον Φράνσις Τσίσχολμ, ὁ ὁποῖος δρᾷ, ὡς Ἱεραπόστολος, εἰς τὴν Κίναν.

Ὁ Φράνσις Τσίσχολμ εἶναι, φυσικὰ, δημιούργημα τῆς γονίμου φαντασίας τοῦ Cronin, ἀλλ' αὐτὸ δὲν ἔχει σημασίαν. Συνιστῶ εἰς τὸν ἀναγνώστην νὰ διαβάσῃ τὸ θαυμάσιον αὐτὸ βιβλίον. Θὰ ἰδῇ ὀλοζώντανον τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον, ὡς ἄνθρωπον φλεγόμενον ἀπὸ τὴν ἀγιωτέραν ἀγάπην πρὸς τὸν συνάνθρωπόν του. Ὁ ἀναγνώστης τοῦ ἐξόχου αὐτοῦ βιβλίου νομίζει ὅτι ὁ Σκῶτος συγγραφεὺς περιγράφει τὴν προσωπικότητα, τοὺς ἀγῶνας καὶ τὸ ἔργον τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, τοῦ ὁποίου, βεβαίως, τὴν ὕπαρξιν οὔτε κἂν ὑπευτεύετο. Τί καθολικὴ, ἐν τούτοις, ἀπόδοσις τοῦ χαρακτῆρος του, τῶν ἰδανικῶν του, τοῦ εὐγενικοῦ ψυχικοῦ του κόσμου καὶ τῆς ἰσχυρᾶς του προσωπικότητος! Ποῦ νὰ ἐφαντάζετο ὁ Σκῶτος μυθιστοριογράφος, ὅτι ὁ ἥρωας του—ὁ θρυλικὸς ἐφημέριος Φράνσις—ζῆ εἰς μίαν νῆσον τῆς Ἑλλάδος ἐν τῷ προσώπῳ ἐνὸς Ἑλληνος Ἱεράρχου!

Ὁ ἐφημέριος Φράνσις Τσίσχολμ ἔμεινεν ὄρφανὸς εἰς πολὺ μικρὰν ἡλικίαν καὶ ὑπεχρεώθη, μικρὸ παιδί ἀκόμη, νὰ κάμνῃ τὸν ψαρᾶν. Ὅπως ἀκριβῶς καὶ ὁ μικρὸς Παναγῆς Γκιγκίλας εἰς τὰ Μοσχονήσια!

Διὰ τὴν μόρφωσίν του ἐφρόντισαν ἄλλοι, ἢ καλὴ θεία Πόλλυ. Καὶ διὰ

τὴν μὀρφωσιν τοῦ Ιακώβου ξένοι, ἐπίσης, ἐφρόντισαν καὶ κυρίως ὁ Ἐπίσκοπος Μοσχονησίων Ἰάκωβος.

Ὅταν ὁ Φράνσις ἀπεφοίτησεν ἀπὸ τὸ Σεμινάριον, διωρίσθη Διάκονος εἰς τὴν ἐργατικὴν ἐνορίαν τοῦ Σέϊσλιλυ. Ἐπειτα ἀπὸ τριῶν μηνῶν παραμονὴν τοῦ ἐκεῖ, ὁ Φράνσις ἐκλήθη νὰ παρουσιασθῆ εἰς τὸν Δεσπότην του.

Τί εἶχε συμβῆ; Ὁ Διάκονος Φράνσις μὲ τὴν βοήθειαν τῶν ἐργατῶν εἶχεν ἰδρύσει ἓνα ἀθλητικὸν ψυχαγωγικὸν κέντρον, παρὰ τὴν ἀντίθεσιν τοῦ ἐφημερίου τοῦ Κέζερ. Αὐτὸ καὶ μερικὰ ἄλλα δείγματα ἀνεξαρτησίας γνώμης ἐκ μέρους του, ἐξώργισαν τὸν αἰδεσιμώτατον Κέζερ ὥσπου κάποιαν ἡμέραν τὸν κατήγγειλεν ἐπὶ ἀπειθείᾳ εἰς τὸν ἐπίσκοπον Μάκ.

Ὁ Δεσπότης, ὅμως, πού εἶχεν ἀντιληφθῆ ὅτι ὁ Φράνσις δὲν ἀνήκεν εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἐκκλησιαστικῶν μπακάληδων, εὐχαριστήθη πού ὁ νεαρὸς Διάκονος ἐστηρίζετο περισσότερο εἰς τὴν πίστιν παρὰ εἰς τοὺς τύπους.

— Φράνσις — τοῦ εἶπε — ἔχεις ἓνα πνεῦμα ὄξυ καὶ μία ψυχὴ τρυφερή. Μοῦ εἶσαι πολὺτμος καὶ δὲν θέλω νὰ σὲ ρίξω θορὰν εἰς τὰ θηρία. Θὰ σοῦ προτείνω μία μεγάλη θυσίαν, ἂν καὶ νομίζω πὼς εἶναι αὐτὸ ποῦ σοῦ ταιριάζει. Θέλεις νὰ δοκιμάσης τὴν τύχην σου εἰς τὴν Κίναν;

Ἔτσι, ὁ Φράνσις εὐρέθη τὸ 1902 εἰς τὸ Πέ — Τὰν τῆς Κίνας, ἀρχηγὸς τῆς Σκωτικῆς Ἱεραποστολῆς τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου.

Ὅταν ἔφθασεν εἰς τὸ Πέ — Τὰν δὲν εὐρήκεν ἀπὸ τὰ κτίρια τῆς Ἀποστολῆς τίποτε ὄρθιον. Ὁ φοβερὸς ποταμὸς Τὰ — ἔειχε τὰ πάντα ξεθεμελιώσει. Δὲν εἶχε ποῦ νὰ κοιμηθῆ. Δὲν εἶχε χρήματα ἄλλα ἀπὸ μίαν ἐπιταγὴν 5 λιρῶν ποῦ τοῦ ἔδωσε φεύγοντας ἡ θεία Πόλλυ. Ὁ Φράνσις εἶχε μερικὲς γνώσεις Ἱατρικῆς. Μὲ δύο Τάελ τὸν μῆνα ἐνοικίασεν ἓνα μικρὸ δωμάτιον καὶ τὸ ἔκαμε Ἱατρεῖον καὶ ἤρχισε τὸ ἔργον του. Οἱ Κινέζοι ἀσθενεῖς, ὅμως, λόγω τῆς φοβερᾶς τῶν ἀμαθείας δὲν προσήρχοντο εἰς τὸ «Ἱατρεῖον» καὶ αἱ ἡμέραι ἐπερνοῦσαν χωρὶς ἀπόδοσιν. Ἡ φρικτὴ ἀπομόνωσίς του τὸν τρόμαζε.

Ξαπλωμένος εἰς τὸ ἀγύρινο στρῶμα του ὠνειρεύετο νὰ κτίσῃ ἐκ νέου τὴν ἐρειπωμένη Ἀποστολή. Ἀπέναντι ἀκρῶς ἀπὸ τὴν πόρτα του ἦτο ἓνας ὠραιότατος καταπράσινος λόφος. Τί ὑπέροχη τοποθεσία, διὰ νὰ κτισθῆ μία Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ, ἐσκέπτετο.

Τὰ ἑξῆς ὄνειρα ἔπλαθε καὶ ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος, ὅταν ἀντίκρυζε τὸν λόφον ποῦ εἶναι σήμερον οἰκοδομημένον τὸ Νοσοκομεῖον του!

Ἡ περιοχὴ τοῦ πρασίνου λόφου ἀνῆκεν εἰς τὸν πλούσιον δικαστὴν Πάο. Ὅταν ὁ Φράνσις ἐζήτησε νὰ πληροφορηθῆ πόσα χρήματα ἐζητοῦσε ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ λόφου, ἤκουσε ἔντρομος: δέκα πέντε χιλιάδες δολλάρια. Τὸ ὄνειρον εἶχε διαλυθῆ!

Ἐνα πρωτὶ, ἔπειτα ἀπὸ ἓνα χρόνον ποῦ ἐπέρασε χωρὶς καμμίαν ἀπόδοσιν, ἓνας συγγενὴς τοῦ δικαστοῦ Πάο, ὁ κ. Κία προσκαλεῖ τὸν Φράνσις νὰ ἐπισκεφθῆ τὸ ἄρρωστο παιδί του. Τὸ χέρι του εἶχε μολυνθῆ καὶ τοῦ ἔφερε ὑψηλὸ πυρετόν. Οἱ Κινέζοι ἱατροὶ ἔβαζαν εἰς τὸ ἀπόστημα τὸ ἐγχώριον φάρμακο Χάο — Κάο, κατασκευασμένο ἀπὸ μάτια βατράχου, ἐξορυγμένα ἀποκλειστικῶς κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ κύκλου τῆς Σελήνης τοῦ Δράκοντος!!

Μὲ μίαν ματιὰ ὁ Φράνσις ἀντελήφθη τί ἔπρεπε νὰ γίνῃ καὶ ἤνοιξε τὴν πληγὴν.

— Ὅταν ξυπνήσῃ, εἶπε εἰς τὸν κ. Κία, νὰ τοῦ δώσετε ἓνα δυναμωτικὸ ζωμὸ καὶ πρὸ παντός ὄχι Χάο — Κάο.

Τὸ παιδί ἔγινε γρήγορα καλὰ καὶ ὁ κ. Κία ἐδῶρησε μεγάλα ποσὰ

είς τὸν ναὸν τοῦ Πάο — Τσὲ διὰ τὰ ξόρκια τῶν ἱερέων καὶ ἄλλα ποσὰ εἰς τοὺς τρεῖς ἰατροὺς ποὺ ἐθεράπευσαν τὸν κληρονόμον του!! Εἰς τὸν Φράνσις, οὔτε ἓνα εὐχαριστῶ.

Ἔπειτα ἀπὸ δύο ἐβδομάδας ὁ κ. Κία ἐνεφανίσθη εἰς τὴν «Ἀποστολὴν». Θυμωμένος μαζί του ὁ Φράνσις τὸν ἠρώτησε:

— Τί θέλετε ἐδῶ;

— Θέλω νὰ κάμω κάτι διὰ σᾶς, διὰ νὰ βγάλω τὸ χρέος ποὺ ἔχω ἀπέναντί σας. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν θέλω νὰ γίνω χριστιανός.

Εξαγριωμένος τώρα ὁ Φράνσις τοῦ εἶπε:

— Δὲν μοῦ χρεωστᾶτε τίποτε. Καὶ τώρα πηγαίνετε, σᾶς παρακαλῶ.

Τὸ ἴδιο θράδυ ὁ Φράνσις ἐλάμβανε μίαν μικρὰν περγαμηνὴν ἀπὸ τὸν κ. Κία. Ἦτο τὸ συμβόλαιον δωρεᾶς, μὲ τὸ ὁποῖον ὁ κ. Κία τοῦ χάριζε τὸν πράσινο λόφον καὶ τὴν περιοχὴν του, μαζί μὲ τὰς ὑπηρεσίας εἴκοσι ἐργατῶν «διὰ νὰ κτίσετε κάθε οἰκοδομὴν ποὺ θὰ χρειασθῆτε».

Τὸ ὄνειρον ἔγινε τώρα πραγματικότης ποὺ ἐσυνεχίσθη. Ἀκριβῶς ὅπως καὶ μὲ τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον. Ἔτσι ἐλάμβανε καὶ ἐκεῖνος τὰς μεγάλας δωρεὰς τῶν πλουσίων τῆς Μυτιλήνης, μὲ τὰς ὁποίας ἀνήγειρε τὰ πελώρια ἔργα Φιλανθρωπίας, τὰς «Βασιλειάδας» του!

Δέκα ὀκτῶ μῆνας ἀργότερον ἤστραπτον κατακαίνουρια τὰ ὑπέροχα κτίρια τῆς Ἀποστολῆς τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου ἐπὶ τοῦ πρασίνου λόφου. Μία ἐπιθλητικὴ ἐκκλησία, ἓνα Νοσοκομεῖον μὲ πολλὰς ἀνέσεις, ἓνα θαυμάσιον Σχολεῖον, ἓνα τέλειον Ὀρφανοτροφεῖον, Πτωχοκομεῖον, Τεχνικὴ Σχολὴ κ.λ.π.

Ὁ θαυμάσιος ἐφημέριος Φράνσις εἶχε δημιουργήσει ἐκ τοῦ μηδενός, εἰς τὰ θάθη τῆς Κίνας ἓνα Χριστιανὸν-ἐκπολιτιστικὸν Ὀργανισμὸν ποὺ ἔσφυζε ἀπὸ ζῶν καὶ δρᾶσιν, μὲ πλούσια ἀποτελέσματα.

Ὅταν τὰ εὐχάριστα νέα ἔφθασαν εἰς τὴν Σκωτίαν, τὸ Ἱεραποστολικὸν Κέντρον τοῦ ἔστειλε τρεῖς μοναχὰς μὲ μίαν Ἠγουμένην ποὺ ἀνέλαβαν τὴν περιποίησιν τῶν ἀσθενῶν καὶ τῶν παιδιῶν.

Ὅλα, λοιπὸν, εἰς τὴν Ἀποστολὴν ἐπήγαν καλὰ. Ἄλλ' ἢ Ἠγουμένη, κόρη εὐγενοῦς γερμανικῆς οἰκογενείας καὶ συνηθισμένη, ἀπὸ τὴν καταγωγῆν της, νὰ συναναστρέφεται ἄτομα ποὺ «κρατοῦσαν ὑψηλὰ τὴν θέσιν των» δὲν ἤμποροῦσε νὰ παραδεχθῆ τὴν ἀπλότητα καὶ τὸν εὐχαρι χαρακτῆρα τοῦ Φράνσις.

Ἐνα μῆνα ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἀφίξιν της εἰς τὴν Ἀποστολὴν ἔγραφε εἰς τὸν ἀδελφόν της.

«Ἄχ, αὐτὴ ἢ φοβερὴ του εὐθυμῆ οἰκειότης! Σήμερα παρουσιάσθηκε μπροστά μου μὲ λασπωμένα παπούτσια καὶ κατακομμένο τὸ σαγόνι του μὲ τὸ ξυράφι...»

Καὶ ἔπειτα ἀπὸ ὀλίγους μῆνες:

«Σοῦ μίλησα διὰ τὴν αὐταπάρνησίν του. Κατὰ τὴν διάρκεια τῆς πανούκλας, γύριζε ἀνάμεσα εἰς ἀρρώστους ἀποκρουστικούς, ἐκθέτοντας τὴν ζωὴν του εἰς ἓνα θάνατον γρήγορον καὶ φοβερόν. Ἔ, λοιπὸν, δὲν ἦτο τὸ θάρρος του τόσο ἀπίστευτα ἠρωϊκό, ἀλλὰ ἡ σιωπὴ ποὺ ὑπῆρχε μέσα εἰς αὐτὸ τὸ θάρρος. Τὸ θέαμα αὐτὸ μοῦ ξέσχιζε τὴν καρδιά. Εἰς τὴν ἔκφρασίν του ἔβλεπες τὴν συμπόνοια καὶ τὴν ὀλοκληρωτικὴν αὐταπάρνησίν του. Ἐρνέστε, εἶχα ἄδικο! Δὲν μπορῶ πλέον νὰ τὸν περιφρονῶ. Μόνον τὸν ἑαυτὸν μου περιφρονῶ.»

Κατὰ τὴν ἐμφάνισιν τῆς πανώλους τὸ Πέ — Τὰν ἐγκατελείφθη ἀπὸ τὰς ἀρχὰς καὶ τοὺς πλουσίους. Παρέμειναν μόνον οἱ πτωχοὶ τοὺς ὁποίους κατὰ δεκάδας ἐθέριζε καθημερινῶς ὁ θάνατος. Τὸν ἀγῶνα ἐναντίον τῆς φοβερᾶς ἀρρώστειας, ὠργάνωσε μόνος του ὁ Φράνσις, μὲ τὴν βοήθεια ἐνὸς φίλου του ἱατροῦ, ὁ ὁποῖος τελικῶς ἀπέθανε ἀπὸ τὴν πανώλη.

Ἴδου τώρα ἓνα ζωντανὸ κομμάτι, ἐνθυμίζον τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον:

Ἡ Ἠγουμένη ἔγραφεν πρὸς τὸν ἀδελφὸν τῆς:

«Ξέρεις τί ἔγινε τὸν περασμένο χειμῶνα; Οἱ ἀδελφές, βλέποντάς τον, μέσα εἰς τὸ φοβερὸ κρῦο τοῦ κινέζικου χειμῶνα μὲ ἓνα παμπάλαιο καὶ σχεδὸν ἄχρηστο παλτό, τοῦ ἔφτιαξαν ἓνα ὠραῖο καὶ ζεστό. Τί νομίζεις τὸ ἔκαμα; Τὸ χάρισε εἰς ἓνα ξεπαγιασμένον ἀλήτην τοῦ δρόμου! Καὶ ὅταν τοῦ ἔκαμα τὴν παρατήρησιν, μὲ κοίταξε κατάπληκτος:

» — Γιατί ὄχι; μοῦ εἶπε. Τί ἀξία ἔχει νὰ κηρύττωμεν τὸ Εὐαγγέλιον ἂν δὲν ζοῦμε οἱ ἴδιοι ὡσάν πραγματικοὶ χριστιανοί; Ἡ χαρὰ του εἶναι γὰρ δίδη, νὰ δίδη πάντοτε. Θὰ ἔδινε ἀκόμη καὶ τὸ πετσί του ἂν ἤμποροῦσε.

Ἀπαράλλακτα, ὅπως ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος. Θὰ ἔλεγε κανεὶς ὅτι ὁ Βρεταννὸς συγγραφεὺς εἶναι κάτοικος τῆς Μυτιλήνης καὶ παρακολουθεῖ θῆμα πρὸς θῆμα τὴν ζωὴν καὶ τὴν δρᾶσιν τοῦ Ἱεράρχου τῆς. Ὅλα τὰ ἔδωσε εἰς τοὺς πτωχοὺς. Τὸ μόνον ποὺ δὲν ἔδωσε ἀκόμη εἶναι τὸ πετσί του! Καὶ αὐτό, ὅμως, θὰ τὸ εἶχε δώσει ἐὰν ἦτο δυνατόν.

Ὅταν πρὸ μηνῶν ἴδρυσεν τὴν «Τράπεζαν Αἵματος», προσεφέρθη πρῶτος νὰ δώσῃ τὸ αἷμα του. Καὶ ὅταν τοῦ εἶπαν ὅτι τοὺς χρειάζεται αἷμα νέων ἀνθρώπων, ἐδέχθη σκληρὰν ἀπογοήτευσιν.

Ὁ ἐφημέριος Φράνσις ἔμεινε εἰς τὴν Κίνα ὀλόκληρα τριάκοντα ἔτη. Γέρος πλέον, ἀλλὰ καλὰ ἀκόμη στεκούμενος, ἐπέστρεψε εἰς τὴν Σκωτίαν.

Ὅταν ἔφευγε ἀπὸ τὸ Πέ — Τὰν, οἱ φίλοι του καὶ ἄπερο πλῆθος εὐεργετημένων Κινέζων, τὰ παιδιά τοῦ Ὀρφανοτροφείου, κατέκλυσαν τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ, διὰ νὰ τὸν ἀποχαιρετήσουν. Τὴν στιγμὴν ποὺ ἡ βάρκα ἀπεμακρύνετο ἀπὸ τὴν παραλία, τὰ παιδιά τοῦ Ὀρφανοτροφείου ἐτραγούδησαν πρὸς χάριν του τὸν ἀγαπημένον του ὕμνον:

Πᾶρε τὴν ψυχὴν μου
κι' ἄς εἶναι ὀλόκληρη δική σου.

«Θεέ μου, σκεπτόταν ὁ Φράνσις, τί εὐγενικὸ ποὺ εἶναι ἐκ μέρους των...»

Ἡ σκηνὴ εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ Ἐπισκόπου Ἄνσελμ Μήλεϋ, συμφοιτητοῦ καὶ συμπατριώτου τοῦ Φράνσις. (Ὁ Ἐπίσκοπος Μὰκ εἶχεν ἀποθάνει).

— Ἀγαπητέ μου Φράνσις, εἶμαι γοητευμένος ποὺ σὲ βλέπω πάλιν. Τὸ ἀγαπητό μας Πέ — Τὰν θρίσκεται εἰς μεγάλην ἄνθησιν. Σὲ συγχαίρω ἀπὸ καρδίας. Οἱ προσπάθειές σου ἦσαν ἀληθινὰ ἡρωϊκῆς. Ἀλλά, Φράνσις, φοβᾶμαι ὅτι παρημέλησες ἐκεῖ κάτω τὴν υἰγιάν σου.

— Τὸ παραδέχομα, ἀλλὰ ἡ καρδιά μου, Ἄνσελμ, εἶναι ἀκόμη νέα. Θὰ σὲ παρακαλέσω νὰ μοῦ δώσης μίαν ἐνορίαν. Ὁ Ἐπίσκοπος Μὰκ μοῦ τὸ εἶχε ὑποσχεθῆ. Ἔχω ἐδῶ τὸ γράμμα του.

Ἀπάντησις:

— Πῶς ἤμπορῶ ἐγώ, Φράνσις, νὰ κρατήσω τὰς ὑποσχέσεις ποὺ ἔδωσε ὁ προκάτοχός μου, προτοῦ ἀποθάνῃ;

Ὁ Φράνσις δὲν ἀπήντησε. Καὶ ἔφυγε λυπημένος. Καθὼς ἐβάδιζεν εἰς τὸν δρόμον ἐσκέπτετο τὴν συνομιλίαν ποῦ εἶχε μὲ τὸν Ἐπίσκοπον.

«Πάλιν, καλὰ — κατέληξε ὁ Φράνσις — ποῦ ὁ Ἄνσελμ παραδέχθηκε ὅτι τὸ Πέ — Τὰν εὐρίσκεται εἰς ἄνθησιν. Τὰ πράγματα ἤμποροῦσε νὰ ἦσαν καὶ χειρότερα»...

Ποῖος μεγάλος ἄνθρωπος διέφυγε, ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, τὸν φθόνον καὶ τὴν κακίαν τῶν συγχρόνων του ; Αὐτὸ εἶναι τὸ παράπονον τῶν ἀγνῶν ψυχῶν, ποῦ ἀφιερώνουν τὴν ζωὴν των διὰ τὴν εὐτυχίαν τῶν συνανθρώπων των καὶ δέχονται «ἀντὶ τοῦ μάννα χολήν», καὶ τὸ ὅποῖον παράπονον δὲν θὰ εὕρη ποτὲ ἀπάντησιν...

Ἡ κακία ἐπεχείρησεν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου νὰ φθείρη καὶ ἐκεῖνον καὶ τὸ ἀληθινὰ μεγαλειώδες ἔργον του, τὸ ὅποῖον δεσπόζει τοῦ ἑλληνικοῦ κοινωνικοῦ στερεώματος ὡς Ἡλιος θερμαίνων τὰς καρδίας τῶν κατατρεγμένων Λαζάρων καὶ δίδει θάρρος καὶ παρηγορίαν εἰς τὸν ἀπογοητευμένον στρατοκόπον τῆς ζωῆς.

Ἄλλὰ δὲν τὸ ἐπέτυχε. Διότι ὑπάρχουν μὲν οἱ παράνομοι καὶ ἀγνώμονες Ἰουδαῖοι, ποῦ εὐτυχῶς εἶναι καὶ οἱ ὀλίγοι, ὑπάρχουν, ὁμῶς καὶ «οἱ ἀγαθοὶ τῆ καρδία» — ἡ στρατιὰ τοῦ Χριστοῦ — οἱ ὅποιοι, εὐγνώμονες, ἀναγνωρίζουν καὶ τιμῶν τ' ἀγαθὰ ἔργα καὶ τοὺς ἐργάτας τοῦ Καλοῦ !

Ὁ ἱστορικὸς καὶ ἑνδοξὸς Ἱεράρχης τῆς Μυτιλήνης ηὐτύχησε νὰ γνωρίσῃ τὴν μεγαλυτέραν δυνατὴν ἀπόδειξιν τῆς εὐγνωμοσύνης τοῦ ποιμνίου του καὶ μίαν ἄνευ προηγουμένου ἀναγνώρισιν τῶν ὑπηρεσιῶν του πρὸς τὸ Ἔθνος, ἐκ μέρους τῆς Πατρίδος του.

Τὸ στήθος του εἶναι κατάφορτον ἀπὸ παράσημα.

Ὁ ἀνδριάς του ὑψοῦται εἰς τὸ προαύλιον τοῦ Ἱεροῦ Βοστανείου Νοσοκομείου Μυτιλήνης, διὰ νὰ διαιωνίζῃ τὸ μεγαλεῖον του καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην ἐκείνων ποῦ εὐεργέτησε !

Καὶ αἱ αὐθόρμητοι ἐκδηλώσεις τῶν ἀπλῶν ἀνθρώπων πρὸς τὸ πρόσωπόν του εἶναι ἀμέτρητοι καὶ αὐξάνονται καθημερινῶς...

Η ΕΚΛΟΓΗ ΤΟΥ

Κενωθέντος τοῦ Μητροπολιτικοῦ Θρόνου Μυτιλήνης, διὰ τῆς μεταθέσεως τοῦ Ἀρχιερατεύοντος Μητροπολίτου Κυρίλλου εἰς τὴν Μητρόπολιν Φιλαδελφείας, ἐξελέγετο τὸν Ἰανουάριον τοῦ ἔτους 1925, ὡς Μητροπολίτης Μυτιλήνης, ὁ ἀπὸ Δυρραχίου Ἰάκωβος.

Ἴδου τὸ πλήρες πρακτικὸν τῆς ἐκλογῆς του, ἀποσταλὲν ἡμῖν ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Κωνσταντῖνος ἐλέω Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Τῆς Ἀγιωτάτης Μητροπόλεως Μυτιλήνης ἀπροστατεύτου διαμεινάσης, ἄτε δὴ τοῦ ἐν αὐτῇ Ἀρχιερατεύοντος κ. Κυρίλλου μετατεθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς Ἀγιωτάτης Μητροπόλεως Φιλαδελφείας, ἡμεῖς οἱ τὴν Ἱερὰν Σύνοδον συγκροτοῦντες Ἀρχιερεῖς, μετὰ τὴν γενομένην συνοδικῶς πρότασιν καὶ προβολὴν τριῶν ὑποψηφίων, τῶν μᾶλλον καταλλήλων εἰς τοῦτο, ἦτοι τῶν πανιερωτάτων Μητροπολιτῶν Φιλιππουπόλεως κ. Βενιαμίν, Δυρραχίου κ. Ἰακώβου καὶ Μετσόβου κ. Τιμοθέου, κατελθόντες ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ ναῷ τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου, προτροπῇ καὶ ἀδείᾳ τοῦ Παναγιωτάτου καὶ Σεβασμιωτάτου ἡμῶν Αὐθέντου καὶ Δεσπότη τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κυρίου κυρίου Κωνσταντίνου, καὶ ψήφους κανονικᾶς προβαλλόμενοι, τῇ ἐπικλήσει τοῦ Παναγίου Πνεύματος, εἰς ἐκλογὴν τοῦ ἀξίου ἐκ τῶν τεθέντων τριῶν ὑποψηφίων προσώπων, προεκρίναμεν τὸν Πανιερώτατον Μητροπολίτην Δυρραχίου κ. Ἰακώβον.

Ἐφ' ᾧ καὶ εἰς διηνεκῇ ἔνδειξιν καὶ μόνιμον παράστασιν κατεστρώθη τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐν τῷδε τῷ Κώδικι τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας.

Ἐν ἔτει σωτηρίῳ απκε', κατὰ μῆνα Ἰανουάριον (κ) Ἐπινεμήσεως η'.

(Κῶδιξ Α' ὑπομνημάτων Πατριαρχικοῦ Ἀρχιεπισκοπείου)

Ὁ Ἰανουάριος ὑπῆρξεν ἀνέκαθεν ὁ πλέον εὐτυχῆς μὴν τῆς ζωῆς τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου. Ἐγεννήθη Ἰανουάριον, προεβλήθη ὡς Μητροπολίτης Σμύρνης Ἰανουάριον, ἐξελέγη Μητροπολίτης Δυρραχίου Ἰανουάριον καὶ πάλιν Ἰανουάριον ἐξελέγη Μητροπολίτης Μυτιλήνης!

Εἰς τὴν νέαν του ἐπαρχίαν ἔφθασε τὸν Ἰούνιον τοῦ 1925. Αἱ

ΜΥΤΙΛΗΝΗ. — Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἐν μέσῳ τῶν σπουδαστῶν τῆς Ἐπαγγελματικῆς Σχολῆς.

τουρκικαὶ ἀρχαὶ τῆς Κων/πόλεως, προέβαλον μύρια ὄσα ἐμπόδια εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ διαβατηρίου του, ἐπιδιώκουσαι, πάσῃ θυσίᾳ, νὰ ματαιώσουν τὴν μετάβασίν του εἰς Μυτιλήνην.

Ἐπὶ ἓνα ὀλόκληρον ἐξάμηνον ἠγωνίζοντο, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Πρεσβεία τῆς Κων/πόλεως, διὰ νὰ ἐπιτύχουν τὴν ἄδειαν ἀναχωρήσεώς του εἰς Ἑλλάδα. Οἱ Τοῦρκοι τὸν ἤθελαν κοντὰ των. Ἡ Μυτιλήνη εὕρισκετο πολὺ πλησίον τῶν Μικρασιατικῶν παραλίων. Ἦτο, λοιπόν, καλύτερον νὰ τὸν ἔχουν περιορισμένον εἰς τὴν Κων/πολιν, ὅπου ἐλάχιστα ἤμποροῦσε νὰ τοὺς βλάψῃ...

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΙΑΚΩΒΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΦΙΞΗΝ ΤΟΥ ΕΙΣ ΜΥΤΙΛΗΝΗΝ (1925)

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος μετέβαινεν εἰς τὴν νέαν του ἐπαρχίαν, κατάφορτος, ἀληθῶς, ἀπὸ τιμᾶς καὶ δόξαν!

Δὲν νομίζω νὰ ὑπῆρξαν πολλαὶ περιπτώσεις Ἀρχιερέως ἀνερχομένου τὸν Μητροπολιτικὸν Θρόνον, ὅστις νὰ φέρῃ ἤδη ἐπὶ τοῦ στήθους του τόσα ἀνώτερα καὶ ἀνώτατα παράσημα. Αὐτὸ ἐδείκνυεν ὅτι ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος, εἰς ἡλικίαν τεσσαράκοντα ἑπτὰ ἐτῶν, εἶχε φθάσει εἰς τὴν κορυφὴν τῆς μεγαλυτέρας δυνατῆς ἐπιτυχίας ὡς ἄνθρωπος καὶ ὡς παράγων τοῦ δημοσίου βίου.

Ἄλλ' ἢ ἀναγνώρισις τοῦ ὄγκου τῶν προσφορῶν του πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Ἔθνος, δὲν προήρχετο μόνον ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς Πολιτείας. Εἰς τὴν μετόπην τοῦ Ἐθνικοῦ Πανθέου, ὅπου ἡ δικαία κρίσις τοῦ λαοῦ χαράσσει τὰ ὄνόματα ἐκείνων ποῦ δημιουργοῦν τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἐθνους, τὸ ὄνομα τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου ἦτο χαραγμένον χρυσοῖς γράμμασι.

Η ΜΥΤΙΛΗΝΗ ΠΡΟ ΤΟΥ 1925

Τοιοῦτος ἦτο ὁ Ἀρχιερεὺς τὸν ὁποῖον ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ἐξέλεξε τὸ 1925 ὡς ποιμενάρχην τῆς Θεοσώστου Ἐπαρχίας Μυτιλήνης. Ἐπιφανὴς προσωπικότης τοῦ ἑλληνικοῦ στερεώματος, πελώριος ὄγκος προσωπικῆς ἰσχύος καὶ δυνάμεως, καὶ ὅσον ὀλίγοι ἄνθρωποι προικισμένοι ἀπὸ τὴν φύσιν μὲ σπανίας ἀρετᾶς ἀρχηγοῦ ἀποφασιστικῶν ἀγῶνων.

Οἱ ἔθνικοι καὶ πολιτικοὶ ἀγῶνες του, ποῦ ἤρχισαν τὸ 1903 εἰς Σμύρνην καὶ ἐσυνεχίσθησαν εἰς τὴν Ἀλβανίαν καὶ τὴν Κων/πολιν, εἶχον τελειώσει μὲ τὴν ἐκλογὴν του ὡς Μητροπολίτου Μυτιλήνης. Εἰς τὸ μέλλον, ἢ ἀποστολή του, τὸ ἔργον του, θὰ εἶναι καθαρῶς πνευματικὰ καὶ ἐκπολιτιστικά—πεδία δράσεως εἰς τὰ ὁποῖα εἶχε διαπρέψει ὅσον ὀλίγοι.

Καὶ ἦτο καιρὸς, πλέον, νὰ ἀναπαυθῆ τὸ κουρασμένο του σῶμα καὶ νὰ ἡρεμήσῃ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ σκέψις του, νὰ κοιμηθῆ, ἐπὶ τέλους, τὸν ἡρεμον ὕπνον τοῦ ἐλευθέρου ἀνθρώπου, ἔπειτα ἀπὸ ἡμίσεως αἰῶνος ὑπόδουλον βίον.

Ἦτο, πράγματι, καιρὸς ν' ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ τὸν τουρκικὸν βραχνᾶν, νὰ λησμονήσῃ τοὺς Τούρκους καὶ ἐκεῖνοι νὰ τὸν λησμονήσουν,—ἐάν ἦτο δυνατόν νὰ ξεχάσουν οἱ Τούρκοι ὅτι ἐπὶ εἰκοσαετίαν καὶ πλέον ἠσχολοῦντο καθημερινῶς μὲ τὸν δαιμόνιον Ἕλληνα. Πιθανῶς οἱ σύγχρονοι Τούρκοι νὰ τὸν λησμονήσουν μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου, ὁ Τούρκος ἱστορικός, ὅμως, τῶν τελευταίων δεκαετηρίδων, πῶς νὰ μὴν τὸν θυμᾶται ;...

Ἐραγε, ηὐχήθη διὰ τὸν ἑαυτόν του ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος, νὰ εὕρη εἰς τὴν νέαν του Ἐπαρχίαν τὸν ἤρεμον βίον ποὺ ἀπήλαυον οἱ Ἀρχιερεῖς τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος; Θὰ πρέπει νὰ ἀμφιβάλη κανεὶς, ἔχων ὑπ' ὄψιν του ὅτι καὶ εἰς τὴν σημερινὴν ἡλικίαν του ὁ γέρον Μητροπολίτης, ἀγαλλιᾶ καὶ ἐνθουσιάζεται μόνον ὅταν ἐργάζεται καὶ ἀπασχολεῖ τὸ πνεῦμα του· πόσον μᾶλλον θὰ συνέβαινον ταῦτα ὅταν εὕρισκετο εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς νεότητός του!

Ἄλλά, δὲν ἐπρόκειτο, οὕτως ἢ ἄλλως, νὰ εὕρη εἰς τὴν Μυτιλήνην οὐδὲ στιγμὴν ἀναπαύσεως. (Νὰ ἐξηγούμεθα: διότι ἦτο αὐτὸς ποὺ ἦτο. Διότι ἡ κατασκευὴ του, ἡ ἰδιοσυγκρασία του ἐπιζητοῦσαν τὴν δρᾶσιν, τὴν ἀέναν δρᾶσιν). Δι' ἓνα ἄλλον τὰ πράγματα θὰ ἐξελλίσσοντο ἐντελῶς ὁμαλᾶ, δι' αὐτόν, ὅμως, ἦτο κάτι διάφορον.

"Ἄλλ' ἅς ἴδωμεν ποίαν κατάστασιν πραγμάτων ἤρχετο νὰ ἀντιμετωπίσῃ εἰς τὴν Μυτιλήνην. Καὶ πρῶτον ἅς ἴδωμεν ποῖα ἦτο ἡ Μυτιλήνη τὸ 1925. Αὐτὴ ἡ ἐξέτασις ἐνδιαφέρει σπουδαίως τὴν ἱστορίαν, διότι ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος εὗρηκέν μίαν «κόλασιν» καὶ τὴν μετέβαλεν εἰς ἐπίγειον παράδεισον—ὅπως εἶναι σήμερον ἡ Μυτιλήνη—ἀπὸ ἀπόψεως ἔργων πολιτισμοῦ καὶ ἐφηρμοσμένης χριστιανικῆς Ἀγάπης.

Καὶ εἶναι ὅλα αὐτὰ ἔργον του, ἔργον ἐνὸς ἀνθρώπου, ἐνὸς μάγου! Διότι ἀρκεῖ νὰ κτυπήσῃ τὴν ράβδον του, ὁ δαιμόνιος αὐτὸς ἄνθρωπος, διὰ νὰ ἀναπηδήσουν ἀμέσως νέα μεγαλοπρεπῆ κτίρια, νέοι ναοὶ τῆς Ἀγάπης, νέα εὐαγῆ Ἰδρύματα, ὅπου ὁ ἀνθρώπινος πόνος εὕρισκε ἀνακούφισιν, ὅπου οἱ κατατρεγμένοι Λάζαροι τῆς ζωῆς γνωρίζουν τὴν ζεστασίαν τῆς ἀνθρωπίνης ἀλληλεγγύης, τὴν χριστιανικὴν συμπόνοιαν!

Ἡ Μυτιλήνη, λοιπόν, μολονότι ἐλευθέρα καὶ ἠνωμένη μετὰ τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τοῦ 1912, δὲν εἶχεν ἀποβάλλει οὐδὲ κατὰ κεραίαν τὴν παλαιὰν μορφήν της. Ἦτο μίαν παραμελημένη ἐπαρχία καὶ τουρκόπολις, μίαν πόλιν χωρὶς νοσηλευτικὰ ἰδρύματα, χωρὶς καμμίαν φιλανθρωπικὴν ὀργάνωσιν, χωρὶς κοινωνικὴν, πνευματικὴν καὶ πολιτικὴν κίνησιν, χωρὶς ζωὴν!

Ἡ Μητρόπολις, ὡς διοικητικὸς ὀργανισμὸς, ἐνεφάνιζεν, ἐπίσης, οἰκτροτάτην μορφήν πραγμάτων. Τὰ πάντα ποὺ τὴν ἀφεώρων εἶχον ἀποδιοργανωθῆ καὶ πρὸ παντός ὁ Κληρὸς. Ἐν τῇ κυριολεξίᾳ οὐδεὶς τομεὺς τῆς εὐρείας δικαιοδοσίας καὶ τῆς σπουδαιοτάτης ἀποστολῆς της ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἐλειτούργει, ἔστω καὶ ὑποτυπωδῶς. Φυσικὰ, οὐδὲ λόγος ἤμπορεῖ νὰ γίνῃ περὶ ἀναμίξεως τῆς Μητροπόλεως εἰς ἐξωεκκλησιαστικὴν δρᾶσιν, ἀνύπαρκτον, ἄλλωστε, ὀλοσχερῶς.

Προφανῶς, ὁ λόγος τῆς μεταθέσεως τοῦ Μητροπολίτου Κυρίλ-

λου, προκατόχου του Μητροπολίτου Ἰακώβου, εἰς τὴν κατωτέραν τῆ τάξει Μητρόπολιν Φιλαδελφείας, ἦτο ἡ οἰκτρὰ αὐτὴ κατάστασις τῆς Μητροπόλεως, ἐπιβαρυνθείσης ἀπὸ τοῦ 1922 μὲ τὴν πρόσθετον βαρεῖαν ἀποστολὴν ἐνεργοῦ συμμετοχῆς τῆς εἰς τὴν περίθαλψιν τῶν χιλιάδων προσφύγων ἐκ τῆς Μ. Ἀσίας, οἱ ὅποιοι κατέκλυσαν τὴν Λέσβον.

Αὐτὴ ἦτο, εἰς γενικὰς γραμμάς, ἡ κατάστασις τῆς πόλεως καὶ τῆς Μητροπόλεως Μυτιλήνης τὸ 1925. Ἔνα ἀβυσσαλέον χάος, ὅπως τὴν ἀντελήφθη ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος, διότι ἕνας ἄλλος, διαφορετικῆς τῆς ἰδικῆς του νοοτροπίας, θὰ ἔβλεπε τὴν κατάστασιν ἀπὸ ἐντελῶς ἄλλην σκοπιᾶν καὶ δὲν θὰ ἀνησύχει.

Αἱ λεπτομέρειαι ἦσαν ἀκόμη τραγικώτεραι. Χιλιάδες οἱ πεινασμένοι καὶ οἱ ἀσθενεῖς, ἐκ τῶν ὁποίων δεκάδες ὠδηγοῦντο καθημερινῶς εἰς τὸν θάνατον ἐλλείψει ἐνός φαρμάκου καὶ ὀλίγης τροφῆς. Εἰς τὰς μυριάδας τῶν ἐνδεῶν Μυτιληναίων, τοὺς ὁποίους ἐθέριζεν ἡ φυματίωσις, προσετέθησαν, τὸ 1922, νέαι μυριάδες ἐνδεῶν, εὕρισκομένων εἰς ἔτι δεινότεραν κατάστασιν, οἱ ἐκ Μικρᾶς Ἀσίας πρόσφυγες.

Ἡμερόνυχτα ὀλόκληρα, ὅπως μοῦ εἶπεν ὁ Σεβασμιώτατος, δὲν ἠδυνήθη νὰ κοιμηθῆ, ἀναλογιζόμενος τὰς εὐθύνας ποὺ ἐπωμίσθη καὶ τὴν θέσιν τῶν δυστυχισμένων προσφύγων, ποὺ ἀπὸ πρωΐας μέχρι νυκτὸς παρέμενον κάτω ἀπὸ τὰ παράθυρα τοῦ Μητροπολιτικοῦ μεγάρου ἐκλιπαροῦντες τὴν προστασίαν του. Καὶ τί νὰ κάμη; Τί νὰ πρωτοκοιτάξῃ; Τὸ ταμεῖον τῆς Μητροπόλεως ἦτο κενόν. Ὁ ἴδιος ἦτο πτωχός. Ἦτο ἀκόμη ἄγνωστος εἰς τὴν εὐπορον κοινωνίαν τῆς Ἐπαρχίας του. Ἀπὸ κανένα δὲν ἠμποροῦσε νὰ ζητήσῃ βοήθειαν. Πῶς νὰ τὰ βγάλῃ πέρα μὲ τοιοῦτον κατακλυσμὸν δυστυχίας;

Τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος, ἀδιάφορον κατὰ βάσιν πρὸς τὴν δυστυχίαν τῶν πολιτῶν του, ἀλλὰ καὶ ἀδυνατοῦν, πράγματι τὴν φορὰν αὐτὴν, νὰ ἔλθῃ ἀρωγὸς εἰς τὴν ἀπερίγραπτον δυστυχίαν ποὺ κατέκλυσε ὀλόκληρον τὴν χώραν, ἐλάχιστα συνέβαλεν εἰς τὴν περίθαλψιν τῶν προσφύγων τῆς Μυτιλήνης.

Ἐπίσης καὶ ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ τῆς πόλεως, μὲ τὰ ἐντελῶς ἀνεπαρκῆ οἰκονομικά μέσα ποὺ διέθετε τότε, εὕρισκετο ἐν ἀδυναμίᾳ νὰ προσφέρῃ θετικὴν βοήθειαν.

Ἀπέμενε πάντοτε ἡ Ἐκκλησία, πρὸς τὴν ὁποίαν ἦσαν ἐστραμμένα τὰ βλέμματα χιλιάδων πενομένων καὶ ἀσθενῶν. Ὅλοι αὐτοὶ ποὺ ἀπὸ τὰ χρόνια τῆς σκλαβιάς, οἱ ἐντόπιοι Μυτιληναῖοι, καὶ ἀπὸ τὴν Τουρκίαν, οἱ νῦν πρόσφυγες, εἶχον συνηθίσει νὰ βλέπουν τὴν Ἐκ-

κλησίαν θερμὸν συμπαραστάτην εἰς ὅλας τὰς ἀνάγκας τοῦ βίου των.

Μὲ τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον οἱ ἀξιώσεις τῶν προσφύγων ἦσαν ἀκόμη ἐντονώτεραι. Πῶς νὰ λησμονήσουν, οἱ ἐκ Σμύρνης καὶ ἐκ τῶν περιχώρων τῆς προερχόμενοι πρόσφυγες, τὸν ἡρωϊκὸν Ἀρχιδιάκονον τῆς Μητροπόλεώς των, τὸν θρυλικὸν ἐπίσκοπον Χριστουπό-

ΜΥΤΙΛΗΝΗ. — Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἐν μέσῳ μαθητριῶν τροφίμων τῆς Παιδοπόλεως «Ἅγιος Ἰάκωβος».

λεως, ὁ ὁποῖος προσέφερε τὸν ἑαυτὸν του, ὡς ἄνθρωπος ἡ ἀνάγκη τὸ ἐκάλεται, θυσίαν ὑπὲρ τοῦ ποιμνίου του ;

Ἀπὸ αὐτὸ καὶ μόνον τὸ γεγονός, ἠμπορεῖ κανεὶς νὰ ἀντιληφθῇ ποῖος ὄγκος ὑποχρεώσεων ἐβάρυνεν ἐπὶ τῶν ὤμων του.

Πράγματι, ἡ κατάσταση τὴν ὁποῖαν ὑπεχρεώθη ν' ἀντιμετωπίσῃ ὁ Ἰάκωβος εὐθὺς ὡς ἔφθασεν εἰς τὴν Μυτιλήνην, θ' ἀπεθάρρυνε καὶ τὴν πλέον ἡρωϊκὴν καρδίαν. Τοῦ ἐχρειάζοντο τεράστια οἰκονομικὰ μέσα καὶ ἄπειρα ἄλλα πράγματα. Καὶ δὲν διέθετε τίποτε.

Ἡ φύσις, ὅμως, τὸν ἔχει προικίσει πλουσίως μὲ σιδερένια θέλησιν, τὸν ἔχει, θὰ ἔλεγε κανεὶς, προετοιμάσει διὰ τὸν ρόλον ποῦ ἐπρόκειτο νὰ διαδραματίσῃ εἰς τὴν νέαν του Ἐπαρχίαν.

Ἄκαταμάχητος ὀργανωτῆς μεγάλων ἐθνικο - πολιτικῶν ἀγώνων εἰς τὴν Ἀλβανίαν, ἤρχετο τώρα εἰς τὴν Μυτιλήνην διὰ νὰ δώσῃ τὴν μάχην τοῦ λυτρωμοῦ ἀπὸ τὴν δυστυχίαν, πού ὠδήγει τοὺς συνανθρώπους του εἰς τὸν θάνατον.

Θὰ νικήσῃ ἢ θὰ καταποντισθῇ εἰς τὸ χάος πού ἀνοίγεται πρὸ τῶν ποδῶν του; Ὁ ἴδιος δὲν εἶχε τὴν παραμικρὰν ἀμφιβολίαν διὰ τὴν νίκην του. Εἰς τὸν πολυτάραχον βίον του ἐσυνήθισε νὰ στηρίζεται κυρίως εἰς τὸν ἑαυτὸν του· ὁ ἑαυτός του οὐδέποτε τὸν διέψευσε.

Χάρις εἰς τὴν ἰσχυράν του θέλησιν καὶ τὸ μέγα προσωπικὸν κῦρος του, καμμία ἀντιξοότης δὲν ἐστάθη ἐμπόδιον εἰς ὃ, τι ἐπεχείρησε. Καὶ ἐπεχείρησε μεγάλα ἔργα πού ἐθεωροῦντο ἀνθρωπίνως ἀκατόρθωτα. Οὐδεὶς ἐπίστευεν εἰς τὴν πραγμάτωσίν των, οὔτε καὶ οἱ στενώτεροι συνεργάται του, οἱ ὅποιοι, ὑποτίθεται, ὅτι ἔπρεπε νὰ γνωρίζουν ἀπὸ τί περίφημον ὑλικὸν ἦτο φτιαγμένος.

Ὁ μακαρίτης Περικλῆς Λουκάς, ἐκ τῶν στενωτέρων προσωπικῶν φίλων του ἐν Σμύρνῃ καὶ κατοικῶν ἤδη εἰς Μυτιλήνην, τοῦ ἔλεγεν, ὅταν τοῦ ἀνέπτυσσε τὰ σχέδιά του, διὰ τὴν ἀνάγεισιν τοῦ Νοσοκομείου του:

— Σεβασμιώτατε, τὸ ἔργον αὐτὸ ξεφεύγει τῶν δυνάμεών σας. Εἶναι ὄνειρον ἀπραγματοποίητον!

Ἀπὸ τῆς σκοπιᾶς του ὁ ἀείμνηστος Περικλῆς Λουκάς εἶχε δίκαιον. Ὅταν ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος τοῦ ὠμίλει διὰ τὸ Νοσοκομεῖον δὲν διέθετεν οὔτε κἄν τὸ οἰκόπεδον. Ἐπλασεν, ὅμως, ἔτσι τὰ πράγματα ὁ ἐκπληκτικὸς αὐτὸς ἀνὴρ, ὥστε ὁ Λουκάς νὰ δωρήσῃ ὁ ἴδιος τὸ οἰκόπεδον, καί, κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, καὶ τὸ Νοσοκομεῖον νὰ γίνῃ καὶ νὰ γίνουν καὶ πολλὰ ἄλλα — καὶ ὅλα «ἐξέφευγαν ἀπὸ τὴν λογικὴν» καὶ τὰς ἀντικειμενικὰς δυνατότητας. Ὅμως, ὅλα ἔγιναν!

Θὰ πρέπει, λοιπόν, νὰ ἐμεσολάβησε κάτι τὸ ἀνώτερον, κάτι τὸ ἀσύνηθες διὰ νὰ γίνον ἐφικτὰ τ' ἀδύνατα. Βεβαίως, κάτι τὸ νέον καὶ πανίσχυρον ἔκαμε πρᾶξιν τὴν θεωρίαν. Καὶ αὐτὸ εἶναι ἀποκλειστικῶς ἡ δύναμις τῆς προσωπικότητος τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου!

Ἡ ἰσχυρά του θέλησις, πού ἐνίοτε ὑπερβαίνει καὶ αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς φυσικοὺς νόμους, εἶναι, κυρίως, ἐκείνη, πού προκαλεῖ τὴν δυσφορίαν τῶν μικρῶν πνευμάτων ἐναντίον του.

Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ

ΤΟ ΦΙΛΟΠΤΩΧΟΝ ΤΑΜΕΙΟΝ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ

Πρώτη φροντίς τοῦ φωτισμένου Ἱεράρχου ὑπῆρξεν ἡ σύστασις τοῦ «Φιλοπτώχου Ταμείου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως» διὰ τοῦ ὁποίου θὰ ἤρχετο ἄρωγός εἰς τὰς ἐπειγούσας ἀνάγκας τοῦ ποιμνίου του.

Αὐτὸ ἦτο τὸ ἐπεῖγον : ἡ ἄμεσος ἀνακούφισις τῆς δυστυχίας, ἡ ὁποία ὠδήγει εἰς τὸν θάνατον ἑκατοντάδας ἀνθρώπων ἐλλείπει ἐνός φαρμάκου καὶ ὀλίγης τροφῆς. Διὰ τὴν ριζικὴν ἀντιμετώπισιν τῆς κατάρτας ποὺ ἐμάστιζε τὸ μέγιστον ποσοστὸν τοῦ λαοῦ τῆς ἐπαρχίας του, προητοίμαζεν, ἐν τῷ μεταξύ, ὀλόκληρον σταυροφορίαν.

Οἱ ἀφελεῖς ἐπικριταὶ τοῦ Μητροπολίτου Ἱακώβου, διὰ νὰ δικαιολογήσουν τὰς ἰδικὰς των ἀποτυχίας εἰς τὴν ζωὴν καί, ἀφ' ἑτέρου, διὰ νὰ μειώσουν τὴν ἀξίαν τῶν ἰδικῶν του ἐπιτυχιῶν, ἰσχυρίζονται ὅτι εἶναι πάρα πολὺ τυχερὸς ἄνθρωπος καὶ δι' αὐτὸν τὸν λόγον τοῦ ἔρχονται ὅλα βολικὰ. "Ἔτσι κρίνουν οἱ ἀφελεῖς !! Ἐκεῖνος, ὅμως, γνωρίζει πῶς κατωρθῶναι νὰ τοῦ ἔρχονται ὅλα βολικὰ, τί τεράστιες προσπάθειες καταβάλλει τί μέσα μεταχειρίζεται, τί συνδυασμοὺς κάμνει διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ἐπιτυχίαν !

Οὐδέποτε παρεδέχθην τὴν ὑπαρξιν τῆς λεγομένης τύχης εἰς τὴν ζωὴν τῶν ἀτόμων. Ἐὰν αὐτὸ τὸ ἐπίστευα ἀπλῶς πρὶν γνωρίσω τὸν ὑπέροχον αὐτὸν ἄνθρωπον, τώρα ποὺ ἐμελέτησα καὶ ἠρεύνησα τὸν βίον του, τὸ πιστεύω ἀπέραντα. Τύχη δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν ζωὴν καὶ τὴν δράσιν τοῦ Μητροπολίτου Ἱακώβου. Αἱ μεγάλα ἐπιτεύξεις του ὀφείλονται εἰς τὰς ἐξαιρετικὰς του ἱκανότητας, διὰ τῶν ὁποίων ἐκβιάζει τὰς ἐναντιότητας καὶ φθάνει εἰς τὴν ἐπιτυχίαν.

Τὸν λέγουν τυχηρὸν καὶ διότι, κατὰ τὴν περίοδον τῆς κατοχῆς ὅλα τὰ Φιλανθρωπικὰ Ἰδρύματα τῆς χώρας ἔκλεισαν τὰς πύλας των ἐλλείψει μέσων καὶ πόρων καὶ μόνον τὰ Φιλανθρωπικὰ Ἰδρύματα Μυτιλήνης ἐλειτούργησαν ἀπροσκόπτως, ὡσὰν νὰ εὕρισκοντο εἰς ἄλλον πλανήτην.

Ναί, βεβαίως, τὰ Φιλανθρωπικὰ του Ἰδρύματα δὲν ἔκλεισαν τὰς πύλας των κατὰ τὴν κατοχικὴν περίοδον, ἀλλ' αὐτό, κύριοί μου, δὲν ὀφείλεται εἰς «ἐξαιρετικὴν εὐνοίαν» τῆς τύχης πρὸς τὸ ἄτομόν του ἢ πρὸς τοὺς πτωχοὺς τῆς Μυτιλήνης. Ὅφείλεται εἰς τὸν ἴδιον!

Ὁ ἐκπληκτικὸς αὐτὸς ἄνθρωπος δὲν ἐκάθησε, ὅπως ὅλοι οἱ ἄλλοι, μὲ ἐσταυρωμένας χεῖρας ἀναμένων μοιρολατρικῶς τὴν καταστροφήν. Ἐκινήθη πρὸς ὅλας τὰς κατευθύνσεις, ἐξεμεταλλεύθη φίλους καὶ ἐχθροὺς—Θεοὺς καὶ δαίμονας, ἀκόμη καὶ τοὺς Γερμανοὺς—καὶ ἐπέτυχεν νὰ διασώσῃ τὰ Ἰδρύματά του. Ὄταν θὰ φθάσωμεν εἰς τὴν ἀφήγησιν τῆς δράσεώς του κατὰ τὴν κατοχήν, ὁ ἀναγνώστης θὰ αἰσθανθῇ ρίγη βαθείας συγκινήσεως, πληροφορούμενος τοὺς φόβους του, τὰς ἀγωνίας του, τοὺς προσωπικοὺς κινδύνους του, τὰς μεθόδους ποὺ μετεχειρίσθη διὰ νὰ περισώσῃ τὰ Ἰδρύματά του ἀπὸ τὴν καταστροφήν. Καὶ ὅλα αὐτὰ, πρὸς χάριν τοῦ ποιμνίου του, τὸ ὅποion ἀγαπᾷ μὲ μίαν περίεργον ἀγάπην, καὶ ἐσπερνᾷ ἀκόμη καὶ τὰ ὄρια τοῦ πάθους. Διότι μόνον ἓνας ἄνθρωπος ποὺ ἀγαπᾷ τὸν πλησίον του μὲ τρυφερὰν ἀγάπην, φθάνουσαν τὴν προσωπικὴν θυσίαν, ἀποφασίζει τοιαύτης φύσεως ἐγχειρήματα, ὅπως αὐτὸ ποὺ μᾶς ἀφηγεῖται κατωτέρω ὁ Μητροπολίτης Χίου κ. Παντελεήμων, πρῶην Μητροπολίτης Καρυστίας, καὶ τὸ ὅποion, μολονότι ἀνήκει εἰς ἄλλο κεφάλαιον τὸ παραθέτομεν ἔδω διὰ νὰ φανερωθῇ κατὰ πόσον ἡ διάσωσις τῶν Φιλανθρωπικῶν Ἰδρυμάτων Μυτιλήνης, κατὰ τὴν κατοχήν, ὀφείλεται εἰς τὴν τύχην ἢ εἰς τὰς ἀγωνιώδεις προσπάθειας τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου.

«... Ἰανουάριος 1942.— Ὅλα γύρω μας ἦσαν μαῦρα καὶ σκοτεινά. Ἡ Πατρίδα ἀλυσσοδεμένη ἐσφάδαζε κάτω ἀπὸ τὰ ἀφόρητα δεσμὰ τῆς στυγερᾶς δουλείας. Ὁ Ἑλληνικὸς ἀέρας ποὺ ἀναπνέσαμε, ἦταν βαρὺς, σὰν ἀναλυτὸ μολῦβι. Μά, ὁ τίμιος Ἑλληνικὸς λαὸς ἀγωνιζόταν μὲ ὅλας του τὰς δυνάμεις νὰ ἀντισταθῇ στὸν ἐχθρό. Τὰ ἀνατολικά παράλια τῆς Καρυστίας εἶχαν μεταβληθῇ σὲ θάσεις τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος. Μιὰ μέρα εἶχεν ἐνσκήψει μιὰ χιονοθύελλα φοβερὰ. Ἐνας ἀέρας δυνατός κατέβαζε ὀριζόντιες τὶς νυφάδες τῆς χιόνος καὶ τὶς ἐστοίβαζε στὰ κλαδιὰ τῶν δένδρων. Κάθε πέρασμα κολλοῦσε πάνω στὸ προηγούμενο πέρασμα τῶν νυφάδων. Κι' ὅταν παραθάραιναν, ἔσπαζαν τὰ κλαδιὰ καὶ μὲ ἓνα ἀνατριχιαστικὸ τρυγμὸ ἐσωριάζοντο πάνω στὴ χιονισμένη γῆ.

Μόνον αὐτὸ τὸ περιστατικὸ εἶναι νομίζω ἱκανὸν νὰ δείξη ποῖος εἶναι ὁ Μητροπολίτης Μυτιλήνης Ἰάκωβος.

Ἰανουάριος 1955

+ Ο ΧΙΟΥ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

Τί ἐζητοῦσεν ἀπὸ τὴν πεινασμένη πρωτεύουσα τὸ 1942 ὁ Μητροπολίτης Μυτιλήνης; Νὰ εὐρεθῆ τρόπος, νὰ τοῦ δοθοῦν τὰ μέσα νὰ μὴ κλείσουν τὰ Ἰδρύματά του! Τί θὰ ἀπεγίνοντο οἱ ἄρρωστοὶ καὶ οἱ πτωχοὶ του;

— Μά, Δέσποτά μου, τοῦ ἔλεγον εἰς τὰ διάφορα Ὑπουργεῖα, ἐδῶ τὰ πάντα ἔκλεισαν. Ὁ κόσμος πεθαίνει ἀπὸ τὴν πείνα, δὲν ὑπάρχουν οὔτε τρόφιμα, οὔτε φάρμακα, οὔτε χρήματα. Χαλασμός Κυρίου!

Καὶ ὅμως, ὅταν, ἔπειτα ἀπὸ ὀλίγας ἡμέρας, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Μυτιλήνην, ἔφερε μαζύ του καὶ φάρμακα καὶ τρόφιμα καὶ ρουχισμὸν καὶ χρήματα! Ποῖος ἤμποροῦσε ν' ἀντισταθῆ εἰς τὴν θέλησίν του καὶ τὴν εὐφυΐαν του, εἰς τὴν γοητεῖαν τῶν ματιῶν καὶ τοῦ μειδιάματός του, εἰς τὴν πειθῶ του;

Ἔτσι, κύριοί μου, ἐσώθησαν, κατὰ τὴν κατοχὴν, τὰ Φιλανθρωπικὰ Ἰδρύματα Μυτιλήνης. Ὁχι ἀπὸ εὐνοίαν τῆς τύχης, ἀλλὰ χάρις εἰς τὸν ὑπέροχον, εἰς τὸν θεῖκόν Ἰδρυτὴν των!

Ἄλλ' ὅς ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ «Φιλόπτωχον Ταμεῖον» τῆς Μητροπόλεως Μυτιλήνης.

Δὲν εἶχον, λοιπόν, παρέλθει παρὰ ἐλάχισται ἡμέραι ἀπὸ τῆς δημοσίας ἀνακοινώσεως τῆς συστάσεως τοῦ «Φιλοπτώχου Ταμείου» καὶ καταφθάνει εἰς τὴν Μητρόπολιν ἡ πρώτη μεγάλη δωρεὰ ἐξ 20.000 χρυσῶν δραχμῶν ἀπὸ ἀνώνυμον φιλόανθρωπον!

Ἡ χαρὰ τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου εἶναι ἀπερίγραπτος. Χαίρεται διττῶς, χαίρεται διότι θὰ δυνηθῆ ἀμέσως νὰ θεραπεύσῃ πολλὰς ἀνάγκας τοῦ πάσχοντος ποιμνίου του, χαίρεται καὶ διότι ἡ εὐπορος κοινωνία τῆς Μυτιλήνης τοῦ δεικνύει ἐμπιστοσύνην καὶ ἀγκαλιάζει τὸ ἔργον του.

Δὲν ἦσαν, συνεπῶς, οἱ πλούσιοι Μυτιληναῖοι ἀδιάφοροι πρὸς τὴν δυστυχίαν τῶν ἐνδεῶν συμπολιτῶν των. Ἐὰν ἐκράτουν μέχρι τότε ἐρμητικῶς κλειστὰ τὰ ταμεῖα των, αὐτὸ ὠφείλετο εἰς τὴν ἀπουσίαν τοῦ ἱκανοῦ, τοῦ ἐμπνευσμένου ἀρχηγοῦ, ποῦ θὰ ἔκαμνε ἔργον του καὶ σκοπὸν του τὴν περιστολὴν τῆς δυστυχίας.

Αὐτὸ τὸν ἐνθουσιάζει ἰδιαιτέρως, διότι ἀντιλαμβάνεται ὅτι ἠμπορεῖ νὰ ἐξεύρη τὰ μεγάλα οἰκονομικὰ μέσα ποῦ χρειάζεται εἰς τὴν

σταυροφορίαν, τὴν ὁποίαν ἐτοιμάζει πρὸς διάσωσιν τῶν πτωχῶν του ἀπὸ τὸν πρόωρον θάνατον.

Μὲ τὸ σχηματισθὲν πρῶτον κεφάλαιον τοῦ «Φιλοπτώχου Ταμείου» ξεκινᾷ τὸ ἔργον του. Ἐντὸς ὀλίγου χρόνου, γίνεται βαθύτατα αἰσθητὴ ἡ εὐεργετικὴ ἐπέμβασις τοῦ «Φιλοπτώχου Ταμείου», κυρίως ἐπὶ τῶν ἀπόρων ἀσθενῶν.

Δὲν ἀποθνήσκουν πτωχοὶ πλέον εἰς τὴν πόλιν τῆς Μυτιλήνης, ἀπὸ τὴν ἔλλειψιν ἑνὸς φαρμάκου, ἀπὸ τὴν στέρησιν ἰατρικῆς ἐξετά-

ΤΟ ΙΕΡΟΝ ΒΟΣΤΑΝΕΙΟΝ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΝ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ

σεως, ἀπὸ τὴν πείναν. Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος, διὰ τοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου τῆς «Μητροπόλεως» — τὸ ὁποῖον διευθύνει ὁ ἴδιος — ἐπεμβαίνει σωστικῶς ὅπου ὑφίσταται ἀνάγκη.

Τὰ ἀποτελέσματα εἶναι πλούσια καὶ εὐτυχῆ! Καὶ οἱ πόροι ἐκ δωρεῶν αὐξάνουν συνεχῶς. Ὁ καθένας, πλούσιος ἢ πτωχός, φιλοτιμεῖται νὰ προσφέρῃ τὸν ὀβολόν του, ἄλλος τὴν δραχμοῦλαν εἰς τὸν Δίσκον τοῦ Φιλοπτώχου Ταμείου καὶ ἄλλος μεγαλύτερα ποσὰ ἀπευθείας πρὸς τὸν ἴδιον τὸν Ἱεράρχην του, τὸν ὁποῖον ὀλονὲν περισσότερον ἐμπιστεύονται καὶ ἐκτιμοῦν.

Τὸ 1922 μίᾳ μεγάλῃ εἰδησίσις ἔρχεται ν' ἀναστατώσῃ τὴν Μυτιλή-

νην. Ὁ ἐν εὐεργεσίᾳ τὸν βίον διελθὼν μέγας ἀλτροῦιστὴς καὶ εὐσεβῆς χριστιανὸς Περικλῆς Λουκᾶς, προσωπικὸς καὶ ἰδιαιτέρως στενὸς φίλος καὶ συνεργάτης τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου εἰς τὴν Σμύρνην, δωρίζει εἰς τὸ Φιλόπτωχον Ταμεῖον τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Μυτιλήνης γαίας ἐξ 28.000 στρεμμάτων!

Διὰ τῆς νέας αὐτῆς, κολοσσιαίας ἀληθῶς δωρεᾶς, ὀφειλομένης ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὴν ἀπεριόριστον ἐμπιστοσύνην καὶ ἀφωσιωμένην ἀγάπην τοῦ Μεγάλου Δωρητοῦ πρὸς τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον, μετὰ τοῦ ὁποίου εἶχεν ἐν Σμύρνη στενὴν συνεργασίαν ἐπὶ τοῦ ἐθνικοῦ καὶ κοινωνικο - φιλανθρωπικοῦ πεδίου καὶ ἐγνώριζεν, ἐπομένως, εἰς ποίου τὰς χεῖρας παρέδιδε τὴν περιουσίαν του, τὸ «Φιλόπτωχον Ταμεῖον τῆς Μητροπόλεως», ἐξασφαλίζει πλέον ἀπρόσκοπτον λειτουργίαν καὶ ἐπεκτείνει τὴν σωτηρίαν τῶν δρᾶσιν εἰς συνεχῶς εὐρύτερα στρώματα πάσχοντος λαοῦ.

Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἔχει τώρα σταθεροποιήσει κάπως τὴν ὀργάνωσιν φιλανθρωπίας, ἔχει ἐπιτύχει ἀληθινὰ θαύματα καὶ προχωρεῖ διὰ τὸ μέγαλο ξεκίνημα, εἰς τὴν σταυροφορίαν ποὺ ὀργανώνει κατὰ τῆς δυστυχίας καὶ ἣ ὁποία θὰ ἐξαλείψῃ συντόμως, ἀπὸ προσώπου τῆς Ἐπαρχίας του, τὴν πείναν καὶ τὴν φυματίωσιν!

Τὸ «Φιλόπτωχον Ταμεῖον τῆς Μητροπόλεως» διένειμε κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος βοηθήματα, διὰ φάρμακα, δίδακτρα καὶ βιβλία ἀπόρων μαθητῶν, εἰς πτωχοὺς κ.λ.π., ἀνερχόμενα εἰς τὸ ποσὸν τῶν δρχ. 60.000, ἀπέστειλε 5 ὑποτρόφους εἰς τὴν Ἱ. Θεολογικὴν Σχολὴν Χάλκης καὶ ἐνίσχυσε οικονομικῶς πλείστους ἱεροσπουδαστὰς τῶν Ἱερατικῶν Σχολῶν.

ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ

ΑΝΑΣΥΝΤΑΞΙΣ ΤΟΥ ΚΛΗΡΟΥ

Ἐν τῷ μεταξύ ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος εἶχεν ἐπιδοθῆ μετὰ τὴν διακρίνουσαν αὐτὸν φλογερὰν δραστηριότητα εἰς τὴν ριζικὴν ἀνασύνταξιν τοῦ διοικητικοῦ μηχανισμοῦ τῆς Μητροπόλεως, ὁ ὁποῖος εἶχε καθολικῶς ἀποσυντεθῆ ἐπὶ τῶν προκατόχων του.

Πρωτίστως ἐμερίμνησε διὰ τὴν ποιοτικὴν ἀνασύνταξιν τοῦ Κλήρου του—ὅπως καὶ ἐν Ἀλβανίᾳ—ἐντὸς τοῦ ὁποῖου κάθε ἐννοία πειθαρχίας εἶχεν ἐκκλείψει. Ἄ! εἰς τὰ ζητήματα πειθαρχίας ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἐδείχθη πάντοτε αὐστηρότατος, ἀμείλικτος!

Κατ' αὐτὸν, Διοικήσεις ἄνευ πειθαρχίας εἶναι ὑπόθεσις ἀποτυχημένη, χαμένη. Καὶ δίδει μόνος τὸ καλὸ παράδειγμα. Κατὰ τὴν θυελλώδη σταδιοδρομίαν του, ὑπῆρξαν περιπτώσεις, ποὺ οἱ προϊστάμενοί του ἦσαν ποιοτικῶς ὑποδεέστεροι, παραβαλλόμενοι μετὰ τὴν ἰδικὴν του ἀνωτερότητα. Ὑπῆρξαν ἀκόμη περιπτώσεις προϊσταμένων του μετὰ τῶν ὁποίων εὐρέθη ἐνίοτε εἰς προσωπικὴν ἀντίθεσιν. Παρὰ ταῦτα οὐδέποτε ἠρνήθη νὰ ἐκτελέσῃ τὰς ἐντολάς των.

Ὅταν τοιαῦτα εἶναι αἱ ἀντιλήψεις τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου περὶ τῆς ὀφειλομένης ὑπ' αὐτοῦ πειθαρχίας, εὐνόητον καθίσταται πόσον αὐστηρὸς δεικνύεται προκειμένου περὶ ἀπειθαρχίας τῶν ὑφισταμένων του. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον, ἄλλωστε, ἐπέτυχε πλήρως εἰς τὸν τομέα τῆς διοικήσεως ἐν Σμύρνῃ, ἐν Ἀλβανίᾳ καὶ τώρα ἐν Μυτιλήνῃ, ἐνθα διοικεῖ σωρεῖαν Ἰδρυμάτων καὶ Ὄργανισμῶν. Ὅλοι αὐτοὶ οἱ Ὄργανισμοὶ λειτουργοῦν κατὰ τρόπον ὑποδειγματικόν, χάρις εἰς τὴν αὐστηρὰν προσαρμογὴν τοῦ προσωπικοῦ πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς διοικήσεώς του, πρὸς τὰς ἐντολάς καὶ τὰς ἀποφάσεις του.

Θὰ πρέπει εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ νὰ σημειωθῆ ὅτι ἡ συμπεριφορὰ τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου ἐναντι τοῦ ὑπ' αὐτὸν προσωπικοῦ, εἶναι χαρακτηριστικῶς δημοκρατικὴ, ἀληθῶς χριστιανικὴ, ἀσκεῖται δὲ μετὰ τὴν μεγίστην εὐχέρειαν. Διότι, ἐνῶ ἀσκεῖ ἐντόνως ἐνεργητικὴν διοίκησιν καὶ δεικνύεται ἄτεγκτος εἰς τὰ ζητήματα πειθαρχίας καὶ εἰς τὴν διαχείρισιν τοῦ χρήματος τὸ ὁποῖον τοῦ ἐμπιστεύονται τὸ Κράτος, ἡ Ἐκκλησία, οἱ δωρηταί, εἰς ὅλα τὰ ἄλλα σημεῖα εἶναι τόσοσον πρᾶος, τόσοσον καλοκάγαθος, τόσοσον εὐγενής, ὥστε πολλάκις

ν' ἀμφιβάλῃ κανεὶς διὰ τὴν αὐστηρότητά του. Οἱ ὑφισταμένοι του, ὅμως, οὐδέποτε λησμονοῦν τί εὐρίσκεται ὀπίσω ἀπὸ τὴν ἀγαθότητα καὶ τὴν εὐγένειάν του καὶ ποίας ἀξιώσεις ἔχει ἀπὸ αὐτοῦς.

“Ὅπως εἴπομεν, προεῖχεν ὄλων ὁ καταρτισμὸς Κλήρου μορφωμένου καὶ ἔχοντος καθολικὴν συνείδησιν τῆς ὑψίστης ἀποστολῆς του

ΜΥΤΙΛΗΝΗ. — Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος μετὰ τῶν Μητροπολιτῶν Ζιχνῶν καὶ Νευροκοπίου Ἀγαθαγγέλου καὶ Σισανίου καὶ Σιατίστης Ἰακώβου, ἱεουργοῦντες κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ πολιούχου τῆς Μυτιλήνης Ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Βυζαντίου.

ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ Κοινωνίᾳ, ἡ δημιουργία δηλ. ὀργάνων ἱκανῶν νὰ προσαρμοσθοῦν εἰς τὰς ἀξιώσεις τοῦ ἀρχηγοῦ των καὶ νὰ κατανοήσουν τὸ πνεῦμα του.

Τὸ πρᾶγμα, βεβαίως, δὲν ἦτο εὐχερῶς ἐφικτόν, δοθέντος ὅτι ἡ ἐξεύρεσις καταλλήλου προσωπικοῦ ἐπαρουσίαζε μεγάλας δυσκολίας. Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην μόλις εἶχεν ἀρχίσει ἡ μεγάλη ἐκκλησιαστικὴ προσπάθεια διὰ τὴν δημιουργίαν μορφωμένου Κλήρου καί, μέσῳ αὐτῆς, ἡ ἀναμόρφωσις τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας.

Ἐν τούτοις, παρὰ τὰς ὑφισταμένας μεγάλας δυσχερίας, ὁ δαι-

μόνιος αὐτὸς ἄνθρωπος, μὲ τὴν ἀληθῶς ἐκπληκτικὴν ἰκανότητα νὰ ἐκλέγῃ συνεργάτας, οἱ ὅποιοι νὰ συμπληρῶνουν τὰς ἰδικὰς τοῦ ἰκανότητος, ἐπέτυχεν νὰ συγκροτήσῃ μιαν ὁμάδα ἐμπνευσμένων καὶ δραστηρίων κληρικῶν, οἵτινες ἀπετέλεσαν τοὺς φορεῖς τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν ἐπιδιώξεων τοῦ ἀρχηγοῦ των, ἐνὸς ἀρχηγοῦ ἔχοντος αὐτεπίγνωσιν τῆς ἀποστολῆς καὶ τῆς δυνάμεώς του.

Πάντως, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος δὲν περιορίσθη εἰς μόνην τὴν κατάρτισιν ἱκανοῦ Κλήρου. Τοὺς κληρικούς του ἐπλαίσωσε μὲ Θεολόγους τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἀνεγνωρισμένου ἤθους καὶ μορφώσεως, οἱ ὅποιοι διεχύθησαν ἐφ' ὅλης τῆς Ἐπαρχίας του καὶ ἔγιναν οἱ κήρυκες τοῦ Θεοῦ Λόγου, οἱ Ἀπόστολοι τῆς Ἀγάπης καὶ τῆς Καλωσύνης ὑπὸ τὴν ἰδικὴν του φωτισμένην πνευματικὴν καθοδήγησιν.

Τὸ 1927 ἰδρύει ἐν Μυτιλήνῃ τὴν Θρησκευτικὴν Ἀδελφότητα «Ἡ Εὐσέβεια» κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τῆς ἐν Σμύρνην λίαν εὐδοκίμως δραστήσης ὁμωνύμου ὀργανώσεως.

Διὰ τοῦ νέου τούτου ἐκκλησιαστικοῦ ὀργανοῦ, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἔδωκε τὴν μάχην τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς ἀναδημιουργίας ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ του. Ἐντὸς ἐλαχίστου χρόνου ἀπὸ τῆς ἀφίξεώς του εἰς τὴν Μυτιλήνῃν, τὸ θρησκευτικὸν φρόνημα τοῦ λαοῦ ἀνῆλθεν εἰς ὑψηλὸν ἐπίπεδον, οἱ Ναοὶ ἐπληροῦντο τακτικῶς ἀπὸ εὐσεβῆς πλήρωμα, τὸ Μυστήριον τῆς Ἱερᾶς Ἐξομολογήσεως, τὸ ὁποῖον εἶχε σχεδὸν λησμονηθῆ, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν θρησκευτικὴν ζωὴν τοῦ ποιμνίου του, τὸ Θεῖον Κήρυγμα ἐνηργεῖτο τώρα διὰ πεφωτισμένων διδασκάλων τοῦ Θεοῦ Λόγου, ἡ Θεία Λειτουργία καὶ αἱ λοιπαὶ Ἱεραὶ Ἀκολουθίαι καὶ Ἑορταὶ ἐτελοῦντο μετὰ τῆς κανονικῆς τάξεως καὶ ὁμοιομορφίας. Τέλος, ἕνας ζωηρότατος ἄνεμος θρησκευτικῆς καὶ πνευματικῆς ἐξάρσεως ἔπνευσεν ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς περιοχῆς τῆς Ἐπαρχίας Μυτιλήνης. Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ὑπηρέτουν εἰς τὴν Μητρόπολιν Μυτιλήνης 20 πνευματικοὶ ἐξομολόγοι, οἱ ὅποιοι περιέρχονται τὰς Κοινότητας τοῦ Νομοῦ καὶ ἐπιτελοῦν μέγα πνευματικὸν ἔργον.

Μία ἀπὸ τὰς σοβαρωτέρας ἐπιτυχίας τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου ὑπῆρξε τὸ ὅτι κατῴρθωσεν νὰ ἐξεύρῃ καταλλήλους συνεργάτας, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦσαν οἱ Θεολόγοι Ἰάκωβος Κλεόμβρουτος, Ἐμμ. Μυτιληναῖος, Χρυσ. Δασκαλάκης καὶ πλείστοι ἄλλοι Θεολόγοι, ἐν οἷς οἱ κ. κ. Γεώργιος Σωτηρίου, Ἱεροκήρυξ τῆς Μητροπόλεως, Εὐστρ. Χ' Ἀποστόλου, Μιχ. Βερβέρης, Δημ. Λινός, Φ. Γαζέλης, Ἰ. Μουτζούρης καὶ Φ. Καραμάνης.

Ὁ κ. Γ. Σωτηρίου διευθύνει σήμερα λίαν εὐδοκίμως τὸ ἐπίσημον δημοσιογραφικὸν ὄργανον τῆς Μητροπόλεως Μυτιλήνης «Ο ΠΟΙΜΗΝ».

Σοβαρώτεροι καὶ πλησιέστεροι πρὸς τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον συνεργάται ὑπῆρξαν ὁ Ἰάκωβος Κλεόμβρουτος, ὁ Ἐμμ. Μυτιληναῖος, ὁ Χρυσ. Δασκαλάκης καὶ ὁ νῦν Γενικὸς Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος τῆς Μητροπόλεως Ἀρχιμανδρίτης κ. Φώτιος Μυρίντζος.

Ὁ Ἰάκωβος Κλεόμβρουτος διετέλεσεν ἐπὶ σειράν ἐτῶν Πρωτοσύγγελος τῆς Μητροπόλεως Μυτιλήνης καὶ Κήρυξ τοῦ Θεοῦ Λόγου. Προικισμένος μὲ σπανίας ἠθικὰς καὶ διοικητικὰς ἀρετάς, ἀνεδείχθη ἰκανώτατος συνεργάτης τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, τὸν ὁποῖον καὶ ἠγάπησεν ὡς δεύτερον πατέρα.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ἐκτιμῶσα τὸν ἄνθρωπον καὶ τὰς πολλαπλὰς τοῦ ἰκανότητος, τὸν προήγαγεν εἰς τὸ ἀνώτατον Ἐκκλησιαστικὸν ἀξίωμα, εἰς Μητροπολίτην, καὶ τοῦ ἀνέθεσε τὴν διοίκησιν τῆς Μητροπόλεως Σισανίου καὶ Σιατίστης, εἰς τὴν ὁποῖαν ἡ δρᾶσις τοῦ ἐπιφανοῦς Ἱεράρχου, ἐδικαίωσε πλήρως τὰς προσδοκίας καὶ τὴν ἐκτίμησιν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸ πρόσωπόν Του.

Δεύτερος στενὸς συνεργάτης τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου κατὰ τὰ ἔτη τῆς μεγάλης Ἐκκλησιαστικῆς ἀναδημιουργίας ἐν Μυτιλήνῃ, ὑπῆρξεν ὁ Πρωτοπρεσβύτερος Ἐμμ. Μυτιληναῖος, διατελέσας ἐπὶ μακρὰ ἔτη Γενικὸς Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος Ἀγιάσσου καὶ Ἱεροκήρυξ.

Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἐνθυμεῖται μὲ συγκίνησιν τὸν πιστὸν καὶ ἄξιον τοῦτον συνεργάτην του καὶ ὁμιλεῖ δι' αὐτὸν μὲ πατρικὴν ἀγάπην καὶ ἀνεπιφύλακτον ἐκτίμησιν διὰ τὰς ἰκανότητάς του. Ἐὰν ἔχει δίκαιον ὁ σεπτὸς Ἱεράρχης νὰ ἐνθυμεῖται τὸν διαπρεπῆ συνεργάτην του. Ὑπῆρξεν ὁ ἄνθρωπος ποῦ δὲν τὸν ἐλύπησε ποτέ, ποῦ κατενόησε βαθύτερον τὰς ἰδέας καὶ τὰς ἐπιδιώξεις του.

Τὸ πνευματικὸν καὶ διοικητικὸν ἔργον τοῦ Πρωτοπρεσβυτέρου Ἐμμ. Μυτιληναίου εἰς Ἀγιάσσον ἐξετιμήθη μέγਾਲως ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, ἣτις τοῦ ἐνεπίστεύθη τὸν ἐξαιρετικῶς σπουδαῖον τομέα τῆς Θρησκευτικῆς διαφωτίσεως ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ—θέσιν ἐν τῇ ὁποίᾳ διαπρέπει κατὰ γενικὴν ἀναγνώρισιν καὶ τὴν ὁποῖαν ἐτίμησε καὶ τιμᾶ μὲ τὸ κῦρος φωτισμένης ἐργασίας καὶ τῶν σπανίων ἀρετῶν τῆς ἐπιβληθείσης προσωπικότητός του. Ὁ Ἐμμ. Μυτιληναῖος διευθύνει ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν τὴν Διεύθυνσιν Τύπου καὶ Διαφωτίσεως τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἐνας ἄλλος ἐκλεκτὸς συνεργάτης τοῦ ἱστορικοῦ Ἱεράρχου Μυ-

τιλήνης υπήρξεν ὁ Διάκονος Χρυσ. Δασκαλάκης, ἀπόφοιτος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, διορισθεὶς τὸ 1931 Ἱεροκήρυξ εἰς τὰς περιφέρειας Πολυχνήτου καὶ Γέρας.

Ἡ πολύπλευρος δράσις τοῦ Διακόνου Χρυσόστομου ἐν Μυτιλήνῃ ἀφῆκε τὰς καλυτέρας ἐντυπώσεις.

Ὁ Χρυσόστομος Δασκαλάκης ἀπὸ νεαρὸς Διάκονος εἶχε πλούσιον τάλαντον ρήτορος. Ἡ εὐφράδειά του κατέπληξε τοὺς πάντας.

Προικισμένος μὲ ἀνήσυχον πνεῦμα καὶ σφίζουσα ζωτικότητα καὶ δραστηριότητα, ἀνεμίχθη ἐνεργῶς εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς δράσεως τῆς Ἐκκλησίας Μυτιλήνης εἰς τὰς περιφέρειας ποῦ τοῦ ἐνεπιστεύθη ὁ ἱστορικὸς Ἱεράρχης του.

Αἱ κυριώτεραι ἐπιτεύξεις τῆς Μητροπόλεως εἰς τὸν Πολύχνητον καὶ τὴν Γέραν φέρουν τὴν σφραγίδα τῆς δυναμικῆς προσωπικότητός του.

Τὴν πολυσήμαντον καὶ πολύπλευρον δράσιν του εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, συνεχίζει σήμερον, εἰς πολὺ μεγαλύτεραν κλίμακα ὡς Μητροπολίτης Μεσσηνίας—ἐξίωμα εἰς τὸ ὁποῖον τὸν ἀνήγαγεν ἡ ἀνεπιφύλακτος ἐκτίμησις τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἑλλάδος, τῆς ὁποίας ἀποτελεῖ ἐπιφανὲς μέλος.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΙΣ

Εἰς τὸν χῶρον τοῦ πνεύματος ἡ δράσις τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου— συγκρινομένη μὲ τὰ ἐν τῇ τότε Ἐκκλησίᾳ κρατοῦντα καὶ μὲ τὴν κατάστασιν, τὴν ὁποῖαν ἐκληρονόμησεν ἀπὸ τοῦ προκατόχου του—, ὑπῆρξεν, ἐν τῇ οὐσίᾳ καὶ ταῖς λεπτομερείαις της, ἀληθῶς ἐπαναστατική. Οὕτω χαρακτηρίζουν τὸ πνευματικὸν ἔργον του ἐν Μυτιλήνῃ κορυφαῖοι κληρικοί, ἐπιστήμονες καὶ πολιτικοί.

Πράγματι, ὁποῖος ἐγνώρισεν τὸν θαυμάσιον Ἱεράρχην, ἀγωνιζόμενον, κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ποιμαντορίας του, νὰ εἰσαγάγῃ καὶ νὰ ἐπιβάλλῃ εἰς τὸν ἀπολιθωμένον ὀργανισμόν τῆς Μητροπόλεως τὰς πνευματικὰς μεταρρυθμίσεις, τὰς ὁποίας ἔκρινεν ἀναγκαίας, διὰ νὰ ἐμφυσήσῃ εἰς ταύτην ζωὴν καὶ δύναμιν ἵνα ἐξυπηρετήσῃ τὴν ἀληθῶς μεγάλην ἀποστολὴν τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ κοινωνίᾳ, παρομοιάζει τὸν ζῆλον καὶ τὴν διάθεσίν του μὲ τὴν ὁρμὴν ποῦ δεικνύει ὁ ἵππότης ὅταν, ὡσὰν θοῦλλα, εἰσέρχεται εἰς τὴν κονίστραν, ἀποφασισμένος νὰ νικήσῃ ἢ νὰ ἀποθάνῃ.

Βαθύτατα πνευματικὸς ἄνθρωπος ὁ Μυτιλήνης Ἰάκωβος—ἡ πνευματικότης εἶναι τὸ πλέον ἔντονον στοιχεῖον τῆς προσωπικότητός του—εἶχεν, ἀνέκαθεν, ὡς κύριον σκοπὸν τῆς πολιτείας του τὴν πνευματικὴν διαπαιδαγώγησιν τοῦ ποιμνίου, ποῦ τοῦ ἐνεπιστεύθη ἡ Ἐκκλησία. Εἰς τὴν Σμύρνην, εἰς τὴν Ἀλβανίαν καὶ εἰς τὴν Κων/πολιν, ἡ κυρία προσπάθειά του κατέτεινεν εἰς τὴν καλυτέραν ἀπόδοσιν τῆς ἐκπαιδεύσεως ἐπὶ τοῦ πνευματικοῦ περιεχομένου της, εἰς τὴν ἵδρυσιν πλείστων Ὄργανισμῶν καὶ Σωματείων πνευματικῆς μορφῆς καὶ εἰς τὴν ἐνίσχυσιν πάσης ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας, σκοπούσης εἰς τὴν ἀνύψωσιν τοῦ πνευματικοῦ ἐπιπέδου τοῦ λαοῦ.

Τοὺς ἰδίους σκοπούς, ἀλλ' εἰς ἔκτασιν ἀσυγκρίτως μεγαλυτέραν, ἐπεδίωξε καὶ ἐπέτυχεν εἰς τὴν νέαν ἐπαρχίαν του, τὴν Μυτιλήνην.

“Ότε τὸ 1925 ἔφθασεν εἰς τὴν Λεσβιακὴν Πρωτεύουσαν, ἡ πόλις οὐδεμίαν πνευματικὴν δραστηριότητα εἶχε νὰ ἐπιδείξη. Ἡ Μυτιλήνη ἔστερεῖτο πνευματικῶν Ἰδρυμάτων καὶ Ὀργανώσεων, ἔστερεῖτο καὶ Μουσείου ἀκόμη, παρὰ τὸ γεγονός, ὅτι ὑπῆρχον ἀξιόλογοι ἀρχαιολογικοὶ θησαυροὶ καὶ ἄλλα ἔθνικὰ κειμήλια διεσπαρμένα τῆδε κάκεισε καθ’ ὅλην τὴν νῆσον.

Εἰς τὴν γενέτειραν τοῦ μεγάλου Ἑλληνοποιητοῦ καὶ λογίου Δημ. Βερναδάκη, δὲν ὑπῆρχε κἄν ἓνα κοινότατον λογοτεχνικὸν περιοδικόν, παρὰ τὴν ὕπαρξιν πολλῶν καὶ ἀξιολόγων Λεσβίων λογοτεχνῶν, οἵτινες ἐτίμων τὰ Ἑλληνικὰ Γράμματα!

Αὐτὰ συνέβαινον εἰς τὸν κύκλον τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν Ἐκκλησίαν, ἐκεῖ τὰ πράγματα ἦσαν ἀκόμη τραγικώτερα. Εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Ἐκκλησίας ἐβασίλευε ἡ χειροτέρα ἀμάθεια καὶ βαθύτατον πνευματικὸν σκότος, εἰς ἐποχὴν καθ’ ἣν ἀπανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος εἶχεν ἀρχίσει ἤδη ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἀναγέννησις. Εἰς τὴν Μυτιλήνην, ὁμως, ἡ Ἐκκλησία ἀπουσίαζε καθολικῶς ἀπὸ κάθε πνευματικὴν καὶ κοινωνικὴν ἐκδήλωσιν καὶ κίνησιν, περιχαρακωμένη μέσα εἰς τοὺς τέσσαρες τοίχους τῶν Ναῶν, ὡσὰν νὰ ἐφοβῆτο νὰ ἔλθῃ εἰς ἐπαφὴν μὲ τὸ ποίμνιόν της.

Οὕτως εἶχεν ἡ κατάστασις εἰς τὸν πνευματικὸν τομέα ἐν Μυτιλήνῃ μέχρι τοῦ ἔτους 1925, ὅτε ἔλαβε χώραν ἡ κάθοδος τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου. Ἀλλ’ ἀφ’ ἧς ἡμέρας ὁ νέος ποιμενάρχης ἀνέλαβε τὴν διοίκησιν τῆς Μητροπόλεως, τὰ πάντα, ὡς διὰ μαγείας, ἠλλαξαν ὄψιν. Μὲ τὴν εἴσοδόν του εἰς τὸ ἱστορικὸν Μητροπολιτικὸν μέγαρον, τὸ ὁποῖον ἀπὸ χίλια μέτρα μακρὰ ὄζει μοῦχλαν καὶ ἀποσύνθεσιν, εἰσέρχεται ὀρμητικόν, ὅπως αὐτός, τὸ πνεῦμα τῆς δράσεως, τῆς υἰείας, τῆς ἀλλαγῆς!

Πρώτη φροντίς του εἶναι νὰ δώσῃ ζωὴν εἰς τὸν ἀπολιθωμένον ὀργανισμόν τῆς Μητροπόλεως. Ἄνθρωποι καὶ πράγματα ἔχουν ἀπονεκρωθῆ καὶ κινουῦνται χωρὶς ζωντάνια, χωρὶς κέφι, χωρὶς κἄν ἓνα σκοπόν. Θὰ κοιτάξῃ, λοιπόν, πρῶτα ἀπ’ ὅλα, τὸ ἀνθρώπινον ὑλικὸν ποῦ ἐκληρονόμησε καὶ μὲ τὸ ὁποῖον πρέπει ν’ ἀρχίσῃ νὰ γκρεμίσῃ τὸ παλαιὸν καὶ ἄρρωστον καὶ νὰ οἰκοδομῇ τὸ νέον, τὸ υἰγιές, τὸ ἀληθινόν.

Ἡ πρώτη διαπίστωσις εἶναι ἀποκαρδιωτικὴ. Ὅλα ἔχουν ἀνάγκην ριζικῆς ἀνανεώσεως καὶ ἀντικαταστάσεως.

Ἡ ἀλλαγή, ἐν τούτοις, πρέπει νὰ γίνῃ προοδευτικῶς, διότι μία γενικὴ ἐκρίζωσις τοῦ πεπαλαιωμένου καὶ σαθροῦ θὰ ἐγκρέμιζε σύρριζα ὅλοκληρον τὸ οἰκοδόμημα. Μολονότι νέος εἰς τὴν ἡλικίαν, εἶναι πάνσοφος εἰς τὴν κρίσιν. Καὶ ἡ λογικὴ τοῦ λέγει, ὅτι χρειάζεται ὑπομονὴ καὶ μεγάλη ἐργασία.

Ἐκ τῶν πρώτων φροντίδων του, λοιπόν, ἦτο ἡ ποιοτικὴ ἀνασύνταξις τοῦ κλήρου τῆς Μητροπόλεως, ἤτοι ἡ κατάρτισις σώματος κληρικῶν ἐχόντων συνείδησιν τῆς ἀποστολῆς των ἔναντι τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Κοινωνίας.

Μεταξὺ τῶν μέτρων, ἅτινα ἔλαβε κατὰ καιροῦς, ἦτο καὶ ἡ σύγκλησις *Φρονιστηριακῶν Συνεδρίων* διὰ τὸν Κλῆρον, κατὰ τὰ ὁποῖα συνεζητήθησαν πολλάκις τὰ ἐξῆς θέματα: α) ἡ ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ τυπικοῦ τῆς Ἐκκλησίας ὁμοιόμορφος τέλεσις τῆς Θείας Λειτουργίας καὶ τῶν λοιπῶν Ἀκολουθιῶν καὶ τελετῶν, β) ἡ ἱεροπρεπὴς παράστασις τοῦ Κλήρου ἐν τῷ Ναῷ καὶ γ) ἡ ἐν τῇ Ἐνορίᾳ ζωῇ καὶ δρασίς τοῦ ἱερέως.

Τὰ μορφωτικὰ ταῦτα Συνέδρια συνεκλήθησαν κατὰ περιφέρειαν, ἤτοι ἐν Μυτιλήνῃ, Ἐρεσῷ, Παμφύλοις, Πλωμαρίῳ, Πολυχνίτῳ καὶ Γέρα καὶ εἶχον ὡς ἀποτέλεσμα νὰ πνεύσῃ νέα θρησκευτικὴ πνοὴ εἰς τὴν Λέσβον. Ἐκτοτε ἡ Ἐκκλησία ἡγεῖται ὅλων τῶν ἐθνικῶν, κοινωνικῶν καὶ πολιτιστικῶν κινήσεων καὶ ἐκδηλώσεων εἰς ὅλοκληρον τὴν περιοχὴν τῆς Μητροπόλεως, μὲ ἡγέτην καὶ ὁδηγὸν τὸν ἀκούραστον καὶ δημιουργικὸν Ἱεράρχην, μὲ τὴν πνοὴν καὶ τὸ παράδειγμα τοῦ ὁποῖου κινεῖται καὶ δρᾷ νυχθημερόν ὑπὲρ τῆς κοινωνίας καὶ ἐπὶ ὅλοκληρον τριακονταετίαν, στρατιὰ ὅλοκληρος ἐμπνευσμένων κληρικῶν καὶ λαϊκῶν—ἡ στρατιὰ τῶν συνεργατῶν του!

Διότι, μία ἀπὸ τὰς καλυτέρας ἐπιτυχίας τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, ὑπῆρξε πάντοτε ἡ κατάλληλος ἐπιλογή τῶν ἀμέσων συνεργατῶν του. Βεβαίως, ὑπῆρξαν καὶ περιπτώσεις εἰς τὰς ὁποίας ἠτύχησεν, ὅπως π.χ. τοῦ ἀρχιμανδρίτου Χαρ. Δέδε καὶ ἄλλων τινῶν, ἀλλὰ καὶ πάλιν, ἡ ἀποτυχία δὲν ἀφείρα τὰς ἱκανότητας τῶν ἀτόμων τούτων. Ἀφοροῦσε τὸν χαρακτήρα των, τὸν ἐσωτερικὸν κόσμον των, τὸν ὁποῖον δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ γνωρίζῃ ἐκ τῶν προτέρων.

Ὁ μέγας ἀριθμὸς, ὅμως, τῶν ἐπὶ τριακονταετίαν ἀμέσων συνεργατῶν του, ὑπῆρξεν ἄξιός τῆς ἐμπιστοσύνης καὶ τῶν προσδοκιῶν του. Εἰς πολλὰς ἑκατοντάδας ἀριθμοῦνται τὰ πρόσωπα, ποὺ ἠγάπησαν τὸ ἄτομον τοῦ Δεσπότη καὶ τὸ ἔργον του καὶ ἠγωνίσθησαν εἰς τὸ πλευρόν του, διὰ νὰ καταστῇ δυνατὸν νὰ πραγματοποιηθῇ ἡ Δημιουργία τῆς Μυτιλήνης.

ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΠΑΝΗΓΥΡΕΩΝ ΚΑΙ ΚΑΘΙΕΡΩΣΙΣ ΝΕΩΝ ΕΟΡΤΩΝ

Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος, ἔχων ὑπ' ὄψιν τοῦ ὅτι ἢ ἐπὶ τὸ μεγαλοπρεπέστερον ὀργάνωσις καὶ διεξαγωγή τῶν ἑορτῶν καὶ πανηγύρεων ἀσκεῖ μέγιστην ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ λαοῦ καὶ ὅτι ἐνισχύει τὰ μάλλα τὴν πίστιν αὐτοῦ, ἔστρεψε σοβαρῶς τὴν προσοχὴν του εἰς τὴν καλυτέραν ὀργάνωσιν τῶν τοπικῶν ἑορτῶν καὶ πανηγύρεων, καταρτίσας εἰδικὰ προγράμματα δι' ἐκάστην ἐξ αὐτῶν, συμφώνως πρὸς τὰς κατὰ τόπους εἰδικὰς συνθήκας καὶ συνηθείας.

Οὕτως, αἱ ἑορταὶ τῆς Ἀγιάσου, τελοῦνται ἤδη μὲ ὄλην τὴν προσήκουσαν λαμπρότητα καὶ ἐκκλησιαστικὴν τάξιν. Καθ' ὄλην τὴν διάρκειαν τοῦ Δεκαπενταυγούστου, τὰ πλήθη τῶν προσκυνητῶν εὐρίσκουν τὴν εὐκαιρίαν νὰ παρακολουθοῦν τὴν Θείαν Λειτουργίαν, τελουμένην ἐν ἀπολύτῳ ἤσυχίᾳ καὶ τάξει, ὡς καὶ τὴν ὥραίαν καὶ κατανυκτικὴν ἀκολουθίαν τοῦ Παρακλητικοῦ Κανόνος, ἣτις ψάλλεται καθ' ἐκάστην ἑσπέραν μετὰ μικρᾶς ἀγρυπνίας μελωδικώτατα ὑπὸ καλῶς κατηρτισμένου χοροῦ ψαλτῶν, καὶ ἀκροῶνται καθ' ἡμέραν τοῦ ἱεροῦ κηρύγματος ἐκ στόματος διαπρεπούς θεολόγου κληρικοῦ, ἔτι δὲ καὶ νὰ προσέρχωνται εἰς τὴν μετάληψιν τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων, προπαρασκευαζόμενοι καταλλήλως ἐπὶ τόπου διὰ τῆς ἱερᾶς Ἐξομολογήσεως, ὑπὸ τοῦ ἐκεῖ πνευματικοῦ πατρός.

Ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου καθιερώθησαν καὶ αἱ κάτωθι τρεῖς μεγάλαι τοπικαὶ ἑορταὶ :

α) Ἐν Μυτιλήνῃ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1936, ἡ μεγάλη Παλλεσβιακὴ θρησκευτικὴ ἑορτή, ἣτις τελεῖται τὴν τετάρτην Κυριακὴν τοῦ Πάσχα ἐκάστου ἔτους εἰς ἀνάμνησιν τῆς τε ἀνακομιδῆς τοῦ Λειψάνου τοῦ Ἁγίου Νεομάρτυρος Θεοδώρου τοῦ Βυζαντίου, πολιούχου Μυτιλήνης, καὶ τῆς κατὰ τὸ ἔτος 1832 διασώσεως τῆς πόλεως ἀπὸ τῆς ἐνσκηψάσης τότε πανώλους. Κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν μετὰ τὴν Θείαν Λειτουργίαν γίνεται διὰ πανδήμου λιτανείας ἢ περιφορᾶ ἀνὰ τὴν πόλιν τοῦ σεπτοῦ Λειψάνου τοῦ Ἁγίου, τὸ ὁποῖον, ὡς γνωστόν, διατηρεῖται, θείᾳ χάριτι, ἀκέραιον καὶ φυλάσσεται ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ ἐντὸς πολυτίμου λάρνακος κατασκευασθείσης, φροντίδι τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, ἐξ εἰσφορῶν τῶν ἐν Ἀμερικῇ Λεσβίων καὶ ἐκ τοῦ ἀργύρου τῶν διαφόρων ἀντικειμένων, ἅτινα προσήνεγκον, ἐξ εὐλαβείας πρὸς τὸν Ἅγιον, οἱ Χριστιανοὶ τῆς νήσου. Ἄπειρα πλήθη προσκυνητῶν συρρέουν ἐκ πάντων τῶν σημείων τῆς νήσου εἰς τὴν Λεσβιακὴν πρωτεύουσαν κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς διὰ ν' ἀσπα-

σθοῦν τὸ "Ἅγιον Λείψανον καὶ νὰ παρακολουθήσουν τὴν ἐπιβλητικὴν λιτανείαν, ἢ ὁποία, ὡς ὀργανοῦται, εἶναι ἀφάνταστος εἰς ὄγκον καὶ μεγαλοπρέπειαν. Ἡ ἐορτὴ αὕτη, ἣν υἰοθέτησεν ὁ εὐσεβὴς λαὸς τῆς Λέσβου, ἀνεγνωρίσθη ἤδη ὑπὸ τοῦ Κράτους διὰ Β. Διατάγματος ὡς ἐπίσημος ἐορτὴ διὰ τὴν νῆσον Λέσβον.

β) Ἐν Γέρα ἀπὸ τοῦ ἰδίου ὡς ἄνω ἔτους, προτάσει τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, καθιερώθη ὑπὸ τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας διὰ Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς ἀποφάσεως μεγάλη θρησκευ-

ΜΥΤΙΛΗΝΗ.— Ἡ περιφορὰ τοῦ Ἱεροῦ Λειψάνου τοῦ πολιούχου Μυτιλήνης Ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Ἰβυζαντίου.

τικὴ ἐορτὴ, ἣτις τελεῖται κατ' ἔτος τῇ πρώτῃ Κυριακῇ μετὰ τὴν 10ην Νοεμβρίου εἰς ἀνάμνησιν τῆς κατὰ τὸ ἔτος 1935 εὐρέσεως τῶν Λειψάνων τοῦ ἐν Ὁσίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου Ἐπισκόπου Ἄσσου, πολιούχου Γέρας, ἀσκήσαντος ἐν τῇ ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὴν περιφέρειαν ἐκείνην ἰδρυθεῖση κατὰ τὸν ΙΒ' αἰῶνα μονῇ τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, ἣν ἀνέσκαψε κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο ὁ τότε Γραμματεὺς τῆς Μητροπόλεως καὶ διευθυντὴς τοῦ «Ποιμένος» κ. Εὐάγγ. Κλεόμβροτος. Κατὰ τὴν ἐπίσημον ταύτην ἐορτὴν τῆς Γέρας, ἣτις ἀνεζωογόνησε τὸ θρησκευτικὸν συναίσθημα τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ τῆς περιφέρειας ταύτης,

προσέρχονται πλήθη Χριστιανῶν οὐ μόνον ἐκ τῶν κοινοτήτων τῆς Γέρας, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν χωρίων τῆς γειτονικῆς περιφέρειας Πλωμαρίου καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς πρωτεύουσας, εἰς τὸν Σκόπελον, τὴν μεγαλύτεραν κοινότητα τῆς Γέρας, ὅπου, μετακομισθέντα ἐν μεγαλοπρεπεστάτῃ πομπῇ τὴν 16ην Νοεμβρίου 1935 τὰ ἱερά Λείψανα τοῦ Ἁγίου, ἐναπετέθησαν εἰς τὸν ἐκεῖ περικαλλῆ ναὸν τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ἔνθα μέχρι τοῦ νῦν φυλάσσονται.

καὶ γ) Ἐν Ἐρεσῶ ἡ ἑορτὴ τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου, Ἐπισκόπου Κρήτης, τοῦ ὑμνογράφου, ὅστις, ὡς γνωστόν, ἐπιστρέφων ἐκ Κωνσταντινουπόλεως περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Η' αἰῶνος εἰς τὴν ἐπαρχίαν του καὶ ἀποθανὼν ἐν πλῶ παρα τὰ Λεσβιακὰ παράλια, πλησίον τῆς Ἐρεσοῦ, ἐνεταφιάσθη ὑπὸ τῶν Ἐρεσίων ὀπισθεν τοῦ Ἱεροῦ Βήματος τῆς τότε ὑπαρχούσης ἐκεῖ περιφήμου Βασιλικῆς. Εἰς τὸν τόπον τῆς ταφῆς, ἔνθα μέχρι πρό τινων ἐτῶν ἐσώζετο μικρὸν ναΐδριον ἐπὶ ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου, ἰδρύθη ἐφέτος, φροντίδι τοῦ Σεβασμ. Μητροπολίτου Ἰακώβου, ἐπὶ τῇ βάσει σχεδίου τοῦ διακεκριμένου Βυζαντινολόγου Ἀναστ. Ὁρλάνδου, περικαλλέστατον μνημεῖον, τύπου παλαιοχριστιανικοῦ μαρτυρίου, ἀντιπροσωπεῖον ἄριστα τὴν Βυζαντινὴν Τέχνην τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου.

Ἡ ἑορτὴ αὕτη τελεῖται εἰς τὸν ἐν τῇ παραλίᾳ Ἐρεσοῦ Ἱ. Ναὸν τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου, τὴν πρώτην Κυριακὴν μετὰ τὴν 3ην Ἰουλίου.

ΑΙ ΠΡΟΤΟΜΑΙ ΤΩΝ ΕΘΝΟΜΑΡΤΥΡΩΝ

Διερμηνεύων τὴν ἀγάπην καὶ ἀφοσίωσιν τοῦ λαοῦ τῶν δύο μαρτυρικῶν πόλεων Κυδωνιῶν καὶ Μοσχονησιῶν πρὸς τοὺς Ἐθνομάρτυρας Ἡεράρχας των, σφραγισθέντας κατὰ τὴν Μικρασιατικὴν καταστροφὴν, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἀνέλαβε τὴν πρωτοβουλίαν τῆς κατασκευῆς τῶν προτομῶν αὐτῶν.

Ἡ προσπάθειά του ἐστέφθη ὑπὸ πλήρους ἐπιτυχίας. Αἱ προτομαὶ τῶν δύο Ἐθνομαρτύρων, τοῦ Μητροπολίτου Κυδωνιῶν Γρηγορίου καὶ Μοσχονησιῶν Ἀμβροσίου, ὀρθοῦνται ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἐπιβλητικώτατα εἰς τὰ προπύλαια τοῦ Ἐθνικοῦ Ὁρφανοτροφείου Ἀρρένων Μυτιλήνης.

Αἱ ἡρωϊκαὶ μορφαὶ τῶν ἀειμνήστων Ἱεραρχῶν, θὰ ὑπενθυμίζουσι πάντοτε εἰς τὰς ἐπιγενομένας γενεὰς τῶν ἐκ Μικρᾶς Ἀσίας προσφύγων, τὴν παλαιάν των πατρίδα, ἔνθα ἀναπαύονται τὰ ὀστέα των προγόνων των.

"ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΕΙΑ"

'Επί τῇ συμπληρώσει ἑκατὸν χρόνων ἀπὸ τῆς γεννήσεως τοῦ μεγάλου Λεσβίου ποιητοῦ καὶ φιλολόγου Δημητρίου Βερναρδάκη, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ὠργάνωσε τὸ ἔτος 1934 (30ῆ Σεπτεμβρίου καὶ 1ῆ Ὀκτωβρίου) ἐπιβλητικὰς ἑορτάς, εἰς τὰς ὁποίας συμμετέσχεν ὁ κόσμος τῶν Γραμμάτων καὶ τῶν Ἐπιστημῶν τῆς Ἑλλάδος.

Αἱ ὠραῖαι ἑορταὶ ἀπετέλεσαν σταθμὸν εἰς τὰ πνευματικὰ χρονικὰ τῆς Λέσβου. Ὁλόκληρος ὁ πληθυσμὸς τῆς ὠραίας Νήσου, μετὰ τῶν ἐκπροσώπων τοῦ Κράτους καὶ τῶν μεγάλων πνευματικῶν Ἰδρυμάτων τῆς χώρας, ἐκφράζοντες τὴν εὐγνωμοσύνην των πρὸς τὸν ἐξαιρετὸν ἄνδρα, συμμετέσχον τῶν λαμπρῶν ἑορτῶν, τελούντων ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου.

Οἱ ἐκφωνηθέντες λόγοι καὶ προφωνήσεις ἐκ μέρους τῶν Ἱεραρχῶν καὶ τῶν ἄλλων μυστῶν τῆς Ἐπιστήμης καὶ γενικῶς τῆς Ἑλληνικῆς διανοήσεως, ἀπετέλεσαν τὸν ὠραιότερον πνευματικὸν στέφανον, μὲ τὸν ὁποῖον ἡ Ἑλληνικὴ μοῦσα ἐστεφάνωσε ἐπαξίως τὴν μνήμην τοῦ μεγάλου Λεσβίου ἀνδρός.

Τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ θαυμασίου Ἱεράρχου διὰ τὴν ἀπόδοσιν δικαίων τιμῶν πρὸς τὸν ἀληθῶς μέγαν τοῦτον ἄνδρα, ἐπεξετάθη καὶ πέραν τῶν ἑορτῶν καὶ, μερίμνη του, συνελέγη δι' ἐράνων τὸ ἀναγκαιοῦν ποσὸν χρημάτων, διὰ τοῦ ὁποῖου κατεσκευάσθη ἡ προτομὴ τοῦ Λεσβίου ποιητοῦ, ἣτις εὑρίσκεται σήμερον εἰς περίβλεπτον θέσιν ἐν τῷ ὠραίῳ Δημοτικῷ κήπῳ Μυτιλήνης, διὰ διαιωνίζῃ τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ λαοῦ τῆς πόλεως πρὸς τὸ μέγαλο τέκνον τῆς.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ

Μία ἀπὸ τὰς κυρίας φροντίδας τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, παντοῦ ὅπου ὑπηρέτησεν, ὑπῆρξεν ἡ ἔκδοσις θρησκευτικῶν ἐντύπων. Ὁ φωτισμένος Ἱεράρχης ἐγνώριζε τὴν μεγάλην ἐπίδρασιν ποῦ ἀσκεῖ ὁ Τύπος εἰς τὴν ἠθικὴν διαπαιδαγώγησιν τοῦ λαοῦ καὶ ἐνίσχυε τὸν τομέα αὐτὸν μὲ ἐντελῶς ἰδιαιτέρον ἐνδιαφέρον.

Φυσικὰ, οὐδὲ ἵχνος Ἐκκλησιαστικοῦ Τύπου ὑπῆρχεν εἰς τὴν Μυτιλήνην πρὸ αὐτοῦ, ἐνῶ, ἐξ ἑτέρου, ζωτικὴ ἦτο ἡ ἀνάγκη δημιουργίας ἑνὸς δημοσιογραφικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ὄργανου, διὰ τὰς θρησκευτικὰς καὶ πνευματικὰς ἀνάγκας τοῦ ποιμνίου του.

Ἡ ἔκδοσις τοῦ ὄργανου τούτου ὑπῆρξεν εἰς τῶν μυχιοτάτων πόθων τοῦ θαυμασίου Ἱεράρχου, ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς ἀφίξεώς του εἰς τὴν Μυτιλήνην. Ἦτο, τόση ὁμως, ἡ δυστυχία ποῦ εὐρή-

κεν όταν ανέλαβε τὴν διοίκησιν τῆς Μητροπόλεως, ὥστε δὲν τοῦ ἐδόθη καιρὸς νὰ ἀσχοληθῆ, κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη, καὶ μὲ τὸ θέμα αὐτό.

Ἄλλ' ὡς συμβαίνει πάντοτε μὲ τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον, κάτι ποῦ ἐσκέφθη δὲν ἦτο δυνατόν παρὰ νὰ ἐκτελεσθῆ. Τὸν Ἰανουάριον τοῦ ἔτους 1933 ἐξεδόθη τὸ πρῶτον τεύχος τοῦ περισπουδάστου περιοδικοῦ «Ο ΠΟΙΜΗΝ», τῆς ἐκδόσεώς του χαιρετισθείσης ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, διὰ γραμμάτων πατριαρχικῶν, καὶ τῆς ποιμενούσης Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ σκοπὸς πρὸς τὸν ὁποῖον ἀπέβλεψεν ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἦτο: α') νὰ διαδοθοῦν εὐρύτερον ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ του καὶ μεταξὺ τῶν διανοουμένων τάξεων, αἱ χριστιανικαὶ ἀλήθειαι ὑπὸ πνεύμα σύγχρονον καὶ πεφωτισμένον, β') νὰ καταστῆ «Ο ΠΟΙΜΗΝ» τὸ κέντρον τῆς ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ Μυτιλήνης θρησκευτικῆς, φιλανθρωπικῆς καὶ κοινωνικῆς δράσεως καὶ πάσης ἄλλης ἐκπολιτιστικῆς κινήσεως ἣς ἡγεῖται ἡ Ἐκκλησία καὶ γ') νὰ ἔλθῃ εἰς φῶς ἡ ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας Λέσβου, ἡ ὁποία ἦτο ἐν πολλοῖς ἄγνωστος.

Ἡ συμβολὴ τοῦ περιοδικοῦ τούτου εἰς τὸ ζήτημα τῶν ἱστορικῶν ἐρευνῶν ὑπῆρξε πολυτιμοτάτη. Ἀξιόλογοι ἱστορικαὶ μελέται, ἀνέκδοτα ἔγγραφα ἐκ παλαιῶν κωδίκων καὶ τοῦ ἀρχείου τῆς Μητροπόλεως, εἰδήσεις μετ' εἰκόνων καὶ πλεῖστοι ἀνακοινώσεις περὶ τῶν ἐκάστοτε ἐνεργουμένων ἐρευνῶν πρὸς ἀνεύρεσιν καὶ ἄλλων ἱερῶν κειμηλίων ἦλθον εἰς φῶς ἀπὸ τῶν σελίδων τοῦ «ΠΟΙΜΕΝΟΣ».

Εἰς τὸ ἀξιόλογον τούτο περιοδικόν, ἐκδιδόμενον περίπου ἐπὶ ὁλόκληρον τέταρτον αἰῶνος, συνεργάζονται διαπρεπεῖς ἐπιστήμονες, κληρικοὶ καὶ λαϊκοί, ἐν οἷς καὶ κορυφαῖοι Ἱεράρχαι καὶ Καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου. Τὴν διεύθυνσιν τοῦ «ΠΟΙΜΕΝΟΣ» ἀνέλαβεν ἐξ ἀρχῆς τῆς ἰδρύσεώς του ὁ διαπρεπὴς Μητροπολίτης Σισανίου καὶ Σιατίσσης κ. Ἰάκωβος, γραμματεὺς τότε τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μυτιλήνης, ἔχει δὲ σήμερον ὁ κ. Γ. Σωτηρίου, Καθηγητῆς καὶ Ἱεροκῆρυξ τῆς Μητροπόλεως.

Τὸ ἕτερον μηνιαῖον περιοδικόν, ἡ «ΑΓΙΑ ΣΙΩΝ», ἐξεδόθη τὸ 1937 ὡς ἐπίσημον Δελτίον τοῦ ἐν Ἀγιάσῳ Ἱεροῦ Προσκυνήματος τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου. Πρῶτος διευθυντῆς τοῦ περιοδικοῦ τούτου ἦτο ὁ πρωτοπρεσβύτερος Ἐμμ. Μυιληναῖος, νῦν διευθυντῆς τῆς Δ/σεως Τύπου καὶ Διαφωτίσεως τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἑλλάδος.

Τὸ νέον τοῦτο ἐκκλησιαστικόν περιοδικόν εἶναι μοναδικόν εἰς τὸ εἶδος του, διότι ἀσχολεῖται μὲ θέματα σχετικὰ μὲ τὸ πρόσωπον τῆς Θεοτόκου, ἐξυπηρετεῖ, ὅμως, καὶ γενικώτερον τὴν ἱστορίαν τῆς Λέσβου, δοθέντος ὅτι ἐν αὐτῷ ἐδημοσιεύθησαν μέχρι τοῦδε πλεῖ-

σται μελέται σχετικά με την ιστορίαν τῆς νήσου ὡς καὶ τὰ ἐν τῷ Σκευοφυλακίῳ τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Θεοτόκου φυλασσόμενα ἱερά κειμήλια.

Τὸ τρίτον περιοδικόν, ἡ «ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ», ἐκδίδεται ὡς παράρτημα τοῦ «ΠΟΙΜΕΝΟΣ» καὶ κυκλοφορεῖ κατὰ χιλιάδας τευχῶν ἑβδομαδιαίως δωρεάν, περιέχον πρακτικὰς διδασκαλίας σχετικὰς πάντοτε πρὸς τὸ θέμα τῆς ἐκάστοτε ἀναγινωσκομένης Ἀποστολικῆς ἢ Εὐαγγελικῆς περικοπῆς.

Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἀπέβλεψε διὰ τοῦ νέου τούτου ἐκκλησιαστικοῦ ἐντύπου εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν θρησκευτικῶν ἀναγκῶν τῶν λαϊκῶν τάξεων καὶ ἰδίᾳ τῶν χριστιανῶν τῆς ὑπαίθρου.

Ἡ μεγάλη ζήτησις τῶν τευχῶν τοῦ περιοδικοῦ καὶ ἡ ἀπλησταὶς ἀνάγνωσις αὐτοῦ, μαρτυρεῖ τὴν ἀναγκαιότητα τῆς ὑπάρξεως παρ' ἐκάστη Μητροπόλει, ἑνὸς τοιοῦτου εἴδους θρησκευτικοῦ ἐντύπου.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιας

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΙΑΚΩΒΟΣ ΔΙΑ ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΚΑΙ ΤΗΝ ΝΕΟΛΑΙΑΝ

Εἰς τὴν πεντηκονταετῆ δημοσίαν δρᾶσιν τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, ἐξαιρετικὴν ὄλως θέσιν κατέχουν αἱ πραγματοποιήσεις του εἰς τὸν τομέα τῆς προστασίας τοῦ παιδιοῦ καὶ τῆς νεολαίας.

Ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀνέλαβεν ὑπεύθυνον δημόσιον λειτούργημα, ὡς Μέγας Ἀρχιδιάκονος τῆς ἱστορικῆς Μητροπόλεως Σμύρνης, τὸν βλέπομε ν' ἀφιερῶνῃ τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν φροντίδων του διὰ τὴν προστασίαν τοῦ παιδιοῦ.

Αὐτὴ, ἡ προγραμματισμένη φροντίς του πρὸς τὴν ἄωρον ἡλικίαν, ἤρχιζεν ἀπὸ τὴν πρώτην στιγμὴν ποὺ τὸ βρέφος ἤρχετο εἰς τὴν ζωὴν καὶ τὸ παρηκολούθει ἕκτοτε καθ' ὅλα τὰ στάδια τῆς σωματικῆς καὶ πνευματικῆς του ἀναπτύξεως. Ἡ προστασία ἐξηκολούθει, μὲ τὸ αὐτὸ πάντοτε ζωηρὸν ἐνδιαφέρον, μέχρις ὅτου τὸ παιδί ἐγίνετο ἔφηβος καὶ ἤρχιζε νὰ σταδιοδρομῇ εἰς τὴν ζωὴν.

Τὸ ἔργον αὐτὸ εἰς τὰ πολιτισμένα κράτη ἀνήκει εἰς τὴν σφαιρὰν τῶν ὑποχρεώσεων τῆς Πολιτείας. Εἰς τὴν Σμύρνην εἶχεν ἀναληφθῆ ἀπὸ τὴν ἱστορικὴν τῆς Μητρόπολιν.

Εἰς τὴν Σμύρνην, λοιπόν, ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος, κατ' ἀρχὴν ὡς Μέγας Ἀρχιδιάκονος καὶ ἐν συνεχείᾳ ὡς βοηθὸς Ἐπίσκοπος τοῦ Μητροπολίτου Βασιλείου, ἤρχισε νὰ πραγματοποιῇ τὸ πρόγραμμά του, διὰ τὴν προστασίαν τοῦ παιδιοῦ καὶ τῆς νεολαίας. Ἡ προσπάθειά του, ὅπως εἶδομεν, συνεχίσθη εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ εἶτα εἰς τὴν Ἀλβανίαν. Εἰς τὴν Μιτιλήνην ἔλαβε τὴν ἕκτασιν κοσμογονίας, διὰ τῆς δημιουργίας ὀλοκλήρου δικτύου Ἰδρυμάτων—τὸ ἓνα συμπληροῖ τὸ ἄλλο—, παρεχόντων πρὸς τὸ πτωχὸ παιδί καὶ τὸν

ἄπορον νέον, τὴν ἰδανικωτέραν προστασίαν τῆς σωματικῆς καὶ πνευματικῆς των ὑγείας.

Ἄλλά, τί ἔγινεν εἰς τὴν Μυτιλήνην; Ἡ Λεσβιακὴ πρωτεύουσα ὑπερηφανεύεται ὅτι κατέχει τὰ σκῆπτρα, μεταξὺ τῶν ἄλλων ἑλληνικῶν πόλεων, εἰς τὸν τομέα προστασίας τοῦ παιδιοῦ! Μόνον ἢ πρωτεύουσα τῆς Ἐπικρατείας, ἢ ἔμπορεῖ νὰ παραβληθῇ μὲ τὴν Μυτιλήνην!

Ἴδου τί ἐδημιούργησεν ἐκεῖ ὁ ἱστορικὸς Ἱεράρχης, διὰ τὸ παιδί καὶ τὸν νέον: Τὸν Συμβουλευτικὸν Σταθμὸν Ἐπιτόκων, τὸν Συμβουλευτικὸν Σταθμὸν Βρεφῶν, τὸ Παιδικὸν Ἱατρεῖον, τὸν Ἐθνικὸν Παιδικὸν Σταθμὸν. Τὰ Ἰδρύματα ταῦτα ἀφοροῦν τὴν βρεφικὴν ἡλικίαν. Ἔρχονται κατόπιν τὰ Ἰδρύματα ποὺ προστατεύουν τὸ παιδί καὶ τὰ ὁποῖα εἶναι: τὸ Κατσακούλειον Ὀρφανοτροφεῖον (ἔτοιμον πρὸς λειτουργίαν), τὸ Ἐθνικὸν Ὀρφανοτροφεῖον Ἀρρένων, ἢ Νυκτερινὴ Σχολὴ Ἀπόρων Παιδῶν καὶ αἱ Παιδικαὶ Κατασκηνώσεις.

Διὰ τὸν νέον δὲ ἵδρυσε τὴν Πρακτικὴν Σχολὴν Ἀχλαδερῆς, τὴν Ἐπαγγελματικὴν Σχολὴν Μυτιλήνης, τὸ Σῶμα Ἑλλήνων Προσκόπων καὶ Ἑλληνίδων Ὀδηγῶν, τὰς θρησκευτικὰς ὀργανώσεις Ἐργαζομένων Νέων καὶ Νεανίδων, τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα κλπ.

Φυσικὰ, πρὸ τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, οὐδὲν ἐκ τῶν ἀνωτέρω Ἰδρυμάτων, πλὴν τοῦ Ἐθνικοῦ Ὀρφανοτροφείου, ἐλειτουργεῖ ἐν Μυτιλήνῃ!

Ἐνδιαφέρον εἶναι νὰ γνωρίσωμεν τὰ ἐλατήρια, ἅτινα ὤθησαν τὸν Μητροπολίτην Ἰακώβον εἰς τὸ νὰ ἐπιδοθῇ μὲ τοιοῦτον πάθος, εἰς τὸν ἀγῶνα προστασίας τοῦ παιδιοῦ καὶ τῆς νεολαίας. Δὲν θὰ κουράσω τὸν ἀναγνώστην μὲ θεωρίας καὶ ἀναλύσεις τοῦ φαινομένου. Ἡ ἐξήγησις εἶναι ἀπλουστάτη: Τὸ πάθος ποὺ τὸν ὤθει ἐπὶ πενήκοντα συναπτά ἔτη εἰς τὸ νὰ ἀναλίσκεται ὑπὲρ τῶν δεινοπαθούντων συνανθρώπων του καί, ὡς ἐν προκειμένῳ, διὰ τὸ πτωχὸ παιδί, ὀφείλεται ἀφ' ἑνὸς εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ ἴδιος ἐγνώρισε καὶ ἔζησεν ὡς παιδί τὰς χειροτέρας ἐναντιότητας τῆς ζωῆς, καὶ ἀφ' ἑτέρου εἰς τὸ ὅτι ἔχει ἔμφυτον μέσα του τὴν ἔφεσιν τῆς φιλάνθρωπίας, ἢ ὁποῖα κατέστη δι' αὐτόν, σιγὰ - σιγὰ, δευτέρα φύσις.

Ὅπως γνωρίζει ἤδη ὁ ἀναγνώστης, ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος προέρχεται ἀπὸ πτωχὴν οἰκογένειαν, τὰ πρῶτα δὲ παιδικὰ του χρόνια τὰ ἔζησεν ἐν μέσῳ μυρίων στερήσεων καὶ θλίψεων, διότι εἶχε καὶ τὸ ἀτύχημα νὰ χάσῃ τὴν μητέρα του, εἰς πολὺ μικρὰν παιδικὴν ἡλικίαν.

Αί πρώται ἐκεῖναι θλιβεραὶ ἐντυπώσεις οὐδέποτε ἐξηλείφθησαν ἀπὸ τὸ μυαλό του, ὅπως, ἐπίσης, οὐδέποτε ἐλησμόνησεν, ὅτι ἡ Ἐκκλησία, ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Ἐπισκόπου Μοσχονησίων Ἰακώβου καὶ τοῦ Μητροπολίτου Σμύρνης Βασιλείου, παρέσχε πλουσίαν τὴν προστασίαν τῆς πρὸς τὸν ἴδιον, καὶ τοῦ ἥνοιξε τὸν δρόμον τῆς λαμπροτέρας σταδιοδρομίας.

Μνήμων ὄλων αὐτῶν τῶν ὑποχρεώσεων, καὶ ὠθούμενος διαρκῶς ἀπὸ τῆς ζέουσας φλόγα τῆς φιλανθρωπίας, ἀνταποδίδει σήμερον ὅ,τι ὁ ἴδιος ἔλαβε!

Φυσικά, ἐὰν ὁ ψυχικός του κόσμος ἦτο διαφορετικὰ πλασμένος, ὅλα αὐτὰ δὲν θὰ εἶχαν τὴν ἐλαχίστην σημασίαν. Ἐτυχεν, ὅμως, νὰ ἔχη ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος τὸν ὠραιότερον ψυχικὸν κόσμον, ποῦ τὸν φέρει ὅλον ἐν πλησιέστερον πρὸς τὸν ἄνθρωπον, καὶ πιὸ πλησίον ἀκόμη πρὸς τὸν ἀγνὸν καὶ ἀγαθὸν ἄνθρωπον, ὡς εἶναι τὸ παιδί.

Αὐτὸ τὸ ἐγνώρισα καὶ τὸ ἔζησα ὁ ἴδιος, κατὰ μίαν μετάβασιν μου εἰς Μυτιλήνην, καθ' ἣν ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος εἶχε τὴν καλοσύνην νὰ μὲ πάρῃ μαζύ του εἰς μίαν πρωϊνὴν του ἐπίσκεψιν εἰς τὰς Παιδικὰς Κατασκηνώσεις Μυτιλήνης. Ἐζησα κοντὰ του στιγμὲς ἀληθῶς θεϊκῆς, τὰς ὁποίας οὐδέποτε θὰ λησμονήσω :

Μόλις ἐνεφανίσθη εἰς τὴν εἴσοδον τῆς Κατασκηνώσεως τὸ μητροπολιτικὸν αὐτοκίνητον - δῶρον τῶν Λεσβίων τῆς Ἀμερικῆς - ἕνα ἑξαλλον ἀπὸ ἐνθουσιασμὸν παιδικὸ μελίσσι ἔσπευσε πρὸς αὐτὸ καὶ μὲ χιλίους τρόπους ἐξεδήλωνε τὴν ἀγάπην του πρὸς τὸν εὐεργέτην του.

Βαθύτατα συγκινημένος, ἔστρεψα κάποιαν στιγμὴν τὸ βλέμμα μου πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ Σεβασμιωτάτου καὶ τὸ εἶδα νὰ φωτίζεται ἀπὸ μίαν ἀγγελικὴν λάμπην καὶ νὰ τρέμῃ ἀπὸ συγκίνησιν, ποῦ ξεπηδοῦσε εἰς ἀλλεπάλληλα κύματα, ἀπὸ διαρκῶς ἀναβλύζουσαν πηγὴν.

Ὄταν, ἔπειτα ἀπὸ ἀρκετὴν ὥραν καὶ κατόπιν ἐπεμβάσεως τῶν προϊσταμένων τῆς Κατασκηνώσεως, κατωρθώσαμεν νὰ ἐξέλθωμεν τοῦ αὐτοκινήτου, αἱ μυριάδες τῶν μικρῶν παραθεριστῶν περιέζωσαν τὸν Σεβασμιώτατον καὶ ἑξαλλοὶ ἀπὸ χαρὰν καὶ ἐνθουσιασμὸν ἐπανελάμβανον ὅλοι μαζύ :

— Εὐχαριστοῦμε γιὰ τὴν μπάλλα! Εὐχαριστοῦμε γιὰ τὴν μπάλλα!

Τί εἶχε συμβεῖ; Κατὰ τὴν προηγουμένην ἐπίσκεψιν του εἰς τὴν Κατασκηνώσιν, τὰ παιδιά, διὰ τῆς προϊσταμένης, εἶχον ἐκφράσει εἰς τὸν Μητροπολίτην Ἰακώβον τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἀποκτήσουν μίαν μπάλλαν, διὰ νὰ παίζουν. Δὲν εἶχε προφθάσει νὰ φθάσῃ εἰς τὴν οἰκίαν του

ὁ Ἱεράρχης καὶ ἡ μπάλλα εἶχεν ἀγορασθῆ καὶ εἶχε σταλῆ εἰς τὴν Κατασκήνωσιν. Τώρα τὰ παιδιά τοῦ ἐξέφραζον τὰς εὐχαριστίας των.

Τὰ χειροφιλήματα ἐκράτησαν ὀλόκληρον ὥραν. Ὅλα τὰ παιδιά ἐννοοῦσαν νὰ τοῦ φιλήσουν τὸ χέρι, καὶ ἐκεῖνος, παρὰ τὴν ἡλικίαν του, παρέμενε ὀρθὸς καὶ ἐδέχετο τὰς ἐκδηλώσεις των. Τὰ ἐχάιδευε καὶ τὰ ἐφιλοῦσε. Ἐγνώριζε τὰ ὀνόματα τῶν περισσοτέρων καὶ ζητοῦσε πληροφορίας διὰ τὸ βάρος των, τὴν ὄρεξιν των καὶ τὴν ἐν γένει διαβίωσιν των εἰς τὴν ἐξοχὴν.

Μετὰ δῖωρον παραμονὴν μας εἰς τὴν Κατασκήνωσιν, καθ' ἣν ἡσυχολήθη μὲ ὄλα τὰ θέματα ποὺ τὴν ἀφεώρων καὶ ἔδωσεν ἐπὶ ὄλων λύσεις καὶ ὁδηγίας, ἐπεβιβάσθημεν τοῦ αὐτοκινήτου διὰ νὰ ἀναχωρήσωμεν. Καὶ πάλιν, ὅμως, συνηντήσαμεν τὰ παιδιά εἰς τὴν ἔξοδον τῆς Κατασκηνώσεως, τὰ ὁποῖα, μόλις ἐφθάσαμεν κοντὰ των, ἤρχισαν νὰ ψάλουν τὴν φήμην τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, ποὺ ἔχει ὡς ἑξῆς: *«Ἰακώβου τοῦ Σεβασμιωτάτου καὶ Θεοπροβλήτου Μητροπολίτου, τῆς Ἀγιωτάτης Μητροπόλεως Μυτιλήνης, Ἐρεσοῦ καὶ Πλωμαρίου, Ὑπερτίμου καὶ Εξάρχου πάσης Λέσβου, ἡμῶν δὲ Πατρός καὶ Ποιμενάρχου, πολλὰ τὰ ἔτη»*.

Αἱ στιγμαὶ καὶ ἡ σκηνὴ ἐκείνη ἦσαν ἀπερίγραπτοι: Ἐνας κόσμος τρυφερῶν πλασμάτων ἐπάλλετο ἀπὸ ἀγνὴν ἀγάπην πρὸς τὸν εὐεργέτην του, καὶ ἐκεῖνος, ἕνας πολὺς γέρων, ἔτρεμεν ὀλόκληρος ἀπὸ συγκίνησιν καὶ ἀγαλλίασιν καὶ τὰ ἠυλόγει διὰ τῆς χειρός του, ἐνῶ ἕνα θεῖο χαμόγελο εἶχεν ἀπλωθῆ ἐπὶ τοῦ προσώπου του!

Ἐνόμισα πρὸς στιγμὴν, συνεπαρμένος καθὼς ἤμην ἀπὸ τὸ μεγαλεῖον τῆς σκηνῆς, ὅτι ἐκαθήμην δίπλα εἰς τὸν Χριστὸν καὶ τὸν ἔβλεπα νὰ εὐλογῇ τὰ παιδιά καὶ νὰ λέγῃ εἰς τοὺς Ἀποστόλους του: *«Ἄφετε τὰ παιδιά ἐλθεῖν πρὸς με»*...

Ἄπειρες εἶναι αἱ ἐκδηλώσεις τῆς ἀγαθότητος καὶ τρυφερότητος τῆς καρδίας τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, ποὺ ἀγκαλιάζει μὲ τὴν στοργὴν τῆς καὶ αὐτὰ ἀκόμη τὰ «πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ» καὶ ὄχι μόνον τοὺς ἀνθρώπους. Αὐτὸ εἶναι φυσικόν. Μία τόσον ἄκακος καὶ γεμάτη ἀπὸ τρυφερότητα καρδιά, πρέπει νὰ συγκινηθῆται βαθύτατα διὰ τὰ πιὸ ἀθῶα πλάσματα τοῦ Θεοῦ, τὰ πουλιά.

Πῶς νομίζετε ὅτι περνᾷ ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος τὰς ἐλαχίστας στιγμάς ποὺ δὲν εἶναι ἀπησυχολημένος; Καταγίνεται εἰς τὴν περιποίησιν τῶν καναρινιῶν του, τὰ ὁποῖα εἶναι τοποθετημένα ἔξω ἀπὸ τὸ παράθυρον τοῦ δωματίου ὅπου συνηθίζει νὰ κάθεται. Τὰ καναρίνια ἦσαν τρία μέχρι τοῦ περασμένου Νοεμβρίου. Εἰς τὴν ὄνο-

μαστικήν του έορτήν, όμως, τὸ προσωπικὸν τῆς «Τραπεζῆς Αἵματος» τοῦ ἐδώρησεν ἓνα θαυμάσιον καναρίνι καὶ τὸ ὠνόμασαν «ὁ Αἱμοδότης». Τὸ δῶρο αὐτὸ τὸν συνεκίνησε βαθύτατα, περισσότερον ἀπὸ ὅλα τὰ πολύτιμα δῶρα, ποῦ τοῦ προσέφεραν οἱ πολυπληθεῖς φίλοι του.

Ἐνα ἀπόγευμα εὑρισκόμεν ἐἰς τὸ δωμάτιόν του καὶ κάποιαν στιγμὴν τὸ βλέμμα μου ἔπεσεν εἰς τὴν φωτογραφίαν τοῦ ἀειμνήστου Βασιλέως Γεωργίου τοῦ Β΄, ποῦ ἦτο ἀνηρτημένη ἐπὶ τοῦ τοίχου, μεῖ ἰδιόχειρον ἀφιέρωσιν τοῦ Βασιλέως. Ἐσηκώθην καὶ ἐπῆγα κοντὰ εἰς τὴν φωτογραφίαν διὰ νὰ ἀναγνώσω τὴν ἀφιέρωσιν.

Αἴφνης ἀκούω ἓνα ἑλαφρὸν ψίθυρον. Ἦτο ὁ Σεβασμιώτατος.

— Ἐλάτε σιγὰ κοντὰ εἰς τὸ παράθυρο, μοῦ εἶπε.

Καὶ ὅταν, ἐκπληκτος, ἐπλησίασα, μοῦ ἐψιθύρισε πάλιν :

— Κοιτᾶχτε, τώρα κάνει τὸ μπάνιο του !

Πράγματι, τὸ μεσαῖο καναρίνι ἦτο βουτηγμένο μέσα εἰς τὸ νερό...

Πόσον τὸν εἶχε συγκινήσει τὸ ἀπλούστατο αὐτὸ πρᾶγμα !

Εὐρῆκα τότε τὴν εὐκαιρίαν διὰ νὰ τοῦ διηγηθῶ τὰς «ἀρετὰς» τοῦ ἰδικοῦ μου καναρινιοῦ, τοῦ Τσίτσου μου, ὅπως τὸ ἀποκαλῶ, καὶ τὸ ὅποῖον, ὁμολογῶ, ὅτι ἀγαπῶ καὶ ἐγὼ μετὰ πάθος. Συνεκινήθη ἰδιαιτέρως ὅταν τὸν ἐπληροφόρησα, ὅτι ὁ Τσίτσος ἀκούει τὸ ὄνομά του καὶ ἀπαντᾷ με ἓνα ἐντελῶς χαρακτηριστικὸ τιτίβισμα !

Αὐτὴ ἡ φανατικὴ ἀγάπη τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου πρὸς τὸ παιδί, ἐξεδηλώθη, ὅπως εἶπομεν προηγουμένως, εἰς ἕκτασιν ἄνευ προηγουμένου με ἔργα ποῦ προστατεύουν τὸ παιδί κατὰ χιλίους τρόπους, καὶ τὰ ὅποια θὰ παραμείνουν αἰώνια, διὰ νὰ δεικνύουν τὸ μεγαλεῖον τῆς ψυχῆς τοῦ δημιουργοῦ των.

Ἡ Λεσβιακὴ πρωτεύουσα καὶ ὅλαι αἱ κωμοπόλεις τῆς νήσου, βρῖθουν ἀπὸ Ἱδρύματα καὶ Ὀργανισμοὺς προστασίας τοῦ παιδιοῦ καὶ εἶναι ὅλα, πέρα ὡς πέρα, ἑδημιούργημα ἰδικόν του. Καὶ δὲν τὰ ἑδημιούργησε μόνον, τοὺς ἔδωσε πνοήν, τὴν ζωογόνον πνοήν του, καὶ τὰ διευθύνει μόνος του !

Τὸ ἔμπειρο καὶ διαρκῶς ἀνήσυχο μάτι του, ἀγκαλιάζει καὶ ἐρευνᾷ καὶ τὰς πλέον ἐπυσιώδεις λεπτομερείας τῆς λειτουργίας των. Οὐδὲν τοῦ διαφεύγει. Οὐαὶ καὶ ἀλλοίμονον δὲ εἰς ἐκεῖνον ποῦ θὰ φωραθῇ ἐπιλήσμων τῶν καθηκόντων του.

Ὁ ἀναγνώστης θὰ ἔχη, εἰς τὰς ἐπομένας σελίδας, τὴν διαπί-

στωσιν τῶν προσφορῶν τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου πρὸς τὸ παιδί καὶ τὴν νεολαίαν.

ΕΘΝΙΚΟΝ ΟΡΦΑΝΟΤΡΟΦΕΙΟΝ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ

Ἡ προκύψασα ἐκ τῆς μικρασιατικῆς καταστροφῆς ἀνάγκη περισυλλογῆς καὶ προστασίας τῶν ἑκατοντάδων ὀρφανῶν τοῦ πολέμου καὶ τῆς προσφυγιᾶς, ὑπεχρέωσε τὸ Κράτος νὰ ἰδρύσῃ ἐν Μυτιλήνῃ μικρὸν Ὁρφανοτροφεῖον, λειτουργοῦν ὑπὸ τὴν διοίκησιν τῆς Πολιτείας.

Ἄλλ' ὅπως ἦτο φυσικόν, τὸ Κράτος, πέραν ἀπὸ τὸ ξηρὸ ψωμί καὶ τὴν στέγην, οὐδὲν ἄλλο προσέφερεν εἰς τὰ ἀτυχῆ ταῦτα πλάσματα τῶν ἀντιξοοτήτων τῆς ζωῆς. Περί μορφώσεως καὶ δημιουργίας τοῦ μέλλοντός των ἐλάχιστα ἐγίνοντο, διὰ νὰ μὴ εἴπωμεν οὐδέν!! Ἐκτὸς τούτου, ἡ συνύπαρξις θηλέων καὶ ἀρρένων ἐν τῷ αὐτῷ Ἰδρύματι, ὑπὸ τὴν αὐτὴν στέγην, ἐδημιούργει μυρίους κινδύνους διὰ τὰ ὀρφανὰ θήλεα, περὶ ὧν οὐδεμίᾳ ἄλλῃ φροντίδι κατεβάλλετο πλὴν τῆς ἀπλῆς καὶ τυπικῆς παρακολουθήσεως.

Ἐν τῇ κυριολεξίᾳ, ἐπομένως, τὸ Ἐθνικὸν Ὁρφανοτροφεῖον Μυτιλήνης, ἐμερίμνα, ἀπλῶς, διὰ τὸν ξηρὸν ἄρτον καὶ τὴν στέγην τῶν τροφίμων του καὶ δι' οὐδὲν ἄλλο!!

Οὕτως εἶχον τὰ πράγματα μέχρι τῶν μέσων τοῦ 1927, ὅτε, προτάσει τοῦ τότε Νομάρχου Λέσβου ἀειμνήστου Ἰωάννου Θειακάκη, ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος διορίσθη πρόεδρος τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Ὁρφανοτροφείου. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, τὰ πάντα ἥλλαξαν εἰς τὸ Ἰδρυμα. Ἐντὸς ἐλαχίστου μόνον χρόνου τὸ Ὁρφανοτροφεῖον ἠμιλλᾶτο τὰ ἀρτιώτερα λειτουργοῦντα ἐν Ἑλλάδι παρεμφερῆ Ἰδρύματα. Ὅπως θὰ διαπιστώσῃ ὁ ἀναγνώστης, τὸ Ἐθνικὸν Ὁρφανοτροφεῖον Μυτιλήνης ἤχθη ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, εἰς πρότυπον τελειότητος.

Τὸ πρῶτον μέτρον ποὺ ἔλαβεν ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος, ἦτο ν' ἀπομακρύνῃ ἐκ τοῦ Ὁρφανοτροφείου τὰ θήλεα ὀρφανὰ, εἰσαγαγῶν ἄλλα μὲν εἰς ἕτερα Ὁρφανοτροφεῖα, ἄλλα δὲ εἰς Σχολὰς Νοσοκόμων, καὶ ἄλλα εἰς ἐγκρίτους οἰκογενεῖας τῆς Μυτιλήνης. Οὕτω, τὸ Ἰδρυμα περιώρισε τὴν δρᾶσιν του εἰς τὰ ἄρρενα μόνον ὀρφανὰ, ὀνομασθὲν ἔκτοτε: «Ἐθνικὸν Ὁρφανοτροφεῖον Ἀρρένων».

Ἡ θαυματουργὸς ἐπέμβασις τοῦ θαυμασίου Ἱεράρχου δὲν διέσωσεν ἀπλῶς τὸ Ἰδρυμα ἀπὸ τὴν μοιραίαν κατάρρευσιν καὶ διάλυσιν. Τὸ ἐμεγάλωσε καὶ τὸ ἠνδρώσε. Τῇ φροντίδι του ἀνηγέρθησαν δύο νέα πτέρυγες εἰς τὸ παλαιὸν κτίριον τοῦ Ἰδρύματος, αἱ ὁποῖαι

έχρησιμοποίηθησαν ὡς αἴθουσαι παραδόσεως, ὡς ἐστιατόριον καὶ κοιτώνες.

Ἐν συνεχείᾳ, ἀνήγειρεν ἑτέραν μεγάλην οἰκοδομήν, ὡς ἐξάρτημα τῆς κυρίας τοῦ Ὁρφανοτροφείου, εἰς τὴν ὁποίαν ἐστεγάσθησαν τὸ τυπογραφεῖον, τὰ συνεργεῖα τοῦ ξυλουργείου, τοῦ ραφείου καὶ τοῦ ὑποδηματοποιείου. Προέβη, εἶτα, εἰς τὴν ἀγορὰν μουσικῶν ὀργάνων, ἐκ τοῦ Καραντωνείου Κληροδοτήματος καὶ διώρισεν εἰδικὸν διὰ τὸ Ὁρφανοτροφεῖον μουσικοδιδάσκαλον.

Τὸ 1930, διὰ νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ μεγάλου Ἰδρύματος ὅπως τὸ ἐδημιούργησε, συνέστησεν εἰς Μυτιλήνην τὸν Φιλανθρωπικὸν Σύλλογον ὃ «Ὁρφανοτρόφος», τεθέντα ὑπὸ τὴν προεδρίαν του, διὰ τοῦ ὁποίου ἐξεύρισκε τοὺς πόρους ποὺ ἦσαν ἀναγκαῖοι διὰ τὴν ἀπρόσκοπτον λειτουργίαν τοῦ Ἰδρύματος καὶ οἱ ὁποῖοι δὲν προεβλέποντο ὑπὸ τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ.

Καὶ τὸ σωστικὸν ἐνδιαφέρον του διὰ τὰ ὄρφανὰ τοῦ Ἰδρύματος συνεχίζεται ἀμείωτον πάντοτε. Τὰ μικρὰ ὄρφανὰ γίνονται ἔφηβοι, ἄνδρες, ἔχουν ἀνάγκην ἠθικῆς προστασίας, πατρικῆς στοργῆς, τὴν ὁποίαν εὐρίσκουν, πλουσίαν καὶ πρόθυμον, εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἀνθρωπιστοῦ.

Οἱ ἐπὶ χρηστότητι διακρινόμενοι τρόφιμοι τοῦ Ἰδρύματος τυγχάνουν τῶν στοργικῶν φροντίδων του. Ἄλλοι ἐξ αὐτῶν εἰσέρχονται εἰς Σχολὰς τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, ἄλλοι εἰς Γεωπονικὰς καὶ Στρατιωτικὰς σχολὰς, ἄλλοι εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἄλλοι διορίζονται εἰς δημοσίας ὑπηρεσίας καὶ εἰς ἰδιωτικὰς ἐπιχειρήσεις.

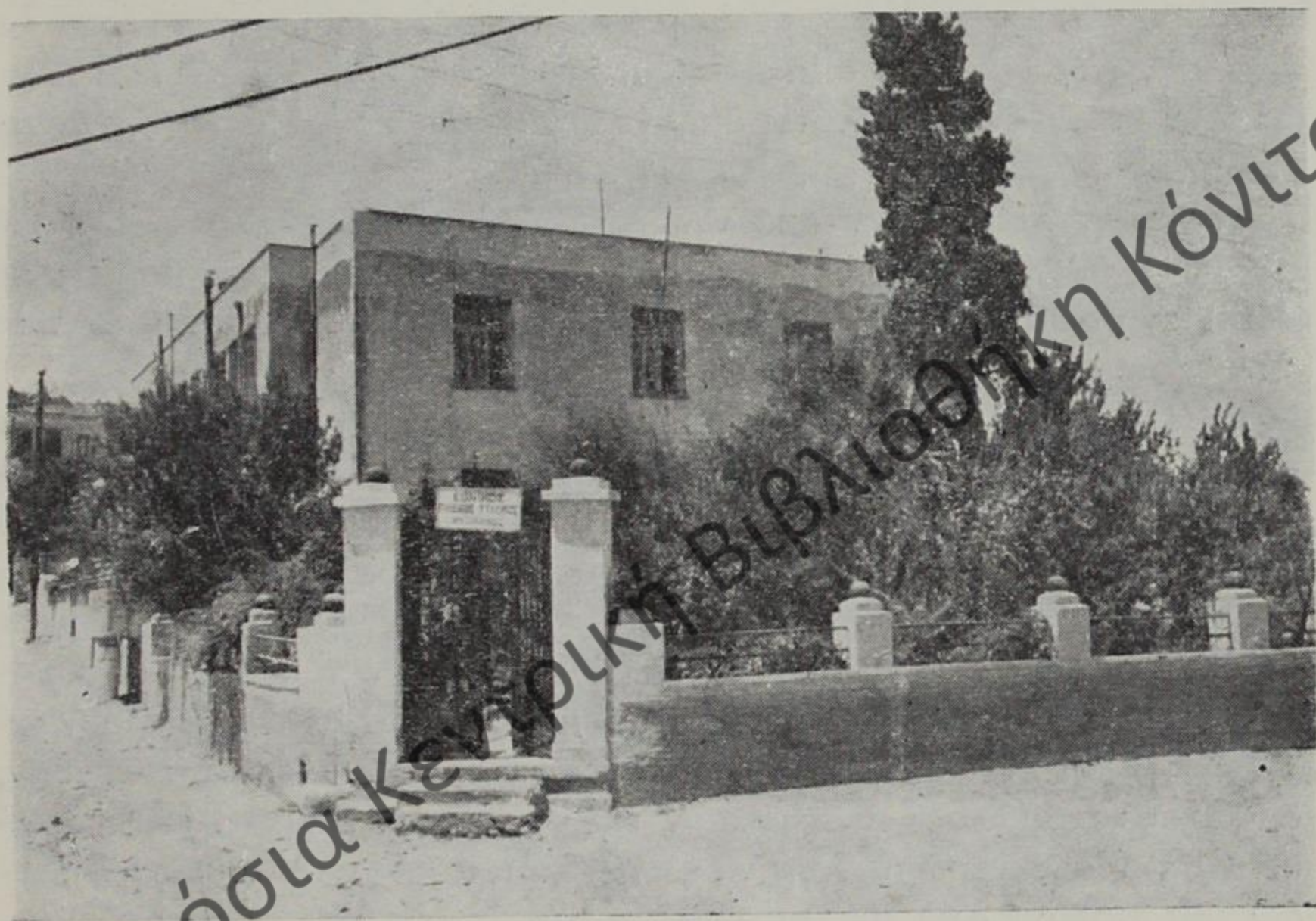
Ἐκατοντάδες νεαρῶν καὶ ὀρφανῶν ὑπάρξεων ἐσταδιοδρόμησαν εἰς τὴν ζωὴν χάρις εἰς τὴν πατρικὴν μέριμναν τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου. Ἡ κοινωνία τῆς Μυτιλήνης οὐδέποτε ἄλλοτε εἶχε γνωρίσει ἱεράρχην μὲ τοιαύτην συναρπαστικὴν δρᾶσιν ὑπὲρ τοῦ ποιμνίου του. Ἡ μεγάλη ἐπιτυχία του εἰς τὸ θέμα τοῦ Ὁρφανοτροφείου, ἔδειξεν εἰς τοὺς Μυτιληναίους ποῖος ἦτο ὁ νέος ἱεράρχης των καὶ ἤνοιξε διάπλατα τὴν καρδιάν καὶ τὰ ταμεῖα των διὰ τὴν μεγάλην κοσμογονίαν τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου.

ΕΘΝΙΚΟΣ ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ

Τὸ ἐνδιαφέρον καὶ ἡ στοργὴ τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου διὰ τὸ παιδί εἶναι ἀνεξάντλητα, ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης. Οὐδέποτε θεωρεῖ, διὰ τὸν ἑαυτὸν του, ὅτι εἶναι ἀρκετὸν αὐτὸ ποὺ ἔχει πράξει διὰ τὴν προστασίαν τῆς παιδικῆς ἡλικίας. Κάθε κατάκτησιν τὴν θεω-

ρεῖ ὡς νέαν ἀφετηρίαν, διὰ μίαν ἄλλην, καὶ ποτὲ ὡς τέρμα τῶν προσπαθειῶν του.

Ἐνῶ ἠγωνίζετο νὰ ὀργανώσῃ τὸ Ὀρφανοτροφεῖον του, ἀντελήφθη τὴν ἀνάγκην παροχῆς προστασίας καὶ εἰς ἄλλην κατηγορίαν ἀπόρων παιδιῶν: τῶν παιδιῶν τῶν ἐργαζομένων γυναικῶν. Τὰ μικρὰ αὐτὰ πλάσματα, καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, ποῦ ἡ μήτηρ των ἀπουσίαζεν εἰς τὴν ἐργασίαν της, παρέμενον εἰς τοὺς δρόμους, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἠθικῆς προστασίας καὶ ἐπιβλέψεως, καί, μάλιστα, τὰς περισσοτέ-

Ὁ Ἐθνικὸς Παιδικὸς Σταθμὸς Μυτιλήνης.

ρας ἡμέρας, καὶ ἄνευ τροφῆς. Ἡ κακὴ συναναστροφή, τὴν ὁποῖαν μοιραίως ἔκαμνον τὰ παιδιά αὐτὰ μὲ ἄλλα ἀνάγωγα παιδιά καὶ αἱ ποικίλλαι στερήσεις ἐκ τῆς κακῆς συντηρήσεώς των, τὰ καθίστων ἀσθενῆ καὶ δυστυχῆ καὶ πολλάκις ἐπικίνδυνα διὰ τὴν κοινωνίαν. Ὅχι σπανίως κατέληγον εἰς τὸ Ὀρφανοτροφεῖον, τὸ ὁποῖον τότε εἶχε ν' ἀντιμετώπισῃ λίαν δυσάρεστον κατάστασιν.

Ἡ προσοχὴ καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου ἐξεδηλώθη, καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν, ἀπολύτως σωτηρία.

Οὕτω, τὸ 1929, προέβη εἰς τὴν ἴδρυσιν τοῦ «Ἐθνικοῦ Παιδικοῦ Σταθμοῦ» Μυτιλήνης, τὸν ὁποῖον ἐστέγασεν, μὴ ὑπαρχούσης ἄλλης δυ-

νατότητος, εἰς οἴκημά τι ἐπὶ ἐνοικίῳ. Τόσον ἐπείγουσιν καὶ σοβαρὰν ἔκρινε τὴν περισυλλογὴν τῶν μικρῶν παιδιῶν, τῶν ὁποίων αἱ μητέ- ραι εἰργάζοντο τὴν ἡμέραν, διὰ νὰ ἐξοικονομήσουν τὸν ἄρτον των.

Ἄλλ' ἢ μόνιμος σκέψις τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου ἦτο νὰ στε- γάσῃ τὸ νέον τοῦ Ἰδρυμα ἐπὶ οἴκηματος ἰδικοῦ του, πληροῦντος ὅλας τὰς ἀνάγκας τῶν ἀναριθμητῶν παιδιῶν καὶ τῆς ἐν αὐτῷ δια- βιώσεώς των.

Ἐπειτα ἀπὸ μακρὰς προσπαθείας του, ἐπέτυχεν νὰ παραχωρη- θῇ τὸ κατάλληλον οἰκόπεδον καὶ νὰ ἐξεύρῃ τοὺς πόρους τῆς ἀνεγέρ- σεως τοῦ οἴκηματος. Τὸ νέον μεγαλοπρεπὲς κτίριον ἀνηγέρθη εἰς τὴν καλλιτέραν τοποθεσίαν τῆς Μυτιλήνης, ἐπὶ εὐρυχώρου οἰκοπέδου, εἰς τὴν θέσιν ἔνθα ἄλλοτε ὑπῆρχε τὸ τουρκικὸν τέμενος «Τσιναρ Τζαμί».

Τὰ ἐγκαίνια τοῦ περικαλλοῦς Ἰδρύματος ἐτελέσθησαν τὸν Αὐ- γουστον τοῦ 1934, παρουσίᾳ τῶν ἀρχῶν καὶ τοῦ παρεπιδημοῦντος ἐν Μυτιλήνῃ ἀειμνήστου Πάπα καὶ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Μελετίου Μεταξάκη, ὡς καὶ τοῦ Μητροπολίτου Θυσταίων Γερμανοῦ.

Ὅμιλῶν ὁ ἀειμνήστος Πατριάρχης Μελέτιος κατὰ τὴν ὥραίαν ἐορτὴν τῶν ἐγκαινίων, ἀφοῦ συνεχάρη θερμῶς τὸν Μητροπολίτην Ἰ- ἀκῶβον «διὰ τὸ νέον τοῦτο Φιλανθρωπικὸν Ἰδρυμα, τὸ ὁποῖον ὁ ποι- μαντορικὸς ζῆλος καὶ αἱ φιλάνθρωποι διαθέσεις τοῦ ποιμνίου του ἀ- νήγειραν ὡς ἄσυλον ἐκπαιδεύσεως καὶ περιθάλψεως *εἰς τὴν ἄωρον ἡλικίαν*», διέγραψεν ὡς ἀκολουθῶν τὸς σκοποὺς τοῦ νέου Ἰδρύμα- τος : «Πολλὰ εἶναι τὰ εἴδη τῆς φιλανθρωπίας καὶ ὅλα ἀποτελοῦν ἐκ- πλήρωσιν τῆς ἐντολῆς «ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν», ἔάν, ὅμως, καταταχθῶσιν εἰς γραμμὴν ταξινομήσεως, ἡ πρώτη θέσις ἀνή- κει εἰς τὴν φιλανθρωπίαν, ἥτις ἔχει ὡς ἀντικείμενον τὴν ἀσθενῆ ὑπάρ- ξιν τοῦ παιδίου ἀπὸ τῆς γεννήσεως αὐτοῦ ἕως τὴν αὐτοτελεῆ ζωὴν του. Τοιαύτη φιλανθρωπία δὲν ἀναφέρεται μόνον εἰς τὸν παρόντα ἄνθρωπον, ἔχοντα ἀνάγκην βοηθείας, ἀλλ' ἀποτελεῖ, συγχρόνως, δημιουργικὸν κεφάλαιον διὰ τὴν Κοινωνίαν, διὰ τὸ Ἔθνος, διὰ τὴν Ἐκκλησίαν».

Ἀκριβῶς, ὡς τοιαύτην εἶδε τὴν ἀποστολὴν τοῦ νέου Ἰδρύμα- τός του ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος καὶ αὐταὶ ἦσαν αἱ σκέψεις του ὅ- ταν συνέλαβε τὴν ἰδέαν τῆς ἰδρύσεώς του.

Εἰς τὸν «Ἐθνικὸν Παιδικὸν Σταθμὸν» Μυτιλήνης—διότι ἵδρυσε ἀκόμῃ δύο εἰς ἄλλας πόλεις τῆς Ἐπαρχίας του—, εὐρίσκουν σήμερον ἄσυλον περὶ τὰ 200 παιδιὰ ἐργαζομένων μητέρων, αἱ ὁποῖαι προσ- ἔρχονται καθ' ἑκάστην πρωΐαν εἰς τὸ Ἰδρυμα καὶ παραδίδουν τὰ παιδιὰ των, ἅτινα παραμένουν ἐν αὐτῷ καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπίβλεψιν ἡσκημένου προσωπικοῦ, τρώγουν καὶ διδάσκον-

ται τὰ μαθήματα τῶν πρώτων δύο τάξεων τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου καὶ παραλαμβάνονται τὸ ἑσπέρας ὑπὸ τῶν μητέρων των.

Τὸ μεγαλοπρεπὲς οἶκημα τοῦ «Ἐθνικοῦ Παιδικοῦ Σταθμοῦ» Μυτιλήνης, ἀποτέλεσμα τοῦ μόχθου καὶ τῆς ἀνεξαντλήτου εἰς ἔργα κοινωνικῆς προνοίας φροντίδος τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, ἀποτελεῖ ἀληθινὸν κόσμημα μεταξὺ τῶν πολυπληθῶν Φιλανθρωπικῶν Ἰδρυμάτων τῆς πόλεως καὶ θεωρεῖται ὡς τὸ τελειότερον καὶ μεγαλύτερον

Τὸ Ἐθνικὸν Ὁρφανοτροφεῖον Ἀρρένων.

ἐκ τῶν κτιρίων, ἐν οἷς στεγάζονται οἱ ἐν Ἑλλάδι λειτουργοῦντες «Παιδικοὶ Σταθμοί».

Τὸ κτίριον ἀνηγέρθη μὲ εἰσφορὰς τῶν φιλοπροόδων Μυτιληναίων καὶ μὲ χρηματικὴν ἐνίσχυσιν ἐκ μέρους τοῦ Κράτους.

Ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος, διὰ νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὸ ὠραῖον τοῦτο ἔργον, περιέφερον πρὸς ὅλας τὰς κατευθύνσεις τὸν «δίσκον τῆς ἐπαιτείας», ὡς πολὺ προσφυῶς εἶπεν εἰς τὸν ἐπὶ τοῖς ἐγκαινίαις τοῦ Ἰδρύματος ἐκφωνηθέντα λόγον του.

Ἡ εὐεργετικὴ τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου μέριμνα διὰ τὸ παιδί, ἐπεξετάθη ἐφ' ὅλοκλήρου τῆς Ἐπαρχίας του. Ἐν συνεχείᾳ τῆς ἰδρύσεως τοῦ «Ἐθνικοῦ Παιδικοῦ Σταθμοῦ» Μυτιλήνης, ἵδρυσε δύο ἀκόμη Παιδικοὺς Σταθμοὺς εἰς τὸ Πλωμάριον καὶ τὴν Ἀγιάσον, τοὺς ὁποίους ἐπισκέπτεται πολλάκις τοῦ ἔτους καὶ ἐπιμελεῖται αὐτοπροσώπως τῆς καλῆς λειτουργίας των.

Π. Ι. Κ. Π. Α.

ΒΡΕΦΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ - ΣΤΑΘΜΟΣ ΕΠΙΤΟΚΩΝ ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΙΑΤΡΕΙΟΝ - ΠΑΙΔΙΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΕΙΣ

« ... Τὸ ἐν Μυτιλήνῃ Παράρτημα τοῦ Πατριωτικοῦ Ἰδρύματος, συσταθὲν τὸ 1938, ἤρχισε λειτουργοῦν τὸ 1946, ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου κ. κ. Ἰακώβου, τοῦ ἐμπνευστοῦ καὶ δημιουργοῦ ὄλων τῶν κοινωφελῶν Ἰδρυμάτων, τὰ ὁποῖα κοσμοῦν τὴν ὠραίαν νῆσον σας.

Μυτιλήνη, 27 Ἰουνίου 1954

ΛΙΝΑ Π. ΤΣΑΛΔΑΡΗ

Πρόεδρος τοῦ Π.Ι.Κ.Π.Α.

(Νῦν Ὑπουργὸς Κοινωνικῆς Προνοίας)

Ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος ἔχει συνδέσει ἀρρήκτως τὸ ὄνομά του μὲ τὴν εὐεργετικὴν δρᾶσιν τοῦ Πατριωτικοῦ Ἰδρύματος Προστασίας τοῦ Παιδιοῦ Μυτιλήνης, τοῦ ὁποῖου εἶναι ἡ ψυχὴ.

Τὸ παράρτημα τοῦ Π.Ι.Κ.Π.Α. Μυτιλήνης ιδρύθη τὸ 1936 καὶ ἤρχισε λειτουργοῦν τὸ 1938, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Νομάρχου Λέσβου καὶ τὴν ἀντιπροεδρίαν τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου. Προφανῶς, ὅμως, ἡ δρᾶσις τοῦ Ἰδρύματος, θὰ ἦτο ἐντελῶς πενιχρὰ μέχρι τοῦ 1946, ὅτε ἀνετέθη εἰς τὸν Μητροπολίτην ἡ προεδρία αὐτοῦ. Ἀλλωστε, κατὰ τὴν τετραετίαν τῆς Κατοχῆς, εἶχεν ἀναλάβει ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Ἰδρυμα, διὰ τοῦτο καὶ ἐξηκολούθησε νὰ λειτουργῇ καθ' ὅλην τὴν μαύρην ἐκείνην περίοδον, δι' ἣν θὰ γίνῃ ἰδιαιτέρος λόγος εἰς τὸ οἰκεῖον κεφάλαιον «Κατοχή».

Ἀλλά, πρὶν ιδρυθῆ εἰς Μυτιλήνην τὸ Πατριωτικὸν Ἰδρυμα, ὁ θαυμάσιος Ἱεράρχης εἶχε, πρὸ ὀλοκλήρου δεκαετίας, — τὸ 1926 — ιδρύσει τὸν «Βρεφικὸν Σταθμόν», τὸν ὁποῖον ἐγκατέστησεν εἰς ἰδιωτικὸν κτίριον ἐπὶ ἐνοικίῳ. Ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος, ὅταν διαπιστώσῃ μίαν ἀνάγκην ποῦ ἀφορᾷ τὸ ποίμνιον του, δὲν ἀπευθύνεται πρὸς τοὺς ἄλλους, φροντίζει μόνος του. Ἔτσι ἔπραξε καὶ διὰ τὸν Βρεφικὸν Σταθμόν τὸ 1926, διαπιστώσας τὴν ἐγκατάλειψιν τοῦ παιδιοῦ εἰς τὸ ἔλεος τοῦ ὑποσιτισμοῦ καὶ τῶν ἀσθενειῶν.

Καὶ ἀφ' ἧς τὸ 1946, ἀνέλαβε τὴν προεδρίαν τοῦ Π.Ι.Κ.Π.Α. Μυτιλήνης, ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἀναφύονται ἐκ τοῦ μηδενὸς τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο τὰ διάφορα τμήματα τοῦ Ἰδρύματος: Ὁ «Σταθμὸς Ἐπιτόκων», τὸ «Παιδικὸν Ἰατρεῖον», αἱ Παιδικαὶ Κατασκηνώσεις.

Ἐπί δλόκληρον τέταρτον αἰῶνος ἡ ἄγρυπνος φροντίς τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου παραστέκει καὶ προστατεύει τὰ Ἰδρύματα ταῦτα.

Εἰς τί, ὅμως, συνίσταται ἡ φροντίς καὶ προστασία τοῦ θεϊκοῦ ποιμένος; Αὐτὸ θὰ τὸ γνωρίσωμεν εἰς ὄλην τὴν ἔκτασιν του εἰς τὸ κεφάλαιον «Κατοχή», κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ ἀδάμαστος δραστηριότης του ἔφθασεν εἰς τὴν πλέον ἀπίθανον κορυφὴν τῆς ἀνθρωπίνης ἀντοχῆς, προκειμένου νὰ διασώσῃ τὰ ἄπορα παιδιὰ τῆς Ἐπαρχίας του, ἀπὸ τὸν ἐκ πείνης θάνατον. Ἀκόμη καὶ μὲ τὰ στοιχεῖα τῆς φύσεως τὰ ἔβαλε διὰ νὰ διασώσῃ τὰ Ἰδρύματά του, μᾶς εἶπεν ὁ Σεβασμιώτατος Χίου κ. Παντελεήμων!

Ὅπως θὰ ἴδωμεν τώρα, ἡ ἐργασία πὺ ἐπιτελεῖται ὑπὸ τοῦ Π.Ι.Κ.Π.Α., σχετικῶς μὲ τὴν προστασίαν τοῦ παιδιοῦ, εἶναι ἀξιοθαύμαστος. Καὶ τ' ἀποτελέσματα τῆς κολοσσιαῖα. Εἰς αὐτὸ δὲ ὀφείλεται, κατὰ βάσιν, ἡ παρατηρουμένη πνευματικὴ καὶ σωματικὴ ὑγεία τῆς ἀώρου ἡλικίας ἐν Μυτιλήνῃ!

Ἀπὸ τὴν ἑτησίαν ἔκθεσιν τῶν πεπραγμένων τοῦ Παραρτήματος πρὸς τὸ Κέντρον, κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, παραλαμβάνομεν τὰ ἀκόλουθα στοιχεῖα:

1) **Συμβουλευτικὸς Σταθμὸς Βρεφῶν**: Εἰς τὸ τμήμα τοῦτο τοῦ Πατριωτικοῦ Ἰδρύματος προσέρχονται καθημερινῶς αἱ ἄποροι μητέρες μετὰ τῶν βρεφῶν τῶν ἡλικίας 0 - 24 μηνῶν πρὸς ἰατρικὴν ἐξέτασιν τούτων, ζητοῦν κανονισμὸν τῆς κατ' οἶκον διαβιώσεως καὶ χρησίμων ἰατρικῶν συμβουλῶν. Κατὰ τὸ ἔτος 1955 ἐγένοντο 925 ἐξετάσεις βρεφῶν, ἐνεβολιάσθησαν χιλιάδες παιδιὰ καὶ ἐπραγματοποιήθησαν ἑκατοντάδες κατ' οἶκον ἐπισκέψεις τῆς ἐπισκεπτρίας ἀδελφῆς.

2) **Συμβουλευτικὸς Σταθμὸς Ἐπιτόκων**: Εἰς τὸ τμήμα τοῦτο προσήλθον τὸ 1955 καὶ ἐξετάσθησαν ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ - μαιευτῆρος καὶ τῆς μαίας 250 μητέρες, κατὰ μῆνα δὲ προσέρχονται 25 - 30 ἐπίτοκοι. Εἰς ταύτας, ἐκτὸς τῆς ἰατρικῆς ἐξετάσεως, γίνονται ἀναλύσεις οὔρων καὶ κατ' οἶκον παρακολούθησις ὑπὸ τῆς μαίας τοῦ τμήματος.

3) **Παιδικὸν Ἰατρεῖον**: Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐνεγράφησαν εἰς τοῦτο 464 παιδιὰ, τῶν ὁποίων ἡ ὑγιεινὴ κατάστασις παρηκολούθηθη καθ' ὄλον τὸ ἔτος ὑπὸ παιδιάρχου τοῦ Ἰδρύματος.

4) **Παιδικαὶ Κατασκηνώσεις**: Εἰς τὰς θερινὰς Κατασκηνώσεις τοῦ Ἰδρύματος, λαμβάνουν μέρος κατὰ θερινὴν περίοδον περὶ τὰ 600 ἄπορα παιδιὰ, εἰς τέσσαρας περιόδους, ἤτοι πενήκοντα κατὰ

περίοδον, ἥτις διαρκεῖ εἴκοσι ὀκτῶ ἡμέρας διὰ τὰ μὴ ἐργαζόμενα παιδιά καὶ δέκα πέντε διὰ τὰ ἀπασχολούμενα εἰς ἐργασίας.

Τὴν Παιδικὴν Κατασκήνωσιν ἐπιχορηγεῖ τὸ Κράτος διὰ τοῦ Ὑπουργείου Προνοίας, ἀλλὰ τὸ ποσὸν ποὺ διατίθεται εἶναι ἐντελῶς ἀνεπαρκές διὰ τὴν κάλυψιν τῶν ἀναγκῶν τῆς Κατασκηνώσεως, μετὰ μέσα ποὺ ἐπιθυμεῖ ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος νὰ τρέφονται τὰ παιδιά. Τὰς ἐπὶ πλεόν δαπάνας καταβάλλει ἐξ ἰδίων του καὶ συμπληρώνει διὰ δωρεῶν τὰς ὁποίας τοῦ ἀποστέλλουν προθύμως εὐσεβεῖς κυραὶ. Τὸν παρ. Σεπτέμβριον ἐπεσκέφθη τὰς Παιδικὰς Κατασκηνώσεις μετὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον. Ἐνθυμουμαι, ὅτι παρέδωσεν εἰς τὸν προϊστάμενον τῆς Κατασκηνώσεως ἓνα ποσὸν χρημάτων ποὺ τοῦ εἶχε δώσει κρυφὰ εὐσεβῆς κυρία ἰῆς Μυτιλήνης, εἶπε δὲ εἰς τὸν προϊστάμενον νὰ τὸ διαφυλάξῃ διὰ νὰ ἐπιδιορθωθῇ ἡ Ἐκκλησοῦλα τῆς Κατασκηνώσεως.

Ἐκτὸς τῶν εἰς χρήμα ἀτομικῶν παροχῶν του, προσφέρει καὶ διάφορα εἶδη τροφῶν, σκευῶν καὶ ἐπίπλων ἀκόμη, ἵνα ἡ Κατασκήνωσις παρέχῃ εἰς τροφίμους τῆς πλουσιώτερα μέσα διαβιώσεως ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ εὐρίσκουν εἰς τὰς οἰκογενείας των. Τότε μόνον, ὅπως λέγει ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος, τὰ παιδιά νοιώθουν τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Κράτους καὶ τῆς κοινωνίας πρὸς αὐτά.

Αἱ Παιδικαὶ Κατασκηνώσεις Μυτιλήνης, χάρις εἰς τὸν θαυμάσιον Ἱεράρχην, εἶναι ἐγκατεστημέναι ἐπὶ εὐρυχώρου ἰδιοκτήτου οἰκοπέδου παρὰ τὸν ἀερολιμένα. Τὸ ἐν λόγῳ οἰκόπεδον ἐδενδροφυτεύθη, ἐντὸς δὲ ὀλίγων ἐτῶν θὰ εἶναι ἓνας θαυμάσιος πευκῶν.

5) *Παιδικὰ Συσσίτια* : Ὁ κύκλος τῶν φροντίδων του διὰ τὸ παιδί, κλείνει μετὰ τὴν δρᾶσιν του ὡς ἀντιπροέδρου τῶν μαθητικῶν συσσιτίων τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας. Τὸ βάρος αὐτὸ ἤμποροῦσε νὰ τοῦ λείπῃ. Τοῦ ἔφθανεν ὁ πελώριος ὄγκος τῶν φοβερῶν ὑποχρεώσεων ποὺ ἔχει ἐπωμισθῇ. Ἐν τούτοις, συμμετέχει καὶ εἰς τὸ ἔργον τοῦτο. Ἡ πεῖρα του εἰς τὰ θέματα ποὺ ἀφοροῦν τὸ παιδί εἶναι τεραστία, τὴν ἐπικαλοῦνται δὲ ὅλοι, καὶ αὐτὸ τὸ Κράτος. Ἔτσι, ἡ συμμετοχὴ του εἰς τὴν λειτουργίαν τῶν μαθητικῶν συσσιτίων ἐκρίθη ἀναγκαία καὶ ἀπεδείχθη εὐεργετικὴ, διὰ νὰ ἐπαληθεύσῃ, διὰ μίαν ἀκόμη φοράν, ἡ γνώμη ὅτι ἐν Μυτιλήνῃ «ἐκ τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου ἀπορρέουν τὰ πάντα»!

Αἱ μεγάλαι καὶ μοναδικαὶ δημιουργίαι του, πιστοποιοῦν «τοῦ λόγου τὸ ἀσφαλές».

ΝΗΠΙΟΤΡΟΦΕΙΟΝ ΕΡΕΣΟΥ

Ἡ πατρικὴ φροντὶς τοῦ Ἱεράρχου Μυτιλήνης, ἀγκαλιάζει ὀλόκληρον τὸν λαὸν τῆς μεγάλης Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπαρχίας του. Ἐπεκτείνεται παντοῦ, ὅπου θὰ ἀνακύψει ἀνάγκη προστασίας τοῦ πληθυσμοῦ, καὶ ἐκδηλοῦται πρόθυμος καὶ σωστικὴ ἢ ἐπέμβασις του. Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος εἶναι «πανταχοῦ παρὼν καὶ τὰ πάντα πληρῶν...»

Τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος διατηρεῖ, φυσικά, καὶ εἰς τὴν Λέσβον, ὀλόκληρον σειρὰν δημοσίων ὑπηρεσιῶν, τῶν ὁποίων ἡ ἀποστολή, ὑποτίθεται ὅτι εἶναι ἡ ἱκανοποίησις τῶν ἀναγκῶν τοῦ λαοῦ. Ἐκεῖνος, ὅμως, ποῦ εὐρίσκεται πάντοτε εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ πληθυσμοῦ, ποῦ ἱκανοποιεῖ ὅλας τὰς ἀνάγκας του καὶ ἐπαγρυπνεῖ ἐπὶ τῆς ζωῆς του, δὲν εἶναι τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον, εἶναι ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος!

Τὴν πραγματικότητα αὐτὴν τὴν ἐξέφρασα πρό τινων μηνῶν εἰς φίλον δημοσιογράφον τῆς Μυτιλήνης, ὁ ὁποῖος μοῦ ἀπήντησε:

— Ἐχεις δίκαιον. Αὐτός, βλέπεις, ἔχει τὰ λεπτά.

— Δὲν εἶναι τὰ λεπτά, φίλε μου, τοῦ ἀπήντησα. Δὲν διαθέτουν, ἄλλωστε, ἀστειρεῦτους θησαυροὺς τὰ Φιλανθρωπικὰ Καταστήματα, ὁ ἴδιος δὲν διαθέτει, ὅπως ξεύρεις, οὐδὲν πέραν τοῦ μισθοῦ του, καὶ μὴ λησμονεῖς, ἀκόμη, ὅτι τὸ ἴδιο τὸ Κράτος συμμετέσχε μὲ γενναίας ἐπιχορηγήσεις εἰς τὰ κυριώτερα ἔργα ποῦ ἐδημιούργησεν— ἄρα τὸ ζήτημα δὲν εἶναι ποῖος ἔχει τὰ λεπτά. Ἄλλο εἶναι τὸ αἶτιον. Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος διαθέτει, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν φλόγα τῆς δημιουργίας, ποῦ διακαίει ὀλόκληρον τὸ εἶναι του, καὶ κάτι ἄλλο ἀκόμη: μίαν φανατικὴν ἀγάπην πρὸς τὸν ἄνθρωπον. Ἐδῶ εὐρίσκεται ἡ ἐξήγησις.

Αὕτη εἶναι, πράγματι, ἡ ἐξήγησις τοῦ ἐκπληκτικοῦ φαινομένου, ν' ἀντικαθιστᾷ τὸ Κράτος, τὰς ἀρχάς, τὴν κοινωνίαν ὡς σύνολον εἰς καὶ μόνον ἄνθρωπος εἰς ὅλας τὰς ὑποχρεώσεις καὶ τὰ καθήκοντά των πρὸς τὸν λαόν!

Αὐτὸ εἶναι πρὸ ἐχαρακτῆριζεν ὁ Μέγας Ναπολέων ὡς μεγαλοφυΐαν. Ἐὰν δὲν εἶναι ἀπολύτως ὀρθὴ ἢ ἐν λόγῳ γνώμη—διότι ἡ μεγαλοφυΐα εἶναι φυσικὸν χάρισμα—πάντως, δὲν ἀπέχει πολὺ ἀπὸ τὴν ἀλήθειαν.

Ἀπὸ αὐτὸ τὸ πάθος του ἐξεπήδησεν, ἐδημιουργήθη καὶ τὸ «**Νηπιοτροφεῖον**» τῆς Ἐρεσοῦ, ἓνα θαυμασίως λειτουργοῦν Ἰδρυμα προστασίας τοῦ Παιδιοῦ. Ἰδρύθη τὸ 1932, καὶ παρέχει ἀναμφισβητήτους ὑπηρεσίας εἰς τὴν ἄπορον κοινωνίαν τῆς ὥραίας κωμοπόλεως.

Τὸ Ἰδρυμα τοῦτο τὸ περιβάλλει μὲ ἐντελῶς ἰδιαιτέραν στοργὴν.

Προφανώς και διότι οί έξ αὐτοῦ εὐεργετούμενοι ἀναγνωρίζουν προθύμως τὸ μεγάλο καλὸ ποὺ τοὺς ἔκαμε.

— Δὲν ξεύρετε — μοῦ ἔλεγεν ὁ Σεβασμιώτατος καθ' ὁδόν, ὅτε πορευόμεθα πρὸς Ἐρεσσὸν — πόσον εὐγνώμονες μοῦ εἶναι οἱ Ἐρεσῶτες, διὰ τὸ Νηπιοτροφεῖον.

Τὸ διεπίστωσα μόνος μου. Μόλις ἐγνώσθη ἡ ἄφιξις του εἰς τὴν κωμόπολιν, προσῆλθον εἰς τὸ Ἴδρυμα δεκάδες ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν καὶ κατησπάζοντο τὴν χεῖρα του, ἠρώτων μὲ ἔκδηλον ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ὑγείαν του καὶ τὸν παρεκάλουν νὰ... περάσῃ ἀπὸ τὸ πτωχικὸν των...

Ὁ σκοπὸς ποὺ ἐκπληροῖ τὸ Νηπιοτροφεῖον καταφαίνεται ἀπὸ τὸν τίτλον του. Τρέφει καὶ μεριμνᾷ διὰ τὴν ὑγείαν τῶν νηπίων, φυσικὰ τῶν ἀπόρων. Τὰ τρόφιμα καὶ τὰ ἄλλα εἶδη, τὰ ὁποῖα παρέχονται εἰς τοὺς τροφίμους του, τὰ χορηγεῖ ἡ Μητρόπολις δωρεάν.

Εὐρεθεῖς εἰς τὴν Λέσβον πρὸ ἐνὸς κατακλυσμοῦ φροντίδων, ἀγνώστων ἐντελῶς εἰς τὴν Ἑλλάδα, διὰ τὴν πνευματικὴν καὶ σωματικὴν ἀνάπτυξιν καὶ ὑγείαν τοῦ Παιδιοῦ — ἀμφιβάλλω δὲ ἐὰν συναντᾶται παρόμοιον φαινόμενον καὶ εἰς ἄλλην χώραν — ἔκαμα τὴν σκέψιν, ὅτι ἐὰν ὁ Θεὸς χάριση εἰς τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν μακρὰν ὑγείαν — τί δικαιότερον, ἀληθῶς, ἀπὸ τοῦ νὰ μακρύνῃ ἡ ζωὴ ἐνὸς τοιούτου ἀνθρώπου, ὥστε νὰ ἐπιτύχῃ τὴν πραγμάτωσιν καὶ τῶν ἄλλων ἔργων ποὺ ἔχει κατὰ νοῦν ; — αἱ νεώτεραι γενεαὶ τῶν Λεσβίων θὰ ξεχωρίζουν διὰ τὴν πνευματικὴν καὶ σωματικὴν τῶν ἀνάπτυξιν τῶν ἄλλων Ἑλλήνων. Πνεῦμα ὑγιές, εἰς σῶμα ὑγιές. Αὐτὸς εἶναι ὁ κεντρικὸς σκοπὸς τοῦ προγράμματός του. Αὐτὴ ἡ ἐθνικὴ ἐργασία — ἡ καλυτέρευσις τῆς ράτσας μας, διότι περὶ αὐτοῦ πρόκειται — συντελεῖται εἰς τὴν Μυτιλήνην ἀπὸ τὸν θεϊκὸν ποιμένα της.

Τὸ ἐνδιαφέρον του διὰ τὴν Ἐρεσσὸν καὶ τὴν νεολαίαν της, ἐξεδηλώθη καὶ κατὰ τὸ τρέχον ἔτος πλούσιον καὶ εὐεργετικόν. Ἦδη ἐργάζεται εἰς τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν ἐργασιῶν τῆς ὑπ' αὐτοῦ ἰδρυθείσης «*Ἀγροτικῆς Οἰκοκυρικῆς Σχολῆς*» Ἐρεσοῦ, ἡ λειτουργία τῆς ὁποίας θ' ἀρχίσῃ ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς ἔτους.

ΚΑΤΣΑΚΟΥΛΕΙΟΝ ΟΡΦΑΝΟΤΡΟΦΕΙΟΝ

Ὁ «Ἱερὸς Λόφος» ἢ ὁ «Λόφος τοῦ Δεσπότη», ὅπως ὠνομάσθη ὁ χώρος ἐνθα ἔχουν ἀνεγερθῆ τὸ Βοστάνειον Ἱερὸν Νοσοκομεῖον, τὸ Γηροκομεῖον, τὸ παράρτημα Λοιμωδῶν Νόσων ὁ «Σωτήρ» καὶ ὁ

«Οἶκος Ἀδελφῶν», συμπληροῦται διὰ τοῦ «Κατσακουλείου Ὁρφανοτροφείου Θηλέων», δωρεὰ τοῦ μεγάλου εὐεργέτου Α. Κατσακούλη.

Τὸ κληροδότημα τοῦτο, ἀνερχόμενον εἰς τὸ ποσὸν τῶν 8.000 εἰκοσοφράγκων, προωρίζετο ἵνα, διὰ μὲν τοῦ ἡμίσεως ἀνεγερθῇ Ὁρφανοτροφεῖον, φέρον τὸ ὄνομα τοῦ δωρητοῦ, ἐκ δὲ τῶν προσόδων τοῦ ἑτέρου ἡμίσεως συντηρῆται τὸ Ἰδρυμα.

Μέχρι τοῦ 1938 εἶχον ἀνεγερθῆ, ἐπὶ οἰκοπέδων τῶν Φ.Κ.Μ., οἱ δύο ἐκ τῶν τριῶν ὀρόφων τοῦ κτιρίου, μετὰ τινα δὲ χρόνον ἐπερατώ-

Τὸ Κατσακούλειον Ὁρφανοτροφεῖον

θησαν αἱ λοιπαὶ ἐργασίαι. Ἀπομένει νὰ γίνῃ ὁ τρίτος ὄροφος διὰ νὰ λειτουργήσῃ τὸ Ἰδρυμα.

Ἡ συμβολὴ τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν, ὑπῆρξεν, ὅπως εἰς ὅλα τὰ ἄλλα, ἀποφασιστικὴ καὶ σωστικὴ, ὡς θὰ ἴδωμεν. Ὑπὸ τὴν ἄμεσον προσωπικὴν του ἐπίβλεψιν κατηρτίσθησαν τὰ σχέδια τοῦ κτιρίου, ἤρχισαν καὶ ἐπερατώθησαν αἱ οἰκοδομικαὶ καὶ αἱ ἄλλαι ἐργασίαι καὶ ἐξησφαλίσθησαν αἱ δαπάναι λειτουργίας τοῦ Ἰδρύματος, διεσώθη δὲ ἀπὸ τὴν ἐκμηδένισιν τῆς Κατοχῆς τὸ ἥμισυ τοῦ κεφαλαίου τοῦ κληροδοτήματος.

Καθ' ὃν χρόνον διεξήγοντο αἱ ἐργασίαι τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ

κτιρίου, τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον ἀψησχόλει σοβαρώτατα τὸ θέμα τῆς ἀνευρέσεως τῶν ὑλικῶν πόρων τῆς συντηρήσεως τοῦ Ὁρφανοτροφείου, δοθέντος ὅτι λόγω τῆς ἐπελθούσης ἐν τῷ μεταξὺ νομισματικῆς μεταβολῆς, τὸ ἀπομένον κεφάλαιον ἀνήρχετο εἰς τὸ ποσὸν τῶν 1.200.000 προπ. δραχμῶν, αἱ ἐκ τοῦ ὁποῖου πρόσοδοι μόλις ἔφθανον τὰς 40.000 δρχ. ἐτησίως. Μὲ τὸ ποσὸν αὐτὸ δὲν ἦτο, βεβαίως, δυνατόν νὰ συντηρηθῆ τὸ Ἴδρυμα

Τί ἐφεῦρε, λοιπόν, τὸ ἐπινοητικὸν πνεῦμα τοῦ Ἰακώβου; Ἡ Μυτιλήνη ἔστερεῖτο συγχρονισμένου, ἢ κάπως ἀνεκτοῦ κτιρίου Φυλακῶν. Τὸ ὑπάρχον τοιοῦτον ἀπετέλει προσβολὴν κατὰ τοῦ πολιτισμοῦ μας. Τὸ ὄνειρόν του, λοιπόν, ἦτο νὰ ἀνεγείρῃ κάποτε ἓνα εὐπρεπὲς κτίριον «ἵνα βελτιωθῆ ἀνθρωπίνως ἢ ἐν αὐτῷ διαβίωσις τῶν κρατουμένων».

Ἐσκέφθη τότε νὰ διαθέσῃ τὸ ἐναπομείναν, τελικῶς, κεφάλαιον ἐκ τῆς δωρεᾶς Κατσακούλη, διὰ τὴν ἀνέγερσιν Φυλακῶν, τὰς ὁποίας νὰ ἐνοικιάσῃ εἰς τὸ Κράτος, καὶ ἐκ τῶν σοβαρῶν μισθωμάτων νὰ συντηρῆται τὸ Ὁρφανοτροφεῖον. Ἔτσι καὶ ἐγένετο. Αἱ Φυλακαὶ ἀνηγέρθησαν καὶ ἐμισθώθησαν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης, σήμερον δὲ ἔχει σχηματισθῆ ἓνα νέον καὶ σοβαρώτατον κεφάλαιον ἐκ 200.000 δρχ., τὸ ὁποῖον ὅταν θὰ φθάσῃ τὰς 300 - 400.000 δρχ. θὰ διατεθῆ διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ τρίτου ὀρόφου τοῦ Ἰδρύματος καὶ θ' ἀρχίσῃ ἡ λειτουργία του, ἢ ὁποία, εἰρήσθω ἐν παρόδῳ, δὲν εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαία, δοθέντος ὅτι αἱ σημεριναὶ ἀνάγκαι ἐξυπηρετοῦνται ὑπὸ τοῦ «Ἐθνικοῦ Ὁρφανοτροφείου Ἀρρένων».

Αὐτὰ εἶναι τὰ ἔργα τοῦ θαυμασίου Ἱεράρχου. Ποῖος, ὅμως, ἤμπορεῖ νὰ συλλάβῃ εἰς ὅλην του τὴν ἔκτασιν τὸ μεγαλεῖον μιᾶς τοιαύτης φωτεινῆς καὶ ἰσχυρᾶς διανοίας; Μόνον ἓνας μέγας ὡσὰν αὐτόν.

ΤΑ ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ

Ἀποφασιστικὴ, ἐπίσης, ἐστράφη ἡ προσοχὴ τοῦ διαπρεποῦς Ἱεράρχου καὶ πρὸς τὴν θρησκευτικὴν ἀγωγὴν τῆς νεολαίας.

Πολὺν χρόνον πρὸ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ θεσμοῦ τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων ἐν Ἑλλάδι, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἔχει ἤδη ὀργανώσῃ θρησκευτικοὺς μορφωτικοὺς πυρῆνας νεολαίας εἰς διάφορα κέντρα τῆς περιοχῆς τῆς Μητροπόλεως του, εἰς τοὺς ὁποίους διδάσκουν τὴν Θείαν Διδασκαλίαν κατάλληλοι κληρικοί, ὑπὸ τὴν ἄμεσον προσωπικὴν του διεύθυνσιν, ποὺ ἔχουν πλούσια εὐτυχῆ ἀποτελέσματα.

Ὅταν, μετ' ὀλίγον, ἀποφασίζεται ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἡ εἰσαγωγή τοῦ θεσμοῦ τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων, ὁ θαυμάσιος Ποι-

μὴν εὐρέθη ἔτοιμος καθ' ὅλα νὰ ἐφαρμόσῃ ταχύτατα τὸν νέον θεσμὸν ἐφ' ὅλης τῆς Ἐπαρχίας του.

Ἐξ οὗ καὶ ἡ μεγίστη ἐπιτυχία τῶν Κατηχητικῶν εἰς τὰς Ἐκκλησιαστικὰς Περιφέρειας Μυτιλήνης καὶ Μηθύμνης, ἧς προΐσταται ἀπὸ μακροῦ χρόνου.

Ἄλλ' ὅπως εἰς ὅλα τὰ ἔργα ποὺ ἀποφασίζει καὶ ἀναλαμβάνει παρατηρεῖ κανεὶς μίαν τελείαν πληρότητα, ἐξικνουμένην εἰς τελειότητα ἄνευ προηγουμένου, προκαλοῦσαν τὴν ἐκπληξιν καὶ τὸν θαυμασμόν, οὕτω πράττει καὶ διὰ τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα.

Δὲν ἀρκεῖται, ἀπλῶς, εἰς τὴν ἵδρυσίν των καὶ εἰς τὰς ὁδηγίας ποὺ τοῦ στέλλουν ἀπὸ τὸ κέντρον. Τὸ θαυμάσιον ἔργον πλουτίζεται καὶ πλαισιούται μὲ ἰδικὰς του ἐπινοήσεις καὶ βελτιώσεις, ποὺ υἰοθετοῦνται ἀμέσως καὶ καθιεροῦνται ἐπισήμως. Διότι, δι' ὅλα ἔχει τὰς ἰδέας του καὶ τὰς γνώμας του, ποὺ εἶναι καὶ σοφώτεραι. Ἀπόδειξις δὲ τούτου εἶναι ἡ ἀναγνώρισις καὶ καθιέρωσις των γενικώτερον.

Μία ἀπὸ τὰς βελτιώσεις τοῦ θεσμοῦ τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων, φέρουσα τὴν προσωπικὴν του σφραγίδα, εἶναι ἡ ἡμερομηνία τῆς ἐνάρξεως τῶν μαθημάτων κατὰ τὴν Κυριακὴν τοῦ Σπείροντος Γεωργοῦ, τὴν ὁποῖαν οὗτος ἐφήρμοσεν εἰς τὴν Περιφέρειάν του, ἀργότερον δὲ υἰοθέτησεν ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία—ὑπὸ τὴν ὁποῖαν ὑπάγονται τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα—καὶ ἐπισήμως καθιέρωσε καθ' ὅλον τὸ Κράτος.

Τὸ 1931 ἱδρύει τὰ πρῶτα πέντε Κατηχητικὰ Σχολεῖα Μυτιλήνης. Τὸ πρόγραμμα τῶν διδακτέων μαθημάτων καταρτίζεται ἀπὸ τὸν ἴδιον, ἀπὸ τὸν ἴδιον, ἐπίσης, ἀσκεῖται καὶ ἡ διεύθυνσις των. Τὰ πάντα ἐπιβλέπει καὶ ρυθμίζει μόνος του, ἰδίως κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς καθιέρωσεως τοῦ νέου θεσμοῦ. Ἡ μεγάλη πεῖρα ποὺ ἀπέκτησε κατὰ τὸν πολυσήμαντον καὶ τρικυμιώδη προηγούμενον δημόσιον βίον του, τὸν ἔχει διδάξει, ὅτι ἡ ἐπιτυχία ἐνὸς ἔργου ἐξασφαλίζεται τότε μόνον, ὅταν τοῦτο παρακολουθεῖται καὶ ἐποπτεύεται ἀπὸ τὸ ἄγρυπνον μάτι τοῦ ἡγέτου. «Φύλακες γρηγορεῖτε»—αὐτὸ εἶναι τὸ δόγμα καὶ ἡ ἀρχὴ του εἰς ὅ,τι ἐπιχειρεῖ. Δι' αὐτὸ καὶ δὲν ἐγκαταλείπει ποτὲ εἰς ἄλλους ἓνα ἔργο, ποὺ ὁ ἴδιος ἐθεμελίωσε.

Ἐτσι, μὲ τὴν βάσιν αὐτὴν καὶ μὲ τὴν πνοὴν ἐνὸς μεγάλου δημιουργοῦ ἀκαταλύτων ἔργων, τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα Μυτιλήνης αὐξάνονται ταχέως καὶ ἀποφέρουν πλουσίους καρπούς. Ἡ ἀγάπη τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου πρὸς τὸ θεόπνευστον αὐτὸ ἔργον, πλαισιώνει τὰ Κατηχητικὰ μὲ φωτισμένους θεολόγους κληρικοὺς τῆς Μητροπόλεως, τοὺς ὁποίους ἐνισχύουν οἱ θεολόγοι καθηγηταί

τῶν Σχολείων Μέσης Ἐκπαιδεύσεως Μυτιλήνης, κατόπιν προσωπικῶν ἐνεργειῶν τοῦ Ἰακώβου.

Ἡ κοινωνία τῆς Ἐπαρχίας του ἀγκαλιάζει μὲ ἐνθουσιασμὸν τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα—ὅπως καὶ ὅλα τὰ ἄλλα δημιουργήματά του— εἰς τὰ ὅποια προσέρχονται ὄλονέν περισσότεροι μαθηταί. Αὕτη ἡ πρόθυμος καὶ εἰς μεγάλους ἀριθμοὺς προσέλευσις νεολαίας, πλημμυρίζει τὴν καρδίαν του ἀπὸ χαρὰν καὶ ἱκανοποίησιν καὶ τὸν παρωθεῖ, μὲ ἀκόμη μεγαλύτερον ἐνθουσιασμὸν, νὰ ἰδρῦῃ συνεχῶς νέα Κατηχητικὰ Σχολεῖα καὶ νὰ καταβάλλῃ νέας προσπάθειας διὰ τὴν καλύτεραν ἀπόδοσιν των.

Τὸ θαυμάσιον αὐτὸ ἔργον προχωρεῖ καὶ μεγαλώνει ἐν Μυτιλήνῃ μὲ καταπληκτικὴν ταχύτητα. Ὁ ἀριθμὸς τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων εἰς τὰς Ἐπαρχίας Μυτιλήνης καὶ Μηθύμνης ἀνέρχεται σήμερον εἰς ὀγδοήκοντα τρία! Ἀποτέλεσμα καταπληκτικόν!

Τὰ ἑνὸς λόγῳ Σχολεῖα χωρίζονται εἰς: 73 κατώτερα, 5 μέσα καὶ 5 ἀνώτερα. Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐφοίτησαν ἐν αὐτοῖς 5000 μαθηταὶ καὶ μαθήτριαι καὶ ἐδίδαξαν 6 θεολόγοι καθηγηταί, 54 κληρικοὶ καὶ 19 διδάσκαλοι.

Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος συνέστησεν 7 νέα Κατηχητικὰ εἰς τὰς κοινότητας Ἀλεφαντῶν, Μεσοτόπου, Βρησᾶς, Ὑψηλομετώπου, Φίλιας, Κλειοῦς καὶ Σκουτάρου.

Τοῦτο δεικνύει, ὅτι ὁ ζήλος καὶ ὁ ἐνθουσιασμὸς τοῦ ἐκπληκτικοῦ αὐτοῦ ἀνθρώπου, ὅσον ἀφορᾷ τὴν πρόοδον καὶ ἀνάπτυξιν τοῦ θεσμοῦ τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἐχαλαρώθησαν ἢ ἐμειώθησαν ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι ὁ θεσμὸς ἐπαγιώθη πλέον ὀριστικῶς. Ἀπόδειξις ὁ ὄλονέν ἀξιανόμενος ἀριθμὸς τῶν Σχολείων καὶ τὰ λαμπρὰ ἀποτελέσματα ποὺ ἔχει ἡ δρᾶσις των. Ἐπομένως, ὁ ἰδρυτὴς των ἤμποροῦσε πλέον ν' ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὸν φόρτον τῆς διοικήσεώς των. Δὲν συμβαίνει, ὅμως, παρόμοιόν τι. Μέσα εἰς τὸν φοβερόν κατακλυσμὸν τῶν καθημερινῶν ἀπασχολήσεών του ὡς προέδρου δεκάδων Ἰδρυμάτων, Ὀργανισμῶν καὶ Σωματείων, καὶ ὡς δρῶντος δραστηρίως Ἀρχηγοῦ δύο Μητροπόλεων, τῆς Μυτιλήνης καὶ Μηθύμνης, ἡ σκέψις του οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὰ Κατηχητικὰ του

Καί, διὰ νὰ κλείσωμεν τὸ κεφάλαιον τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων, παραθέτομεν τὴν κατωτέρω Ἐγκύκλιον τοῦ σεπτοῦ Ἱεράρχου πρὸς τὸν Κλήρον του, ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῶν μαθημάτων τοῦ ἔτους 1954 - 55, εἰς τὴν ὅποian ὁ ἀναγνώστης εὕρισκει διάχυτον τὴν ἀγάπην του πρὸς τὸ παιδί, τὴν σημασίαν ποὺ ἀποδίδει εἰς τὸ ἔργον καὶ τὴν ἀποστολὴν τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου καὶ τὸ ὀργανωτικὸν του δαιμόνιον.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ

Ἐν Μυτιλήνῃ, τῆ 6ῃ Ὀκτωβρίου 1954

Ἄριθ. Πρωτ. 1633

Π ρ ὶ ς

τοὺς Εὐλαβεστάτους Ἀρχιερατικοὺς Ἐπιτρόπους, Ἐφημερίους
καὶ Κατηχητὰς τῶν Θεοσώστων Ἐπαρχιῶν
Μυτιλήνης καὶ Μηθύμνης

Ἐπέστη καὶ πάλιν, Θεοῦ εὐδοκήσαντος, ὁ καιρὸς τῆς ἀναλήψεως ὑπὸ πάντων τῶν πνευματικῶν ἐργατῶν τῆς Ἐκκλησίας, τοῦ φωτιστικοῦ ἔργου Αὐτῆς.

Μετὰ τὰς θερινὰς διακοπὰς, καλοῦμεν πάντας, ὅπως, μὲν νέας δυνάμεις ἀποδυθῆτε εἰς τὸν ὑψηλὸν καὶ ὄντως θεῖον ἀγῶνα τῆς ψυχικῆς καλλιέργειας καὶ τῆς κατὰ Χριστὸν ἀγωγῆς τῶν τέκνων τῆς Ἐκκλησίας. Ἰκανοποιημένοι ἀπὸ τὴν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος Κατηχητικὴν Διακονίαν ἐνὸς ἐκάστου, ἔχομεν δι' ἐλπίδος, ὅτι ἔτι μεγαλυτέρα προσπάθεια θὰ καταβληθῆ ἑφέτος ὑπὸ πάντων τῶν Κατηχητῶν διὰ τὴν καλὴν λειτουργίαν τοῦ Κατηχητικοῦ Σχολείου τῆς ἐνορίας των καὶ τὴν ἐξ αὐτοῦ δημιουργίαν νέων κατὰ συνείδησιν Χριστιανῶν πρὸς ὠφέλειαν αὐτῶν καὶ τῆς κοινωρίας τὴν ἐξύψωσιν.

Ἡμέραν ἐπισήμου ἐνάρξεως τῆς Κατηχητικῆς περιόδου ὀρίζομεν τὴν 17ην Ὀκτωβρίου, Κυριακὴν τοῦ Σπορέως, κατὰ τὴν ὁποίαν, ἀμέσως μετὰ τὴν λειτουργίαν, θὰ τελέσητε τὸν ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῶν μαθημάτων ἀγιασμὸν κατὰ τὴν ἐν τῷ Ἡμερολογίῳ τοῦ Ἐμμ. Φαρλέκα τάξιν. Ὀλίγον πρὸ τῆς ἀπολύσεως τοῦ ἀγιασμοῦ, θὰ ἀναγνωσθῆ ὑπὸ τοῦ Κατηχητοῦ ἡ συναποστελλομένη ἐγκύκλιος ἡμῶν, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ὁποίας ὁ Κατηχητὴς θὰ ὁμιλήσῃ πρὸς τοὺς μαθητὰς καὶ τοὺς γονεῖς, ἐκδηλώνων τὴν χαρὰν τοῦ ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῶν μαθημάτων καὶ δίδων τὰς θεούσας ὁδηγίας ὡς πρὸς τὸν τόπον, τὴν ἡμέραν καὶ ὥραν τοῦ μαθήματος, συνιστῶν εἰς τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς μαθητὰς τακτικὴν φοίτησιν καὶ ἀγάπην πρὸς τὸ Κατηχητικόν.

Κατὰ τὸ ἀρχόμενον Σχολικὸν ἔτος θὰ διδαχθῆ τὸ βιβλίον «Ἱστορία τῶν Ἀποστόλων» τοῦ γ' κύκλου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, τὸ ὁποῖον, ἅμα τῇ ἐκτυπώσει του, θέλομεν ἀποστείλει εἰς ὑμᾶς. Δὲν παραλείπομεν νὰ τονίσωμεν τὴν ἀνάγκην τῆς ἐκμαθήσεως ὑπὸ τῶν μαθητῶν θρησκευτικῶν ἀσμάτων καὶ ἐκκλησιαστικῶν ὕμνων. Ὑπομιμνήσκοντες τὴν ὑπ' ἀριθμ. 1442/1953 ἐγκύκλιον ἡμῶν περὶ καταρτισμοῦ ἐφορίας τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων, συνιστῶμεν, ὅπως προβῆτε εἰς τὴν σύστασιν αὐτῆς διὰ τῶν ἰδίων προσώπων, ἢ διὰ νέων τοιούτων, διακρινομένων διὰ τὴν εὐσέβειαν αὐτῶν καὶ τὴν ἀγάπην των πρὸς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, καὶ δυναμένων νὰ παρίστανται κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ μαθήματος ὡς βοηθοὶ τοῦ Κατηχητοῦ, ἐπιτηροῦντες διὰ τὴν εὐταξίαν τῶν μαθητῶν, φροντίζοντες διὰ τὴν τακτικὴν παρακολούθησιν τῶν μαθημάτων αὐτῶν, καὶ παρακολουθοῦντες ἐν γένει καὶ τὴν ἐξωσχολικὴν ἀναστροφὴν τούτων.

Τόσον διὰ τὴν ἐν σώματι προσέλευσιν τῶν μαθητῶν καὶ μαθη-

τριῶν εἰς τὸν Ἱερὸν Ναὸν διὰ τὴν τέλεισιν τοῦ ἀγιασμοῦ τῆς ἐνάρξεως, ὅσον καὶ διὰ τὴν τακτικὴν παρακολούθησιν τῶν μαθημάτων, προτρεπόμεθα, ὅπως ἐγκαίρως ἐπικοινωνήσητε μετὰ τῶν κυρίων Διευθυντῶν καὶ Διδασκάλων τῶν Δημοτ. Σχολείων, μεριμνήσητε δέ, ὥστε τὴν τελετὴν τῆς ἐνάρξεως νὰ παρακολουθήσωσιν, εἰ δυνατόν, πάντες οἱ γονεῖς τῶν μαθητῶν.

Πρὸς τοῦτο δέον, ὅπως προβῆτε εἰς ἐγκαιρον ἀνακοίνωσιν διὰ παντὸς προσφόρου μέσου. Δὲν παραλείπομεν νὰ τονίσωμεν τὴν ἀνάγκην τῆς συστηματικῆς προπαρασκευῆς τοῦ Κατηχητοῦ δι' ἐπισταμένης μελέτης τῶν Κατηχητικῶν βοηθημάτων καὶ παντὸς σχετικοῦ βιβλίου. Τέλος, ὡς καθημερινὸν ἐφόδιον τοῦ Κατηχητοῦ, συνιστῶμεν τὴν πίστιν πρὸς τὴν ἱερότητα τοῦ Κατηχητικοῦ ἔργου, τοῦ σκοποῦντος νὰ καλλιεργῆσῃ ψυχὴν καὶ νὰ δημιουργῆσῃ τέλειον, κατὰ τὸ δυνατόν, Χριστιανόν, «συμπολίτην τῶν Ἁγίων καὶ οἰκεῖον Θεοῦ», τὴν ἀγάπην πρὸς τὸ παιδί, τὴν μὴ ἐπιτρέπουσαν νευρικότητος καὶ ἐξάλλους φωνὰς καὶ ἐπιπλήξεις, καταρριπτούσας τὴν προσωπικότητα τοῦ Κατηχητοῦ, ἀλλὰ συνδυάζουσας ἱεροπρέπειαν μετὰ γλυκύτητος καὶ, τέλος, τὴν προσευχὴν, δι' ἣς «τὰ ἀσθενῆ θεραπεύονται καὶ τὰ ἐλλείποντα ἀναπληροῦνται».

Ὁ πατὴρ τῶν φῶτων δώσῃ ὑμῖν θείαν ἐνίσχυσιν καὶ πλουσίαν πνευματικὴν καρποφορίαν.

Εὐχέτης πρὸς Κύριον

Ὁ Μητροπολίτης Μυτιλήνης

καὶ Τοποτηρητὴς τοῦ Μητροπολ. Θρόνου Μηθύμνης

† Ὁ Μυτιλήνης ΙΑΚΩΒΟΣ

Τὰ Σχολεῖά του καὶ τὰ Ἰδρύματά του! Αὐτὰ ἀπορροφοῦν τὴν σκέψιν του, τὰς ἰκμάδας τῆς ζωῆς του, τὸ αἷμα του, θὰ ἤμποροῦσε νὰ βεβαιώσῃ κανεὶς.

Ὁ Θεὸς νὰ τοῦ τὸ βγάλει σὲ καλό...

ΝΥΚΤΕΡΙΝΗ ΣΧΟΛΗ ΑΠΟΡΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

Αὐτὸν τὸν τίτλον φέρει ἓνα ἄλλο Ἰδρυμα Προστασίας τοῦ Παιδιοῦ ἐν Μυτιλήνῃ, δημιούργημα καὶ αὐτὸ τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, —ποιοῦ ἄλλου ;— καὶ ὀφειλόμενον εἰς τὴν θερμὴν καὶ φανατικὴν ἀγάπην του πρὸς τὸν πλησίον, ἰδίως πρὸς τὸ παιδί καὶ τὸν ἔφηβον, τῶν ὁποίων ἡ πρόοδος εἰς τὴν ζωὴν καὶ ἡ διάπλασις των εἰς καλοὺς καὶ δημιουργικοὺς πολίτας διὰ τὴν Ἑλλάδα, ἀπετέλεσεν, ἀφ' ἧς ἀνέμειχθη ὑπευθύνως εἰς τὸν δημόσιον βίον, τὴν κυρίαν καὶ πλέον ἀγαπημένην του προσπάθειαν.

Αὐτὸ δεικνύει τὴν ὥραϊαν του ψυχὴν, τὴν ψυχικὴν του ὑγείαν, τὸν

ἄνθρωπον τὸν γεννημένον νὰ δημιουργῇ ἔργα, ποῦ ὠφελοῦν τὸ σύνολον καὶ φωτίζονται ἀπὸ τὸ φῶς φανατικῆς πίστεως πρὸς τὴν Πατρίδα, πρὸς τὴν ἱστορικὴν φυλὴν του, τὴν ὅποιαν πιστεύει ὡς τεταγμένην ἄνωθεν διὰ τὴν ὑψηλοτέραν, ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ἀποστολήν.

Τὸ ἰδανικόν του αὐτό, τὸ ὅποιον ἐξειλίχθη εἰς φλογερὸν πάθος, πλαισιωμένον μὲ τὰς ἐξόχους πολιτικὰς ἰκανότητας, ποῦ τόσον πλουσίως τὸν ἐπροίκισεν ἡ φύσις, εἶναι ἐκεῖνο ποῦ τὸν παροτρύνει ἀενάως νὰ δημιουργῇ, νὰ προσφέρεται ὑπὲρ τοῦ συνόλου καὶ νὰ ἐπιτυχάνη—ἐπιτυχία ἀπειροὶ καὶ ἀλλεπάλληλοι, ποῦ μοιραίως δημιουργοῦν φθόνον καὶ δυσφορίαν. Ταῦτα, ὅμως, ἀντιπαρέρχεται μὲ γαλήνιον θάρρος καὶ, ὀλύμπιος, συνεχίζει τὸν εὐλογημένον δρόμον του.

Εἶναι, νομίζω, ἐντελῶς περιττὸν νὰ σημειώσω ἐδῶ, ὅτι κατὰ τὸν χρόνον τῆς πρώτης μεταβάσεως τοῦ ἱστορικοῦ Ἱεράρχου εἰς τὴν Μυτιλήνην, καὶ ἡ φράσις ἀκόμη : «προστασία τοῦ παιδιοῦ» ἦτο ἐντελῶς ἄγνωστος. Οὐδὲν ἀπολύτως ὑπῆρχεν εἰς τὸν σοβαρώτατον αὐτὸν τομέα τῆς κοινωνικῆς ζωῆς, τῆς φροντίδος δηλαδὴ τοῦ Κράτους διὰ τὸ μέλλον τοῦ Ἔθνους καὶ τῆς κοινωνίας τὸ ἴδιον αὐτῆς συμφέρον.

Εἶχον παρέλθει, ἐν τούτοις, δεκατρία ὀλόκληρα ἔτη ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Λέσβου, κατὰ τὰ ὅποια ἤμποροῦσε ν' ἀλλάξη ἄρδην ἡ κατάστασις τῆς Μυτιλήνης ἐὰν ἐξεδήλουν τὸ παραμικρὸν ἐνδιαφέρον διὰ τὸ μέλλον τῆς πόλεως οἱ ἐκάστοτε διοικήσαντες ταύτην ἀντιπρόσωποι τῆς Πολιτείας καὶ τῆς Ἐκκλησίας. Ἐπὶ οὐδὲν ἔπραξαν!!

Καὶ ἐν τούτοις, μέσα εἰς νέα δεκατρία ἔτη, ἀπὸ τοῦ 1925 ἕως τοῦ 1938, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος—εἷς καὶ μόνον ἄνθρωπος, τί ἄνθρωπος, ὅμως!—, μετέβαλε τὴν Μυτιλήνην ἀπὸ κόλασιν δυστυχίας εἰς Παράδεισον!

— Ἰάκωβε, σοῦ βγάξω τὸ καλυμμαύχι, εἶσαι ἀληθινὰ ἀξιοθαύμαστος, τοῦ εἶπε κατάπληκτος ἀπὸ θαυμασμόν, ὁ αἰμνηστος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν Σπυρίδων, Μητροπολίτης Ἰωαννίνων τὸ 1938, ὅτε ἐπεσκέφθη τὴν Μυτιλήνην μετὰ τοῦ Μητροπολίτου Σάμου Εἰρηναίου καὶ ἐγνώρισε τὸ πελώριον ἔργον του.

Παραλλήλως πρὸς τὴν ἐκ βάθρων ἀναδιοργάνωσιν καὶ λειτουργίαν τοῦ «Ἐθνικοῦ Ὁρφανοτροφείου Ἀρρένων» καὶ τῶν «Ἐθνικῶν Παιδικῶν Σταθμῶν», ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἐπεδόθη ἐντατικῶς εἰς τὴν ἴδρυσιν νυκτερινῆς σχολῆς, εἰς τὴν ὅποιαν θὰ ἐφοίτων τὰ ἄπορα ἐργαζόμενα παιδιὰ τῆς Μυτιλήνης. Μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης οὐδεὶς εἶχεν ἐπιδείξει πρὸς αὐτὰ, πρὸς τοὺς αὐριανοὺς μαχητάς τοῦ Ἔθνους

καί στυλοβάτας τῆς κοινωνίας, τὸ ἐλάχιστον ἐνδιαφέρον. Οὐδὲ κἄν ὑπωπτεύοντο τὴν ὑπαρξίν των !

“Ὅταν ἔλαβε τὴν ἀπόφασιν τῆς ἰδρύσεως τῆς νυκτερινῆς σχολῆς, δὲν διέθετεν οὔτε μίαν δραχμὴν ! Ἡ περιουσία τῶν κληροδοτημάτων δὲν εἶχεν εἰσέτι ἐκκαθαρισθῆ. Εἰσοδήματα μηδὲν ἀπὸ τῆς πλευρᾶς αὐτῆς, ὅπως καὶ ἀπὸ πάσης ἐτέρας, ἄλλωστε. Τὸ ταμεῖον τοῦ ἦτο ἐντελῶς κενόν.

Τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος, τοῦ ὁποίου ἔκρουσε τὴν θύραν, ἐδήλωσεν ἀδυναμίαν καὶ ἐξεπλάγη. Δὲν ἦτο συνηθισμένον εἰς τοιαύτης φύσεως ἔργα.

— Σχολεῖον διὰ τὰ ἄπορα παιδιά, Δέσποτα ; Διατί δὲν φοιτοῦν εἰς τὰ δημόσια Σχολεῖα ;

— Μὰ τὰ παιδιά αὐτὰ ἐργάζονται ὅλην τὴν ἡμέραν, πῶς θὰ μορφωθοῦν ;

— Ἦμπορεῖ νὰ ἔχετε δίκαιο, ἡ Ἑλλάς, ὅμως, δὲν ἔχει δυνατότητας διὰ τοιαύτας... πολυτελείας !! ἦτο ἡ τελικὴ ἀπάντησις.

Τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος τοῦ 1925 ἐθεώρει ὡς πολυτέλειαν τὸ νὰ μὴ μένουν ἀγράμματα τὰ ἐργαζόμενα παιδιά τοῦ λαοῦ !! Εἶχε, πράγματι, μεγάλας οἰκονομικὰς ἀδυναμίας ἡ Ἑλλάς τὸ 1925, λόγῳ τῶν τεραστίων δαπανῶν εἰς ὅς ὑπεβάλλετο καθημερινῶς πρὸς ἀποκατάστασιν τῶν ἐκ Μ. Ἀσίας προσφύγων. Οὔτε ὡς ἀστειότης, ὅμως, ἦτο δυνατόν νὰ λεχθῆ ὅτι δὲν ἤμποροῦσε νὰ διαθέσῃ μερικὰ χρήματα, διὰ νὰ ἰδρυθῆ ἡ Νυκτερινὴ Σχολὴ Μυτιλήνης πρὸς χάριν, κυρίως, τῶν ἑκατοντάδων προσφυγοπαίδων, ποὺ ἦσαν ὑποχρεωμένα νὰ ἐργάζονται σκληρῶς, διὰ νὰ ἤμπορέσουν νὰ ζήσουν !!

Πλήρης, λοιπόν, ἄρνησις ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τοῦ Κράτους. Ἡ Νυκτερινὴ Σχολὴ Μυτιλήνης θὰ ἐξηκολούθει νὰ ὑφίσταται ὡς μίᾳ πελωρίας σημασίας κοινωνικῆς ἀνάγκης, ἓνα ὄνειρον ὠραῖον ἀλλ' ἀπραγματοποίητον, χάρις εἰς τοὺς μανδαρίνους τοῦ Κέντρου.

Καὶ θὰ παρέμενε, τῇ ἀληθείᾳ, ὄνειρον ἀπραγματοποίητον ἡ ἴδρυσις τῆς Νυκτερινῆς Σχολῆς Ἀπόρων Παίδων, ἐὰν δὲν ὑπῆρχεν ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος, ὁ ἄνθρωπος μὲ τὴν ἀδάμαστον θέλησιν, μὲ τὴν ἰδιοφυᾶ πνευματικὴν ἐπινοητικότητα, μὲ τὸ δημιουργικὸν πνεῦμα, ποὺ κατορθώνει, ὅσον δύσχερεῖς καὶ ἂν εἶναι αἱ περιστάσεις, νὰ φθάνη εἰς εὐτυχεῖς λύσεις.

Ἡ ὑπαρξις τοῦ Ἰδρύματος τούτου ἦτο, κατ' αὐτόν, ἐθνικὴ ἀνάγκη. Εἰς χιλιάδας ἀνήρχοντο τὰ ἄπορα ἐργαζόμενα παιδιά τῆς Μυτιλήνης, τὰ ὁποῖα θὰ παρέμεναν ἀγράμματα, καὶ συνεπῶς εὐκόλος λεία εἰς τοὺς πολεμίους τοῦ Ἔθνους, τῆς Ἐκκλησίας, τῆς Κοινωνίας.

Ἡ Σχολή, λοιπόν, ἔπρεπε νὰ ἰδρυθῇ. Ἦτο ἓνα ἔργον, τὸ ὁποῖον δὲν ἐπεδέχετο ἀναβολήν. Καὶ ἔγινε ! Πῶς ἔγινε ; Μὲ τὸν ἴδιον τρόπον ποὺ ἐγίνοντο ὅλα τὰ ἄλλα θαυμαστά ἔργα : Ὁ δυνατὸς αὐτὸς ἐγκέφαλος εὗρηκε τὴν σωστὴν λύσιν : Τὸ 1925 ἵδρυσεν ἐν Μυτιλήνῃ τὸν Σύλλογον «Βερναρδάκης» ὑπὸ τὴν προεδρίαν του, τοῦ ὁποῦ βασικὸς σκοπὸς ἐτέθη ἡ συντήρησις τῆς Νυκτερινῆς Σχολῆς Ἀπόρων Παίδων, ἣτις ἰδρύθη τὸ αὐτὸ ἔτος 1925.

Ὁ Σύλλογος «Βερναρδάκης» ἐξεύρισκε τοὺς ἀναγκαίους πόρους ἐκ δωρεῶν, ἐκ συνδρομῶν τῶν μελῶν του, ἐξ εἰσφορῶν τῶν Ναῶν, τοῦ Δήμου καὶ ἐκ τῶν γενναίων ἐπιχορηγήσεων τοῦ ἰδίου τοῦ Μητροπολίτου, τοῦ ὁποῦ τὰ ἔσοδα διετίθεντο καὶ διατίθενται πάντοτε ὑπὲρ τοιούτων σκοπῶν. Διὰ τὸν ἑαυτόν του δὲν κρατεῖ τίποτε. Εἴπομεν καὶ προηγουμένως, ὅτι ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος εἶναι ὁ ἄνθρωπος ποὺ δὲν ἔχει ποτὲ ἀνάγκας, οὔτε τὴν ἐποχὴν τῆς νεότητός του, οὔτε καὶ σήμερον.

Ἔτσι, ὁ Σύλλογος ἐπαρκεῖ διὰ τὴν μισθοδοσίαν τοῦ προσωπικοῦ τῆς Σχολῆς, καὶ διανέμει κατὰ τὰς μεγάλας Χριστιανικὰς Ἑορτάς ἀξιόλογα βοηθήματα εἰς εἶδος εἰς τὰς οἰκογενεῖας τῶν ἐντελῶς ἀπόρων μαθητῶν καὶ χρηματικὰ βραβεῖα εἰς τοὺς ἐξ αὐτῶν ἀριστεύοντες εἰς τὰ μαθήματα καὶ εἰς τοὺς διακρινομένους διὰ τὸ ἦθος καὶ τὴν ἐπιμέλειάν των.

Τὸ Ἰδρυμα στεγάζεται ἀπὸ τοῦ 1936 εἰς ἰδιόκτητον κτίριον, παραχωρήθην πρὸς αὐτὸ ὑπὸ τῆς τότε Κυβερνήσεως, δι' ἐνεργειῶν τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου. Ὁ ἀριθμὸς τῶν κατὰ σχολικὸν ἔτος φοιτῶντων μαθητῶν ἀνέρχεται, συνήθως, εἰς τοὺς τριακοσίους. Καὶ διερωτᾶται κανεὶς, ὅποια ἄβυσσος ἀγραμματοσύνης θὰ ἦτο σήμερον ἢ Μυτιλήνῃ, ἐὰν δὲν ὑπῆρχεν ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος, ὁ μέγας αὐτὸς ἄνθρωπος μὲ τὴν εὐαίσθητον παιδικὴν καρδίαν διὰ νὰ μεριμνᾷ περὶ πάντων ;

Φιλόδοξον εὐγενικὴν ψυχὴν ἐχαρακτήρισαν τὸν σεπτὸν Ἱεράρχην ὅσοι ηὐτύχησαν νὰ γνωρίσουν τὸν ἐσωτερικὸν του κόσμον, τὰ ὄνειρά του, τὰς φιλοδοξίας του.

Ψυχὴ, πράγματι, φιλόδοξος, ποὺ δὲν ἰκανοποιεῖται μὲ ὄσας καὶ ἂν κατακτήσῃ ἐπιτυχίας. Ὁ Ἰάκωβος εἶναι κυριολεκτικῶς ἀχόρταγος εἰς τὰς προσφοράς του πρὸς τὸ Ἔθνος, τὴν Ἐκκλησίαν, τὸν ἄνθρωπον. Πελωρίας σημασίας καὶ ἄπειροι εἰς ἀριθμὸν εἶναι αἱ ἐπιτυχίαι του εἰς τὴν ζωὴν, ὅλα δὲ διὰ τοὺς ἄλλους, τίποτε διὰ τὸν ἑαυτόν του. Ἐνα μικρὸν μέρος ἀπὸ τὰς ἐπιτυχίας του αὐτάς, θὰ ἤρκει διὰ νὰ κάμῃ εὐτυχὴν κάθε ἄνθρωπον. Ἐκεῖνος, ὅμως, δὲν ἰκανοποιεῖται μὲ τὸν πελώριον ὄγκον τῶν προσφορῶν του. Συνεχίζει νὰ

οικοδομῆ καὶ νὰ δημιουργῆ. Εἰς τὴν σημερινὴν ἡλικίαν του, πρότινος ἀκόμη, ἱδρυσεν ἓνα νέον Ἰδρυμα—τὴν «Τράπεζαν Αἵματος», πού εἶναι τὸ «καμάρι του».

Η ΠΑΙΔΟΥΠΟΛΙΣ «Ο ΑΓΙΟΣ ΙΑΚΩΒΟΣ»

Τὴν πατρικὴν στοργὴν τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου πρὸς τὸ παιδί, ἐπέπρωτο νὰ γνωρίσουν καὶ ἄλλα Ἑλληνόπουλα, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ παιδιά τῆς Μυτιλήνης. Ἔτσι ἔφερε τὰ πράγματα ἢ τύχη...

ΜΥΤΙΛΗΝΗ 1950.—Οἱ Ἑλληνες Βασιλεῖς μετὰ τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου εἰς τὴν Παιδούπολιν.

Κατὰ τὴν φοβερὰν περίοδον τοῦ συμμοριτοπολέμου, ὅτε τὰ μικρά παιδιά τῶν παραμεθωρίων ἐπαρχιῶν ἀνηρπάζοντο ἀπὸ τὰς ἀγκάλας τῶν γονέων των καὶ ἐστέλλοντο εἰς τὰς χώρας τοῦ Παραπετάσματος, τὸ κράτος, μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὴν μεγάλην καὶ ἀκούραστον Βασίλισσάν του, διέσωσεν ἀπὸ τοὺς ὄνυχας τῶν λύκων ἀρκετὰς χιλιάδας παιδιῶν καὶ τὰ ἔστειλεν εἰς διαφόρους περιοχὰς τῆς χώρας, ὅπου παρέμειναν μέχρι λήξεως τῆς ἀνταρσίας.

Ἡ Βασίλισσα ἐνεθυμήθη, κατὰ τὰς δυσκόλους ἐκεῖνας ἡμέρας, τὸν Μητροπολίτην Ἰακώβον.

—Σεβασμιώτατε, τοῦ γράφουν ἀπὸ τὰς Ἀθήνας, δύνασθε ν' ἀναλάβητε τὴν συντήρησιν ἑνὸς ἀριθμοῦ ἀπὸ τὰ ἀθῶα θύματα;

— Μάλιστα, άπαντᾶ άμέσως, στείλατέ μου έδῶ πεντακόσια παιδιά !

Καί τοῦ ἔστειλαν 1100 !

Τὴν ἡμέραν ποῦ άπαντοῦσε ἔτσι, δέν εἶχεν εἰς τὴν διάθεσίν του τὸ παραμικὸν ὑλικὸν στοιχεῖον. Αὐτό, ὅμως, δέν τὸ ἔσυλλογίσθη καθόλου. Ἐνάγκη μεγάλη ὑπῆρχε καί ἐπρόκειτο διὰ τὸ παιδί. Θὰ εὔρισκεν ὅ,τι ἦτο άναγκαῖον, διὰ νὰ τὰ προστατεύσῃ. Καί εὔρηκε, πράγματι, τὰ πάντα.

Εἰς τὰ κτίρια τοῦ παλαιοῦ Διδασκαλείου Μυτιλήνης ἐγκατέστησε τὴν Παιδούπολιν του, τὴν ὁποῖαν ὠνόμασαν πρὸς τιμὴν του : «Παιδούπολις ὁ Ἅγιος Ἰάκωβος».

Ἐπὶ άτελευτήτους ἡμέρας ἐγκατέλειψε πᾶσαν ἄλλην ἐργασίαν καί ἀφιερῶθη ψυχῇ τε καί σώματι εἰς τὴν ὀργάνωσιν τῆς Παιδουπόλεως. Δέν ἔκλεινε μάτι οὔτε ἡμέραν, οὔτε νύκτα. Ἐξηντημέσος ἀπὸ τὴν κούρασιν, τὴν άγρυπνίαν, χωρὶς ἐπαρκῆ τροφήν, ἐκινεῖτο ὄλημερίς πρὸς ὄλας τὰς διευθύνσεις, διὰ νὰ ἐξεύρῃ τὸ κατάλληλον προσωπικόν, τὰ μέσα τῆς λειτουργίας τῆς Παιδουπόλεως, τοὺς πόρους πρὸς συντήρησίν της, διότι καί περὶ αὐτοῦ ἠσχολήθη.

Καί τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1948 ἦλθον εἰς τὴν Μυτιλήνην 1062 παιδιά καί εὔρηκαν τὰ πάντα ἔτοιμα. Εὐπρεπῆ, ἄνετα καί καθαρὰ οἰκήματα, πλήρως ἐπιπλωμένα, παμμεγέθη μαγειρεῖα, χώρους καί μέσα ἀναψυχῆς τῶν παιδιῶν, πλήρη ὑγειονομικὴν καί ἐκπαιδευτικὴν ὀργάνωσιν* ἑκατὸν ὀγδοήκοντα ἄτομα ὑπηρέτουν εἰς τὴν Παιδούπολιν, ὑπὸ τὴν άμεσον διεύθυνσιν τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου.

Ἡ Παιδούπολις ἐλειτούργησεν ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου 1948 μέχρι τοῦ Ἰουλίου 1950. Ὁ ἐπαναπατρισμὸς τῶν παιδιῶν ἤρχισε κατὰ τὰ μέσα τοῦ 1949. Ἐπὶ εἴκοσιν ἔξ συναπτὸς μῆνας, ὁ θαυμάσιος Ἱεράρχης, τὸν ὁποῖον τὸ προσωπικὸν τῆς Παιδουπόλεως ὠνόμασεν «ὁ πατήρας τοῦ παιδιοῦ», δέν ἔλειψεν ἀπὸ τὴν Παιδούπολιν οὔτε μίαν ἡμέραν, οὔτε καί τὰς Κυριακάς. Κάθε πρωτὶ ἦτο εἰς τὰ γραφεῖα τῆς Παιδουπόλεως καί παρέμενε δύο ἄρας, καθ' ὅς ἐρρύθμιζε τὴν λειτουργίαν της, μίαν ὑποδειγματικὴν λειτουργίαν, πολλάκις ἐπαινεθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Κέντρου, τὴν Πρόνοιαν Βορείων Ἐπαρχιῶν Ἑλλάδος, ἥτις κατέβαλε τὰς δαπάνας λειτουργίας τῆς Παιδουπόλεως.

Εἰς τὴν Παιδούπολιν ὑπῆρχον μερικὰ παιδιὰ ἡλικίας τεσσάρων χρόνων. Δύο ἀπὸ αὐτά, ὁ Νῖκος καί ἡ Ἀναστασία, ἦσαν τὰ χαϊδευμένα παιδιὰ τοῦ Δεσπότη καί τοῦ προσωπικοῦ.

Μόλις ἐνεφανίζετο ὁ Σεβασμιώτατος, ἔτρεχαν νὰ τοῦ φιλήσουν τὸ χέρι καί ἐκεῖνος τὰ ἔπαιρνε κοντὰ του καί τοὺς ἔδιδε διάφορες λι-

χουδιές. Τὰ εἶχε συνηθίσει νὰ ψάχνουν τὴν τσέπη του καὶ νὰ ἀνασύρουν τὰ ζαχαρωτὰ πρὸς τοὺς ἔφερνε.

—Τί ἔχει σήμερο ἡ τσέπη; ρωτοῦσεν ὁ μικρὸς Νικολάκης. (Ἔτσι ἔλεγε τὴν τσέπη).

Κατὰ τὸν λαμπρὸν συνάδελφον κ. Σκοπελίτην, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἀνεπλήρου, κατὰ τὸν καλύτερον τρόπον, δι' ὄλα τὰ παιδιὰ τῆς Παιδουπόλεως, τοὺς γονεῖς των. Ἡ πρὸς αὐτὰ ἔμπρακτος στοργή του, ἦτο κάτι τὸ ἀπίθανον.

ΜΥΤΙΛΗΝΗ 1950.—Ἡ Α.Μ. ὁ Βασιλεὺς Παῦλος καὶ ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος γελῶντες ἀπὸ τὸς εὐφυστάτας ἀπαντήσεις πρὸς τὸν μικρὸν Νίκο.

Αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ στοιχεῖον διεπίστωσαν οἱ Ἕλληνες Βασιλεῖς, ὅταν ἐπεσκέφθησαν τὴν Παιδούπολιν καὶ τοῦ ἐξέφρασαν τὴν ἄκραν εὐτρέσκειάν των.

Διότι δὲν ὑπῆρχε, πλέον, ἑλληνικὸν παράσημον διὰ νὰ τὸν τιμήσουν. Τὰ ἔχει ὄλα!

Ἀναγκάζεται ἔτσι νὰ παραδεχθῆ κανεὶς, ὅτι ὁ ἄνθρωπος αὐτός, πράγματι, δὲν ἔχει τὸν ὁμοῖόν του.

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΑΧΛΑΔΕΡΗΣ

Τὸ διαυγές καὶ πλήρως συγκεκροτημένον πνεῦμα τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου συλλαμβάνει καὶ ἐπεξεργάζεται ἀδιάκοπα, τὸ ἓνα μετὰ τὸ ἄλλο, μεγάλα ἔργα, ποῦ ἀφοροῦν τὴν ζωὴν καὶ τὸ μέλλον τῆς νεότητος. Καὶ ἔπειτα, μὲ φλογερὰν ὁρμὴν πρὸς τὴν δημιουργίαν—ποῦ ἀποτελεῖ τὴν οὐσίαν, τὸ κύριον συστατικὸν τῆς προσωπικότητός του— μεταβάλλει τὰς συλλήψεις τῆς ἰδιοτύπου διανοίας του εἰς ἀκατάλυτα ἔργα πολιτισμοῦ, ποῦ τιμοῦν τὴν ἐποχὴν του καὶ τὴν χώραν του.

Ἔτσι ἔγιναν αἱ μεγάλαι δημιουργίαι τῆς Μυτιλήνης!

Μετὰ τὸ «Ἐθνικὸν Ὁρφανοτροφεῖον Ἀρρένων», τὸ ὁποῖον παρέλαβεν εἰς ἀξιοθρήνητον κατάστασιν καὶ τὸ ἀνήγαγεν εἰς Ἰδρυμα μεγάλης περιωπῆς, τοὺς «Ἐθνικοὺς Σταθμοὺς» Μυτιλήνης, Πλωμαρίου καὶ Ἀγιάσου, τὴν «Νυκτερινὴν Σχολὴν Ἀπόρων Παίδων», τὸ «Ἑλληνογαλλικὸν Παρθεναγωγεῖον», τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα, ἀκολουθεῖ ἡ ἴδρυσις τῆς «Πρακτικῆς Γεωργικῆς Σχολῆς Ἀχλαδερῆς», ἓνα νέον καὶ μεγίστης κοινωνικῆς σημασίας Ἰδρυμα, τὸ ὁποῖον ἐπισύρει ἰδιαιτέρως τὴν προσοχὴν του.

Ἡ πνευματικὴ ἱκανότης του γὰρ συνδυάζει εἰς τὸ αὐτὸ ἔργον πολλοὺς σκοποὺς, ἐδημιούργησε τὸ λαμπρὸν αὐτὸ καὶ μεγίστης σημασίας Ἰδρυμα. Ἐξησφάλισεν ἓνα θαυμάσιον ἐπαγγελματικὸν μέλλον εἰς τοὺς πτωχοὺς νέους τῶν χωρίων τῆς Ἐπαρχίας του, καὶ συγχρόνως ἐδημιούργησεν ἓνα σημαντικὸν παράγοντα ἀναπτύξεως τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς, διὰ τῆς ἐφαρμογῆς νέων μεθόδων ἐπιστημονικῆς καλλιέργειας.

Ἐνταῦθα παρουσιάζεται ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος καὶ ὡς δημιουργὸς κοινωνικῆς εὐημερίας. Πρὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Ἰδρύματος τούτου ἡ καλλιέργεια τῆς ἐλαίας, ποῦ ἀποτελεῖ τὸ κύριον καλλιεργήσιμον εἶδος τῆς Λέσβου, ἐγένετο μὲ τὰ μέσα ποῦ ἐχρησιμοποιοῦν πρὸ ἐνὸς αἰῶνος! Ἐξ οὗ καὶ ἡ μικρὰ παραγωγή ἐλαίου, ἐν συγκρίσει μὲ τὰ ἑκατομμύρια ἐλαιόδενδρα, ποῦ καλύπτουν ὀλόκληρον τὴν ἐπιφάνειαν τῆς νήσου.

Δὲν παρέρχονται, ὅμως, πολλὰ ἔτη, ἀφ' ἧς ἤρχισαν νὰ ἐξέρχονται ἐκ τῆς Σχολῆς Ἀχλαδερῆς ἄριστα κατηρτισμένοι μικροὶ γεωπόνοι, καὶ ἡ βελτίωσις γίνεται ἀμέσως αἰσθητῆ. Σὺν τῷ χρόνῳ ἡ παραγωγή αὐξάνει, τὸ εἶδος βελτιοῦται καὶ οἱ κόποι καὶ μόχθοι τῶν ἀγροτῶν ἰκανοποιοῦνται διὰ πρώτην φοράν.

Διὰ πολλὰς, διὰ πάρα πολλὰς καὶ μεγάλας προσφοράς τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου πρὸς τὸν λαὸν τῆς Λέσβου, θὰ ἔχουν νὰ ὁμιλοῦν αἱ ἐπερχόμεναι γενεαὶ τῶν Λεσβίων; διὰ τὰ Νοσηλευτικὰ

του Ἰδρύματα, διὰ τοὺς Ὀργανισμοὺς του Φιλανθρωπίας καὶ Κοινωνικῆς Προνοίας, διὰ τὰ ἄλλα Ἰδρύματά του Προστασίας τοῦ Γήρατος καὶ τῆς Νεότητος. Τὸ ἔργον, ὅμως, ποὺ τὸν ἔβαλεν εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀγροτῶν τῆς εὐτυχοῦς νήσου του καὶ ποὺ θὰ κρατήσῃ

Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος μετὰ τοῦ ἀειμνήστου Μεγάλου Εὐεργέτου Ἀποστόλου Σημαντήρη.

ἄσβεστον τὴν μνήμην του, εἶναι τὸ Ἰδρυμα τῆς «Πρακτικῆς Γεωργικῆς Σχολῆς Ἀχλαδερῆς».

Ἀπὸ τὴν κυψέλην αὐτὴν τῆς ἀποκτήσεως ὠφελίμων, διὰ τὸ σύνολον, γνώσεων καὶ ἐθνικῆς ἀγωγῆς—διότι καὶ περὶ αὐτῆς μεριμνᾷ τὸ Ἰδρυμα—ἐξέρχονται κατ' ἔτος σκαπανεῖς τῆς προόδου καὶ

τῆς κοινωνικῆς εὐημερίας, οἱ ὅποιοι ριζικῶς ἀναμορφώνουν τὴν ζωὴν τῆς ἀγροτικῆς Λέσβου.

Πῶς νὰ μὴ τὸν ἀγαποῦν, πῶς νὰ μὴ τὸν λατρεύουν αἱ χιλιάδες τῶν Λεσβίων ἀγροτῶν;

Ἡ «Πρακτικὴ Γεωργικὴ Σχολὴ Ἀχλαδερῆς», ἀπορρέουσα ἐκ τῆς Διαθήκης τοῦ ἀειμνήστου Σημαντήρη, ὠργανώθη καὶ ἐτέθη εἰς λειτουργίαν ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου. Ἡ Σχολὴ ἰδρύθη διὰ κεφαλαίων τοῦ κληροδοτήματος Σημαντήρη καὶ ἐντὸς τοῦ μεγάλου ἀγροκτήματος τῆς κληρονομίας ἐν Ἀχλαδερῇ. Εἰσηγητῆς τῆς ἰδρύσεως τῆς πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν τοῦ Κληροδοτήματος ὑπῆρξεν ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος, ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ του, ὅπως ἡ δωρεὰ τοῦ ἀειμνήστου μεγάλου εὐεργέτου τῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων ἐξυπηρετήσῃ οὐσιαστικώτερον ὀλόκληρον τὸν ἀγροτικὸν πληθυσμὸν τῆς Λέσβου.

Ἐν τῇ Σχολῇ, ἥτις ἰδρύθη τὸ 1935, φοιτοῦν πτωχὰ παιδιὰ ἐκ τῶν ἀγροτικῶν Κοινοτήτων τῆς νήσου. Ἡ φοίτησις εἶναι διετῆς καὶ παρέχεται ἐντελῶς δωρεάν. Τὰ παιδιὰ τῶν ἀγροτῶν διδάσκονται κλάδευμα καὶ ἐμβολίασμα τῆς ἑλαίας, τυροκομίαν, μελισσοκομίαν καὶ πολλὰ ἄλλα μαθήματα, χρήσιμα εἰς τὴν ἀγροτικὴν ζωὴν.

Ἡ Σχολὴ στεγάζεται εἰς μέγα καὶ εὐρύχωρον διώροφον κτίριον, πληροῦν τὰς συγχρόνους ἀνάγκας, καὶ τὸ ὅποϊον ἀνηγέρθη ἐντὸς τοῦ κτήματος, φροντίδι καὶ ἐπιβλέψει τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, ὅπως ἔπραττε καὶ πράττει δι' ὅλα τὰ κτίρια ποὺ ἀνηγέρθησαν ὑπ' αὐτοῦ.

Τὸ κτίριον ἔχει μῆκος 23 μέτρων, ὕψος 10 καὶ πλάτος 12 μ. Ὁ πρῶτος ὄροφος περιλαμβάνει 4 ἀποθήκας μεγάλων διαστάσεων, τὸ μαγειρεῖον, τὴν τραπεζαρίαν καὶ τὰ γραφεῖα τῆς ὑπηρεσίας. Ὁ δεύ-τερος ὄροφος περιλαμβάνει αἴθουσαν διδασκαλίας, τὴν βιβλιοθήκην, τὸ γραφεῖον τοῦ Διευθυντοῦ καὶ τοὺς κοιτῶνας τῶν μαθητῶν. Πλησίον τοῦ κυρίου κτιρίου ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἀνήγειρε καὶ ἕτερον κτίριον, τὸ ὅποϊον χρησιμοποιεῖται ὑπὸ τοῦ πολυαρίθμου προσωπικοῦ τοῦ μεγάλου κτήματος.

Ἡ Σχολὴ διευθύνεται ὑπὸ εἰδικοῦ Γεωπόνου, διδάσκει δὲ ἐν αὐτῇ εἰδικὸν προσωπικὸν διοριζόμενον ὑπὸ τοῦ Κράτους.

Ἡ πρακτικὴ ἄσκησις τῶν μαθητῶν γίνεται ἐντὸς τοῦ ἀγροκτήματος τῆς Ἀχλαδερῆς, ἐνθα συντελεῖται ὑποδειγματικὴ ἐπιστημονικὴ καλλιέργεια, πρὸς χάριν τῶν μαθητῶν, ἡ ὁποία, συγχρόνως, προάγει μεγάλως τὴν παραγωγὴν τοῦ κτήματος. Τοῦτο εἶναι σήμερον ἐντελῶς ἀγνώριστον, τελείως διαφορετικὸν ἀπὸ ὅ,τι ἦτο, καθ' ἣν ἐποχὴν τὸ παρέλαβε, τὸ 1931, ἡ διοίκησις τοῦ Κληροδοτήματος.

Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἐπλούτισε τὴν Σχολὴν τὸ 1936 μὲ

περικαλλέστατον Ναϊδριον ἐπ' ὀνόματι τῆς Ἁγίας Βερονίκης καὶ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, εἰς τὸ ὁποῖον ἐκκλησιάζονται τακτικῶς οἱ μαθηταὶ καὶ τὸ προσωπικὸν τῆς Σχολῆς καὶ τοῦ κτήματος τῆς Ἀχλαδερῆς.

Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος εἰσηγήθη εἰς τὴν διοίκησιν τοῦ Κληροδοτήματος Σημαντήρη τὴν ἀποστολὴν δύο ὑποτρόφων εἰς τὴν Ἀγγλίαν, πρὸς εὐρυτέρας γεωργικὰς σπουδὰς, οἵτινες, μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν των, θὰ ἀναλάβουν τὴν ἐπιστημονικωτέραν καλλιέργειαν τοῦ ἀγροκτήματος καὶ τὴν διδασκαλίαν ἀνωτέρων μαθημάτων εἰς τὴν Σχολήν. Ἡ πρότασις του ἐνεκρίθη καὶ ἤδη προεκηρύχθη ὁ σχετικὸς διαγωνισμὸς, πρὸς ἐξεύρεσιν τῶν πλέον καταλλήλων.

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ

Ὁμολογῶ, ὅτι ἔρχονται στιγμαί, πού παύει νὰ λειτουργῇ τὸ μυαλό μου μπροστὰ εἰς τὸν ἄνευ προηγουμένου ὄργανισμὸν δημιουργίας, πού εἶδε τὴν πραγμάτωσιν του εἰς τὴν Μυτιλήνην, καὶ τοῦ ὁποῖου τὴν ἔκτασιν καὶ τὴν σπουδαιότητα οὐδόπως ὑποπτευόμην, ὅταν ἀνελάμβανον τὴν εὐθύνην τῆς συγγραφῆς τῆς βιογραφίας τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου.

Καὶ εἶχα δίκαιον. Δέν ἦτο δυνατόν νὰ γνωρίζω, ὅτι ἐπρόκειτο περὶ κατακλυσμοῦ ὅλου Ἰδρυμάτων, ὀφειλομένων εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ ἄτομον. Εἰς τὴν χώραν μας, τοῦλάχιστον, δέν ὑπῆρχε τοιοῦτον προηγούμενον. Εὐρέθην, ἔτσι, ἀπροετοίμαστος, ἐν μέσῳ ὠκεανοῦ δημιουργημάτων, μέσα εἰς τὸν ὁποῖον χάνεται ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ὑπεχρεώθην ἀπείρους φορές νὰ διερωτηθῶ : «Τί εἶναι, Θεέ μου, ἐπὶ τέλους, αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ; »

Εἶναι ἓνα φαινόμενον, ἓνα μετέωρον, πού ἐνεφανίσθη εἰς τὸν Ἑλληνικὸν οὐρανόν, διὰ νὰ φωτίσῃ τὴν ἐποχὴν του — ἀπαντᾷ τὸ ἔργον του.

Πῶς ἄλλως νὰ χαρακτηρίσῃ κανεὶς τὸν ἀνυπέρβλητον αὐτὸν δημιουργόν ;

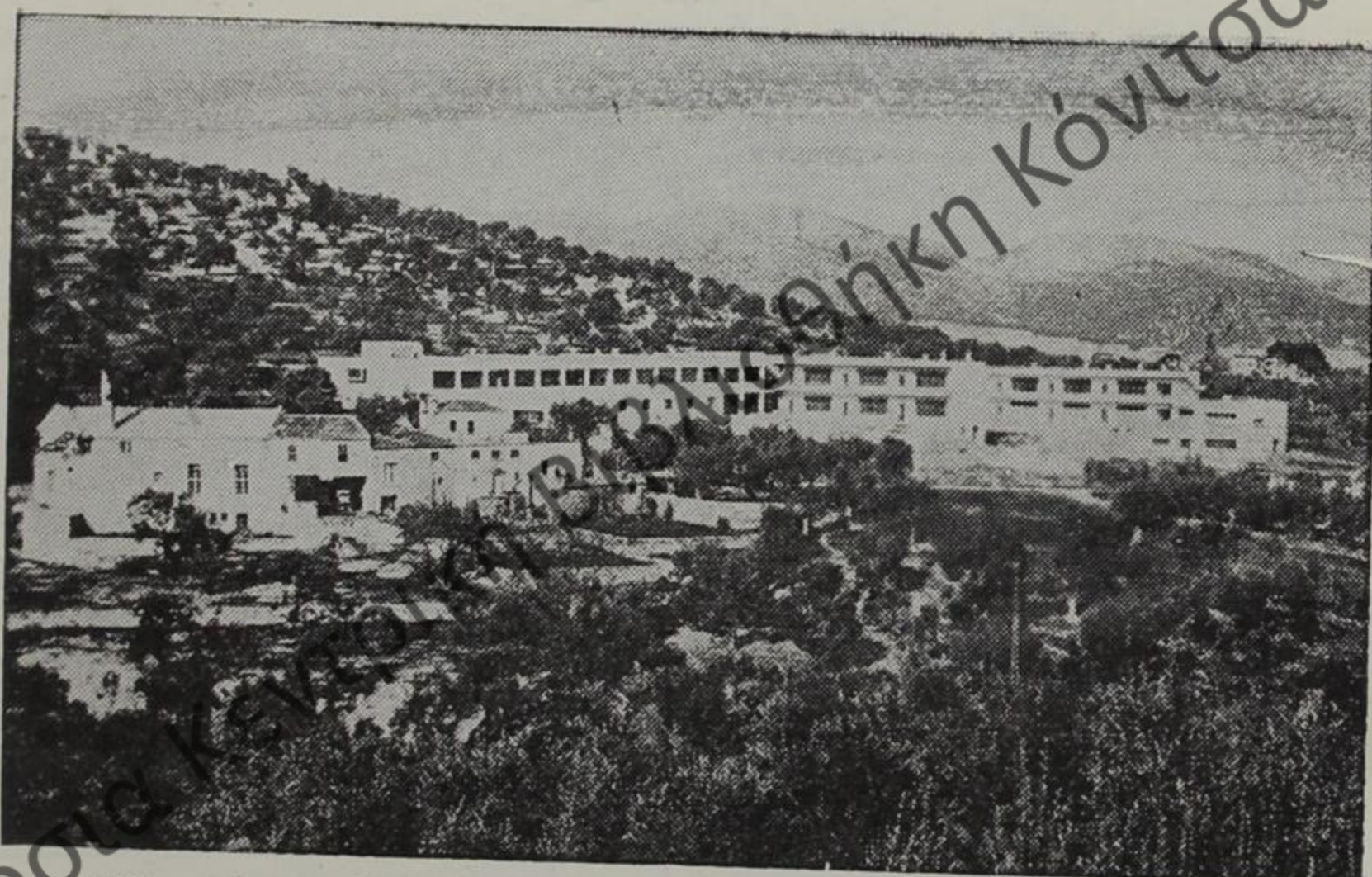
Ὅπως διεπίστωσεν ἤδη ὁ ἀναγνώστης, αἱ προσφοραὶ τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου πρὸς τοὺς πτωχοὺς νέους τῆς Ἐπαρχίας του, ἀποτελοῦν ὀλόκληρον σειρὰν ὑψηλῶν πραγματοποιήσεων, ἀτελεύτητον ἄλυσον Ἰδρυμάτων — τὸ ἓνα συμπληρώνει τὸ ἄλλο—διὰ νὰ

ἐξυπηρετηθῶν ἔτσι ὅλοι αἱ ἀνάγκαι τοῦ βίου των : ἡ υγεία των, ἡ πνευματικὴ καὶ σωματικὴ των ἀνάπτυξις, ἀκόμη καὶ ἡ ἐξασφάλισις τοῦ μέλλοντός των.

Ἴδου τώρα ἓνα νέον καὶ ἐξαιρετικῆς σπουδαιότητος Ἴδρυμα, εἰς τὸ ὁποῖον ἔδωσε τὴν ψυχὴν του.

Εἶναι ἡ «Ἐπαγγελματικὴ Τεχνικὴ Σχολὴ Μυτιλήνης».

Τί εἶναι τὸ νέον αὐτὸ Ἴδρυμα ; Ὁ τίτλος του ὁμιλεῖ. Εἶναι ἓνα μικρὸν Πολυτεχνεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον ἀποκτοῦν τεχνικὴν μόρφωσιν καὶ δημιουργοῦν τὸ μέλλον των πτωχοὶ νέοι ἐξ ὅλης τῆς Λέσβου ἐντελῶς δωρεάν.

Τὸ κτίριον τῆς Ἐπαγγελματικῆς Τεχνικῆς Σχολῆς Μυτιλήνης

Ἡ Σχολὴ ἰδρύθη τὸ 1951 ὑπὸ τοῦ Συλλόγου «Βερναρδάκης», τοῦ ὁποῖου ἰδρυτῆς καὶ μόνιμος πρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου του εἶναι ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος.

Φυσικά, αἱ δαπάναι ἰδρύσεως καὶ λειτουργίας τῆς Σχολῆς, κατὰ τὴν πρώτην περίοδον ἀπὸ τῆς συστάσεώς της, κατεβλήθησαν, ἐν μέρει μὲν ὑπὸ τοῦ Συλλόγου, ἐξ ἐράνων μεταξὺ τῶν μελῶν του, καὶ ἐν μέρει ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, ὁ ὁποῖος, ἐπὶ μακρὰν περίοδον, διέθετεν εἰς τὴν Σχολὴν τὰς οἰκονομίας του καὶ κάθε ποσὸν χρημάτων, ποὺ περιήρχετο εἰς χεῖρας του.

Ὁ Διευθυντῆς τοῦ «Ποιμένος» κ. Γ. Σωτηρίου μοῦ ἔλεγεν, ὅτι ἀκόμη καὶ αἱ εἰσπράξεις μιᾶς θεατρικῆς παραστάσεως τῆς «Χριστιανικῆς Ἐνώσεως Νέων», τὰς ὁποίας τὰ παιδιά ἔθεσαν εἰς τὴν διά-

θεσιν τοῦ Σεβασμιωτάτου, διετέθησαν ὑπ' αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς Σχολῆς. Αὐτὸ ἐγένετο ἐπὶ πολὺν χρόνον.

Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος, βοηθούμενος ὑπὸ ἐμπνευσμένων συνεργατῶν, τῶν μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ «Βερναρδάκη», καὶ ἰδίᾳ ὑπὸ τοῦ διαπρεποῦς μεγαλοβιομηχάνου κ. Δημ. Σουρλάγκα, ἀντιπροέδρου τοῦ Συλλόγου ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς του, ἐμερίμνησε διὰ τὴν ἐξεύρεσιν τοῦ κτιρίου, ἔνθα ἐγκατεστάθη τὸ πρῶτον ἡ Σχολή, διὰ τὸ κατάλληλον τεχνικὸν προσωπικόν, διὰ τὰ πρῶτα μηχανήματα καὶ ὄργανα, διὰ τὰ διάφορα ὑλικά, δι' ὅλα τὰ ἀναγκαῖα, μέχρι καὶ τῆς τελευταίας λεπτομερείας.

Ἀπὸ τοῦ 1952 ἡ Σχολή ἐγκατεστάθη, μονίμως πλέον, εἰς τὰ εὐρύχωρα καὶ σύγχρονα οἰκήματα τοῦ παλαιοῦ Διδασκαλείου Μυτιλήνης, μερίμνη τοῦ ἀκαμάτου Μητροπολίτου, καὶ ὑπήχθη ὑπὸ τὸν ἔλεγχον καὶ τὴν ἐποπτεῖαν τοῦ Ὑπουργείου Βιομηχανίας, τὰ ἐκπαιδευτικὰ προγράμματα τοῦ ὁποίου ἐφαρμόζει. Ἡ φοίτησις εἶναι τετραετής.

Ἡ Σχολή ἔχει 3 τμήματα: τὸ Ξυλουργικόν, τὸ Μηχανοτεχνικόν καὶ τὸ Ἡλεκτροτεχνικόν.

Εἰς τὸ τμῆμα Ξυλουργῶν διδάσκεται: Μηχανοξυλουργικὴ Τεχνολογία, Ἐπιπλοποιΐα, Ρυθμολογία, Χρωματισμὸς ξύλων, Τεχνολογία ξύλου, Ξυλουργικὸν Σχέδιον, Ἡλεκτροτεχνία, Ξύλινα κατασκευαί, Ἐφηρμοσμένη Μηχανικὴ, Ἀλγεβρα, Ἀριθμητικὴ, Γεωμετρία, Φυσικὰ, Χημεῖα, Ἑλληνικὰ, Θρησκευτικὰ.

Εἰς τὸ Τμῆμα Μηχανοτεχνιτῶν: Μηχανολ. Σχέδιον, Μηχαν. Τεχνολογία, Ἐφηρμοσμένη Μηχανικὴ, Ἀλγεβρα, Γεωμετρία, Τριγωνομετρία, Ἀριθμητικὴ, Φυσικὰ, Χημεῖα, Ἑλληνικὰ, Θρησκευτικὰ.

Εἰς τὸ Τμῆμα Ἡλεκτροτεχνιτῶν: Ἡλεκτρικαὶ Μηχαναί, Μετρήσεις—Προστασία, Ἡλεκτροτεχνία, Αὐτοκίνητα, Δίκτυα, Σταθμοί, Ἐσωτερικαὶ ἐγκαταστάσεις, Ἡλεκτρολογικὸν Σχέδιον, Τεχνολογία, Ἀριθμητικὴ, Γεωμετρία, Τριγωνομετρία, Ἀλγεβρα, Φυσικὰ, Χημεῖα, Ἑλληνικὰ, Θρησκευτικὰ.

Κατὰ τὸ προσεχές ἔτος θὰ λειτουργήσουν δύο ἀκόμη τμήματα: ἡ Σχολὴ Ἐργοδηγῶν Μηχανολόγων καὶ ἡ Σχολὴ Ἐργοδηγῶν Ἡλεκτρολόγων.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν φοιτῶντων σπουδαστῶν ἀνέρχεται κατ' ἔτος εἰς 150 - 160, ἐκ δὲ τῶν ἀποφοιτῶντων, ἄλλοι προσλαμβάνονται ὑπὸ τῶν Βιομηχανιῶν Μυτιλήνης, καὶ ἰδίᾳ τῆς Βιομηχανίας Δημ. Σουρλάγκα, ἡ ὁποία ἀπορροφᾷ τὸν μεγαλύτερον ἀριθμὸν, καὶ ἄλλοι δημιουργοῦν ἰδίας ἐργασίας ἢ ἐργάζονται εἰς βιοτεχνικὰς ἐπιχειρήσεις.

Κατὰ τὴν τελευταίαν διετίαν, τὸ Ἰδρυμα ἐπλουτίσθη διὰ παντοειδοῦς ὑλικοῦ (ἐποπτικοῦ, μηχανικοῦ, ἐπίπλων, σκευῶν, κλινῶν κλπ.),

ώστε νὰ εἶναι ἀπὸ τῆς πλευρᾶς αὐτῆς, εἰς ἀρίστην κατάστασιν. Καταφθάνουν ἤδη καθημερινῶς πλῆθος μηχανημάτων καὶ συσκευῶν, προωρισμένων νὰ πλουτίσουν τὰ τμήματα Μηχανοτεχνιτῶν καὶ Ἡλεκτροτεχνιτῶν.

Ἡ Σχολὴ διοικεῖται καὶ συντηρεῖται ἀπὸ ἐτῶν ὑπὸ τοῦ Συλλόγου «Βερναρδάκης» ὑπὸ τὴν ἐνεργὸν προεδρίαν τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, βοηθουμένου πάντοτε ἀποφασιστικῶς ὑπὸ τοῦ κ. Δημ. Σουρλάγκα καὶ τοῦ ἐκτελεστικοῦ Συμβούλου κ. Ζαφειρ. Γιαννέλλη.

Ἡ διεύθυνσις τῆς Σχολῆς ἔχει ἀνατεθῆ εἰς τὸν καθηγητὴν μαθηματικῶν τοῦ Γυμνασίου Θηλέων Μυτιλήνης κ. Δημ. Κ. Ροδάκη. Ἡ

ΜΥΤΙΛΗΝΗ 1950.—Ὁ κ. Σοφ. Βενιζέλος, κατὰ τὴν ἐπίσκεψίν του εἰς Μυτιλήνην, μετὰ τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου

μεγαλυτέρα καὶ καλυτέρα ἐπιτυχία τοῦ Δ. Σ. τῆς Σχολῆς ὑπῆρξεν ἡ ἀνάθεσις τῆς διευθύνσεώς της εἰς τὸν ἀκούραστον καὶ ἐνθουσιώδη αὐτὸν ἐκπαιδευτικόν, ὁ ὁποῖος ἔχει ἀφιερῶσει ὁλόκληρον τὴν σικέψιν του εἰς τὴν πρόοδόν της.

Τὰ ἀποτελέσματα τῆς δράσεως τῆς Σχολῆς εἶναι πλούσια καὶ εὐτυχῆ. Πτωχοὶ νέοι δημιουργοῦν ἓνα θαυμάσιον ἐπαγγελματικὸν μέλλον, ἓνα ἄνετον καὶ ἀξιοπρεπῆ τρόπον ζωῆς, γίνονται καλοὶ πολῖται καὶ οἰκογενειάρχαι. Ἐὰν δὲν ὑπῆρχε τὸ θαυμάσιον αὐτὸ Ἰδρυμα, πόσοι ἄραγε ἀπὸ τοὺς σπουδαστάς του δὲν θὰ ἐγίνοντο

καρκίνωμα τῆς κοινωνίας, ἐλλείψει τῶν μέσων δημιουργίας τῆς ζωῆς των ;

Αὐτὰς τὰς ὑπηρεσίας προσέφερε καὶ προσφέρει εἰς τὸν λαὸν τῆς Λέσβου ὁ θαυμάσιος Ἱεράρχης του !

ΕΛΛΗΝΟΓΑΛΛΙΚΟΝ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΝ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ

Ἐπὶ τῶν τελευταίων Τούρκων Σουλτάνων τὸ Βατικανὸν εἶχε ἐπιτύχει νὰ ἐγκαταστήσῃ εἰς ὅλας τὰς τουρκοκρατούμενας Ἑλληνικὰς Ἐπαρχίας προπαγανδιστικὰ κέντρα, ὑπὸ τύπον μορφωτικῶν σχολῶν — τὰ γνωστὰ Γαλλικὰ Παρθέναγωγεῖα — εἰς τὰς ὁποίας ἤσκεῖτο ἐπὶ τουρκοκρατίας ἐλευθέρως συστηματικὴ ἀντορθόδοξος καὶ ἀντεθνικὴ προπαγάνδα.

Καὶ ἡ Λέσβος, φυσικὰ, δὲν διέφυγε τοῦ «ἐνδιαφέροντος» τοῦ Ἁγίου Πατρός !! Καθ' ὅλην τὴν νῆσον ἐλειτούργουν ἀρκετὰ καθολικὰ σχολεῖα, ἀνήκοντα εἰς διάφορα λατινικὰ τάγματα.

Ὅποιαν ἠθικὴν φθορὰν καὶ ζημίαν ἐπροξένουν εἰς τὸν Ἑλληνισμὸν καὶ τὴν Ὀρθοδοξίαν τὰ καθολικὰ ταῦτα προπαγανδιστικὰ κέντρα, τὸ ἐγνώριζε καλύτερον παντὸς ἄλλου ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος, ὁ ὁποῖος εἶχε δώσει σκληρὰς μάχας ἐν Σμύρνη καὶ ἐν Ἀλβανίᾳ, διὰ νὰ ἀποτρέψῃ τὰ ἐκ τῆς δράσεως τῶν κέντρων τούτων ἀποτελέσματα.

Θὰ ἐθυμῆται ὁ ἀναγνώστης τὴν περίπτωσιν τοῦ καθολικοῦ σχολεῖου Δυρραχίου, τὸ ὁποῖον κατῶρθωσε νὰ κλείσῃ, ἔπειτα ἀπὸ μεγάλους ἀγῶνας καὶ ἀποφασιστικὰς παραστάσεις τοῦ Ἰακώβου πλησίον τῶν γονέων τῶν Ἑλληνορθοδόξων μαθητῶν τοῦ ἐν λόγῳ σχολεῖου.

Ἡ μέθοδος αὕτη ὑπῆρξεν ἐν Ἀλβανίᾳ ἄκρως ἀποτελεσματικὴ, ἀλλ' ἐν Δυρραχίῳ τὰ πράγματα ἦσαν ἐντελῶς διαφορετικά. Ἐκεῖ ὁ Ἑλλην Μητροπολίτης ἦτο ὁ ἐθνικὸς ἀρχηγὸς τοῦ Ἑλληνορθοδόξου λαοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον ἐπειθάρχουν ὅλοι, ἐφ' ὅσον, μάλιστα, ἐπρόκειτο περὶ προσωπικότητος τοῦ ἠθικοῦ κύρους τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου.

Ἡ Μυτιλήνη, ὅμως, δὲν ἦτο Δυρράχιον. Ἐδῶ ἐπρόκειτο περὶ μεγάλης ἐλληνικῆς πόλεως, ἀνηκούσης εἰς ἐλεύθερον Κράτος, ὅπου ὁ ρόλος τοῦ Μητροπολίτου ἦτο περιορισμένος εἰς τὸν ἐκκλησιαστικὸν τομέα. Καί, ἐπὶ πλέον, ὑφίστατο ἡ ἀνάγκη μορφώσεως τῶν θηλέων, μορφώσεως τὴν ὁποῖαν δὲν παρεῖχε τότε τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος.

Ὅπως μοῦ ἐξήγησεν ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος, εὐθύς ἀπὸ

τάς πρώτας ημέρας τῆς ἀφίξεώς του εἰς τὴν Μυτιλήνην ἦρχισε τὴν προσπάθειαν ἀπομακρύνσεως τῶν κορασίδων ἀπὸ τὰ λατινικὰ σχολεῖα Τήνου, Σύρου κλπ.

Ἐκάλεσεν εἰς τὴν Μητρόπολιν πολλοὺς γονεῖς τῶν μαθητριῶν, τοὺς ὑπέδειξε τὸν κίνδυνον καὶ τοὺς συνέστησε νὰ παύσουν νὰ στέλλουν τὰ παιδιά των εἰς τοὺς καθολικοὺς. Πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἐπεσκέφθη πολλάς οἰκίας Μυτιληναίων, ὠμίλησεν ἀπὸ ἄμβωνος ἐν Μυτιλήνῃ καὶ εἰς ἄλλα κέντρα τῆς Ἐπαρχίας του, ἀλλὰ ἀπὸ παντοῦ ἤκουε τὰ ἴδια πράγματα :

— Σωστά τὰ λέτε, Σεβασμιώτατε, ἀλλὰ μὴ λησμονεῖτε, ὅτι τὰ παιδιά μας πρέπει νὰ μορφωθοῦν. Ποῦ νὰ τὰ στείλωμε, λοιπόν;

Ἐξήγησεν ὅτι ὅλα ἔσταματοῦσαν πρὸ τῆς ἐλλείψεως εἰδικῶν ἐλληνικῶν μορφωτικῶν κέντρων διὰ κορασίδας. Πρὸς τὰ ἐκεῖ, συνεπῶς, ἔπρεπε νὰ στραφῇ ἡ προσπάθεια. Νὰ ἰδρυθοῦν ἀνάλογα ἐλληνικὰ σχολεῖα, ὅποτε, ἐλλείψει μαθητῶν, θὰ ἔκλειαν μοιραίως τὰ καθολικὰ προπαγανδιστικὰ κέντρα, ὅπως ἐγινε καὶ εἰς τὸ Δυρράχιον.

Τὸ ἔργον ἦτο τεράστιον. Δὲν ἦτο μικρὸ πρᾶγμα ἡ ἴδρυσις ἐνὸς Παρθεναγωγείου, ἐφαμίλλου μὲ τὰ τελειότατα ἐν λειτουργίᾳ λατινικὰ, ἅτινα γενναίως ἐπεχορηγοῦντο ἀπὸ τὸ Βατικανόν. Ἐχρειάζοντο κολοσσιαῖα οἰκονομικὰ μέσα, ἀπεφασιστικὴ συμπαράστασις τοῦ Κράτους καὶ κατάλληλον προσωπικόν, ποὺ ἔλειπε καὶ αὐτό.

Ὅταν, λοιπόν, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἀπεφάσισε τὸ μεγάλο αὐτὸ τόλμημα, δὲν δρέθετε καὶ πάλιν τὸ ἐλάχιστον ὑλικὸν στοιχεῖον. Αὐτό, ὅμως, διὰ τὸν ἐκπληκτικόν τοῦτον ἄνθρωπον, μὲ τὴν σιδερένιαν θέλησιν καὶ τὴν φλογερὰν φαντασίαν, δὲν ἦτο λόγος ποὺ θὰ τὸν ἔκαμε νὰ δειλιάσῃ. Τὸ ἐν λόγῳ ἔργον ἦτο ἀνάγκη νὰ γίνῃ. Πῶς, μὲ ποῖα μέσα καὶ ποίους τρόπους, αὐτό θὰ ἦτο ἰδική του ὑπόθεσις.

Ὅταν ἐξέφρασε τὰς σκέψεις καὶ τὰς ἀποφάσεις του πρὸς τοὺς ἐγγυτερόν του εὐρισκομένους συνεργάτας, κατετρόμαξαν οἱ πάντες. Τὸ ταμεῖον τῆς Μητροπόλεως ἦτο κενόν. Οὐδεὶς ἄλλος πόρος ὑπῆρχε.

— Αὐτὸ δὲν σημαίνει, τοὺς ἐδήλωσε. Τὸ Παρθεναγωγεῖον θὰ γίνῃ. Δὲν ἔμπορῶ νὰ βλέπω τὰ παιδιά μας εἰς τὰ χέρια τῶν συχαμερῶν ὀργάνων τοῦ καθολικισμοῦ. Τοῦτο δὲν μὲ ἀφήνει νὰ ἡσυχάσω...

Καὶ τὸ Ἑλληνογαλλικὸν Παρθεναγωγεῖον Μυτιλήνης ἰδρύθη! Μίαν ἡμέραν τοῦ 1927, δύο ἔτη μόνον ἀπὸ τῆς ἀφίξεώς του εἰς τὴν Μυτιλήνην, ἀνεδύθη μέσα ἀπὸ τὸ χάος!

Ἄλλ' ὅς ἴδωμεν τὴν ἱστορίαν τοῦ νέου Ἰδρύματος.

Εὐρισκόμεθα εἰς τὸ ἔτος 1927. Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος εὐρίσκεται εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ διετίας, ἀπὸ τοῦ 1925. Μέσα εἰς τὴν διετίαν αὐτήν, ἡ δράσις του ἐν Μυτιλήνῃ ἔχει ἐπισύρει ἐντόνως τὴν

προσοχήν τοῦ Κέντρου. Τὸ ἓνα μετὰ τὸ ἄλλο, ἀναφύονται εἰς τὴν εὐτυχῆ πόλιν ἐκ τοῦ μηδενὸς εὐαγῆ κοινωφελῆ ἰδρύματα—καὶ ὅλα ὀφείλονται εἰς αὐτόν.

— Τί εἶναι αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος; διερωτῶνται ἐκπληκτοὶ εἰς τὰ διάφορα Ὑπουργεῖα, ἀπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ μέχρι τοῦ τελευταίου τμηματάρχου.

Ἔτσι, ὅσοι δὲν εἶχον ἀκούσει μέχρι τότε περὶ τοῦ θρυλικοῦ Μητροπολίτου Δυρραχίου Ἰακώβου, τὸ πληροφοροῦνται τώρα, καὶ καταλαμβάνονται ἀπὸ δέος.

Τὸ ἄτομόν του ἔρχεται καὶ πάλιν εἰς τὸ προσκήνιον τῆς δράσεως. Ὁ θρύλος μεταβάλλεται εἰς ζωντανὴν πραγματικότητα: αἱ δημιουργίαι τῆς Μυτιλήνης πιστοποιοῦν τὴν ἐγκυρότητα τοῦ θρύλου!

Τὸν ἐνθυμοῦνται καὶ πάλιν εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα ὅσοι παρηκολούθησαν καὶ ἐγνώρισαν τὴν ἐκπληκτικὴν δράσιν του ἐν Ἀλβανίᾳ. Καὶ δὲν ἤμποροῦν, παρὰ νὰ τὸν ἐνθυμοῦνται. Μὲ τὴν δράσιν του, μὲ τὰ ἔργα του ἔφερεν ὁ ἴδιος ἐκ νέου τὸ ἄτομόν του εἰς τὴν μνήμην τῶν συνανθρώπων του!

Αὐτὸ εἶναι ἓνα προνόμιον ποὺ τὸ ἔχουν οἱ μεγαλοφυεῖς, τὰ ἄτομα μὲ τὴν ἱστορικὴν ἀποστειλὴν. Ἡ δημιουργία εἶναι νόμος καὶ ἀνάγκη τῆς ζωῆς των.

Ἐν τῷ μεταξύ, ὅμως, κάποια βαθεῖα μεταβολὴ ἔχει ἐπέλθει εἰς τὴν συμπεριφορὰν τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου. Διότι τὸ 1927 δὲν εἶναι πλέον ὁ ἴδιος ἄνθρωπος, ποὺ ἠνείχετο τὰς ἀρνήσεις τῶν ἀρμοδίων τοῦ Κέντρου μὲ ἓνα εὐχαριστῶ καὶ μὲ τὸ μειδίαμα εἰς τὰ χεῖλη.

Ὅχι, αὐτὴ ἡ τακτικὴ ἔπρεπε νὰ σταματήσῃ. Καὶ ἔσταμάτησε. Οἱ κύριοι αὐτοὶ ὄφειλον νὰ ἐννοήσουν, ὅτι ἡ ἑλληνικὴ ἐπαρχία, ἡ Λέσβος ἐν προκειμένῳ, εἶχεν ἀνάγκας ποὺ ἔπρεπε νὰ ἰκανοποιηθοῦν κατὰ τὸ μέτρον τοῦ δυνατοῦ, ὅτι, ὅταν ξένοι πρὸς τὴν θεραπείαν τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν ἀναλαμβάνουν νὰ τοὺς ἀναπληρώσουν εἰς τὸ καθήκον καὶ τὰς ὑποχρεώσεις των, αὐτοὶ ὀφείλουν, τοῦλάχιστον, νὰ παράσχουν τὴν συνδρομὴν των.

Ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος δὲν ἐκπλιπαρεῖ τὸ 1927. Ἄξιοι. Ὅπως ἔπραττεν εἰς τὴν Τουρκίαν καὶ εἰς τὴν Ἀλβανίαν. Εἶχε πλέον γνωρίσει ἀρκετὰ καλὰ τοὺς ἐλευθέρους συμπατριώτας του. Αὐτὴ ἡ τακτικὴ δὲν τοῦ εἶναι, βεβαίως, εὐχάριστος ἀπὸ χαρακτῆρος, τοῦ προξενεῖ, μάλιστα, βαθεῖαν θλίψιν, διότι εἶχεν ἀντιληφθῆ, ὅτι πολὺ ὀλίγα πράγματα εἶχον ἀλλάξει εἰς τὴν κατανόησιν τῆς ἡγέτιδος τάξεως ἐν Ἑλλάδι, μολονότι εἶχε παρέλθει ὀλόκληρος ἑκατονταετία ἀπὸ τῆς τουρκικῆς σκλαβιάς. Τί νὰ γίνῃ, ὅμως; Αὐτὸς ἦτο ὁ μόνος τρόπος, τὸν ὁποῖον

έννοοῦσαν οἱ μανδαρίνοι τῶν ἑλληνικῶν Ὑπουργείων. Καὶ παραμένει καὶ σήμερον, δυστυχῶς, ὁ ἴδιος...

Μὲ τὸ κύρος τῆς ἱστορικῆς τοῦ προσωπικότητος καὶ τοῦ ἔργου τοῦ ἐν Μυτιλήνῃ, αἱ θύραι τῶν ὑπουργικῶν γραφείων ἀνοίγονται τώρα διάπλατα καὶ προθυμότατα εἰς τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον.

ΜΥΤΙΛΗΝΗ 1950. Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος μετὰ τοῦ πρώην Διοικητοῦ τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης Ἑλλάδος καὶ Ἀθηνῶν κ. Κ. Ἡλιάσκου.

— Ἐρχεται ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος! ἀναφέρουν εἰς τὸν Ὑπουργόν, ὅπως πρὸ ἑπτὰ ἐτῶν ἔλεγον :

— Αὐτὸς εἶναι ὁ Δυρραχίου!

Καὶ ὁ Ὑπουργὸς προθυμοποιεῖται ἀμέσως νὰ τὸν δεχθῆ καὶ νὰ ἱκανοποιήσῃ τὰ αἰτήματά του, ποῦ εἶναι ἄπειρα καὶ συνεχίζονται ἐπὶ τριάκοντα ὀλόκληρα ἔτη.

Τὸ Ἑλληνογαλλικὸν Παρθεναγωγεῖον Μυτιλήνης ἐστάθη τυχερόν. Ἀπὸ αὐτὸ ἐγένεεν ἡ ἀρχὴ τῶν παροχῶν τοῦ Κράτους πρὸς τὰ

Ίδρύματα τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου. Ἀλλά, ἡ κρατική οἰκονομική ἐνίσχυσις δὲν ἦτο ἐπαρκής. Ἐχρειάζοντο πολὺ μεγαλύτερα ποσά, δοθέντος ὅτι τὸ νέον μορφωτικὸν Ἰδρυμα εἶχε πολὺ εὐρυτέρας ἀνάγκας ἐνὸς κοινοῦ τύπου σχολείου. Διὰ νὰ καλύψῃ τὰς ἀνάγκας αὐτὰς ὁ δημιουργὸς του, ἴδρυσεν τὸ 1927 τὸν «Σύλλογον Φιλομούσων Μυτιλήνης», τοῦ ὁποίου σκοπὸς ἦτο ἡ συντήρησις τοῦ Ἰδρύματος. Πόροι τοῦ Ἰδρύματος ὑπῆρξαν ἡ κρατική ἐπιχορήγησις καὶ αἱ εἰσφοραὶ τῶν μελῶν τοῦ Συλλόγου, οὐσιωδέστερα δέ, φυσικά, ἡ τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, προέδρου τούτου, καὶ τὰ δίδακτρα τῶν μαθητριῶν.

Τὸ Ἑλληνογαλλικὸν Παρθεναγωγεῖον περιελάμβανε α') Ἑλληνικὸν τμήμα, ἀποτελούμενον ἐκ διταξίου ἀνεγνωρισμένου Δημοτικοῦ Σχολείου, β') Γαλλικὸν τμήμα, μὲ ἕξ τάξεις, εἰς τὸ ὁποῖον ἐδίδασκον τρεῖς Γαλλίδες καθηγήτριαι, καὶ γ') Οἰκοτροφεῖον.

Τὸ εὐεργετικώτατον τοῦ ο Σχολεῖον ἤνοιξε τὰς πύλας του τὸ 1927 καὶ ἐλειτούργησε μέχρι τοῦ 1933. Δυστυχῶς, ὅπως συμβαίνει πάντοτε ἐν Ἑλλάδι, ἡ ξενολατρεία κατέστρεψε τὸ θαυμάσιον Ἰδρυμα. Οἱ περισσότεροι τῶν γονέων καὶ κηδεμόνων τῶν μαθητριῶν ἐξηκολούθουν νὰ στέλλουν τὰς θυγατέρας των εἰς τὰ λατινικὰ σχολεῖα, παρὰ τὰς ἐπικλήσεις, καὶ τὰς παρακλήσεις ἀκόμη, τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου.

Τὸ κλείσιμο τοῦ Παρθεναγωγείου, εἰς ὃ συνετέλεσε καὶ ἡ ἐπὶ διατίαν ἀκαρπία τῶν ἐλαίων, ἄφησεν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ σεπτοῦ Ἱεράρχου βαθύτατα ἴχνη ἀπογοητεύσεως: ἡ πρώτη ἀπογοήτευσίς ποῦ ἐγνώρισεν εἰς τὴν ζωὴν του, τὴν ὁποῖαν βλέπει ὁ συνομιλητὴς του ἔκδηλον εἰς τὸ πρόσωπόν του, ὁσάκις γίνῃ λόγος διὰ τὸ ἐν λόγω Ἰδρυμα.

Ἔχει ἄδικον νὰ λυπῆται; Ἐκεῖνος μόνον γνωρίζει πόσοι κόποι καὶ μόχθοι κατεβλήθησαν καὶ ποῖα ποσά διετέθησαν διὰ νὰ γίνῃ κατορθωτὴ ἡ ἴδρυσις τοῦ Παρθεναγωγείου. Καὶ ὅλα αὐτὰ τὰ εἶδε μίαν ἡμέραν νὰ κεῖνται ἐνώπιόν του εἰς ἐρείπια, λόγῳ τῆς ξενομανίας, πού, σὰν κατάρα Θεοῦ, ἔχει κατακυριεύσει τὸν λαόν μας.

— Δὲν λυποῦμαι τόσον, μοῦ εἶπε, διὰ τοὺς κόπους καὶ τὰ χρήματα, ποῦ πῆγαν χαμένα. Λυποῦμαι διότι ἐχάθη ἡ μεγάλη ἐθνικὴ καὶ κοινωνικὴ ὠφέλεια ποῦ θὰ εἶχαμε ἀπὸ τὸ Ἰδρυμα αὐτό, χάρις εἰς τὴν ἐλληνοπρεπῆ ἀγωγὴν, τὴν ὁποῖαν θὰ ἀπέκτων αἱ τρόφιμοί του. Ὠνειρευόμην τὸ Παρθεναγωγεῖον Μυτιλήνης ἐφάμιλλον τῶν ἐν Σμύρνη παρομοίων ἐκπαιδευτικῶν Ἰδρυμάτων, τὰ ὁποῖα ἐξέθρεψαν τὰς ὑπερόχους Ἑλληνίδας καὶ μητέρας τῆς Ἑλληνικῆς Ἀνατολῆς, ποῦ ἀπέβησαν οἱ φορεῖς τῶν Ἑλληνικῶν ἰδεωδῶν καὶ αἱ στυλοβάτιδες τοῦ Ἐθνικοῦ Ἑλληνικοῦ Οἴκου!

Καὶ μοῦ προσέθεσε μειδιῶν:

— Τελικῶς, βέβαια, ἐκλείσθη καὶ τὸ φράγκικο Παρθεναγωγεῖον...

ΣΩΜΑ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΡΟΣΚΟΠΩΝ

Τὸν παρελθόντα Σεπτέμβριον, προσεκλήθη μετὰ τοῦ παρεπιδημοῦντος ἐν Μυτιλήνῃ φίλου ἰατροῦ κ. Θώδα, Δ/τοῦ τῆς «Τραπεζῆς Αἵματος» τοῦ Ε. Ε. Σ., ὑπὸ τοῦ Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου Αἰδεσιμωτάτου Παπαῦ - Νικολάου, εἰς τὴν Ἀγιάσον, διὰ νὰ παραστῶμεν εἰς τὴν πανηγυριν τῆς Ἀγίας Τριάδος, ἐορτάζοντος τοῦ ἐνὸς ἐκ τῶν δύο ἱστορικῶν Ναῶν τῆς ὠραίας κωμοπόλεως.

Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος εἰς Προσκοπικὴν ἐορτὴν ἐν Μυτιλήνῃ.

Ἀφίχθημεν τὸ ἀπόγευμα τῆς παραμονῆς. Τὴν ἐπομένην θὰ ἤρχετο καὶ ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος διὰ νὰ τελέσῃ τὴν Θείαν Λειτουργίαν, ὅπως κάμνει κάθε χρόνον.

Πολὺ ἐνωρὶς τὴν πρωΐαν ἠκούσαμεν τὸν θόρυβον αὐτοκινήτου καὶ ὑπεθέσαμεν, ὅτι κατέφθασεν ὁ Σεβασμιώτατος. Τοῦ αὐτοκινήτου, ὅμως, ἐπέβαινον μερικοὶ πρόσκοποι τοῦ Παραρτήματος Μυτιλήνης. Τὸ γεγονός, φυσικά, δὲν μᾶς προὔξενησεν ἐντύπωσιν. Πανηγῦρι ἦτο, τί τὸ φυσικώτερον, λοιπόν, νὰ προσέλθουν εἰς τὴν ἐορτὴν καὶ πρόσκοποι προσκυνηταί;

Τὸ πρᾶγμα, ἐν τούτοις, εἶχεν ἄλλως. Οἱ πρόσκοποι ἤρχοντο εἰς τὴν Ἀγιάσον, διὰ νὰ συμμετάσχουν συσκέψεως, ὑπὸ τὴν προε-

δρίαν τοῦ Σεβασμιωτάτου, μὲ θέμα τὴν ἵδρυσιν ἐκεῖ Προσκοπικῆς ὁμάδος.

— Καὶ ποίαν σχέσιν ἔχει ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος μὲ τὸν Προσκοπισμὸν; ἠρώτησα τὸν Ἀρχιερατικὸν Ἐπίτροπον.

— Πῶς! δὲν ξεύρετε, ὅτι εἶναι ὁ Πρόεδρος τοῦ «Προσκοπικοῦ Συνδέσμου Μυτιλήνης»;»

(Θεέ μου, καὶ ἄλλο προεδριλίκι; ἐσκέφθην).

— Τί εἶπατε, πάτερ; Πρόεδρος τῶν προσκόπων; Αὐτό, ὁμολογῶ, δὲν τὸ καταλαβαίνω, εἶπεν ἔκπληκτος ὁ φίλος μου κ. Θώδας.

Καὶ ὁ αἰδεσιμώτατος Παπαῖ - Νικόλαος ἐσυνέχισε:

— Ὁ Σεβασμιώτατος εἶναι ὁ οὐσιαστικὸς ἰδρυτὴς τοῦ Προσκοπισμοῦ ἐν Λέσβῳ. Διότι, ἀφ' ἧς ἐκεῖνος ἀνέλαβε τὴν προεδρίαν τοῦ Τοπικοῦ Συνδέσμου, τὸ 1930, ὑπάρχει καὶ δρᾶ Προσκοπισμὸς εἰς τὴν νῆσον μας.

Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ τῆς συνομιλίας μας, κατέφθασεν ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος. Οἱ πρόσκοποι τὸν ὑπεδέχθησαν εἰς στάσιν προσοχῆς εἰς τὴν ἐξωτερικὴν εἴσοδον τοῦ μεγαλοπρεποῦς Ναοῦ, ὁμοῦ μετὰ τοῦ Κλήρου καὶ τῶν προυχόντων. Καί, μετὰ τὸ πέρας τῆς Θείας Λειτουργίας, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος, οἱ πρόσκοποι καὶ οἱ νέοι τῆς Ἀγιάσου συνῆλθον εἰς τὰ γραφεῖα τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ καὶ ἵδρυσαν τὸ Παράρτημα τῆς κωμοπόλεως.

Ὁ θαυμάσιος Ποιμενάρχης, ἔμπλεος ἀπὸ εὐχαρίστησιν, δίδων πρῶτος τὸ καλὸν παράδειγμα, κατέθεσεν εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ Παραρτήματος τὸ πρῶτον κεφάλαιον ἐκ δραχ. 1000, ὡς προσωπικὴν του εἰσφοράν, τὴν ὁποίαν ἠκολούθησαν καὶ ἄλλαι, μεταξὺ δὲ τῶν πρῶτων ἡ γενναιοτάτη τοῦ ἐξ Ἀμερικῆς ὁμογενοῦς κ. Χριστοφίδη.

Ἀπὸ τὸ Παράρτημα τῶν Προσκόπων Μυτιλήνης ἠρύσθη τὰς ἀκολουθούσους πληροφορίες σχετικῶς μὲ τὴν δρᾶσιν τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, ὡς Προέδρου τοῦ «Προσκοπικοῦ Συνδέσμου» Μυτιλήνης.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΩΜΑ

Ἡ πρὸς τὸ Σῶμα Ἑλλ. Προσκόπων Λέσβου, παρεχομένη ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου, ἐξ ἰδίων του, οἰκονομικὴ ἐνίσχυσις, συνίσταται εἰς τὰ ἑξῆς:

- 1) Πληρωμὴν ἠλεκτροφωτισμοῦ Λέσχης Μυτιλήνης.
- 2) » ἐξόδων ἐπισκευῆς » »
- 3) Δαπάνην ἰδρύσεως νέων τοπικῶν ἐφορειῶν εἰς τὴν νῆσον.
- 4) Δαπάνην κατασκευῆς στολῶν.

5) Δαπάνην μετακινήσεως βαθμοφόρων εἰς Ἀθήνας πρὸς παρακολούθησιν διαφόρων προσκοπικῶν σχολῶν.

6) Ἐπιχορήγησιν ἐξ ἰδίων καὶ διὰ σημαντικῶν ποσῶν, τῆς ἐτησίως θερινῆς κατασκηνώσεως τοῦ Σώματος, ἡ ὁποία λειτουργεῖ ἐν Νεαπόλει Μυτιλήνης καθ' ἕκαστον Αὐγουστον καὶ ἔχει δύναμιν 150 - 200 βαθμοφόρων καὶ προσκόπων.

Ὁ Σεβασμιώτατος, πλὴν τῶν συνεδριάσεων τοῦ Τοπικοῦ Προσκοπικοῦ Συνδέσμου Μυτιλήνης, τῶν ὁποίων προεδρεύει, παρί-

ΜΥΤΙΛΗΝΗ 1950. — Ἡ ἀπονομή τοῦ Μεταλλίου τῶν Φίλων τοῦ Προσκοπισμοῦ εἰς τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον.

σταται εἰς : 1) ἐγκαίνια νέων Προσκοπικῶν Λεσχῶν, 2) ὀρκωμοσίας προσκόπων, 3) εἰς τὸν ἐτήσιον ἀγιασμόν, 4) εἰς προσκοπικὰς διαλέξεις, 5) εἰς θεατρικὰς προσκοπικὰς παραστάσεις, 6) εἰς προσκοπικὰς τελετὰς καὶ ἐπιδείξεις, 7) εἰς ἀπονομὰς παρασήμων καὶ βραβείων καὶ 8) ἐπιθεωρεῖ τμήματα ὑπαίθρου.

Φροντίδι τοῦ Σεβασμιωτάτου, συνεπικουρουμένου ὑπὸ τοῦ Περ/κοῦ Ἐφόρου Προσκόπων Λέσβου κ. Δημ. Κλήμη, ἰδρύθησαν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1950 καὶ ἐντεῦθεν, προσκοπικὰ τμήματα εἰς τὰ κάτωθι χωρὰ τῆς Λέσβου :

1) Πολιχνῖτος, 2) Πλωμάρι, 3) Πλαγιά, 4) Γέρα, 5) Ἁγία Παρασκευή, 6) Μόρια, 7) Πάμφιλα, 8) Καλλονή, 9) Ἀγιάσος, 10) Μήθυμνα.

Ἀναγνωρίζοντες καὶ ἐκτιμῶντες βαθύτατα, ὡς θὰ ἴδωμεν, οἱ Πρόσκοποι Μυτιλήνης, τὴν πρωτοφανῆ εἰς ἔκτασιν ἠθικὴν καὶ ὑλικὴν ἐνίσχυσιν, τὴν ὁποῖαν μὲ προθυμίαν τοῖς παρέχει ἐπὶ ὀλόκληρον τέταρτον αἰῶνος ὁ ὑπέροχος Ἱεράρχης, ἐπρότειναν τὸ 1950 εἰς τὸ Κεντρικὸν Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Σώματος Ἑλλήνων Προσκόπων, τελοῦν ὑπὸ τὴν Γενικὴν Ἀρχηγείαν τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως Παύλου, τὴν ἀπονομὴν εἰς τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον τοῦ «Μεταλλίου τῶν Φίλων τοῦ Προσκοπισμοῦ», τὸ ὁποῖον τοῦ ἀπενεμήθη τὸν Νοέμβριον τοῦ 1950.

Ἀξίζει, πράγματι, τὸν κόπον νὰ λάβῃ ὁ ἀναγνώστης γνῶσιν τοῦ περιεχομένου τῆς προτάσεως, εἰς τὴν ὁποῖαν περιγράφεται ἡ μοναδικὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Προσκοπισμοῦ, πολὺπλευρος δρᾶσις ἐνὸς Ἱεράρχου, ὡς καὶ τὰ αἰσθήματα τῶν Προσκόπων πρὸς τὸ πρόσωπόν του.

Ἐν Μυτιλήνῃ, 5 Μαΐου 1950.

Ὁ προτεινόμενος σήμερον Μητροπολίτης Μυτιλήνης ὑπῆρξεν ἀπὸ τῶν πρώτων ἐτῶν τῆς ἰδρύσεως τοῦ Σ.Ε.Π. ἔνθερος ὑποστηρικτὴς καὶ γενναῖος μαχητὴς εἰς τὰς κακοβούλους κατὰ τοῦ Σώματος ἐπιθέσεις. Πρὸ τῆς διαλύσεως τοῦ Σ.Ε.Π. ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως Μεταξᾶ, ὑπῆρξε Πρόεδρος τῆς διοικήσεως τοῦ Σώματος Ἐπιτροπῆς. Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν, ὅτε ἡ κατάστασις ἤρχισε τακτοποιουμένη, παρὰ τὸν φόρτον τῶν ἐργασιῶν τόσο τῆς Μητροπόλεως ὅσον καὶ τῶν πολυαρίθμων Συλλόγων καὶ Ἰδρυμάτων, εἰς ἃ μετέχει καὶ παρὰ τὴν γεροντικὴν του ἡλικίαν, ἤρχισε μετὰ πρωτοφανοῦς ζήλου τὰς ἐργασίας διὰ τὴν ἀνασύστασιν τοῦ Σ.Ε.Π. Συνεκρότησεν ἐπιτροπὴν ὑπὸ τὴν προεδρίαν του, τὴν ὁποῖαν ὠνόμασεν Ἐπιτροπὴν Ἀναουσιάσεως Προσκόπων, καλέσας δὲ παλαιοὺς ἀρχηγοὺς τοῦ Σώματος καὶ δι' ἀξιωματικῶν τοῦ Ναυτικοῦ, ἐπὶ τούτῳ μετακληθέντων, ἵδρυσε Σχολὴν βαθμοφόρων ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν Σχολὴ Φοινίκων. Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν ἐχορήγησε δύο αἰθούσας τοῦ μητροπολιτικοῦ μεγάρου. Εἰς τοὺς ἐξελεθόντας τῆς Σχολῆς ἀριστούχους βαθμοφόρους ἀνέθεσε τὴν ἴδρυσιν προσκοπικῶν τμημάτων. Ἰδρυσε τὸν Τοπικὸν Προσκοπικὸν Σύνδεσμον, ὁ ὁποῖος ὑφίσταται, τελῶν ὑπὸ τὴν προεδρίαν του.

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μυτιλήνης κ. Ἰάκωβος εἶναι ὁ πλεόν τῶν ἐνθέρμων ὑποστηρικτῶν τοῦ Σώματος καὶ ὁ κυριώτερος οἰκονομικὸς ἐνίσχυτής του.

Ἡ μεγάλη πρὸς τὸ Σ.Ε.Π. ἀγάπη του τυγχάνει γνωστὴ ἀνα πᾶσαν τὴν Λέσβον, αἱ δὲ μεγάλαι ἐξυπηρετήσεις, ἃς προσέφερε καὶ προσφέρει εἰς τὸ Σῶμα, τὸν καθιστοῦν ἕνα τῶν μεγαλειτέρων ὑποστηρικτῶν του.

Διὰ τοὺς ἀνωτέρω λόγους εἰσηγοῦμαι τὴν ἀπονομὴν τοῦ Μεταλλίου Φίλων Προσκοπισμοῦ εἰς Αὐτόν.

Ὁ Τοπικὸς Ἐφορος Μυτιλήνης

Δ. Ν. ΚΛΗΜΗΣ

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἀπονομῆς τοῦ Μεταλλίου τὸν Νοέμβριον τοῦ 1950,—γεγονὸς εἰς τὸ ὁποῖον οἱ Πρόσκοποι Μυτιλήνης ἀπέδωσαν ὑψίστην σημασίαν, διότι ἐθεώρησαν τὴν ἐπιβράβευσιν αὐτὴν ὡς ἀπόδειξιν ἐκδηλώσεως τῆς εὐγνωμοσύνης των πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος ἴσταται εἰς τὸ πλευρόν των ἐπὶ εἴκοσι πέντε ἔτη—τὸ Παράρημα Μυτιλήνης ἐκυκλοφόρησεν ἰδιαίτερον φυλλάδιον, ἐξ οὗ λαμβάνομεν ὠρισμένα χαρακτηριστικὰ ἀποσπάσματα :

Ὁ Μεγάλος Πατέρας τοῦ Λεσβιακοῦ λαοῦ μ' ὅλες τὶς ἐκδηλώσεις τῆς πολύμορφης δράσης Του δείχνει πὼς βασικὴ Του μέριμνα εἶναι ἡ εὐτυχία τοῦ ποιμνίου Του. Σὰν μοναδικὴ συνέπεια ἔρχεται ἡ φροντίδα Του γιὰ τὸ παιδί: Τὸν αὐριανὸ πατέρα καὶ οἰκογενειάρχην, τὸν στρατιώτη τῆς Εἰρήνης καὶ τοῦ πολέμου.

Ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ δέχεται τὴν Προεδρίαν τοῦ Τοπικοῦ Προσκοπικοῦ Συνδέσμου.

Σύμφωνα μὲ τὸ καταστατικὸ τοῦ Σώματος, ὁ Τ.Π.Σ. εἶναι Σύνδεσμος συμβουλευτικὸς καὶ φροντίζει γιὰ τὰ οικονομικὰ τοῦ Σώματος. Μὰ ὁ Μητροπολίτης Μυτιλήνης γιὰ τοὺς Προσκόπους τῆς Λέσβου δὲν εἶναι μονάχα ὁ Πρόεδρος τοῦ Τ.Π.Σ. Εἶναι ἡ Μορφή ποὺ κάτω ἀπὸ τὴν ἀπεριόριστη ἀγάπην Της καὶ τὴ φροντίδα Της ζῆ καὶ ἀναπτύσσεται ὁ Προσκοπισμὸς στὸ νησί μας.

Πάντα κοντὰ στοὺς Ἀρχηγούς καὶ στοὺς Ἐφόρους γιὰ τὴν ἐπίλυση καὶ τοῦ πιὸ ἀσήμαντου ζητήματος.

Εἶναι ὅ,τι καὶ γιὰ τὰ φυτὰ ὁ ἥλιος. Ὁ Προσκοπισμὸς ζῆ κι' ἀναπτύσσεται κάτω ἀπὸ τὸ φῶς καὶ τὴν ζεστασιά Του.

Λυπούμαστε ποὺ ὁ χῶρος δὲν μᾶς ἐπιτρέπει νὰ κάνουμε ἐδῶ μιὰ ἐκτενέστερη ἀνάλυση τῆς συμβολῆς Του στὴν ἀνάπτυξη τοῦ Προσκοπισμοῦ στὸ νησί μας. Ὡστόσο νομίζουμε ὅτι μὲ τὰ λίγα ταῦτα λόγια δίνομε μιὰ συνοπτικὴ εἰκόνα τοῦ τί εἶναι ὁ «Δεσπότης» γιὰ τοὺς Προσκόπους.

Εἰς ἀναγνώρισιν τῶν προσφερθεισῶν ὑπηρεσιῶν τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Σώματος ἀπένειμεν εἰς τὸν Σεβασμιώτατον τὸ ἀνώτατον προσκοπικὸν παράσημον τῶν «Φίλων τοῦ Προσκοπισμοῦ».

Στὸ πρόσωπό Του οἱ Πρόσκοποι βλέπουν τὸ ὑπέροχον παράδειγμα γιὰ μίμηση. Ἡ ζωὴ Του ἀποτελεῖ κανόνα ζωῆς γι' αὐτούς.

Οἱ Πρόσκοποι ταπεινὰ σκύβουν τὸ κεφάλι στὸ πέρασμά Του. Ἡ εὐγνωμοσύνη τους θὰ εἶναι αἰώνια».

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΣΥΝΤΡΟΦΙΑ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΝΕΩΝ,
ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΣ ΑΝΑΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΝΕΑΝΙΔΩΝ

Ἡ δημιουργικὴ προσπάθεια τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου ἐπεκτείνεται, ἐν συνεχείᾳ, ἐπὶ τοῦ μορφωτικοῦ θρησκευτικο-ἐθνικοῦ πεδίου.

Μετὰ τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα, τὰ ὁποῖα δροῦν μετὰ τῆς μαθητιώσης νεολαίας καὶ ἐπιτελοῦν θαύματα, ἡ προσοχὴ τοῦ ἀκαταπονήτου Ἱεράρχου ἐστράφη πρὸς τὴν ἐξωσχολικὴν νεότητα, πρὸς τοὺς ἐργαζομένους νέους καὶ νέας τῆς Μυτιλήνης.

Εἰς τὸν τομέα αὐτὸν τὰ πράγματα δὲν ἦσαν καθόλου ἐνθαρρυντικά. Ἡ νεολαία εἶχεν ἐγκαταλειφθῆ εἰς τὸ ἔλεος τῶν πρακτόρων τοῦ ἀναρχισμοῦ! Αἱ δυσμενέσταται, πραγματι, οἰκονομικαὶ συνθηκαί, ὑφ' ἃς ζῆ ὁ πολὺς λαὸς τῆς Μυτιλήνης, ἔχουν ἐπιφέρει ἀπὸ ἐτῶν εἰς τὰ πνεύματα βαθυτάτην σύγχυσιν.

Ἡ νέα γενεά, πληττωμένη καὶ αὕτη ἀπὸ τοὺς σκληροὺς βιωτικοὺς ὅρους, ποὺ συνάντᾳ ἀμέσως κατὰ τὰ πρῶτα τῆς βήματα εἰς τὴν ζωὴν, παρασύρεται, μοιραίως, εἰς τὴν δίνην τῆς πνευματικῆς συγχύσεως, ἐξοῦ καὶ ἡ παρατηρουμένη ἐκεῖ συνεχῆς αὔξεις τῶν ψηφοφόρων τῆς ἄκρας ἀριστερᾶς.

Τὸ Κράτος, ὅπως πάντοτε, θεᾶται ἀπαθέστατον τὴν συμφορὰν, χωρὶς ν' ἀντιδρᾷ, χωρὶς νὰ καταβάλλῃ τὴν παραμικρὰν προσπάθειαν ἀνακοπῆς τοῦ ρεύματος πρὸς τὸν ἀριστερισμὸν, διὰ μιᾶς αὐσιώδους βελτιώσεως τῆς ζωῆς τῶν «ἀποκλήρων» τῆς Μυτιλήνης.

Ἄλλοίμονον ἐὰν δὲν ὑπῆρχεν ὁ θαυμασιὸς Μητροπολίτης Ἰακώβος, ν' ἀντικαταστήσῃ τὸ Κράτος εἰς τὸ καθῆκον του πρὸς τὸν λαόν, νὰ δημιουργήσῃ τὴν ἄνευ προηγουμένου ὀργάνωσιν προστασίας τῆς υἰγείας τῶν πτωχῶν, νὰ ἐξασφαλίσῃ εἰς τοὺς πτωχοὺς νέους ἄφθονα μορφωτικὰ μέσα δημιουργίας τοῦ μέλλοντός των, νὰ προστατεύσῃ τὸ γῆρας καὶ τοὺς πένητας ἀπὸ τὴν πείναν καὶ τὰς ἀσθενείας, καὶ τὰς ἀπόρους νεάνιδας ἀπὸ τὰς σκληρὰς δοκιμασίας καὶ ἀντιξοότητος τοῦ σημερινοῦ κοινωνικοῦ βίου.

Ἐὰν δὲν ὑπῆρχεν εἰς τὴν Μυτιλήνην ὁ ἐξαίρετος Ἀρχιερεὺς, ἡ νῆσος θὰ εἶχεν, ἀπὸ μακροῦ χρόνου, ὀριστικῶς ἀπωλεσθῆ, διὰ τὴν Ἐθνικὴν Ἑλλάδα.

Αὐτὸ τὸ ἔργον ἐπετέλεσε καὶ ἐπιτελεῖ ἐκεῖ ὁ ἱστορικὸς Ἱεράρχης μὲ τὸν ὑψηλότερον πατριωτισμὸν. Ὅτι ὑγιὲς ὑπάρχει σήμερον εἰς τὴν νῆσον τῆς Σαπφοῦς, διεσώθη χάρις εἰς τὸν μόχθον του, εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς κοσμογονίας, ποὺ ἐδημιούργησεν ἡ φωτεινὴ του διάνοια!

Φυσικά, οὔτε καὶ ἐπὶ τοῦ μορφωτικοῦ πεδίου, τῆς καθοδηγήσεως καὶ διαφωτίσεως δηλαδή, τοῦ λαοῦ, κατεβλήθη ποτὲ ἡ ἐλαχίστη προσπάθεια ἐκ μέρους τῆς Πολιτείας ἢ ἄλλου τινὸς παράγοντος. Καὶ αὐτὸ τὸ σπουδαῖον ἔργον τὸ ἐπωμίσθη ἐξ ὀλοκλήρου ἡ Ἐκκλησία Μυτιλήνης.

Τὸ 1947 συνεστήθησαν αἱ Θρησκευτικαὶ Ὀργανώσεις Νεολαίας, ἡ «Χριστιανικὴ Συντροφιά Ἐργαζομένων Νέων», τὸ «Νεανικὸν Φῶς» καὶ ὁ «Χριστιανικὸς Ἀναμορφωτικὸς Ὀμιλος Νεανίδων», τῶν ὁποίων ἡ πολύπλευρος ἐθνικὴ, θρησκευτικὴ καὶ κοινωνικὴ δράσις ἐξαίρεται συχνότατα ἀπὸ τὰς στήλας τοῦ Τύπου, γεγονός, ὅπερ δεικνύει τὸ θαυμάσιον ἔργον, ποὺ συντελεῖται εἰς τὰς κοφάλας αὐτὰς τῆς ὑγιᾶς σκεπτομένης νεότητος.

Εἶναι λίαν ἐλπιδοφόρον τὸ θέαμα νὰ βλέπη κανεὶς τὰ θαυμάσια αὐτὰ παιδιὰ, νὰ διαθέτουν μὲ τὴν μεγαλυτέραν προθυμίαν τὸν ἐλεύθερον χρόνον των, διὰ νὰ παρακολουθοῦν ἀνελλιπῶς τὰς ἐβδομαδιαίας ἐθνικὰς καὶ θρησκευτικὰς διδασκαλίας τῶν θεολόγων τῆς Μητροπόλεως καὶ τὰς εἰδικὰς θεατρικὰς παραστάσεις, ποὺ δίδονται εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, καὶ νὰ ἐπιδίδονται μὲ φλογερὸν ἐνθουσιασμὸν εἰς πράξεις φιλανθρωπίας, τῶν ὁποίων οἱ πόροι προέρχονται ἀπὸ ἰδικὰς των συνδρομὰς καὶ ἀπὸ τὰς εἰσπράξεις τῶν θεατρικῶν παραστάσεων, τῶν ὀργανουμένων, διὰ τὸν σκοπὸν αὐτόν.

Ὁ Τύπος τῆς Μυτιλήνης τοὺς ἐπαινεῖ συχνότατα. Ἴδου τί ἔγραφε τὸ «Στέμμα» εἰς τὸ φύλλον του τῆς 25ης Φεβρουαρίου 1952 :

Τὴν Κυριακὴ εἶδαμε καὶ τὴν «Χριστιανικὴ Συντροφιά Ἐργαζομένων Νέων» στὴν παράσταση ποὺ ἔδωσε στὴν αἴθουσα τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Παιδιὰ ποὺ τὰ βλέπομε κάθε μέρα στὴν ἀγορὰ μὲ τὴν ποδιά τῆς δουλειᾶς καὶ τὰ ἐργαλεῖα στὰ χέρια, εἶδαμε νὰ παίζουν ἔτσι, ποὺ δὲν περιμέναμε. Ἀκούσαμε τὰ τραγούδια τους ποὺ φανέρωναν ἀγάπη στὴ δουλειά, ἐνθουσιασμὸ στὴ Χριστιανικὴ κίνηση καὶ ἐλπίδα στὸ μέλλον μιᾶς καινούργιας Χριστιανικῆς Ἑλλάδος.

Ἡ ὀργάνωσις των ὀφείλεται στὸ θερμὸ ἐνδιαφέρον τῆς Μητροπόλεως μας νὰ περιλάβῃ στὴ Χριστιανικὴ ζωὴ ὅλες τίς τάξεις τῆς νεολαίας, ἐνδιαφέρον τὸ ὁποῖον μὲ τόσο θερμὰ λόγια ἐξεδήλωσεν ὁ Σεβασμ.

Μητροπολίτης μας, άπευθυνόμενος στα παιδιά τής Χριστιανικής Συντροφιάς Έργαζομένων.

Παραβλέποντας μερικές έλλείψεις στο παίξιμο τών παιδιών, όμολογώ πώς ή έορτή τους δέν ήταν μιá άπλη ψυχαγωγία, αλλά και διδασκαλία, και τó πρώτο σκέτς «Έσθήρ», έργο του δασκάλου τους θεολόγου κ. Γ. Σωτηρίου, και τó δεύτερο «Ξύλα κούτσουρα» ήταν σωστές διδασκαλίες.

Τους εύχόμαστε καλή πρόοδο στην πνευματική τους προσπάθεια»

Πρώτος διευθυντής τής Όργανώσεως υπήρξεν ό πατήρ Έμμ. Μυτιληναίος, κατά τά έτη 1947-1949. Τό έργον του συνεχίζει, υπό την

άμεσον καθοδήγησιν και επίβλεψιν του Μητροπολίτου Ιακώβου, με άριστα, άληθώς, άποτελέσματα, ό Διευθυντής του «Ποιμένος» κ. Γ. Σωτηρίου.

Όσον άφορά τήν όργάνωσιν του Χριστιανικού Αναμορφωτικού Όμίλου Νεανίδων, τόν όποιον άποτελούν, κατά τó πλεϊστον, έξωσχολικαί κορασίδες και σπουδάστριαι τής Παιδαγωγικής Άκαδημίας, μόνον έπά'νους ήμπορεϊ κανεις νά έχη.

Ό Τύπος τής Μυτιλήνης έξαιρει συχνότατα τó θαυμάσιον έργον της. Είς τόν «Δημοκράτην» τής 7ης Ιανουαρίου του τρ. έτους εύρίσκομεν τήν άκόλουθον περιγραφήν τής δράσεώς της :

Ό Μητροπολίτης Ιάκωβος περιστοιχόμενος από μέλη του Χριστιανικού Αναμορφωτικού Όμίλου Νεανίδων.

Οι καλές και φιλότιμες κοπέλες που άποτελούν τόν Χριστιανικό Αναμορφωτικό Όμιλο που

τελει υπό την καθοδήγησιν του θεολόγου καθηγητού κ. Δημ. Λινου, είναι καιρός τώρα που μάς έδωσαν δείγματα τής άγάπης τους για τους συνανθρώπους των.

Έτσι και στην τελευταία τους προσπάθεια με την εύκαιρία τών μεγάλων έορτών τής Χριστιανοσύνης, πέτυχαν νά δώσουν τή χαρά και τή ζεστασιά στα πιό φτωχά παιδιά τής Μυτιλήνης. Μάζεψαν μαλλι από γνωστούς και φίλους, και τά ίδια αυτά κορίτσια στρώθηκαν στη δουλειά κι' έπλεξαν από ένα πουλόβερ. Με τά μικρά δέ έσοδα του πενιχρού τους ταμείου, άγόρασαν φανελλίτσες, κάλτσες και γλυκίσματα, και τήν περασμένη Παρασκευή τά μοίρασαν. Τριάντα φτωχά παιδάκια πήραν

ἀπὸ ἓνα δέμα μὲ ἓνα πουλόβερ, μιὰ φανελλίτσα, ἓνα ζευγάρι κάλτσες, ἓνα χαρτί γλυκὰ κι' ἓνα μπαλόκι. Ἀκόμα δόθηκαν ἄλλα τριάντα δέματα σὲ φτωχὰ κοριτσάκια μὲ περιεχόμενον ἓνα φουστανάκι, ἓνα πουλόβερ, ἓνα ζευγάρι κάλτσες καὶ γλυκὰ, τὰ ὁποῖα ἀγόρασεν ὁ θεολόγος καθηγητὴς κ. Γ. Σωτηρίου ἀπὸ τὰ ἔσοδα τῆς ἐκδόσεως τοῦ τελευταίου βιβλίου του «Ὁ Ἅγιος Θεόδωρος».

Ἦταν ἀπερίγραπτη ἡ χαρὰ τῶν μικρῶν ὅταν ἔπαιρναν στὰ χέρια τους τὸ δέμα ποὺ τὰ χάρισε λίγη ζεστασιά, λίγη χαρὰ, μιὰ εὐχαρίστηση. Στὴν τελετούλα ποὺ δόθηκε στὴν αἴθουσα τῆς Ἀποστ. Διακονίας καὶ πρὶν τὴ διανομὴ τῶν δεμάτων, πῆραν μέρος ὅλα τὰ κορίτσια τοῦ Ὁμίλου

Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος μετὰ τοῦ ἀειμνήστου Γεωργίου Μαντζαβίνου Διοικητοῦ τῆς Ἐκδοτικῆς Τραπεζῆς.

μὲ τραγούδια καὶ ἀπαγγελίες, μικροὶ δὲ μαθηταὶ καὶ μαθήτριά του Λεσβίου Κολλεγίου ἀπέδωσαν μὲ χάρι δυὸ ἐπίκαιρα σκέτς.

Ἀξίζει κάθε ἔπαινο ἢ ὠραία αὐτὴ προσπάθεια τῶν κοριτσιῶν τοῦ Χριστιανικοῦ Ἀναμορφωτικοῦ Ὁμίλου Νεανίδων καὶ τῶν θεολόγων κ. κ. Δ. Λινοῦ καὶ Γ. Σωτηρίου.

Ποῖαν, ὑψίστην, ἀληθῶς, ἀποστολὴν ἐπιτελοῦν αἱ δύο αὐταὶ Ἐθνικο - Θρησκευτικαὶ Ὀργανώσεις μεταξὺ τῆς ἐξωσχολικῆς νεολαίας Μυτιλήνης, τὸ ἀντιλαμβάνονται μόνον ἐκεῖνοι ποὺ ζοῦν μέσα εἰς αὐτὸ τὸ κοχλάζον ἠφάιστειον τοῦ μίσους, τὸ ὁποῖον ἀπειλεῖ νὰ

καταστρέψη τὰ πάντα μίαν ἡμέραν, ἐὰν ἡ Πολιτεία δὲν λάβῃ ἐγκαίρως ἀποφασιστικὰ μέτρα θετικῆς βελτιώσεως τῆς ἀθλιεστάτης οἰκονομικῆς θέσεως τοῦ πενομένου πληθυσμοῦ τῆς.

Ἐν τῷ μεταξύ, χάρις εἰς τὴν κατὰ πάντα λόγον ἀξιέπαινον αὐτὴν προσπάθειαν τοῦ προνοητικοῦ Ἱεράρχου, ἑκατοντάδες νέοι καὶ νέαι συγκρατοῦνται εἰς τὸν δρόμον τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Πατρίδος.

Καὶ θὰ συνεχίζεται αὐτὸ ὅσον ἀκόμη θὰ ἔχωμεν κοντὰ μας τὸν θαυμάσιον Μητροπολίτην Ἰάκωβον. Ὅταν τὸν χάσωμε, μόνον ὁ Θεὸς γνωρίζει τί θὰ γίνῃ. Ὅσον διάστημα, ὅμως, θὰ εὐρίσκεται εἰς τὴν ζωὴν, μέχρι τῆς τελευταίας του πνοῆς, θὰ προσφέρῃ ὅλον ἐν νέας εὐεργεσίας πρὸς τὸ ποίμνιόν του, πρὸς τὴν νεολαίαν τῆς Ἐπαρχίας του, ἢ ὅποια ἀπορροφᾷ τὴν σκέψιν του καὶ ἔχει ὀλόκληρον τὴν στοργὴν του.

Ταῦτα, δὲν εἶναι λέξεις κεναί. Πελώρια χειροπιαστὰ ἔργα παρέχουν τὴν ἀπόδειξιν τῆς στοργῆς του. Παρακολουθήσατε τὸν σήμερον εἰς τὴν προκεχωρημένην ἡλικίαν του, μέσα εἰς ἕνα ἀσυλλήπτως φοβερὸν φόρτον ἐργασίας καὶ εὐθυνῶν, ἰδέτε τὸν ὅτι ἐργάζεται καὶ μοχθεῖ διὰ τὴν ἴδρυσιν ἑνὸς νέου Ἰδρυμάτος διὰ τὴν νεολαίαν, τὴν «Οἰκοκυρικὴν Ἀγροτικὴν Σχολὴν Ἐρεσοῦ», ἣτις θὰ εἶναι ἐτοίμη πρὸς λειτουργίαν τὸ προσεχὲς ἔτος.

Ἄραγε, μὲ τὸ νέον αὐτὸ Ἰδρυμα, θὰ κλείσῃ ὁ κύκλος τῶν προσφορῶν του πρὸς τὴν νέαν γενεάν τῆς Ἐπαρχίας του; Θὰ παραδεχθῆ, ἐπὶ τέλους, ὅτι ἐξεπλήρωσε τὸ καθῆκον του, τὴν ἀποστολὴν του; Ὅσοι τὸν γνωρίζουν βαθύτερα, ἀπαντοῦν ὅτι ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος θὰ δημιουργῆ ἕως τὴν ὑστάτην πνοὴν τῆς ζωῆς του. Καὶ ἡ τελευταία σκέψις του θὰ εἶναι ἀφιερωμένη εἰς τὰ ἀγαπημένα του παιδιά!

ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑ

Ἀθήνησι, τῆ 16ῃ Μαρτίου 1956

«Σεβασμιώτατε ἐν Χριστῷ ἀδελφέ.

Πρὸς ἀνταπόκρισιν Ὑμῶν εἰς τὰ ποικίλα πνευματικὰ καὶ ποιμαντικὰ Ὑμῶν καθήκοντα, τὰ ἐξικνούμενα μέχρις ὀλοκληρωτικῆς μερίμνης Ὑμῶν διὰ τὸ ἀπειράριθμα Φιλανθρωπικὰ καὶ εὐαγῆ Καταστήματα τῆς Ἐπαρχίας Ὑμῶν, ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐνήργησε παρὰ τῷ Ὑπουργείῳ Θρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας, διὰ τὴν ἔκδοσιν εἰδικοῦ Νόμου, δι' οὗ νὰ χορηγηθῆται Ὑμῖν Βοηθὸς Ἐπίσκοπος».

(Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 431/1956 ἐγγράφου Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὸν Μητροπολίτην Ἰακώβου).

«Οἱ μεγάλοι ἄνδρες εἶναι μεγάλοι μόνον διότι δημιουργοῦν καὶ ἀφήνουν Ἰδρύματα εἰς τὴν ἀνθρωπότητα».

ΝΑΠΟΛΕΩΝ

Κάθε ἔργο ἔχει τὸν λόγον του, τὴν αἰτίαν του, ἓνα κίνητρον, ποὺ παρώτρυνε τὸν δημιουργόν του εἰς τὴν σύλληψιν τῆς ἰδέας καὶ τὴν πραγμάτωσίν της.

Διὰ τὴν κοσμογονίαν τῆς Μυτιλήνης εἰς τὸν τομέα τῆς Φιλανθρωπίας, ὑπάρχουν δύο ἐξηγήσεις: αἱ ὑφιστάμεναι ἐκεῖ μεγάλαι ἀνάγκαι καὶ τὸ πάθος τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου διὰ τὴν φιλανθρωπίαν, συνδυασμένον μὲ μεγαλοφυᾶ σκέψιν, μὲ ἀδάμαστον θέλησιν καὶ τὸ θεῖον προνόμιον νὰ διακατέχεται ἀπὸ τὴν ἱεράν φλόγα τῆς δημιουργίας.

Τὸ πάθος τοῦ αὐτοῦ πρὸς τὴν φιλανθρωπίαν, τὸν ἀκολουθεῖ ἀπὸ τῆς πρώτης παιδικῆς ἡλικίας του : Πτωχὸ παιδί ὁ ἴδιος, ἠρέσκετο νὰ χαρίζῃ εἰς τοὺς μικροὺς φίλους τοῦ ὅ,τι οἱ ἄλλοι τοῦ ἔδιδον διὰ νὰ τὸν βοηθήσουν, χωρὶς, ἀσφαλῶς, καὶ νὰ ἔχη συνείδησιν τῆς πράξεώς του. Ἦτο μία ἔντονος ἐσωτέρα παρόρμησις, ἡ ὁποία ἀπλῶς τὸν ηὐχαρίσκει. Ὅταν ἐμεγάλωσεν, ἀπέκτησε, πλέον, συνείδησιν τοῦ τί ἔπραττε, ποίαν σημασίαν καὶ ἔννοιαν εἶχεν ἡ τάσις του νὰ δίδῃ εἰς τὸν πλησίον. Ἐξ αὐτοῦ ἐξηγεῖται διὰ ποῖον λόγον δὲν κατώρθωσε ποτὲ ν' ἀποκτήσῃ δεύτερον ράσον.

Εἰς τὴν Σμύρνην καὶ εἰς τὴν Ἀλβανίαν διέθεσε, κυριολεκτικῶς, τὸν ἑαυτόν του εἰς τὴν ὀργάνωσιν καὶ τὴν ἄσκησιν τῆς φιλανθρωπίας. Νεαρὸς ἀκόμη ἔφηβος, τὸ 1903, ἐκλήθη ἀπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ γνωστοῦ περιοδικοῦ «Ὁ Ἱερὸς Πολύκαρπος» τῆς Σμύρνης, νὰ συμμετάσχη τῆς συντάξεώς του. Τὸ πρῶτον ἄρθρον τοῦ ἀφορᾷ τὸ θέμα τῆς φιλανθρωπίας. Εἶναι, βεβαίως, πρωτόλειον, ἀλλ' ἀποτελεῖ ἀληθὲς «ντοκουμέντο» ἐρμηνείας τῆς καρδίας τοῦ Ἱεράρχου καὶ συμβάλλει σοβαρῶς εἰς τὴν ἐξήγησιν τοῦ μεγάλου φιλανθρωπικοῦ ἔργου τοῦ ἐν Μυτιλήνῃ, εἰς τὴν ὁποίαν ἐδημιούργησε τὰ φημισμένα καθιδρύματα, ὅμοια πρὸς τὰ τῆς Σμύρνης. Διὰ νὰ ἰδρυθῶν, ὅμως, ἐκεῖνα, ἐχρειάσθη ὁ μόχθος πολλῶν γενεῶν, ἐνῶ ὁ πλοῦτος τῶν ἰδρυμάτων τῆς Μυτιλήνης εἶναι δημιούργημα ἑνὸς μόνου ἀνθρώπου.

Ἴδου τὸ ἄρθρον :

ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑ

Ἡ τοῦ ἀδύτου ἡλίου ἀνατολή, ἀπὸ τῶν δροσερῶν τῆς Γαλιλαίας ὀρέων ἐπιφανεῖσα, τὴν ζοφεράν τῆς ἀθείας ἀχλὺν διεσκέδασε καὶ γλυκυτάτου φωτὸς ἀκτίνας, ἐν τάχει τὴν οἰκουμένην διαδραμούσας, ἀθρόον ἀνὰ τὴν ὑφήλιον πᾶσαν ἐξέπεμψεν. Οἱ τῆς πολυθείας βωμοὶ ἅμα τῇ ἐπιτολῇ τῆς ἐπιφανοῦς τοῦ Κυρίου ἡμέρας σύσσωμοι συσσειόνται καὶ πρόρριζα ἀπὸ τῶν θέσεων αὐτῶν ἀποσπῶνται, αἱ δὲ θεότητες τοῦ Καπιτωλίου φρίττουσι φρίκην φρικώδη ἐπὶ τῇ ἀναποδράστῳ αὐτῶν συμφορᾷ.

Νέοι δὲ καὶ ὠραῖοι βωμοὶ ἀνὰ σύμπασαν τὴν ὑπ' οὐρανὸν ἀνεγείρονται καὶ ἐν ταῖς καρδίαις τῶν τοῦ Κυρίου ὁπαδῶν ἰδρύονται, τὰ τέως ὑπνώττοντα εὐγενῆ αἰσθήματα ὑπεγείρονται, καὶ δαψιλεῖς καὶ εὐχυμοὶ καρποὶ τῇ τλήμονι ἀνθρωπότητι ἀποδίδονται. Ὁ πῆξας ἐξ ἀλιέων τὴν πρωτόγονον Ἐκκλησίαν Αὐτοῦ, ὁ ταπεινὸς καὶ πρᾶος τὴν καρδίαν Θεάνθρωπος Ἰησοῦς, ὁ πολλαχοῦ καὶ πολλάκις διαβεβαιώσας τοὺς ἀκροατὰς Αὐτοῦ, ὅτι ἡ «Βασιλεία Αὐτοῦ οὐκ ἦν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου», εἰς ἕν καὶ μόνον, ὡς πρὸς πολικὸν ἀστὲρα, ἐνητένιζε καθ' ὅλον τὸν ἐπὶ γῆς πανάγιον Αὐτοῦ βίον ! πῶς ν' ἀποσπογγίσῃ καὶ ἀπομάξῃ πλείονα δάκρυα ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς ἐν φλογιζούσῃ καμίνῳ τῶν συμφορῶν τηκομένης καὶ δαπανωμένης ἀνθρωπότητος, Ἰδρυσε, λοιπόν, μέγαν καὶ

τεράστιον βωμόν τῆς Φιλανθρωπίας, ὑψούμενον καὶ ἐπαιρόμενον ὡς αἱ κέδροι τοῦ Λιβάνου καὶ ἄχρις αὐτοῦ τοῦ ὑποποδίου τοῦ θρόνου τῆς τοῦ Θεοῦ Μεγαλειότητος ἐξικνούμενον. Ἡ γλυκυτάτη θρησκεία Αὐτοῦ, ἢ κατ' ἐξοχὴν θρησκεία τοῦ γλυκασμοῦ τῆς ζωῆς καὶ τῆς παρηγορίας καὶ τῆς ἐνισχύσεως, δύναται τις εἰπεῖν ἀδιστακτικῶς, ὅτι πρώτη ἀνήγειρε καὶ ἐστερέωσεν ἐπὶ βάσεων ἀσφαλῶν τὸν βωμόν τοῦτον, διότι αἱ πρότερον θρησκείαι, καὶ οὐτὰ τὰ ἐκλεκτότερα καὶ φιλοσοφικώτερα συστήματα τῆς πολιᾶς ἀρχαιότητος ἢ ὅλως ξένα καὶ ἀλλότρια πρὸς τὴν ὑψίστην καὶ βαρυσήμαντον ἀρετὴν ταύτην ἐτύγχανον ἢ ὅλως ἀτελῶς καὶ μεμερισμένως περὶ αὐτῆς ἐσκέπτοντο. Ἕλληνές τε καὶ Ῥωμαῖοι, Ἰουδαῖοι καὶ ἄλλοι λαοί, παρὰ τὸ χάριεν ἐν πολλοῖς καὶ φωτοβόλον καὶ μεγαλοπρεπὲς τῆς θρησκείας αὐτῶν, ἀντικείμενα κατακτήσεως μόνον καὶ ἐκμεταλλεύσεως διέβλεπον ἐν τοῖς ὁμοίοις πρὸς αὐτοὺς πλάσμασι τοῦ Θεοῦ. Ἄλλ' ὁ Χριστιανισμὸς ἀνύψωσε τὴν Φιλανθρωπίαν εἰς ὑψίστον ἠθικὸν καὶ κοινωνικὸν καθῆκον, προβαλλόμενος ταύτην ὡς τὸ μόνον καὶ ἀκρίβιστατον γνῶρισμα τῆς πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπης. «Ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ὃν ἐώρακε», βοᾷ ὁ τῆς θεολογίας ὑψηλῆς ἀετὸς καὶ βαθυρρήμων Ἰωάννης, «πῶς τὸν Θεὸν ὃν οὐχ ἐώρακε δύναται ἀγαπᾶν;» Οὕτω δὲ ἡ πρώτη καὶ ἀρτισύστατος τότε Χριστιανικὴ κοινωνία εὐθύς ἀπ' ἀρχῆς ἐν ἔτι ἐπεπόθει καὶ ἐπεζήτη τὴν ἀπαλλαγὴν τῶν ἀπανταχοῦ μελῶν αὐτῆς ἀπὸ πάσης κακουχίας καὶ ἀπὸ πάσης θλίψεως καὶ στερήσεως. Καὶ ἐν μὲν τοῖς Ἱεροσολύμοις «τοῦ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχὴ μία... καὶ ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά... διεδίδετο δὲ ἐκάστῳ καθότι ἂν τις χρεῖαν εἶχε» (Πράξ. Δ' 32, 33 καὶ 35).

Οἱ δὲ ἐν τῇ διασπορᾷ ἐν μέσῳ τῶν Ἐθνικῶν καὶ τῶν Ἰουδαίων διαβιοῦντες Χριστιανοὶ κατήριζον τὰς «λογίας»⁽¹⁾ καὶ ἀμιλλώμενοι ἐξεδήλουν δι' ἐράνων καὶ βοηθειῶν τὴν πολλὴν ἀγάπην, ἣν ἔτρεφον πρὸς τὴν μητέρα τῶν Ἐκκλησιῶν, Σιών τὴν ἁγίαν, φροντίζοντες, ὅπως μὴ πάσχωσι καὶ ταλαιπωρῶνται οἱ πτωχοὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν. Καὶ οἱ τῶν μετέπειτα δὲ χρόνων Χριστιανοί, παρὰ τῶν προγόνων αὐτῶν τὴν τῆς Φιλανθρωπίας ἀρετὴν κληρονομοῦντες καὶ ταύτην ἐν ταῖς πρὸς ἀλλήλους σχέσεσιν ἐνασκοῦντες, ἀείποτε ἐδείκνυντο πρόθυμοι, ὅπως εὐεργετῶσι καὶ ἀνακουφίζωσι τοὺς κακουχομένους ἀδελφοὺς αὐτῶν. Ἀλλὰ καὶ οἱ Χριστιανοὶ τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων εἶπερ τινές καὶ ἄλλοι ἐνθέρμως καὶ ἀξιεπαίνως ὅση αὐτοῖς δύναμις ἐπιτελοῦσι τὰ ὑπὸ τῆς Φιλανθρωπίας ἐπιβαλλόμενα αὐτοῖς καθήκοντα.

Τεκμήρια τῶν λεγομένων ἕστωσαν τὰ ἐκασταχοῦ Νοσοκομεῖα, Γηροκομεῖα, Ὁρφανοτροφεῖα, Βρεφοκομεῖα, ἀγαθοεργοὶ Ἀδελφότητες, συσσίτια καὶ τᾶλλα τοιαῦτα εὐεργετικὰ καὶ φιλανθρωπικὰ καθιδρύματα, ἅτινα συντηροῦσι τὸ μὲν τὰ εὐρῶστα βαλάντια τῶν ζαπλοῦτων, τὸ δὲ αἱ εὐτελεῖς, ἀλλὰ μέγα ἰσχύουσαι προσφοραὶ τῶν πτωχῶν. Εἰς τὴν πρώτην δὲ γραμμὴν τῶν τοιούτων εὐαγῶν καθιδρυμάτων καταλέγονται τὰ σεμνώματα τῆς ὠραίας Σμύρνης, τῆς λαμπρᾶς ταύτης καὶ φιλανθρώπου μεγαλουπόλεως. Τὸ Ταμεῖον τῶν πτωχῶν, τὸ Ὁρφανοτροφεῖον, τὸ Βρεφοκομεῖον, ἢ Φιλόπτωχος Ἀγαθοεργὸς Ἀδελφότης τῶν Κυριῶν, ἢ Ἀδελφότης «Ὁρθοδοξία» καὶ τόσα ἄλλα σεμνὰ καταφύγια τῶν ταλαιπωρου-

(1) Ἔρανος ἢ συνεισφορά.

μένων, ὡς ἄλλοι πολύτιμοι μαργαρίται κοσμοῦσιν ἐπιφθόνως τὸ εδεργετικὸν τῆς Σμύρνης διάδημα. Ἄλλ' ἐκεῖνο, ὅπερ ἐξόχως τιμᾶ τὴν Σμύρνην καὶ τὸν ὁμογενῆ αὐτῆς πληθυσμὸν ὑπὸ ἔποψιν Φιλανθρωπίας, εἶναι τὸ Γραικικὸν Νοσοκομεῖον αὐτῆς, ὅπερ, προαγόμενον καὶ μεγαλυνόμενον ὁσημέραι, τείνει νὰ καταλάβῃ τὴν προσήκουσαν αὐτῷ θέσιν ἐν τῇ καθόλου φιλανθρώπῳ δράσει τῆς Ἀνατολῆς. Ὅμαδες ἀπόρων ἀσθενῶν οὐ μόνον ἐκ Σμύρνης, ἀλλὰ πολλαχόθεν προσερχόμενοι ἐν αὐτῷ, καθ' ἐκάστην εὐλογοῦσι καὶ μακαρίζουσι τὴν φιλάνθρωπον ὁμογένειαν, περιθαλπόμενοι ὑπὸ τὴν στέγην αὐτοῦ καὶ παρηγορούμενοι καὶ ἀνακουφιζόμενοι καὶ εὐρίσκοντες ἀνάπαυσιν ἀπὸ τοῦ φοβεροῦ καὶ ἀφορήτου ἀγῶνος τῆς ἀνεχείας καὶ τῆς στερήσεως.

Ὡ! εὐδαίμονες καὶ τρεῖς αἱ ψυχαὶ τῶν ἀοιδίμων Ἰδρυτῶν τοῦ ἱεροῦ τούτου «Ξενῶνος» καὶ παντὸς ἄλλου ἔργῳ καὶ λόγῳ εἰς τὴν συντήρησιν καὶ προαγωγὴν αὐτοῦ συντελοῦντος, οἷς δώῃ Κύριος ὁ Θεὸς σὺν τῇ εὐλογίᾳ τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τὰς ἐπευφημίας τῶν γενεῶν τῶν ἐπερχομένων

Ἀρχιδιάκονος ΙΑΚΩΒΟΣ

Ὅσον περισσότερο γνωρίζει κανεὶς τὴν δυστυχισμένην ζωὴν τῶν ἀποκλήρων τῆς Μυτιλήνης, ὡς ὑφίστατο πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, τόσο πληρέστερον πείθεται, ὅτι ἡ παρουσία του ἐκεῖ ἀπετέλεσεν ἱστορικὴν ἀνάγκην, ὅτι δὲν ἦτο μία συνήθης ἐκλογή Μητροπολίτου ἢ ἀποστολὴ τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ, μετὰ τὴν ὀλυμπίαν ὑπεροχὴν, εἰς τὴν ἐγκαταλελειμμένην ἐκείνην περιφέρειαν. Ὅπως, ἀκριβῶς, ἱστορικὴν ἀνάγκην ἐξυπηρέτησεν ἡ παρουσία του ἐν Ἀλβανίᾳ, κατὰ τὴν δραματικωτέραν φάσιν τοῦ Βορειοηπειρωτικοῦ Ἐθνικοῦ θέματος.

Οἱ «κολασμένοι» τῆς Μυτιλήνης εἶχον τὴν ἀνάγκην του, τὴν ἀνάγκην ἑνὸς ἀνθρώπου ξεχωριστοῦ, μετὰ ἀσυνήθιστον δυναμισμὸν, μετὰ πραγματικὴν φλόγα δημιουργοῦ, μετὰ ἀληθινὴν ἀγάπην πρὸς τὸν ἄνθρωπον, διὰ νὰ ἀλλάξῃ τὴν μαύρην ζωὴν των, διὰ νὰ τοὺς δώσῃ ὀλίγην παρηγορίαν καὶ χαράν.

Ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος ἀνεδείχθη εἰς Μυτιλήνην κατὰ τὰ μετέπειτα ἔτη, ἀνώτερος καὶ ἀπὸ τὸν μέχρι τότε γνωστὸν ἑαυτὸν του, ἐστάθη ἓνα βαθύτατα ἀνεξήγητον φαινόμενον δημιουργοῦ μεγάλων ἔργων, χάρις εἰς τὰ ὁποῖα ἡ δυστυχία ὑπεχώρησε καὶ ὁ θάνατος δὲν θερίζει πλέον ὁμαδικῶς τὴν ἀνθρωπίνην ζωὴν, ὅπως συνέβαινε πρὸ τοῦ 1925.

Τὸ πράγματι ἰδιοφυὲς αὐτὸ πνεῦμα, τόσο μάλιστα ἰδιοτύπως ἰδιοφυές, ὥστε νὰ προσπαθῇ νὰ κρύπτῃ ἀπὸ τοὺς πολλοὺς τὴν φοβερὰν του δύναμιν—ματαιῶς, ὅμως, διότι αἱ μεγαλοφυΐαι εἶναι φωτεινὰ μετέωρα ποὺ ἐμφανίζονται ἀκριβῶς διὰ νὰ φωτίσουν τὸν αἰῶνα των—κατήρτισεν ὀλόκληρον κύκλον ἐπιδιώξεων εἰς τὸν τομέα τῆς

Φιλανθρωπίας, καὶ τὰς ἐπραγματοποίησε μέσα εἰς τὴν φοβερὰν δίνην μιᾶς Δαντείου τραγωδίας, μιᾶς ἀγρίας θυέλλης δυστυχίας—αὐτὴν ποὺ ἐκληρονόμησε.

Ὁ κύκλος τῶν ἐπιδιώξεων τοῦ ἀφορᾷ—ὅπως εἶδομεν εἰς τὸ κεφάλαιον «*Προστασία τοῦ παιδιοῦ καὶ τῆς νεολαίας*»—ὅλα τὰ στάδια τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου. Ξεκινᾷ ἀπὸ τὰ πρῶτα σημεῖα τῆς δημιουργίας μιᾶς νέας ζωῆς καὶ συνεχίζεται μέχρι καὶ τοῦ θανάτου. Εἰς ὅλα τὰ στάδια τοῦ βίου τῶν πτωχῶν, μία ἄνευ προηγουμένου προστασία τῆς ζωῆς παρέχεται μονίμως καὶ πλουσία.

Διὰ τοῦ Σταθμοῦ Ἐπιτόκων παρακολουθεῖται ἡ πορεία τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἐμβρύου μέχρι τῆς γεννήσεως τοῦ τέκνου, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐπεμβαίνει ἡ Μαιευτικὴ Κλινικὴ τοῦ Νοσοκομείου τοῦ. Διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ βρέφους μεριμνᾷ ὁ «Βρεφικὸς Σταθμὸς» καὶ τὸ «Παιδικὸν Ἰατρεῖον», καὶ ἀκολουθοῦν αἱ φροντίδες τοῦ «Ἐθνικοῦ Παιδικοῦ Σταθμοῦ», ὁ ὁποῖος μεριμνᾷ διὰ τὴν ὑγείαν τοῦ νηπίου, τὴν ὑγιεινὴν διατροφήν του, τὴν πρώτην του μορφωσιν καὶ τὴν πρώτην ἠθικὴν διαπαιδαγώγησιν του.

Ἡ οὐσιαστικὴ προστασία συνεχίζεται ἐπὶ τοῦ παιδιοῦ ὡς μαθητοῦ. Τὰ «Μαθητικὰ Συσσίτια» καὶ αἱ «Παιδικαὶ Ἐξοχαί» ἐπαγρυπνοῦν ἐπὶ τῆς σωματικῆς καὶ πνευματικῆς ἀναπτύξεως τοῦ παιδιοῦ καὶ μεριμνοῦν διὰ τὴν ὑγείαν του.

Τὸ ἄπορο παιδί ἐγκαταλείπει ἔνωρίτερα τὰ μαθητικὰ θρανία. Πρέπει νὰ δημιουργήσῃ τὸ μέλλον του, νὰ μάθῃ ἓνα ἐπάγγελμα, μίαν τέχνην, διὰ νὰ σταδιοδρομήσῃ εἰς τὴν ζωὴν. Δι' ὅλα ὑπάρχει πρόνοια εἰς τὸν κύκλον τῶν ἐπιδιώξεων καὶ πραγματοποιήσεων τοῦ μεγάλου ἀνθρωπιστοῦ μὲ τὰ ἡμιθεϊκὰ χέρια.

Ἐπάρχει ἡ «Νυκτερινὴ Σχολὴ Ἀπόρων Παίδων», διὰ τὰ παιδιά, ποὺ αἱ οἰκογενειακαὶ τῶν συνθηκῶν τὰ ὑποχρεώνουν νὰ ἐπιδοθοῦν πολὺ ἔνωρίς εἰς τὴν βιοπάλην. Ἐπάρχουν ἡ «Ἐπαγγελματικὴ Σχολὴ» καὶ ἡ «Πρακτικὴ Γεωργικὴ Σχολὴ Ἀχλαδερῆς», αἱ ὁποῖαι μεριμνοῦν διὰ τὸ ἐπαγγελματικὸν μέλλον τῶν πτωχῶν νέων.

Παραλλήλως πρὸς ὅλα αὐτὰ τὰ ἀγαθὰ, τὰ ὁποῖα, ἴσως, μόνον εἰς μίαν πλουσίαν ἀμερικανικὴν πόλιν ἠμπορεῖ κανεὶς νὰ συναντήσῃ, ὁ «ἑξαίσιος αὐτὸς Ἀπόστολος μὲ τὸ φωτισμένον μεγαλεῖον ψυχῆς»—ὅπως ἐχαρακτήρισε τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον ὁ πρόεδρος τοῦ Διεθνοῦς Σωματείου τῶν Νοσοκομείων Ἀμερικανὸς Dr René Sand—, ἔχει φροντίσει καὶ διὰ τὴν ψυχικὴν ὑγείαν τῶν πτωχῶν νέων τῆς Ἐπαρχίας του.

Ἐπάρχουν τὰ θαυμασίως λειτουργοῦντα Σώματα τῶν Ἑλλήνων Προσκόπων καὶ Ἑλληνίδων Ὁδηγῶν, εἰς τὰ ὁποῖα ἡ νεολαία

τῆς Λέσβου ἀποκτᾶ τὰς σταθερὰς βάσεις τοῦ καλοῦ αὐριανοῦ πολίτου, χρησίμου εἰς τὴν πατρίδα, εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ εἰς τὸν ἑαυτὸν του.

Διὰ τὴν θρησκευτικὴν διαπαιδαγώγησιν τῆς νεολαίας, συντελοῦσαν θετικῶς εἰς τὴν πνευματικὴν καὶ ψυχικὴν διαμόρφωσιν τοῦ ἀτόμου, καὶ εἰς τὴν πρὸς τὸν Θεὸν πίστιν τοῦ ἀνθρώπου, λειτουργοῦν ἡ «Χριστιανικὴ Συντροφιά Νέων» καὶ ὁ «Ἀναμορφωτικὸς Ὀμιλος Νεανίδων», Ὁργανισμοὶ τῆς Μητροπόλεως, εἰς τοὺς ὁποίους, ὅπως καὶ εἰς τὰ «Κατηχητικὰ Σχολεῖα», ἐπιτελεῖται ὀργώδης πνευματικὴ ἐργασία μὲ τὰ πλέον εὐτυχῆ ἀποτελέσματα. Ἡ Λέσβος θεωρεῖται ὡς ἡ κατ' ἐξοχὴν κλείνουσα πρὸς ἀριστερισμὸν πόλις, καὶ ὁμοῦς οἱ Ναοὶ κατακλύζονται πάντοτε ὑπὸ πιστοῦ ἐκκλησιάσματος, μεταξὺ τοῦ ὁποῦ τοῦ παιδιὰ καὶ ἡ νεολαία, γενικῶς, κατέχουν εἰς εὐσέβειαν καὶ εἰς πίστιν τὴν πρώτην θέσιν. Αὐτὸ εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ἔργου τῶν «Κατηχητικῶν Σχολείων», τῶν θρησκευτικῶν Ὁργανώσεων Νεολαίας, τοῦ ἀρτίου θρησκευτικοῦ τύπου, τοῦ Θεοῦ Κηρύγματος, μιᾶ λέξει τοῦ καταπληκτικοῦ ἐνδιαφέροντος τοῦ Ἱεράρχου διὰ τὸ ποιμνιὸν του.

Ἄλλ' ὑπάρχουν καὶ τὰ ἀπόκληρα τῆς ζωῆς παιδιὰ, τὰ ὄρφανὰ καὶ τὰ ἄλλα, ποὺ εὐρέθησαν πεταγμένα εἰς τὸν δρόμον ἀπὸ μίαν ἄπονον ἢ διεφθαρμένην μητέρα, τὴν ἰδίαν στιγμὴν, ποὺ τὰ ἀγνὰ ματάκια των ἀντίκρυσαν, διὰ πρώτην φοράν, τὸ φῶς τῆς ζωῆς.

Δι' αὐτὰ τὰ «χωρὶς μοῖραν» παιδιὰ, ὑπάρχει ὁ θαυμάσιος Ποιμενάρχης, ποὺ ἀγαλαμβάνει, μὲ ζέσιν ἀληθινοῦ πατρός, τὴν προστασίαν των. Εἰσαγόνται εἰς τὰ πρότυπα Ὁρφανοτροφεῖα του, ἐνθα ἀπολαμβάνουν οὐσιαστικῶν φροντίδων διὰ τὴν υἰείαν των, τὴν μόρφωσίν των, τὴν ἠθικὴν των κατάρτισιν καὶ τὴν σταδιοδρομίαν των ἐν τῇ κοινωνίᾳ.

Τοιοῦτοτρόπως, ἡ προστασία τῆς παιδικῆς καὶ ἐφηβικῆς ἡλικίας εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς, καὶ ὅπως ἐκδηλοῦται καὶ πραγματοποιεῖται ἀπὸ ἓνα στοργικὸν καὶ υἰγιῶς σκεπτόμενον γεννήτορα—πατέρα, ἔχει ὀλοκληρωτικῶς συντελεσθῆ εἰς τὴν Μυτιλήνην.

Εὐτυχῆς πόλις! Οὔτε μετὰ ἀπὸ ἑκατὸν ἔτη δὲν θὰ τὴν ἔχουν πλησιάσει αἱ ἄλλαι πόλεις τῆς Ἑλλάδος!

Πράγματι, εἰς τὸν τομέα τῆς φιλανθρωπίας—τῆς προστασίας τοῦ παιδίου καὶ τῆς νεολαίας—οὐδὲν πλέον ἀπέμεινε νὰ γίνη. Ὁ κύκλος ἔκλεισε!

Μετὰ τὸ παιδί καὶ τὴν νεολαίαν ἀκολουθεῖ ἡ προστασία τῆς ὠρίμου ἡλικίας καὶ τοῦ γήρατος. Ὁλόκληρος σειρὰ κολοσσιαίων ἔρ-

γων προστατεύουν και καλυτερεύουν την ζωήν μυριάδων πτωχών υπάρξεων, με τὰ ὅποια, και ἐδῶ, κλείνει ὁ κύκλος τῆς παραδειγματικῆς φιλανθρωπίας.

Τὰ Ἰδρύματα αὐτὰ εἶναι: τὸ «Βοστανεῖον Ἱερὸν Νοσοκομεῖον», τὸ Σανατόριον Ἀγιάσου «Ἡ Ὑγεία», τὰ Γηροκομεῖα Μυτιλήνης, Πλωμαρίου και Ἀγιάσου, τὸ «Ἄσυλον Ψυχοπαθῶν» Μυτιλήνης και ἡ «Τράπεζα Αἵματος».

Καθὲν ἀπὸ τὰ μεγαλοπρεπῆ ταῦτα Ἰδρύματα, ἀπὸ τοὺς Ναοὺς αὐτοὺς τῆς Ἀγάπης και τῆς χριστιανικῆς ἀλληλεγγύης, ἔχει τὴν ἱστορίαν του, ποὺ φανερῶνει, πρὸ παντὸς ἄλλου, τὴν ἀπέραντον ἀγάπην τοῦ ἰδρυτοῦ των πρὸς τὸν ἄνθρωπον, πρὸς τὸ ποίμνιόν του, τὴν ὀδύμαστον θέλησίν του, ἡ ὁποία οὐδέποτε ἐκάμφθη και χάρις εἰς τὴν ὁποίαν ἐπραγματοποιήθησαν τὰ «παλάτια» αὐτὰ τῆς φιλανθρωπίας.

Ἐὰν ἡ Ἱστορία διδάσκη, πράγματι, ἐὰν ἓνα ἔργον ἠθικῶς ἄρτιον ἀποτελῆ παράδειγμα διὰ τὰ ἔθνη και τοὺς λαοὺς, οἱ σημερινοὶ και οἱ αὐριανοὶ ταγοὶ τῆς πολιτείας και τῆς κοινωνίας ἄς ἐγκύψουν με προσοχὴν εἰς τὸ ἔργον τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου.

Αἱ δημιουργίαι τῆς Μυτιλήνης διδάσκουν και ἀποδεικνύουν, ὅτι τίποτε εἰς τὸν κόσμον δὲν εἶναι ἀδύνατον και ἀκατόρθωτον, ἀρκεῖ νὰ ὑπάρχη ἡ θέλησις πρὸς ἐργασίαν, ἡ φλόγα τῆς δημιουργίας, ἡ πίστις πρὸς τὸν ἄνθρωπον, πίστις, ὅμως, τὴν ὁποίαν νὰ ἐμψυχῶνῃ ἡ Ἀγάπη. Ἄλλως «μηδὲν δυνατὸν γενέσθαι».

Χρειάζεται, ἀκόμη, και ἡ προσωπικὴ θυσία τοῦ ἡγέτου, δηλαδὴ νὰ δίνη ὁ ἀρχηγὸς πρῶτος τὸ παράδειγμα τῆς θυσίας, νὰ φθάνη εἰς αὐταπάρνησιν μέχρι τοῦ Θεοῦ, μέχρι τοῦ Γολγοθᾶ ὑπὲρ τῶν συνανθρώπων του. Διαφορετικὰ ἐγκαταλείπεται μόνος, και οἱ πόθοι του και αἱ φιλοδοξίαι του μένουν εἰς τὰ χαρτιὰ ὄνειρα ἀπραγματοποίητα.

Αὐτὴν τὴν ἔννοιαν ἔχει ἡ ἱστορικὴ κοσμογονία τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου εἰς τὴν Μυτιλήνην. Ὁ ἀναγνώστης θὰ κάμῃ μόνος του τὴν διαπίστωσιν εἰς τὰς ἐπομένους σελίδας.

Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΩΡΙΜΟΥ ΗΛΙΚΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΓΗΡΑΤΟΣ

Όταν τὸ 1925 ἔφθανεν εἰς τὴν Μυτιλήνην ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος, ἡ πείνα καὶ αἱ ἀσθένειαι, μεταξύ τῶν ὁποίων ἐδέσποζεν ἡ φυματίωσις, ἐθέριζον τὸν πτωχὸν λαὸν τῆς.

Εἴκοσιν ἕως τριάκοντα θάνατοι παρετηροῦντο μηνιαίως μόνον ἀπὸ τὴν φυματίωσιν !

Πλὴν ἐνὸς παλαιοῦ νοσοκομείου μὲ ὑποτυπώδη θεραπευτικὰ μέσα, ἐντελῶς δὲ ἀνεπαρκοῦς ἀπὸ ἀπόψεως κλινῶν, οὐδεμίαν ἄλλης μορφῆς μέριμνα ἐξεδηλοῦτο πρὸς προστασίαν τῆς υγείας καὶ τῆς ζωῆς χιλιάδων πτωχῶν ὑπάρξεων.

Ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς Πολιτείας οὐδεὶς ἐδείκνυε τὸ ἐλάχιστον ἐνδιαφέρον. Ἡ δὲ εὐπόρος κοινωνία τῆς Μυτιλήνης — ἔχουσα τοὺς λόγους τῆς, λόγους ἀπολύτως δεδικαιολογημένους, ὡς θὰ ἴδωμεν — ἤκολούθει κατὰ γράμμα τὴν Πολιτείαν.

Τὰ πράγματα, ἐν τούτοις, ἦσαν ἐντελῶς διαφορετικὰ εἰς τοὺς χρόνους τῆς τουρκοκρατίας. Τότε ἐξεδηλοῦτο πραγματικὸν ἐνδιαφέρον διὰ τοὺς πτωχοὺς τῆς Λέσβου ἐκ μέρους τῶν εὐπόρων Λεσβίων, τῶν κατοικούντων εἰς τὴν νῆσον καὶ ἀλλαχοῦ. Γνωστὰ εἶναι εἰς τὸ πανελλήνιον τὰ περίφημα κληροδοτήματα τοῦ 18ου αἰῶνος πρὸς τὴν τότε Χριστιανικὴν Κοινότητα Μυτιλήνης, τὰ ὁποῖα, λόγῳ τοῦ ὄγκου τῶν, ἐπέσυρον πολλὰκις τὸ «ἐνδιαφέρον» τῶν Σουλτάνων καὶ τῶν Μεγάλων Βεζυρηδῶν...

Τὰ εἰσοδήματα, δύο περίπου αἰῶνων, ἐκ τῆς τεραστίας αὐτῆς περιουσίας, ἐπήρκουν μὲ τὸ παραπάνω, διὰ νὰ ἀνεγερθοῦν καὶ νὰ συντηροῦνται τὰ ἀπαραίτητα νοσηλευτικὰ καὶ τὰ ἄλλης μορφῆς ἱδρύματα, τὰ ὁποῖα θὰ περιώριζον τὴν θνησιμότητα καὶ τὴν δυστυχίαν εἰς τὴν πόλιν τῶν ἀποκλήρων, ὅπως ὠνομάζετο ἡ Μυτιλήνη, λόγῳ τῆς ἀπεράντου δυστυχίας, ποὺ ἐμάστιζε τὸν πληθυσμὸν τῆς.

Οὐδεμίαν ἄλλην πόλιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου διέθετε τὰ οἰκονομικὰ μέσα τῆς Μυτιλήνης, ἀλλὰ οὔτε καὶ συνηντᾶτο εἰς ἄλλο μέρος τῆς Ἑλλάδος παρόμοιον δράμα ἐνὸς ὀλοκλήρου λαοῦ.

Τί εἶχε, λοιπόν, ἀπογίνει ἡ κολοσσιαία περιουσία τῆς παλαιᾶς Χριστιανικῆς Κοινότητος; Ἀπὸ ἀμέλειαν καὶ ἀδιαφορίαν τῶν ἐκαστοτε διοικησάντων τὴν Κοινότητα, ἀφέθη νὰ περιέλθῃ εἰς διαφόρους «ἰσχυροὺς» καὶ «ἀετονύχηδες» οὐσιώδεις τμήματα τῆς. Ὅτι ἀπέμεινε, μετὰ βίας ἀπέδιδε τὰ ἔξοδα συντηρήσεως τοῦ παλαιοῦ νοσοκομείου, τοῦ ἐπονομαζομένου καὶ «Ξενοδοχεῖον», ἐκ τοῦ λόγου, ὅτι περιέ-

θαλπε καὶ ξένους. Δὲν ἦτο, δηλαδή, μόνον νοσηλευτικὸν ἴδρυμα, ἀλλὰ καὶ ξενῶν!

Αὐτὴν τὴν κατάστασιν πραγμάτων, αὐτὴν τὴν ἀσυδοσίαν εὐ-
ρῆκεν ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος, ὅταν ἔφθασεν εἰς τὴν Μυτιλήνην
τὸ 1925.

Η ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΙΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΤΩΝ ΠΤΩΧΩΝ

Πρώτη φροντίς τοῦ νέου Μητροπολίτου ὑπῆρξεν ἡ διαπίστωσις
τῆς διαρπαγῆς τῆς περιουσίας τῶν πτωχῶν—διότι δι' αὐτοὺς καὶ μό-
νον, διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς ἀθλίας ζωῆς των ἐκληροδότουσαν τὰς περι-
ουσίας των οἱ εὐποροὶ Λέσβιοι—καί, ἐν συνεχείᾳ, ὁ ἀγὼν διασώ-
σεως τοῦ κλαπέντος θησαυροῦ.

Ἡ ἔκτασις τῆς διαπραχθείσης κλοπῆς ξένης περιουσίας μετὰ τὴν
σιωπηρὰν συγκατάθεσιν τῶν ἐκάστοτε διαχειρισθέντων τὰ Κληροδο-
τήματα, ὅπως θὰ ἴδωμεν, προὔξεν εἰς τὸν νέον Ἱεράρχην Μυ-
τιλήνης ἀπέραντον θλίψιν. Ἦτο ἀδύνατον νὰ παραδεχθῆ ὡς φυσι-
κὸν τὸ γεγονός, ὅτι οἱ προκάτοχοί του ἐπέδειξαν τοιαύτην ἀδια-
φορίαν πρὸς τὴν περιφρούρησιν τῆς περιουσίας τῶν πτωχῶν. Καί
ὁμως, αὐτὸ ἔγινε.

Μὲ ἔντονον ρυθμὸν ἐπεδόθη εἰς τὴν ἐκκαθάρισιν τῆς ὑπαρχού-
σης περιουσίας. Ἦθελε νὰ γνωρίζῃ τί παρελάμβανε, νὰ τὸ διασφα-
λίση, νὰ τὸ ὀργανώσῃ καὶ νὰ ἴδῃ τί ἤμποροῦσε νὰ ἐπιτύχῃ μετ' αὐτό.

ὑπὸ τὴν ἄγρυπνον προσωπικὴν του ἐπιβλεψιν, ἐν μόλις ἔτος
ἀπὸ τῆς καθόδου του εἰς τὴν Μυτιλήνην, τὸ 1926, ἡ κτηματικὴ περι-
ουσία τῆς παλαιᾶς Χριστιανικῆς Κοινότητος εἶχεν, ἐν τῷ συνόλω της,
ἐκκαθαρισθῆ μέσα ἀπὸ ἓνα ἀπίθανον χάος ἀνωμαλιῶν καὶ διαρπα-
γῶν. Διὰ νὰ γίνῃ τοῦτο κατορθωτόν, ἐχρειάσθη ἡ εὐφυΐα καὶ ἡ φο-
βερὰ ἐπιμονὴ τοῦ σκληροῦ αὐτοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὅποιος δὲν γνωρίζει
οὔτε φραγμοὺς οὔτε ἐμπόδια, ὅταν πρόκειται διὰ θέματα ποὺ ἀφο-
ροῦν τοὺς πτωχοὺς.

Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐκκαθαρίσεως ἔτυχεν ἀμέσως, τῇ φροντίδι
του, ἐπισήμου κυρώσεως, διὰ τοῦ Νόμου 2508 καὶ τοῦ ἀπὸ 25ης Φε-
βρουαρίου 1926 Νομοθετικοῦ Διατάγματος, τὸ ὁποῖον προέβλεπε,
παραλλήλως, καὶ τὴν σύνταξιν Εἰδικοῦ Ἐσωτερικοῦ Κανονισμοῦ, ἐπὶ
τῇ βάσει τοῦ ὁποίου θὰ ἠσκεῖτο εἰς τὸ μέλλον ἡ διοίκησις καὶ θὰ ἐγέ-
νετο ἡ διαχείρισις τῆς περιουσίας.

Τὸ 1928 ὁ Ἐσωτερικὸς Κανονισμὸς, συνταχθεὶς ὑπὸ ἐγκρίτων
νομομαθῶν, τῆς ἀπολύτου ἐμπιστοσύνης τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώ-
βου, ἐπεκυρώθη διὰ τοῦ 3417 Νόμου τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατίας

καὶ ἴσχυσε μέχρι τοῦ παρελθόντος ἔτους 1955, ὅτε ἐτροποποιήθη. Ὁ Ὄργανισμὸς Διοικήσεως τῶν Κληροδοτημάτων ἔλαβε τὸν τίτλον «Φιλανθρωπικὰ Καταστήματα Μυτιλήνης», ἰσχύει δὲ καὶ σήμερον.

Κατοχυρώσας οὕτω τὴν ὑπάρχουσαν περιουσίαν τῶν πτωχῶν, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἐπροχώρησεν εἶτα εἰς τὴν διάσωσιν τοῦ ἀρπαγέντος πλούτου ὑπὸ τῶν διαφόρων ἐπιτηδείων. Εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ αὐτόν, εἰς τὴν πάλην, ποὺ διεξήγαγε μὲ πανισχύρους παράγοντας καὶ ἄτομα, ἐφανερώθησαν πλατεῖα, διὰ πρώτην φοράν, τὰ ἀνώτερα στοιχεῖα τῆς ἀσυνήθους προσωπικότητός του : Ἡ εὐφυΐα του, ἡ θέλησίς του, τὴν ὁποίαν οὐδεὶς ἠδυνήθη νὰ λυγίσῃ, ἡ σκληρότης του, ποὺ εἰς πολλὰς περιπτώσεις ὠμοίαζε πρὸς τὴν σκληρότητα τοῦ γρανίτου — ἀκόμη καὶ κακὸς ἐδείχθη, ὅταν ἐχρειάσθη, αὐτὸς ὁ ἀπείρακτα καλὸς ἄνθρωπος. Ἄ ! ὅταν πρόκειται διὰ τὸ συμφέρον τῶν πτωχῶν, διὰ τὸ δίκαιον, γενικῶς, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος εἶναι ἀνελέητος. Ἔχει ὅλα τὰ χαρίσματα καὶ τὰς ἀρετὰς τοῦ βαθύτατα καλοκαγάθου καὶ πράου ἀνθρώπου, ἔχει, ὅμως, καὶ ἓνα ἐλάττωμα — κατὰ τὴν γνώμην, φυσικά, τῶν ἀντιδικούντων — ὅτι οὐδέποτε συγχωρεῖ καὶ πάντοτε τιμωρεῖ, καὶ μάλιστα σκληρότατα, κάθε ἄτομον ποὺ θ' ἀποπειραθῇ νὰ δολιευθῇ τὴν περιουσίαν τῶν Φ. Κ., ποὺ θὰ θελήσῃ νὰ βαδίσῃ ἀντίθετα πρὸς τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἠθικὴν τάξιν. Εἰς αὐτὰς τὰς περιπτώσεις, πράγματι, δεικνύει σκληρότητα, ποὺ δὲν διαφέρει ἀπὸ τὴν κακίαν. Ἀλλά, νομίζω, ὅτι αὐτὸ δὲν εἶναι ἐλάττωμα· εἶναι μία πολὺ μεγάλη ἀρετὴ, ποὺ πρέπει νὰ τὴν ἔχουν ὅλοι ὅσοι διαχειρίζονται τὰ κοινά.

ΔΙΑΣΩΣΙΣ ΤΗΣ ΑΡΠΑΓΕΙΣΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ

Δὲν θὰ κουράσω τὸν ἀναγνώστην μὲ τὴν ἀφήγησιν τῶν πολλῶν περιπτώσεων διασώσεως ἀρπαγείσης περιουσίας τῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων, διότι αὐτὸ θὰ ἔπαιρνε μεγάλην ἔκτασιν. Θὰ ἀναφέρω ἐδῶ, ὡς παράδειγμα, μίαν μόνον περίπτωσιν, ἐξ ἧς θὰ λάβωμεν ἰδέαν τοῦ πῶς εἰργάσθη καὶ πῶς ἔφθασεν εἰς εὐτυχὴ ἀποτελέσματα.

Τὸ οἰκόπεδον, ἐνθα ἀνηγέρθη τὸ περικαλλὲς κτίριον τοῦ Ὑποκαταστήματος τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, ἦτο ἰδιοκτησία τῆς παλαιᾶς Χριστιανικῆς Κοινότητος, ἐκ δωρεᾶς τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Μυτιλήνης Ἀνθίμου Βερτουμῆ πρὸς τὸ παλαιὸν Νοσοκομεῖον, τὸ «Ξενοδοχεῖον», «διὰ τὸ ψωμὶ τῶν ἀρρώστων», ὡς ὠρίζετο εἰς τὴν διαθήκην. Ὁ δωρηθεὶς χώρος ἦτο τεράστιος. Ἐνα μεγάλο

τμήμα του κατελήφθη βία ὑπὸ τῆς τουρκικῆς κυβερνήσεως, ἔνθα ἐγκατέστησε ναυπηγεῖα, τὸν «Ταρσανᾶ». Ἐνα ἄλλο μεγάλο τμήμα παρεχωρήθη εἰς τὸν Δῆμον Μυτιλήνης καὶ διεμορφώθη εἰς τὸν ὠραῖον κήπον τῆς πόλεως, ἐπ' αὐτοῦ δὲ ἀνηγέρθη καὶ τὸ οἶκημα τοῦ Δημαρχείου. Ἐπίσης, ἐπὶ ἄλλης μεγάλης ἐκτάσεως—ἀνηγέρθησαν τὰ μεγαλοπρεπῆ κτίρια τῶν Σχολείων Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, ὁ Ἱερὸς Ναὸς τοῦ Ἁγίου Θεράποντος, τὸ Ἱερὸν Νοσοκομεῖον, τὸ κτίριον τοῦ ὁποίου χρησιμοποιεῖται σήμερον ὡς γραφεῖα τῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων. Ἄλλη ἀκάλυπτος ἔκτασις, τὸ σημερινὸν οἰκόπεδον τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος—ἐνοικιάσθη εἰς τὴν «Γαλλικὴν Ἐταιρίαν τῶν Φάρων», εἰς τμήμα τοῦ ὁποίου αὕτη ἀνήγειρε τὰ γραφεῖα τῆς, ἡ δὲ ὑπόλοιπος ἔκτασις κατεπατήθη ὑπὸ τοῦ υἱοῦ τοῦ κλητῆρος τῆς Ἐταιρίας, ὀνόματι Παπαδοπούλου, ὅστις ἀνήγειρε διαφόρους μικροοικοδομὰς, εἰσπράττων ἐνοίκια καὶ οὐδὲν πληρώνων.

Ἡ Γαλλικὴ Ἐταιρία τῶν Φάρων, ἀπὸ τοῦ 1887, εἶχε παύσει νὰ πληρώνῃ ἐνοίκιον εἰς τὴν Χριστιανικὴν Κοινότητα Μυτιλήνης. Οὐδεὶς τὴν ἠνώχλησεν ἐπὶ τεσσαράκοντα ἔτη! Ὅπως καὶ οὐδεὶς ἠμπόδισε τὸν ἀξιότιμον υἱὸν τοῦ κυρίου κλητῆρος, ὅταν ἔκτιζεν, ἐπὶ ξένου οἰκοπέδου, τὰς οἰκοδομὰς του!

Ἐπὶ τεσσαράκοντα ὅλα ἔτη, οἱ Γάλλοι καὶ ὁ Παπαδόπουλος, ἐνέμοντο τὴν περιουσίαν τῶν πτωχῶν τῆς Μυτιλήνης, χωρὶς νὰ τοὺς ἐνοχλήσῃ κανεὶς, χωρὶς νὰ πληρώνουν καὶ τὸ ἐλάχιστον μίσθωμα!

Ἔτσι, μὲ τὴν αὐτὴν ἀδιαφορίαν, ἀπωλέσθη μέγα μέρος τῆς περιουσίας τῆς Χ.Κ. καὶ ἀπεμπολήθησαν αἱ πρόσοδοι τῆς ἀπομεινάσεως...

Καὶ ὅχι μόνον ἐνοίκιον δὲν ἐπλήρωναν οἱ Γάλλοι καὶ ὁ κλητῆρων, ἀλλὰ ἐκινδύνευε σοβαρῶς νὰ περιέλθῃ, διὰ χρησικτησίας, εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν τῶν τὸ οἰκόπεδον, δοθέντος, ὅτι ἐνέμοντο τοῦτο ἐπὶ τεσσαρὰς δεκαετηρίδας... ὡς ἀζήτητον!

Ἡ τοῦ Θεοῦ Πρόνοια, ὅμως, δὲν ἐπέτρεψε νὰ πραγματοποιηθῇ τελικῶς ἡ κλοπὴ αὐτὴ εἰς βάρος τοῦ «ψωμιοῦ τῶν ἀρρώστων». Καὶ ἰδοὺ πῶς ἐπετεύχθη ἡ διάσωσις τοῦ οἰκοπέδου:

Μέχρι τοῦ 1930 ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἠγνόει καθ' ὀλοκληρίαν τὸ ὅτι ὁ χώρος οὗτος ἀνήκεν εἰς τὴν παλαιὰν Χριστ. Κοινότητα. Οὐδεὶς ποτὲ τοῦ εἶχεν ὁμιλήσει σχετικῶς, ἐκ τῶν μελῶν τῆς Ἐφορείας τῶν Φ.Κ., καὶ οὐδὲν σχετικὸν ἔγγραφον στοιχεῖον τοῦ ὑπεδείχθη κατὰ τὴν γενομένην τὸ 1926 ἐκκαθάρισιν τῆς περιουσίας, τῆς ἐπὶ τουρκοκρατίας Χριστιανικῆς Κοινότητος.

Ἐν τούτοις, ὑπῆρχεν ἡ σχετικὴ διαθήκη εἰς τὰ ἀρχεῖα τῶν Φ.Κ., ἐπὶ τῇ βάσει, ἄλλωστε, τῆς ὁποίας ἐγένετο ἡ ἐκμίσθωσις τοῦ οἰκοπέδου εἰς τοὺς Γάλλους, τὴν ὁποίαν, ὅμως, ἡ παλαιὰ διοίκησις

τῆς Χριστ. Κοινότητος Μυτιλήνης δὲν εἶχεν ἐπικυρώσει δικαστικῶς, διὰ ν' ἀποτελέσει ἔγκυρον τίτλον ἰδιοκτησίας. Τοῦτο ἔπραξε, μετὰ δύο περίπου αἰῶνας, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος!

Τὸ κείμενον τῆς διαθήκης τὸ εἶχον ρίψει εἰς κάποιο χρονοντούλαπο, καὶ τὸ εἶχον λησμονήσει, ὡσάν νὰ μὴ ἐπρόκειτο περὶ κειμένου ποῦ ἀντιπροσώπευε περιουσίαν ἀξίας χιλιάδων χρυσῶν λιρῶν. Ἐκεῖ τὸ ἀνεῦρεν ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος τὸ 1930.

Τυχαίως, λοιπόν, μίαν ἡμέραν τοῦ ἔτους 1930, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος πληροφορεῖται ἀπὸ παλαιὸν Μυτιληναῖον φίλον του, ὅτι τὸ οἰκόπεδον, ὅπου τὰ γραφεῖα τῆς Γαλλικῆς Ἑταιρίας, ἀνῆκε κάποτε εἰς τὴν Χριστ. Κοινότητα. Ἐρωτᾷ, πότε καὶ πόσον καὶ εἰς ποίους ἐπωλήθη, ἀλλὰ ὁ φίλος του ἠγνῶει τὰ πάντα. Σπεύδει ἀμέσως εἰς τὰ γραφεῖα τῆς Ἐφορείας τῶν Φ.Κ. καὶ ζητεῖ πληροφορίας, ἀλλ' οὐδεὶς γνωρίζει τι τὸ σχετικόν. Τὰ πρόσωπα εἶχον ἀλλάξει πολλάκις καὶ οἱ νεώτεροι ἠγνῶουν τὰς πράξεις τῶν παλαιῶν διοικήσεων.

Ὁ Μητροπολίτης ἀναστατώνεται. Μεταβαίνει εἰς τὸ Ὑποθηκοφυλακεῖον καὶ διαπιστώνει, ὅτι δὲν ὑπάρχει πράξις πωλήσεως οὔτε, ὅμως, καὶ καταχώρησις τίτλων ἰδιοκτησίας ἐπ' ὀνόματι τῆς Χ.Κ. Κάμνει, λοιπόν, τὴν σκέψιν, ὅτι δὲν ἐγένετο πώλησις, ἀλλὰ, καὶ ἂν ἐγένετο, θὰ πρέπη νὰ εἶναι ἀκύρος, ἐφ' ὅσον δὲν κατεχωρήθη εἰς τὸ Ὑποθηκοφυλακεῖον. **Τί** νὰ πράξη τώρα, διὰ νὰ ἀνεύρη τοὺς τίτλους ἰδιοκτησίας; Ἡ μόνη πηγὴ ἔπρεπε νὰ ἦσαν τὰ ἀρχεῖα τῆς παλαιᾶς Χ.Κ. Ποῦ εὐρίσκονται τὰ ἀρχεῖα αὐτά; Εἰς τὰ ὑπόγεια! Δὲν ἀφήνει λεπτὸν νὰ περάσῃ. Ἐνεργεῖ κεραυνοβόλως. Καὶ κατεβαίνει εἰς τὰ σκοτεινὰ καὶ ἀραχνιασμένα ὑπόγεια μόνος του. Εἰς οὐδένα ἔχει ἐμπιστοσύνην. Φοβᾶται τοὺς πάντας καὶ τὰ πάντα. Φοβᾶται τὴν ἀδιαφορίαν τῶν ἀρμοδίων, τὴν ἀνικανότητα τοῦ προσωπικοῦ.

Ἐπὶ τριάκοντα ἡμέρας ἐρευνᾷ εἰς τὰ ἐρέβη τῶν ὑπογείων. (Ὡραῖον, ἀληθῶς, θέαμα ἐνὸς Ἀρχιεπισκόπου, ἀνασκοιμπωμένου νὰ ψάχνῃ εἰς τὰ ὑπόγεια! Ἀλλὰ τί τὸν νοιάζει διὰ τὸ ὄχι καὶ τόσον ἐλκυστικὸν θέαμα ποῦ παρουσιάζει, ὅταν ἐξέρχεται εἰς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας; Μήπως ἔδωκε ποτέ του καὶ τὴν ἐλαχίστην σημασίαν εἰς αὐτὰ τὰ ζητήματα;) Μὲ μίαν λάμπαν πετρελαίου, ποῦ ἀναδίδει ἀποπνυκτικὴν ὄσμήν, ἠνωμένην μὲ τὴν βρωμερὰν σκόνην δεκαετηρίδων, ἀνοίγει ντουλάπια, ἐξετάζει σαπισμένους σάκκους καὶ φακέλλους, διαβάζει τὸ ἓνα μετὰ τὸ ἄλλο ἑκατοντάδας, χιλιάδας χειρογράφων ξεθωριασμένα ἔγγραφα, ὀλοκλήρους σωρούς. Τίποτε! Ἀκόμη μίαν ἡμέραν ἐρεύνης, ἀκόμη μίαν ἑβδομάδα ἀποκρουστικῆς διαμονῆς εἰς τὰ ἀνθυγιεινὰ ὑπόγεια. Τίποτε καὶ πάλιν. Οὔτε διαθήκη, οὔτε μία σημειωσούλα σχετικὴ, ποῦ θὰ τοῦ ἠνοιγε τὸν δρόμον.

— "Εψαχνα εἰς τὰ ὑπόγεια ὀλόκληρον μῆνα, μοῦ εἶπε μειδιῶν.

— Καὶ δὲν ἀπεγοητεύθητε κατὰ τὸ διάστημα αὐτό;

— Δὲν ἀπεγοητεύθην οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν. Ἐπίστευα μέσα μου, ὅτι εἰς τὰ ὑπόγεια ὑπῆρχε τὸ μυστικόν, ἢ λύσις. Ἐφ' ὅσον ἐγένετο ἡ πρᾶξις τῆς ἐνοικιάσεως εἰς τοὺς Γάλλους, θὰ εἶχε στηριχθῆ εἰς κάποιον κείμενον, ποὺ θὰ ἔπρεπε νὰ ὑπάρχη, ἐάν, φυσικά, δὲν τὸ εἶχον ἐξαφανίσει σκοπίμως. Καὶ ὄντως ὑπῆρχεν. Ἐπειτα ἀπὸ προσπάθειαν τριάκοντα ἡμερῶν, εὗρηκα, ἐπὶ τέλους, τὴν διαθήκην μὲ ὅλα τὰ στοιχεῖα τῆς ἐνοικιάσεως. Κάποιον εὐλογημένο χέρι τὰ εἶχε προστατεύσει. Κατὰ περιέργον δὲ σύμπτωσιν, εὗρισκοντο εἰς τὸν τελευταῖον κλειστόν σάκκον ποὺ ἤνοιξα. Νὰ τὸ ἐγνώριζα αὐτὸ ἀπὸ τὴν ἀρχὴν!

Ἐντιλαμβάνεται τώρα ὁ ἀναγνώστης τὴν χαρὰν του.

— Ἐνόμιζα, μοῦ προσέθεσεν, ὅτι μοῦ ἐχάρισαν τὸν κόσμον ὀλόκληρον!

Ἄλλ' ὅταν ἐμελέτησε τὰ ἔγγραφα τὸν ἔλαυσε κρύος ἰδρῶς. Ἀπὸ τῆς πρώτης ἐνοικιάσεως τοῦ οἰκοπέδου εἰς τοὺς Γάλλους εἶχε παρέλθει πλέον ὁ νόμιμος χρόνος διὰ νὰ ζητησῆ τὴν ἐξωσιν τῶν Γάλλων, εἶχε δηλαδὴ ἐπέλθει χρησικτησία. Ὅποια ἀπογοήτευσίς! Δὲν τὸν ἔμελε διὰ τοὺς κόπους καὶ τὰ ὅσα ὑπέστη ἐπὶ ὀλόκληρον μῆνα εἰς τὰ βρωμερὰ ὑπόγεια. Ἐσκέφθη μόνον τοὺς πτωχοὺς του! Πόσα πράγματα θὰ ἤμποροῦσε νὰ κάμῃ μὲ τὴν ἀξίαν τοῦ οἰκοπέδου, διὰ νὰ βελτιώσῃ τὴν ζωὴν των! Καὶ ὁμως, νά, ποὺ τὰ χέρια του ἦσαν δεμένα.

— Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἔστρεψα τὸ βλέμμα πρὸς τὰ γραφεῖα τῶν Γάλλων καὶ μὲ ἐκυρίευσεν ἓνα αἴσθημα ἀγανακτήσεως ἐναντίον των, ἀλλὰ καὶ ἐναντίον ἐκείνων ποὺ ἄφησαν νὰ διαπραχθῆ τὸ ἔγκλημα τοῦτο. Βαθύτατα ἀπογοητευμένος ὅπως ἦμουν, ἐτοποθέτησα τὰ ἔγγραφα εἰς τὸ γραφεῖον μου καὶ ἐπῆγα νὰ πλαγιάσω. Ἐπεσα εἰς τὸ κρεβάτι, ἀλλὰ δὲν ἤμποροῦσα νὰ κοιμηθῶ. Ἐκεπτόμουν διαρκῶς αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν. Καὶ ξαφνικά, μοῦ ἦλθε μία θεία ἔμπνευσις. Ἐνεθυμήθην τὸ Δικαιοστάσιον! Εἶναι καὶ τὸ Δικαιοστάσιον, εἶπα. Ἄρά γε ἰσχύει ἀκόμη; Ἐσηκώθην ἀμέσως ἀπὸ τὴν κλίνην μου, ἐξύπνησα τὸν διάκον μου καὶ τὸν ἔστειλα βαθειὰ νύκτα εἰς τὸ σπίτι τοῦ ἐγκρίτου δικηγόρου ἀειμνήστου Γεωργ. Πετρουνάκου νὰ τὸν ἐρωτήσῃ, ἐάν εἶχεν ἐκπνεύσει τὸ Δικαιοστάσιον. Ἡ ἀπάντησις μὲ ἐγέμισεν ἀπὸ χαρὰν. Τὸ Δικαιοστάσιον ἴσχυεν ἐπὶ ἐπτάμηνον ἀκόμη. Συνεπῶς ὑπῆρχε καιρός.

Εὐτυχῶς ἦτο ἀκόμη καιρός. Ἀμέσως τὴν ἐπομένην ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἐτέθη ἐπὶ τῷ ἔργῳ. Ἀνέθεσεν εἰς τὸν Πετρουνᾶκον νὰ ἐγείρῃ ἀγωγὴν ἐξώσεως ἐναντίον τῆς Γαλλικῆς Ἐταιρίας τῶν Φάρων καὶ τοῦ Παπαδοπούλου, ὅπερ καὶ ἐγένετο.

Καί ἀρχίζουσι τώρα ἄλλα βάσανα. Οἱ Γάλλοι καί ὁ Παπαδόπουλος, αἰφνιδιασθέντες, τὰ χάνουσι πρὸς στιγμὴν, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἀνασυντάσσονται καί ἐπιτίθενται. Προσβάλλουσι τὴν διαθήκην ὡς ἄκυρον, διότι τὸ κείμενον δὲν ἔφερε τὰ στοιχεῖα νομίμου διαθήκης. Καί ἐπιτυγχάνουσι. Τὸ Πρωτοδικεῖον Μυτιλήνης δέχεται τὸν ἰσχυρισμὸν τῶν ξένων καί τοῦ ἄρπαγος Παπαδοπούλου, καί ἀπορρίπτει τὴν ἀγωγὴν. Οὕτω, οἱ κλέπται τῆς περιουσίας τῶν πτωχῶν Μυτιληναίων γίνονται, πλέον, νόμιμοι κύριοι τοῦ τεραστίου οἰκοπέδου καί πανηγυρίζουσι προκλητικῶς διὰ τὴν νίκην των.

Ἄλλ' ἠγνόουσι, οἱ κύριοι αὐτοὶ καί ὄλοι, ἄλλωστε, οἱ Μυτιληναῖοι μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης, μὲ ποῖον εἶχον νὰ κάμουν, ποῖος ἦτο ὁ καλοκάγαθος Ἱεράρχης μὲ τὸ γοητευτικὸν μειδίαμα καί τὴν ἀπέραντη γλυκύτητα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς. Τί ἐκρύπτετο ὑπὸ τὴν ἀγαθὴν αὐτὴν φυσιογνωμίαν. Θὰ τὸ ἐπληροφοροῦντο τώρα.

Πολὺ πρὸ τῆς ἐκπνοῆς τῆς νομίμου προθεσμίας διὰ τὴν ἄσκησιν τῶν ἐνδίκων μέσων, προσέφυγεν εἰς τὸ Ἐφετεῖον Σύρου, καταθέσας ἔφεσιν κατὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοδικείου Μυτιλήνης. Φυσικὰ δὲν περιορίσθη οὔτε ἐπανεπαύθη τὴν φορὰν αὐτὴν εἰς τὴν ἀπλήν κατάθεσιν τῆς ἐφέσεως. Ἐκίνησε γῆν καί οὐρανόν, διὰ νὰ ἐπιτύχῃ μίαν δικαίαν ἀπόφασιν. Καί τὴν ἐπέτυχεν. Οἱ Ἐφέται τῆς Σύρου ἀπέδωσαν εἰς τοὺς πτωχοὺς τῆς Μυτιλήνης τὴν κλαπεῖσαν περιουσίαν των.

Ἄλλ' οἱ Γάλλοι καί ὁ υἱὸς τοῦ κλητῆρος των, δὲν ἠγνόουσι καί αὐτοὶ νὰ ἐγκαταλείψουσι εὐκόλως ἓνα τοιοῦτον θησαυρόν. Κατέφυγον εἰς τὸν Ἄρειον Πάγον καί ἔφεραν ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν δύο δικηγόρους, οἱ ὁποῖοι ὑπερήσπισαν τὰς ἀπόψεις των εἰς τὸ Ἀνώτατον Ἑλληνικὸν Δικαστήριον.

Τὰ ἐπιχειρήματα τῶν Γάλλων ἦσαν ἰσχυρότατα: Ἡ διαθήκη ἦτο ἰδιοχειρὸς, ἄφηνεν ἀπλῶς τὴν ἐπικαρπίαν τῆς περιουσίας εἰς τὸ παλαιὸν νοσοκομεῖον, δὲν εἶχε δὲ ἐπικυρωθῆ ὑπὸ τοῦ Πρωτοδικείου ἐντὸς τῆς νομίμου προθεσμίας. Ἐκινδύνευε, λοιπόν, νὰ χαθῆ τελικῶς ἡ περιουσία, διότι ὁ Ἄρειος Πάγος κρίνει ἐπὶ τοῦ νομικοῦ μόνον μέρους, οὐχὶ ἐπὶ τῆς οὐσίας. Πληροφορηθεὶς πάντα ταῦτα ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος, ἔσπευσεν εἰς τὰς Ἀθήνας καί συνηντήθη μὲ τὸν Πρόεδρον τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου, εἰς τὸν ὁποῖον ἐξήγησε τὴν ἀποψίν του καί ἡ ὁποία ἦτο ἡ ἀκόλουθος: «Ἡμπορεῖ, βεβαίως, νὰ μὴ ἐγένετο ἡ τυπικὴ διαδικασία διὰ τὴν ἰσχυροποίησιν τῆς διαθήκης, ἡμπορεῖ, ἀκόμη, καί ἡ διαθήκη, αὐτὴ καθ' ἑαυτή, νὰ μὴ συνετάχθῃ μὲ τοὺς νομίμους τύπους. Ὁ δωρητής, ὁμῶς, ἀφῆκε τὴν περιουσίαν του

εις τούς πτωχούς, «διὰ τὸ ψωμί τῶν ἀρρώστων». Αὐτὸ εἶναι ἀναμφισβήτητον. Καὶ κατέληξε:

— Θὰ ἤθελα νὰ γνωρίζω, ἐὰν θὰ ὑπάρξη Ἑλληνικὸν Δικαστήριον, τὸ ὁποῖον θὰ χάριση εἰς τούς ξένους ἄρπαγας τὸ ψωμί τῶν πτωχῶν.

Πῶς νὰ μὴ εἰσέλθῃ, λοιπόν, ἐπὶ τῆς οὐσίας τῆς ὑποθέσεως ὁ Ἄρειος Πάγος, ἔπειτα ἀπὸ τὸ φοβερὸ αὐτὸ δίλημμα ποῦ τοῦ ἔθεσε τόσον ὠμὰ ὁ δαιμόνιος αὐτὸς ἐγκέφαλος; Καὶ ἡ ἔρευνα τοῦ Ἀκυρωτικοῦ ἐγένετο πλήρης.

Ἔτσι ἡ ὑπόθεσις ἐκερδήθη.

— Ὅταν μοῦ ἔφεραν τὴν εὐχάριστον εἶδησιν, μοῦ εἶπεν ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος, ἦτο Μεγάλη Τρίτη. Ἡ ἀπόφασις ἐδέχθη τὰς ἀπόψεις μας καὶ διέτασε τὴν ἐξωσιν τῶν σφετεριστῶν, τῆς Γαλλικῆς Ἑταιρίας, τοῦ Παπαδοπούλου καὶ πάντων τῶν ἐλκόντων ἐξ αὐτῶν δικαιώματα. Ὀλίγαι ἦσαν αἱ περιπτώσεις εἰς τὴν ζωὴν μου ποῦ ἠσθάνθην τόσην χαράν. Ἐπὶ τέλους, εὐρίσκονται καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα δικασταί, ποῦ ὑπερασπίζουσι τὸ δίκαιον τῶν πτωχῶν! Ἀμέσως τὴν ἐπομένην ἔστειλα συνεργεῖον ἐργατῶν καὶ ἤρχισεν ἡ καταδάφισις τῶν κτισμάτων τοῦ Παπαδοπούλου.

Καὶ προσέθεσε:

— Ἦτο μεγάλη Πέμπτη καὶ εὐρισκόμουν εἰς τὸν Παιδικὸν Σταθμὸν. Ἐκεῖ ἦλθε καὶ με συνήνητησεν ἐπιτροπὴ ἀπὸ Ἰατροὺς καὶ Δικηγόρους, οἵτινες με παρεκάλεσαν ν' ἀναβάλω τὴν κατεδάφισιν μετὰ τὸ Πάσχα. Τούς ἀπήνητησα, ὅτι ὁ κύριος αὐτὸς (ὁ Παπαδόπουλος) ἔτρογεν ἐπὶ τόσα ἔτη τὸ ψωμί τῶν πτωχῶν ἀρρώστων καὶ οὐδέποτε ἐνεθυμήθη τὴν θρησκείαν, καὶ τώρα ἐγὼ θὰ τὸν λυπηθῶ; Φυσικὰ ἡ κατεδάφισις ἐξηκολούθησε.

Ἔτσι διεσώθη τὸ ἀξιόλογον αὐτὸ τμῆμα τῆς περιουσίας τῶν Φ.Κ.Μ. Χάρις καὶ μόνον εἰς τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον. Ἀλλὰ καὶ ἔτσι ἐδημιουργήθησαν οἱ προσωπικοὶ «ἐχθροὶ» αὐτοῦ καὶ τοῦ ἔργου του. Ὁ υἱὸς Παπαδόπουλος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, ὑπῆρξαν ὁ πυρὴν τῆς ὁμάδος τῶν προσωπικῶν του ἐχθρῶν, ἡ ὁποία, σὺν τῷ χρόνῳ, ἐμεγάλωσε, διότι ἄπειροὶ ἦσαν ἐκεῖνοι ποῦ, ὡς σμήνη ἀκρίδων, ἐπέπεσαν ἐπὶ τῆς παλαιᾶς καὶ τῆς νέας περιουσίας τῶν Φ.Κ. καὶ ὅλοι εὗρον τὸν θαυμάσιον Ποιμένα ἀνυπέρβλητον ἐμπόδιον εἰς τὰ σχέδια καὶ τὴν βουλιμίαν των...

Ἡ πῆσις τῆς ἐχθρικῆς αὐτῆς ὁμάδος καθ' ὅλον τὸν χρόνον ποῦ ἐπέρασεν ἔκτοτε, ὑπῆρξε τρομερά. Οὐδὲ μίαν ἡμέραν τὸν ἀφήκαν ἥσυχον. Ἡ μία συκοφαντία ἐναντίον τοῦ ἀτόμου καὶ τοῦ ἔργου του διεδέχετο τὴν ἄλλην. Οἷοσδήποτε ἄλλος εἰς τὴν θέσιν του θὰ ἐκάμ-

πτετο καὶ θὰ ἐγκατέλειπε τὸν ἀγῶνα. Ἐπὶ τέλους, ὡς ἦρχετο κάποιος ἄλλος νὰ συνεχίσῃ τὴν μάχην. Ἐκεῖνος, ὅμως, γαλήνιος ὑπέροπε, ἐμπνεόμενος ἀπὸ τὴν συνείδησιν, ὅτι ἐξεπλήρου καὶ ἐκπληροῖ ἱερὸν καθῆκον, ἐστάθη καὶ ἵσταται πάντοτε ἀκλόνητος βράχος περιφρουρήσεως τῆς ἱερᾶς παρακαταθήκης πού τοῦ ἐνεπιστεύθη ὁ Θεός.

— Τοιοῦτοι ἐχθροὶ ὡς ὑπάρχουν, μοῦ εἶπεν. Ἄρκει μόνον νὰ μὴ ἀποκτήσω ἐχθρούς, πού θὰ ἔχουν δικαίωμα νὰ μὲ ἐχθρεύονται.

Βεβαίως, οἱ Γάλλοι δὲν ἐγλύτωσαν ἀπὸ τὴν καταδίωξιν τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, μὲ μόνην τὴν ἐπιστροφήν τοῦ οἰκοπέδου. Τοὺς ἐζήτησε προσέτι νὰ πληρώσουν τὰ ἐπὶ τεσσαρακονταετίαν καθυστερούμενα μισθώματα. Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν κατέφυγεν εἰς τὸ Διεθνὲς Δικαστήριον τῆς Χάγης, τὸ ὁποῖον εἶναι ἀρμόδιον ἐν προκειμένῳ, δόθέντος, ὅτι οἱ Φάροι ὑπάγονται ὑπὸ διεθνή νομοθεσίαν, ἐλπίζει δέ, ὅπως μοῦ εἶπεν, ὅτι θὰ κερδήσῃ καὶ τὴν δίκην αὐτήν.

Τὸ οὕτω πως διασωθὲν οἰκόπεδον ἐπωλήθη ἀκολούθως, εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος. Καὶ ἡ «ἐπιχειρήσις» αὕτη ἀποτελεῖ ἀληθὴ ἄθλον τοῦ Σεβασμιωτάτου, δὲν δυνάμεθα, συνεπῶς, ν' ἀποφύγωμεν τὴν σύντομον ἐξιστόρησίν της.

Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἀνεγείρετο τὸ μεγαθήριον κτίριον τοῦ Βοστανείου Ἱεροῦ Νοσοκομείου καὶ ἐχρειάζοντο πολλὰ χρήματα. Χρήματα, ὅμως, δὲν ὑπῆρχον. Ἀφοῦ ὁ Μητροπολίτης ἠρεύνησε τὰς δυνατότητας τῶν ἐν Μυτιλήνῃ «πόρων», ἄνευ ἀποτελέσματος, ἠναγκάσθη νὰ προσφύγῃ καὶ ἐπεκαλέσθη τὴν συνδρομὴν τῶν ἐν Ἀθήναις φίλων του.

Εὐτυχῆς, πράγματι, συγκυρία διὰ τὸ Νοσοκομεῖον του ὑπῆρξε τὸ ὅτι Διοικητῆς τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἦτο τότε ὁ προσωπικὸς φίλος του ἀείμνηστος Ἐμμ. Τσουδερός. Χάρις εἰς τὰ φιλικὰ αἰσθήματα τούτου πρὸς τὸν Σεβασμιώτατον, ἠγοράσθη τὸ οἰκόπεδον καὶ, μάλιστα, ἐπληρώθη εἰς τιμὴν τετραπλασίαν τῆς πραγματικῆς του ἀξίας. (Μεγάλας εὐεργεσίας προσέφερον εἰς τὸν πληθυσμὸν τῆς Μυτιλήνης αἱ προσωπικαὶ γνωριμίαι τοῦ Ἱεράρχου της. Εἰς αὐτὰς τὰς ἀναριθμήτους καὶ ὑψηλὰς φιλίας του, ὀφείλονται αἱ μεγάλαι ἠθικαὶ καὶ ὕλικαὶ ἐνισχύσεις, πού παρεσχέθησαν κατὰ καιροῦς εἰς τὸ μεγαλεπήβολον ἔργον του, πρὸς ὄφελος ὀλοκλήρου τῆς Λέσβου).

Κρούει, λοιπόν, ὁ Μητροπολίτης καὶ τὴν θύραν τοῦ Τσουδεροῦ, εἰς τὸν ὁποῖον ἐκθέτει τὰ τοῦ οἰκοπέδου.

— Τί νὰ τὸ κάμω, Σεβασμιώτατε φίλε, τὸ οἰκόπεδον εἰς τὴν Μυτιλήνην; Οὔτε ἔχομεν, οὔτε σκεπτόμεθα νὰ ιδρύσωμεν ἐκεῖ ὑποκατάστημα.

‘Ο Μητροπολίτης ‘Ιάκωβος τὸ ἔχει αὐτὸ ὑπ’ ὄψιν του. ‘Αλλὰ τοῦ χρειάζονται χρήματα. Αἱ οἰκοδομικαὶ ἐργασίαι ἔχουν διακοπὴν πάλιν ἀπὸ ἔλλειψιν χρημάτων. ‘Οφείλει χρήματα εἰς ἐργατικά, εἰς ὑλικά, καὶ πέραν ὧν αὐτῶν, τὸ κτίριον πρέπει νὰ περατωθῆ. Τὰ ἐξηγεῖ ὅλα εἰς τὸν Διοικητὴν, ἐπικαλεῖται τὴν φιλίαν των, τὰ χριστιανικά του αἰσθήματα κλπ., καὶ τελικῶς τὸν πείθει.

‘Ο αἰμνήστος Τσουδερός μοῦ ἔλεγε σχετικῶς :

— Μοῦ ἦτο ἀδύνατον νὰ ἀρνηθῶ, ἀλλ’ ὅταν μοῦ ἀνέφερε τὸ ποσὸν ποῦ ἐζήτηι διὰ τὸ οἰκόπεδον, ἐτινάχθην ἀπὸ τὴν θέσιν μου. Τοῦ ἐξήγησα, ὅτι ἡ Τράπεζα ἠγόρασε τὸ οἰκόπεδον τῆς ὁδοῦ Πανεπιστημίου εἰς χαμηλοτέραν τιμὴν κατὰ πῆχυν. ‘Ενθυμοῦμαι τὴν ἀπάντησίν του.

— Δὲν λέγω ὄχι, ἀγαπητὴ φίλε, ἀλλὰ ἐδῶ τὰ χρήματα, ποῦ ζητῶ, θὰ διατεθοῦν διὰ τοὺς πτωχοὺς ἀρρώστους. Εἶναι τὸ ἴδιο ;

— ‘Απεδέχθην τὴν ἀποψίν του, ὄχι διότι αὐτὴ ἔδιδε μεγαλυτέραν ἀξίαν εἰς τὸ οἰκόπεδον, ἀλλὰ διότι προέβλεπα, ὅτι, ἐὰν ἠρνούμην, θὰ μοῦ ἐζήτηι τὸ ποσὸν αὐτὸ ὡς δωρεάν τῆς Τραπεζῆς καί, φυσικά, ἐπροτίμησα νὰ πάρω, τοῦλάχιστον, τὸ οἰκόπεδον !

(‘Ο αἰμνήστος Τσουδερός συμμετεῖχεν εἰς τὴν ‘Επιτροπὴν ‘Εκδόσεως τοῦ παρόντος ἔργου).

Εἰς τὴν ἀνέγερσιν τοῦ Βοστανείου Νοσοκομείου ἐχρησιμοποιήθησαν, ἐπίσης, καὶ τὰ ἐκ τῆς διευθετήσεως τοῦ κληροδοτήματος Βουρνάζου προσελθόντα χρήματα.

‘Απὸ πολλῶν ἐτῶν, τὸ ‘Υπουργεῖον Παιδείας διεξεδίκει ὑπὲρ αὐτοῦ ὁλόκληρον τὸ κληροδοτήμα. Τὴν ἴδιαν ἀξίωσιν εἶχον καὶ τὰ Φ. Κ. Μ., διεκδικοῦντα ὑπὲρ αὐτῶν ὁλόκληρον τὴν μεγάλην περιουσίαν. ‘Επέπρωτο καὶ τὸ χρονίζον τοῦτο ζήτημα νὰ διευθετηθῆ ὑπὸ τοῦ ἀκαταπονήτου Μητροπολίτου ‘Ιακώβου καὶ ἐπὶ ὑπουργίας τοῦ αἰμνήστου Γ. Πώπ, προσωπικοῦ φίλου τοῦ Σεβασμιωτάτου. Καὶ ὑπῆρξεν ἄλλη εὐτυχὴς συγκυρία, διὰ τὸ Β.Ι.Ν., τὸ ὅτι ‘Υπουργὸς τῆς Παιδείας ἦτο τότε ὁ Πώπ. ‘Ο Μητροπολίτης ‘Ιάκωβος δὲν ἄφησε νὰ παρέλθῃ ἀχρησιμοποίητος ἡ εὐκαιρία ποῦ τοῦ ἐδίδοτο, διὰ τῆς ὑπουργοποιήσεως τοῦ φίλου του.

Μετέβη, λοιπόν, εἰς τὸ ‘Υπουργεῖον συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ τότε Νομάρχου Λέσβου ‘Ιωάννου Θειακάκη, διὰ τὴν ρύθμισιν τοῦ θέματος. Μόλις εἰσῆλθον εἰς τὸ ‘Υπουργικὸν Γραφεῖον, ὁ ‘Υπουργὸς ἐχαιρέτησε τὸν Μητροπολίτην ‘Ιακώβον μὲ τό : « Καλῶς τὸν Μακαριώτατον » καὶ συνέχισε νὰ τὸν ἀποκαλῆ οὕτω κατὰ τὴν μακρὰν συνομιλίαν, ἄφησε δὲ εἰς τὸν Σεβασμιώτατον νὰ δώσῃ τὴν λύσιν. ‘Εκεῖνος ὑπέδειξε τὰ ἀκόλουθα :

—“Ας κόψωμεν, κ. Ὑπουργέ, τὸ Κληροδοτήμα εἰς τὴν μέσσην, ὑπὸ τὸν ὄρον, ὅμως, ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον θὰ ἀνεγείρῃ Σχολεῖον εἰς τὴν Μυτιλήνην μὲ τὰ χρήματα ποῦ θὰ λάβῃ ἀπὸ τὸ ἥμισυ τῆς κληρονομίας.

Ἡ πρότασις ἐγένετο ἀπολύτως δεκτὴ ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸν καὶ ἐκτίσθη, πράγματι, τὸ Σχολεῖον τῆς Ἁγίας Εἰρήνης. Ἔτσι, ὀλόκληρος ἡ κληρονομία Βουρνάζου παρέμεινε εἰς τὴν Μυτιλήνην. Τὰ χρήματα ποῦ εἰσεπράχθησαν ἀπὸ τὸ τμήμα ποῦ ἔλαβον τὰ Φ.Κ.Μ., διετέθησαν διὰ τὸ ἀνεγειρόμενον Β.Ι.Ν.

Ὅταν ἀπεχαιρέτουν τὸν Ὑπουργὸν ὁ Σεβασμιώτατος καὶ ὁ Θειακάκης, μειδιῶν ὁ πρῶτος, εἶπεν εἰς τὸν Ὑπουργόν:

— Ἀγνοεῖτε ὅτι ὁ τίτλος μου εἶναι Σεβασμιώτατος;

— Δὲν τὸ ἀγνοῶ καθόλου, ἀπήντησεν ὁ Ὑπουργός. Θα εἰσασθε Μακαριώτατος οἵανδήποτε στιγμὴν θὰ τὸ ἠθέλατε. Αὐτὸ ἠθελα νὰ τονίσω!

Εἰς προηγουμένας σελίδας ἀνέφερον, ὅτι οἱ εὐποροὶ Μυτιληναῖοι (πλὴν ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων) εἶχον παύσει πρὸ πολλῶν δεκαετηρίδων νὰ κληροδοτοῦν τὰς περιουσίας των ὑπὲρ φιλανθρωπικῶν σκοπῶν—ὅπως ἔπραττον οἱ πρόγονοὶ των— διότι ὑπῆρχον σοβαροὶ λόγοι ποῦ τοὺς ἀπέτροπον.

Οἱ λόγοι αὐτοὶ ἦσαν, κυρίως, ἡ ἀμέλεια καὶ ἡ ἀδιαφορία ποῦ ἐδείκνυον οἱ ἐκάστοτε διαχειρισταὶ τῶν Κληροδοτημάτων εἰς τὴν περιφρούρησιν τῆς περιουσίας τῶν πτωχῶν, περιερχομένην, ὅπως εἶδομεν, εἰς διαφόρους ἄρπαγας, τύπου Παπαδοπούλου, καὶ εἰς ξένους, ἀκόμη, ὡς λ. χ. τοὺς Γάλλους τῆς Ἑταιρίας τῶν Φάρων.

Αὐτὴν τὴν καταλήστευσιν, αὐτὴν τὴν ρεμούλαν τῆς ἱερᾶς περιουσίας, τὴν ἔζων οἱ εὐποροὶ Μυτιληναῖοι, καὶ δικαίως δὲν εἶχον διαθέσει νὰ ἐγκαταλείπουν τὰς περιουσίας των εἰς ἀναξίας χεῖρας, ἐν γνώσει των, ὅτι μίαν ἡμέραν θὰ καταλήξουν αὐταὶ εἰς χεῖρας τῶν «ἀετονύχηδων».

Ὑπῆρχεν, ἐν τούτοις, καὶ ἄλλος ἰσχυρὸς λόγος, ποῦ ἐδικαιολογεῖ τὴν ἐν λόγῳ στάσιν τῶν εὐπόρων Μυτιληναίων: ὁ φόβος ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος θὰ οἰκαιοποιηθῆτο τὰ Κληροδοτήματα—διότι καὶ αὐτὸ ἀκόμη τὸ μέσον μετεχειρίσθησαν οἱ ἐνδιαφερόμενοι κληρονόμοι, διὰ ν' ἀποτρέψουν τὰς δωρεὰς τῶν συγγενῶν των ὑπὲρ φιλανθρωπικῶν σκοπῶν.

Οὕτω, ἐπὶ μακρὸν χρόνον, οὐδεμίαν ἀξιόλογον δωρεὰ ἐγένετο ἐν Μυτιλήνῃ ὑπὲρ τῶν πτωχῶν. Τὰ πράγματα, ὅμως, ἤλλαξαν ἄρδην,

ἀφ' ἧς ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος ἤρχισε νὰ δημιουργῇ, ἐκ τοῦ μηδενός σχεδόν, τὸ ἓνα μετὰ τὸ ἄλλο τὰ Ἰδρύματά του, ἀφ' ἧς ἐρρύθμισε νομοθετικῶς τὴν διοίκησιν καὶ διαχείρισιν τῆς ἐκκαθαρισθείσης περιουσίας. Αἱ ἐν λόγῳ ἐνέργειαι ἐνέπνευσαν πλήρη ἐμπιστοσύνην καὶ ἀνέτρεψαν, συγχρόνως, τὰς διαδόσεις περὶ οἰκειοποιήσεως καὶ κατασχέσεως τῶν περιουσιῶν ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.

Ὅταν, μάλιστα, ἐπέτυχε τὴν διάσωσιν τοῦ μεγάλου οἰκοπέδου ἀπὸ τοὺς ὄνυχας τῶν Γάλλων—γεγονὸς ποὺ προὔξενησε συγκλονιστικὴν ἐντύπωσιν εἰς τὴν Λεσβιακὴν κοινωνίαν—, τότε ἔπνευσεν ἓνας ἔτι ἰσχυρότερος ἄνεμος ἐμπιστοσύνης καὶ ἐκτιμήσεως πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου καὶ τὸ ἔργον του. Δὲν ἐπέρασε πολὺς καιρὸς καὶ ὁ εἷς μετὰ τὸν ἄλλον οἱ κροῖσοι τῆς Λέσβου ἤρχισαν νὰ παραδίδουν τὰς τεραστίας περιουσίας των εἰς τὰς ἀξίας χεῖρας τοῦ ἱστορικοῦ Ἱεράρχου των.

ΟΙ ΔΩΡΗΤΑΙ (1928 - 1945)

Πρῶτος, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, μέγας εὐεργέτης τῶν πτωχῶν τῆς Μυτιλήνης ὑπῆρξεν ὁ αἰμίμηστος **Περικλῆς Λουκάς**, προσωπικὸς καὶ ἰδιαιτέρως στενὸς φίλος καὶ συνεργάτης του ἀπὸ τὴν Σμύρνην, ἐνθα ἦτο Διευθυντὴς τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἀνατολῆς. Ἐπρόκειτο περὶ μεγάλου Χριστιανοῦ καὶ ἐπιφανοῦς ἀνθρώπου, ἐκτιμωμένου καὶ πέραν τῶν συνόρων τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ αἰμίμηστος φιλόπρωπος Περ. Λουκάς ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος ἐνθερμος συμπαραστάτης τοῦ ἔργου τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου ἐν Μυτιλήνῃ, καὶ μάλιστα κατὰ τὴν δυσχερεστέραν περίοδον τῆς δράσεως αὐτοῦ. Μαζὺ ἴδρυσαν τὸ «Ταμεῖον τῶν Πτωχῶν» τῆς Μητροπόλεως καὶ τὴν Θρησκευτικὴν Ὀργάνωσιν «Ἡ Εὐσέβεια», ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐν Σμύρνη προτύπων, ἀποδημῶν δ' εἰς Κύριον, κατέλιπεν ὁλόκληρον τὴν ἀγροτικὴν περιουσίαν του (δάσος ἐκτάσεως 30.000 στρεμμάτων) ὑπὲρ τοῦ «Ταμεῖου τῶν Πτωχῶν».

Εὐστράτιος Ἀθ. Βοστώνης (1928) (1). Ἐτερος μέγας εὐεργέτης τῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων Μυτιλήνης, ἐπὶ ποιμαντορίας τοῦ σημερινοῦ Ἱεράρχου της, ἦτο ὁ αἰμίμηστος Εὐστράτιος Ἀθ. Βοστώνης, ὅστις, «δι' ὀλιγολέκτου διαθήκης κατέλιπεν ὅλην τὴν περιουσίαν, κινητὴν καὶ ἀκίνητον, διὰ τὴν ἀνέγερσιν νέου Νοσοκομείου».

1. Τὰ ὀνόματα τῶν δωρητῶν παρατίθενται ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀξίας τῆς δωρεᾶς ἐκάστου.

Ὁ Εὐστράτιος Βοστάνης, ὁ ἐπιλεγόμενος καὶ Στρατάρας, ἦτο ἐκ τῶν Μυτιληναίων ποῦ ἐμυκτήριζον τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον, ὅταν ἤρχισε τὴν θεμελίωσιν τοῦ νέου μεγάλου Νοσοκομείου.

Μὴ πιστεύων εἰς τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ ἔργου καὶ εἰρωνευόμενος τὸν θεμελιωτὴν του Ἱεράρχην, ἔλεγε:

— Ὁ Δεσπότης πάσχει ἀπὸ μεγαλομανίαν. Τί θὰ τὸ κάμη τὸ μεγάλο αὐτὸ Νοσοκομεῖον ποῦ χωρεῖ ὅλην τὴν Μυτιλήνην; Θὰ τὸ ἀφήσῃ στὴ μέση, μάνδρα γιὰ τὰ πρόβατα...

Σὺν τῷ χρόνῳ, ὅμως, ἤλλαξε γνώμην διὰ τὸν «μεγαλομανῆ» Δεσπότη. Αἱ ἐπιφυλάξεις του μετεβλήθησαν εἰς θαυμασμόν καὶ εἰς τὸ τέλος παρέδωσεν εἰς χεῖρας του τὴν περιουσίαν του, ἀξίας τότε ἔνδεκα χιλιάδων χρυσῶν λιρῶν!

Ἡ περιουσία ἠγοράσθη ὑπὸ τῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων καὶ ὑπάρχει σήμερον, τὰ δὲ χρήματα διετέθησαν εἰς τὴν ἀνάγερσιν τοῦ Νοσοκομείου.

Παναγιώτης Ἀθ. Βοστάνης (1934). Τὸ παράδειγμα τοῦ Εὐστρατίου ἠκολούθησεν ὁ ἀδελφός του Παναγιώτης τὸ 1934, δωρήσας καὶ οὗτος ὁλόκληρον τὴν περιουσίαν του εἰς τὰ Φιλανθρωπικὰ Καταστήματα καὶ ὑπὲρ τοῦ Νοσοκομείου, τὸ ὁποῖον, τιμῆς ἕνεκεν, ὠνομάσθη «Βοστάνειον».

Ζῶν εἰσέτι ὁ ἀειμνηστος Παναγιώτης Βοστάνης — προσωπικὸς φίλος καὶ αὐτὸς τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου— ἀνέλαβε ἐξ ἰδίων τὴν ἀνάγερσιν τοῦ Γ' ὀρόφου τοῦ Νοσοκομείου, γεγονός δὲ πρωτοφανὲς διὰ τὴν Μυτιλήνην, δεικνύων σαφῶς τὴν ἀπέραντον ἐμπιστοσύνην καὶ ἐκτίμησιν τῆς μεγάλης αὐτῆς οἰκογενείας πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ δημιουργικοῦ Ἱεράρχου. Ἡ ἀποπεράτωσις τοῦ Γ' ὀρόφου συνεπληρώθη ὑπὸ τοῦ Γεωργίου Βοστάνη, διὰ δωρεᾶς του ἑνὸς ὀλοκλήρου ἑκατομμυρίου (προπολεμικῶν) δραχμῶν.

Κατὰ τὸ τρισάγιον, ποῦ ἐτέλεσεν ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἐκλιπόντος, ὁ ἀδελφός του Γεώργιος τοῦ παρέδωκε 40 κλειδιά, ἰσαριθμῶν ἀστικῶν ἀκινήτων, τὰ ὁποῖα ἐκληροδοτεῖ εἰς τὰ Φιλανθρωπικὰ Καταστήματα Μυτιλήνης.

Ἡ μεγίστη αὐτῆ δωρεὰ ἐπετεύχθη χάρις εἰς τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον. Ὅπως μοῦ διηγεῖτο πρό τινος ὁ Σεβασμιώτατος, ἐπὶ δύο ἔτη προητοίμαζε ψυχικῶς τὸν φίλον του Παναγιώτην διὰ νὰ ἀφήσῃ κληρονόμον του τὸ ἀνεγειρόμενον Νοσοκομεῖον. Καὶ τὸ ἐπέτυχε.

Γεώργιος Ἀθ. Βοστάνης (1940). Καὶ τρίτος ἀδελφός Βοστάνη, ὁ Γεώργιος, κατέλιπε τὴν κολοσσιαίαν περιουσίαν του, ἀξίας πολλῶν δεκάδων χιλιάδων χρυσῶν λιρῶν (μεταξὺ τῶν ἄλλων κτιρίων εἶναι καὶ ἡ μεγάλη πολυκατοικία τῆς ὁδοῦ Βουλῆς, 4, τῶν Ἀθηνῶν)

εἰς τὸ «Πολιτικὸν Νοσοκομεῖον Μυτιλήνης»—τὸ 1929, ὅτε συνετάγη ἡ διαθήκη δὲν εἶχεν ὀνομασθῆ τοῦτο εἰς «Βοστάνειον»—, «ἵνα ἐκ τῶν εἰσοδημάτων αὐτῆς ἀποστέλλωνται πρὸς ἀνωτέρας σπουδὰς πτωχοὶ νέοι τῆς Λέσβου».

Σήμερον, ἐν τούτοις, τὰ 3/4 τῆς περιουσίας Γεωργίου Βοστάνη ἔχουν περιέλθει εἰς τὴν κυριότητα τοῦ Β.Ι.Ν. καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ, χάρις εἰς εὐφυᾶ χειρισμὸν τοῦ ζητήματος ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου—ἄλλωστε καὶ ἡ ἐν λόγῳ δωρεὰ τοῦ Γ. Βοστάνη εἰς αὐτὸν καὶ πάλιν ὠφείλετο.

Ἄς ἴδωμεν πῶς ἐπέτυχεν τὸ μεγάλο αὐτὸ κατόρθωμα :

Ἡ διαθήκη συνετάγη τὸ 1929 καὶ ὁ διαθέτης ἀπέθανεν τὸ 1940. Κατὰ τὴν διαρρεύσασαν δεκαετίαν ἡ περιουσία του ἐπολλαπλασιάσθη, δοθέντος, ὅτι ὁ Γ. Βοστάνης ἤσκει μέγα ἐμπόριον ἐλαίου καὶ εἶχε τὴν σοβαρωτέραν βιομηχανίαν σάπωνος — περίπτωσις διὰ τὴν ὅποian δὲν ἔκαμνε λόγον εἰς τὴν διαθήκην του.

Ἐάν, ἐπομένως, διετίθεντο δι' ἐκπαιδευτικούς σκοποὺς τὰ εἰσοδήματα τῆς ὑφισταμένης τὸ 1940 περιουσίας, θὰ ἐστέλλετο εἰς τὸ ἐξωτερικὸν στρατιὰ ὀλόκληρος ὑποτρόφων, κατὰ τὸ πλεῖστον ὄχι ἀξίων τοιαύτης προστασίας, διότι, ὡς γνωστόν, οἱ ἱκανοὶ εἶναι πάντοτε ἐλάχιστοι.

Πρόθεσις καὶ θέλησις, ὁμοίως, τοῦ Γ. Βοστάνη, τὴν στιγμὴν ποὺ συνέταξε τὴν διαθήκην του, ἦτο νὰ στέλλωνται εἰς τὸ ἐξωτερικὸν οἱ ἱκανοὶ νέοι, καὶ τόσοι, ὅσοι ἦτο δυνατόν νὰ συντηρηθοῦν ἀπὸ τὰ εἰσοδήματα τῆς κατὰ τὸ ἔτος 1929 ὑφισταμένης περιουσίας του.

Στηριζόμενος, λοιπόν, ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω ὁ Μητροπολίτης, εἰσηγήθη εἰς τὸ Κράτος, εἰς τὴν σύζυγον τοῦ διαθέτου καὶ εἰς τοὺς ἐκτελεστάς τῆς διαθήκης, νὰ διαπιστωθοῦν τὰ εἰσοδήματα τῆς κατὰ τὸ ἔτος 1929 ὑφισταμένης περιουσίας καὶ ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν νὰ καθορισθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀποσταλλησομένων εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν ὑποτρόφων, τὸ ἀπομένον δὲ ὑπόλοιπον τῆς περιουσίας νὰ περιέλθῃ εἰς τὴν κυριότητα τοῦ Β.Ι.Ν. καὶ νὰ χρησιμοποιηθῇ πρὸς συντήρησιν αὐτοῦ. Οὕτω καὶ ἐγένετο τελικῶς, ληφθέντων ὅλων τῶν νομίμων νομοθετικῶν καὶ διοικητικῶν μέτρων, τῇ προσωπικῇ φροντίδι τοῦ Ἱεράρχου.

Ἄλλὰ καὶ ἄλλην, ἐξ ἴσου σημαντικὴν ἐπιτυχίαν, ἔσχεν ὁ θαυμάσιος Μητροπολίτης Ἰακώβος εἰς τὸ θέμα τῆς διαθήκης Γ. Βοστάνη. Ὁ μέγας φιλόανθρωπος δωρητῆς, δὲν ἀφήκε τὴν νόμιμον μοῖραν, ἦτοι τὸ 1/4 τῆς περιουσίας του, εἰς τὴν σύζυγόν του, ἀλλ' ὑπεχρέωνε τὸν κληρονόμον του, τὸ Πολιτικὸν Νοσοκομεῖον, νὰ τῆς δίδῃ 800 χρυσᾶς λίρας ἐτησίως καὶ ἐφ' ὄρου ζωῆς. Τοῦτο ἐθεώρησεν ἡ χήρα τοῦ διαθέτου ὡς ἀδικίαν εἰς βάρος τῆς καὶ εἰδοποίησε τὴν Ἐφορείαν τῶν

Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων, ὅτι θὰ προσβάλη τὴν διαθήκην ὡς ἄκυρον, ὡς εἶχεν ἐκ τοῦ νόμου δικαίωμα.

Ἐπὶ τῷ ἔργῳ ἀμέσως ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος. Ἡ σύζυγος τοῦ Γ. Βοστάνη εἶχε δικαίον καὶ μία δίκη θὰ ἀπέβαινεν ὀπωσδήποτε ὑπὲρ αὐτῆς. Πρὸς ἀποφυγὴν, λοιπόν, ἀσκόπων δικαστικῶν ἀγώνων, οἵτινες θὰ εἶχον κακὴν ἀπήχησιν καὶ εἰς τὴν δημοσίαν γνώμην ἐν Μυτιλήνῃ, δεδομένου, ὅτι καὶ ἄλλοι πλούσιοι ἄπαιδες εἶχον ἤδη ἐτοιμάσει διαθήκας ὑπὲρ τῶν Φ. Κ. — τοῦτο τὸ ἐγνώριζεν ἄριστα, ἀφοῦ ὁ ἴδιος εἶχε προετοιμάσει τὸ ἔδαφος — ἐπρότεινεν εἰς τὴν σύζυγον τοῦ Γ. Βοστάνη συμβιβασμὸν καί, τῇ ἐγκρίσει τοῦ Κράτους, ἐπραγματοποίησε τοῦτον. Κατὰ τὴν γενομένην τὸ 1942 ἐκτίμησιν τῆς ἀκινήτου περιουσίας Γ. Βοστάνη, τὸ μὲν Β.Ι.Ν. ἔλαβε περιουσίαν ἀξίας 42.417.333 δραχμῶν προπολεμικῶν, ἡ δὲ σύζυγος τοῦ διαθέτου 15.663.254.95 δραχμῶν, ἀνάλογον δὲ μερίδιον ἔλαβεν ἕκαστος καὶ ἐκ τῆς κινητῆς περιουσίας, ἀποτελουμένης ἀπὸ μετρητὰ εἰς διαφόρους τραπέζας, χρεώγραφα εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ἔλαια καὶ πυρηνέλαια.

Ἐοῦτος οὗτος διακανονισμὸς ἀναλύεται εἰς τὸ ἀκόλουθον πρακτικὸν τῶν Φ.Κ.Μ., τὸ ὁποῖον παραθέτομεν ἵνα πληροφορηθῇ ὁ ἀναγνώστης ποία ὑπῆρξεν ἡ σημασία του διὰ τοὺς πτωχοὺς τῆς Μυτιλήνης.

ΠΡΑΚΤΙΚΟΝ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 157

Ἐκτακτος πανηγυρική συνεδρίασις τῆς Ἐφορείας Φ.Κ.Μ. τῆς 21ης Αὐγούστου 1941, ἡμέραν Πέμπτην.

Ἐπισημασθέντων καὶ ἐπικυρωθέντων τῶν πρακτικῶν τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως, ὁ Σεβασμιώτατος Πρόεδρος, ἐν καταφανῇ συγκινήσει, δηλοῖ πρὸς τὴν Ἐφορείαν τὰ ἑξῆς :

Κύριοι Ἐφοροί,

Μὲ ἰδιαιτέραν χαρὰν καὶ συγκίνησιν βαθυτάτην σὰς ἀναγγέλλω τὴν αἰσίαν λήξιν τῆς κληρονομικῆς ὑποθέσεως τοῦ ἀειμνήστου μεγίστου Εὐεργέτου τοῦ Φ.Κ.Μ. Γεωργίου Ἀθ. Βοστάνη.

Παρακαλῶ ν' ἀναγνωσθῇ α') τὸ τηλεγράφημα τοῦ φιλτάτου μοι Ὑπουργοῦ κ. Πλ. Χατζημιχάλη καὶ εἶτα τὸ τοῦ κ. Ἀρώνη.

Ἀναγινώσκονται τὰ τηλεγραφήματα, ἔχοντα οὕτω :

«Ὑπόθεσις Βοστανείου ἐτελείωσε κατ' ἐπιθυμίαν σας, συγχαίρων Πλάτων Χατζημιχάλης»

«Εἰς τὸ ὑπ' ἀριθμ. 272/19/8/41 φύλλον Ἐφημερίδος Κυβερνήσεως, τεύχος Α', ἐδημοσιεύθη Νόμος περὶ διευθετήσεως κληρονομίας Βοστάνη καὶ Βοστανείου Ἱεροῦ Νοσοκομείου. Ἀρώνης»

Συνεχίζων ὁ Σεβασμ. Πρόεδρος ἀνακοινοῖ :

Κύριοι ᾽Εφοροί

Ἡ σημερινὴ συνεδρίασις τῆς ᾽Εφορείας, ἐπιστέγασμα ὄλων τῶν προηγηθεισῶν ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης συνεδριάσεων, εἶναι καὶ θὰ παραμείνη ἱστορικὴ. Διότι κατ' αὐτὴν τὸ ὄνειρον τῆς ᾽Εφορείας καθίσταται πραγματικότης καὶ τὸ Ἴδρυμα, ὅπερ δικαίως προῦκάλεσε καὶ προκαλεῖ τὸν θαυμασμόν ὄχι μόνον τῶν ὁμογενῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν ξένων, ὅσοι ἐπεσκέφθησαν τὴν Μυτιλήνην, ἐξασφαλίζεται εἰς τὸ διηνεκές, οὕτως ὥστε, ὑπερήφανον καὶ ἐν ὄλῃ τῇ ἀξιοπρεπείᾳ του, νὰ ἐκπληροῖ τὸν ὑψηλὸν καὶ ἱερὸν προορισμόν του ὑπὲρ τῶν πασχόντων καὶ ταλαιπωρουμένων ἀπόρων τῆς ὠραίας μας νήσου καὶ μάλιστα ἐν τῇ κρισιμωτάτῃ ταύτῃ περιόδῳ τοῦ ᾽Εθνους μας. Μακαρία καὶ τρίς μακαρία ἔστω ἡ μνήμη τῆς τριάδος τῶν ἀδελφῶν Βοστάνη, διὰ τὴν ἀσύγκριτον καὶ ἄνευ προηγουμένου χειρονομίαν των. Αἱ δωρεαὶ τῶν πρώτων δύο, Εὐστρατίου καὶ Παναγιώτου, μοῦ ἐνέπνευσαν τὴν ἰδέαν τῆς ὀνομασίας τοῦ Νοσοκομείου μὲ τὸν τίτλον «Βοστάνειον». Κατεκρίθημεν τότε δαυμῶς. Οἱ ἐν τῇ τότε ᾽Εφορείᾳ, καλοὶ κατὰ τὰ ἄλλα, ἀλλὰ μεμψίμοιροι καὶ δειλοί, ἐκίνησαν πάντα λίθον, ἵνα ματαιώσουν τὴν σκέψιν μου, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθησαν, διότι ἡ πλειοψηφία ἀπετελεῖτο ἐκ τολμηρῶν, οἵτινες παρηκολούθουν τὸν Πρόεδρόν των, εἰς τὰς τολμηρὰς μὲν, ἀλλὰ καὶ πάντοτε ὑπὸ ἐπιτυχίας στεφομένας σκέψεις του. Ἡ ὀνομασία ἐκείνη τοῦ Νοσοκομείου ὑπῆρξεν ὁ θεμέλιος λίθος τοῦ σημερινοῦ οἰκοδομήματος, τῆς ἐξασφαλίσεως του καὶ ὁ κρίκος ὅστις συνέδεσεν ἀδιασπᾶστως τὴν οἰκογένειαν Βοστάνη μὲ τοῦτο. Τὰ γεγονότα μὲ ἐδικαίωσαν τόσοσιν πανηγυρικῶς, ὥστε μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀειμνήστου Γεωργίου, ὄχι μόνον προφορικὰς ἐκδηλώσεις νὰ ἔχω, ἀλλὰ καὶ ἐπιστολὰς προκρίτων ἐπιζώντων ἐπικριτῶν μου, ἐκφραζόντων τὴν μετάνοιάν των, διότι τότε μὲ ἐπέκριναν. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀειμνήστου καὶ μακαριστοῦ Γεωργίου, τὸ ἄκουσμα ὅτι ἄφηγε Γενικὸν Κληρονόμον τὸ Νοσοκομεῖον, ἐνέπλησε τοὺς πάντας χαρᾶς. Ἀλλὰ ὅταν ἀνεγνώσθη προσεκτικώτερον ἡ διαθήκη καὶ εἶδον ὅτι τὸ γράμμα αὐτῆς ἴδρυνε μόνον ἐκπαιδευτικὸν κληροδότημα μὲ τὰ ἔσοδα ὅλης τῆς περιουσίας, ὄχι μόνον ἡ χαρὰ μετετράπη εἰς λύπην, ἀλλὰ καὶ ἠκούσθησαν ἐν τινι πολιτισμένῳ κέντρῳ εἰρωνικαὶ ἐκφράσεις, ὅτι ἡ ᾽Εφορεία θὰ βλέπη τὸ μέλι μακρόθεν καὶ δὲν θὰ ἠμπορῇ μήτε κἄν νὰ γλύψῃ μὲ τὸ δάκτυλο!

Ἄλλ' ὁ καλὸς Θεός, ὁ προστατεύων ἀπ' ἀρχῆς τὸ Νοσοκομεῖον μας, μετέστρεψεν οὕτω τὰ πράγματα, ὥστε τὸ μὲν Ἴδρυμα νὰ ἀπολαύσῃ ὅλον τὸ μέλι οἱ δὲ εἴρωνες νὰ ἀπολαύσουν γλυκὺν ἀέρα ἀπὸ τοῦ Ἱεροῦ τούτου λόφου ἐκπεμπόμενον.

Μία ἀπόπειρα διαταραχῆς τῆς ὄλης ὑποθέσεως ἀπὸ ἀρτιφανῶν νεαρῶν προστατῶν τῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων, προσέκρουσεν εἰς τὴν γρανιτώδη ἀπόφασιν τῆς ᾽Εφορείας καὶ ἐναυάγησε.

Καὶ ἤδη εὐρισκόμεθα, Κύριοι ᾽Εφοροί, εἰς τὰς εὐτυχεῖς αὐτὰς στιγμὰς τῆς οἰκονομικῆς κατοχυρώσεως τοῦ Ἰδρύματος. Ἀπὸ τῆς ὥρας τῆς θεμελιώσεώς του, ὁ οὐρανὸς κατέπεμπε τὴν εὐλογίαν του ἐπὶ τὸ θεμελιούμενον μέγα ἔργον διὰ ταυτοχρόνου ἐμφανίσεως ἡλίου καὶ λεπτῆς βροχῆς, τῶν δύο αὐτῶν στοιχείων, δι' ὧν ζωογονεῖται παρὰ τοῦ Θεοῦ

τὸ σύμπαν. Καὶ ἔκτοτε δὲν ἔπαυσε νὰ ἐκδηλώνεται ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τὸ Ἴδρυμα. Ὅταν ποτὲ ἀποφασίσωμεν νὰ συγγράψωμεν τὴν ἐν λεπτομερείαις Ἱστορίαν τοῦ μεγαλουργήματος τούτου, θ' ἀποτελέσει αὕτη μεγαλειώδες δίδαγμα. Ἀπὸ ποῦ καὶ πῶς ἤρχισαμεν καὶ ποῦ καὶ πῶς κατελήξαμεν, τῷ Θεῷ ἡ χάρις πάντοτε.

Κατὰ τὴν Ἱστορικὴν αὐτὴν ἡμέραν καὶ ὥραν, ὀφείλω νὰ ἐκφράσω ὡς Πρόεδρος προσωπικῶς τὴν εὐαρέσκεiάν μου καὶ τὰς θερμὰς εὐχαριστίας μου, τόσον εἰς τὴν νῦν Ἐφορείαν, ὅσον καὶ εἰς τὰς προγενεστέραις, διότι μὲ παρηκολούθησαν εἰς τὰς τολμηροτάτας σκέψεις μου καὶ μὲ ἐνίσχυσαν πολυειδῶς. Ὅφειλω νὰ ἐκφράσω τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ Ἰδρύματος τόσον πρὸς τὴν προηγηθεῖσαν Κυβέρνησιν, ἣτις πολυειδῶς ἐπροστάτευσε τὸ Ἴδρυμά μας, ὅσον καὶ εἰς τὴν νῦν Ἐθνικὴν Κυβέρνησιν, ἣτις διὰ τῶν ἀποφάσεών της καὶ τοῦ Νόμου, ἐπέθηκε τὸ ὠραῖον αὐτὸ ἐπιστέγασμα. Ὅφειλω νὰ ἐκφράσω τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ Ἰδρύματος πρὸς ὅλους τοὺς Μυτιληναίους καὶ λοιποὺς Λεσβίους, οἵτινες περιέβαλον καὶ περιβάλλουν τὸ Ἴδρυμα δι' ἀληθινῆς καὶ πραγματικῆς στήριξης, βοηθοῦντες ποικιλοτρόπως αὐτό. Ὅφειλω νὰ ἐκφράσω τὴν αὐτὴν εὐγνωμοσύνην πρὸς τὴν χήραν τοῦ ἀειμνήστου Γ. Βοσιάνη καὶ πρὸς τοὺς ἐκτελεστάς τῆς διαθήκης, διότι ἄνευ τῆς βοηθείας καὶ ἀρωγῆς αὐτῶν, ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐπιτύχωμεν τὸ ἔξοχον τοῦτο ἀποτέλεσμα. Ἀλλ' ἡ αὐτὴ εὐγνωμοσύνη τοῦ Ἰδρύματος καὶ ἡ ζωηρὰ εὐαρέσκεια τῆς Ἐφορείας, ὀφείλει νὰ ἐκφρασθῆ εἰς τὸν σημαίνοντα συντελεστὴν τοῦ ὀριστικοῦ ἀποτελέσματος κ. Ν. Ἀρώνην, ὅστις ὀχι μόνον ἐκράτησε τὸ Ἴδρυμα εἰς μεγάλην περιωπὴν συντελέσασαν εἰς τὸ νὰ διατεθοῦν συμπαθέστατα πρὸς τὸ Ἴδρυμα οἱ ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῆς Ἐθνικῆς Προνοίας, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς πανθομολογουμένης ἰκανότητος καὶ δραστηριότητός του, ἐπέτυχεν, ἀναπληρώσας με, ἐπιτυχῶς τὴν ὀριστικὴν καὶ εὐκτέαν τοῦ ζητήματος διαρρύθμισιν. Καὶ τέλος ἐκφράζω τὴν αὐτὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ Ἰδρύματος πρὸς πάντας ὅσοι εἴτε ἐνταῦθα εἴτε ἐν Ἀθήναις καὶ δὴ ἐν τοῖς Ὑπουργείοις Οἰκονομικῶν καὶ Ἐθνικῆς Προνοίας ἐβοήθησαν τὸ ὠραῖον αὐτὸ καὶ φιλάνθρωπον ἔργον. Ἡ εὐλογία τοῦ Κυρίου εἴη ἐπὶ πάντας.

Εἰς τὸν Σεβασμιώτατον Πρόεδρον τῆς Ἐφορείας, ὁ ἐκ τῶν Ἀντιπροέδρων αὐτῆς κ. Δημ. Σουρλάγκας ἀπαντῶν, λέγει τὰ ἑξῆς:

Ἄλλοι τῶν Ἐφόρων παλαιοὶ καὶ νέοι, Σεβασμιώτατε, ἔχουν παρακολουθήσει καλλίτερον ἐμοῦ τὴν ἀρχὴν τῆς Ἰδρύσεως καὶ τὰς ἐργασίας τοῦ νέου Ἱεροῦ Νοσοκομείου Μυτιλήνης καὶ ἴσως ξεύρουν περισσότερο ἀπὸ ἐμένα δι' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν. Ἐνα ὅμως εἶναι βέβαιον, τὸ ὁποῖον ἠμπορῶ νὰ ξεύρω καὶ ἐγὼ ἐπίσης καλά. Ἡ ἀρχὴ εἶναι τὸ ἥμισυ τοῦ παντός. Ὅλοι ὅταν βλέπωμεν ἓνα καμωμένο πρᾶγμα νομίζομεν, σὰν τὸ αὐτὸ τοῦ Κολόμβου, ὅτι εἶναι εὐκολο καὶ ὅτι ὁ καθεὶς μας θὰ ἠμποροῦσε νὰ τὸ κάμῃ.

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, Κύριοι Ἐφοροὶ καὶ θὰ μείνη εἰς τὴν Ἱστορίαν, ποῦ δὲν θὰ εἶναι εἰς τὸ χέρι κανενὸς νὰ τὴν ἀλλάξῃ, ὅτι ἡ ἀρχὴ τῆς Ἰδρύσεως καὶ τῆς λειτουργίας τοῦ νέου Ἱεροῦ Νοσοκομείου τῆς Μυτιλήνης μας, εἶναι ἓνα ἀνδραγάθημα, εἶναι ἓνα κατόρθωμα, ὀφειλόμενον ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν διαφανῆ κρίσιν, εἰς τὴν ἀκαταπόνητον ἐνεργητι-

κότητα, την σκληράν ἔργασίαν καὶ τὴν ἀκατάβλητον θέλησιν τῆς Αὐτοῦ Σεβασμιότητος τοῦ Μητροπολίτου Μυτιλήνης κ.κ. Ἰακώβου.

Περνοῦσε ὁ καιρὸς καὶ τὸ ἔργον μόνο του, αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ ἐφώ-
ναζε καὶ ἀπεστόμωνεν ὄλους. Ἀλλ' ὑπῆρχον πολλοὶ μέχρι πέρυσι ποῦ
μὲ μιὰ μυωπικὴ πολιτικὴ ἔβλεπον ἀσφαλῶς τὴν πτώσιν του καὶ κλείσι-
μόν του, εἴτε λόγω κακῆς διαχειρίσεως, εἴτε ἐλλείψει οἰκονομικῶν μέσων,
ιδίως.

Πάλιν ἡ ὀξεῖα διορατικότης καὶ τὸ σπάνιον καὶ ἀκριβώτερον ἐμπό-
ρευμα εἰς τὸν κόσμον μέσα, ἡ διαφυγῆς κρίσις τοῦ Κυρίου Προέδρου τῶν
Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων, πρὸ ἐτῶν ἔδωσε τὴν στερεὰν κατεύθυνσιν
τοῦ νὰ ἀποκλεισθοῦν τελείως τοιαῦται μυωπικαὶ προβλέψεις καὶ ἴσως
καὶ εὐχαί, μὲ τὸ νὰ δώσῃ τὸ ὄνομα εἰς τὸ νέον Ἱερὸν Νοσοκομεῖον Μυ-
τιλήνης, τὸ ὄνομα τῆς οἰκογενείας τῶν Βοστάνηδων. Καὶ ὡς ἀπλοῦν πολ-
λίτην καὶ ὡς πρῶην Δήμαρχον τῆς πόλεως Μυτιλήνης, πολλοὶ μὲ ἐπλη-
σίασαν καὶ ἤθελον νὰ δώσωμεν κατεύθυνσιν εἰς τὸ νὰ φθάσωμεν νὰ πά-
ρωμεν σκάλες καὶ σπαρπέλα νὰ ἐξαλείψωμεν τὴν λέξιν «Βοστάνειον».

Ἐστρατίου καὶ Παναγιώτου, ἦλθεν ἡ κληρονομία τοῦ ἀείμνηστου Γεωρ-
γίου Βοστάνη διὰ νὰ δικαιώσῃ πλήρως τὰς βαθεῖας προβλέψεις καὶ τὴν
ὀρθὴν κρίσιν τοῦ Προέδρου μας. Ἀλλὰ καὶ τὴν τελευταίαν περίοδον, τὴν
τελευταίαν στιγμὴν, πάλιν ἠνδραγάθησαν ἡ διορατικότης καὶ ἡ κρίσις
τοῦ Προέδρου μας. Ὅλοι ξεύρομεν τὰ τῆς διαθήκης τοῦ μεγίστου τῶν
εὐεργετῶν τῆς Μυτιλήνης καὶ πῶς ἦτο ἓνα δῶρον ἄδωρον.

Πρὶν κηδευθῆ ἀκόμη ὁ ἀείμνηστος Γεώργιος Βοστάνης ἤκουσα ὁ
ἴδιος τὸν γέρο Ζάκαν, δικηγόρον, νὰ λέγῃ: «δὲν θὰ πάρῃ τίποτε τὸ Νο-
σοκομεῖον, εἶναι καθαρὰ ἡ θέλησις τοῦ διαθέτου, αὐτὸ καὶ αὐτό». Εἶμαι
βέβαιος ὅτι θὰ σπάσουν, θὰ κατακρημνισθοῦν ὅλαι αἱ προβλέψεις καὶ
εὐχαί, ὄλων ἀνευ ἐξαιρέσεως, τῶν μυωπικῶν ἐχόντων πολιτικῶν καὶ θὰ
ἀναγνωρισθῇ παρὰ πάντων τὸ νέον σημερινὸν κατόρθωμα ὑπὲρ τοῦ Ἱεροῦ
Νοσοκομείου, τοῦ Προέδρου τῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων καὶ ἡ
ἀπέραντος εὐγνωμοσύνη ποῦ ὀφείλει ἡ Μυτιλήνη, ἡ Λέσβος ὀλοκλήρως
εἰς τὸν Ποιμενάρχην της.

Ἀσχέτως διαθέσεων, πρὸς τὸν μακαρίτην ἀείμνηστον Γεώργιον
Βοστάνη, ἡ τοῦς ἐπιζώντας οἰκείους του, ἡμεῖς λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν
καθαρὰ μόνον τὰ συμφέροντα τοῦ Βοστανείου Ἱεροῦ Νοσοκομείου,
πρέπει νὰ σταθῶμεν μὲ ἀνοικτὸ τὸ στόμα καὶ νὰ θαυμάσωμεν πράγματι
πῶς ἐξελίχθησαν τὰ πράγματα. Οὕτω θὰ δοθῆ ἡ κατεύθυνσις καὶ ἡ λύσις
εἰς τὴν διαθήκην αὐτήν, οἷαν τὴν βλέπομεν σήμερον εἰς τὰ δύο αὐτὰ τη-
λεγραφήματα.

Ὡς Ἀντιπρόεδρος, θεωρῶ, Κύριοι Ἐφοροὶ, ὅτι πρέπει νὰ γραφῆ
εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως, ἡ ἀπέραντος ὑποχρέωσις ἢν
αἰσθανόμεθα νὰ εὐχαριστήσωμεν τὸν Πρόεδρον μας διὰ τὴν μεγάλην καὶ
ἐξαιρετικὴν αὐτὴν ἐπιτυχίαν καὶ νὰ τὸν διαβεβαιώσωμεν ὅτι τὸν ἀκολου-
θοῦμεν πιστῶς, ἔχοντες πλήρη πεποίθησιν καὶ ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν δρά-
σιν του καὶ τὸ ἔργον του καὶ νὰ τοῦ διαβιβάσωμεν τὴν πραγματικὴν, εἰ-
λικρινῆ καὶ βαθεῖαν εὐγνωμοσύνην ὀλοκλήρου τῆς πόλεώς μας, διὰ τὴν
σωτηρίαν διαχείρισιν ποῦ κάμει εἰς τὰ εὐαγῆ Ἰδρύματα τῆς πόλεώς μας,

τά δικαίως αποκαλούμενα παρά πάντων, «τά Ἴδρύματα τῆς Αὐτοῦ Σεβασμιότητος τοῦ Μητροπολίτου Μυτιλήνης κ. κ. Ἰακώβου».

Ὁ κ. Ν. Πετρόπουλος, ἀκολουθῶς, λέγει, ὅτι τόσον ὁ ἴδιος προσωπικῶς ὅσον καὶ οἱ λοιποὶ Ἐφοροὶ, εἶναι ἀπολύτως σύμφωνοι μὲ τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Σουρλάγκα λεχθέντα, ἐκφράζει δὲ τὴν χαρὰν ὄλων διὰ τὴν αἰσίαν ἔκβασιν ἣν ἔλαβεν ἡ ὅλη κληρονομικὴ ὑπόθεσις Γεωργ. Βοστάνη, ἣτις ἀποτελεῖ τὸ ἐπιστέγασμα ὄλων τῶν κόπων καὶ σκληρῶν προσπαθειῶν τοῦ Σεβ. Προέδρου τῆς Ἐφορείας.

Ἀκολουθῶς ὁ Σεβ. Πρόεδρος ἀνακοινοῖ, ὅτι πρόκειται νὰ εὐχαριστήσῃ τηλεγραφικῶς τὸν κ. Ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν, διὰ τὰς ἐνεργείας του καὶ τὰς καλὰς του διαθέσεις ὑπὲρ τοῦ Ἰδρύματος, ὡς ἐπίσης καὶ διαφόρους ἄλλους βοηθήσαντας διὰ τὴν ὀριστικὴν περαίωσιν τῆς μεγίστης τῶν κληρονομικῶν ὑποθέσεων τῶν Φ.Κ.Μ.

Ὁ Πρόεδρος

Ὁ Ταμίης

Οἱ Ἀντιπρόεδροι

Τὰ Μέλη

Ἀπόστολος Σημαντήρης (1931). Ὁ ἀειμνηστὸς Ἀπόστολος Σημαντήρης κατέλιπεν ὀλόκληρον τὴν τεραστίαν ἀστικὴν καὶ κτηματικὴν περιουσίαν του ὑπὲρ φιλανθρωπικῶν σκοπῶν. Ἡ ἐν λόγῳ περιουσία ἀποτελεῖ ἴδιον Κληροδοτήμα, τοῦ ὁποίου τὴν διοίκησιν ἔχουν τὰ Φιλανθρωπικὰ Καταστήματα Μυτιλήνης, ἅτινα λαμβάνουν ποσοστὸν 10 ο/ο ἐκ τῶν εἰσοδημάτων τῆς. Εἰς τὴν ἀγροτικὴν περιουσίαν Σημαντήρη ἀνήκει τὸ μεγάλο κτήμα τῆς Ἀχλαδερῆς, ἐνθα λειτουργεῖ ἡ Πρακτικὴ Γεωργικὴ Σχολή, ἐκ τῶν εἰσοδημάτων δὲ ταύτης ἀποστέλλονται εἰς Εὐρώπην δι' ἀνωτέρας σπουδᾶς ἀγροτόπαιδες τῆς Λέσβου.

Ὁ Α. Σημαντήρης, εὐρισκόμενος εἰς Κων/πολιν, εἶχε συντάξει τὴν διαθήκην του καὶ εἶχε ἐπικυρώσει ταύτην εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐπὶ πατριαρχείας Ἰωακείμ τοῦ Γ'. Διὰ ταύτης κατέλιπε μικρὸν μέρος τῆς περιουσίας του εἰς τὰ Φιλανθρωπικὰ Καταστήματα, τὸ δὲ ὑπόλοιπον εἰς διαφόρους συγγενεῖς του.

Ἐπιστρέψας εἰς Μυτιλήνην καὶ συνδεθεὶς στενῶς μετὰ τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, ἠκύρωσε τὴν πρώτην διαθήκην του, συντάξας ἄλλην, δι' ἧς ἐκληροδότησε τὴν παμμεγίστην περιουσίαν του ὑπὲρ ἐκπαιδευτικῶν καὶ φιλανθρωπικῶν σκοπῶν.

Ὅταν ἐγένετο γνωστὴ καὶ ἡ νέα αὐτῇ μεγάλη δωρεά, τοιοῦτος φόβος κατέλαβε τοὺς κληρονόμους τῶν ἀπαίδων πλουσίων τῆς Μυτιλήνης, ὥστε, ὅταν οἱ συγγενεῖς των ἠσθένουν, ἐλάμβανον χίλια δυὸ μέτρα, διὰ νὰ ἐμποδίσουν τὸν Μητροπολίτην Ἰακώβον νὰ φθάσῃ μέχρι τῆς κλίνης τοῦ ἀσθενοῦς !

Μέχρι τοῦ θανάτου του διετέλεσε Πρόξενος τῆς Γαλλίας ἐν Λέσβῳ.

Ἡ Γαλλικὴ Πρεσβεία τῶν Ἀθηνῶν ἐπίστευε μέχρι τέλους, ὅτι ὁ Πρόξενός της θὰ ἐκληροδοτῆ τὴν περιουσίαν του εἰς τὸ Γαλλικὸν Δημόσιον. Καὶ αὐτὸ θὰ συνέβαινε, πράγματι, ἐὰν δὲν ὑπῆρχεν ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος.

Αἱ πρῶται λέξεις τοῦ ἐλθόντος εἰς Μυτιλήνην διὰ νὰ παραστῇ εἰς τὴν κηδεῖαν τοῦ Σημαντήρη ἐκπροσώπου τῆς Πρεσβείας, ἦσαν σχετικαὶ μὲ τὴν διαθήκην τοῦ θανόντος. Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος, γνωρίζων τὸ περιεχόμενον ταύτης, ἐμειδίασεν ὅταν ὁ Γάλλος διπλωμάτης τὸν ἠρώτησε πότε θὰ ἠνοίγετο ἡ διαθήκη! Καὶ ὅταν ἠνοίχθη, ὁ Γάλλος ἔμεινεν ἄφωνος ἀπὸ τὴν κατάπληξιν. Τόσον ἦτο βέβαιος διὰ τὸ περιεχόμενον της!

Χάρις καὶ μόνον εἰς τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον, ἐξησφαλίσθη ὑπὲρ τῶν πτωχῶν τῆς Μυτιλήνης ἡ κολοσσιαία περιουσία τοῦ Ἀπ. Σημαντήρη, ἄλλως θὰ περιήρχετο εἰς ξένους.

Νικόλαος Μητρέλιας (1944). Ὁ μέγας οὔτος εὐεργέτης τῶν Φ.Κ.Μ. κατέλιπε μεγάλην περιουσίαν πρὸς ἀνάγειν Πτωχοκομείου, τὸ ὁποῖον μέλλει νὰ ἰδρυθῇ.

Παναγιώτης Β. Μάνδρας (1946). Περὶ αὐτοῦ γίνεται εὐρύτερον λόγος εἰς ἐπομένους σελίδας.

Παναγιώτης Κοκκῶνης (1936). Ἡ ἀξία τῆς περιουσίας τούτου ἔρχεται ἀμέσως μετὰ τὴν τοῦ Παν. Μάνδρα.

Πέτρος Β. Μάνδρας (1944). Ἐκολούθησε τὸ παράδειγμα τοῦ ἀδελφοῦ του Παναγιώτου, ἐπηρεασθεὶς καὶ οὔτος ἀπὸ τὸ ἔργον τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου.

Θρασύβουλος Ἀρχοντόπουλος (1930) καὶ **Ἐριφύλη Ἀρχοντοπούλου (1935).** Ἀμφότεροι οἱ σύζυγοι ἐδώρησαν τὴν περιουσίαν των ὑπὲρ φιλανθρωπικῶν καὶ ἐκπαιδευτικῶν σκοπῶν.

Βασίλειος Καμπᾶς (1941). Κατέλιπεν ἀξιόλογον περιουσίαν εἰς τὰ Φ.Κ.Μ. Ὑπῆρξε προσωπικὸς φίλος τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου.

Βασίλειος Γρημάνης (1944). Οὔτος κατέλιπε τὴν ψιλὴν κυριότητα τῆς ἀκινήτου περιουσίας του ὑπὲρ τῶν Φ.Κ.Μ.

Ὀδυσσεὺς Ἀντωνιάδης (1945). Ὑπῆρξε προσωπικὸς φίλος τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, καταλιπὼν τὴν ψιλὴν κυριότητα τῆς περιουσίας του εἰς τὰ Φ.Κ.Μ.

Στυλιανὸς Πανάρας (1934). Καὶ οὔτος συνεδέετο στενῶς μετὰ τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, δωρήσας τὴν ἀξιόλογον περιουσίαν του εἰς τὰ Φ.Κ.Μ.

Εὐανθία Κατσακούλη (1934), σύζυγος τοῦ μεγάλου εὐεργέτου Α. Κατσακούλη, ἀκολουθήσασα τὸ παράδειγμα τοῦ συζύγου της.

Δεβοκλῆς Γρημάνης, Κλεοπάτρα Ζερμπίνη, Ἰ. Ὀλύμπιος, Ἀ.

Κατσικαδέλλης, Γρηγόριος Ρουσέλλης, Νικόλαος Πετρόπουλος, Χαράλ. Ρουσέλλης (1939), Ὀλυμπία Κανδύλη (1946), Δημοσθένης Κατσάνης (1938) καὶ Εὐστρ. Καρανιώνης (1934), κατέλιπον ἕκαστος εἰς τὰ Φ.Κ.Μ. περιουσίας μεγάλης ἀξίας.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω 23 μεγίστων καὶ μεγάλων Εὐεργετῶν καὶ Δωρητῶν, ὑπάρχουν ἑκατοντάδες ἄλλων δωρησάντων μικρότερα ποσὰ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου.

Ἡ μοναδικὴ αὐτὴ εὐγενὴς ἄμιλλα, τὸ θαῦμα αὐτό, διότι περὶ θαύματος μᾶλλον πρόκειται, ἔχει φυσικὰ τὴν ἐξήγησίν του καὶ ὀφείλεται εἰς δύο λόγους: πρῶτον, εἰς τὴν ἄνευ προηγουμένου ἐμπιστοσύνην, τὴν ὅποιαν ἐνέπνευσεν εἰς τὸ ποίμνιόν του ἡ ἀκαταπόνητος ἐργαστικότης καὶ δραστηριότης, τὸ ἔργον τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, καί, δεύτερον, ἡ ἐντελῶς ἀσυνήθης δεξιοτεχνία αὐτοῦ νὰ πείθῃ τοὺς πλουσίους—ἰκανότης τὴν ὅποιαν ἔτρεμον καὶ ἐμίσουν οἱ ἐπίδοξοι κληρονόμοι τῶν ἀπαίδων πλουσίων. Χάρις εἰς αὐτήν, τὰ μὲν ἐπὶ μέρους ἄτομα ἐστερήθησαν τεραστίων θησαυρῶν, κατέστη, ὅμως, δυνατόν νὰ δημιουργηθοῦν τὰ «παλάτια τῆς φιλανθρωπίας», εἰς τὰ ὅποια οἱ ἐνδεεῖς καὶ οἱ πένητες ἀπολαύουν τῆς πλέον στοργικῆς καὶ ἰδεώδους προστασίας τῆς υγείας καὶ τῆς ζωῆς τῶν.

ΤΑ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ

ΒΟΣΤΑΝΕΙΟΝ ΙΕΡΟΝ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΝ

Τὸ κτιριακὸν συγκρότημα τοῦ Β.Ι.Ν. ἔχει μῆκος 100 μέτρων καὶ ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν ὀρόφων καὶ ὑπογείου, περιλαμβάνει δὲ ἐν ὅλῳ 134 δωμάτια, ἤτοι 54 μεγάλους θαλάμους ἀσθενῶν, 17 αἰθούσας ἰατρείων, χειρουργείων καὶ ἐργαστηρίων, 11 αἰθούσας λουτήρων καὶ ἄλλας αἰθούσας καὶ δωμάτια διὰ τὰς βοηθητικὰς ὑπηρεσίας.

Εἰς τὸν *πρῶτον ὄροφον*, ἀποτελούμενον ἐκ 36 δωματίων, λειτουργεῖ τὸ μαιευτικὸν τμήμα, ὅπερ περιλαμβάνει αἴθουσαν τοκετῶν, θαλάμους ἐπιτόκων καὶ λεχοῖδων διὰ 30 κλίνας, 2 λουτήρας, αἴθουσαν διανομῆς τροφῶν, 3 κοιτῶνας διὰ τὸ νοσηλευτικὸν προσωπικὸν τοῦ τμήματος, ἱματιοθήκην, ἐστιατόριον, δύο βεράντας κλπ. Ἡ νοτιὰ πτέρυξ τοῦ πρώτου ὀρόφου περιλαμβάνει τὸ ἐξωτερικὸν ἰατρεῖον, τὸ ὁποῖον ἀπαρτίζεται ἐκ πέντε αἰθουσῶν καὶ τεσσάρων τμημάτων, ἤτοι: παθολογικοῦ, χειρουργικοῦ, ὀφθαλμολογικοῦ καὶ ὠτορινολαρυγγολογικοῦ. Ἐπίσης εἰς τὴν αὐτὴν πτέρυγα περιλαμβάνονται τὰ μικροβιολογικὰ ἐργαστήρια, τὸ φαρμακεῖον τοῦ Νοσοκομείου, αἱ αἴθουσαι, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἔχουν ἐγκατασταθῆ τὰ μηχανήματα ἀκτινοσκοπήσεως, ἀκτινογραφίας καὶ ἠλεκτροθεραπείας, ἡ κεντρικὴ ἱματιοθήκη, 2 νιπτήρες, 8 ἀποχωρητήρια καὶ 3 οὐρητήρια.

Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω, εἰς τὸν Α' ὄροφον εὐρίσκονται τὰ γραφεῖα τῆς Διευθύνσεως, τῶν ἰατρῶν καὶ 5 κοιτῶνες τοῦ προσωπικοῦ.

Ὁ *δεύτερος ὄροφος*, ἐκ 36 δωματίων, εἶναι προωρισμένος διὰ τὸ παθολογικὸν τμήμα, περιλαμβάνει δὲ 28 θαλάμους ἀσθενῶν, αἴθου-

σαν Ιατρικῶν συνελεύσεων, αἴθουσαν συνεδριάσεων τῆς Ἐφορείας τῶν Φιλανθρ. Καταστημάτων, 6 λουτήρας, ἱματιοθήκην, 2 ἐστιατόρια, 2 αἰθούσας διανομῆς τροφῶν, 12 ἀποχωρητήρια καὶ 4 βεράντας.

Ὁ τρίτος ὄροφος ἀποτελεῖ τὸ χειρουργικὸν τμῆμα τοῦ Βοστανείου Ἱεροῦ Νοσοκομείου καὶ περιλαμβάνει 33 δωμάτια, ἤτοι 16 θάλαμους ἀσθενῶν, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ δέκα μὲ ἰδιαιτέρας ὠραίας βεράντας, μίαν αἴθουσαν ἀπομονώσεως, 7 αἰθούσας χειρουργείων (αἴθουσαν ἀποστειρώσεως, δύο αἰθούσας ναρκώσεως καὶ προπαρασκευῆς, αἴθουσαν σηπτικῆς ἐγχειρήσεως αἴθουσαν ἀσήπτου ἐγχειρήσεως,

Μία ἄλλη ἀποψις τοῦ Βοστανείου Ἱεροῦ Νοσοκομείου

ἐργαλειοθήκην καὶ αἴθουσαν ἐπιδέσεων), 6 λουτήρας, 7 ἀποχωρητήρια, 2 οὐρητήρια, 2 εἰδικὰ κενωτήρια, 2 αἰθούσας διανομῆς τροφῶν, ἱματιοθήκην καὶ 2 μεγάλας τaráτσας, θαυμαστάς διὰ τὴν θέαν. Αἱ τaráτσαι φέρουν ὑπόστεγα διὰ τοὺς ἀσθενεῖς.

Εἰς τὰ μεσοπατώματα μεταξύ Α' καὶ Β' ὀρόφου εὐρίσκονται οἱ κοιτῶνες τῶν ἀδελφῶν νοσοκόμων καὶ τῶν δοκίμων.

Εἰς τὸ ὑπόγειον εὐρίσκονται τὰ μαγειρεῖα ἐκ 4 μεγάλων αἰθουσῶν, τὸ ψυγεῖον, ὁ ἀνατολικὸς λουτρῶν, τὰ μηχανήματα κεντρικῆς θερμάνσεως καὶ διοχετεύσεως θερμοῦ ὕδατος, 2 δωμάτια μετασχηματισμοῦ τοῦ ἠλεκτρικοῦ ρεύματος ὑψηλῆς τάσεως εἰς ρεῦμα τάσεως χαμηλῆς, ἡ ἀποθήκη τῶν τροφίμων, οἱ κοιτῶνες τοῦ κατωτέρου προσωπικοῦ καὶ 3 ἀποχωρητήρια.

Ἐντὸς τοῦ περιβάλλου ὡσαύτως εὐρηται ἴδιον παράρτημα ἐξ 7

δωματίων, εἰς ὃ εἶναι ἐγκατεστημένα τὰ πλυντήρια, τὸ σιδηρωτήριο, τὸ ραφεῖον, ἡ αἴθουσα τοῦ ἀπολυμαντικοῦ κλιβάνου καὶ 2 ἀποθήκαι.

Ἐξοπλισμὸν τὸ νοσοκομειακὸν μέγαρον μετὰ τῶν παραρτημάτων του φωτίζεται διὰ 300 περίπου ἠλεκτρικῶν λαμπτήρων καὶ θερμαίνεται διὰ καλοριφέρ.

Τὰ ἐργαστήρια, οἱ θάλαμοι ἀσθενῶν κλπ. εἶναι ἐφωδιασμένοι δι' ἐγκαταστάσεως ρέοντος ὕδατος ψυχροῦ καὶ θερμοῦ, καὶ νιπτήρων τοῦ τοίχου ἐκ πορσελάνης μὲ κατεωνιστήρας, ὡς καὶ δι' ἐγκαταστάσεως ἠλεκτρικῆς κωδωνοκρουσίας.

Εἰς τοὺς διαδρόμους ὅλων τῶν ὀρόφων ὑπάρχουν κρουνοὶ ποσίμου ὕδατος μετὰ λεκανῶν ἐκ πορσελάνης καὶ εἰδικῶν πιδάκων πρὸς ἀποφυγὴν χρήσεως κυπέλλων.

Τὰ κτίρια τοῦ Νοσοκομείου καὶ τῶν παραρτημάτων του ἐστοίχισαν 10.923.718.60 προπ. δραχμῶν, τὰ δὲ μηχανήματα καὶ ὁ ἄλλος ἐξοπλισμὸς του δραχμῶν 4.662.286.60.

Ἡ σύνθεσις τοῦ ἐπιστημονικοῦ προσωπικοῦ ἔχει σήμερον ὡς ἑξῆς : Τμηματάρχαι παθολόγοι 3, Τμηματάρχαι χειρουργοὶ 4, Ὀφθαλμολόγος 1, Ὠτορινολαρυγγολόγος 1, Παιδίατρος 1, Δερματολόγος 1, Μαιευτὴρ - Γυναικολόγος 1, Ἀκτινολόγος 1, Μικροβιολόγος 1, Φαρμακοποιὸς 1 καὶ ἐσωτερικοὶ Ἴατροὶ 3.

Κατὰ τὸ λήξαν ἔτος 1955 ἐνοσηλεύθησαν δωρεὰν 4.490 ἀσθενεῖς μὲ ἡμέρας νοσηλείας 40.505 καὶ ἐπὶ πληρωμῇ 1.095 μὲ ἡμέρας νοσηλείας 9.303. 1384 ἀσθενεῖς μὲ ἡμέρας νοσηλείας 11.452 ἐνοσηλεύθησαν εἰς βάρος τῶν πόρων τοῦ Νοσοκομείου.

Ἐργαστήρια :

Μικροβιολογικαὶ ἐξετάσεις	8.363
Ἀκτινοδιαγνωστικαὶ »	2.227
Βασικοὶ μεταβολισμοὶ	62
Ἡλεκτροκαρδιογραφήματα	62
Ἀκτινοθεραπευτικόν, θεραπείαι	1.912

Αὐτὸ εἶναι τὸ «Βοσιάνειον Ἱερὸν Νοσοκομεῖον». Ἀληθὲς καύχημα τῆς Λέσβου καὶ τῆς Ἑλλάδος !

Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ποὺ ἀναμιγνύονται εἰς τὰ κοινά, εἰς τὸν δημόσιον βίον τῶν λαῶν, ἔχουν τὸ Βατερλώ των, ἔχουν, ὅμως, καὶ τὸ Ἀούστερλίτς των. Ἐνα ἔργον των ξεχωρίζει ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα καὶ εἶναι αὐτὸ ποὺ ἠγάπησαν περισσότερο, αὐτό, διὰ τὸ ὁποῖον ἀφιέ-

ρωσαν τὴν σκέψιν καὶ τὸν μόχθον των, τὴν ψυχὴν των, ἕως ὅτου τὸ ἴδοῦν ὠλοκληρωμένον, ἕως ὅτου ἱκανοποιηθοῦν οἱ πόθοι καὶ τὰ ἰδανικὰ ποὺ περικλείονται εἰς αὐτό :

Τὸ Ἄουστερλιτς τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου εἶναι τὸ Νοσοκομεῖον του : τὸ «Βοστάνειον Ἱερὸν Νοσοκομεῖον», διὰ τὸ ὁποῖον ὑπερηφανεύεται καὶ πρέπει νὰ ὑπερηφανεύεται.

Πρόκειται περὶ παμμεγίστου ἔργου, παμμεγίστου καὶ λόγῳ τοῦ ὄγκου του καὶ λόγῳ τῶν ὑψίστων ὑπηρεσιῶν ποὺ προσφέρει εἰς ἓνα ὀλόκληρον λαόν, ὄντα κατὰ τὸ πλεῖστον πέννητα καὶ ἔνδεη.

Ὁ Οἶκος Ἀδελφῶν τοῦ Β.Ι.Ν.

Πῶς ἔγινε τὸ μεγαθήριον αὐτό, ποὺ δεσπόζει τῆς Λεσβιακῆς πρωτευούσης, ὅπως τὰ Ἱμαλάια ἐπὶ τῶν Ἰνδιῶν καὶ τοῦ Θιβέτ; Ἐγινε διότι τὸ ἠθέλησεν ἓνας πραγματικὰ μεγάλος ἄνθρωπος, ἓνας μεγάλος ἰδεαλιστής, τοῦ ὁποῖου ἡ θέλησις οὔτε ἐμπόδια λαμβάνει ὑπ' ὄψιν, οὔτε λυγίζει μπροστὰ εἰς τὰς ἐναντιότητες.

Ὅλα τὰ συστατικὰ τῆς ἀσυνήθους προσωπικότητός του, τῆς προνομιακῆς αὐτῆς προσωπικότητος, (εἶναι ἀληθῶς εὐχῆς ἔργον, Θεία βούλησις, τὸ ὅτι ἐπεδόθη εἰς τὸ ἐκκλησιαστικὸν στάδιον, εἰς τὸν περιορισμένον αὐτὸν τομέα δράσεως, διότι, ἐὰν ἀνεμιγνύετο π.χ. εἰς τὴν πολιτικὴν, ἢ θὰ εἶχε μεταβάλει τὴν πατρίδα του εἰς αὐτοκρα-

τορίαν ἢ θὰ τὴν εἶχε καταστρέψει συθέμελα—μέση λύσις δὲν χωρεῖ μὲ προσωπικότητας τοῦ εἶδους τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου), ἀπεκαλύφθησαν εἰς τὸν ἀγῶνα ποῦ ἐπὶ ὀκταετίαν διεξήγαγε πρὸς ὄλας τὰς κατευθύνσεις, διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἀνέγερσιν καί, εἶτα, τὴν συμπλήρωσιν τοῦ Νοσοκομείου του.

Κυριαρχημένος ἕως τὸ τελευταῖον μόνιον τοῦ εἶναι του ἀπὸ τὸ Θεῖον συναίσθημα τῆς φιλάνθρωπίας, καθωδηγήθη εἰς τὴν ἀπόφασιν νὰ ἰδρύσῃ τὸ Νοσοκομεῖον του, διὰ νὰ δώσῃ τὴν μάχην πρὸς τὸν θάνατον, ποῦ ἐθέριζε κυριολεκτικῶς τὸ ποίμνιόν του.

Ὅταν ἔκαμε τὸν Ἰταυρόν του καὶ ἐξεκίνησε διὰ τὴν μεγάλην περιπέτειαν, δὲν εἶχεν εἰς τὴν διάθεσίν του οὔτε μίαν δραχμὴν, καί, ἐδῶ ποῦ τὰ λέμε, ὅλοι οἱ οἰωνοὶ ἐδείκνυον, ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ἀναμένη βοήθειαν παρ' οὐδενός.

Ἐν τούτοις, ἐξεκίνησεν! Αὐτὸ ἀκριβῶς δεικνύει τὸ μεγαλεῖον του, τὴν οὐσίαν τῆς ἀνωτερότητός του.

Θὰ ὑποθέσῃ, ἴσως, ὁ ἀναγνώστης, ὅτι οἱ εὐποροὶ ἐκ τοῦ ποιμνίου του, ἔσπευσαν προθύμως νὰ συνδράμουν καὶ νὰ ἐνισχύσουν τὸ μεγάλο αὐτὸ ἔργον. Συνέβη τὸ ἀντίθετον. Οὐδεὶς τὸν ἐνεθάρρυνεν, οὐδεὶς τοῦ παρέσχε τὴν παραμικρὰν ἠθικὴν ἢ ὕλικὴν ἐνίσχυσιν κατὰ τὴν πρώτην περίοδον τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ Νοσοκομείου. Ἀντιθέτως, οἱ τὰ πρῶτα φέροντες καὶ οἱ κροῖσοι τοῦ χρήματος τὸν εἰρωνεύοντο, τὸν ἐμυκτῆριζον, τὸν ἐχαρακτήρισαν μεγαλομανῆ, φαντασιόπληκτον, ὄνειροπαρμένον κλπ.

Ἀκόμη καὶ οἱ προσωπικοὶ φίλοι του, καὶ ἐκεῖνοι ποῦ τὸν ἐγνώριζον ἀπὸ τὴν Σμύρνην, ὅπως ὁ Περικλῆς Λουκάς, τὸν ἀπέτρεπον, τὸν ἀπεθάρρυνον καὶ τὸν ἐστενοχώρουν. Τὴν ὥραν ποῦ κατέθετε τὸν θεμελίον λίθον τοῦ Νοσοκομείου, ὁ ἀείμνηστος Περικλῆς Λουκάς ἐκάθητο εἰς τὸ παράθυρον τοῦ «Πύργου» του εἰς τὸν Χάλικαν—ἐκεῖ κατοικεῖ ἀπὸ ἐτῶν ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος—καὶ παρηκολούθει τὴν τελετὴν. Ἐξω ἔπιπτε σιγαλὴ βροχὴ. Αὐτὸ ὁ Λουκάς τὸ ἐξέλαβεν ὡς κακὸν οἰωνὸν καὶ ἐκίνησε περίλυπος τὴν κεφαλὴν, προμαντεύων τὰ χειρότερα δεινὰ διὰ τὸν φίλον του. Ὅταν δὲ ἐπερατώθη ἡ τελετὴ καὶ ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος μετέβη εἰς τὴν οἰκίαν του, τοῦ εἶπε :

— Σεβασμιώτατε, τὴν ὥραν ποῦ ἐτελούσατε τὴν κατάθεσιν τοῦ θεμελίου λίθου, ἐσκεπτόμην πὼς ὅσες σταγόνες νεροῦ ἔπεφταν ἀπὸ τὸν οὐρανόν, τόσα δάκρυα θὰ τρέξουν ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Δεσπότη εἰς τὸ ἔργον ποῦ θεμελιώνει τώρα. Ὁ οὐρανὸς σοῦ ἔστειλε τὴν προειδοποίησίν του.

— Περικλῆ μου—τοῦ ἀπήντησεν ὁ φίλος του—οἱ σταγόνες αὐτὲς εἶναι εὐλογία τοῦ Οὐρανοῦ!

Καὶ ἦσαν, πράγματι, εὐλογία Θεοῦ οἱ ἀνοιξιάτικες ἐκεῖνες σταγόνες ποῦ ἔρριψεν ὁ Οὐρανὸς εἰς τὰ θεμέλια τοῦ μεγάλου ἔργου!

Ἐπειδὴ ὁμοῦ, γίνεται λόγος περὶ τοῦ «Πύργου» τοῦ Χάλικος—δωρεὰ τοῦ ἀειμνήστου Περικλῆ Λουκᾶ πρὸς τὴν Μητρόπολιν Μυτιλήνης—τοῦ τόσο διαφημισθέντος, ἀπὸ καθαρὰν σκοπιμότητα, ὡς «πολυτελοῦς κατοικίας τοῦ Δεσπότη», ἃς πληροφορηθῆ ὁ ἀναγνώστης, ὅτι πρόκειται περὶ ἡμιδιωρόφου σεσαθρωμένης οἰκοδομῆς ἐκ τριῶν δωματίων, ἐτοίμης νὰ καταρρεύσῃ!!

Ὁ Ἐπίσκοπος Χριστουπόλεως κ. Ἀμβρόσιος—ὁ βοηθὸς Ἐπίσκοπος τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου—μοῦ ἔλεγεν, ὅτι τὴν πρώτην φοράν ποῦ μετέβη εἰς τὸν Πύργον διὰ νὰ ὑποβάλῃ τὰ σέβη του εἰς τὸν Σεβασμιώτατον, ἐφοβήθη, ὅτι τὸ δάπεδον τοῦ δωματίου, ποῦ τὸν ἐδέχθη ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος, θὰ κατέρρεεν ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν. Ὁλόκληρον τὸ σάπιο δάπεδον ἔτριζεν ἀπὸ τὸ βάρος του. Καὶ κατέληξε:

—Ἐὰν δὲν ἔχη καταρρεύσει ἀκόμη, εἶναι διότι ὁ Σεβασμιώτατος ζυγίζει ἐλάχιστα...

Ἄλλ' ἃς ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ Νοσοκομεῖον.

Φυσικά, δὲν ἦτο μόνον ὁ Περ. Λουκᾶς, ποῦ δὲν ἐπίστευεν εἰς τὸ ὅτι ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος θὰ καταρθῶνε νὰ ὀλοκληρώσῃ ποτὲ τὸ Ἰδρυμα ποῦ ὠνειρεύετο. Ὅλοι εἰς τὴν Μυτιλήνην εἶχον τὴν ἴδιαν γνώμην καὶ πρῶτος ὁ ἀειμνήστος Εὐστράτιος Βοστάνης, ἐκεῖνος δηλαδή ποῦ τὸ 1928, ἕνα μόνον ἔτος ἀφ' ἧς ἐτέθησαν τὰ θεμέλια τοῦ Νοσοκομεῖου, ἐδώρησεν ὀλόκληρον τὴν κολοσσιαίαν περιουσίαν του, «διὰ νὰ ἀποπερατωθῆ τὸ ὑπὸ ἀνέγερσιν Νοσοκομεῖον».

—Ὁ καυμένος ὁ Δεσπότης—ἔλεγεν εἰς τοὺς φίλους τους—ἔχει φοβερὴ μεγαλομανία! Ἔβαλε μπροστὰ ἕνα Νοσοκομεῖο γιὰ νὰ βάλῃ μέσα ὀλόκληρη τὴ Μυτιλήνη. Δὲν θὰ κατορθώσῃ νὰ σηκώσῃ τὸ Νοσοκομεῖον του πάνω ἀπὸ δυὸ μέτρα. Ἄς εἶναι, ὁμοῦ, τὰ ντουβάρια ποῦ κτίζει σήμερα, θὰ γίνουν ὠραία μάνδρα διὰ νὰ βάζουν οἱ βοσκοὶ τὰ πρόβατά τους!

Ἡ γνώμη, πάντως, ὀλοκλήρου τῆς Μυτιλήνης, ἀπὸ μιᾶς ἀπόψεως, δὲν ἦτο ἀστήρικτος. Τὸ μεγαθήριον θὰ ἐστοίχιζεν ἄπειρα ἑκατομμύρια χρυσῶν δραχμῶν—ἡ δραχμὴ τὸ 1927 ἦτο χρυσῆ—καὶ δὲν ὑπῆρχε τίποτε τὸ συγκεκριμένον διὰ τὴν ἐξεύρεσίν των.

Καθημερινῶς ἔφθαναν μέχρι τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου δυσοίωνοι προβλέψεις τῶν μαντείων καὶ μάντεων. Εἰς ὅλους ἐκείνους ποῦ μετέφερον «τὰ νέα τῆς ἡμέρας» μέχρι τοῦ Μητροπολιτικοῦ γραφείου, ὁ στωϊκὸς Ἱεράρχης ἔδιδε τὴν στερεότυπον ἀπάντησιν:

—“Ας λένουν ὄ,τι θέλουν, τὸ Νοσοκομεῖον θὰ γίνῃ. Ἐσεῖς κάμνετε τὴν δουλειά σας.

Ἐπιστάτης εἰς τὰς οἰκοδομικὰς ἐργασίας—τὸ κτίριον τοῦ Νοσοκομεῖου ἔγινε δι’ αὐτεπιστάσεως—ἦτο ὁ δραστήριος Ἀρχιμανδρίτης Νεκτάριος Ἀποστόλου, νῦν Ἡγούμενος τῆς Ἱ. Μονῆς Λοιμῶνος—ἐμπιστος τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου καὶ ἰκανότατος ἄνθρωπος. Ἐχρησιμοποιήθη πολλάκις καὶ εἰς ἄλλας οἰκοδομικὰς ἐργασίας τῶν Φ.Κ.Μ. Αὐτὸς ἐδέχετο εἰς τὸ γιὰπὶ καθημερινῶς τὰς ἐπισκέψεις τῶν ἐπικριτῶν καὶ ἤκουε τὰ εἰρωνικὰ σχόλιά των.

— Δισπουτέλι μ’, ἔλεγε μὲ τὴν βαρεῖα λεσβειακὴν προφορὰν του, μὴ κβανιθῆκαν σῆμίρουν πάλιν εἰς τὴν οἰκοδομὴν κάτι μοῦτσονα μιγάλα καὶ μὲ γέλωτας σὶ ἀπικάλουν μιγαλουμανῆ καὶ φαντασιόπληκτον.

— Νεκτάριε, ἐσὺ κοίτα τὴν δουλειά σου καὶ ἐγὼ ξεύρω τί κάνω. Θὰ ἴδῃς πῶς οἱ ἴδιοι ποὺ μᾶς εἰρωνεύονται σήμερα, θὰ μᾶς βοηθήσουν αὔριον.

— Δὲν τὸ πιστεύω, Δισπουτέλι μ’, γιὰτὶ αὐτὰ τὰ μοῦτσονα βαστοῦν ἀπὸ μιγάλις κακουαναθριμμένις σκούφυις, ἀλλ’ ἀπὸ τοῦ στουματέλις κὶ στ’ Θιοῦ τ’ αὐτί, ἀπάντοῦσεν ὁ θαυμάσιος Νεκτάριος.

Ὁ ἀείμνηστος βασιλεὺς Γεώργιος Β’, ἀπένειμεν εἰς τὸν Νεκτάριον, κατ’ εἰσῆγησιν τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, τὸν Ἀργυροῦν Σταυρὸν τοῦ Σωτήρος διὰ τὰς ὑπηρεσίας ποὺ προσέφερον εἰς τὴν ἀνοικοδόμησιν τοῦ Β.Ι.Ν.

Ἰδιαιτέρως χαρακτηριστικὴ περίπτωσις εὐπόρου Μυτιληναίου, μὴ πιστεύοντος εἰς τὴν προσπάθειαν τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, ἀντιδράσαντος μάλιστα καὶ βαθύτατα μισήσαντος αὐτόν, διὰ τὴν «μεγαλομανίαν» του, ὅπως ἔλεγεν, ἦτο τοῦ Πάνου Μάνδρα.

Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς εἶχε κυριολεκτικῶς μανίαν καταδιώξεως πρὸς τὸν Μητροπολίτην Ἰακώβον, προφανῶς διότι, συνηθισμένος νὰ βλέπῃ τοὺς παλαιοὺς Μητροπολίτας Μυτιλήνης νὰ θεῶνται ἀπλῶς τὰς ἀνάγκας τοῦ ποιμνίου των χωρὶς νὰ συγκινοῦνται ἢ νὰ ἐπιχειροῦν τὸ παραμικρὸν ἔργον, ὡσὰν ἡ ἀνάμιξις των εἰς τὰ κοινὰ νὰ ἦτο ἁμαρτία, εἶχε σχηματίσει τὴν πεποίθησιν, ὅτι ὁ Ἀρχιερεὺς δὲν πρέπει νὰ ἀναμιγνύεται εἰς ἔργα μὴ ἐκκλησιαστικά. Ἔτσι τὸν ἠθέλε τὸν Μητροπολίτην ὁ δύσκολος αὐτὸς ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος δὲν ἐδέχετο ἄλλην γνώμην ὀρθοτέραν τῆς ἰδικῆς του. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος, ἀφ’ ἧς ἡμέρας ἔφθασεν εἰς τὴν Μυτιλήνην, ἀνεστάτωσε κυριολεκτικῶς τὴν Ἐπαρχίαν του, μὲ μίαν ἐντελῶς ἄγνωστον εἰς τὴν Μυτιλήνην πολὺπλευρον καὶ θυελλώδη δράσιν, ὁ ἀείμνηστος Μάνδρας τὸν ἐμίσησεν ὡς προσωπικὸν του ἐχθρόν, εἰς τοιοῦτον μάλιστα βα-

θμόν, ὥστε νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν Μυτιλήνην καὶ νὰ ἐγκατασταθῇ εἰς τὰς Ἀθήνας, διότι δὲν ἤμποροῦσεν, ὡς ἔλεγε, νὰ τὸν βλέπῃ καὶ νὰ τὸν ἀκούῃ!...

Ἐπὶ ὀλόκληρον πενταετίαν δὲν μετέβη οὔτε διὰ μίαν ἡμέραν εἰς τὴν γενέτειράν του, οὐδεὶς δ' ἐτόλμα νὰ τοῦ ἀναφέρῃ τὸ ὄνομα τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου ἢ κάτι σχετικὸν μὲ τὸ ἀνεγειρόμενον Νοσοκομεῖον. Τὸ 1932, τῇ ἐπιμονῇ τῶν ἐν Μυτιλήνῃ συγγενῶν του, ἐδέχθη, ἐπὶ τέλους, νὰ περάσῃ τὸ καλοκαῖρι του εἰς τὴν Μυτιλήνην.

Δύο ἡμέρας μετὰ τὴν ἄφιξίν του, ἓνα ἀπόγευμα, ὁ στενὸς φίλος του Δουκάκης Παραδέλλης τὸν ἐπῆρε καὶ ἐτράβηξαν πρὸς τὸν λόφον, ὅπου ἀνεγείρετο τὸ Νοσοκομεῖον. Μόλις φάνηκε τὸ κτίριον, ὁ Μάνδρας ἐστάθη, τὸ ἐκοίταξε (εἰς τὸν χῶρον αὐτόν, πρὶν ἀναχωρήσῃ διὰ τὰς Ἀθήνας, ὑπῆρχον μόνον μερικά καλύβαι) καὶ ἠρώτησε κατάπληκτος τὸν Παραδέλλη.

— Τί εἶναι αὐτὸ τὸ μεγαθήριον ;

— Εἶναι τὸ Νοσοκομεῖον τοῦ Δεσπότη — ἀπήντησεν ὁ ἄλλος, κοιτάζοντάς τον εἰς τὰ μάτια.

Ὁ Μάνδρας ἔμεινεν ἄρκετὰ λεπτὰ ἄφωνος, μὲ τὰ μάτια προσηλωμένα εἰς τὸ κτίριον.

— Αὐτὸ τὸ ἔργο κατεπολέμησα καὶ ἐμίσησα ; ἐψιθύρισε.

Μόλις ἐπέστρεψεν εἰς τὰς Ἀθήνας, ἔκαμε τὴν διαθήκην του καὶ ἄφησεν ὀλόκληρον τὴν μεγάλην περιουσίαν του εἰς τὰ Φιλανθρωπικὰ Καταστήματα, διὰ τὸ Νοσοκομεῖον !

Ἡ δωρεὰ τοῦ ἀειμνήστου Πάνου Μάνδρα προὔξενησε μεγάλην ἐντύπωσιν εἰς τὴν κοινωνίαν τῆς Μυτιλήνης, λόγω τοῦ μίσους ποῦ ἔτρεφεν ὁ δωρητὴς πρὸς τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον. Ὡς καὶ ἐκείνους ἀκόμη ποῦ τὸν ἐχθρεύοντο, εἶχε κατωρθώσει, μὲ τὸ ἔργον του καὶ τὸν τρόπον του καὶ τὴν συνέπειάν του νὰ φέρῃ εἰς τὰ νερά του...

Μόνος, λοιπόν, χωρὶς τὴν παραμικρὰν ἐνθάρρυνσιν, καὶ χωρὶς νὰ διαθέτῃ τὸ παραμικρὸν ὑλικὸν στοιχεῖον, ἐξεκίνησε διὰ τὸ μέγαλον ἔργον. Τὰς εἰρωνίας διεδέχθησαν αἱ ἐπικρίσεις, διὰ τίνα λόγον νομίζετε ; Διότι... θὰ κατέστρεφε τὸν λόφον, ὅπου ἔβοσκον τὰ πρόβατα ! Τὸ ἴδιο ἔγινε καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ οἰκοπέδου, ἐνθα ἀνηγέρθη τὸ Μουσεῖον — ἐκεῖ οἱ κάτοικοι ἐπανεστάτησαν καὶ ὕψωσαν μαύρας σημαίας, διότι... ἐστερήθησαν τοῦ χώρου ποῦ ἔβοσκον τὰ κατσίκια καὶ αἱ κότες των !

Τὸ παλαιὸν Νοσοκομεῖον Μυτιλήνης, τὸ ἄλλως ὀνομαζόμενον καὶ «Ξενοδοχειό», οὐδέποτε ἀπὸ τῆς συστάσεώς του ἠδυνήθη νὰ ἐπαρκέσῃ καὶ νὰ καλύψῃ τὰς μεγάλας νοσηλευτικὰς ἀνάγκας τοῦ πληθυσμοῦ τῆς πόλεως Μυτιλήνης καὶ γενικώτερον τῆς Λέσβου.

Αἱ ἀνάγκαι αὐταὶ ἠύξήθησαν εἰς τὸ ἄπειρον μὲ τὴν εἰσροὴν τῶν ἐκ Μ. Ἀσίας χιλιάδων προσφύγων, τὸ 1922, διὰ τοὺς ὁποίους τὸ Κράτος ὑπεχρεώθη νὰ ἰδρύσῃ ἴδιον Νοσηλευτικὸν Ἰδρυμα — τὸ «Προσφυγικὸν Νοσοκομεῖον Μυτιλήνης».

Τὸ Νοσοκομεῖον Λοιμωδῶν Νόσων «Ὁ Σωτήρ».

Ἐπισκεφθεὶς τοῦτο τὸ 1935 ὁ τότε Ὑπουργὸς Κρατικῆς Ὑγιεινῆς, τὸ ἀπεκάλεσε «Νοσοκομεῖον—αἷσχος, ὀφείλον νὰ παραδοθῆ ἄμέσως εἰς τὸ πῦρ»!

Εἰς προηγουμένας σελίδας ἐσημειώσαμεν, ὅτι κατὰ τὴν ἄφιξιν τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου τὸ 1925 εἰς τὴν Μυτιλήνην οἱ ἄνθρωποι ἀπέθνησκον χωρὶς νὰ τυγχάνουν ἀποτελεσματικῆς νοσηλευτικῆς ἀντιλήψεως.

Ἡ περιφρόνησις αὐτὴ πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ἦτο ἀπαράδεκτος διὰ τὸν νέον ποιμενάρχην Μυτιλήνης. Διαποτισμένος ἀπὸ τὸ πλέον ὑγιὲς συναίσθημα τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον, καὶ εἰθισμένος, ὅπως ἦτο, εἰς τὴν παροχὴν τῆς πλέον ἰδεώδους νοσηλευτικῆς περι-

θάλψεως πρὸς τὸν πτωχὸν συνάνθρωπον, εἰς τὴν Σμύρνην, τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἀκόμη καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Ἀλβανίαν, ἔνθα ἡ ἡφαιστιακὴ δραστηριότης τοῦ ἐπέτυχεν ἐκ τοῦ μηδενὸς νὰ δημιουργήσῃ ἀξιόλογον ἰατρικὴν περίθαλψιν πρὸς τοὺς πτωχοὺς—δὲν ἠδύνατο νὰ ἀνεχθῆ τοιαύτην κατάστασιν.

Ἐπρεπεν, ὅπωςδήποτε, ν' ἀνεγερθῆ νέον, εὐρύχωρον καὶ πληροῦν ὄλας τὰς ἐπιστημονικὰς ἀνάγκας Νοσοκομεῖον, διὰ νὰ ἐξασφαλίσθουν τὰ μέσα θεραπείας τῶν πτωχῶν ἀσθενῶν καὶ νὰ περιφρουρηθῆ ἡ ὑγεία τῶν ὑγιῶν ἀπὸ τὴν μετάδοσιν βαρυτάτων ἀσθενειῶν ποὺ ἐμάστιζον τοὺς πτωχοὺς.

Ἐπιδοθεὶς ἀπὸ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς ἀφίξεώς του εἰς τὴν περίθαλψιν καὶ προστασίαν τῆς ἀώρου ἡλικίας, τὴν ὁποίαν ἔκρινεν ὡς ἐπέιγουσιν καὶ βασικῶς ἀναγκαιοτέραν, εἰργάζετο, συγχρόνως, καὶ διὰ τὸ Νοσοκομεῖον του, διὰ τὸν τεράστιον ἄθλον ποὺ ἀπεφάσισε.

Πρῶτον του βῆμα, εἰς τὴν ἀληθῶς πελωρίαν ἐπιχείρησιν, ἦτο ἡ ἐξεύρεσις τοῦ ἀναγκαιοῦντος καταλλήλου οἴκουπεδου. Τὸ ἐξησφάλισε κατὰ τὸν πλέον θαυμαστὸν τρόπον, χωρὶς νὰ χρειασθῆ οὔτε μίαν δραχμὴν!

Εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ λόφου τοῦ Χάλικος, ὑπερθεν τῆς πόλεως Μυτιλήνης, ὑπάρχει χαμηλότερος λόφος ἐπὶ ὑψομέτρου μέτρων 100 ὑπὲρ τὴν θάλασσαν, ὁ ὁποῖος ἐχρησιμοποιεῖτο ὡς βοσκότοπος καὶ ἀνήκεν εἰς διαφόρους ἰδιώτας, ὁ σήμερον ὀνομαζόμενος «Ἱερὸς Λόφος» ἢ «ὁ Λόφος τοῦ Δεσπότη». Τὸν κατέκτησεν ὀλόκληρον!

Ἐνα τμήμα του ἀνήκεν εἰς τὸν Ἱερέα Π. Σκαμιοτούδαν, ὅστις πρὸ πολλῶν ἐτῶν τὸ ἐδῶρσεν εἰς τὴν Μητρόπολιν. Ἐνα ἄλλο τμήμα, ἐκτάσεως πέντε στρεμμάτων ἀνήκεν εἰς τὸν αἰμίμηστον Περ. Λουκᾶν, ὅστις δι' ἐπιστολῆς του πρὸς τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον ἐδῶρσεν τὴν ἰδιοκτησίαν του εἰς τὰ Φ.Κ. Μ., καὶ τὸ ὑπόλοιπον μέρος, ἐκτάσεως δέκα στρεμμάτων, ἰδιοκτησία τοῦ Παναγ. Καψιμάλη, ἐδωρήθη καὶ τοῦτο εἰς τὰ Φ.Κ. Μ. δι' ἐνεργειῶν τοῦ θαυμασίου Ἱεράρχου.

Ἐτοι ἐξησφαλίσθη «ἡ ἰδανικὴ διὰ τὴν ἀνέγερσιν Νοσοκομεῖου τοποθεσία»—ὅπως ἐχαρακτήρισεν τὸν «Λόφον τοῦ Δεσπότη», ἔνθα τὸ Β.Ι.Ν., ὁ αἰμίμηστος Καθηγητὴς Μπένσης, δτε τὸ 1935 ἐπεσκέφθη τὴν Μυτιλήνην.

Τί ἦτο, ὁμοῦ, ὁ λόφος αὐτὸς τὸ 1927; Ἐνας βοσκότοπος! Ἰδοὺ πῶς τὸν περιγράφει ἡ ἐφημερὶς «Στέμμα» εἰς τὸ φύλλον τῆς 10ης Νοεμβρίου 1950:

"ΙΕΡΟΣ ΛΟΦΟΣ,"

Ἐπάνω εἰς τὸν χῶρον ποῦ ἔχει ἀγιάσει πλέον ἢ ἐξευγενίζουσα τὸ ἀνθρώπινον εἶδος ὑψηλὴ σκέψις. Αὐτὴ ποῦ μόνη δίδει περιεχόμενον εἰς τὴν πρόσκαιρον ἐπὶ τοῦ πλανήτου αὐτοῦ ζωὴν. Μεταξὺ γῆς ποῦ κάποτε ὑπῆρξε χέρσος καὶ γυμνή, καὶ τὴν ὁποῖαν ἀνέσκαψεν ἡ *φιλάλληλος* καὶ *φιλάνθρωπος μέριμνα* διὰ τὴν θεμελιώση ἐπάνω τῆς τεμένη γαλήνης σαρκικῆς καὶ ψυχικῆς, καὶ μεταξὺ οὐρανοῦ ποῦ εὐλόγησε μὲ συγκατάβασιν τὸ ὠραῖον ἔργον. Συνῆλθε προχθές...

Ἐπάνω εἰς τὸν χῶρον ποῦ ἦταν κάποτε χέρσος καὶ γυμνός...

Παρήλθεν ἀπὸ τὴν νύκτα ἐκείνην, τέταρτον αἰῶνος. Ἐνας Δεσπότης καὶ δύο πολῖται ἐστέκοντο ἐκεῖ ὅπου ὑψοῦται αὐτὴν τὴν στιγμήν τὸ καλλιμάρμαρον Νοσοκομεῖον, μόλις διακρινόμενοι μέσα εἰς τὸ ἐπερχόμενον σκότος τῆς νυχτός. Ὁ κληρικός, ἦτο ὁ Μητροπολίτης Μυτιλήνης Ἰάκωβος καὶ ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς δύο πολῖτας ὁ Ἐπιθεωρητὴς τῶν Δημοσίων Ἔργων κ. Μελισσηνός.

Ὁ Δεσπότης ἀνεζήτη τὸν χῶρον, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου θὰ ἐθεμελίωνε τὸ Νοσοκομεῖον, τοῦ ὁποῖου ἡ Νῆσος εἶχε ἀπόλυτον ἀνάγκην, καὶ τὸ ὁποῖον εἶχε φιλοτεχνήσει μὲ τὴν σκέψιν του ἤδη.

— «Ἐδῶ θὰ κτισθῆ...» Καὶ ἔδειξε μὲ τὴν Δεσποτικὴν Του ράβδον ἕνα σημεῖον. Ἐκεῖ ὅπου αὐτὴν τὴν στιγμήν ὑψοῦται ὁ ἀνδριάς του κατὰ σύμπτωσιν.

Ὅταν ἡ ἀπόφασις τοῦ Δεσπότη ἀνηγγέλθη, τὴν ἐδέχθησαν μὲ δειλὸν σκεπτικισμόν ἀκόμη καὶ οἱ ἐνθουσιωδέστεροι τῶν φίλων του. Οἱ μικροὶ ἐπολέμησαν τὴν ἰδέαν. Ὡς *μεγάλην* ἀπλῶς, καὶ τὰ γεγονότα ἠκολούθησαν.

Κάποτε δικαιολογοῦντα τοὺς φόβους τῶν διστακτικῶν. Κάποτε χαροποιοῦντα τοὺς μικρούς. Οὐδέποτε ὅμως κλονίζοντα καὶ ἐκεῖνον, ὅστις ἐσυνήθισεν εἰς τὴν ζωὴν του νὰ μὴν ἀνέχεται ποτὲ μεσότοιχα μεταξὺ τῆς λήψεως μιᾶς ἀποφάσεως καὶ τῆς πραγματοποιήσεως αὐτῆς.

Ἐπὶ τοῦ «Ἱεροῦ Λόφου» ἔχουν ἀνεγερθῆ: τὸ «Βοστάνειον Ἱερὸν Νοσοκομεῖον», τὸ Γηροκομεῖον, τὸ Ὀρφανοτροφεῖον Κατσακούλη, ὁ Οἶκος Ἀδελφῶν, τὸ Νοσοκομεῖον Λοιμωδῶν Νόσων καὶ τὸ μεγαλοπρεπὲς Ναῦδριον ὁ Ἅγιος Ἰάκωβος ὁ Ἀδελφόθεος.

ΚΑΤΑΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΘΕΜΕΛΙΟΥ ΛΙΘΟΥ

Ἀπο τῆς στιγμῆς, ποῦ ἐξησφάλισε, κατὰ τοιοῦτον μάλιστα τρόπον, τὸν «ἰδανικὸν χῶρον», ἐνθα θὰ ἀνεγείρετο τὸ Νοσοκομεῖον του, οὐδεμία πλέον ἀνθρωπίνη δύναμις ἦτο ἱκανὴ νὰ καθυστερήσῃ τὴν ἐναρξιν τῶν οἰκοδομικῶν ἐργασιῶν. Θὰ ἀνέσκαπτε τὰ θεμέλια,

ἔστω καὶ μὲ τὰς χεῖρας του, ἀρκεῖ νὰ ἐγίνετο ἡ ἀρχή, πού, ὡς γνωστόν, «εἶναι τὸ ἥμισυ τοῦ παντός».

Καὶ ἡ ἀρχὴ ἐγένετο. Τὴν ἡμέραν τῆς Ἐθνικῆς μας Ἑορτῆς, τὴν 25ην Μαρτίου 1927, εὐθὺς μετὰ τὴν δοξολογίαν, ἐτέθη ὁ θεμέλιος λίθος τοῦ νέου Ἰδρύματος, ἐπευλογοῦντος τοῦ Θεοῦ τὸ θεῖον ἔργον. Ἦτο φωτεινὴ ἀνοιξιάτικη ἡμέρα. Καὶ ἀκριβῶς τὴν στιγμὴν, πού εὐρίσκετο εἰς τὰ θεμέλια καὶ ἐτοποθέτει τὸν πρῶτον λίθον, «ὁ οὐρανὸς κατέπεμψε τὴν εὐλογίαν του ἐπὶ τὸ θεμελιούμενον ἔργον, διὰ ταυτόχρονου ἐμφανίσεως ἡλίου καὶ λεπτῆς βροχῆς, τῶν δύο αὐτῶν στοιχείων, δι' ὧν ζωογονεῖται παρὰ τοῦ Θεοῦ τὸ Σύμπαν».

Τὴν ἀνοιξιάτικὴν ἐκείνην βροχούλαν ὁ αἰμίμηστος Περ. Λουκάς τὴν εἶδεν ὡσάν προμήνυμα τῶν πολλῶν δακρῶν πού ἔμελλε νὰ τρέξουν ἀπὸ τοὺς γλυκεῖς ὀφθαλμοὺς τοῦ φίλου του, ἐξ αἰτίας τῆς ἀπογοητεύσεως πού θὰ ἐγνώριζεν εἰς τὴν μεγάλην περιπέτειαν πού εἰσήρχετο.

Ἐκεῖνος, ὅμως, ὁ μεγάλος αἰσιόδοξος, μὲ τὴν στερεὰν καὶ καθολικὴν πίστιν πρὸς τὸν Θεόν, τὴν εἶδεν ὡς Θεῖαν Εὐλογίαν, ὡς μήνυμα τοῦ Οὐρανοῦ, διὰ νὰ τὸν ἐνθαρρύνῃ, νὰ τοῦ ἐνισχύσῃ τὴν πίστιν τοῦ ἐπὶ τὸ ἔργον πού ἐθεμελιώνει. Ὑψώσας τὸ βλέμμα πρὸς τὸν Οὐρανόν, ἠὺχαρίστησε τὸν Θεόν, δακρῶν διὰ τὴν ἐμπιστοσύνην μὲ τὴν ὁποῖαν τὸν περιέβαλεν.

—Οὐδέποτε εἰς τὴν ζωὴν μου—μοῦ εἶπεν—ἠσθάνθην τοιαύτην εὐχαρίστησιν καὶ χαρὰν. Μία θεῖα γαλήνη καὶ ἀγαλλίασις ἐπλημμύρισε τὴν ψυχὴν μου. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἐγνώριζα, πλέον, ὅτι τὸ ἔργον θὰ ἔφθανεν εἰς τὴν ὀλοκλήρωσίν του, παρὰ τὰ ἐμπόδια πού θὰ συναντούσαμε.

Αἱ οἰκοδομικαὶ ἐργασίαι ἤρχισαν μὲ κεφάλαιον 150.000 δραχμῶν, προερχόμενον ἀπὸ τὰ Φιλανθρωπικὰ Καταστήματα Μυτιλήνης. Μόλις καὶ μετὰ βίας ἔφθασε διὰ τὴν διάνοξιν τῶν θεμελίων τῆς πελωρίας οἰκοδομῆς. Ἀλλὰ πρὶν ἢ ἀκόμη ἐξαντληθῇ τὸ πρῶτον κεφάλαιον, ἐξευρέθησαν ἄλλα χρήματα καὶ αἱ ἐργασίαι συνεχίσθησαν. Κατόπιν ἦλθε τὸ μεγάλο ποσὸν πού εἰσεπράχθη ἀπὸ τὴν πώλησιν τοῦ οἰκοπέδου πρὸς τὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος καὶ περὶ οὗ ἐκάμαμεν λόγον προηγουμένως.

Ἐν συνεχείᾳ ἀρχίζει νὰ πίπτῃ ραγδαία βροχὴ δωρεῶν! Ἡ κληρονομία τοῦ Εὐστρατίου Βοστάνη, τοῦ Παναγιώτου Βοστάνη, πολλῶν ἄλλων Μυτιληναίων, οὗς ἀνεφέραμεν ἤδη, καὶ ὡσάν ἐπιστέγασμα, ἡ τεραστία κληρονομία τοῦ Γ. Βοστάνη.

Οὕτω τὸ «Βοστάνειον Ἱερὸν Νοσοκομεῖον» ἀνηγέρθη μόνον

διὰ δωρεῶν τῶν φιланθρώπων Μυτιληναίων καὶ αὐτὸ ἀποτελεῖ μέγα τίτλον ὑψηλῆς τιμῆς δι' αὐτοὺς καὶ διὰ τὴν πόλιν των!

Ἐπὶ ὀκταετίαν ὀλόκληρον διήρκεσαν αἱ οἰκοδομικαὶ ἐργασίαι τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ Β.Ι.Ν. καὶ ἡ ἐξασφάλις τῶν μηχανημάτων, τῶν ὀργάνων καὶ τῶν διαφόρων ἄλλων ὑλικῶν (τῶν κλινῶν, ρουχισμοῦ κ.λ.π.). Καὶ ὅλα αὐτὰ ἄνευ τῆς παραμικρᾶς ἐνισχύσεως ἐκ μέρους τοῦ Κράτους!

Κατὰ τὴν ὀκταετίαν 1927—1935, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἐγνώρισε χιλίων εἰδῶν ἀπογοητεύσεις. Ὅλα αὐτὰ, ὅλαι αἱ πικρῖαι τὰς ὀποίας ἐγεύθη χωρὶς παράπονον καὶ μὲ τὴν στωϊκότητα τῶν μεγάλων ἡρώων τοῦ Χριστιανισμοῦ, τὰς ἀντιλαμβάνεται κανεὶς εἰς τὰς ὀλίγας γραμμάς τῆς ὀμιλίας ποὺ ἐξεφώνησε κατὰ τὰ ἐγκαίνια τοῦ Νοσοκομείου του.

ΤΑ ΕΓΚΑΙΝΙΑ

Ἡ τελετὴ τῶν ἐγκαίνιων τοῦ «Βοστανείου Ἱεροῦ Νοσοκομείου» ἐγένετο τὴν 10ῃν Νοεμβρίου τοῦ 1935. Ὡς ἡμέρα τῶν ἐγκαίνιων εἶχε ὀρισθῆ ἀρχικῶς ἡ 8ῃ Νοεμβρίου, ἐπέτειος τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Λέσβου ἀπὸ τὸν τουρκικὸν ζυγόν, λόγῳ, ὅμως, κωλύματος τῶν κυβερνητικῶν ἀντιπροσώπων νὰ εὔρεθοῦν εἰς τὴν Μυτιλήνην τὴν 8ῃν Νοεμβρίου, τόσον ἡ τελετὴ τῶν ἐγκαίνιων, ὅσον καὶ αἱ ἐορταὶ ἐπὶ τῇ ἀπελευθερώσει τῆς νήσου, ἀνεβλήθησαν ἐπὶ διήμερον, διὰ τὴν 10ῃν Νοεμβρίου.

Ἡ Κυβέρνησις ἀντεπροσωπεύθη διὰ τριῶν Ὑπουργῶν, τοῦ Ὑπουργοῦ Κρατικῆς Ὑγιεινῆς καὶ Ἀντιλήψεως Ἀντ. Ἀθηνογένη, τοῦ Ὑπουργοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ Νήσων Αἰγαίου Περ. Μπούμπουλη καὶ τοῦ Ὑφυπουργοῦ Ὑγιεινῆς Καθηγητοῦ Κ. Λούρου. Παρέστησαν, ἐπίσης, ὁ ἀείμνηστος Μητροπολίτης Μηθύμνης Διονύσιος, οἱ Βουλευταὶ Λέσβου, ἐν οἷς καὶ ὁ ἀείμνηστος Γ. Βοστάνης, αἱ πολιτικαὶ καὶ στρατιωτικαὶ Ἀρχαὶ τῆς νήσου, τὸ Προξενικὸν Σῶμα, ἡ Δημοτικὴ Ἀρχή, οἱ πρόεδροι τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων ὀλοκλήρου τῆς Λέσβου, ὁ Κληρὸς, ὁ Τύπος, τὰ Διοικητικὰ Συμβούλια τῶν Ἐπιστημονικῶν, Ἐμπορικῶν, Ἐπαγγελματοβιοτεχνικῶν καὶ Ἐργατικῶν Ὀργανώσεων, αἱ διοικήσεις τῶν Φιλανθρωπικῶν καὶ Κοινωνικῶν Σωματείων τῆς πόλεως καὶ ἅπασα ἡ κοινωνία τῆς Μυτιλήνης.

Μετὰ τὴν ἐπιμνημόσυνον δέησιν ὑπὲρ τῶν Μεγάλων Εὐεργετῶν τῶν Φ.Κ.Μ. καὶ τὴν ἀκολουθίαν τοῦ Ἀγιασμοῦ, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἐξεφώνησε τὸν ἀκόλουθον λόγον :

«Θεοῦ τὸ δῶρον..., ἵνα μὴ τις καυχῆσθαι».

(Ἐφ. β., Β' 9)

Σεβασμιώτατε,

Κύριοι Ὑπουργοί,

Τὴν 25ην Μαρτίου 1927, ἑορτὴν τῆς παλιγγενεσίας τοῦ Ἔθνους, ἐπὶ τοῦ τότε ἀκατεργάστου τούτου λόφου, ὑπὸ τὰς εὐχὰς τῆς Ἐκκλησίας, παρόντος καὶ τότε τοῦ καὶ νῦν παρισταμένου ἀδελφοῦ ἁγίου Μηθύμνης, καὶ ὑπὸ τὴν ἐξ οὐρανοῦ εὐλογίαν, ἐκδηλωθεῖσαν ἐν εἴδει ἡλιολούστου βροχῆς, εἰς ἔνδειξιν τῆς βροχῆς τῶν δωρεῶν, αἵτινες ἔμελλον νὰ ἐπακολουθήσουν διὰ τὸ θεμελιούμενον Ἴδρυμα, ἐτέθη ὁ θεμέλιος λίθος τοῦ Ἱεροῦ τούτου Νοσοκομείου, ὃπερ ἔχει σήμερον τὴν ὑψηλὴν τιμὴν νὰ φιλοξενῇ ὑμᾶς, καὶ ὅλας τὰς ἐπιτοπίους Ἀρχάς, καὶ ὅλα τὰ εὐαγγῆ Σωματεῖα, καὶ τὰ προεδρεῖα τῶν Κοινοτήτων τῆς Νήσου, καὶ τὰς χιλιάδας τοῦ ἐν χαρᾷ παρισταμένου λαοῦ. Καὶ καθ' ὃν τρόπον τὴν θεμελίωσίν του συνεδέσαμεν τότε πρὸς ἱστορικὸν ἔθνικὸν γεγονὸς, οὕτω καὶ σήμερον τὰ ἐγκαίνιά του καὶ τὴν παράδοσίν του εἰς τὴν Κοινωνίαν πρὸς ἐξυπηρέτησιν αὐτῆς, συνδέομεν μὲ ἕτερον ἱστορικὸν ἔθνικὸν γεγονὸς, μὲ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς ὠραίας μας Νήσου ἀπὸ τοῦ ξένου ζυγοῦ.

Βεβαίως, διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν καὶ συμπλήρωσιν ἐνὸς τόσο μεγάλου ἔργου, ὅποιον μόνον ὡς ὄνειρον ἠδύνατο νὰ χαρακτηρισθῆ, ἵνα κατ' ἀλήθειαν εἴπωμεν, ὑπῆρξαν δυσκολίαι, τὰς ὁποίας, ἴσως, ἄλλος τις θὰ ὠνόμαζεν ἀντίδρασιν, ἀλλ' ἡμεῖς, ὡς ἐκ μικρᾶς ἡλικίας ἐθισθέντες νὰ ὄνειροπολῶμεν μεγάλα διὰ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Ἔθνος, ἠρκούμεθα νὰ θεωρῶμεν ὡς ἐκδηλώσεις ποιᾶς τινος λιποψυχίας ἐναντι τοῦ μεγάλου ἀληθῶς ἔργου καὶ τίποτε περισσότερον.

Εὐρέθησαν οἱ θεωροῦντες ἀκατάλληλον τὸν μαγευτικὸν τοῦτον λόφον, ὃν κατόπιν Ἱατροὶ Καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου, ἡμέτεροι καὶ ξένοι, ἐχαρακτήρισαν ὡς τὴν ἰδανικὴν τοποθεσίαν Νοσοκομείου.

Εὐρέθησαν οἱ διερωτώμενοι, καὶ οὗτοι ἦσαν περισσότεροι, ποῦ θὰ εὐρέθῃ τὸ χρῆμα, ἵνα τελειωθῇ τὸ ὑπερμέγεθες αὐτὸ ἔργον, μήκους ἑκατὸν ὄλων μέτρων, παρεκτὸς τῶν ἐξαρτημάτων, καὶ μᾶς ἐγίνετο καὶ ὑπόμνησις, ὅτι οἱ παλαιοὶ Δημογέροντες, ὁσάκις ἐτίθετο ζήτημα ἀνεγέρσεως νέου Νοσοκομείου, ἔλεγον: πρῶτον νὰ ἴδωμεν σωροὺς λιρῶν καὶ μετζητιέδων ἐπὶ τραπέζης, καὶ ὕστερον νὰ ἀρχίσῃ ἡ οἰκοδομὴ.

Εὐρέθησαν... εὐρέθησαν... εὐρέθησαν...

Ἄλλ' ὁ θεμέλιος λίθος ἐτέθη καὶ οἱ οἰκοδόμοι ἤρχισαν τὸ ἔργον των. Ἐτέθη ὑπὸ τὰ εἰρωνικὰ μειδιάματα τῶν περισσοτέρων, εἶναι δὲ παγκοίνως γνωστὸν τὸ τί ἐλέγετο ὑπὸ τῶν πολλῶν, «ὅτι δηλονότι θὰ παραμείνη μανδρότοιχος, ἵνα περικλείῃ πρόβατα».

Ἄλλ' ἡμεῖς, μὲ τὴν ἀλάλητον αἰσιοδοξίαν, ποῦ πάντοτε, εὐτυχῶς, μᾶς διακρίνει, εἴχομεν ἀκράδαντον πεποίθησιν, ὅτι ὁ καλὸς Θεός, ὁ προστάτης καὶ ἀντιλήπτωρ παντὸς καλοῦ καὶ ὠραίου ἔργου, δέν θὰ ἄφηνεν ἔκθετον εἰς τὰ εἰρωνικὰ μειδιάματα τῶν ὀλιγοψύχων τὸ Ἴδρυμα αὐτό, ποῦ θὰ ἀνεκούφιζε τὸν πόνον καὶ τὴν δυστυχίαν, τὸ Ἴδρυμα ποῦ ἐκαλεῖτο νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὴν φτωχολογίαν καὶ νὰ παρηγορήσῃ καὶ νὰ θεραπεύσῃ ὑπάρξεις δυστυχισμένας καὶ βυθισμένας εἰς τὴν στέρησιν. Διότι ὁ

ἄνθρωπος, ἐν ὧσιν εἶναι ὑγιῆς, ἀντέχει καὶ εἰς τὴν πείναν καὶ εἰς τὴν δίψαν καὶ εἰς τὸ κρύο καὶ εἰς κάθε πόνον καὶ εἰς κάθε στέρξιν καὶ εἰς κάθε ἀθλιότητα τῆς ζωῆς, ποῦ ἀντικρῦζει πολὺ συχνά. Ἄλλ' ὅταν ἀσθενήσῃ, ὅταν χάσῃ κάθε σωματικὴν τοῦ δύναμιν, ὅταν τρέμῃ εἰς τὰ πόδια τοῦ ἀπὸ τὴν ἀδυναμίαν, τότε ἔχει ἀνάγκην κάπου νὰ στηριχθῆ, κάπου νὰ στεγασθῆ, ἵνα συνέλθῃ καὶ νὰ ἀνακτήσῃ καὶ πάλιν τὸ πολυτιμότερον τῶν ἀγαθῶν, τὴν ὑγείαν τοῦ. Καὶ αὐτὸ τὸ ἀκούμπημα, αὐτὸ τὸ καταφύγιον τὸ εὐρίσκει εἰς τὸ Νοσοκομεῖον. Ἴδου διατί ἡ Χριστιανικὴ Ἐκκλησία ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ἔστρεψε τὴν προσοχὴν τῆς εἰς τὰ Νοσοκομεῖα. Ἴδου διατί ὁ Μέγας Βασίλειος ἵδρυσε τὴν Βασιλειάδα, ἴδου διατί καὶ οἱ μετὰ ταῦτα Πατέρες τὸν θεσμὸν τοῦτον ἐπροστάτευσαν.

Δι' ὅλα, λοιπόν, τὰ λεχθέντα, ἐπιστεῦαμεν ἀκραδάντως, ὅτι ὁ Θεὸς τῶν οἰκτιρμῶν καὶ τῆς φιλανθρωπίας δὲν θ' ἄφινεν ἀπροσγιάτευτον, ἀλλὰ θὰ ὑπεβοήθει τὸ φιλανθρωπικὸν τοῦτο Καθίδρυμα. Καὶ δὲν ἠπατήθημεν· Διότι, πρῶτα - πρῶτα, μᾶς ἔδωκε τὴν εὐεργετικωτάτην οἰκογένειαν Βοστανῆ, ἐκ τῆς ὁποίας πρῶτος ὁ ἀείμνηστος Εὐστράτιος δι' ὀλιγολέκτου διαθήκης τοῦ ἄφηνεν ὀλόκληρον τὴν περιουσίαν τοῦ, κινήτην καὶ ἀκίνητον, ἵνα ρευστοποιηθῆ καὶ δαπανηθῆ διὰ τὸ νέον Νοσοκομεῖον. Ὁ δὲ ἀείμνηστος Παναγιώτης, ζῶν ἔτι, ἀνέλαβε τὴν ἰδίαν δαπάναις ἀνέγερσιν τοῦ τριτοτετάρτου ὀρόφου τῆς χειρουργίας, δαπανήσας περὶ τὰ δύο ἑκατομμύρια δραχμῶν, διὰ τῆς διαθήκης τοῦ δ' ἐπίσης ἀφῆκε καὶ ἐν ἀκόμῃ ἑκατομμύριον. Εἶναι ἄκρως θλιβερόν, ὅτι ὁ ἀείμνηστος Παναγιώτης δὲν ἐπέζησεν, ἵνα ἴδῃ σήμερον ἐγκαινιολόζομενον τὸ Νοσοκομεῖον τοῦτο καὶ νὰ αἰσθανθῆ τὸ ἄρωμα τῆς ἀληθινῆς χαρᾶς, τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται κάθε ἀλτροῦιστικὴ ψυχή. Ἄλλ' εἶναι καὶ ἄκρως παρήγορον, ὅτι ὁ ἀείμνηστος ἐκληροδότησεν εἰς τὸν ἐπιζῶντα ἀδελφόν τοῦ Γεώργιον ὄλην τὴν στοργὴν καὶ ὄλην τὴν ἀγάπην, ἣν ἐκεῖνος ἔτρεφε πρὸς τὸ ἱερὸν τοῦτο Ἴδρυμα. Τὰ ὀνόματα τῶν ἀειμνήστων Εὐστρατίου καὶ Παναγιώτου Ἄθαν. Βοστανῆ, μαζί μὲ τὰ ὀνόματα τῶν προηγηθέντων Μεγάλων Εὐεργετῶν, τῶν Βουρναλέλληδων, τῶν Βουρνάζων, τῶν Καψιμάλληδων, τῶν Βαμβούρηδων, τῶν Ἀρχοντοπούλων, τῶν Σημαντήρηδων, τῶν Κατσακούλληδων, τῶν Μητρέλληδων, τῶν Λουκάδων, τῶν Φωτίων καὶ τόσων ἄλλων Μεγάλων Εὐεργετῶν, ὧν παραλείπομεν τὰ ὀνόματα, θ' ἀποτελέσουν μεθ' αὐτῶν ἐν τῷ Ἰδρύματι τούτῳ τὴν χρυσοῦν στήλην τῆς ὑπερόχου Μυτιληναϊκῆς Φιλανθρωπίας, θὰ ἐντειχισθῶσι δὲ καὶ τιμητικαὶ πλάκες ἐπὶ τοῦ Ἰδρύματος, διὰ τινὰς δ' ἐξ αὐτῶν θὰ στηθῶσι καὶ προτομαί.

Καὶ οὕτω, χάρις εἰς τοὺς Βοστανῆδες καὶ τοὺς ἄλλους προμνημονευθέντας, ἡ Μυτιλήνη ἀπὸ ἀπόψεως Φιλανθρωπίας ἐμφανίζεται εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐμφανίζει σήμερον εἰς τὴν Κοινωνίαν τὸ παλάτι αὐτὸ τοῦ πόνου, ἀλλὰ καὶ τῆς παρηγοριᾶς τοῦ πτωχοῦ, τὸ ἀληθινὸ αὐτὸ καὶ ζηλευτὸ μεγαλοῦργημα.

Οὕτω, χάρις εἰς τὴν βροχὴν τῶν δωρεῶν, συνετελέσθη τὸ ἀληθινὸν τοῦτο καλλιτέχνημα τῆς Φιλανθρωπίας, ἄνευ τῆς ἐλαχίστης κρατικῆς βοηθείας. Διότι τὸ Κράτος, ὅπερ ὑποκαθιστῶμεν εἰς τὰ παρομοίας φύσεως ἔργα, ὅχι μόνον δὲν μᾶς ἐβοήθησεν, ἀλλὰ καὶ μᾶς κατακρατεῖ ἀτόκως ἀπὸ ἐτῶν περιουσίαν δύο περίπου ἑκατομμυρίων, προερχομένων ἐξ ἐπιτάξεως καὶ ἀπαλλοτριώσεως οἰκοπέδων τῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἀνήγειρε προσφυγικοὺς συνοικισμοὺς. Τοῦτο, ὡς

έν παρόδῳ. Ἄλλ' ἡ μνημονευθεῖσα βροχή τῶν δωρεῶν μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐπεξετάθη ἀφ' οὗ τὰ Φιλανθρωπικὰ Καταστήματα ἀπέκτησαν τὴν αὐτοτέλειαν καὶ αὐτοδιοίκησιν των διὰ τοῦ Νόμου 3417 καὶ εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο εὐγνωμονοῦμεν τὴν Κυβέρνησιν. Ἐχομεν καταρτίσει στατιστικὴν, ἐξ ἧς καταφαίνεται, ὅτι ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς νήσου καὶ ἐξῆς, καθ' ὃν τρόπον ἐξέλιπον σχεδὸν αἱ δωρεαὶ πρὸς τὰ Σχολεῖα, οὕτως ἠλαττώθησαν καὶ περιορίσθησαν καὶ αἱ πρὸς τὰ Φιλανθρωπικὰ μας Καταστήματα, διότι ἐλέγετο καὶ ἐπιστεύετο καὶ ἐβεβαιοῦτο, ὅτι ἡ Κυβέρνησις «θὰ ἔβαζε χέρι», κατὰ τὸ λεγόμενον, εἰς τὰ τῆς Διοικήσεως αὐτῶν. Καὶ μόνον ὅταν ἔγινεν ὁ νόμος περὶ αὐτοδιοικήσεώς των, τότε μόνον ἐξεδηλώθη ἀκεραία καὶ ἡ ἐμπιστοσύνη τοῦ κόσμου πρὸς τὴν Διοικοῦσαν τὸ Ἴδρυμα Ἐφορεῖαν δι' ἄλλεπαλλήλων καὶ μεγάλων δωρεῶν, χάρις εἰς τὰς ὁποίας ἐγκαινιάζομεν σήμερον τὸ κολοσσιαῖον τοῦτο Ἴδρυμα.

Περαίνων τὴν μικρὰν μου ταύτην ὁμιλίαν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῶν σημερινῶν ἐγκαινίων, ἐκφράζω τὰς θερμὰς εὐχαριστίας μου πρὸς τοὺς συνέργους μου κυρίου Ἐφόρους καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ Ἰδρύματος πρὸς πάντας τοὺς συντελεστὰς αὐτοῦ. Ἰδιαιτέρως εὐχαριστοῦμεν τὴν Κυβέρνησιν, εὐαρεστηθεῖσαν νὰ παραστή εἰς τὴν τελετὴν ταύτην διὰ τριῶν Ὑπουργῶν, οὓς καὶ εὐχαριστοῦμεν ἰδιαιτέρως, ὡς ἐπίσης εὐχαριστοῦμεν τὸν Σεβασμιώτατον ἐν Χριστῷ ἀδελφὸν ἅγιον Μηθύμνης καὶ ἀπάσας τὰς Ἀρχάς, αἵτινες παρέστησαν εἰς τὴν τελετὴν, καὶ τοὺς κυρίους προκρίτους τοῦ τόπου καὶ τὸν περιούσιον Λαόν. Εἰς τὴν στοργὴν καὶ τὴν ἀγάπην ὄλων παραδίδομεν ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης τὸ εὐαγὲς τοῦτο Καθίδρυμα.

Εἰς τὸν ἐμπνευσμένον Ἱεράρχην, δημιουργὸν τοῦ μεγαλοπρεποῦς τούτου Ναοῦ Θεραπείας τοῦ ἀνθρωπίνου πόνου, ἀπήντησεν ὁ Ὑφυπουργὸς τῆς Ὑγιεινῆς Κ. Λοῦρος, ἐξάρας τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἐγκαινιασθέντος ἔργου, καὶ τὴν μεγίστην συμβολὴν εἰς αὐτό, «τοῦ θεοπνεύστου Ἱεράρχου», ὡς ἐχαρακτήρισε τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον. Μετὰ τὸν Ὑπουργὸν ὠμίλησε δι' ὀλίγων ὁ ἀείμνηστος Μητροπολίτης Μηθύμνης Διονύσιος, εἰπὼν τὰ ἐξῆς:

Σεβασμιώτατε ἐν Χριστῷ ἀδελφέ,

Τὸ δνειρό σας, τὸ ὁποῖον ἐχαρακτηρίζετο χίμαιρα καὶ ὀπτασία φευγαλέα, ἰδοὺ ὅτι παρουσιάζεται σήμερον πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν ὑπερύψηλος καὶ ἐπιβλητικὴ εἰς ὄγκον καὶ μεγαλοπρέπειαν πραγματικότης.

Ὡς τυρρηνικὴ σάλπιγξ διάτορα διακηρύττει, ὅτι οὐδὲν, καὶ τὸ μᾶλλον δυπάλαιστον, κώλυμα, δὲν ἰσχύει πρὸ τῆς ἐπιμόνου καὶ ἀγρυπνούσης θελήσεως, πρὸ τῆς βεβαίας καὶ ἀγαθῆς ἐλπίδος, πρὸ τῆς εὐστρόφου καὶ ἀκαταβλήτου δραστηριότητος.

Τὸ Ἴδρυμα τοῦτο, βωμὸς τῶν εὐγενεστέρων αἰσθημάτων καὶ τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης, δικαίως θὰ ἀποτελέσῃ τὸν ὠραιότερον στέφανον τῆς ποιμαντορικῆς σταδιοδρομίας τῆς Ὑμετέρας Σεβασμιότητος, τὸ ἐξοχώτερον ἐγκαλλώπισμα διὰ τὴν πρωτεύουσαν, τὴν καλλιτόκον μητέρα

τόσων εὐεργετῶν καὶ φιλανθρώπων, καὶ τὴν ὅλην νῆσον, καὶ τὸν ἰδιαίτερον λόγον τῆς θερμότερας εὐγνωμοσύνης ἀπάντων πρὸς τοὺς ἀειμνήστους καὶ μακαρίους Ἰδρυτάς.

Τὴν μεσημβρίαν τῆς μεγάλης δι' ὀλόκληρον τὸν πληθυσμὸν τῆς Λέσβου ἐκεῖνης ἡμέρας, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος παρέθεσεν ἐπίσημον γεῦμα, πρὸς τιμὴν τῶν ἐπισήμων, ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ Β.Ι.Ν., κατὰ τὸ ὅποιον ἤγειραν προπόσεις οἱ Ὑπουργοί, ὡς ἀντιπρόσωποι τῆς Κυβερνήσεως, ἐκφράσαντες δι' ὠραίων λόγων τὸν θαυμασμὸν καὶ τὴν χαρὰν τῶν διὰ τὸ ἐγκαινιαζόμενον μεγαλοπρεπέστατον Νοσοκομεῖον, τὸ ὅποιον ἐχάρισεν εἰς τὴν Λέσβον ἡ γενναιοδωρῖα τῶν μεγάλων Λεσβίων φιλανθρώπων καὶ ἡ ἐμπνευσμένη πρωτοβουλία καὶ σιδηρὰ θέλησις τοῦ Σεβασμ. Μητροπολίτου. Ὁ κ. Α. Ἀθηνογένης εἰς τὴν πρόποσιν του ἐθεώρησεν ἐπιβεβλημένον, ὡς εἶπε, νὰ ἐπαναφέρῃ εἰς τὴν μνήμην του καὶ νὰ ἐξάρῃ τὴν ἐν Τουρκίᾳ καὶ Ἀλβανίᾳ ἐθνικὴν δρᾶσιν τοῦ Σεβασμ. Μητροπολίτου καὶ νὰ συγχαρῇ αὐτὸν διὰ τὸ ἐν Μυτιλήνῃ ὑπ' αὐτοῦ ἐπιτελούμενον μέγα ἔργον ἐν τῷ κύκλῳ τῆς Φιλανθρωπίας καὶ γενικώτερον τῆς κοινωνικῆς προνοίας. Ἐν τέλει ἐξῆρε τὸ ἔργον τῆς μεγάλης οἰκογενείας Βοστάνη, συγχαρεὶς τὸν παρακαθήμενον Γεώργιον Α. Βοστάνην.

Τὴν ἐπομένην τῆς ἡμέρας τῶν ἐγκαινίων, ὁ λαὸς τῆς Μυτιλήνης ἐπληροφόρηθη μὲ ἰδιαίτεραν χαρὰν τὴν μεγάλην καὶ ἡγεμονικὴν δωρεάν, ἣν προσέφερεν ὡπὲρ τοῦ Νοσοκομεῖου ὁ ἐπιζῶν ἀδελφὸς τῶν ἀειμνήστων Μεγάλων Εὐεργετῶν Εὐστρατίου καὶ Παναγιώτου Βοστάνη, Γεώργιος, ὅστις δι' ἐπιστολῆς πρὸς τὸν Σεβασμ. Μητροπολίτην ἀνέφερε: «Μιμούμενος τὸν μακαρίτην ἀδελφόν μου Παναγιώτην, θέτω εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Ἐφορείας ἐν ἑκατομμύριον δραχμῶν, ἵνα ἐκ τοῦ εἰσοδήματος αὐτοῦ συντηρῶνται δύο κλῖναι ἀπόρων τοῦ χειρουργικοῦ τμήματος τοῦ Βοστανείου Ἱεροῦ Νοσοκομεῖου».

ΕΠΙΣΗΜΑ ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Τὰ ἐγκαινία τοῦ Β.Ι.Ν. ἀπετέλεσαν Πανελλήνιον γεγονός, ἐκ πάσης δὲ γωνίας τῆς Ἑλλάδος ἀπεστάλησαν συγχαρητήρια πρὸς τὸν Μητροπολίτην. Οὕτως ἡ Ἱερά Σύνοδος ἀπέστειλε τὸ κατωτέρω ἔγγραφον:

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἄριθμ. Πρωτ. 3111

Ἀθήνησι, 19 Νοεμβρίου 1935.

Πρὸς

τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Μυτιλήνης

Μετ' ἐξαιρετικῆς χαρᾶς ἡ Ἱερά Σύνοδος ἐπληροφορήθη ἐκ τοῦ ὑμετέρου ἀπὸ 4ης μεσοῦντος γράμματος τὰ κατὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς οἰκοδομῆς τοῦ Βοστανείου Ἱεροῦ Νοσοκομείου καὶ τὸν ἐγκαινιασμὸν αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐπέτειον τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Νήσου Λέσβου. Γνωρίζουσα δὲ ἡ Ἱερά Σύνοδος τοὺς μόχθους, οὓς κατέβαλεν ἡ ὑμετέρα Σεβασμιότης διὰ τὸ φιλανθρωπικὸν τοῦτο καὶ δι' ἄλλα καθιδρύματα, ἀποσκοποῦντα εἰς τὴν προστασίαν καὶ περίθαλψιν τῶν ἀπόρων, συγχαίρουσα δ' ἐπ' αὐτοῖς, ἀπονέμει ὑμῖν τὸν δίκαιον ἔπαινον καὶ εὐχεται, ὅπως Κύριος ὁ Θεὸς ἐνισχύῃ ὑμᾶς ἐν τοῖς ποιμαντορικοῖς ἔργοις καὶ τῇ καθόλου κοινωνικῇ δράσει.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ, Πρόεδρος

Ὁ Ὑπουργὸς τῆς Κρατικῆς Ὑγιεινῆς καὶ Ἀντιλήψεως κ. Α. Ἀθηνογένης ἀπέστειλε πρὸς τὸν Σεβασμ. Μητροπολίτην Μυτιλήνης τὸ κατωτέρω τηλεγράφημα :

Μητροπολίτην Ἰάκωβον

Μυτιλήνην

Ἀρίστας ἡμῶν ἐντυπώσεις ἐξ ἐπισκέψεως νεοσυστάτου Νοσοκομείου καὶ λοιπῶν εὐαγῶν Ἰδρυμάτων Νήσου μετεδώσαμεν Ἀντιβασιλέα, Πρόεδρον Κυβερνήσεως. Ἐπεφορτίσθην διαβιβάσω θερμὰ συγχαρητήρια. Νέα φιλάνθρωπος δωρεὰ Γεωργίου Βοστάνη ἀξία παντὸς ἐπαίνου. Διαβιβάζω αὐτῷ θερμὰ συγχαρητήρια Κυβερνήσεως.

Ὑπουργὸς Κρατ. Ὑγιεινῆς καὶ Ἀντιλήψεως
Α. ΑΘΗΝΟΓΕΝΗΣ

ΚΡΙΣΕΙΣ ΔΙΑ ΤΟ ΒΟΣΤΑΝΕΙΟΝ Ι. ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΝ

Εἰς τὸ Β.Ι.Ν. τηρεῖται μέγα πολυτελὲς Λεύκωμα, εἰς τὸ ὅποιον σημειώνουν τὰς ἐντυπώσεις καὶ τὰς κρίσεις τῶν οἱ ἐπισκεπτόμενοι τοῦτο, ἀρμόδιοι νὰ ἔχουν γνώμην, ἡμεδαποὶ καὶ ξένοι.

Ἀπὸ τὰς ἑκατοντάδας τῶν σημειώσεων ἐπιλέγομεν τὰς ἀκόλουθους :

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΟΣ

Είδον και έθαύμασα τόν μεγαλοπρεπή τούτον ΟΊκον του έλέους, τής φιλανθρωπίας και πραγματικού πολιτισμού, και τó σύστημα τής λειτουργίας αυτού. Εύλογώ τούς έν αυτόν πιστός και θεαρέστως εύαγγελιζομένους. Είς δέ τόν πρωτουργόν του έργου τούτου, και πατέρα πάσης πνευματικής και κοινωνικής και φιλανθρωπικής ζωής έν τή Έκκλησία Μυτιλήνης, Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Ίάκωβον άγαπητόν άδελφόν, εύχομαι από Θεού, ίνα συνεχίση τούς βαρείς και ώραίους, ύπέρ τής Θεοσώστου αυτού έπαρχίας, άγώνας.

Μυτιλήνη, 30 Αύγουστου 1936.

† Ο Τραπεζούντος ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ
(Κατόπιν Αρχιεπίσκοπος Ελλάδος)

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Ο έπισκεπτόμενος τó θαυμάσιον Ίερών Νοσοκομείον δοκιμάζει μίαν έξαιρετικήν συγκίνησιν διά τήν έκδήλωσιν τής κοινωνικής άλληλεγγύης και μίαν μεγάλην ίκανοποίησιν, διότι διαπιστώνει τήν δύναμιν τής Έκκλησίας, όταν οι Ίεράρχαι αυτής άσχολούνται τόσο έντυχώς με τήν έν τή κοινωνία άποστολήν των, πέραν των άυστηρώς θρησκευτικών καθηκόντων των. Έδοκίμασα και βαθείαν συγκίνησιν και έξαιρετικήν ίκανοποίησιν σήμερα.

Μυτιλήνη, 23 Μαΐου 1937.

Κ. ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ

Κατάπληκτος από τó θαύμα τούτο τής κοινωνικής προνοίας, διά τήν τοποθεσίαν, τήν τάξιν, τήν καθαριότητα και τήν καθ' όλου εύπρέπειαν του μεγαλειώδους νοσοκομειακού μνημείου, Λέσβιος, μακαρίζω τήν γενέτειράν μου, διά τήν έν τώ προσώπω του Σεβασμ. Μητροπολίτου Μυτιλήνης, και παλαιού συμμαθητού μου κ. Ίακώβου, άπόκτησιν ύποδειγματικού ποιμένος, είς τήν φιλάνθρωπον και φιλόπτωχον του όποιου πρόνοιαν όφείλεται και τούτο τó μέγα έργον, τó όποιον και μόνον θά ήρκει διά νά εύλογηται τó όνομά του είς γενεάς και γενεάς Λεσβίων, όν άνέδειξεν έαυτόν μέγαν εύεργέτην και πρόμαχον τής Έκκλησίας και του Έθνους.

Μυτιλήνη, 29 Αύγουστου 1948.

ΓΡΗΓ. ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ

Άκαδημαϊκός - Καθηγητής Πανεπιστημίου Άθηνών

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ

Θαυμάζω τó Νοσοκομείον σας, άλλ' ό θαυμασμός μου ξεπερνά σ' εκείνον που ύπήρξεν ή ψυχή του.

Μυτιλήνη, 1 Μαΐου 1951.

Ε. ΜΑΛΑΜΙΔΑΣ

Ύπουργός Έμπορικής Ναυτιλίας

“Ενα ακόμη από τὰ μεγαλόπνοα ἔργα τῆς εὐεργετικῆς δράσεως τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἰακώβου.

Μυτιλήνη, 28 Μαΐου 1951.

ΑΙΚΑΤ. ΣΟΦ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΚΟΙΝ. ΠΡΟΝΟΙΑΣ

Θὰ ηὐχόμενῃ ὅλαι αἱ περιοχαὶ τῆς Ἑλλάδος νὰ εἶχον Νοσοκομεῖον ὡς τὸ «Βοστάνειον» καὶ ὅλοι οἱ ἡγέται τῆς κοινωνίας νὰ ἐργάζωνται εἰς ἔργα ὡς αὐτό.

Μυτιλήνη, 22 Μαρτίου 1953.

Κ. ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΣ

“Ἐχω παρακολουθήσει μὲ στοργὴν καὶ ἀγάπην τὴν πρόοδον τοῦ «Βοστάνειου» καὶ τοὺς ἀγῶνας τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἰακώβου. Ἀλλὰ ἀπὸ μακρυὰ. Σήμερον ἔχω τὴν χαρὰν νὰ διαπιστώσω μὲ τὰ ἴδια μου τὰ μάτια τὴν σημασίαν αὐτοῦ τοῦ θαύματος, ὃχι μόνον διὰ τὴν Μυτιλήνην, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν τόπον μας. Καὶ αἰσθάνομαι ὑπερηφάνειαν!

Μυτιλήνη, 2 Αὐγούστου 1943.

Κ. ΛΟΥΡΟΣ, Καθηγητῆς

Ἡ τόσο ἐπαινεθεῖσα ὑποδειγματικὴ λειτουργία τοῦ Β.Ι.Ν. ὀφείλεται εἰς τὸν πρῶτον Διευθυντὴν του κ. Ν. Ἀρώνην καὶ εἰς τὸν διαδεχθέντα αὐτὸν κ. Π. Ἀμμανίτην, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ ὁποίου τὸ Ἰδρυμα ἤχθη εἰς ἐπίζηλον σημεῖον ἀποδόσεως καὶ λειτουργίας.

Ἀλλὰ καὶ ἑτέρα προσωπικότης, ὁ κ. Α. Ι. Ἀθηνογέννης ὁμιλεῖ μὲ θαυμασμόν διὰ τὸ ἔργον τοῦτο τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου :

Τὸ ἔτος 1935, διατελὼν Ὑπουργὸς Κοινωνικῆς Προνοίας, ἐδέχθη τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Ἰακώβου Μητροπολίτου Μυτιλήνης. Μοὶ ἐζήτησε τὴν οικονομικὴν κρατικὴν ἀρωγὴν πρὸς προώθησιν κοινωνικῶν ἔργων, τὰ ὁποῖα ἀπεργάζεται ἐν Μυτιλήνῃ. Ἐφιλοδόξει τὴν δημιουργίαν ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ περιφερείᾳ αὐτοῦ πλήρους δικτύου κοινωφελῶν ἔργων πρὸς ἀνακούφισιν τοῦ Ποιμνίου του, καθ’ ὅλα τὰ στάδια τῆς ζωῆς. Ἀπὸ τοῦ βρέφους μέχρι τοῦ γήρατος.

Μοὶ ἀνέφερεν, ὅτι ἐνίστε τῷ προσκομίζονται τεμάχια βρεφῶν, ὑπόλοιπα μακαβρίου τροφῆς ἀπὸ πεινασμένους σκύλους, ὅτι ἡ ἐφηβικὴ ἡλικία τῶν ὀρφανῶν γονέων τέκνων, παραμέγει ἔκθετος, ὅτι οἱ πολυάριθμοι φυματιῶντες οὐδεμίᾳ τυγχάνουσι περιθάλψεως, ὅτι ἡ νοσοκομειακὴ περίθαλψις τῶν ἀσθενῶν ἀπόρων εἶναι ὀρφανὴ καὶ ὅτι ἡ γεροντικὴ ἡλικία στερεῖται παντός-βοηθήματος.

Μοὶ προσέθεσεν, ὅτι ἀπὸ τῆς πρώτης ἐγκαταστάσεώς του εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Θρόνον Μυτιλήνης διεπίστωσε τὴν ἐξῆς βαρεῖαν ἀνορθογραφίαν κοινωνικῶς καὶ οικονομικῶς, συνισταμένην ἐν τούτῳ, ὅτι μικρὰ μειονότης ἔχει τὰ ἀγαθὰ τοῦ Κροίσου, ἡ δὲ μεγάλη πλειονότης, ἡ λαϊκὴ, διάγει βίον στέρσεως καὶ ὀλονὲν ἐξαθλιούται.

“Οτι ή τοιαύτη κατάστασις πρέπει γ’ αντιμετωπισθῆ μεθoδικῶς, οὐχί διὰ τῆς παροχῆς βοηθημάτων ὑπὸ τύπον ἐλεημοσύνης ἢ διὰ νομοθετικῆς ἐπιβολῆς, ἀλλὰ δι’ αὐτοπροαιρέτου συνδρομῆς ἐκ μέρους τῶν πολυταλάντων, πρὸς κατασκευὴν Βρεφικοῦ Ἄσυλου, Ὀρφανοτροφείου, Σανατορίου, Γενικοῦ Νοσοκομείου καὶ Γηροκομείου.

Μοὶ προσέθεσεν, ὅτι, ἀντὶ τῆς διὰ Νόμων ἐπιβολῆς τῆς δημιουργίας ἔργων ἀλληλεγγύης καὶ φιλανθρωπίας, προκρίνει τὴν Χριστιανικὴν Ἠθικὴν, ἥτοι τὴν διὰ τῆς πειθοῦς αὐτοπροαιρέτον εἰσφορὰν, διότι αὕτη αὕτη ἀποκλείει τὴν ἔννοιαν τῆς βίας καὶ τοῦ ἐξαναγκασμοῦ, αἵτινες εἶναι ἀντιπαθεῖς καὶ ἀποκρουστικαὶ καὶ ἐπὶ πλέον διὰ τῆς αὐτοπροαιρέτου εἰσφορᾶς προσεγγίζει τὸν εἰσφέροντα πρὸς τὸν Θεόν, ἐξασφαλίζει ὑπὲρ τοῦ εἰσφέροντος τὴν πολύτιμον προστασίαν τοῦ Θεοῦ, ἣτις εἶναι πλουσιοπάροχος εἰς τοὺς εἰσφέροντας καὶ ἐλεοῦντας.

Τὸν συνεχάρην ὀλοψύχως διὰ τὸ Θεόπνευστον ἔργον τοῦ καὶ τῷ παρέσχον τὴν ἐκ τῶν ἐνόντων κρατικὴν συνδρομὴν. Τὴν 10ην Νοεμβρίου 1935 ἐνετάλημεν ὑπὸ τοῦ τότε Πρωθυπουργοῦ Γεωργίου Κουδύλη, ὁ Καθηγητῆς Λοῦρος καὶ ἐγώ, ὁ πρῶτος Ὑπουργὸς Ὑγιεινῆς καὶ ὁ δεύτερος Ὑπουργὸς Κοινωνικῆς Προνοίας, ἐπιβαίνοντες τοῦ ἀντιτορπιλικοῦ «Ἰέρακος», νὰ μεταβῶμεν εἰς Μυτιλήνην, ὡς ἐκπρόσωποι τῆς Κυβερνήσεως καὶ παραστῶμεν εἰς τὴν τελετὴν τῆς ἐπετείου τῆς καταλήψεως αὐτῆς ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ καὶ εἰς τὰ ἐγκαίνια τῆς λειτουργίας τοῦ Βοστανείου Ἱεροῦ Νοσοκομείου, ἐνὸς ἐκ τῶν ἀξιολόγων ἔργων τῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς τοῦ Μητροπολίτου Μυτιλήνης.

Οὕτω, κατὰ τὴν παραμονὴν μου ἐν Μυτιλήνῃ, μοὶ ἐδόθη ἡ εὐκαιρία νὰ διαπιστώσω, ὅτι τὸ μεγαλοπράγμον σχέδιον κατασκευῆς ἐπάλξεων Κοινωνικῆς Προνοίας, μετὰ τὴν αὐτοπροαιρέτον εἰσφορὰν ἐκ μέρους τῶν πολυταλάντων, ἐμπνεύσει καὶ εἰσηγήσει τοῦ Μητροπολίτου, εἶχε συντελεσθῆ μετὰ Βρεφικὸν Ἄσυλον, μετὰ Ὀρφανοτροφεῖον, μετὰ Σανατόριον, μετὰ Ἄσυλον διὰ τὴν γεροντικὴν ἡλικίαν καὶ, τελικῶς, μετὰ τὸ μεγαλειῶδες κτίριον τοῦ Βοστανείου Νοσοκομείου. Τοῦτο ἐκτίσθη ἐπὶ ὑψώματος, ἐξ οὗ ἡ θεὰ ἐξ ὄλων τῶν πλευρῶν εἶναι θαυμασία.

Εἰς τὸ πρόγευμα παρεκάθησεν ἐκ δεξιῶν μου ὁ κύριος συντελεστής τοῦ ἔργου, ὁ ἠθικὸς παράγων αὐτοῦ, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος. Ἀριστερῶθεν ὁ ἐλληνομαθῆς Τοῦρκος Πρόξενος Μαχμοῦτ Ὀμέρι. Ἦτο ἡ περίοδος τῶν φιλικῶν σχέσεων, ὡς εἶχον δημιουργηθῆ βάσει τῶν ἐμπνεύσεων τῶν δύο μεγάλων Ἡγετῶν Ἐλευθερίου Βενιζέλου καὶ Κεμάλ Ἀτατούρκ.

Μετὰ τὸ πέρασ τῆς ὁμιλίας μου, ὁ Τοῦρκος Πρόξενος ἐξέφρασε τὴν συγκίνησίν του διὰ τὸ ἔργον, μοὶ ἐπέδειξε δὲ ἔκθεσίν του πρὸς τὴν ἐν Ἀγκύρᾳ Κυβέρνησίν του, διὰ τῆς ὁποίας ἐξῆρε τὴν ἀκτίνα δράσεως τοῦ Νοσοκομείου τούτου, εἰς τὸ ὅποιον, συμφώνως πρὸς τὰς δηλώσεις τοῦ Μητροπολίτου Μυτιλήνης, θὰ δύνανται νὰ νοσηλεύωνται δωρεὰν καὶ Τοῦρκοι ἀσθενεῖς ἀπὸ τῶν Δυτικῶν παραλίων τῆς Μικρασίας.

Ἐν ἐπιλόγῳ, διεπίστωσα, κατὰ τὴν ὀλιγοχρόνιον ἐν Μυτιλήνῃ παραμονὴν μου, ὅτι τὸ σύνολον τῶν κοινωνικῶν ἔργων, τὰ ὁποῖα ἐφιλοδόξησε νὰ δημιουργήσῃ πρὸς ἀνακούφισιν τῆς δυστυχίας, εἶχον ἐξ ὀλοκλήρου πραγματοποιηθῆ. Τὸ Εὐαγγελικὸν ἔργον τοῦ ὑπὲρ τῶν πασχόντων εἶχε συντελεσθῆ, καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ γίνῃ, συμφώνως πρὸς τὸ τοῦ

Πολυβίου απόφθεγμα, «χρήσιμον τοῖς πολλοῖς καὶ παραδόσιμον τοῖς ἐπιγιγνομένοις».

Δέν πρέπει νά λησμονηθῆ, ὅτι, καὶ μετὰ τὸ πέρασ τοῦ κύκλου τῶν Φιλανθρωπικῶν ἔργων του, ὑπεισηλθε καὶ εἰς τὴν κρατικὴν μέριμναν ὑπὲρ τῶν φυλακισμένων, τελούντων εἰς πλήρη ἀπαθλίωσιν στεγαστικὴν καὶ ἐμετρίασέ τὴν ταλαιπωρίαν των, διὰ κατασκευῆς νέων Φυλακῶν. Θαυμασία ὑπῆρξε καὶ ἡ πολιτεία του ἐπὶ ἐχθρικῆς κατοχῆς, διότι ἀπήλλαξε τὴν νῆσον ἀπὸ ἀσκόπους θυσίας, ἐνῶ ταύτοχρόνως διηυκόλυνε τὴν διὰ Μυτιλήνης ἀναχώρησιν τῆς ἑλληνικῆς νεολαίας καὶ τὴν μετάβασιν πρὸς Αἴγυπτον πρὸς συνέχισιν τοῦ ἀγῶνος τῆς ἀντιστάσεως κατὰ τῶν εἰσβολέων.

Οὕτω τὸ ἔργον τοῦ Μητροπολίτου Μυτιλήνης Ἰακώβου θά παραμείνη ὡς μία ἱστορικὴ πράξις, ἀξία ὑψίστου θαυμασμοῦ καὶ μιμήσεως.

Ἀθῆναι, Μάϊος 1956.

Α. Ι. ΑΘΗΝΟΓΕΝΗΣ

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟΝ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ

ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΝ ΛΟΙΜΩΔΩΝ ΝΟΣΩΝ

ΟΙΚΟΣ ΑΔΕΛΦΩΝ

Κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν ἰδρύσεως τῶν Φιλανθρωπικῶν Ἰδρυμάτων τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, δεύτερον, ἀμέσως μετὰ τὸ Β.Ι.Ν., ἔρχεται τὸ Γηροκομεῖον Μυτιλήνης.

Καὶ τοῦτο τὸ «παλατάκι» προστασίας τῆς «τελευταίας ἡλικίας», τοῦ γήρατος, ὀφείλεται ὀλοκληρωτικῶς εἰς τὸν ὑψηλὸν ἀνθρωπισμὸν καὶ εἰς τοὺς ἀτρύτους μόχθους τοῦ Θεϊκοῦ ποιμένος—κατὰ τὸν ἀειμνηστὸν Ἀλέξ. Κοριζῆν, Ὑπουργὸν Ὑγιεινῆς καὶ Προνοίας τὸ 1939.

Ἡ μεγάλη φιλάνθρωπος ψυχὴ του, ἡ ἀπέραντος ἀγάπη του πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἦτο ἀδύνατον ν' ἀνεχθῆ τοὺς θλιβεροὺς ὄρους διαβιώσεως, ὑφ' οὓς ἔζων εἴκοσι γέροντες, εἰς τὸ κατ' εὐφημισμὸν χαρακτηριζόμενον ὡς Γηροκομεῖον—ὄρους, οἵτινες ἀπετέλουν «βαρεῖαν ὕβριν καὶ προσβολὴν τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τοῦ ἀνθρωπισμοῦ».

Τί ἦτο αὐτὸ τὸ παλαιὸν «Γηροκομεῖον» τοῦ Κράτους; Ἦτο μίᾳ ἀπεριγράπτου ἀθλιότητος τρώγλη, ἓνα ἐτοιμόρροπον μονόροφον «κτίριον» ἐκ ξηροτοίχου, «ἀνεμιζόμενον καὶ ριπιζόμενον ἄνωθέν τε καὶ κάτωθεν καὶ ἐκ πλαγίων»! Δηλαδή, μίᾳ μάνδρα... χωρὶς στέγην, ἐφέρετο δὲ ὡς Παράρτημα τοῦ «Προσφυγικοῦ Νοσοκομείου», τὸ ὁποῖον, κατὰ τὸν ἀρμόδιον Ὑπουργὸν τῆς Ὑγιεινῆς, «ὄφειλε νὰ παραδοθῆ εἰς τὸ πῦρ»!

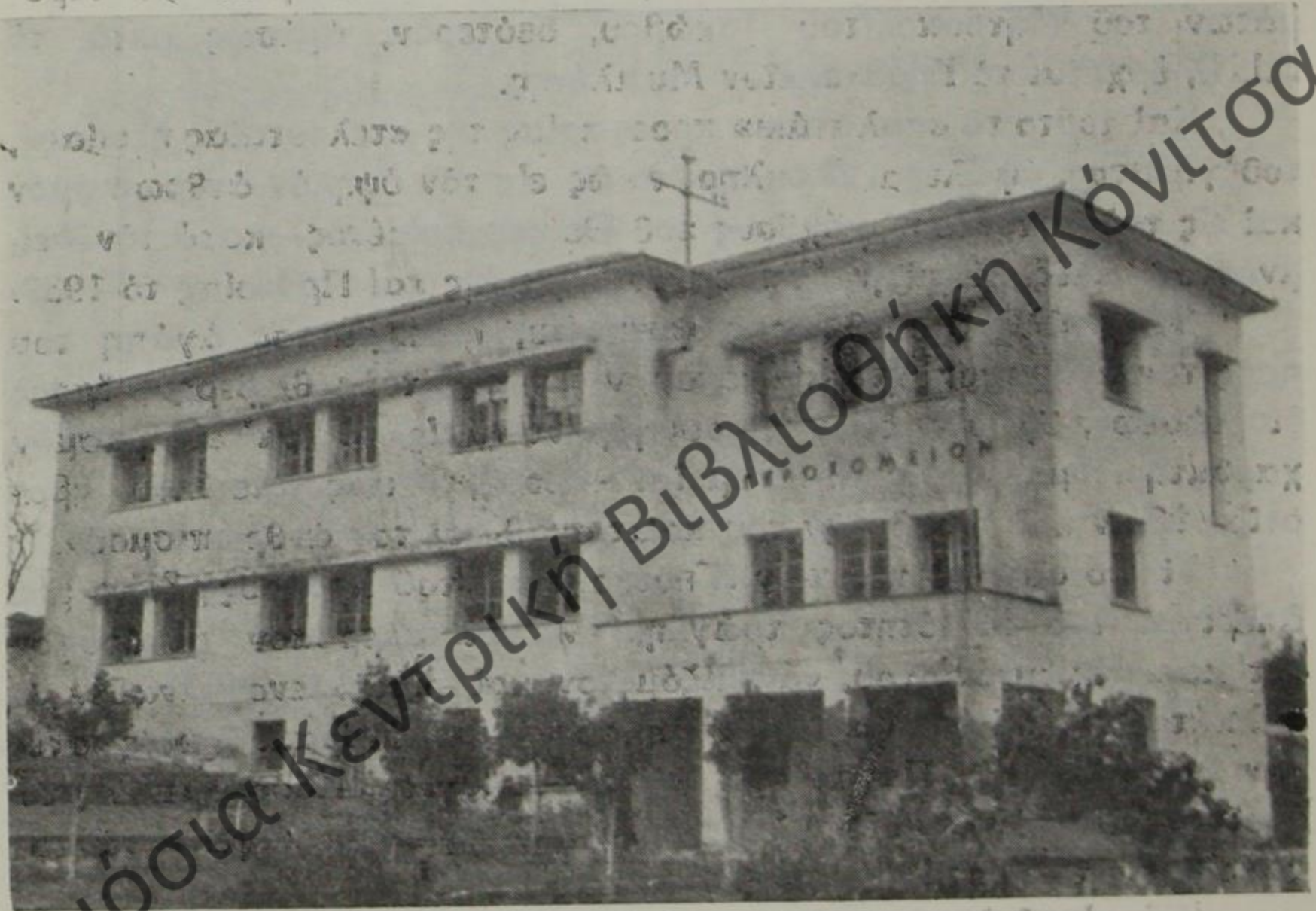
Ἐξ αὐτοῦ ἀντιλαμβάνεται ὁ ἀναγνώστης, τί ἦτο τό... Παράρτημά του!

Εἰς αὐτὴν τὴν προλιθικῆς ἐποχῆς «οἰκίαν», εἰς τὴν ὅποιαν μόνον νυκτόβια πτηνὰ ἤμποροῦσαν νὰ κατοικήσουν, χωρὶς θέρμασιν, χωρὶς ἀνάλογον νοσηλευτικὴν περίθαλψιν, χωρὶς κἂν κρεββάτια, ρακένδυτοι, ἀνυπόδητοι, ἀξιολύπητοι ἔζουσαν εἴκοσι ἀπόκληροι τῆς ζωῆς—ἀπόκληροι καὶ τοῦ Κράτους καὶ τῆς κοινωνίας!

Εἴκοσι γεροντάκια ἦσαν. Οὔτε ἓνα περισσότερον. Ἡ συντήρησις των ἐστοίχιζεν ἐλάχιστα, καὶ αἱ ἀπαιτήσεις, ποὺ εἶχαν τώρα ἀπὸ τὴν ζωὴν, ἦσαν στοιχειώδεις: Ἐνα κρεββατάκι, λίγη ζεστασιά, ἓνα πιάτο φαγητοῦ, ἓνα κοινότατο ροῦχο, ἴσως καὶ ἓνα σιγαρέτο, νὰ τί θὰ ἤθελαν, διὰ νὰ εἶναι εὐτυχισμένοι οἱ ἀγαθοὶ τρόφιμοι τοῦ «Κρατικοῦ Γηροκομείου» Μυτιλήνης.

Καὶ ἀντὶ τούτων τῶν ἐντελῶς στοιχειωδῶν μέσων ζωῆς, τὸ Κράτος καὶ ἡ κοινωρία, τοὺς εἶχαν κλείσει εἰς τὴν μάνδραν καὶ τοὺς ἐπετοῦσαν, πότε - πότε, ἕνα ξεροκόμματο, ἴσσο - ἴσα διὰ νὰ μὴ πεθάνουν ἀμέσως—ἀκριβῶς ὅπως συμπεριφερόμεθα εἰς τὰ ἄχρηστα σκυλιά!

— Τῆς μοίρας μου ἦτο --μοῦ εἶπεν ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος— νὰ γνωρίσω καὶ αὐτὴν τὴν ἀθλιότητα τοῦ ἀνθρωπίνου βίου, τὴν ὁποῖαν οὐδέποτε ὑπωπτευόμην. Τὴν πρώτην φοράν, ποὺ ἐπεσκέφθην τὸ «Προσφυγικὸν Νοσοκομεῖον», μετ' ἕκαμαν λόγον καὶ διὰ τὸ Γηρο-

Τὸ Γηροκομεῖον Μυτιλήνης

κομεῖον, καὶ μετέβην ἀμέσως νὰ ἐπισκεφθῶ τοὺς γέροντας. Ἡ ψυχὴ μου ἀνεστατώθη ἀπὸ ὅ,τι εἶδα καὶ ἤκουσα. Μοῦ ἦτο ἀδύνατον, σὰς βεβαιῶ, νὰ φαντασθῶ τοιαύτην καὶ τοσαύτην περιφρόνησιν πρὸς τὸ γῆρας, τὸ ὁποῖον ἡμεῖς εἰς τὴν Ἀνατολὴν ἐδιδάχθημεν νὰ σεβώμεθα καὶ νὰ προστατεύωμεν. Τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐθύμωσα πολὺ με τοὺς συνανθρώπους μου. Τότε ἀπεφάσισα νὰ ιδρύσω τὸ Γηροκομεῖον, ἐφρόντισα δὲ ἀμέσως διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν ἀθλίων ὄρων, ὑφ' οὓς ἔζοῦσαν οἱ εἴκοσι τρόφιμοι τοῦ «Κρατικοῦ Γηροκομεῖου».

Ἄς ἴδωμεν, λοιπόν, τί ἐπραξεν ὁ θαυμασίος Ἱεράρχης, διὰ νὰ καλυτερεύσῃ τὴν ζωὴν τῶν εἴκοσι γερόντων. Ἡ ἐξεύρεσις νέου οἰκήματος, διὰ τὴν ἐγκατάστασίν των, τὴν ἐποχὴν ἐκείνην δὲν ἦτο δυνατὴ.

Τὰ πάντα εἶχον καταληφθῆ ὑπὸ τῶν Προσφύγων καὶ μάλιστα δεκάδες προσφυγικῶν οἰκογενειῶν ἐστεγάζοντο ὑπὸ τοὺς ἀθλιεστέρους ὄρους ἢ μᾶλλον, διὰ νὰ εἴπωμεν τὴν ἀλήθειαν, παρέμενον, ἐν τῇ κυριολεξίᾳ, ἄστεγοι.

Δὲν ἤμποροῦσεν, ἐπομένως, νὰ γίνη τότε λόγος περὶ μεταφορᾶς τῶν γερόντων εἰς νέον κτίριον. Ὁ Μητροπολίτης, ὅμως, ἐπεσκεύασε ριζικῶς τὸ ὑπάρχον. Τώρα πλέον δὲν ἔτρεχον τὰ νερὰ ἀπὸ τὴν στέγην καὶ οἱ ἄνεμοι δὲν «εἰσῆρχοντο ἐξ ὄλων τῶν σημείων».

Παραλλήλως, ἐβελτίωσε τὴν τροφήν των, τὴν ἐνδυμασίαν των, κατεσκεύασε ξύλινα κρεβάτια, ἠγόρασε νέα σκεπάσματα, ἐτοποθέτησε θερμάστρας διὰ τοὺς κρύους χειμερινοὺς μῆνας, ὠργανώσε πραγματικὴν νοσηλευτικὴν περίθαλψιν, ἔστελλεν εἰς τὸ Γηροκομεῖον κάθε Κυριακὴν καὶ ἑορτὴν Ἱερέα τῆς Μητροπόλεως, διὰ τὰ θρησκευτικά των καθήκοντα—πρᾶγμα ποῦ τοὺς ἠύχαρίσται περισσότερο ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα—καὶ δὲν παρέλειπε νὰ τοὺς ἐπισκέπτεται τακτικῶτατα, διὰ νὰ τοὺς ἐνισχύη ἠθικῶς, μὲ τὴν εὐεργετικὴν παρουσίαν του, μὲ ἐκεῖνο τὸ γλυκὺ τοῦ μειδιάματός καὶ τὴν ἀπέραντον καλωσύνην του, ποῦ εἶναι πάντοτε διάχυτα εἰς τὸ πρόσωπόν του.

Τὸ ἐνδιαφέρον του διὰ τοὺς γέροντας τροφίμους τοῦ Γηροκομείου, ἢ ἐπανάστασις τὴν ὁποίαν ἐπέφερεν εἰς τοὺς ὄρους τῆς θλιβεραῦς τῶν ζωῆς, ἐκίνησαν, ἐπὶ τέλους, τὴν προσοχὴν τῆς κοινῆς. Δὲν ἦτο δυνατόν, παρὰ νὰ συμβῆ αὐτό. Ἡ κοινὴ τῆς Μυτιλήνης ἔχει ἐμφυτον τὴν φιλανθρωπίαν εἰς ὅλας τὰς τάξεις της. Καὶ οἱ πλούσιοι καὶ οἱ μὴ πλούσιοι, ἀγαποῦν νὰ βοηθοῦν τὸν πάσχοντα ἀνθρώπον των καὶ τὸ ἀπέδειξαν μὲ τὰς δωρεὰς των. Εἰς τὴν Μυτιλήνην κάμουν δωρεᾶς οἱ πλούσιοι, δωρίζουν, ὅμως, καὶ οἱ πτωχοί. Εἶπομεν καὶ ἀλλαχοῦ, ὅτι ὁ κατάλογος τῶν δωρητῶν πρὸς τὰ Φ.Κ.Μ. εἶναι ἀτέρμων. Καὶ αἱ περισσότεραι περιπτώσεις εἶναι βαθύτατα συγκινητικά. Προέρχονται ἀπὸ τὰ βαλάντια τῶν πτωχῶν, ποῦ προσφέρουν καὶ αὐτοὶ τὸν ὄβολόν των δίπλα εἰς τὸ τάλαντον τῶν πλουσίων. Ἐχρειάζοντο, ἐν τούτοις, τὸν ἠγέτην των, τὸν ἄνθρωπον ποῦ θὰ ἀξιοποιοῦσε, κατὰ τὸν καλύτερον τρόπον, τὰς προσφορὰς των. Καὶ εὗρήκαν, ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ νέου Ἱεράρχου των, τὸν ἰδεωδέστερον ὀργανωτὴν τῆς φιλανθρωπίας, τὸν ἄνθρωπον ποῦ ἀναζητοῦσαν.

Τὰ γερόντάκια τοῦ κρατικοῦ Γηροκομείου Μυτιλήνης, ἐκοίταζαν τὸ ἓνα τὸ ἄλλο, ἐκπληκτα, μπροστὰ εἰς τὴν πλημμύραν αὐτὴν τοῦ ἐνδιαφέροντος ποῦ ἐξέσπασεν ὑπὲρ αὐτῶν αἰφνιδίως, ἀφ' ἧς τοὺς ἐγνώρισεν ὁ νέος Μητροπολίτης των.

—Ἔβλεπα εἰς τὰ μάτια των ἀπερίγραπτον τὴν χαρὰν ὁσάκις

τούς έπεσκεπτόμην, μου έλεγεν ό 'Ιεράρχης πρό τινος. Τήν ίδια χαράν ήσθάνοντο και κατά τās έπισκέψεις τών συμπολιτών των. Τά μικρά δώρα που συνήθως τούς προσέφερον αί εύσεβεΐς κυρλαι, τούς έχαροποιουν, όπως τά μικρά παιδιά, όχι τόσον δια τήν αξίαν των, τήν όποίαν οί περισσότεροι ούτε άντελαμβάνοντο, αλλά διότι έδεικνυον τήν αγάπην των, αυτό που αποζητᾶ, περισσότερο και από τήν τροφήν, ή γεροντική καρδιά.

Λίγη συμπόνια, μία ένδειξις αγάπης, ένα μειδίαμα, προσφέρετε κάτι από αυτά είς τόν γέροντα, είς τήν γρηούλαν, και τούς χαρίζετε, έτσι, τόν κόσμον όλόκληρον.

Αυτή ή χαρά που βλέπει να νοιώθουν οί πτωχοί, οί αδύνατοι, οί απόκληροι, είναι δια τόν ύπέροχον Μητροπολίτην 'Ιάκωβον ή πρώτη τροφή που τόν συγκρατεί είς τήν ζωήν!

"Έτσι, με όλονέν αύξανόμενον τó ενδιαφέρον του, δια τὰ αγαπημένα του γεροντάκια, και προετοιμαζόμενος διαρκώς δια τήν ίδρυσιν του μεγάλου Γηροκομείου, που είχε συλλάβει κατά νοῦν, φθάνομεν είς τόν δεύτερον σταθμόν τής εξέλιξεως του ζητήματος τής προστασίας του γήρατος.

Τό 1936 τά Φ.Κ.Μ. ήγόρασαν τó οίκημα του Προσφυγικοῦ Νοσοκομείου, του όποίου έπεσκεύασε και διερρύθμισεν ώρισμένας αίθούσας, ένθα μετέφερε και εγκατέστησε τούς γέροντας, βελτιωθείσης ούτως αίσθητώς τής στεγάσεώς των.

Μέσα είς τόν χρόνον που έπέρασεν από τήν πρώτην του ανάμιξιν είς τó όξότατον τουτο θέμα, τó σχέδιον τής ίδρύσεως του μεγάλου Γηροκομείου έχει ολοκληρωθή. Τό οικόπεδον έξησφαλίσθη και αί ενέργειαι, δια τήν έξεύρεσιν τών αναγκαίων κεφαλαίων, έχουν αποφέρει πλουσίους καρπούς.

"Ένα έξαιρετικά εύτυχές γεγονός προστίθεται: "Η ανάληψις του "Υπουργείου Κρατικής Προνοίας υπό του άειμνήστου "Αλεξάνδρου Κοριζή

"Ο Μητροπολίτης 'Ιάκωβος ήτο έντελώς άγνωστος είς τόν νέον "Υπουργόν. Ουδέποτε προηγουμένως είχον συναντηθή. "Ο "Αλέξ. Κοριζής ήτο τραπεζίτης, "Υποδιοικητής τής "Εθνικής Τραπέζης, και δέν είχε φήμην άνοικτοχέρη και εύκόλου είς φιλανθρωπίαν ήτο, δηλαδή, τó ακρωσ αντίθετον από τόν Διοικητήν του "Ιδρύματος άείμνηστον 'Ιωάννην Δροσόπουλον.

"Ο Μητροπολίτης 'Ιάκωβος μετέβαλε τόν στυγνόν τραπεζίτην είς μέγαν φιλόανθρωπον, είς ένθερμον υποστηρικτήν κάθε ιδιωτικής

προσπαθείας, πού ἔτεινεν εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς ζωῆς τῶν πτωχῶν. Πῶς; Κατὰ τὸν ἴδιον «μαγικὸν» τρόπον, πού ἔπειθε τοὺς κροίσους τῆς Μυτιλήνης νὰ κληροδοτοῦν τὰς περιουσίας των ὑπὲρ τῶν πτωχῶν!

Ὁ Ἱεράρχης Μυτιλήνης, εὐρισκόμενος εἰς Ἀθήνας, κατὰ τὴν ὀρκωμοσίαν τοῦ νέου Ὑπουργοῦ, ἐθεώρησε καθήκον του νὰ τὸν συγχαρῇ αὐτοπροσώπως ἐπὶ τῇ ἀναλήψει τῶν καθηκόντων του. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας τὸν ἐπεσκέφθη πάλιν καὶ τοῦ ἐζήτησεν οἰκονομικὴν ἐνίσχυσιν διὰ τὰ Ἰδρύματά του. Ὁ Κοριζῆς δὲν τοῦ ἔδωσεν ἀπάντησιν. Ἐκάλεσε τὸν ἀρμόδιον Διευθυντὴν καὶ ἐζήτησε πληροφορίας

— Τί εἶναι αὐτὸς ὁ Δεσπότης Μυτιλήνης, πού μοῦ ζητᾷ χρήματα; ἠρώτησε τὸν κ. Χαριτάκην.

Καὶ ὁ κ. Κ. Χαριτάκης, πρόθυμος πάντοτε νὰ βοηθῇ τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον καὶ τὸ ἐν Μυτιλήνῃ ἔργον του, ἀνέπτυξεν εἰς τὸν νέον Ὑπουργὸν τὸ μεγαλειώδες ἔργον πού εἶχε δημιουργήσει εἰς τὴν Ἐπαρχίαν του.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ὁ ἀείμνηστος Ἀλέξ. Κοριζῆς ἔγινεν ὁ ἐνθερμος ὑποστηρικτὴς τοῦ Ἱεράρχου Μυτιλήνης, συνεδέθη στενῶτατα μαζί του, καὶ ἐζήτηι πάντοτε τὴν γνώμην του δι' οἷονδήποτε μέγαλον κοινωνικὸν ἔργον ἐπεχειρεῖ. Ὁ ἐξάίρετος αὐτὸς Ὑπουργὸς εἶχε δώσει ἐντολὴν εἰς τοὺς Διευθυντὰς τοῦ Ὑπουργείου του, νὰ ἐκτελοῦν ἄνευ συζητήσεων τὰς ἐπιθυμίας τοῦ Σεβασμιωτάτου, διότι, ὅπως ἔλεγεν, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος εἶχεν ἰδρύσει εἰς τὴν Μυτιλήνῃ τὸ Ὑπουργεῖον Προνόιας ὀλόκληρα ἔτη πρὶν ἰδρυθῆ τοῦτο εἰς Ἀθήνας! Ἐκ τοῦ δημοσιευομένου εἰς ἐπομένῃν σελίδα τηλεγραφήματος τοῦ Κοριζῆ πρὸς τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῶν ἐγκαινίων τοῦ Γηροκομείου, ὁ ἀναγνώστης θ' ἀντιληφθῇ τὴν μεγάλην ἐκτίμησιν πού ἔτρεφεν ὁ δύσκολος αὐτὸς ἄνθρωπος πρὸς τὸ ἄτομον καὶ τὸ ἔργον τοῦ Ἱεράρχου Μυτιλήνης.

Τὴν 30ὴν Ἰανουαρίου 1938, ἑορτὴν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος κατέθεσε τὸν θεμέλιον λίθον τοῦ νέου Γηροκομείου, ἐπὶ οἰκοπέδου δωρηθέντος ὑπὸ τοῦ Ν. Πετροπούλου, πρώην Δημάρχου Μυτιλήνης, κειμένου ἐπὶ τοῦ «Ἱεροῦ Λόφου», παρὰ τὸ Β.Ι.Ν.

Τὴν ἡμέραν τῆς θεμελιώσεως τοῦ Γηροκομείου εἶχεν ἐξασφαλίσει, διὰ προσωπικῶν ἐνεργειῶν, τὰ κυριώτερα οἰκονομικὰ μέσα τῆς ἀνοικοδομήσεώς του. Ἀπὸ τὸν Ἀλέξ. Κοριζῆν εἶχεν ἀποσπάσει 300.000 δραχμ. καὶ ἀπὸ τὸ «Πατριωτικὸν Ἰδρυμα» ἐτέρας 250.000.

Με τὰ ὄπλα αὐτά, ὅπως ἔλεγεν ὁ ἴδιος, κατήρχετο εἰς τὸν ἄγωνά, διὰ νὰ ἀνεγείρη τὸ ἥμισυ, τοῦλάχιστον, τοῦ κτιρίου τοῦ Ἰδρύματος. Ὅσο διὰ τὸ ὑπόλοιπον κεφάλαιον, ἦτο βέβαιος, ὅτι θὰ τὸ διέθετον οἱ εὐποροὶ Μυτιλήνης. Καὶ δὲν ἔσφαλε. Διότι, καὶ αὐτὴν τὴν φορὰν, βροχὴ ἦλθον αἱ δωρεαὶ τῶν φιλανθρώπων Μυτιληναίων!

Οὕτω: ἀνώνυμος δωρητὴς τοῦ ἐπῆγεν εἰς τὴν Μητρόπολιν 300.000 δραχμ. διὰ τὸ Γηροκομεῖον, κάποιος ἄλλος, υἱὸς εὐσεβοῦς κυρίας, τοῦ παρέδωσε τὴν ἡμέραν τῶν ἐγκαινίων δραχμ. 50.000 «διὰ νὰ ἀγοράσῃ χῶρον, ἀναγκαιοῦντα εἰς τὸ Ἰδρυμα». Δεκάδες δὲ ἄλλοι ἔπραξαν τὸ αὐτό, ὡς θὰ ἴδῃ ὁ ἀναγνώστης παρακατιῶν.

ΤΑ ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΤΟΥ ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟΥ

Ἡ 19η Μαΐου τοῦ ἔτους 1940 ὑπῆρξεν ἱστορικὴ καὶ μεγάλη ἡμέρα διὰ τὴν Μυτιλήνην. Κατὰ τὴν ἡμέραν αὐτὴν ὁ ὑπέροχος Ποιμενάρχης παρέδωσεν εἰς τὴν Λεσβιακὴν πρωτεύουσάν τρία νέα Ἰδρύματα: τὸ Γηροκομεῖον, τὸ Νοσοκομεῖον Λοιμωδῶν Νόσων καὶ τὸν «Οἶκον Ἀδελφῶν» τοῦ Β.Ι.Ν.

Αὐτὰ καὶ μόνον ἦσαν ἀρκετὰ διὰ νὰ ἀποσπάσουν ἀπέραντον τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ ποιμνίου του, διὰ ν' ἀπαθανατίσουν τὸ ὄνομά του!

Ἡ τελετὴ τῶν τριπλῶν ἐγκαινίων ἔλαβε χώραν τὴν 5.30' μ.μ. τῆς εὐλογημένης αὐτῆς ἡμέρας, καθ' ἣν παρέστησαν, ὅπως πάντοτε, ἀντιπρόσωποι τῆς Κυβερνήσεως, αἱ Ἀρχαὶ τῆς πόλεως, οἱ ἐκπρόσωποι τῶν ὀργανωμένων τάξεων καὶ ἄπειρον πλῆθος λαοῦ.

Μετὰ τὴν τελετὴν τοῦ Ἀγιασμοῦ ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, οὗτος ἐξεφώνησε τὸν ἀκλόουθον λόγον:

Με τὴν βοήθειαν τοῦ Παντοδυνάμου Θεοῦ, τοῦ Ὁποίου ἡ χάρις ἀναπληροῖ πάντοτε τὰ ἐλλείποντα, βλέπομεν πραγματοποιηθῆν ὀλοκληρωτικῶς τὸ ὄνειρον, τὸ ὁποῖον εἶχομεν συλλάβει, ὅταν ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ τούτου λόφου τῆς φιλανθρωπίας ἐθεμελιώσωμεν τὸ παρακείμενον καὶ πασίγνωστον ἤδη καταστὰν Βοστανεῖον Ἱερὸν Νοσοκομεῖον. Ἠγέρθησαν περίξ τοῦ κεντρικοῦ αὐτοῦ Πύργου τῆς Εὐποιῆς καὶ ἄλλαι ἱεραὶ ἐπάλληξις, μέλλουσαι νὰ προστατεύσουν τὴν υἰείαν τῆς παιδικῆς ἡλικίας, εἰς μνήμην τοῦ Ἀνδρέου Κατσακούλη, τὴν υἰείαν τῶν ἐργαζομένων Ἀδελφῶν, τὴν προάσπισιν τῶν πολιτῶν ἀπὸ τῶν λοιμωδῶν νόσων, καί, τέλος, τὸ καταφύγιον τοῦτο τῆς γεροντικῆς ἡλικίας, τὸ Γηροκομεῖον, εἰς ὃ θὰ καταφεύγουν ταλαιπωρημένοι ἀπὸ τὴν ζωὴν γέροντες, ἵνα εὔρουν ὀλίγην τροφήν καὶ περίθαλψιν.

Αὐτό, λοιπόν, εἶναι τὸ ὄνειρον τὸ ὁποῖον εἶχομεν συλλάβει καὶ

τοῦ ὁποίου τὴν πραγματοποιήσιν καθαγιαζόμε σήμερον διὰ τῶν τελοῦμένων τριπλῶν ἐγκαινίων, εἰς τὰ ὅποια μᾶς ἐκάμετε τὴν τιμὴν καὶ τὴν εὐχαρίστησιν νὰ παραστήτε ὅλοι ὑμεῖς οἱ παρόντες, δι' ὃ καὶ σᾶς εὐχαριστοῦμεν θερμῶς.

Κατὰ τὴν ἱερὰν ταύτην ἡμέραν καὶ ὥραν κατεχόμεθα ὑπὸ συγκινησεως βαθυτάτης, ὃ δὲ νοῦς ἡμῶν στρέφεται εὐγνωμονῶν πρὸς ὅλους ἐκείνους, ὅσοι, εἴτε ἐν λόγοις εἴτε ἐν ἔργοις, συνέτρεξαν καὶ ὑπεβοήθησαν ἡμᾶς εἰς τὴν πραγματοποιήσιν τῶν ὀνείρων μας. Καὶ εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν ἴστανται οἱ ἀντιπρόεδροι καὶ τὰ μέλη τῆς ἀγαπητῆς Ἐφορείας τῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων, οἵτινες, ὡς καλοὶ καὶ ἄριστοι συνεργάται, παρηκολούθησαν ἡμᾶς μετὰ παλμὸν ἱερὸν ἐν τῇ ἐκτελέσει πάσης φιλανθρωπικῆς μας σκέψεως. Τοὺς εὐχαριστοῦμεν θερμῶς.

Ἄλλ' ἢ εὐγνωμοσύνη ἡμῶν στρέφεται ἀκεραία καὶ πρὸς τὴν Ἐθνικὴν ἡμῶν Κυβέρνησιν, ἣτις καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν δὲν μᾶς ἀφήκεν ἀβοηθήτους, ἀλλὰ διὰ τοῦ τότε Ὑπουργοῦ Ὑγιεινῆς καὶ Φιλανθρωπικοῦ κ. Κοριζῆ μᾶς ἔδωκε, διὰ μὲν τὸν Οἶκον Ἀδελφῶν 500.000 δραχμάς, διὰ δὲ τὸ Παράρτημα τῶν Λοιμωδῶν 250.000 καὶ διὰ τὸ Γηροκομεῖον τοῦτο 300.000. Τὸ οἰκόπεδον ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἀνηγέθη τὸ Γηροκομεῖον, μᾶς τὸ ἐδώρησεν ὁ ἐκ τῶν μελῶν τῆς Ἐφορείας καὶ πρώην Δήμαρχος Μυτιλήνης ἀγαπητὸς κ. Νικόλαος Πετρόπουλος. Τὸν δὲ πρῶτον πυρῆνα διὰ τὴν ἀνάγεισιν μᾶς ἔδωκε τὸ Παράρτημα τοῦ Πατριωτικοῦ Ἰδρύματος Μυτιλήνης ἐκ τῶν χρημάτων, ἅτινα εἶχεν ἀποταμιεύσει ἀξιεπαίνως πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἡ Παλληλοβιακὴ Ἐπιτροπὴ, ἣτις περὶ τὰς 100.000 δραχμάς. Καὶ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ὀφείλω νὰ εὐχαριστήσω δημοσίᾳ τὸ Συμβούλιον τοῦ Πατριωτικοῦ Ἰδρύματος, ἰδιαίτατα δὲ τὸν ἀγαπητὸν μας Νομάρχην κ. Κοζύρη, Πρόεδρον τοῦ Συμβουλίου, διὰ τὸ ἐπιδεικνυόμενον θερμὸν διαφέρον ὁσάκις πρόκειται διὰ τὸ νέον Γηροκομεῖόν μας. Τὸ Γηροκομεῖον ἐκφράζει τὰς ἐνθέρμους εὐχαριστίας του. Ἀλλὰ τὰ ἐγκαινιολογούμενα σήμερον τρία κτίρια τοῦ συγκροτήματος τῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων δὲν θὰ εἶχον συμπληρωθῆ, ἐὰν δὲν εὕρισκετο ὁ φιλέλληνας κύριος, ὅστις ἀνωλύτως τὸν παρελθόντα Δεκέμβριον μου ἐνεχείρισε 300.000 δραχμάς, ἵνα συμπληρώσω τὸ Γηροκομεῖον, ἀλλ' ἐν ταύτῳ μ' ἄφηνεν ἐλεύθερον νὰ δαπανήσω ἐκ τοῦ τυχὸν περισσεύματος καὶ εἰς τὰ ἄλλα Ἰδρύματα.

Ὁ ἀνώνυμος οὗτος δωρητὴς παρίσταται σήμερον, καὶ μαζί μετὰ τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας τῆς Ἐκκλησίας, δέχεται καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην τῶν εὐεργετηθέντων Ἰδρυμάτων, καὶ πρὸ παντὸς τοῦ Γηροκομεῖου μας. Φανταζόμεθα τὴν χαρὰν, ἣν αἰσθάνεται, βλέπων τὴν ἀρίστην τοποθέτησιν τῶν χρημάτων του, ὡς καλοῦ οἰκονόμου τῶν δωρεῶν τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἐφ' ὅσον ὁ λόγος περὶ τοῦ Γηροκομεῖου μας, ὀφείλω νὰ τονίσω, ὅτι ἢ πρὸς αὐτὸ συμπάθεια τοῦ Μυτιληναϊκοῦ κόσμου εἶναι ζωηροτάτη καὶ λίαν παρήγορος. Χθὲς ἀκέμη εὐσεβῆς υἱὸς εὐσεβεστάτης μητρὸς μοὶ ἐδήλωσεν, ὅτι θέτει εἰς τὴν διάθεσίν μου, ὡς πρώτην δόσιν, 50.000 δραχμῶν, ἵνα ἀγοράσω χωρὸν ἀναγκαιοῦντα εἰς τὸ Γηροκομεῖον, καὶ ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ ἀναγραφῆ τὸ ὄνομα τῆς ἀειμνήστου μητρὸς του εἰς μίαν αἴθουσαν αὐτοῦ. Ἄς δεχθῆ, παριστάμενος ἐνταῦθα, μαζί μετὰ τὰς εὐλογίας μας καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην τοῦ Ἰδρύματος.

Καὶ οὕτω, χάρις τῷ Θεῷ, θὰ μεταφέρωμεν ἐνταῦθα μετ' ὀλίγας

ἡμέρας τοὺς γέροντας, οὓς εἶχομεν παραλάβει ἐκ τῆς συμβάσεως τῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων πρὸς τὸ Κράτος, καὶ ἄλλους ἐστερημένους πάσης συγγενικῆς καὶ οἰκογενειακῆς προστασίας καὶ περιθάλψεως. Ἐνθυμεῖσθε, μεβαίως, τὸ πρόχειρον Κρατικὸν Γηροκομεῖον, τὸ ὁποῖον εἶχε κτισθῆ ἐπὶ ξηροτοίχου, ἀνεμιζόμενον καὶ ριπιζόμενον ἄνωθεν τε καὶ κάτωθεν καὶ ἐκ πλαγίων. Ἦτο παράρτημα τοῦ τότε Προσφυγικοῦ Νοσοκομείου, τὸ ὁποῖον, ἐπισκεφθεὶς κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1935 ὁ τότε Ὑπουργὸς τῆς Ὑγιεινῆς, τὸ ἀπεκάλεσεν «αἶσχος Νοσοκομείου», ὀφείλον νὰ παραδοθῆ εἰς τὸ πῦρ. Μετὰ τὴν σύμβασίν μας πρὸς τὸ Κράτος παρελάβομεν ἐκεῖθεν τοὺς γέροντας καὶ τοὺς μετεφέραμεν εἰς πολὺ ἀνθρωπινότερον κτίριον τῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων, ὅπου εὐρίσκονται μέχρι σήμερον. Καὶ ἤδη θὰ μεταφερθῶσιν ἐνταῦθα, εἰς τὸ παλατάκι αὐτὸ τῶν ἀπομάχων τῆς ζωῆς, ὡς φιλοξενούμενοι τῆς Μυτιληναϊκῆς Φιλανθρωπίας. Ἐθεωρήθη ὑπὸ τινῶν πολυτελὲς διὰ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἀπροστατεύτους γέροντας, οὓς θὰ φιλοξενήσῃ. Πρέπει γὰρ ἔχουν ὑπ' ὄψιν οἱ κύριοι οὗτοι τὸν φιλοξενούντα καὶ οὐχὶ τὸν φιλοξενούμενον. Φιλοξενῶν εἶναι ἡ ὀνομαστή εἰς φιλανθρωπίαν Μυτιλήνη, ἣτις ἀνάλογα καταρτίζει τῆς φιλανθρωπίας τὰ μέγαρα.

Ἄλλοι πάλιν ἐνόμισαν καὶ νομίζουσι, ὅτι τὸ Γηροκομεῖον, ἢ καὶ αὐτὸ τὸ Νοσοκομεῖον ἀκόμη, θὰ ἠδύναντο νὰ μεταβληθῶσιν εἰς ἄσυλα ἀνιάτων, ἵνα βγάξουν, κατὰ τὸ κοινῶς λεγόμενον, τὸ μπελᾶν ἀπὸ τὸ κεφάλι των, καὶ κουβαλοῦν ἐκεῖ τοὺς συγγενεῖς των. Ἄς μάθουν ἀπὸ τοῦδε ὅλοι, ὅτι τὸ Γηροκομεῖον θὰ καταρτισθῆ εἰς Γηροκομεῖον ἐπακριβῶς, δεχόμενον γέροντας, καὶ μόνον γέροντας, μὴ ἔχοντας συγγενεῖς, καὶ διὰ κατὰ τοιοῦτον τρόπον θὰ προχωρήσῃ εἰς τὸν προορισμὸν του, μέχρις οὐ εὐρεθῶσι τὰ μέσα καὶ κτισθῆ καὶ ἡ ἄλλη πτέρυξ καὶ ὀλοκληρωθῆ τὸ ἔργον. Ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡ ἀνεγερθεῖσα πτέρυξ θὰ δεχθῆ, πλὴν τῶν ὑπαρχόντων, τόσοὺς μόνον γέροντας, δι' ὅσους ἐπαρκοῦν τὰ ὑπάρχοντα μέσα τῆς συντηρήσεως. Βαθμηδὸν δὲ καὶ κατ' ὀλίγον, ἐφ' ὅσον αὐξάνουν οἱ πόροι, θὰ αὐξάνῃ καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν κλινῶν.

Τερματίζων τὴν μικράν μου αὐτὴν ὁμιλίαν, εὐχαριστῶ καὶ αὐθις ὅλους ὑμᾶς τοὺς τιμήσαντας τὴν τελετὴν καὶ εὐχομαι τὴν Θεϊαν προστασίαν καὶ τὴν Μυτιληναϊκὴν ἀγάπην καὶ προκοπὴν εἰς τὸ νέον τοῦτο Ἰδρυμα. Ἄμην.

Ἐπὶ τοῖς ἐγκαινίοις τῶν τριῶν νέων Φιλανθρωπικῶν Ἰδρυμάτων, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἔλαβε σωρεῖαν ἐπισήμων καὶ ἰδιωτικῶν συγχαρητηρίων, μεταξὺ τῶν ὁποίων παραθέτομεν τὸ ἔγγραφον τοῦ Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσάνθου καὶ τοῦ Ἀλεξ. Κοριζῆ, Διοικητοῦ τὸ 1940 τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος.

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀθήναι τῆ 3ῃ Ἰουνίου 1940

*Τῷ Σεβασμιωτάτῳ Μητροπολίτῃ Μυτιλήνης
κυρίῳ Ἰακώβῳ, λίαν ἡμῖν ἀγαπητῷ ἐν Χριστῷ ἀδελφῷ*

Εἰς Μυτιλήνην

Σεβασμιώτατε καὶ ἀγαπητὲ ἐν Χριστῷ ἀδελφέ,

Ἐλήφθη τὸ ἀδελφικὸν τηλεγράφημα τῆς ὑμετέρας φίλης Σεβασμιότητος, ἀναγγελούσης τὴν τέλει τῶν ἐγκαινίων τριῶν νέων Προνοίας Οἰκημάτων, Γηροκομείου, Παραρτήματος Λοιμωδῶν Νόσων καὶ Οἴκου Ἀδελφῶν, καὶ ἀνεγνώσθη ἐπὶ Συνόδου.

Συγχαίροντες ἀπὸ καρδίας τῆ ὑμέτερα περιποθήτῳ Ἀγάπῃ, ἧς ἡ φιλόφρων γνῶμη καὶ ποιμαντορικὴ δρᾶσις διὰ νέων φιλανθρωπικῶν Ἰδρυμάτων πλουτίζει τὴν Θεόσωστον αὐτῆς Ἐπαρχίαν, εὐχόμεθα ἀδελφικῶς, ὅπως ὁ Κύριος ἐνισχύῃ αὐτὴν εἰς τὰς ὑπὲρ τοῦ εὐσεβοῦς ποιμνίου ἐνδελεχεῖς προσπάθειάς, καὶ χαρίζηται αὐτῇ ὑγίαν καὶ δύναμιν πρὸς πραγμάτων τῶν ὑπὲρ τῶν πενήτων βουλῶν αὐτῆς εἰς ἔτη μακρὰ καὶ τρισόλβια, καταξιῶν, ὅπως καὶ ἕτερα ὑπὸ τὴν πεφωτισμένην αὐτῆς Ἀρχιερατικὴν προστασίαν εὐαγῆ Ἰδρύματα καὶ ἔργα εἰς πέρας ἀχθῶσιν, ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ εὐσεβοῦς ποιμνίου αὐτῆς καὶ τῆς Ἐκκλησίας.

Ἀδελφικῶς δὲ Κυρίῳ τὴν ὑμέτεραν περιπόθητον Σεβασμιότητα κατασπαζόμενοι, διατελοῦμεν μετὰ πόθου καὶ ἀγάπης βαθείας.

ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ

Σεβασμιώτατε,

Μὲ ἰδιαιτέραν εὐχαρίστησιν ἐκ τῆς ἐπιστολῆς σας ἐπληροφορήθην περὶ τῶν τελεσθέντων ἐγκαινίων τοῦ νέου Γηροκομείου, τοῦ Παραρτήματος Λοιμωδῶν Νόσων καὶ τοῦ Οἴκου Ἀδελφῶν, ἔργων, τὰ ὅποια ὁ ὑψηλὸς ἀνθρωπισμὸς καὶ οἱ ἄτρυτοι μόχθοι σας ἐχάρισαν εἰς τὴν Μυτιλήνην διὰ τὴν ἀνακούφισιν τοῦ ἀνθρωπίνου πόνου.

Εἰς τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς Κοινωνίας, ἧ ὁποία δικαίως σᾶς ὀφείλεται, προσθέτω καὶ ἐγὼ τὰ συγχαρητήριά μου καὶ τὰς εὐχὰς μου διὰ τὴν συμπλήρωσιν καὶ ἐπέκτασιν τοῦ ὡραίου ἔργου σας.

Οἱ καλοὶ σας δι' ἐμὲ λόγοι μὲ συνεκίνησαν καὶ σᾶς εὐχαριστῶ. Αἰσθάνομαι ὅμως, ὅτι δὲν ἔπραξα ἢ τὸ καθῆκον μου, ἐρχόμενος, ὡς μέλος τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως, ἀρωγὸς εἰς τὰς ἀνθρωπιστικὰς προσπάθειάς σας.

Παρακαλῶ νὰ δεχθῆτε τὰ σεβάσματά μου καὶ τὴν διαβεβαίωσιν τῆς μεγάλης μου ἐκτιμήσεως.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΚΟΡΙΖΗΣ

Τὰ τρία νέα περικαλλῆ Ἰδρύματα περιβάλλουν τὸ μεγαλοπρεπὲς οἰκοδόμημα τοῦ Βοστανείου Ἱεροῦ Νοσοκομείου καὶ ἀποτελοῦν μετ' αὐτοῦ ἐνιαῖον συγκρότημα ὑπὸ μίαν διεύθυνσιν,

ΤΟ ΝΕΟΝ ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟΝ

Τὸ κτίριον τοῦ Γηροκομείου δύναται νὰ στεγάσῃ 40 τροφίμους. Εἶναι τριώροφον, περιλαμβάνον ἐν ὄλῳ 31 δωμάτια, ἤτοι 4 μεγάλους καὶ 7 μικροὺς κοιτῶνας, αἴθουσαν ἐστιατορίου μετ' εὐρυχώρου ἐξώστου, αἴθουσαν ψυχαγωγίας καὶ ἀναψυκτηρίου, ὀφφίς, 3 λουτρῶνας, 4 ἀποχωρητήρια, γραφεῖον, λεβητοστάσιον, 2 ἀποθήκας, ἱματιοθήκην καὶ 4 κοιτῶνας διὰ τὸ προσωπικόν.

Εἶναι ἐφωδιασμένον διὰ δικτύου διοχετεύσεως ψυχροῦ καὶ θερμοῦ ὕδατος εἰς ὄλους τοὺς ὀρόφους, καὶ περιβάλλεται ὑπὸ μέγαλον καὶ ὠραίου ἀνθοκήπου καὶ λαχανοκήπου.

Κατὰ τὸ Β. Α. ἄκρον τοῦ περιβόλου, ὑπὸ τὴν σκιὰν ὑπερμεγέθους γηραιᾶς συκῆς καὶ ἄλλων δένδρων, ἔχουν τοποθετηθῆ εἰδικὰ καθίσματα καὶ τράπεζαι, διὰ τὰ γεύματα καὶ τὴν ἀνάπαυσιν τῶν γερόντων κατὰ τοὺς θερμοὺς θερινοὺς μῆνας.

Σήμερον τὸ Ἰδρυμα συντηρεῖ 30 τροφίμους ἀμφοτέρων τῶν φύλων. Κατὰ τὸ ἔτος 1955 ἐπραγματοποιήθησαν 11.213 ἡμέραι τροφодοσίας, χορηγηθεῖσαι παρὰ τοῦ Β.Ι.Ν., ἐκ τῶν πόρων τοῦ ὁποίου συντηρεῖται τὸ Γηροκομεῖον.

Ὁ ἰδρυτὴς καὶ προστάτης τοῦ Ἰδρύματος, παρὰ τὸν τεράστιον φόρτον τῶν καθημερινῶν ἀπασχολήσεων του — φοβερός, ἀληθῶς, εἶναι ὁ ὄγκος ἐργασίας του, τὸν ὁποῖον προσφάτως ἀκόμη ἀνεγνώρισεν ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας διὰ τῆς τοποθετήσεως παρ' αὐτῷ βοηθοῦ Ἐπισκόπου, γεγονός ἀποτελέσαν μοναδικὴν καὶ τιμητικὴν ἐξαίρεσιν—, ἐξευρίσκει συχνότατα ὀλίγον χρόνον καὶ ἐπισκέπτεται τὸ Γηροκομεῖον, διὰ νὰ ἐποπτεύσῃ ἐπὶ τῆς λειτουργίας καὶ τῶν ἀναγκῶν τῶν τροφίμων του, νὰ ἀκούσῃ τὰ «παράπονά» των, νὰ συνομιλήσῃ μαζί των, νὰ τοὺς ἐνθαρρύνῃ καὶ νὰ τοὺς δώσῃ τὴν εὐλογίαν του, τὴν ὁποίαν τόσον ἐπιζητοῦν τὰ συμπαθητικὰ γεροντάκια.

ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΝ ΛΟΙΜΩΔΩΝ ΝΟΣΩΝ

“ Ο ΣΩΤΗΡ ”

Τοῦτο ἀποτελεῖ διώροφον οἰκοδόμημα, περιλαμβάνον 12 αἰθούσας νοσηλείας, ὀφφίς, 2 παρασκευαστήρια, 3 λουτρῶνας, 3 ἀποχωρητήρια, πλυντήριον διὰ τὰ ροῦχα τῶν λοιμωδῶν ἀσθενῶν καὶ λεβητοστάσιον. Διαθέτει καλοριφέρ, δίκτυον ψυχροῦ καὶ θερμοῦ ὕδατος, καὶ ἄφθονα ἐπιστημονικὰ ὄργανα καὶ λοιπὰ μέσα λειτουργίας ἐνὸς συγχρόνου καὶ πλήρους θεραπευτηρίου.

Ο ΟΙΚΟΣ ΑΔΕΛΦΩΝ

Τὸ κτίριον τοῦ Οἴκου Ἀδελφῶν εἶναι διώροφον, περιλαμβάνον 7 μεγάλους κοιτῶνας διὰ τὰς Ἀδελφάς τοῦ Νοσοκομείου, καὶ 5 μικροτέρους, μετ' ἀντιθαλάμων διὰ τὰς προϊσταμένας Ἀδελφάς, μεγάλην αἴθουσαν διδασκαλίας, αἴθουσαν ψυχαγωγίας, ἀναγνωστήριον, 4 λουτρῶνας, 4 ἀποχωρητήρια καὶ λεβητοστάσιον.

Ὁ Οἶκος Ἀδελφῶν εἶναι ἐφωδιασμένος μὲ 74 ἐρμάρια τοίχου διὰ τὸν ἀτομικὸν ἱματισμὸν τῶν Ἀδελφῶν, καὶ διαθέτει πλήρες δίκτυον ὑδρεύσεως καὶ θερμάνσεως.

Ἐκ τοῦ Ἰδρύματος τούτου, τὸ ὁποῖον λειτουργεῖ καὶ ὡς Σχολὴ Νοσοκόμων, προέρχονται αἱ Ἀδελφαὶ Νοσοκόμοι τοῦ Βοστανεῖου Ἱεροῦ Νοσοκομείου, ἐξ οὗ συντηρεῖται, ὡς καὶ τοῦ Νοσοκομείου Λοιμωδῶν Νόσων.

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Κομοτηνῆς

ΤΟ ΣΑΝΑΤΟΡΙΟΝ ΑΓΙΑΣΟΥ

" Η ΥΓΕΙΑ "

Εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ κειμένου μου ἐχρησιμοποίησα ὠρισμένους χαρακτηρισμοὺς—μεγαλοφυῆς ἄνθρωπος, μὲ ἀσυνήθιστον δυναμισμόν καὶ δημιουργικὸν πνεῦμα, μὲ ἠφαιστιακὴν δραστηριότητα, μὲ ἀδάμαστον θέλησιν κ.λ.π.—, ἰκανότητες καὶ ἀρεταὶ πού εἶναι ἕκδηλοι εἰς τὸ ἔργον τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, ὡσάν νὰ ἦτο ἀπαραίτητον νὰ ὑπάρχουν διὰ νὰ πραγματοποιηθῇ ἡ Δημιουργία τῆς Μυτιλήνης.

Ἐὰν ἡ σύμπτωση αὐτὴ τῶν πραγματοποιήσεων ἀφώρα π.χ. τὴν πολιτικὴν, δὲν θὰ εἶχε χαρακτηρισμόν. Θὰ ἦτο κάτι τὸ ἀπολύτως νέον, ὅπως, περίπου, τὸ ἔργον ἐνὸς Μ. Ἀλεξάνδρου ἢ ἐνὸς Ναπολέοντος.

Εἰς τὸν τομέα ὅπου ἔδρασεν ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος, δὲν ἐμφανίζονται τόσον ἔντονοι αἱ δημιουργίαι του· ἐν τούτοις, ἡ σημασία των δὲν χάνει τίποτε ἀπὸ τὴν ἀξίαν της. Καὶ κάτι ἀκόμη: Τοιαῦτα ἔργα δὲν καταστρέφονται μὲ τὴν ἐξαφάνισιν τοῦ δημιουργοῦ των. Μένουν ἔσαεί!

Ἐξ ἄλλου, εἰς τὴν σφαιραν τῆς δημιουργίας ἐκεῖνο πού ἔχει σημασίαν εἶναι ἡ ἀφελιμότης πού ἀποφέρει τὸ ἔργον διὰ τὸν ἄνθρωπον, ἡ ἀξία δὲ τοῦ δημιουργοῦ του κρίνεται ἀπὸ τοὺς ὄρους καὶ τὰς συνθήκας, ὑφ' ἃς οὗτος ἐδημιούργησε.

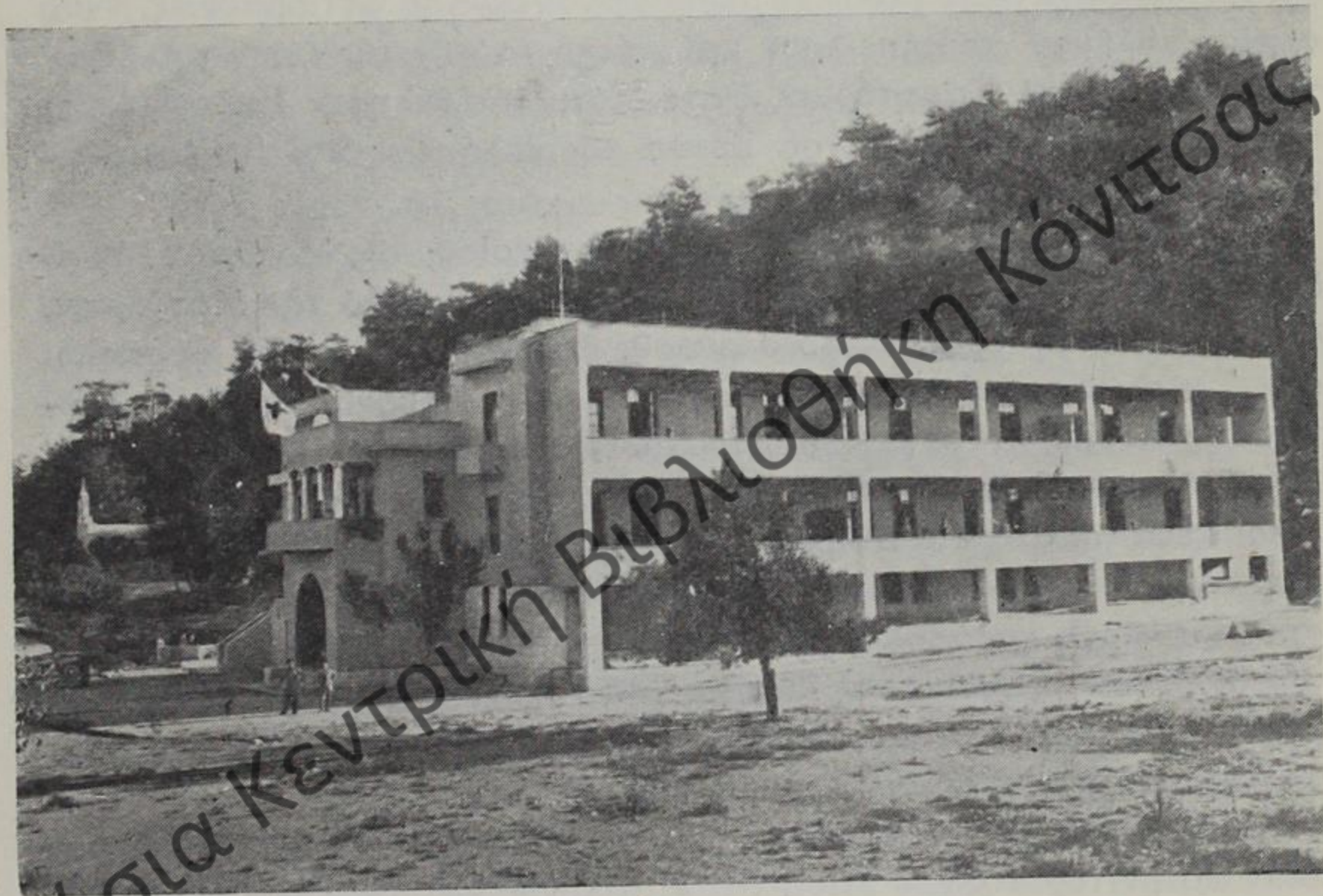
Ἐν προκειμένῳ, δὲν ἔχομεν, βεβαίως, ἓνα ἔργον, ὡς τῶν ἀναφερθέντων μεγάλων ἱστορικῶν προσώπων, τῶν ὁποίων αἱ πραγματοποιήσεις, ἐκτὸς τῶν ἀπείρων στοιχείων μεγαλωσύνης πού παρουσιάζουν, ἔχουν καὶ τὸ στοιχεῖον τῆς παγκοσμιότητος, ἰδίως τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου.

Ἐχομεν, ὅμως, ἐν πάσῃ περιπτώσει, μίαν ὁλόκληρον κοσμογονίαν ἄλλου εἴδους, ἣτις ἀφορᾷ τὴν προστασίαν, τὴν καλυτέρευσιν τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, ἔστω καὶ εἰς περιορισμένον χῶρον. Ἐκ τοῦ συνόλου δὲ τοῦ ἔργου, ἐκ τῆς οὐσίας του, ἐκ τῶν ἐξ αὐτοῦ πηγασουσῶν συμπερασμάτων, δεικνύεται, ὅτι ὁ δημιουργός του θὰ ἦτο ἰκανὸς νὰ πράξῃ τὸ αὐτό, νὰ μεγαλοουργήσῃ, δηλαδή, καὶ ἐπὶ εὐρυτέρου πεδίου, ἐπὶ χώρας ὁλοκλήρου, ἴσως καὶ πλέον...

Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος δὲν κατεσκεύασε χάρτινα караβά-

κία. "Ἐπλασε ζωντανούς ὀργανισμούς—Νοσοκομεῖα, Σανατόρια, Γηροκομεῖα, Ὀρφανοτροφεία, Ἰδρύματα προστασίας παιδιοῦ, Σχολάς, Μουσεία, Φυλακάς, τόσα καὶ τόσα ἄλλα. Καὶ πάντα ταῦτα, χωρὶς νὰ ἔχη τὴν ἐλαχίστην οἰκονομικὴν εὐχέρειαν, οὔτε ἀτομικόν του θησαυρόν, λ.χ., πού θὰ τοῦ ἐπέτρεπε νὰ ἱκανοποιήσῃ ἀπερίσπαστα τοὺς πόθους του, ὅπως παλαιότερον ὁ Μέγας Βασίλειος καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν μας οἱ μεγάλοι εὐεργέται τῆς Ἑλλάδος.

"Ἐνας ἄλλος εἰς τὴν θέσιν του οὐδὲ κἂν ὡς ἰδέαν θὰ ἠδύνατο

Τὸ Σανατόριον «Ἡ Ὑγεία»

νὰ συλλάβῃ καὶ τὸ πιὸ ἀσήμαντον ἀπὸ τὰ ἐν λόγῳ ἔργα. "Ὅχι νὰ τὰ πραγματοποιήσῃ. Ἐκεῖνος καὶ τὰ συνέλαβε καὶ τὰ ἐπεχείρησε καὶ ἐπέτυχε νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ὑψηλοτέραν κορυφὴν τῆς δημιουργίας καὶ τῆς ἐπιτυχίας, μέχρις ἐκεῖ πού «φθάνει τὸ χέρι τοῦ Θεοῦ!»

Ἐὰν αὐτὸ δὲν εἶναι ἔργον μεγάλης διανοίας, τότε τί εἶναι, λοιπόν, ἡ μεγαλοφυΐα;

Ὁ ἀναγνώστης θὰ ἔχη εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ Σανατορίου τῆς Ἀγιάσου μίαν ἐπί πλέον ἀπόδειξιν.

Ἐνῶ τὸ κτίριον τοῦ Β.Ι.Ν. μόλις εἶχεν ἀνυψωθῆ ἑλάχιστα μέ-

τρα από τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς, ἐνῶ ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἠγωνίζετο, ἡμέραν καὶ νύκτα, διὰ νὰ ἐξεύρη νέα κεφάλαια πρὸς συνέχισιν τῶν οἰκοδομικῶν ἐργασιῶν τοῦ μεγαθηρίου, ἐνῶ, παραλλήλως, ἠσχολεῖτο μὲ δεκάδας ἄλλας ὑποθέσεων, ὁ ἀσύγκριτος αὐτὸς ἄνθρωπος ἐπωμίζετο τὰ τεράστια βάρη τῆς ἀνεγέρσεως ἐνὸς ἄλλου κτιριακοῦ μεγαθηρίου, κειμένου μακρὰν τῆς ἔδρας του—ἐπάνω εἰς τὰ βουνὰ τῆς Ἀγιάσου!

Δύο ἔτη μετὰ τὴν θεμελίωσιν τοῦ Β.Ι.Ν., τὸ 1927, ἔθετε τὰ θεμέλια τοῦ Σανατορίου του, ἐν μέσῳ ὠργανωμένης ἀντιδράσεως, ἐνὸς ἀγρίου πολέμου, ποὺ ἠπειλήσε καὶ αὐτὴν ταύτην τὴν ζωὴν του. Ἐὰν τελικῶς ἔγινε τὸ Σανατόριον, ἔγινε διότι τὸ ἠθέλησεν ἐκεῖνος ὁ μέγας ἄνθρωπος, ὁ βράχος αὐτὸς τῆς θελήσεως καὶ τῆς ἐσωτερικῆς δυνάμεως.

Ἡ ἱστορία τῆς ἰδρύσεως τοῦ Σανατορίου τῆς Ἀγιάσου ἀρχίζει τὸ 1920 εἰς τὴν Μ. Ἀσίαν. Δύο στρατιῶται, ἀπὸ τὴν Μυτιλήνην, ἀπολύονται τῶν τάξεων τοῦ στρατοῦ, ὡς πάσχοντες ἀπὸ φυματίωσιν. Ἐντελῶς τυχαίως τοὺς συναντᾷ εἰς τὴν Σμύρνην ἡ Ἄννα Παπαδοπούλου, ἡ «Μάννα τοῦ Στρατιώτου», καὶ πληροφορεῖται παρ' αὐτῶν, ὅτι ἡ ἐπάρατος νόσος κάμνει θραύσιν εἰς τὴν Μυτιλήνην, ὅτι εἴκοσι ἕως τριάκοντα ἄνθρωποι ἀποθνήσκουν κατὰ μῆνα ἀπὸ τὴν φυματίωσιν, ὅτι οὐδεμία προσπάθεια καταβάλλεται ἐκ μέρους τοῦ κράτους πρὸς καταπολέμησιν τῆς νόσου καὶ ὅτι αἱ λαϊκαὶ τάξεις ἀπειλοῦνται μὲ γενικὴν ἀπώλυσιν ἀπὸ τὸν ἀνεμπόδιστον συγχρωτισμὸν ὑγείων καὶ ἀσθενῶν. (Τὸ ποσοστὸν τῶν θανάτων, ἐν ἀναλογίᾳ πρὸς τὸν πληθυσμὸν, ἦτο φοβερόν).

Ἡ Ἄννα Παπαδοπούλου συγκινεῖται βαθύτατα μὲ τὴν τραγωδίαν αὐτῆς τοῦ πτωχοῦ λαοῦ τῆς Μυτιλήνης καὶ ἀποφασίζει νὰ ἀνεγείρῃ Σανατόριον ἐν Λέσβῳ. Τὸ 1924 ἐνεργεῖ πανελλήνιον ἔρανον πρὸς τὸν ἄσκοπὸν αὐτὸν καὶ ἐπιτυγχάνει νὰ συγκεντρώσῃ 200.000 δραχμῶν.

Τὸ ποσὸν ἦτο ἐντελῶς ἀνεπαρκές διὰ τοιοῦτον ἔργον. Ἐχρειαζόντο πάρα πολλὰ χρήματα. Ἐπροτίμησε, λοιπόν, ἡ ὑπέροχος ἐκείνη Ἑλληνίς νὰ διαθέσῃ τὸ ποσὸν τοῦ ἐράνου εἰς τὴν ἀποπεράτωσιν ἐνὸς ἄλλου Σανατορίου φυματιῶντων ποὺ εἶχεν ἰδρύσει εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ κατόπιν νὰ φροντίσῃ διὰ τὴν ἐξοικονόμησιν ἄλλων κεφαλαίων πρὸς ἰδρύσιν τοῦ Σανατορίου Λέσβου.

Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εἶχε συσταθῆ εἰς Μυτιλήνην ἡ Ὀργάνωσις τῶν Ἐφένδρων, ἡ ὁποία ἠρνήθη νὰ παραχωρήσῃ τὰ χρήματα τοῦ ἐράνου διὰ τὸ Σανατόριον τῆς Πελοποννήσου. Ἡ ἐν λόγῳ Ὀργάνωσις, λόγῳ τῆς μεγίστης φθορᾶς ποὺ ἐπροξένει μεταξὺ τῶν ἀπολυθέντων

ἐφέδρων Μυτιλήνης ἢ φυματίωσις, εἶχεν ιδρύσει τὴν «Στέγην Φυματιῶντων Λέσβου», ἢ ὅποια ἐχορήγει χρηματικὰ βοηθήματα καὶ εἶδη ἱματισμοῦ εἰς τὰ πάσχοντα ἐκ φυματιώσεως μέλη της. (Τὸν ἱματισμὸν παρεχώρησεν ὁ ἀείμνηστος Στρατηγὸς Νικόλαος Πλαστήρας, ὡς Ἀρχηγὸς τῆς Ἐπαναστάσεως, καὶ ἦτο τόσο ἀφθονος, ὥστε νὰ ὑπάρχη τοιοῦτος μέχρι πρό τιнос ἀκόμη, χρησιμοποιούμενος ὑπὸ τοῦ Σανατορίου).

Ἡ Ὁργάνωσις, λοιπόν, τῶν Ἐφέδρων Μυτιλήνης, ἐπέτυχε, διὰ τοῦ Πλαστήρα, νὰ κρατήσῃ αὐτὴ τὰ χρήματα τοῦ ἐράνου, μὲ τὰ ὅποια ἐβοήθει τὰ πάσχοντα μέλη της. Ἀλλὰ μὲ τὰ ἡμίμετρα αὐτά, ἢ φυματίωσις δὲν κατεπολεμεῖτο. Ὑπῆρχε, καὶ καθημερινῶς ἐξήπλοῦτο καὶ εἰς ἄλλα πρόσωπα.

Οὕτως εἶχον τὰ πράγματα, ὅταν ἐφθασεν εἰς τὴν Μυτιλήνην (1925) ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος. Ἡ «Στέγη Φυματιῶντων» διεχειρίζετο τὸ μέγα αὐτὸ θέμα καί, ὅπως εἶπομεν, οὐδεμίαν οὐσιώδη βελτίωσις τῆς οἰκτρᾶς καταστάσεως τῶν ἀπόρων ἀσθενῶν ἐπήρχετο μὲ τὰ λαμβανόμενα μέτρα.

Ποῖος, ὅμως, νὰ τολμήσῃ τότε νὰ ἀναμιχθῇ εἰς τὰς ὑποθέσεις τῶν ὀργανωμένων ἐφέδρων, οἱ ὅποιοι ἐθεώρουν ὡς θέμα ἀποκλειστικῶς ἰδικόν των τὴν προστασίαν τῶν φυματιῶντων συναδέλφων των καὶ μεγίστην ἐπιτυχίαν τὸ ὅτι διέσωσαν τὰ χρήματα τοῦ ἐράνου τῆς «Μάννας τοῦ Στρατιώτου»;

Ἀπὸ τῆς πλευρᾶς των, τὸ πρᾶγμα ἐδικαιολόγει ἐπαρκῶς τὴν συμπεριφορὰν των. Ἡ μόνη προσπάθεια παροχῆς μιᾶς, ἔστω καὶ μικρᾶς, ἐνισχύσεως πρὸς τοὺς ἀπόρους ἀσθενεῖς συναδέλφους των, ἦτο ἡ ἰδική των. Οὐτε τὸ Κράτος, οὐτε ἡ κοινωνία ἐξεδήλουν τὸ ἐλάχιστον ἐνδιαφέρον διὰ τοὺς πάσχοντας ἐφέδρους. Ἡ προσπάθειά των ἦτο, κατὰ πάντα λόγον, ἀξιέπαινος καὶ ἀξιόλογος καὶ δικαίως τὴν περιεφρούρουν ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ, φοβούμενοι τὴν ἀνάμιξιν ἄλλων παραγόντων.

Ἔτσι, ἐπὶ ἐν ὀλόκληρον ἔτος, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος παρέμεινε μακρῶς ἀπὸ τὸν ἀντιφυματικὸν ἀγῶνα, παρακολουθῶν, ὅμως, ἐπισταμένως τὴν ματαίαν μὲν, ἀλλ' ὅπωςδὴποτε ἀξίαν παντὸς ἐπαίνου προσπάθειαν τῆς διοικήσεως τῆς «Στέγης τῶν Φυματιῶντων».

Ἐν τῷ μεταξύ, ὁ θαυμάσιος Ἱεράρχης εἶχεν ἀπλώσει τὸ εὐεργετικὸν ἐνδιαφέρον του ἐπὶ τῶν πασχόντων λαϊκῶν τάξεων τῆς Ἐπαρχίας του.

Κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ποιμαντορίας του ἐπέτυχε μεγάλας ἐπιτεύξεις εἰς τὸν φιλάνθρωπικὸν καὶ κοινωνικὸν τομέα. Ἡ Ἐκκλησία, ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν του, εἶχεν ἀναλάβει ἀποφασιστικὰς πρωτοβου-

λίας, άγνώστους μέχρι τότε, αί όποϊαι άνεστάτωσαν κυριολεκτικώς τήν Έπαρχίαν του, με τήν έπαναστατικότητα που τας έχαρακτήριζε και τά άμεσα αποτελέσματα που είχον.

Μέσα εις τόν ελάχιστον χρόνον του ένός έτους ό Μητροπολίτης Ίάκωβος είχε πραγματοποιήσει πλούσια έργα, που έδεικνυον από τί περίφημον ύλικόν ήτο κατεσκευασμένος και τί έπρεπε να αναμένουν από αυτόν.

Ή ανάγκη τών πραγμάτων επέβαλε τήν παρουσίαν του και εις τήν διοίκησιν του άντιφυματικού άγώνος. Όλοι άντελήφθησαν, ότι ή συμβολή του εις τό έργον τής «Στέγης τών Φυματιώντων» θα ήτο, πράγματι, αποφασιστική. Το 1926 ώρίσθη μέλος του Όργανισμοϋ. Αυτό που ήθελε. Να βάλη, άπλως, τό πόδι του...

Από τής θέσεως αυτής του άπλου παρατηρητοϋ, έγνώρισε καλύτερον τήν έκτασιν που είχε λάβει ή φυματίωσις και τά μέσα με τά όποϊα προσεπάθουν, ματαίως όμως, να τήν καταπολεμήσουν. Τά μέσα αυτά ήσαν ένα έπουσιώδες χρηματικόν βοήθημα προς τόν πτωχόν άσθενή, όλίγος στρατιωτικός ίματισμός και... αί εύχαι τών διοικούντων τήν Στέγην προς άποκατάστασιν τής υγείας του. Ούδέν πέραν αυτού.

Βεβαίως, με τά πενιχρά αυτά μέσα, δέν κατεπολεμεϊτο ή έπάρατος νόσος. Έχρειάζετο ειδική θεραπεία, ύπερσιτισμός, καθαρός άέρας και τόσα άλλα πράγματα, τά όποϊα μόνον εις ειδικόν θεραπευτήριον θα ήτο δυνατόν να παρασχεθοϋν—εις Σανατόριον.

Αυται ήσαν αί διαπιστώσεις, τας όποϊας έκαμεν ό Μητροπολίτης Ίάκωβος από τής θέσεως του άπλου μέλους τής «Στέγης Φυματιώντων» Μυτιλήνης, και έτσι κατέληξεν εις τήν άπόφασιν να ίδρύση Σανατόριον εν τή Έπαρχία του.

Έντός ελάχιστου χρόνου από τής εισόδου του εις τήν διοίκησιν τής Στέγης, είχεν εις χειρας του όλόκληρον τήν διοίκησιν της, ούσία και τύποις. Ή δαιμονία διπλωματική ικανότης του είχε, και εις τήν περίπτωσιν αυτήν, θριαμβεύσει. Όχι, βεβαίως, διότι από άπλου μέλος κατώρθωσε να επιβάλη τας άπόψεις του, ώσαν να ήτο ό πρόεδρος του όργανισμοϋ, αλλά διότι αί άπόψεις και αί άποφάσεις του έσωσαν τόν λαόν τής Λέσβου από τήν έπάρατον νόσον. Αυτήν τήν έννοιαν είχεν ό θρίαμβος τής πολιτικής του.

Τό 1929 κάμνει τό πρώτον βήμα δια τήν ίδρυσιν του Σανατορίου του. Ένεργει και ψηφίζεται ό Νόμος 4067, δια του όποϊου καθρηγήθη ή «Στέγη τών Φυματιώντων» Μυτιλήνης και ιδρύθη τό «Σα-

νατόριον ἢ Ὑγεία», μὲ πρόεδρον τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἰδρύματος τὸν ἴδιον.

Ἄς μὴ ὑποθέσῃ ὁ ἀναγνώστης, ὅτι τὰ πράγματα ἐξειλίχθησαν ὁμαλῶς, ὅπως θὰ ἐπεβάλλετο, προκειμένου νὰ ἐπιτευχθῇ ὅσον ἦτο δυνατόν ταχύτερον ἢ ἱδρυσις τοῦ Σανατορίου. Κάθε ἄλλο. Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος συνήντησε, καὶ ἀντιμετώπισεν ἀποφασιστικῶς πολλοὺς καὶ πολυπλεύρους ἀντιδράσεις προερχομένας, κυρίως, ἀπὸ τοὺς κόλπους τῶν ἡγητόρων τοῦ ἀντιφυματικοῦ ἀγῶνος.

Ἡ σοβαρώτερα ἀντίδρασις προήρχετο ἀπὸ τὴν Ὁργάνωσιν τῶν Ἐφένδρων Μυτιλήνης. Οἱ ἔφεδροι οὗτοι εἶχον ἐπιτύχει διλεπτοῦ φορολογίαν κατ' ὁκᾶν τοῦ ἐξαγομένου ἐλαίου, διὰ τὴν προικοδοτήσιν τῶν ἀπόρων κορασιῶν φυματιῶντων ἐφένδρων. Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἐπρότεινε νὰ καταργηθῇ ἡ προικοδοτήσις καὶ τὰ συγκεντρούμενα ποσὰ ἐκ τῆς διλέπτου φορολογίας ν' ἀποτελέσουν ἴδιον κεφάλαιον διὰ τὴν ἱδρυσιν Σανατορίου. Ἡ σκέψις τοῦ ἦτο ἡ ἐξῆς: νὰ παρασχεθῇ ἀποτελεσματικὴ θεραπεία εἰς τὸν ἀρχηγὸν τῆς οἰκογενείας, ὥστε νὰ ἐπανέλθῃ ὑγιῆς εἰς τὴν ἐργασίαν του, διὰ τῆς ὁποίας θὰ ἐξοικονομοῦντο αἱ 3.000 δραχμ. ποὺ ἐδίδοντο ὡς προίξ εἰς τὰς θυγατέρας τῶν φυματιῶντων ἐφένδρων. Ἐξ ἄλλου, διὰ τῆς εὐεργετικῆς ταύτης «ἀπομονώσεως» τοῦ πάσχοντος εἰς τὸ Σανατόριον θ' ἀπετρέπετο ὁ κίνδυνος μόλυνσεως τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἀπὸ τὸν συγχρωτισμὸν τοῦ ἀσθενοῦς μὲ τὰ ὑγείᾳ μέλη της.

Διότι αὐτὸ ἦτο τὸ ἐπεῖγον καὶ τὸ οὐσιῶδες: νὰ διασωθῇ ἡ ζωὴ τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς οἰκογενείας καὶ νὰ καταπολεμηθῇ ἀποτελεσματικῶς ἡ ἐξάπλωσις τῆς νόσου, ποὺ ἠπείλει μὲ ἐξαφανισμὸν ὀλόκληρον τὸν πληθυσμὸν τῆς νήσου.

Ἡ Ὁργάνωσις τῶν Ἐφένδρων ἀντέταξε πείσμονα ἄρνησιν καὶ ἐσήκωσεν ἐπανάστασιν ἐναντίον τοῦ «ἄπονου Δεσπότη, ποὺ ἤθελε νὰ φάῃ τὴν προῖκα τῶν πτωχῶν κοριτσιῶν»! Αὐτὸ ἦτο τὸ ὀλιγώτερον. Ἐχάλασεν ὁ κόσμος εἰς τὴν πρωτεύουσιν. Οἱ ἔφεδροι ἐκίνησαν Ὑπουργούς, Βουλευτάς, καὶ χιλίους - δυὸ ἄλλους παράγοντας διὰ ν' ἀποτρέψουν τὸν κίνδυνον, «ποὺ ἀπειλοῦσε τὴν προῖκα τῶν πτωχῶν κοριτσιῶν»!

Εὐρήκαν, ὅμως, τὸν ἄνθρωπον ποὺ δὲν τὸν ἐπιρεάζουν αὐτοῦ τοῦ εἶδους αἱ κινήσεις. Τοῦ Μητροπολίτου τὸ αὐτὶ δὲν ἱδρῶνε, κατὰ τὸ δὴ λεγόμενον. Ἀτάραχος, ὡσὰν νὰ μὴ ἐφούσκωνε γύρω του μανιασμένη ἢ λαϊκὴ θύελλα, ἐτραβοῦσε τὸν δρόμον του. Ὄταν ὁ σκληρὸς αὐτὸς ἄνθρωπος πιστεύῃ μέσα του πὼς ἔχει δίκαιον, καμμία ἀνθρωπίνη δύναμις δὲν εἶναι ἱκανὴ νὰ τὸν κάμῃ ν' ἀλλάξῃ πορείαν.

Τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας τοῦ μεγάλου λαϊκοῦ ἀναβρασμοῦ ἐν Μυ-

τιλήνη, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ὠμοίαζε μὲ τὸν ἥρωα τοῦ Τζόζεφ Κόνραντ, τὸν θρυλικὸν καπετάνιον Μὰκ Χούϊρ, πού, ἐπειδὴ ἔπρεπε νὰ φθάσῃ μίαν ὠρισμένην ἡμερομηνίαν, εἰς τὸ λιμάνι τοῦ προορισμοῦ του, ἐπέρασε τὸ καράβι του μέσα ἀπὸ τὴν ἀγριωτέραν θύελλαν ποὺ ἐγνώρισαν ποτὲ οἱ νότιες θάλασσες, ἀδιαφορῶν δι' ὅ,τι συνέβαινε γύρω του.

Αὐτὰ ἐλάμβανον χώραν κατὰ τὸ στάδιον τῆς καταρτίσεως τοῦ Νόμου ποὺ ἵδρυε τὸ Σανατόριον καὶ καταργοῦσε τὴν «Στέγην τῶν Φυματιῶντων». Μετὰ τὴν ψήφισιν τοῦ Νόμου, ἀντιμετώπισεν ἄλλας ἀντιδράσεις, ἐκ μέρους τῶν Ἀγιασῶτων τώρα, φοβουμένων τὴν γειτνίασιν τοῦ Σανατορίου μὲ τὸ χωρίον των.

Εἶναι μᾶλλον βέβαιον, ὅτι ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἐγνώρισεν εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ Σανατορίου τὰς πικροτέρας ἀπογοητεύσεις καὶ τὰς σκληροτέρας ἀντιδράσεις ποὺ συνήντησεν εἰς τὸν βίον του. Τοῦτο γίνεται φανερόν ἀπὸ σχετικὰ δημοσιεύματα τοῦ τύπου Μυτιλήνης. Ἀπὸ χρονογράφημα τῆς Ἐφημερίδος «Δημοκράτης» ὑπὸ τὸν τίτλον «τὸ Σανατόριον» καὶ μὲ ὑπογραφήν: ΤΕΡΠΙΑΝΔΡΟΣ, λαμβάνω τὸ ἀκόλουθον ἀπόσπασμα:

Καὶ στὸ Σανατόριο λοιπόν, τὸ ἓνα πείσμα εἶχε συγκρουσθῆ μὲ πολλὰ πείσματα, καὶ αἱ ἀντιθέσεις καὶ αἱ ἀντιδράσεις ἦταν τὸ μοιραῖο ἐπακολούθημα. Ἀντίδραση ἐσημειώθηκε ἀκόμα καὶ ἀπὸ ἐκείνους ποὺ ἄμεση θὰ εἶχαν τὴν ὠφέλειά ἀπὸ τὴν ἴδρυσιν τοῦ Σανατορίου: Ἀπὸ τοὺς Ἀγιασῶτες!... Ἦταν ἀντίδραση συνειδητῆ, ἀπὸ ἐπίγνωση, τάχα, τῶν κινδύνων ποὺ θὰ διέτρεχαν μὲ τὴν γειτνίασιν τοῦ Σανατορίου; Κάθε ἄλλο. Κάποιοι τοὺς ἐβάναν τὴν ἰδέα αὐτὴ στὸ μυαλό, ἀκριβῶς γιὰ νὰ προκληθῆ ἡ ἀντίδραση. Γιατὶ αὐτὸ ἦταν τὸ μοτίβο τῆς ἀντιδράσεως. Μόνο ποὺ αὐτοὶ οἱ κάποιοι—ποὺ ἴσως καὶ νὰ πίστευαν τότε εὐλικρινῶς, ὅτι τὸ νὰ γειτονεύῃ μιά κωμόπολις μὲ Σανατόριο, ἦταν ἐπικίνδυνον—δὲν εἶχαν υπολογίσει τὴν ἰσχυρότερη ἀπ' τὴ δική τους ἐπιμονὴ τοῦ Δεσπότη... Φωνάζαν τότε, συλλαλητήρια ἀπειλοῦσαν νὰ κάμουν, φοβέριζαν, ὅτι δὲν θ' ἄφηναν τοὺς ἐργάτας νὰ πιάσουν δουλειά, ὅτι ἐκεῖνο ποὺ θὰ κτιζόταν τὴν ἡμέρα θὰ τὸ γκρέμιζαν αὐτοὶ τῆ νύχτα!...

Ὅλα ὅμως μάταια. Τὸ καλογηρικὸ πείσμα τῆ δουλειᾶ του!... Βλέπετε, τὸ σιωπηλὸ καὶ πεισματάρικο ράσο, εἶχε περισσότερη πίστη στὸ ὅτι ἔπρεπε νὰ γίνῃ τὸ Σανατόριο στὴ θέση ποὺ βρίσκεται, ἀπὸ τοὺς ὀργίλους φωνακλάδες ποὺ εἶχαν ὀλιγώτερη πίστη στὸ ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ γίνῃ. Καὶ ἦταν φυσικὸ νὰ παραμείνῃ νικητὴς ὁ Δεσπότης, μὲ τὴν μεγαλύτερη πρὸς τὸν σκοπὸ του, πίστη...

Ἔτσι ἔγινε τὸ Σανατόριο. Ὁ τόπος ἔδωκε τὴν ὕλη, ὁ Δεσπότης ὅμως ἔβαλε τὴν ψυχὴ.

Ξέρω, ὅτι ὑπάρχουν καὶ σήμερα ἀκόμα οἱ ὑποστηρίζοντες, ὅτι θὰ μποροῦσε νὰ γίνῃ καὶ χωρὶς τὸν Μητροπολίτη. Αὐτὸ εἶναι μιά σκέψη χωρὶς ἀποδείξεις γιὰ τὴν βασιμότητά της. Τὸ ὅτι ὅμως ἔγινε χάρις στὸ πείσμα τοῦ Μητροπολίτη, ὑπάρχουν ἀποδείξεις.

Λιγότερη έπιμονή, λιγότερη αυτόπεποίθηση, λιγότερη πίστη για τή συντέλεση του έργου, θά έκανε νά σαρωθοῦν ὅλα τὰ σχέδια καί μόνο μπροστά στην έξέργερση τῶν Ἀγιασῶτων...

Νά γιατί τὸ πείσμα, πού δέν εἶναι ἀρετὴ γενικά για τὸν ἄνθρωπο καί πολὺ ὀλιγώτερο για ἓνα Δεσπότη, γίνεται ὅμως τέτοια, ὅταν τελικά προβάλλεται μὲ δημιουργικὸ χαρακτήρα...

Εἶναι προβληματικὸ—τὸ ἐπαναλαμβάνω—ἂν θά εἶχαμε τὸ Σανατόριό μας, ἢ τουλάχιστον ἂν θά τὸ εἶχαμε στην περιωπὴ πού βρίσκεται σήμερα καί σὰν κτίριο, καί σὰν ζωντανὸς ὀργανισμὸς...

Καί τὸ διακηρύττω αὐτὸ ἐγώ, πού τὰ χέρια μου ποτὲ δέν ὑψῶσαν τὸ θυμιατήριον πρὸς ὁποιαδήποτε κατεύθυνση. Τὸ διακηρύττω, γιατί εἶναι σωστὸ καί δίκαιο...

Ἐπὶ τοῦ μικροῦ ὄροπεδίου Σβυρνιοῦ, εὑρισκομένου ἐπὶ ὑψομέτρου 650 μέτρων καί περιβαλλομένου ὑπὸ θαυμασίῳ πευκῶνος καί τῶν γύρωθεν ἀμφιθεατρικῶς κειμένων γραφικῶν ὄροσειρῶν τοῦ Ὀλύμπου, ἀνηγέρθη τὸ Σανατόριον Λέσβου «Ἡ Ὑγεία».

Ὁ χῶρος, ἔνθα ἐκτίσθη τὸ θεραπευτήριον, ἀνήκεν εἰς τὸν Κ. Παπαγεωργίου, ὁ ὁποῖος, ὅταν ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος τοῦ ἐπρότεινε νά τοῦ πωλήσῃ τὴν ἔκτασιν τοῦ ἐζήτησε τὸ ποσὸν τῶν 2.500 χρ. λιρῶν. Τελικῶς, ἔπειτα ἀπὸ εὐφρεστάτους χειρισμοὺς τοῦ θέματος ἐκ μέρους τοῦ Σεβασμιωτάτου, ὁ πωλητὴς ὑπεχώρησεν εἰς τὸ ποσὸν τῶν 50.000 δραχμῶν δι' οὗ ἠγοράσθη τὸ οἰκόπεδον.

Ὁ θεμέλιος λίθος τοῦ Σανατορίου ἐτέθη τὸ 1930, καί τὸ ἔργον ἤρχισε μὲ τὰ πρῶτα μικρὰ κεφάλαια πού εἶχον σχηματισθῆ ἐκ τῆς διλέπτου φορολογίας ἐπὶ τοῦ ἐλαίου, δι' ὧν ἠγοράσθη τὸ οἰκόπεδον.

Τὸ κτιριακὸν συγκρότημα τοῦ Σανατορίου ἐστοίχισεν ἐν ὅλῳ περί τὰ 11.000.000 (προπ.) δραχμῶν. Εἶναι τὸ μόνον Ἰδρυμα Φιλανθρωπίας ἐν Μυτιλήνῃ, διὰ τὸ ὁποῖον οὐδέν ποσὸν διέθεσαν τὰ Φ.Κ.Μ. Ἐκτίσθη καί ἐξωπλίσθη, διὰ τῆς φιλαλληλίας τοῦ Λεσβιακοῦ λαοῦ. «Ὁ τόπος ἔδωσε τὴν ὕλην, ὁ Δεσπότης, ὅμως, ἔβαλε τὴν ψυχὴν», αὐτὴ εἶναι ἡ πραγματικότης, πιστοποιουμένη ἀπὸ τὰ γεγονότα καί ἀπὸ αὐτὸ τοῦτο τὸ Κράτος.

Ἄς ἴδωμεν, ὅμως, τί σημαίνει εἰς τὴν πραγματικότητα ἡ φράσις : «ὁ Δεσπότης ἔβαλε τὴν ψυχὴν». Θά μᾶς τὸ ἀναλύσῃ τὸ ὀρμοδιότερον πρόσωπον, ὁ τέως διευθυντὴς τῆς Κοινωνικῆς Ὑγιεινῆς καί Ἰατρικῆς Ἀντιλήψεως τοῦ Ὑπουργείου Ὑγιεινῆς, Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου κ. Κωστῆς Χαριτάκης :

Εὐχαρίστως ἀπάντῶ στην πρόσκληση τοῦ φίλου κ. Γιάννη Στρατηγάκη για νά χαράξω δυὸ γραμμὲς σχετικὰ μὲ τὸ κοινωνικο - ὑγειονομικὸ ἔργο τοῦ Σεβασμ. Μητροπολίτου κ. Ἰακώβου.

Ὡς διευθυντής—γιὰ πολλὰ χρόνια—τῆς Κοινωνικῆς Ὑγιεινῆς καὶ τῆς Ἱατρικῆς Ἀντιλήψεως τοῦ Ὑπουργείου Ὑγιεινῆς, ἔζησα, ἀπὸ τῆ δικῆ μου σκοπιά, σὲ μεγάλη ἔκταση τὸ ἀληθινὰ μεγάλο ἔργο τοῦ Σεβασμιωτάτου κ. Ἰακώβου.

Σὰν νὰ τὸν βλέπω τώρα νὰ μπαίνει στὸ Γραφεῖο μου. Σηκώνομαι, πλησιάζω καὶ τοῦ φιλῶ τὸ χέρι. Τὸν παρακαλῶ νὰ καθῆσθαι κι' ἀρχίζει ἡ συζήτηση. Μοῦ ἀποτείνεται μ' ἐκεῖνο τὸ φωτεινὸ κι' ἐξυπνότατο βλέμμα :

— Λοιπὸν, ποῦ βρισκόμαστε, κ. διευθυντά ;

— Σὲ πολὺ καλὸ σημεῖο, Σεβασμιώτατε.

— Δηλαδή ;

— Τὸ ὑπηρεσιακὸ σχέδιο τοῦ Νομοσχεδίου γιὰ τὸ Σανατόριο Ἁγιάσου τῶν ἔτοιμο.

Εὐτυχῶς, πρὶν ἀπὸ λίγη ὥρα, εἶχα δὴ τὸν Ὑπουργό μας τὸν ἀειμνηστὸ Ἀπόστολο Δοξιάδη, ἐνῶ εἶχε πιάσει τὸ μάτι μου τὸν Σεβασμιώτατο ν' ἀνεβαίνει τίς σκάλες τοῦ Ὑπουργείου. Καλημερίζω τὸν Ὑπουργὸ καὶ

— Καλῶς τὰ δεχτήκαμε, κ. Ὑπουργέ, τοῦ λέγω.

— Ποιόν ;

— Τὸν Σεβασμιώτατο Μυτιλήνη.

— Χώ, Χώ!... γελᾷ ὁ Δοξιάδης μὲ τὸ ἀνοιχτὸ ἐκεῖνο γέλιο του. Μᾶς ἦρθε, λοιπὸν, πάλι... Καί, φυσικά, κάτι θὰ μᾶς τσιμπήσῃ μὲ τὴν εὐχή του.

— Ἔτσι φαίνεται. Τὸ σχέδιο, ἄλλωστε, τοῦ Νομοσχεδίου τοῦ Σανατορίου Ἁγιάσου τῶν ἔτοιμο.

— Ὅπως εἶπαμε ;

— Ἀκριβῶς. Φυσικά ὅπως ἔχετε παραγγεῖλει.

— Τὸ εὐφρόνησε, ἀγαπητὴ Χαριτάκη—ἔτσι μ' ἔλεγε ὁ Δοξιάδης— νὰ τὸ εὐφρόνησῃ ὁ Σεβασμιώτατος καὶ νὰ τὸ φέρῃς ἔπειτα νὰ τὸ ὑπογράψω.

— Μάλιστα, κ. Ὑπουργέ.

Ἔτσι, ὅταν μοῦ ἦρθε στὸ Γραφεῖο μου ὁ Σεβασμιώτατος, ἐγὼ εἶχα ὅλη τὴν ὑπηρεσιακὴ ἀνεση νὰ τοῦ μιλήσω γιὰ τὴν ἀγαπητὴ του ὑπόθεση.

— Μπορῶ νὰ τοῦ ρίξω κι' ἐγὼ μιὰ ματιὰ ; μοῦ λέγει.

— Εὐχαρίστως, Σεβασμιώτατε. Αὐτό, ἄλλωστε, ἀποτελεῖ καὶ τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τὴν ἐπιθυμία.

Τοῦ δίδω λοιπὸν τὸ δακτυλογραφημένο κείμενο, εἰσηγητικὴ ἔκθεση καὶ κείμενο τοῦ Νομοσχεδίου. Ἐκεῖνος βάζει τὰ γυαλιά του καὶ τὸ μελετᾷ προσεκτικά, ὑπομονετικά. Τοῦ καὶ ποῦ κουνάει τὸ κεφάλι του ἐπιδοκιμαστικά, τὸ χαρακτηριστικὸ του χαμόγελο φωτίζει εὐχάριστα τὸ πρόσωπό του.

— Πολὺ καλὰ διατυπωμένο. Βλέπω πὼς τὸ Νομοσχέδιο ἐνδιαφέρεται καὶ γιὰ ἄλλο ἓνα ὅμοιο ἔργο... στὴν Πάτρα.

— Naί, Σεβασμιώτατε. Εἶναι τὸ ὑπὸ ἴδρυσιν «Θεραπευτήριον Ἁγ. Ἀνδρέας» τοῦ Νομοῦ Ἀχαΐας καὶ Ἡλίδος, γιὰ φυματικούς.

— Μιὰ φορά ἐμεῖς θέλομε καὶ «μονοδίλεπτη εἰσφορά» τοῦ Νομοῦ Λέσβου γιὰ τὸ Θεραπευτήριον «Ἡ Ὑγεία», τὸ Σανατόριο Ἁγιάσου.

— Βέβαια, θά τήν ἔχετε αὐτὴ τὴν εἰσφορά, θᾶχετε καὶ εἰσφορά τῶν Δήμων καὶ Κοινοτήτων Λέσβου.

— Καὶ ἑτησίαν εἰσφορὰν 500 χιλ. δραχμ. ἀπὸ τὸ Δημόσιο Ταμεῖο !...

— Ἔτσι ἀκριβῶς γράφει τὸ σχέδιό μας τοῦ Νόμου.

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ μπαίνει στὸ Γραφεῖο μου ὁ ἰδιαιτέρος τοῦ Ὑπουργοῦ καὶ κάτι μοῦ λέγει στ' αὐτί. Ὅταν ἔφυγε, λέγω στὸ Σεβασμιώτατο:

— Ξέρετε, Σεβασμιώτατε, πῶς ὁ κ. Ὑπουργὸς ἔμαθε, λέγει, μὲ πολλή του εὐχαρίστηση πῶς ἦρθατε καὶ σᾶς παρακαλεῖ νὰ πᾶμε μαζὶ στὸ Γραφεῖο του.

— Λέτε νὰ τὸ ἔμαθε μὲ εὐχαρίστηση; Ἐγὼ ὅμως... πού θὰ τοῦ ζητήσω πάλι κάποια νέα ἐπιχορήγηση;... Θᾶμαι ἄραγε εὐχαρίστως δεκτός;

— Νὰ μὴν ἀμφιβάλλετε, Σεβασμιώτατε.

Φυσικὰ ἐπήγαμε ἀμέσως στὸν Ὑπουργό. Ὅταν βγήκαμε ἀπὸ τὸ Ὑπουργικὸ Γραφεῖο, ὁ Μητροπολίτης γελοῦσε ὄλος, τὰ μάτια του, τὰ γένεια του, τὰ φαρδομάνικά του. Εἶχε πάλι τσιμπήσει κάποια νέα ἐπιχορήγηση. Ἦταν Φλεβάρης τοῦ 1929. Τὸ Μάρτη ἐδημοσιεύθη ὁ Νόμος 4067 «Περὶ Ἰδρύσεως Θεραπευτηρίου ἐν τῇ νήσῳ Λέσβῳ», ποὺ ἀσφάλισε τὴν ἀνέγερση τοῦ Σανατορίου «Ἡ Ὑγεία».

Ἦρθαν ὕστερα οἱ Ὑπουργοὶ Ἀλέξ. Παπάς, Γιοσκόπουλος, Μακρόπουλος, Κοριζῆς, Κριμπᾶς. Ἀπὸ ὄλους πῆρε ἐπιχορηγήσεις, εὐκολίες, ἠθικὴ συμπαράσταση. Ὅλοι τὸν ἀγαποῦσαν, ὄλοι ἐκτιμοῦσαν κι' ἐθαύμαζαν τὸ ἀληθινὰ μεγάλο ἔργο του ἐπὶ τῇ Μυτιλήνῃ. Ἡ θερμὴ του, ἡ ἀφοσίωσή του, ὁ ζῆλος του, ἡ συνεχὴς κι' ἀτέλειωτη ἐργασία του, εἶχαν ὑψώσει τὸ ἓνα κατόπιν ἀπὸ τὸ ἄλλο μιὰ ἀτέλειωτη σειρά φιλανθρωπικῶν καταστημάτων.

Τὸ «Ἱερὸν Βοστανεῖον Νοσοκομεῖον», μὲ 175 κρεβάτια, ποὺ ἐστοίχισε 15.000.000 ! τότε (1928—1935), τὸ Σανατόριο Ἀγιάσου «Ἡ Ὑγεία», ποὺ ἔφθασε στὰ 1938 τὰ 80 κρεβάτια, τὸ Γηροκομεῖο, τὸ Ὀρφανοτροφεῖο Κατσακούλη, τὸ Ἐθνικὸ Ὀρφανοτροφεῖο Ἀρρένων, τὸν Ἐθνικὸ Παιδικὸ Σταθμὸ κλπ.

Ὅλα αὐτὰ ὕψωσαν τὴ Μυτιλήνη σὲ ἓνα ἀληθινὸ πρότυπο Νομοῦ ἀπὸ τὴν ἀποψη τῆς Κοινωνικῆς Προνοίας.

Πῆγα δυὸ - τρεῖς φορές στὴ Μυτιλήνη. Μὲ τὴν ἰδιότητά μου καὶ ὡς Γενικοῦ Περιφερ. Ὑγειονομικοῦ Ἐπιθεωρητῆ εἶχα γυρίσει ὅλη τὴν Ἑλλάδα κι' ἤξερα τί ἔχει γίνει σὲ κάθε πόλη, σὲ κάθε περιοχὴ. Αὐτὸ ὅμως ποὺ εἶδα στὴ Μυτιλήνη, ἦταν ἀσύγκριτο. Καμμιά ἄλλη περιοχὴ τῆς χώρας δὲν ἔχει αὐτὸ τὸ ἄρτιο πλέγμα ἰδρυμάτων καὶ καταστημάτων Κοινωνικῆς Προνοίας. Καὶ ὅλα αὐτὰ χάρις τῇ πρωτοβουλία, τῇ προστασίᾳ, αὐτὸ δαιμόνιο ὀργανωτικὸ πνεῦμα ἐνὸς ἐμπνευομένου Δεσπότη.

Βρίσκειται ἀκόμη στὰ χέρια μου μιὰ ἀτέλειωτη ἀλληλογραφία μαζί του καὶ μὲ τὸ Νομάρχη Μυτιλήνης. Πότε νὰ ἐνεργήσω κοντὰ στὸ Φίλωνα, πρόεδρο τότε τοῦ Πατρ. Ἰδρύματος, γιὰ νὰ στείλῃ πιστώσεις γιὰ τὴν προστασίᾳ τοῦ παιδιοῦ, πότε στὸν Ὑπουργό νὰ μὴν ἀργοπορήσῃ ἢ ἀποστολῇ τῆς «ὑποσχεθείσης ἐπιχειρήσεως»... πότε τοῦτο, πότε ἐκεῖνο.

Ὅλη του ἡ ζωὴ ἀπὸ τὸ 1925 ποὺ πῆγε στὴ Μυτιλήνη, ὅλη του ἡ σκέψη, ὅλη του ἡ δράση εἶχαν ἀφιερῶθῃ κοντὰ στὰ ἀρχιερατικὰ θρησκευτικὰ καθήκοντα σὲ μιὰ ἀληθινὰ μεγαλειώδη δράση: Γιὰ τὴν προ-

στασία του παιδιοῦ, γιὰ τὴν ἀγωγή καὶ τὴν περίθαλψη τοῦ ὄρφανου, γιὰ τὴν παρηγοριά τῶν ἀπόρων γερόντων, γιὰ τὴν θεραπεία καὶ κοινωνικοποίηση τῶν φυματικῶν, γιὰ τὴν σὲ ἀνώτατο βαθμὸ παντοειδῆ ἀντίληψη ὑπὲρ τῶν ἀσθενῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν πτωχῶν καὶ τῶν ἀνέργων καὶ τῶν φυλακισμένων...

Τί ἄλλο θᾶπρεπε νὰ γίνῃ γιὰ νὰ χαρακτηρισθῇ ὁ μέγας αὐτὸς Χριστιανὸς ὡς τὸ πιὸ ἰδανικὸ πρότυπο Χριστιανοῦ, Ἀνθρώπου, Ἱεράρχου;

Καθηγητὴς ΚΩΣΤΗΣ ΧΑΡΙΤΑΚΗΣ

Τ Α Ε Γ Κ Α Ι Ν Ι Α

Τὴν 8ην Νοεμβρίου τοῦ ἔτους 1936, ἐπέτειον τῶν Ἐλευθερίων τῆς Λέσβου, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἐτέλεσε τὰ ἐγκαίνια τοῦ Σανατορίου τῆς Ἀγιάσου. Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἀντιπροσωπεύθη καὶ πάλιν ὑπὸ δύο Ὑπουργῶν τῆς, τοῦ Ὑφυπουργοῦ Ὑγιεινῆς Γ. Ἀλιβιζάτου καὶ τοῦ Ὑφυπουργοῦ τῆς Ἀγορανομίας Ε. Μαγιάκου, τὸν δὲ Ὑπουργὸν τῆς Παιδείας κ. Κ. Γεωργακόπουλον, ἀντεπροσώπευσεν ὁ νῦν Καθηγητὴς κ. Λεων. Φιλιππίδης, Δ/τῆς Ἐργαστηρίων τοῦ Ὑπουργείου. Παρέστησαν αἱ Ἀρχαὶ τῆς Μυτιλήνης καὶ πλῆθος κόσμου.

Κατὰ τὴν γενομένην δεξίωσιν ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ ὑποδοχῆς τοῦ Σανατορίου, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἐξεφώνησε τὸν ἀκόλουθον λόγον:

Μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ παναγάθου Θεοῦ, εἰς τὸν Ὅποιον πάντοτε ἠλπίσαμεν, ὅσας ἀνελάβομεν τὴν φροντίδα οἰουδήποτε ἔργου ἐκκλησιαστικοῦ ἢ φιλανθρωπικοῦ, παραδίδομεν σήμερον εἰς τὴν Μυτιληναϊκὴν καὶ τὴν Λεσβιακὴν κοινωνίαν, ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν εὐγενῶν καὶ τετιμημένων ἐκπροσώπων τοῦ Κράτους, τὸ νέον τοῦτο δεῖγμα τῆς Μυτιληναϊκῆς καὶ τῆς καθόλου Λεσβιακῆς φιλοτιμίας καὶ φιλανθρωπίας.

Τὸ Σανατόριον Λέσβου, πρὸ τοῦ ὁποίου παρίστασθε καὶ εἰς τὸ ὁποῖον, ἐγκαίνιαζόμενον μετ' ὀλίγον διὰ τοῦ ἀγιασμοῦ τῆς Ἐκκλησίας, θὰ εἰσέλθητε, ἵνα τὸ ἐπισκεφθῆτε, καλεῖται νὰ ἐκπληρώσῃ μιὰ μεγάλην ἀποστολήν, νὰ συντελέσῃ καὶ αὐτό, μαζὶ μὲ ἄλλας ὑπαρχούσας, ὀλίγας, δυστυχῶς, μονάδας, εἰς τὴν καταπολέμησιν ἐνὸς φοβεροῦ καὶ ἀδυσωπῆτου ἐχθροῦ, πὺ ἀποδεκατίζει τὸν Ἑλληνικὸν λαόν, καὶ δὴ τὴν νεολαίαν του.

Τρισμάκαρες ὄλοι ἐκεῖνοι, ὅσοι συνεισέφερον τὸν ὀβολόν των εἰς τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ὠραίου αὐτοῦ ἔργου. Ἡ πρώτη αὕτη προσευχή μου εἰς τὸ ναῦδριον τοῦτο, τὸ ναῦδριον πὺ θὰ δεχθῇ αὔριον κάθε πόνον καὶ κάθε ἐλπίδα τῶν δυστυχισμένων τροφίμων τοῦ παλατιοῦ αὐτοῦ, ἡ πρώτη, λέγω, προσευχή μου εἰς τὸ ναῦδριον τοῦτο στρέφεται ὑπὲρ αὐτῶν. Εὐλογῶ καὶ ἐπαινῶ ὅλους, οἷινες εἴτε διὰ χρημάτων, εἴτε διὰ λό-

γου, εἴτε δι' ἔργου συνετέλεσαν εἰς τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ Ἰδρύματος καὶ εὐχομαι ὑπὲρ αὐτῶν. Ἀλλὰ δὲν παύω νὰ προσεύχωμαι καὶ ὑπὲρ ὄλων ἐκείνων, οἵτινες εἴτε ἐν γνώσει, εἴτε ἐν ἀγνοίᾳ παρενέβαλον εἰς τὸ ἔργον προσκόμματα. Λησμονῶ τὴν στιγμὴν αὐτὴν ὅλας τὰς πικρίας καὶ προσεύχομαι ὑπὲρ ὄλων, συμπανηγυρίζων μεθ' ὄλων. Καὶ εἶμαι λίαν εὐτυχῆς, διαπιστώσας καὶ ἀναγγέλλων εἰς ὑμᾶς, ὅτι μαζί μὲ τὸν Μυτιληναϊκὸν καὶ τὸν Λεσβιακὸν Λαὸν συμπανηγυρίζει τὰ ἐγκαίνια τοῦ Σανατορίου μας καὶ ὁ πέραν τῆς Λέσβου Ἑλληνικὸς κόσμος, δεχόμενος τὸ σύνθημα ἀπὸ τοῦ σεπτοῦ μας Ἄνακτος καὶ ἀπὸ τῶν Ὑπουργῶν του.

Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, ὁ κ. Ὑπουργὸς τῶν Θρησκευμάτων καὶ τῆς Παιδείας, ὁ κ. Πρύτανις, οἱ Καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου, Μητροπολίται, Διευθυνταὶ τῶν ἀνωτέρων Ὑγειονομικῶν Ἰδρυμάτων, πλεῖστος διανοούμενος κόσμος, ἔσπευσαν ὅλοι εἴτε διὰ τηλεγραφημάτων, εἴτε δι' ἐπιστολῶν νὰ ἐκφράσσουν τὸν ἐνθουσιασμόν των διὰ τὸ ἐγκαινιαζόμενον Ἰδρυμα. Καὶ ὅλος ὁ Ἑλληνικὸς Ἰατρικὸς κόσμος παρίσταται ἐνταῦθα διὰ τοῦ ἀξιότιμου Προέδρου τοῦ Πανελληνίου Ἰατρικοῦ Συλλόγου. Λυποῦμαι ποῦ δὲν μοῦ ἐπιτρέπεται νὰ ἀναγνώσω τὰ συγκινητικὰ τηλεγραφήματα καὶ τὰς ἐπιστολάς ποῦ ἔλαβον, πρῶτον διότι δὲν ὑπάρχει χρόνος καὶ δεύτερον διότι γίνεται κάπως περισσότερος λόγος διὰ τὴν ἰδικήν μου προσπάθειαν, ἂν καὶ αὐτὸ δὲν μὲ κάμνει νὰ λησμονῶ, ὅτι εἰς τὰς μάχας οἱ στρατιῶται πολεμοῦν, ἀλλ' ὁ ἀρχηγὸς δοξάζεται, καὶ ὅταν αὐτοὶ ἠττώνται, ὁ ἀρχηγὸς στιγματίζεται.

Παρακαλῶ ὅλους νὰ ἀγαποῦν πάντοτε τὸ Σανατόριόν μας καὶ νὰ αἰσθάνωνται δι' αὐτὸ τὸν πόνον ποῦ αἰσθάνομαι καὶ ἐγώ, ὁ ὁποῖος πρὸ 40 ἐτῶν, ὅταν ἤμην μαθητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, παρ' ὀλίγον νὰ γίνω ἔνοικος παρομοίου Ἰδρύματος. Μὲ ἰδιαίτεραν συγκίνησιν ἐδέχθην τὰς τελευταίας αὐτὰς ἡμέρας τὴν βροχὴν τῶν δωρεῶν εἴτε εἰς κλίνας, εἴτε εἰς σινδόνας ὑπὲρ τοῦ Σανατορίου. Ποιοῦμαι ἰδιαίτεραν μνεΐαν τῆς ἀνωνύμου προσφορᾶς τῶν 100 χιλ. δραχμῶν διὰ τὴν ἀγορὰν τοῦ ἀπολυμαντικοῦ κλιβάνου τοῦ Ἰδρύματος, καὶ προσεύχομαι ὑπὲρ τοῦ παρισταμένου Ἰσῶς, δωρητοῦ, καὶ ὑπὲρ υγείας καὶ εὐτυχίας τῆς οἰκογενείας του. Ἀλλὰ θὰ ἦτο παράλειψις μεγάλη, ἂν δὲν ἐξέφραζον τὴν βαθεΐαν ἐὐγνωμοσύνην τοῦ Ἰδρύματος πρὸς τὴν Ἐθνικὴν μας Κυβέρνησιν, ἣτις ὄχι μόνον μᾶς ἔκαμε τὴν τιμὴν νὰ ἐκπροσωπηται σήμερον τόσο δαψιλῶς εἰς τὰ ἐγκαίνια, ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ παρισταμένου ἐνταῦθα Ὑφυπουργοῦ τῆς Ὑγιεινῆς κ. Ἀλιβιζάτου μᾶς ἐνίσχυσε προφρόνως καὶ εἰς χρήματα καὶ εἰς φάρμακα. Ἔσχομεν καὶ ἄλλοτε κυβερνητικὴν βοήθειαν ἐπίσης βαρυσήμαντον ἐπὶ τῆς ὑπουργίας τοῦ ἱατροῦ κ. Παπᾶ.

Τερματίζων τὰ ὀλίγα αὐτὰ λόγια, εὐχαριστῶ ἐξ ὀνόματος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἰδρύματος ὅλους ὑμᾶς, ὅσοι εὐηρεστήθητε νὰ τιμήσητε τὰ σημερινὰ ἐγκαίνια, καὶ σᾶς ἐκφράζω τὴν βαθεΐαν ἐὐγνωμοσύνην τοῦ Ἰδρύματος.

Εἰς τὸν Σεβασμιώτατον ἀπήντησεν ὁ Ὑφυπουργὸς τῆς Ὑγιεινῆς δι' ὠραίας προσφωνήσεως, καταλήξας ὡς ἐξῆς :

Εὐχόμενος πλήρη ἐπιτυχίαν τοῦ Ἰδρύματος τούτου, τὸ ὁποῖον

μέλλει νὰ ἐλαττώσῃ τὴν νόσον καὶ ἄρα τὴν δυστυχίαν, τὴν σωματικὴν καὶ ὑλικὴν, θεωρῶ ὡς ὀφειλόμενον καθῆκον νὰ ἀναφωνήσω, ἀποτεϊνόμενος εἰς τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην, εἰς τὸ δραστήριον πνεῦμα εἰς τὴν εὐρυτάτην κοινωνικὴν ἀντίληψιν τοῦ ὁποῖου πάντα τὰ Ἰδρύματα ὀφείλονται :

Πολλὰ τὰ ἔτη σου, Δέσποτα!

Εἶθε ὁ Κύριος νὰ Σε διαφυλάττῃ ὑγιᾶ καὶ σφριγῶντα, ἵνα συμπληρώσῃς τὸ μέγα φιλανθρωπικὸν ἔργον σου.

Τὰ ἀπαιτηθέντα κεφάλαια, διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ Σανατορίου καὶ τὸν ἐξοπλισμὸν του, ἐξευρέθησαν διὰ δανείου ἐκ τοῦ Ταμείου Παρακαταθηκῶν καὶ Δανείων, ἐξυπηρετηθέντος καὶ ἐξοφληθέντος ἀπὸ τὴν δίλεπτον φορολογίαν ἐπὶ τοῦ ἐξαγομένου ἐλαίου.

Ὁ κλίβανος ἀποστειρώσεως τοῦ Σανατορίου εἶναι ἐκ τῶν τελειότερων τῆς Εὐρώπης, ἀξίας 100.000 προπολ. δρακμῶν. Ἐδωρήθη ὑπὸ ἀνωνύμου φιλανθρώπου τῆς Μυτιλήνης, ἀτόμου πάντως στενῶς συνδεδεμένου μὲ τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον. Αὐτὸ μόνον ἦτο γνωστὸν εἰς τὸ προσωπικὸν τοῦ Ἰδρύματος, μέχρι πρό τινων ἀκόμη ἡμερῶν, ὅτε ὅλως τυχαίως ὁ Διευθυντὴς τοῦ Σανατορίου κ. Σ. Ἀντωνίου ἠρώτησε τὸν Σεβασμιώτατον, ποῖος εἶναι ὁ ἀνώνυμος δωρητὴς, δοθέντος ὅτι ἐπέρασαν ἤδη ἄρκετὰ ἔτη ἀπὸ τῆς δωρεᾶς, καὶ ἔπρεπε νὰ γνωσθῇ τὸ ὄνομά του. Ἐκπληκτος ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἀπήντησε :

— Μά, πῶς δὲν σὰς τὸ εἶπα; Εἶναι ὁ κ. Δημ. Σουρλάγκας!

Καὶ ὁ κ. Ἀντωνίου μοῦ προσέθεσε :

— Κατὰ τὸ διάστημα τῆς μεγάλης πείνας τὰ τρόφιμα τοῦ Σανατορίου τὰ ἐξησφάλιζεν ὁ θαυμάσιος Δεσπότης μας. Κάποτε, ὁμῶς, ἐλείψαν ἔντελῶς τὰ τρόφιμα. Διὰ τελευταίαν φορὰν ἐμαγειρεύσαμε τὴν Κυριακὴν τῶν Βαΐων καὶ ἐδήλωσα εἰς τοὺς ἀσθενεῖς, ὅτι τὸ Ἰδρυμα θὰ παραμείνῃ μὲν ἀνοικτόν, ἀλλὰ δὲν θὰ παρέχῃ τροφήν εἰς τοὺς ἀσθενεῖς! Θανάσιμον πένθος κατέλαβε καὶ τὸ προσωπικὸν καὶ τοὺς ἀρρώστους. Ἡ διακοπὴ τῆς τροφῆς ἐσήμαινε τὸν θάνατον διὰ τοὺς πτωχοὺς τροφίμους τοῦ Ἰδρύματος. Ἀλλ' ὦ τοῦ θαύματος! Τὴν Μ. Τετάρτην τὸ ἀπόγευμα βλέπομεν νὰ ἔρχωνται πρὸς τὸ Σανατόριον διάφορα κάρρα κατάφορτα. Περί τίνος ἐπρόκειτο; Παρελάβामε 500 ὀκάδας σίτου, 500 ὀκάδας φασολίων, 400 ὀκάδας ζακχάρεως καὶ 500 ὀκάδας ἐλαίου! Μάνα, ἐξ οὐρανοῦ! Ἦτο δωρεὰ τοῦ κ. Δημ. Σουρλάγκα!

Ἀνέφερα τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον, ὁ ὁποῖος μοῦ προσέθεσε :

—'Εάν ἔλειπεν ὁ κ. Σουρλάγκας κατὰ τὴν Κατοχὴν, τὰ Ἰδρύματα θὰ ἔπαυαν νὰ λειτουργοῦν, θὰ ἐγένετο ὅ,τι ἔγινε μὲ τὸ Σανατόριον τοῦ Ἀσβεστοχωρίου καὶ τὰ ἄλλα Ἰδρύματα τῆς χώρας. Αἱ ἡγεμονικαὶ δωρεαὶ τοῦ λαμπροῦ αὐτοῦ Ἕλληνας καὶ ἀνθρώπου ἔσωσαν τὰ Ἰδρύματα καὶ ἑκατοντάδας πτωχῶν ἀπὸ τὸν θάνατον. Μαζί κατηρτίσαμεν τὸν κατάλογον τῶν πτωχῶν εἰς τοὺς ὁποίους διένεμε τροφίμα καθ' ὅλην τὴν περίοδον τῆς Κατοχῆς, χωρὶς οἱ παραληπτὰ νὰ γνωρίζουν ποῖος τὰ στέλλει. Ὁ κ. Σουρλάγκας διέθεσε μεγάλα ποσὰ ὑπὲρ τῶν πτωχῶν καὶ τῶν Ἰδρυμάτων κατὰ τὰ χρόνια τῆς σκλαβιάς.

Εἰς τὴν Μυτιλήνην ἐκφράζουν τὴν γνώμην, ὅτι ὁ Μητροπολίτης Ιάκωβος—ὁ μάγος αὐτὸς ποῦ ἀρκεῖ νὰ κινήσῃ τὴν ράβδον του, διὰ νὰ ἀναπηδήσουν ἀμέσως μεγαλοπρεπῆ ἔργα ἀνωτέρας συλλήψεως καὶ σκοπιμότητος—ἔχει τὴν πρόσθετον ἰκανότητα νὰ δημιουργῇ φανατικούς ὑποστηρικτὰς τοῦ ἔργου του, πιστοὺς, ποῦ διακονοῦν, μὲ ἀφωσιωμένην πίστιν εἰς τὸν Ναὸν τῆς ὑψηλοτέρας Φιλανθρωπίας καὶ ἀλληλεγγύης, τοῦ ὁποίου αὐτὸς εἶναι ὁ Μέγας Ἀρχιερεὺς. Καὶ προσθέτουν, ὅτι ὁ κ. Δημ. Σουρλάγκας εἶναι ἓνα φωτεινὸν δημιούργημα τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, μὲ τὴν ἔννοιαν, ὅτι τοῦ μετέδωκε τὴν ἰδικήν του πίστιν, τοὺς ἰδικούς του ἐνθουσιασμούς, τὸ πάθος του πρὸς ὅ,τι ἀνακουφίζει τὸν ἀνθρώπινον πόνον ποῦ μετριάζει τὴν κοινωνικὴν δυστυχίαν.

Ἡ γνώμη αὕτη εἶναι κατὰ ἓνα τρόπον ὀρθή. Ὁ κ. Σουρλάγκας ἐνεπνεύσθη ἀπὸ τὸν Θεῖον ζῆλον, ποῦ διακατέχει τὴν ψυχὴν τοῦ ἱστορικοῦ Ἀρχιερέως καὶ μεγάλου ἀνθρωπιστοῦ. Ἀλλά, δὲν ὑπῆρξε ποτὲ ἀνάγκη ἰδιαιτέρας κατηχήσεως καὶ διδαχῆς, ἢ ὁποία θὰ διέμορφωνε τὸν κ. Σουρλάγκαν εἰς ἀνθρωπιστὴν φιλόφρονον. Τὴν ἀρετὴν ν' ἀγαπᾷ καὶ νὰ ἀνακουφίζῃ τὸν ἀναξιοπαθοῦντα συνάνθρωπόν του, τὴν εἶχεν ἔμφυτον ἀπὸ μικρὸ παιδί, τὴν ἐδιδάχθη εἰς τὸ πατρικὸ του σπίτι, ἀπὸ τὴν οἰκογένειάν του, ἢ ὁποία προεπορεύετο πάντοτε εἰς πράξεις χριστιανικὰς, καὶ χάρις εἰς τὰς ὁποίας καὶ τὴν ἐργατικότητα καὶ ἐντιμότητα τῶν μελῶν της, ἐθριάμβευσεν εἰς τὴν ζωὴν.

Ἐνας πρόγονος τοῦ κ. Δημ. Σουρλάγκα, ὁ Νικόλαος Χατζημιχάλης, ἔλεγεν εἰς τὰ ἀνήψια του, εἰς τὸν Δημήτριον καὶ Εὐστράτιον Βρανᾶν, ποῦ ὑπῆρέτουν εἰς τὸ μικρὸ του μπακάλικο :

—Προσέξτε, παιδιὰ, μὴ ζυγίζετε ποτὲ λάθος, γιὰ νὰ ἐκμεταλλευθῆτε τὴν πελατεία. Ἄν ἐγὼ λείψω κάποτε ἀπὸ τὸ μαγαζί, νὰ μὴ ζητήσετε τιμὴ μεγαλύτερη ἀπὸ καμμιά γυναικούλα ἢ ἄλλον κα'

νένα, από την τιμή που έχομε κανονίσει. "Αν δέν ἀκούσετε τήν συμβουλή μου, τὰ περιπλέον χρήματα δέν θέλω νά τὰ βάλετε στόν χοτζερέ μου, θά μοῦ τόν κάψετε !

Ὁ κ. Δημ. Σουρλάγκας ὑπῆρξε Δήμαρχος Μυτιλήνης καί ἐπί σειράν ἐτῶν Ἀντιπρόεδρος τῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων Μυτιλήνης, τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς τοῦ «Βοστανείου Ἱεροῦ Νοσοκομείου» καί τοῦ Σανατορίου τῆς Ἀγιάσου, Πρόεδρος τῆς Ἐφορείας τῆς Ἐμπορικῆς Σχολῆς, Ταμίας τῆς Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας Μυτιλήνης καί Ἀντιπρόεδρος τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς τῆς Ἐπαγγελματικῆς Σχολῆς.

Μέ ἀπλοχεριά, πού χαρακτηρίζει τόν ψυχικόν του κόσμον, ἔρχεται ἀρωγός εἰς ὅλα τὰ φιλανθρωπικά Ἰδρύματα καί Σωματεῖα. Κτίζει Ναούς, προικίζει ἀδελφάς καί θυγατέρας τῶν ἐργατῶν του, τοὺς ὁποίους παντοιοτρόπως βοηθεῖ καί σκορπίζει δεξιά - ἀριστερά τόν ἔντιμον πλοῦτον του, διὰ νά ἀνακουφίῃ τήν δυστυχίαν καί τόν πόνον τῶν πτωχῶν !

Τὸ Σανατόριον τῆς Ἀγιάσου, εἶναι δυνάμεως 120 κλινῶν καί δέχεται σήμερον μόνον ἀπόρους ἀσθενεῖς, ἐνῶ πρὸ τοῦ πολέμου ἐδέχετο καί ἀρρώστους ἐπὶ πληρωμῇ. Μετὰ τὸν πόλεμον ὅλοι οἱ ἀσθενεῖς προσκομίζουσι εἰς τὸ Ἰδρυμα πιστοποιητικὸν ἀπορίας καί γίνονται ὑποχρεωτικῶς δεκτοὶ δωρεάν. Τὸ Ἰδρυμα ἐλειτουργεῖ μέχρι τοῦ 1945 δι' ἰδίων πόρων, ἀπὸ δὲ τοῦ ἔτους 1945 καί ἐντεῦθεν συντηρεῖται ὑπὸ τοῦ Κράτους.

Τὰ ἀποτελέσματα τῆς εὐεργετικῆς δράσεως τοῦ Σανατορίου ὑπῆρξαν ὑπεράγαν εὐτυχῆ. Μέχρι τοῦ 1934 ἀπέθνησκον κατ' ἔτος 200—250 ἄτομα. Κατὰ τὴν χρονικὴν περίοδον 1932—1941, οἱ ἐκ τῆς φυματιώσεως θάνατοι ἐμειώθησαν εἰς 120. Σήμερον ἡ θνησιμότης ἔφθασεν εἰς τὸ 10 ο/ο, ὡς μοῦ ἔλεγε δὲ ὁ θαυμάσιος Διευθυντής του ἰατρὸς κ. Εὐστράτιος Ἀντωνίου μετ' ὀλίγα ἔτη ἀπὸ σήμερον, θά ἔχη τελείως ἐξαλειφθῆ ἡ φυματίωσις καί τὸ Σανατόριον θά παύσῃ νά λειτουργῇ ὡς τοιοῦτον, διότι δέν θά ὑπάρχουν φυματικοὶ εἰς τὴν Λέσβον ! Τὸ οἶκημα τοῦ Ἰδρύματος θά χρησιμοποιηθῆ ὡς μέγα Τουριστικὸν Ξενοδοχεῖον, ἐν ᾧ δὲ τῆς ἀλλαγῆς ταύτης, διαρρυθμίζονται ἀπὸ τοῦδε οἱ γύρω τοῦ κτιρίου χώροι.

Αὐτὴν τὴν εὐεργεσίαν προσέφερεν εἰς τὸν πληθυσμὸν τῆς Λέσβου ὁ θαυμάσιος Ποιμενάρχης τῆς !

Θά πρέπη νά σημειωθῆ καί τοῦτο, ὅτι, ἐντολῇ τοῦ Μητροπολί-

του 'Ιακώβου, οί αποθεραπευόμενοι κατά την Κατοχήν ασθενείς του 'Ιδρύματος, παρέμεναν εἰς τὸ Σανατόριον καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου, τρεφόμενοι μερίμνη τοῦ Σεβασμιωτάτου. Αἱ λίαν δυσχερεῖς βιωτικαὶ συνθήκαι τῆς κατοχῆς, θὰ ἐξησθένουν τοὺς μόλις ἀναρρώσαντας ὀργανισμούς των καὶ ἢ ἐπάρατος νόσος θὰ εὔρισκε κατάλληλον ἔδαφος διὰ νὰ ἀναπτυχθῇ καὶ πάλιν. Τοὺς ἐκράτησε, λοιπόν, εἰς τὸ Σανατόριον, ἀγωνιζόμενος ἡμέραν καὶ νύκτα διὰ νὰ τοὺς συντηρῇ. Ἡ ψυχὴ τοῦ Σανατορίου, ἀφ' ἧς ἐτέθησαν τὰ θεμέλιά του μέχρι σήμερον, εἶναι ὁ Μητροπολίτης 'Ιακώβος. Τοῦτο ἐγένετο ἐντονώτερον αἰσθητόν, κατὰ τὴν ἐπὶ ἓνα καὶ ἥμισυ ἔτος ἀπομάκρυνσίν του ἐκ τῆς Προεδρίας τοῦ Δ.Σ. του. Ὅταν τὸν παρελθόντα Νοέμβριον ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Προεδρίαν, τὰ πάντα ἐν τῷ Σανατορίῳ ἐπανεῦρον τὸν πρῶτον ρυθμὸν των καὶ ἡ πρόοδος ἔκτοτε συνεχίζεται.

Τὸ σημερινὸν Δ.Σ. τοῦ 'Ιδρύματος ἀπαρτίζεται ἐκ τοῦ Μητρολίτου 'Ιακώβου, ὡς Προέδρου, τοῦ κ. Δημοκρίτου Σακελλαριάδου, Ἀντιπροέδρου, καὶ τῶν Συμβούλων κ. κ. Δημ. Σουρλάγκα, Γ. Κατσικαδέλλη καὶ Κ. Μαλακοῦ.

ΜΕΡΙΚΑΙ ΚΡΙΣΕΙΣ ΔΙΑ ΤΟ ΣΑΝΑΤΟΡΙΟΝ

Ἐκ τοῦ εἰδικοῦ βιβλίου τοῦ τηρουμένου εἰς τὸ Σανατόριον ἀνθολογοῦμε τὰ κατωτέρω ἀποσπάσματα:

Ὡς πρόεδρος τοῦ Ε.Ε.Σ. ἐπεσκέφθην ὅλα τὰ ἱδρύματα καὶ σανατόρια τῆς Ἑλλάδος. Ἀλλὰ τὸ καλλίτερον ποῦ ἐπεσκέφθην εἶναι τὸ Σανατόριον Ἀγιάσου χάρις εἰς τὴν δραστηριότητα τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου 'Ιακώβου, πρὸς τὸν ὁποῖον ὀφείλεται ἐθνικὴ εὐγνωμοσύνη.

Ἐν τῷ Θεραπευτηρίῳ 9/10/1950.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Δ. ΖΑΝΑΣ

Πρόεδρος Ε.Ε.Σ.

Ἐὰν ἡ Ἑλλάς εἶχε μερικοὺς ἀνθρώπους σὰν τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην 'Ιακώβον, θὰ ἦτο ἓνα ἀπὸ τὰ πλέον πολιτισμένα κράτη τῆς γῆς. Πῶς κατώρθωσε νὰ κτίσῃ, νὰ ἐπιπλώσῃ καὶ νὰ συντηρῇ ἓνα Σανατόριον σὰν τῆς Ἀγιάσου, αὐτὰ μόνον ἢ ἀκατάβλητός του θέλησις τὰ ἔφεραν εἰς πέρας. Εἶναι μία ὁδὸς στὴν σημερινὴ κατάστασιν τῆς πατρίδος μας νὰ ἐπισκεπτώμεθα Σανατόρια σὰν αὐτό.

14/1/1950.

Ε. ΠΕΤΡΑΛΙΑΣ

Τμηματάρχης Δ/ντῆς Τμήματος
Νοσοκομείων Ὑπουργείου Ὑγιεινῆς

Είχαμεν τὴν εὐτυχίαν νὰ ἐπισκεφθῶμεν ἕνα ἀπὸ τὰ μεγάλα εὐεργετικά κατορθώματα τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μυτιλήνης Ἰακώβου. Δεικνύει τὸ ἔργον τοῦτο τί δύναται νὰ ἐπιτύχη ἡ εὐεργετική προαίρεσις, ἡ φιλόανθρωπος ἐπιμονή, ἡ χριστιανικὴ ὀρθὴ ἀντίληψις ἐνὸς ἐμπνευσμένου Ἱεράρχου. Ἐκ τοῦ μηδενὸς ἐδημιουργήθη ἐν ὠραῖον ἔργον, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ γνωρίσουν πολλοὶ Ἱεράρχαι, καὶ ἄλλοι ἡγέται τοῦ Λαοῦ διὰ νὰ τὸ μιμηθοῦν.

27/8/1950.

ΚΩΣΤΑΣ ΑΜΑΝΤΟΣ
Ἀκαδημαϊκὸς
ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΑΜΑΝΤΟΥ

Συγχαρητήρια εἰς τὸ προσωπικὸν διὰ τὴν τάξιν καὶ καθαριότητα. Τὸ Σανατόριον Ἀγιάσου τιμᾷ τὴν χώραν μας. Ὑποκλίνομαι πρὸ τοῦ μεγάλου φιλοθρώπου Μητροπολίτου Μυτιλήνης Ἰακώβου.

17/1/1951.

Ν. ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ
Γεν. Ἐπιθεωρητὴς Ε.Ε.Σ.

Μίαν ἀκόμη εὐχάριστον ἔκπληξιν μᾶς ἐπεφύλαξε τὸ Σανατόριον Ἀγιάσου, τὸ ὁποῖον μαρτυρεῖ ἀκόμη μίαν φοράν τὸν δημιουργικὸν παλμὸν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μυτιλήνης Ἰακώβου.

4/6/1951.

ΔΑΜΙΑΝΟΣ ΖΗΣΟΠΟΥΛΟΣ
Ὑφυπουργὸς Συγκοινωνίας

Τὸ Ἴδρυμα τοῦτο ὀντως τιμᾷ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπαρχίαν. Αἶδιος ἔστω ἡ εὐγνωμοσύνη πρὸς τὸν μέγαν φιλόανθρωπον καὶ ἱδρυτὴν αὐτοῦ Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Μυτιλήνης Ἰακώβον.

3/10/1951.

ΘΡ. ΓΑΡΟΥΦΑΛΗΣ
Δ/ντὴς Ὑγιεινολόγος Ὑπουργ. Κοιν. Προνοίας

Ἐξοχος ὁ ἄνθρωπος, ἔξοχον καὶ τὸ ἔργον του.

11/7/1952.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΠΑΡΑΒΑΝΤΗΣ
Νομάρχης Λέσβου

Πᾶς ἐγκωμιασμὸς καὶ ἔπαινος τοῦ μεγάλου κοινωνικοῦ ἔργου τοῦ παραδειγματικοῦ ἔργου τοῦ Ἱεράρχου τῆς Μυτιλήνης Ἰακώβου ἠττάται ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν εὐαγῶν, φιλοανθρωπικῶν καὶ κοινωνικῶν ἔργων, μὲ τὰ ὁποῖα μὲ ἀδάμαντας ἐστόλισεν ὀλόκληρον τὴν νῆσον τῆς Μυτιλήνης.

Ἐνα ἀπὸ τὰ πολυάριθμα αὐτὰ ἔργα εἶναι καὶ τὸ Θεραπευτήριον τοῦτο τὸ ὁποῖον ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν πάσχοντα ἄνθρωπον τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου ἱδρυσεν. Ἔργον ἀληθῶς πολιτισμοῦ, τὸ ὁποῖον ἐσαεὶ θὰ ἐξαγγέλλῃ τὸν ἔπαινον καὶ τὴν δόξαν τοῦ πολυσεβάστου καὶ ρέκτου Ἱεράρχου.

24/7/1952.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΒΕΛΛΑΣ
Καθηγητὴς Παν/μίου Ἀθηνῶν
καὶ Γεν. Διευθυντὴς τῆς Ἀπ. Διακονίας
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

“Όταν επισκέπτεται κανείς θεραπευτήρια, σαν τὸ Σανατόριον «Υγεία», αἰσθάνεται τί ἤμπορεῖ νὰ ἐπιτελέσῃ ὁ ἄνθρωπος γιὰ τὸν συν-άνθρωπό του, ὅταν μέσα του κλείνῃ ὄχι τὸ μῖσος, ἀλλὰ τὴν ἀγάπη. Πραγματικὴν συγκίνησιν νοιώθει κανένας, ὅταν βλέπῃ τὴν σεβάσμια μορφή τοῦ ἀληθινοῦ λευίτου, τοῦ Ἱεράρχου Ἰακώβου, πλαισιωμένην μετὰς μορφὰς ἀπλῶν πραγματικῶν ἀνθρώπων, ποὺ μετὰ τὴν ἀληθινὴν πίστην ἐδημιούργησαν τὸν λαμπρὸν αὐτὸν ναόν. “Όταν ἡ Ἑλλάδα μας ἀποκτήσῃ μερικὰ τέτοια Ἰδρύματα, τότε ἤμπορῶ νὰ εἰπῶ, θὰ ἔκανε ἓνα μεγάλο βῆμα γιὰ τὴν πραγματοποίησιν τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης.

29/10/1950.

ΧΡ. Ν. ΑΓΑΛΛΟΠΟΥΛΟΣ

Γεν. Δ/ντῆς Ἰδρυμ. Κοιν. Ἀσφαλίσεων

Οὐδέποτε εὐρέθην περισσότερον ἐκπληκτὸς ἐνώπιον ἐνός τοιούτου ἀρίστου Σανατορίου, ὡς τοῦτο τῆς Νήσου. Ἐπιθυμῶ νὰ ἐκφράσω τὸν μέγαν μου θαυμασμόν διὰ τὸ περίφημον αὐτὸ Ἰδρυμα, τὸ ὁποῖον θὰ ἠδύνατο νὰ ἐκλαμβάνεται πανταχόθεν ὡς παράδειγμα ἔργου πραγματικῆς κοινωνικῆς ὠφελείας.

23/4/1951.

P. A. RANUN

Διεθνὸς Ὀργανώσεως Προσφύγων

Ἡ πρώτη ἐντύπωσις ἦτο ἐκείνη τῆς διαδρομῆς. Αὐτὸ εἶναι ἐν τῶν ἀρίστων Σανατορίων, τὰ ὁποῖα ἔχω ἐπισκεφθῆ στὴν Ἑλλάδα. Ἐνθουσιώδεις προσωπικὸν καὶ εἰκογενειακὴ ἀτμόσφαιρα.

RUTH STARK

Ἐπιτελίου Ὑγιεινῆς Η.Π.Α.

Ἀμερικανικῆς Ἀποστολῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα

Εἰς ἀνάμνησιν μιᾶς εὐχαρίστου ἐπισκέψεως καὶ μετὰ τὸν θαυμασμόν μας διὰ τὸν φίλον μας Μητροπολίτην.

Ἰούλιος 1952.

LEANANT MAGUAN

Καναδὸς Πρέσβυς

Εἰς ἔνδειξιν θαυμασμοῦ διὰ τὸ ἔργον αὐτὸ τῆς ἀδελφικῆς ἀγάπης, δημιουργημένο ἀπὸ τὸν ἐξάισιον αὐτὸν Ἀπόστολον, τὸν Μητροπολίτην Ἰακώβον, καὶ φωτισμένο μετὰ τὸ μεγαλεῖον τῆς ψυχῆς του.

Dr RENÉ SAND

Πρόεδρος τοῦ Διεθνὸς Σωματείου τῶν Νοσοκομείων

ΑΣΥΛΟΝ ΨΥΧΟΠΑΘΩΝ ΛΕΣΒΟΥ

Τὸ νέον τοῦτο Ἰδρυμα, ἰδρυθὲν τὸ 1937 ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, βοηθοῦντος, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἔκδοσιν τοῦ ἰδρυτικοῦ Β. Διατάγματος, τοῦ τότε Γεν. Διοικητοῦ Νήσων Αἰγαίου Γ. Γκορτζῆ, διελύθη τὸ 1953. Ἐκτοτε οἱ ψυχοπαθεῖς τῆς Λέσβου οὐδεμιᾶς περιθάλψεως τυγχάνουν, περιφερόμενοι ἐλεύθεροι, διαταράσσοντες τὴν τάξιν καὶ προκαλοῦντες καὶ ἐγκλήματα ἀκόμη.

Ποία ἦτο ἡ χρησιμότης καὶ ἡ ἀναγκαιότης τοῦ Ἰδρύματος τοῦτου, κατεφάνη πρὸ διετίας, ὅταν ἓνας ἐπικίνδυνος παράφρων, περιφερόμενος καὶ οὗτος ἐλεύθερος, κατέσφαξεν ἀγρίως ἐν μέσῃ ὁδῷ καὶ ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ τὸν ἀειμνηστον ἰατρὸν τῆς Μόριας Ἀργαντέλλην.

Ὅταν ἐγνώσθη τὸ συνταράξαν τὴν κοινωνίαν τῆς Μυτιλήνης φρικτὸν ἐκεῖνο ἐγκλημα, παρεδέχθησαν ὅλοι πόσον δίκαιον εἶχεν ὁ Δεσπότης νὰ ἐπιμένῃ εἰς τὴν συνέχισιν τῆς λειτουργίας τοῦ. Τότε ὁμως, ἦτο ἄργά πλέον...

Ὁ θαυμάσιος Μητροπολίτης Ἰακώβος ὑπῆρξεν, ὅπως εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις, ἡ ψυχὴ τοῦ Ἰδρύματος. Ἐκεῖνος ἐξεῦρε τὸ κατάλληλον κτίριον, ἔνθα ἐστεγάσθησαν οἱ ψυχοπαθεῖς, ἐκεῖνος τὸ ἐφωδίασε μὲ τὰ ἀπαραίτητα ἔπιπλα καὶ σκεύη, ἐκεῖνος ἐξησφάλισε τὰ οἰκονομικὰ μέσα τῆς λειτουργίας καὶ συντηρήσεώς του, τὴν διατροφήν τῶν τροφίμων του, τὴν νοσηλευτικὴν τῶν περίθαλψιν, τὰ πάντα.

Τὸ Ἄσυλον ἐγκατεστάθη εἰς εὐρύχωρον κτίριον, ἀνήκον εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Λειμῶνος, κείμενον παραπλεύρως τοῦ κτιριακοῦ συγκροτήματος τῆς Μονῆς, παρεχωρήθη δὲ ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Μηθύμνης Διονυσίου.

Πρόεδρος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ἄσυλου ὤρίσθη ὁ ἐκάστοτε Γεν. Διοικητὴς Αἰγαίου Νομάρχης Μυτιλήνης καὶ Ἀντιπρόεδρος ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος. Ἐκεῖνος ὁμως διηύθυνεν οὐσίᾳ καὶ τύποις τὸ Ἰδρυμα, δοθέντος, ὅτι τὸ Ἄσυλον ἐλειτούργει ὑπὸ τὴν θερμουργὸν πνοήν του.

Ἐπελθόντος τοῦ πολέμου, ὁ ἐφοδιασμὸς τοῦ Ἰδρύματος μὲ τροφίμα καὶ λοιπὰ εἶδη λειτουργίας τοῦ κατέστη ἀδύνατος. Τὸ Δ.Σ. τοῦ Ἄσυλου, τὸ ὁποῖον ἀπετελεῖτο ἀπὸ τοὺς Μητροπολίτας Μυτιλήνης καὶ Μηθύμνης, τὸν Ἀνώτερον Διοικητὴν Χωροφυλακῆς Ν. Αἰ-

γαίου, τὸν Εἰσαγγελέα Μυτιλήνης, τὸν Διευθυντὴν τῆς Νομαρχίας καὶ τὸν Διευθυντὴν τοῦ Δημοσίου Ταμείου, εὐρεθὲν πρὸ ἀδιεξόδου, κατέληξεν εἰς τὴν ἀπόφασιν νὰ διαλύσῃ τὸ "Ἴδρυμα.

Ἐπευβαίνει, ὅμως, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος καὶ ἀναλαμβάνει τὴν εὐθύνην τῆς περαιτέρω λειτουργίας τοῦ Ἀσύλου. Ἐκεῖνος τὸ εἶχεν ἰδρύσει καὶ τὸ πονοῦσε περισσότερον. Ἐξ ἄλλου ἦτο καὶ ὁ μόνος ποὺ ἤμποροῦσε νὰ ἐξεύρῃ τρόφιμα. Τί νὰ σου ἔκαναν οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι μέλη τοῦ Δ.Σ., οἱ ὅποιοι δὲν ἠδύναντο νὰ διαθρέψουν οὔτε τὰς οἰκογενείας των, κατὰ τὴν τραγικὴν ἐκείνην περίοδον; Τὰ βλέμματα ὄλων ἦσαν ἐστραμμένα πρὸς τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον...

Ἄλλὰ δὲν ἐπρόκειτο μόνον περὶ τῶν τροφίμων. Ὁξυτάτον ἦτο καὶ τὸ πρόβλημα τοῦ κτιρίου Ἐλύθη, ὅμως, καὶ αὐτὸ κατὰ τρόπον θαυμάσιον: Ἐπεισε τὸν ἀείμνηστον ἰατρὸν Μενέλαον Πετρόπουλον καὶ τοῦ παρεχώρησε τὴν ἔναντι τοῦ Β.Ι.Ν. κειμένην οἰκίαν του, ἔνθα μετέφερε καὶ ἐγκατέστησε τὸ Ἀσυλον. Ἡ ἐπιτυχία αὐτὴ ἦτο μεγάλη. Ποῖος ἰδιοκτήτης παραχωρεῖ, καὶ μάλιστα δωρεάν, τὴν οἰκίαν του διὰ νὰ χρησιμοποιηθῇ ὡς κατοικία τῶν τρελλῶν;

Ὅταν ἠρωτήθῃ ὁ ἀείμνηστος Πετρόπουλος, πῶς ἀπεφάσισε νὰ δώσῃ τὸ σπίτι του, ἀπήντησε:

— Τί ἤμποροῦσα νὰ κάμω, ἀφοῦ τὸ θέλησεν ὁ Δεσπότης;

Καθ' ὅλην τὴν περίοδον τῆς Γερμανικῆς Κατοχῆς τὸ Ἀσυλον Ψυχοπαθῶν ἐλειτούργησεν ὑποδειγματικῶς. Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἀπέσπα τρόφιμα ἀπὸ τὸν κατακτητὴν καὶ ἐφωδίαζε τὰ Ἴδρύματά του, μεταξύ τῶν ὁποίων καὶ τὸ Ἀσυλον.

Ἐντολῇ του, ἡ Διεύθυνσις τοῦ Β.Ι.Ν. ἐχορήγει εἰς τὸ Ἴδρυμα φάρμακα καὶ ἤσκει κατάλληλον ἰατρικὴν ἀντίληψιν. Διὰ κάθε τι, τὸ ὁποῖον ἡ Διεύθυνσις τοῦ Ἀσύλου ἐχρειάζετο, κατέφευγεν εἰς τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον καὶ ἐκεῖνος τὸ ἐρρῦθμιζεν ἀμέσως μὲ τὸ ἀπεριόριστον κῦρος του καὶ τὴν ἀπέραντον καλωσύνην του. Δὲν παρέλιπε δὲ νὰ τὸ ἐπισκέπτεται τακτικώτατα καὶ νὰ λαμβάνῃ γνῶσιν ὄλων τῶν ἀναγκῶν του.

Καὶ ἐνῶ τὸ Ἴδρυμα ἐπέζησε τῆς Γερμανικῆς Κατοχῆς, κατηργήθη τὸ 1953, ὅτε καὶ πάλιν τὴν συντήρησιν καὶ διοίκησιν του ἀνέλαβε ἡ παλαιὰ του διοίκησις!!!

ΟΙ ΕΚ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

Κατά τὰ ἔτη 1950 καὶ 1951, ἡ κομμουνιστικὴ Κυβέρνησις τῆς Ρουμανίας ἐξετόπισεν ἀπὸ τὰς οἰκίας των χιλιάδας ἑλληνικῶν οἰκογενειῶν, ἐγκατεστημένων καὶ εὐημερούντων ἀπὸ πολλῶν δεκαετηρίδων εἰς τὴν Ὁρθόδοξον καὶ φίλην αὐτὴν χώραν.

Τὰ πρῶτα κύματα τῶν ἐκπατρισθέντων Ἑλλήνων τῆς Ρουμανίας, κατέφθασαν, ἐν ἀθλίᾳ ἠθικῇ καὶ ὑλικῇ καταστάσει, εἰς Μυτιλήνην ἐνθα ἔτυχον οὐσιαστικῶν φροντίδων ἀπὸ τὸν ἀνυπέρβλητον Ἱεράρχην τῆς.

Ἡ Μυτιλήνη ἦτο ὁ πρῶτος ἑλληνικὸς λιμὴν ποῦ συνήντων τὰ πλοῖα τὰ μεταφέροντα τοὺς ἐκ Ρουμανίας Ἑλληνας. Τὸ Ἑλληνικὸν Ὑπουργεῖον Προνοίας ἐνεθυμήθη τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον. Καὶ ἐκεῖνος, μὲ τὴν ἀπέραντον ἀγάπην του πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ποῦ ἐπιζητεῖ εὐκαιρίας νὰ ἐκδηλώνεται, ἔσπευσε νὰ δηλώσῃ, ὅτι ἀναλαμβάνει νὰ περιθάψῃ τὰ θύματα τῶν κομμουνιστῶν.

Τὴν ἡμέραν ποῦ ἔφθασαν εἰς Μυτιλήνην αἱ πρῶται ἑκατοντάδες τῶν προσφύγων τῆς Ρουμανίας, εὗρηκαν τὰ πάντα ἔτοιμα, διὰ νὰ ἐγκατασταθοῦν.

Τὰ ἀτυχῆ αὐτὰ θύματα ἐγκατεστάθησαν εἰς τὰ κτίρια τῆς παλαιᾶς Παιδαγωγικῆς Ἀκαδημίας. Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος εἶχεν ὀργανώσει, κατὰ τέλειον τρόπον, τὸ θέμα τοῦ ἐπισιτισμοῦ των, τοῦ ὕπνου των καὶ τῆς πλήρους ἰατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεώς των.

Ἐπὶ μῆνας προσήρχετο ἀπὸ βαθυτάτης πρωΐας εἰς τὸ «Κέντρον Προσφύγων» ἐπιλύων ἀμέσως κάθε θέμα ποῦ ἀνέκυπτε. Ὄταν τὸ αὐτοκίνητόν του εἰσήρχετο εἰς τὸν περίβολον τοῦ «Κέντρου» ἢ εἶδεν ὅτι «ἦλθεν ὁ Δεσπότης» μετεδίδετο ἀστραπιαίως εἰς δλους τοὺς θαλάμους καὶ τότε ὅλοι ἐξήρχοντο νὰ τὸν ὑποδεχθοῦν, νὰ ἀσπασθοῦν τὴν χεῖρα του, νὰ διεκτραγωδήσουν τὴν κατάστασίν των, νὰ ζητήσουν τὴν ἐπέμβασιν καὶ τὴν προστασίαν του, καὶ ἐκεῖνος, ὡς πραγματικὸς ἀντιπρόσωπος τοῦ Θεοῦ, μεγάλθυμος καὶ πολυέλεος, ἤκουε τοὺς πάντας μὲ καλωσύνην καὶ προθυμίαν, καὶ ἔδιδε τὰς δεούσας ἐντολάς πρὸς ἰκανοποίησιν τῶν δικαίων παραπόνων των.

Οἱ ἀτυχεῖς πρόσφυγες δὲν ἐγνώριζαν πῶς νὰ ἐκφράσουν τὰς εὐχαριστίας καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην των πρὸς ἐκεῖνον, ποῦ στάθηκε στοργικὸς προστάτης καὶ σωτὴρ των. Ὄταν ἀνεχώρουν ἀπὸ τὴν Μυτιλήνην πρὸς τὸ ἄγνωστον μέλλον, μὲ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τὸν ἀπεχαιρέτων καὶ τοῦ ἔλεγον:

— Δεσπότη μας, νὰ ζήσης χίλια χρόνια!

Καὶ ἐνοιωθε κανεῖς πῶς ἡ εὐχή των ἐβγαίνειν ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς των!

ΤΟ ΚΤΙΡΙΟΝ ΤΟΥ Π.Ι.Κ.Π.Α.

Εἰς τὴν θερμουργὸν πνοὴν τοῦ ἀνυπερβλήτου εἰς ἔργα θετικῆς προνοίας διὰ τὸ ποίμνιόν του Μητροπολίτου Ἰακώβου, ὀφείλεται καὶ τὸ μεγαλοπρεπὲς κτίριον τοῦ Π.Ι.Κ.Π.Α. Μυτιλήνης. Τὴν ἐπιβεβαίωσιν μᾶς τῆς δίδει ἡ σημερινὴ Ὑπουργὸς τῆς Κρατικῆς Προνοίας κ. Λίνα Π. Τσαλδάρη, ἣτις ἦτο κατὰ τὸ 1954 Πρόεδρος τοῦ Πατριωτικοῦ Ἰδρύματος. Ἀπὸ τὴν ὁμιλίαν της κατὰ τὰ ἐγκαίνια τοῦ Ἰδρύματος τὴν 27ην Ἰουνίου 1954, ἀποσπῶμεν τὴν ἀκόλουθον παράγραφον:

«Ἐπιβεβλημένον, τέλος, καθήκον ἐπιτελοῦσα, παρακαλῶ τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην κ. Ἰάκωβον, Πρόεδρον τοῦ Π.Ι.Κ.Π.Α. Μυτιλήνης, εἰς τὰς ἀόκνους καὶ ἐνθουσιώδεις φροντίδας τοῦ ὁποίου ὀφείλεται ἡ πραγματοποίησις τοῦ ὅλου ἔργου, ὅπερ ἐν τῇ ἐκτελέσει του συνήνητησεν οὐκ ὀλίγας δυσχερείας, νὰ δεχθῆ τὴν ἐκφρασιν τῆς βαθυτάτης εὐγνωμοσύνης τοῦ Πατριωτικοῦ Ἰδρύματος, διὰ τὰς ἐντατικὰς προσπάθειάς του ὑπὲρ εὐοδώσεως τῶν σκοπῶν μας».

Ἔχει δίκαιον ἡ ὑπέροχος Ἑλληνίς, ἡ «Μάννα τοῦ παιδιοῦ», ὅπως τὴν ὠνόμασεν ὁ τότε Ὑπουργὸς Προνοίας κ. Χ. Σολομωνίδης, νὰ διακηρύττῃ, ὅτι ἡ ἀνέγερσις τοῦ μεγαλοπρεποῦς κτιρίου, ποῦ στολίζει σήμερον τὴν Μυτιλήνην, ὀφείλεται εἰς «τὰς ἀόκνους καὶ ἐνθουσιώδεις φροντίδας τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου». Τῷ ὄντι, ἐὰν δὲν ὑπῆρχεν ἐκεῖνος, τὸ κτίριον οὐδέποτε θὰ ἀνεγείρετο. Ἴδου τὸ ἱστορικόν του:

Μόνιμος σκέψις τοῦ θαυμασίου Ἱεράρχου, ἀφ' ἧς τὸ 1946 ἀνέλαβε καὶ τύποις πλέον τὴν Προεδρίαν τοῦ Παραρτήματος τοῦ Π.Ι.Κ.Π.Α. Μυτιλήνης, ἦτο ἡ ἀνέγερσις καταλλήλου, διὰ τὴν μεγάλην κοινωφελῆ δράσιν τοῦ Ἰδρύματος, κτιρίου. Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν ἐνήργησε καὶ ἐπέτυχεν, ὅπως ἡ ὑφισταμένη μικρὰ φορολογία ἐπὶ τῶν εἰσαγομένων καὶ ἐξαγομένων ἐμπορευμάτων πρὸς περίθλαψιν τῶν ἐκ Μικρᾶς Ἀσίας προσφύγων, μεταφερθῆ ὑπὲρ τοῦ Πατριωτικοῦ Ἰδρύματος.

Μὲ βάσιν τὸν ἀξιόλογον αὐτὸν πόρον, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἐπροχώρησεν ἐντατικῶς εἰς τὴν προεργασίαν τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ κτιρίου, ἐξασφαλίσας τὸ κατάλληλον οἰκόπεδον διὰ δωρεᾶς τοῦ Δήμου Μυτιλήνης. Ἀλλ' ὅταν ἐσχηματίσθη τὸ πρῶτον κεφάλαιον, μὲ τὸ ὁποῖον θὰ ἔκαμε τὴν ἀρχὴν τῆς οἰκοδομῆς, ἐπεμβαίνει τὸ Κέντρον, ἡ διοίκησις τοῦ Πατριωτικοῦ Ἰδρύματος, καὶ ζητεῖ νὰ λάβῃ τὸ συγκεντρωθὲν ποσὸν διὰ τὰς μεταπολεμικὰς ἀνάγκας τοῦ Ἰδρύματος.

Ὁ ὁ Μητροπολίτης, ὅμως, εὕρσκει ἄδικον τὴν ἐνέργειαν αὐτὴν. Τὴν ἴδιαν στιγμὴν ποὺ ἔλαβε γνῶσιν τοῦ σχετικοῦ ἐγγράφου, μεταβαίνει εἰς τὴν Τράπεζαν, ἀποσύρει τὰ κατατεθειμένα κεφάλαια καὶ τὰ μεταφέρει εἰς τὸ ὄνομά του. Οὐδεὶς ἤμποροῦσε πλέον νὰ τὰ θίξῃ. Τὴν ἐπομένην δὲ καταφθάνει εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅπου δίδει τὴν μάχην διασώσεως τῶν «ἱερῶν χρημάτων», ὅπως ἔλεγε.

Ἐπιτυγχάνει ὄχι μόνον νὰ ἐξασφαλίσῃ τὰ χρήματα ἀπὸ τὴν «ἄρπαγὴν», ἀλλὰ καὶ ὑπόσχεσιν ρητὴν τοῦ Κέντρου, ὅτι θὰ συνδράμῃ οἰκονομικῶς τὴν ἀνέγερσιν τοῦ κτιρίου ! Καὶ ὅταν ἐπέστρεψε θριαμβευτῆς εἰς Μυτιλήνην, ἐπανέφερε τὸ κεφάλαιον ἐπ' ὄνόματι τοῦ Π.Ι.Κ.Π.Α.

Τὸ κτίριον τοῦ Π.Ι.Κ.Π.Α.

Ἐλεύθερος πλέον, ὀργανώνει ταχύτατα τὰς οἰκονομικὰς ἐργασίας, θέτει τὸν θεμέλιον λίθον καὶ ἐντατικῶς προωθεῖ τὸ ἔργον. Φοβεῖται τὰ πάντα, καὶ δὲν ἔχει ἄδικον. Βιάζεται, καὶ τὴν 27ην Ἰουνίου τοῦ 1954 τελεῖ τὰ ἐγκαίνια τοῦ κτιρίου !

Τὸ οἶκημα ἐστοίχισεν ἐν συνόλῳ τὸ ποσὸν τῶν 1.100.000 προπ. δραχμῶν, οὐσιῶδες μέρος τοῦ ὁποίου ἐκαλύφθη ἀπὸ τὸ προϊόν τῆς φορολογίας, τὸ δὲ ὑπόλοιπον ἐκ τοῦ Γεν. Προϋπολογισμοῦ τοῦ Π.Ι.Κ.Π.Α. Αἱ ὑποσχέσεις τοῦ Κέντρου εἶχον πραγματοποιηθῆ.

“Ας δώσωμεν τώρα τὸν λόγον εἰς τὸν κατὰ τὸ ἔτος 1954 Ὑπουργὸν τῆς Προνοίας κ. Χρ. Σολομωνίδην, ὅστις ἀναλύει τὴν μεγίστην κοινωνικὴν σημασίαν τοῦ νέου Ἰδρύματος, καὶ καθορίζει τὴν συμβολὴν τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου εἰς τὴν ἀνέγερσίν του. Ὁ κ. Σολομωνίδης παρέστη, ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Κυβερνήσεως Παπάγου εἰς τὰ ἐγκαίνια τοῦ κτιρίου. Ἴδου μερικὰ ἀποσπάσματα ἀπὸ τὴν ὠραίαν ὁμιλίαν τοῦ κ. Σολομωνίδου :

Στὸ ἐγκαινιαζόμενον πανηγυρικὰ αὐτὸ κτίριο θὰ στεγασθῇ ὁ Βρεφικὸς σταθμὸς, ὁ Σταθμὸς ἐπιτόκων, ἓνα Παιδικὸ Ἰατρεῖο, τὸ νοσηλευτικὸ προσωπικὸ καὶ τὰ Γραφεῖα τοῦ Π.Ι.Κ.Π.Α.

Ἔτσι συμπληρώνεται ὁ κύκλος τῆς προστασίας τοῦ παιδιοῦ στὸ ὠραῖο νησί. Καὶ δὲν ὑπάρχει ὑψηλότερη, πολυτιμότερη κι' εὐγενέστερη ἐκδήλωσις, ἀπὸ τὸ νὰ στρέφεται ὁ νοῦς καὶ ἡ ψυχὴ μας πρὸς τὸ παιδί, καὶ νᾶρχεται ἀρωγὸς καὶ βοηθὸς σ' αὐτό.

Στὸ λευκὸ καὶ φωτεινότατο τοῦτο Ἰδρυμα θὰ τελεσιουργῆται ἀπὸ σήμερα μιὰ θρησκεία: Ἡ θρησκεία τῆς ἀγάπης πρὸς τὸ παιδί ἀπὸ τὴ πρώτη στιγμή πού θὰ χρειασθῇ ἐκεῖνο τὴν ἀνάγκη τῆς μερίμνης καὶ τῆς περιθάλψεως.

Ἐκεῖ, γύρω στὸ λίκνο του, συγκεντρωμένη ὅλη ἡ στοργὴ καὶ φροντίδα μας. Κι' ἄς μὴ λησμονοῦμε πὼς ἀπὸ ἓνα λίκνο ξεκίνησε ἡ θρησκεία τοῦ Ναζωραίου. Ἄλλ' ἂν στὸ βρεφικὸ λίκνο δὲν πρόκειται ν' ἀντικρῦσωμε τὴ Θεότητα, θ' ἀτενίζωμε ὅτι ρόδινη σάρκα τῶν βρεφῶν ἀδρὰ τ' ἀποτύπωμα ἀπὸ τὰ δάχτυλα τοῦ Θεοῦ καὶ θὰ νιώθουμε στὸ τριανταφυλλένιο στοματάκι τους νὰ μοσκοβολῇ ἀκόμα ἢ ἀνάσα τοῦ Δημιουργοῦ.

Βασίλισσα, Γάλλικία, Ἐκκλησία, Ὄργανισμοί, Ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία, σὲ μιὰ εὐγενικῇ ἀμιλλα, σκύβουν μὲ στοργὴ πάνω στὸ παιδί καὶ θερμὰ τὸ περιπτύσσονται. Καὶ πρῶτο μεταξὺ τῶν πρώτων τὸ Πατριωτικὸ Ἰδρυμα—τρανὴ ἀπόδειξις ἢ οἰκοδομὴ αὐτῆ—πού τὸ διευθύνει μιὰ πραγματικὴ ἱερεία τῆς ἀγάπης, ἡ σεβαστὴ δέσποινα Λίνα Τσαλδάρη, μὲ τὴ δημιουργικὴ τῆς πνοή, μὲ τοὺς ἀτέλειωτους θησαυροὺς τῆς ψυχῆς τῆς, μὲ τὰ ἀμύθητα πλούτη τῆς καρδιάς τῆς, μὲ τὸν θεῖον ἔρωτα γιὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, δικαιωματικὰ πρέπει νὰ πάρη τὸν τίτλο καὶ νὰ ὀνομαστῇ Μάνα τοῦ Παιδιοῦ.

Ἄλλὰ κοντὰ στὴν ἀσύγκριτη αὐτὴ θεραπαινίδα τοῦ καλοῦ, σεῖς ἐδῶ οἱ Λέσβιοι ἔχετε τὸ ὕψιστο προνόμιο καὶ τὴν ἀγαθότατη τύχη νᾶχετε κοντὰ σας μιὰ ὑπέροχη φυσιογνωμία, πού μὲ τὴν ἀθάνατη σφραγίδα τῆς εὐποιίας σφραγίζει τὰ πεπρωμένα τῆς κοινωνίας σας, σημαδεύει τὴν ἐποχὴ σας καὶ διαιώνίζει μὲ τὰ ἔργα τῆς τὴ λάμψη τοῦ περάσματός τῆς.

Μιὰ ἱερὴ φλόγα δημιουργίας καίει μέσα στὰ στήθη τοῦ σεπτοῦ σας Ἱεράρχου, καὶ φωτίζει καὶ ὠραίζει τὸ κάθε τί.

Κάθε τόπος, κάθε γωνιά τοῦ χιλιοτραγουδημένου νησιοῦ τῆς Σαπφούς, διαλαλεῖ, γεραίρει καὶ δοξάζει τὸ ὄνομα τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μυτιλήνης κ. Ἰακώβου, τοῦ διαλεχτοῦ αὐτοῦ ἐκπροσώπου τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἀφθαστου Στρατιώτου τῆς θρησκείας, τοῦ τρανοῦ ἥρωα τῆς εὐσπλαχνίας, τῆς ἀγαθοεργίας καὶ τῆς φιλανθρωπίας.

Η "ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΙΜΑΤΟΣ"

Ἀπὸ τὴν ἰδανικὴν ὀργάνωσιν τῆς ἐφηρμοσμένης Φιλανθρωπίας ὡς ἀσκεῖται ἀπὸ ἐτῶν πολλῶν εἰς τὰ «Παλάτια τῆς Ἀνάπης» τῆς Μυτιλήνης, ἔλειπε μόνον ἡ Ὑπηρεσία Αἰμοδοσίας: «Τράπεζα Αἵματος». Τὸν Ἰούνιον τοῦ παρ. ἔτους 1955 ἰδρύθη καὶ τὸ νέον τοῦτο νοσηλευτικὸν Ἰδρυμα.

Καὶ οὕτω, ὅ,τι καθιέρωσεν ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, ἀπὸ τῶν πρώτων ἀκόμη χρόνων τοῦ χριστιανισμοῦ, ὡς καθῆκον καὶ ὑποχρέωσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ πρὸς τὸν πλησίον, καὶ ὅ,τι νέον καὶ ὠφέλιμον ἀνεκάλυψεν ἡ ἐπιστήμη πρὸς προστασίαν τῆς υἰείας καὶ τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου, ὅλα αὐτὰ ἐπραγματοποιήθησαν εἰς τὴν γῆσον τῆς Σαπφούς, ἀπὸ τὸν ἄξιον παντὸς θαυμασμοῦ Μητροπολίτην Ἰακώβον.

Ἡ «Τράπεζα Αἵματος» εἶναι ἡ τελευταία, μέχρι στιγμῆς, μεγάλη προσφορά τοῦ Θεϊκοῦ Ποιμένος πρὸς τὸ ποίμνιόν του. Μὲ αὐτὴν ηὐτύχησε νὰ ἰδῆ ὀλοκληρούμενον τὸ πρόγραμμά του, τελειωμένα ὅλα ἐκεῖνα τὰ θαυμαστά ἔργα, ποῦ συνέλαβεν ἡ φώτεινή του διάνοια, πρὸς ὄφελος τοῦ ποιμνίου του, τῶν συνανθρώπων του, διότι ἡ εὐεργετικὴ δράσις τῶν Ἰδρυμάτων του ἐπεκτείνεται ἐπὶ παντὸς ἀνθρώπου! Π.χ. ἡ «Τράπεζα Αἵματος» Μυτιλήνης ἀπέστειλε φιάλας αἵματος δωρεάν, ἀκόμη καὶ εἰς τὴν πρωτεύουσαν, εἰς τὸ Λαϊκὸν Νοσοκομεῖον Ἀθηνῶν καὶ εἰς τὸ Νοσοκομεῖον τῆς Βούλας!

Τὸ νέον Ἰδρυμα φέρεται ὡς παράρτημα τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, τοῦ ὁποῦ Προέδρος εἶναι ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος. Ὁ Ε.Ε.Σ., ὅμως, δὲν εἶχεν ἐν προκειμένῳ ἄλλην ἀνάμιξιν ἀπὸ τοῦ ν' ἀποστείλῃ εἰς Μυτιλήνην, τὸν Ἰούνιον τοῦ 1955, τὸν Διευθυντὴν τῆς Ὑπηρεσίας Αἰμοδοσίας Ἰατρὸν κ. Δόβαν, διὰ νὰ διδάξῃ εἰς τὸ προσωπικὸν τοῦ Ἰδρύματος τὰ τῆς λήψεως τοῦ αἵματος, τῆς προφυλάξεώς του, τοῦ τρόπου τῆς μεταγγίσεως κ.λ.π., καὶ οὐδὲν πλέον. Ὅλα τὰ ἄλλα, κτίριον, ἐπιπλα, σκεύη, ὄργανα, προσωπικόν, τὰ πάντα ἐρρυθμίσθησαν παρὰ τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, δαπάναις τοῦ Β.Ι.Ν., εἰς τὸ ὁποῖον προσφέρει ἀνυπολογίστου σημασίας ὑπηρεσίας.

Πρὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς ὑπηρεσίας ταύτης, πλεῖστοι ὄσοι ἀσθενεῖς ἀπέθανον ἀπὸ τὴν ἔλλειψιν ὀλίγου αἵματος. Τώρα δὲν δύναται νὰ συμβῆ πλέον τοιοῦτον τι.

Ἀπὸ τὴν ἐκθεσιν πεπραγμένων τοῦ Ἰδρύματος κατὰ τὴν χρονικὴν περίοδον ἑνδεκα μηνῶν, ἀπευθυνομένην πρὸς τὸν Μητροπολίτην

Ἰάκωβον ὡς πρόεδρον τῆς Ἐφορείας Αἱμοδοσίας Μυτιλήνης, λαμβάνομεν τὰ ἀκόλουθα ἀποσπάσματα πρὸς ἐνημέρωσιν τοῦ ἀναγνώστου :

Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἡ Ὑπηρεσία Αἱμοδοσίας ἐκινήθη ἀόκνως πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν καὶ ἔχει νὰ σᾶς παρουσιάσῃ τὴν κάτωθι ἐργασίαν. Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ 24ώρου ἡ Αἱμοδοσία εὐρίσκεται πλησίον ἀσθενοῦς, εἰς τὸν ὁποῖον δίδει τὴν ζωὴν, ἥτις, ἄνευ τῆς ἰδρυθείσης ὑφ' ὑμῶν ὑπηρεσίας, θὰ ἀπώλετο.

Σημαντικὸν δὲ εἶναι καὶ τὸ ἀμέσως κατωτέρω παρατιθέμενον ἔγγραφον τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ (Τμῆμα Αἱμοδοσίας).

Ἄριθ. Πρωτ. 59

Ἐν Μυτιλήνῃ, τῇ 16ῃ Ἀπριλίου 1956

Πρὸς τὸν
Πρόεδρον τῆς Ἐφορείας τῆς Αἱμοδοσίας Ε.Ε.Σ.
Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Μυτιλήνης
κ. κ. Ἰάκωβον

Ἐ ν τ α ὕ θ α

Σεβασμιώτατε,

Ἡ Ὑπηρεσία Αἱμοδοσίας τοῦ Ε.Ε.Σ. Μυτιλήνης, ἰδρυθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, πρωτοβουλία Ὑμῶν, καὶ διατελοῦσα ὑπὸ τὴν Ὑμετέραν Ὑψηλὴν προστασίαν, λαμβάνει τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλλῃ Ὑμῖν ἔκθεσιν πεπραγμένων.

Ἦδη συμπληροῦται ἔτος, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐλάβατε τὴν μεγάλην ἀπόφασιν νὰ πλουτίσετε μὲ ἓνα ἀκόμη Κοινωφελὲς ἔργον τὴν Νῆσον, ἴσως καὶ τὸ σπουδαιότερον. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἡ Αἱμοδοσία ἐκινήθη ἀόκνως καὶ πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν καὶ ἔχει νὰ σᾶς παραθέσῃ τὴν κάτωθι ἐργασίαν. Τόσον πολὺ ἐκινήθη καὶ εἰς τόσους ἔδωσε ζωὴν, ὥστε ἡ Αἱμοδοσία καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ 24ώρου πάντα νὰ εὐρίσκεται πλησίον ἀσθενοῦς, δίδοντάς του τὴν ζωὴν, ποὺ ἄνευ τῆς Ὑπηρεσίας ποὺ ἰδρύσατε, θὰ ἔχανε. Ἀρκεῖ νὰ σᾶς μεταφέρουμε τὴν χαρακτηριστικὴν φράσιν τοῦ κ. Χαριλάου Μπίνου, ὡς ἔχει κατὰ λέξιν: «Μὰ ἐσεῖς δὲν κοιμᾶσθε ποτέ—ἀποτείνεται πρὸς τὸν Διευθυντὴν τοῦ Ἰδρύματος—εἰς οἰανδήποτε ὥραν τῆς ἡμέρας καὶ νυκτός, ἀκόμη καὶ τὴν πλέον προχωρημένην ποὺ προσέρχομαι εἰς τὸ Β.Ι.Ν., θὰ σᾶς συναντήσω πλησίον βορέως ἀσθενοῦς εἰς τὸν ὁποῖον μεταγγίζεται αἷμα». Καὶ ἤδη ὁμιλοῦν οἱ ἀριθμοί :

1) Ἀπὸ τῆς 14ης Ἰουνίου, ἰδρυτικῆς ἡμέρας, μέχρι σήμερον 18.4.1954 ἡ Αἱμοδοσία διέθεσε 416 φιάλας, αἵματος ἤτοι 124,800 κιλὰ αἵματος περίπου. Τὸ αἷμα διετέθη εἰς Β.Ι.Ν., εἰς Ἰδιωτικὰς Κλινικάς, εἰς οἰκίας ἀσθενῶν, εἰς τὸ Σανατόριον Ἀγιάσου, εἰς τὸ Λαϊκὸν Νοσοκομεῖον Ἀθηνῶν, εἰς τὸ Νοσοκομεῖον Βούλας.

2) Διενεργήθησαν 276 μεταγγίσεις αἵματος ὑπὸ τοῦ Συνεργείου Αἱμοδοσίας Ε.Ε.Σ. Μυτιλήνης. Αἱ διενεργηθεῖσαι μεταγγίσεις ἐγένοντο

εις Β.Ι.Ν., εις οίκιας ασθενῶν, εις τὸ Σανατόριον Ἀγιάσου καὶ εις τὰ πλέον ἀπομεμακρυσμένα χωρία τῆς Νήσου, εις τὸ Ἴδρυμα τῆς Αἰμοδοσίας καὶ εις τοὺς ἀσθενεῖς τοῦ ΙΚΑ.

3) Διενηργήθησαν 414 λήψεις αἵματος (ἀφαιμάξεις). Αἱ λήψεις αἵματος ἐγένοντο καὶ γίνονται ἐθελοντικῶς ἀπὸ ἐθελοντὰς δότας, ἀπὸ πιεσικοὺς καὶ ἀπὸ ἀρρώστους ἀποστελλομένους ἀπὸ τοὺς ἰατροὺς τῆς πόλεώς μας εις τὴν Ὑπηρεσίαν μας.

4) Ἐγένοντο καὶ εις ἡμέρας ἀργίας περὶ τὰς 40 ἐξορμήσεις τοῦ Συνεργείου εις τὰ χωρία τῆς Νήσου πρὸς προμήθειαν αἵματος ἐθελοντικῶς.

5) Ἐγένοντο 990 καθορισμοὶ ομάδων κατ' ἄτομον.

6) Ἐγένοντο καθορισμοὶ Rhesous 225.

7) Καὶ πλέον τῶν 1.000 ἀρρώστων, πασχόντων ἐκ διαφόρων παθήσεων, προσῆλθον καὶ νέοι προσέρχονται καθημερινῶς καὶ ἐξετάζονται ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Ἰδρύματος τελείως δωρεάν.

Ἡ Αἰμοδοσία, ὅπως καὶ κάθε ἀλήθεια, ἢ καλλίτερα κάθε τι τὸ νέον, συνήντησε, καὶ ἀκόμη δύναται νὰ εἴπη κανεὶς συναντᾷ ἀντιξοότητος, καὶ ἰδίᾳ ἀντιζηλίας—ἂν δύναται νὰ λεχθῆ—ἐπαγγελματικὰς καὶ ἐχρησιάσθη ἄοκνος προσπάθεια τῆς Διευθύνσεως τοῦ Ἰδρύματος διὰ νὰ πεισθῆ τὸ Κοινὸν τῆς Μυτιλήνης, ὅτι ἡ ἀφαιμάξις εἶναι τελείως ἀκίνδυνος καὶ δὲν πρέπει νὰ θεωρῆται ἠρωϊσμός, ἀλλὰ ἐπιτέλεσις ἐνὸς ὕψηλοῦ καθήκοντος ἀνθρώπου πρὸς ἄνθρωπον. Ἀκόμη συνήντησεν οἰκονομικὰς δυσχερείας, ἀλλὰ εὐρισκόμεθα εἰς τὴν εὐχάριστον θέσιν νὰ γνωρίσωμεν Ὑμῖν, ὅτι καὶ οἱ δύο ἀνωτέρω παράγοντες ἐξουδετερώθησαν χάρις εις τὸ κῦρος τῆς Ὑψηλῆς προσωπικότητος Ὑμῶν ἀφ' ἐνὸς καὶ τῆς ὕλικῆς ἐνισχύσεως τῆς ὕπηρεσίας ὑφ' Ὑμῶν.

Μετὰ βαθυτάτου σεβασμοῦ

Ὁ Διευθυντῆς

τῆς Ὑπηρεσίας Αἰμοδοσίας Ε.Ε.Σ.

Ἰωάννης Τσελεπιδάκις

Ὅτι ὠνειρεύετο ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος, τὸ ἐπέτυχε. Ὁλόκληρον τὸ εἶναι του πλημμυρίζει ἀπὸ ἀγαλλίασιν τὴν στιγμὴν ποῦ ὁ Διευθυντῆς τοῦ Ἰδρύματος τοῦ ἀναφέρει τὴν κίνησιν τοῦ 24ώρου, τὴν διάσωσιν ἐνὸς ἀσθενοῦς, ποῦ ἐπετεύχθη χάρις εις τὴν γενομένην εἰς τοῦτον ἔγκαιρον μετάγγισιν. Τότε ἐρωτᾷ :

— Ἄλλως, θὰ ἀπέθνησκε ; Τί λέγει ἡ ἐπιστήμη ;

— Βεβαίως Σεβασμιώτατε, θὰ ἀπέθνησκε.

Τότε ὁ Δεσπότης λησμονεῖ ὄλας τὰς πικρίας, ποῦ ποτίζεται καθημερινῶς καὶ εὐλογεῖ τὸν Θεόν, ὁ ὁποῖος τὸν ἤξιωσε νὰ δημιουργήσῃ τοιαῦτα ἔργα !

ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΕΡΓΑ

ΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΛΕΣΒΟΥ

Ἡ ἱστορικὴ Λέσβος, ἡ κατ' ἐξοχὴν νῆσος τοῦ πνεύματος, ποῦ ἐξέθρεψε τὴν περίφημον ποιήτριαν Σαπφῶ καὶ σειρὰν ὀλόκληρον φημισμένων ἀνθρώπων τῶν γραμμάτων — παλαιότερων καὶ νεωτέρων — εἶχε περιέλθει ἐπὶ τουρκοκρατίας εἰς βαθύτατον πνευματικὸν σκότος. Ὁ βάρβαρος Ἀσιάτης κατακτητὴς εἶχε βυθίσει τὴν ὡραίαν νῆσον εἰς τὸν ἰδικὸν τοῦ πνευματικὸν μεσαίωνα.

Καὶ τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος, ὅμως, δὲν ἐδείχθη στοργικώτερον τοῦ Τουρκικοῦ. Ἐπὶ δέκα τρία ἔτη — ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς νήσου (1912 μέχρι τοῦ 1925, ὅτε ἔφθασεν εἰς τὴν Μυτιλήνην ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος) τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον οὐδὲ μίαν δραχμὴν διέθεσε ποτὲ ἀπὸ τὸν κρατικὸν προϋπολογισμὸν δι' ἔργα πολιτισμοῦ εἰς Μυτιλήνην ἀπὸ τὰ ὁποῖα τόσῃν εἶχεν ἀνάγκην καὶ ποῦ ἔπρεπε νὰ γίνουν, διὰ νὰ νοιώσῃ, ἐπὶ τέλους, ὁ λαὸς τῆς μαρτυρικῆς νήσου, τὴν στοργὴν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῆς μητρὸς Πατρίδος.

Δὲν ἔστερεῖτο, λοιπόν, μόνον φιλανθρωπικῶν Ἰδρυμάτων ἢ Μυτιλήνην πρὸ τῆς καθόδου τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, ἔστερεῖτο καὶ ἔργων πολιτισμοῦ, ποῦ συντελοῦν εἰς τὴν ἄνοδον τοῦ ἐκπολιτιστικοῦ ἐπιπέδου τοῦ λαοῦ καὶ συνεπῶς εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς ζωῆς του καὶ τὴν αὔξησιν τῆς εὐημερίας του.

Ποῖος ἔπταιξε ; Τὸ Κράτος ! Δὲν εἶναι ἔργον καὶ καθῆκον τοῦ πολίτου νὰ κτίζῃ Μουσεῖα ἢ Φυλακὰς. Εἶναι τῆς πολιτείας. Ἄλλ'

όταν ἡ πολιτεία ἐγκαταλείπη τὸν λαὸν χωρὶς στοιχειώδη, ἔστω, νοσηλευτικὴν περίθαλψιν καὶ οἱ πτωχοὶ ἀποθνήσκουν ἀπὸ ἔλλειψιν ἑνὸς φαρμάκου, δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ σκεφθῆ καὶ δι' ἐκπολιτιστικὰ ἔργα.

Αὐτὸ ἀκριβῶς συνέβαινε εἰς τὴν Μυτιλήνην, μέχρι τοῦ 1925. Ὅ,τι ἔγινε καὶ ὑπάρχει ἐκεῖ ὁφείλεται εἰς τὸ προοδευτικὸν πνεῦμα τοῦ λαοῦ τῆς καὶ εἰς τὸν φωτισμένον Ἱεράρχην τῆς.

Τὸ δημιουργικὸν δαιμόνιον τοῦ Μητροπολίτου Ἱακώβου εὗρηκε καὶ ἄλλο ἐκτεταμένον καὶ παρθένον πεδῖον δράσεως, διὰ νὰ ἐπι-

Τὸ Μουσεῖον Μυτιλήνης

χειρήσῃ τὰς τολμηροτέρας δημιουργίας.

Τὸ ἴδιον ἔγινεν εἰς τὴν Γαλλίαν] ἐπὶ Ναπολέοντος τοῦ Γ' μετὸν φοβερὸν βαρῶνον Ὁσμᾶν, ποὺ ἐπλούτισε τὴν Γαλλικὴν πρωτεύουσάν μετὰ τὰ ἀφθάστου ὠραιότητος ἐκπολιτιστικὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα καὶ ἐκεῖνον ἔκαμαν διάσημον καὶ τὸ Παρίσι ξακουστὸν ὡς «πόλιν τῶν Φώτων».

Νὰ παραλληλίσωμεν ἀπολύτως τὸ ἔργον τοῦ Μητροπολίτου Ἱακώβου πρὸς τὸ τοῦ βαρῶνου Ὁσμᾶν; Θὰ ἀδικήσωμεν τὸν Σεβασμιώτατον. Τὸ ἔργον τοῦ τελευταίου εἶναι σημαντικώτερον. Ὁ δαιμόνιος Γάλλος κατεσκεύασε ἔργα, ποὺ τέρπουν, ἀπλῶς, τὸν ἄνθρωπον, με

τὴν κομψότητα καὶ τὴν ὠραιότητά των, ἐνῶ ὁ Σεβασμιώτατος ἐδημιούργησεν ἔργα ποῦ ἀνακουφίζουν τὸν ἀνθρώπινον πόνον. Τὸ πρᾶγμα τεραστίως διαφέρει. "Ὁμως, ἡ ἰδίᾳ φλόγα, ποῦ ἐθέρμαινε τὴν καρδιὰν τοῦ βαρῶνου, διακαίει καὶ τὴν καρδιὰν τοῦ ἱστορικοῦ καὶ ἐνδόξου Ἱεράρχου. Τὸ ἴδιον δαιμόνιον, τὸ ἴδιον πάθος δημιουργίας. Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ οἱ δύο ἄνδρες ὁμοιάζουν, ὅπως δύο στα γόνες ὕδατος.

Καὶ εἰς τὸν ἐκπολιτιστικὸν τομέα, ὁ θαυμάσιος Μητροπολίτης Ἰάκωβος κατήρτισεν ὀλόκληρον πρόγραμμα ἐπιδιώξεων, ποῦ περιλάμβανε τὴν προστασίαν τῶν διεσπαρμένων τῆδε κάκεισε ἀρχαιοτήτων τῆς νήσου, τῶν ἐθνικῶν κειμηλίων καὶ μνημείων, τὸν Τουρισμόν, τὰς Φυλακὰς καὶ πολλὰ ἄλλα. Τὰ ἐπραγματοποίησεν ὅλα, μέχρι καὶ τοῦ τελευταίου!

Ἐπείγουσα ἦτο ἡ περίπτωσις τῆς περισυλλογῆς καὶ προστασίας τῶν Ἀρχαιοτήτων. Δὲν ἴδύνατο, ὅμως, νὰ γίνῃ λόγος περὶ ἀνεγέρσεως Μουσείου, πρὶν ἢ ὀλοκληρωθοῦν ἡ φιλανθρωπικὴ καὶ κοινωνικὴ πρόνοια. Ἐπρεπε νὰ φροντίσῃ πρῶτα διὰ τοὺς πτωχοὺς, ποῦ ἀπέθνησκον ἀπὸ τὴν πείναν καὶ τὰς ἀσθενείας, καὶ κατόπιν νὰ ἐνδιαφερθῇ διὰ τὰς ἀρχαιότητας καὶ τὰ λοιπὰ ἔργα.

Οὕτω καὶ ἔπραξε. Ἐν ἔτος μετὰ τὰ ἐγκαίνια τοῦ Β.Ι.Ν., τὸ 1936, ἔθετε τὰ θεμέλια τοῦ Μουσείου. Τὸ μεγαλοπρεπὲς κτίριον δὲν ἐστοίχισεν δραχμὴν εἰς τὴν κοινωνίαν τῆς Λέσβου, οὔτε καὶ εἰς τὸ Κράτος. Ἐγένετο ἐξ ὀλοκλήρου ἀπὸ ξένα χρήματα, τὰ ὁποῖα ἐξεῦρεν ὁ Ἱεράρχης ἀπὸ τοὺς Ἀμερικανούς!

Μίαν ἡμέραν πληροφορεῖται ὅτι οἱ Ἀμερικανοὶ ἀνεγείρουν, ἐξ ἰδίων, ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον εἰς Κόρινθον. Ἐρευνᾷ καὶ μανθάνει ὅτι ἡ ἐν Ἀθήναις Ἀμερικανικὴ Σχολὴ Κλασσικῶν Σπουδῶν, κτίζει Μουσεῖα εἰς διαφόρους πόλεις τῆς Ἑλλάδος, διὰ χρημάτων, ἅτινα ἀποστέλλονται ἀπὸ τὴν ἐν Βοστώνῃ ἔδραν τῆς Σχολῆς.

Αὐτὸ ἦτο ἀρκετὸν διὰ τὸν δαιμόνιον ἄνθρωπον. Τὸ Μουσεῖον Λέσβου θὰ ἀνεγείρετο ὅπωςδὴποτε, ἐφ' ὅσον ὑπῆρχεν αὐτὴ ἡ δυνατότης. Θὰ τὸ ἐπετύγχανεν, ὁ κόσμος καὶ ἂν ἐχαλοῦσε. Καὶ τὸ ἐπέτυχε!

Μεταβαίνει, λοιπόν, εἰς τὰς Ἀθήνας, συναντᾷ τὸν Διευθυντὴν τῆς Σχολῆς Κάρπεντερ, καὶ τοῦ ζητεῖ ν' ἀνεγείρῃ Μουσεῖον εἰς τὴν Μυτιλήνην, ἐνθα νὰ συγκεντρωθοῦν αἱ τῆδε κάκεισε διεσπαρμέναι ἀρχαιότητες τῆς νήσου. Πείθει, μὲ τὴν μεγαλυτέραν εὐκολίαν τὸν Ἀμερικανόν, ὁ ὁποῖος ἔκτοτε τὸν τιμᾷ μὲ τὴν φιλίαν του, νὰ εἰση-

γηθῆ εἰς τὴν Βοστώνην τὴν ἀνεγερσιν Μουσείου ἐν Μυτιλήνῃ καὶ ταχέως ἔχει τὴν εὐχάριστον εἶδησιν, ὅτι ἐνεκρίθη ὁ πρότασις.

Μεταβαίνει καὶ πάλιν εἰς Ἀθήνας καὶ ὑπογράφει τὴν σχετικὴν σύμβασιν, διὰ τῆς ὁποίας τοῦ ἀνετέθη ἡ ἐξεύρεσις τοῦ καταλλήλου κτιρίου, τὸ ὁποῖον, ἐπεσκευαζόμενον, θὰ ἐχρησιμοποιεῖτο ὡς Μουσεῖον. Ἐπιστρέψας εἰς Μυτιλήνην, καταλήγει εἰς τὴν ἀπόφασιν νὰ ἀγορασθῆ τὸ «Τσινὰρ Τζαμί», ἐκτιμηθὲν εἰς τὸ ποσὸν τὸ 120 Ὀμολογιῶν, ὡς ἀνταλλάξιμον. Ἡ ἀγοραπωλησία, ὅμως, τελικῶς δὲν ἐπραγματοποιήθη, ἐξαντληθέντων, ἐν τῷ μεταξύ, τῶν κεφαλαίων τῆς Ἀμερικανικῆς Σχολῆς καὶ λόγῳ τῆς μεσολαβησάσης μεταθέσεως τοῦ Διευθυντοῦ Κάρπεντεν ἐξ Ἀθηνῶν.

Ὁ Μητροπολίτης, ἐν τούτοις, δὲν ἀπελπίζεται, καὶ δὲν ἠσυχάζει. Ἐφ' ὅσον τοῦ ἔδωκαν τὴν ὑπόσχεσιν ἔπρεπε καὶ νὰ τὴν πραγματοποιήσουν. Ἐπισκέπτεται, λοιπόν, τὸν ἀντικαταστάτην τοῦ Κάρπεντεν κ. Στίγουελ καὶ τοῦ ζητᾷ νὰ ἐκπληρωθῆ ἢ ἐλευθέρως δοθεῖσα ὑπὸ τοῦ προκατόχου τοῦ ὑπόσχεσις.

Αἱ διαπραγματεύσεις ἐπανελήφθησαν, τώρα, ἐπὶ ἄλλης βάσεως: Νὰ ἀνεγερθῆ ἴδιον κτίριον Μουσείου, ἐπὶ οἰκοπέδου τὸ ὁποῖον θὰ παρεχωρεῖτο δωρεάν, τὴν δὲ ἐπίπλωσιν ν' ἀναλάβῃ τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον. Μέσα εἰς ἐλάχιστον χρόνον ἐπιτυγχάνει ἀπὸ τὸν Δῆμον Μυτιλήνης νὰ παραχωρήσῃ τὸ οἰκόπεδον καὶ ἔγκρισιν τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν ἐπίπλων τοῦ Μουσείου.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ποὺ ὑπεγράφη ἡ σχετικὴ σύμβασις μετὰ τοὺς Ἀμερικανούς, ἀρχίζουν ἄλλα βήματα διὰ τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον.

Μόλις ἐγνώσθη εἰς τὴν Μυτιλήνην ὅτι τὸ Μουσεῖον θὰ ἀνεγείρετο ἐπὶ οἰκοπέδου παρὰ τὴν πλατεῖαν τῆς «Ἐλευθερίας», τὸ ὁποῖον παρεχώρησεν ὁ Δῆμος, οἱ περὶ τὸν χῶρον τοῦτον κατοικοῦντες ἐσήκωσαν ὀλόκληρον ἐπανάστασιν καὶ ὕψωσαν ἐπὶ τῶν οἰκιῶν των μαύρας σημαίας, ἀξιοῦντες τὴν ματαίωσιν τοῦ ἔργου, διότι θὰ ἔχαναν τὸν βοσκότοπον ἔνθα ἔβοσκον τὰ ζῶα των!

Τὸν δὲ Μητροπολίτην Ἰάκωβον ὠνόμαζον «Ρασποῦτιν» καὶ «μαῦρον ἄνθρωπον». Ἐκεῖνος, ὅμως, ἀτάραχος καὶ ὀλύμπιος, συνέχιζε συνεργαζόμενος μετὰ τῶν Ἀμερικανῶν, οἱ ὁποῖοι ἔλεγον:

— Ἡ εἰς τὸ «Κιόσκι» θὰ ἀνεγερθῆ τὸ Μουσεῖον ἢ ἀποχωροῦμεν.

Οἱ περίοικοι, ὅταν ἐβεβαιώθησαν, ὅτι ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἦτο ἀνένδοτος καὶ δὲν θὰ ὑπεχώρει εἰς τὰς ἀδικαιολογήτους διαμαρτυρίας των, κατέφυγον εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, ζητοῦντες τὴν ἀκύρωσιν τῆς σχετικῆς πράξεως τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου, δι' ἧς παρεχωρήθη τὸ οἰκόπεδον.

Σπεύδει καὶ πάλιν εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ συναντᾷ τὸν φίλον του ἀείμνηστον Νικ. Κολυβᾶν, εἰσηγητὴν τῆς ὑποθέσεως καὶ εὕρισκεν τρόπον νὰ καθυστερήσῃ ἢ ἔκδοσις τῆς ἀποφάσεως μέχρις ὅτου στεγάσει τὸ Μουσεῖον, ὅποτε πλέον ἦτο ἀδύνατος ἢ καταστροφή τοῦ κτιρίου.

Ἔτσι ἔγινε τὸ Μουσεῖον Μυτιλήνης, τὸ λαμπρὸν αὐτὸ κτίριον ποὺ κοσμεῖ καὶ τιμᾷ τὴν Λεσβιακὴν πρωτεύουσαν. Χάρις, καὶ μόνον, εἰς τὸν θαυμάσιον Μητροπολίτην Ἰάκωβον!

Ἀλλὰ καὶ ὅταν ἐτελείωσεν ἡ οἰκοδομὴ καὶ τὸ Μουσεῖον παρεδόθη εἰς τὴν πόλιν, αἱ εἰρωνεῖαι δὲν ἐσταμάτησαν. Εὐρέθη ἐφημερίς ποὺ ἔγραφε :

«Καλὰ, τὸ Μουσεῖον ἔγινεν, ἀλλὰ, τί θὰ βάλῃ μέσα ὁ Δεσπότης ; Μήπως, τοὺς Μυτιληναίους ;».

Ἐκεῖνος, ὅμως, ἐγέμισε τὸ Μουσεῖον του μὲ ἀνυπολογίστου ἀξίας ἀρχαιολογικοὺς θησαυροὺς, μεταξὺ τῶν ὧν αἱ σπουδαῖαι ἀρχαιολογικαὶ συλλογαὶ τῶν Ἀποστόλου Σημαντήρη καὶ Ἀποστόλου Γρυμάνη καὶ τὰ ἐκ τῶν ἀνασκαφῶν τῆς Θέρμης καὶ Ἀντίσσης, ὑπὸ τῆς Ἀγγλίδος Ἀρχαιολόγου δ. Εὐρέθη εὐρεθέντα ἀγγεῖα αἰολικοῦ ρυθμοῦ.

Τὸ κτίριον τοῦ Μουσείου ἐστοίχισεν εἰς τοὺς Ἀμερικανοὺς περὶ τὰς 2.000.000 δραχμάς, ἡ δὲ ἐπίπλωσίς του εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Δημόσιον, περὶ τὰς 250.000.

Αἱ Φυλακαὶ Μυτιλήνης

Ἡ Λέσβος ἐστερεῖτο καὶ κτιρίου Φυλακῶν. Τὸ χρησιμοποιούμενον τρισάθλιον οἶκημα εἶχεν ἀνεγερθῆ ὑπὸ τῶν Τούρκων, αὐτὸ δὲ καὶ μόνον εἶναι ἀπκετὸν διὰ νὰ ἀντιληφθῆ ὁ ἀναγνώστης περὶ τίνος ἐπρόκειτο. Ἦτο, πράγματι, μία ἀνήλιος καὶ βρωμερὰ κατακόμβη ἐπὶ τοῦ τουρκικοῦ φρουρίου Μυτιλήνης, ἐνθα ἐσάπιζον τὰ θύματα τῆς τουρκικῆς θηριωδίας.

Τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος δὲν ἐπέφερε εἰς τὸ κτίριον τοῦτο τὴν ἐλαχίστην ἀλλαγὴν. Τὸ ἀφῆκεν ὅπως εἶχεν ἐπὶ τουρκοκρατίας!! Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος, συγκινηθεὶς ἀπὸ τὴν ἀθλιότητα τῶν φυλακῶν, ἐπιχείρησε πολλάκις νὰ κινήσῃ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Κέντρου, διὰ τὸ φοβερὸν αἶσχος ποὺ ἀπετέλουν αἱ φυλακαὶ Μυτιλήνης, ἀλλὰ ἡ ἀπάντησις πάντοτε ἦτο ἀρνητικὴ: Δὲν ὑπῆρχον χρήματα!!

Ἐν τούτοις, ἡ κατάστασις τῶν φυλακῶν δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ συνεχισθῆ ὡς εἶχε. Κάτι ἔπρεπε νὰ γίνῃ, τόσον διὰ τοὺς δυστυ-

χεις, πού μία κακή στιγμή τούς ἔκαμε νά ἀμαρτήσουν, ὅσον καί διὰ τὴν ἴδιαν τὴν πόλιν τῆς Μυτιλήνης. Τὸ αἴσχος τῶν φυλακῶν ἀπετέλει στίγμα εἰς τὸν πολιτισμὸν τῆς καὶ ἐντροπὴν εἰς τὴν κοινωνίαν τῆς.

Ἡ αὐτὴ κατέστασις ἐπεκράτει κάποτε καὶ εἰς τὸ Ναύπλιον, τὸ ὁποῖον ἐχρησιμοποιοῦν καὶ αὐτὸ ὡς φυλακὰς τὸ φρούριον τοῦ Ἄναπλιοῦ, τὸ φοβερὸν Παλαμήδι, τὸ ὁποῖον ἐπροξένησε φόβον καὶ τρόμον εἰς τοὺς Σουηδοὺς ἀρχαιολόγους, τοὺς ἐνεργοῦντας ἀνασκαφὰς εἰς τὴν Τίρυνθα. Κατηργήθη χάριν εἰς αὐτούς, ὅταν ἠπειλήσαν ὅτι θὰ διακόψουν τὰς ἀνασκαφὰς καὶ δὲν θὰ ἐπιστρέψουν πλέον εἰς μίαν χώραν, πού ἔχει τοιαῦτα κάτεργα!

Εἰς τὸ ἀναμορφωτικὸν τοῦ πρόγραμμα, ὁ Μητροπολίτης Πακῶβος συμπεριέλαβε καὶ τὴν ἀνάγερσιν κτιρίου νέων φυλακῶν, ἵνα τὸ κράτος ἠρνεῖτο νά πράξῃ τὸ καθῆκον του. Μέσα εἰς ὅλα τὰ ἄλλα, καὶ αἱ φυλακαί!

Ἐπὶ μακρὰ ἔτη οὐδέποτε ἡ σκέψις τοῦ αὐτοῦ ἔφυγε ἀπὸ τὸ μυαλό του. Νά κτίσῃ νέας φυλακὰς, ἀλλὰ μὲ ποῖα κεφάλαια; Ἐκεῖ ἦτο ὁ κόμβος· πῶς; Εὐρέθησαν, ὁμῶς, τὰ κεφάλαια πού ἔλειπον. Τὰ ἐξεῦρε μόνος του καὶ μόνος του ἔφερεν εἰς πέρας τὸ μέγα ἔργον.

Ἐπὶ ἦρχε τὸ κληροδοτήμα Α. Κατσακούλη ἐξ 8.000 εἰκοσοφράγκων ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἥμισυ θὰ διεδίθητο πρὸς ἀνάγερσιν Ὀρφανοτροφείου, φέροντος τὸ ὄνομα τοῦ δωρητοῦ—περὶ αὐτοῦ ἀνεφέραμεν εἰς προηγουμένας σελίδας τὸ δὲ ἕτερον ἥμισυ θὰ κατετίθητο εἰς Τράπεζαν καὶ ἐκ τῶν προσόδων του θὰ συνετηρεῖτο τὸ Ὀρφανοτροφεῖον. Τὸ τελευταῖον τοῦτο ἦτο ἀνέφικτον, δοθέντος ὅτι, λόγῳ τῶν ἐπεληθουσῶν μεταβολῶν εἰς τὰς εἰς χρυσὸν καταθέσεις, τὸ ὅλον κεφάλαιον μόλις ἀντεπροσώπευεν τὸ ποσὸν τῶν 2.400.000 δραχμῶν, τὸ ἥμισυ τοῦ ὁποίου δὲν ἦτο δυνατόν ν' ἀποφέρῃ προσόδους ἱκανὰς νά συνετηρήσουν τὸ Ὀρφανοτροφεῖον. Μόλις ἔφθανον τὰς 40.000 δραχμῶν ἑτησίως.

Μὲ ποῖα ὑλικά μέσα, λοιπόν, θὰ συνετηρεῖτο τὸ Ἴδρυμα; Ἴδου τί ἐβασάνιζε τὴν σκέψιν τοῦ Ἱεράρχου ἐπὶ πολλοὺς μῆνας. Καὶ μίαν εὐλογημένην ἡμέραν τὸ γόνιμον πνεῦμα του εὗρηκε τὴν σωστικὴν λύσιν, πού καὶ τὴν συντήρησιν τοῦ Ὀρφανοτροφείου ἐξησφάλιζε μονίμως, καὶ ἕνα διακαῆ πόθον του ἱκανοποιεῖ. Μὲ τὸ ὑπόλοιπον κεφάλαιον τοῦ Κληροδοτήματος Κατσακούλη ἐσκέφθη νά ἀνεγείρῃ τὰς φυλακὰς—τὸ ὄνειρόν του!

Ἀμέσως τίθεται εἰς ἐνέργειαν. Μεταβαίνει εἰς Ἀθήνας καὶ ἐπιτυγχάνει συμφωνίαν μετὰ τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης νά ἐνοικιάσῃ τὰς ἀνεγερθησομένας Φυλακὰς. Ἐξασφαλίζει τὸ οἰκόπεδον ἀπὸ δωρεάν τῶν Φ.Κ.Μ. καὶ βάζει ἐμπρὸς τὸ κτίριον ἐπὶ σχεδίου τῆς

άρμοδιας Διευθύνσεως τοῦ Ὑπουργείου Δικαιοσύνης. Κάποτε τὰ χρήματα ἐξαντλοῦνται, διότι μὲ τὸ κεφάλαιον τοῦ Κληροδοτήματος Κατσακούλη προχωρεῖ ὡς ἓνα σημεῖον τὸ κτίριον. Διὰ τὴν ἀποπεράτωσίν του συνάπτει τοκοχρεωλυτικὸν δάνειον ἀπὸ τὸ Ταμεῖον Παρακαταθηκῶν καὶ Δανείων, τὸ ὁποῖον ἐξωφλήθη ἀπὸ τὰ μισθώματα ποῦ κατέβαλε τὸ Ὑπουργεῖον Δικαιοσύνης, καὶ τὰ ὁποῖα ἀνήρχοντο εἰς 144.000 δρχ. ἔτησίως.

Ἔτσι, τὴν 18ην Μαρτίου 1939 τελεῖ τὰ ἐγκαίνια τοῦ κτιρίου τῶν φυλακῶν καὶ παραδίδει τὸ κτίριον τῶν φυλακῶν εἰς τὸν Εἰσαγγελέα Μυτιλήνης. Τὴν 20ὴν ἰδίου μηνὸς μετεφέρθησαν εἰς τὰς νέας φυλακὰς οἱ κρατούμενοι.

Τὰ ἐπίσημα ἐγκαίνια τῶν φυλακῶν ἔλαβον χώραν τὴν 14ην Μαΐου 1939, παρουσίᾳ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης Ἀγ. Ταμποπούλου, τῶν Ἀρχῶν καὶ τοῦ λαοῦ.

Ἀπὸ τὴν σχετικὴν ὁμιλίαν τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, παραθέτομεν τὸ ἀκόλουθον ἀπόσπασμα, ποῦ δεικνύει τὴν ἀπέραντον συμπόνοιάν του πρὸς τοὺς παραστρατημένους συνανθρώπους μας καὶ τὰς σκέψεις ἀπὸ τὰς ὁποίας ὠδηγήθη εἰς τὴν ἀνέγερσιν τῶν νέων φυλακῶν.

Εἰσερχόμενος εἰς τὰς φυλακὰς μας, κύριε Ὑπουργέ, ἀντικρύσατε τὴν εἰκόνα τοῦ Θεανθρώπου Σωτῆρος μὲ τὸ εὐαγγελικὸν ρητὸν «ἐν φυλακῇ ἤμην καὶ ἦλθετε πρὸς με». Πολὺ μεγάλο δίδαγμα διὰ τὴν χριστιανικὴν κοινωνίαν ἀποτελοῦν οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ Σωτῆρος μας. Ἡ Θεϊκὴ Του στοργὴ μέσα εἰς τὸ πλαίσιον τῆς ἀνθρωπίνης δυστυχίας, ποῦ ἔχει ἀνάγκη τῆς χριστιανικῆς συμπαθείας καὶ τῆς ἀνθρωπίνης συμπόνοιας καὶ ἀνακουφίσεως, συμπεριέλαβε καὶ τοὺς ἐν φυλακαῖς κρατούμενους. Καὶ αὐτὸ ὑπῆρξεν ἡ ἀφετηρία, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν ὠρμήθη ἡ ὑπὸ τὴν προεδρείαν ἡμῶν Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ κληροδοτήματος Ἀνδρέου Π. Κατσακούλη, ὅταν συνεσκέπτετο πῶς θὰ ἐπενδύσῃ ἐπωφελέστερον τὸ μικρὸν κεφάλαιον ποῦ ἀφῆκεν ὁ μακαρίτης, ἵνα ἐκ τῶν τόκων συντηρῆται τὸ ἀνεγειρόμενον Ὀρφανοτροφεῖον - Βρεφοκομεῖον Κατσακούλη.

Ἀπὸ τὴν ὁμιλίαν τοῦ Προέδρου τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου Μυτιλήνης Σ. Σακαλῆ, παραθέτομεν τὸ κάτωθι ἀπόσπασμα, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ νομικοῦ κόσμου τῆς Λεσβιακῆς πρωτεύουσας, ἀρμοδιώτερος ὄλων νὰ γνωρίζῃ τὴν σημασίαν τοῦ ἔργου, περιγράφει τὴν συμβολὴν τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου εἰς τὴν ἀνέγερσιν τῶν φυλακῶν.

Ὁ Ποιμενάρχης μας πρῶτος, ἐχόμενος στερρῶς πρὸς τὰς ἀρχὰς τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν ἀνωτέρω εἰρημένην διδασκαλίαν, ὑπόδειγμα ἀγά-

πης πραγματικῆς πρὸς τὸν πλησίον, ἀληθινοῦ πόνου πρὸς τὸν πτωχόν, ἀληθινοῦ ἐνδιαφέροντος πρὸς τὸν πονοῦντα, πρὸς τὸν ἀλγοῦντα ψυχικῶς, ὁ ἄφθαστος εἰς ἀδάμαστον καὶ ἀνίκητον δραστηριότητα καὶ ἀποφασιστικότητα, χειρισθεὶς μὲ μεγάλην σκοπιμότητα τὸ κληροδότημα τοῦ ἀειμνήστου καὶ μεγάλου εὐεργέτου τῆς πόλεώς μας Ἀνδρέου Κατσακούλη, ἐμερίμνησε καὶ διὰ τὴν ἵδρυσιν τῶν Ποινικῶν τούτων Φυλακῶν, τῶν ὁποίων σήμερον τελοῦμεν τὰ ἐγκαίνια, καὶ κατέβαλε πᾶσαν ἐπιμέλειαν καὶ προσπάθειαν ὄχι μόνον διὰ τὴν καλλιτέρευσιν τῆς διαμονῆς τῶν καταδίκων ἐν αὐταῖς, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἠθικὴν βελτίωσιν αὐτῶν καὶ μόρφωσιν αὐτῶν μὲ ἰδέας καθαρῶς χριστιανικὰς, ὥστε, ἐξερχόμενοι ἐκ τῶν φυλακῶν οἱ κατάδικοι, νὰ εἶναι τίμιοι ἄνθρωποι καὶ ἐφωτισμένοι καὶ προητοιμασμένοι πρὸς ἀποφυγὴν ἄλλης ἀξιοποίνου πράξεως.

Ἐὰν ἀναλογισθῶμεν πρὸς στιγμὴν τὴν κατάστασιν τῶν ἕως τῆς χθὲς Φυλακῶν τοῦ Φρουρίου, θὰ αἰσθανθῶμεν ἐπιτακτικὸν τὸ αἶσθημα τῆς εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν Σεβασμιώτατον.

Δὲν νομίζω ὅτι χρειάζονται ἰδικὰ μας σχόλια περαιτέρω.

ΒΥΖΑΝΤΙΝΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΚΑΙ ΙΕΡΑ ΚΕΙΜΗΛΙΑ

Εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου πρὸς τὰς ἀρχαιότητας καὶ τὰ ἄλλα μνημεῖα τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς ἱστορίας μας, ὀφείλεται ἡ διάσωσις καὶ προστασία τῶν Βυζαντινῶν μνημείων καὶ Ἱερῶν Κειμηλίων, (Εἰκόνων, Σκευῶν, Ἀμφίων κ.λ.π.), ἐνὸς πραγματικοῦ ἐθνικοῦ θησαυροῦ, ὅστις εὕρισκετο, πρὸ αὐτοῦ, διεσπαρμένος καὶ ἀπροστατευτός ἀπὸ τὴν φθοράν, εἰς τοὺς Ναοὺς καὶ τὰς ἰδιωτικὰς οἰκίας τῆς νήσου.

Πολὺ ἐκουράσθη ὁ θαυμάσιος Ἕλληνας, μὲ τὸ ἔντονον αἶσθημα τοῦ χρέους πρὸς τὸν τόπον του, διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν περισυλλογὴν καὶ προφύλαξιν τῶν σπουδαίων τούτων ἐθνικῶν κειμηλίων Ἐχρειάσθη—ὅπως μοῦ εἶπε— νὰ λάβῃ αὐστηρότατα μέτρα ἐναντίον καὶ ἐπιτροπειῶν, ἀκόμη, τῶν Ναῶν, διὰ νὰ συμμορφωθοῦν πρὸς τὰς ἐντολάς του.

Τὰς πλέον ἀξιολόγους Βυζαντινὰς εἰκόνας, χρονολογουμένας ἀπὸ τοῦ ΙΕ΄ καὶ ΙΘ΄ αἰῶνος, συνεκέντρωσε εἰς τὸ Ναῦδριον τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου, ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ Β.Ι.Ν., ταύτας δὲ ἐκαθάρισε καὶ ἐπανέφερεν εἰς τὴν πρώτην κατάστασιν ὃ ὑπ' αὐτοῦ μετακληθεὶς ἐξ Ἀθηνῶν συστάσει τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Βυζαντινοῦ Μουσείου Γ. Σωτηρίου εἰδικὸς τεχνίτης Ρώσος Βασιλ. Ρουχτσέβσκυ.

Εἰς τὸν Μητροπολίτην Ἰακώβον ὀφείλεται, ἐπίσης, ἡ ἀποκάλυ-

ψις τῆς ἀρχαιοτάτης εἰκόνας τῆς Θεοτόκου Ἀγιάσου, ἡ ὁποία εὔρεθη ἐνσφηνωμένη ὀπισθεν τῆς γνωστῆς εἰκόνας ἐντὸς τοῦ πλαισίου—κιβωτίου ταύτης.

Ἡ πολύτιμος αὕτη εἰκὼν τῆς Θεοτόκου, ἐπεσκευάσθη, κατὰ τὸν ἀρμόζοντα εἰς τὰ ἀρχαῖα εἰκονογραφικὰ κειμήλια τρόπον, ὑπὸ τοῦ Ρώσου Ρουχτσέβσκυ, καὶ ἐξετέθη εἷτα εἰς λαϊκὸν προσκύνημα, ἀφοῦ ἐξησφαλίσθη βεβαίως ἡ διαφύλαξις της ἀπὸ ἐνδεχομένης εἰς τὸ μέλλον φθορᾶς.

Εἰς τὸ ἐνδιαφέρον, ὡσαύτως, τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, ὀφείλεται ἡ ἀνασκαφὴ τῶν περιφήμων Βασιλικῶν τῶν Ἀργάλων καὶ τῶν Καθολικῶν τῶν Βυζαντινῶν Μονῶν τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου τοῦ Ἀσσοῦ, καὶ τοῦ Βυζαντινοῦ Ναοῦ τῶν Καραμειῶν, ὡς καὶ πλείστων ἄλλων παλαιοχριστιανικῶν Βυζαντινῶν μνημείων, πρὸς πληρεστέραν διαφώτισιν τῆς ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας Λέσβου, εἰς τὴν ὁποίαν μεγάλως συμβάλλει, ὡς εἶδομεν, τὸ ἀπὸ εἰκοσάπενταετίας καὶ πλέον ἐκδιδόμενον, προνοία τοῦ Σεβασμιωτάτου, μηνιαῖον περιοδικὸν «Ὁ Ποιμὴν».

Οὔτε καὶ τὸν τομέα αὐτὸν ἀφήκεν ἀκάλυπτον ἡ δημιουργικὴ πνοὴ καὶ ἡ στοργὴ τοῦ Ἰακώβου πρὸς τὸν τόπον τοῦ ὁποίου τὴν ποιμαντορίαν τοῦ ἐνεπιστεύθη ἡ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ, καὶ τὸν ὁποῖον ἠγάπησε βαθύτερον καὶ αὐτῆς ταύτης τῆς γενετείρας του.

ΛΕΣΒΙΑΚΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ

Ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος εἶναι σήμερον ἡλικίας ὀγδοήκοντα περίπου ἐτῶν. Εἶναι γέρων, πλέον, καὶ θὰ ἔπρεπε, φυσικά, νὰ εἶχεν ἀποσυρθῆ ἐν μέρει τοῦ ἐνεργοῦ δημοσίου βίου, ἢ, ἐπὶ τέλους, νὰ εἶχε καμφθῆ αὐτὸ τὸ «κοχλάζον ἠφαιστειον» δραστηριότητος, ποῦ βράζει μέσα του καὶ τὸ ὁποῖον ἀενάως δρᾷ καὶ παράγει εὐλογημένους καρπούς, ἐπὶ ὀλόκληρον τριακονταετίαν.

Συμβαίνει τὸ ἀντίθετον. Εἶναι καὶ σήμερον ἀεικίνητος καὶ ἐργάζεται καὶ μοχθεῖ, ὅπως τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ἡ κοσμογονία, ποῦ ἐπέτελεσεν εἰς τὴν Μυτιλήνην, εὔρισκετο ἐν τῇ ὑψίστῃ ἀκμῇ της.

Μὲ ποῖα νέα ἔργα νομίζετε ὅτι ἀσχολεῖται σήμερον ὁ πολὺς καὶ σεπτὸς Ἱεράρχης; Ἐνδιαφέρεται νὰ ἰδρύσῃ Τουριστικὸν Ξενοδοχεῖον εἰς Μυτιλήνην, στερουμένην τοιούτου. Εἶναι Ἰδρυτὴς καὶ Πρόεδρος τοῦ κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος συσταθέντος «Λεσβιακοῦ Τουριστικοῦ Ὄργανισμοῦ», ὅστις ἔχει ὡς σκοπὸν τὴν ἀνέγερσιν τοῦ Ξενοδοχείου! Ἢμπορεῖτε νὰ σκεφθεῖτε τοιοῦτον τι;

Μόνον τὸ ἔργον τοῦτο ἔλειπεν ἀπὸ τὴν Μυτιλήνην. Θὰ τὸ οἰκο-

δομήση και αυτό—τό ήρχισεν ήδη. Διότι με την ιδικήν του δημιουργικήν πνοήν, ή προσπάθεια έχει προχωρήσει πολύ πέραν από τὰ σχέδια και τὰς συζητήσεις. Ίδρύθη τὸν Ἰούνιον τοῦ 1955 ἡ Τουριστικὴ Ἑταιρία Λέσβου Α.Ε. και κατετέθησαν τὰ πρῶτα κεφάλαια. Ἐννοεῖται, ὅτι πρῶτος και καλύτερος καταθέτης ὑπῆρξεν ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος. Οὕτω πράττει πάντοτε, δίδων πρῶτος τὸ καλὸ παράδειγμα.

Ἡ Λέσβος, ὅπως ἀποφαίνονται οἱ εἰδικοί, ἔχει ἄπειρα «ἀξιοποιήσιμα τουριστικὰ κεφάλαια». Διαθέτει ἀσυγκρίτους φυσικὰς καλλονάς, ἱαματικὰς πηγὰς ἐφαμίλλους τῶν περιφημοτέρων εὐρωπαϊκῶν, ἀρχαιολογικοὺς θησαυροὺς, ἱστορίαν και ἱστορικὰ κειμήλια, λαϊκὴν τέχνην, ἀκρογιάλια μοναδικὰ διὰ πλάζ, πλούσιον κονίγι και πρὸ ὀλίγου χρόνου, τὸ περίφημον δάσος τῶν ἀπολιθωμένων δένδρων, ποὺ ἐκίνησεν και' αὐτὰς τὸ παγκόσμιον ἐνδιαφέρον.

Ἄλλ' ἡ τουριστικὴ κίνησις τῆς Λέσβου ἐλάχιστα ἀπέχει τοῦ μηδενός, ὅπως ἀναφέρεται εἰς τὴν προκήρυξιν τοῦ Ὄργανισμοῦ. Διότι δὲν διαθέτει εὐπρεπῆ, ἄνετον και πολιτισμένην στέγην διὰ τοὺς τουρίστας. Εἰς τὴν Μυτιλήνην ὑπάρχουν δύο μόνον ξενοδοχεῖα με σύγχρονα μέσα—τὸ «Αἰγαῖον» και τὸ «Rex»—ἀλλὰ δὲν ἐπαρκοῦν διὰ μεγάλην τουριστικὴν κίνησιν.

Ἡ Μυτιλήνη, συνεπῶς, ἔχει ἄμεσον ἀνάγκην ἐνὸς μεγάλου τουριστικοῦ ξενοδοχείου, διὰ νὰ ἀναπτύξη τὸν πλούσιον, πράγματι, τουρισμόν της. Παράλληλως χρειάζεται δρόμους διότι στερεῖται και αὐτῶν...

Ὁ θαυμάσιος Μητροπολίτης Ἰάκωβος—θαυμάσιος, τῷ ὄντι, Ἕλλην και ἄνθρωπος—ἐνεπνεύσθη τὴν ἰδέαν τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ ξενοδοχείου και ἀνέλαβε νὰ τὴν πραγματοποιήσῃ.

Περιστοιχούμενος ἀπὸ λαμπροὺς συνεργάτας, ἀγαπῶντας βαθύτατα τὴν νῆσον των και ἰδίᾳ ὑπὸ τῆς τριάδος τῶν κ. κ. Κόρακα και Π. Σκοπελίτη και τῆς δ/δος Νέλλης Κουρτζῆ, ποὺ κινοῦνται εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν, ἐπροχώρησεν τόσο, ὥστε «τὸ ὄνειρο, πού, πρὶν λίγες ἀκόμα μέρες, φαινόταν πῶς δὲν ἦταν δυνατόν νὰ γίνῃ πραγματικότης—γράφει ἡ τελευταία προκήρυξις τοῦ Ὄργανισμοῦ—πλησιάζει σήμερα με γοργὰ και σταθερὰ βήματα στὴν πραγμάτωσή του. Λίγη ἀκόμη προσπάθεια και θὰ ἀκουσθεῖ ὁ χαρμόσυνος ἦχος τῆς σκαπάνης, ποὺ θὰ ἀνοίγει τὰ θεμέλια τοῦ ἔργου».

Αὐτὸ σημαίνει ὅτι συγκεντρώθησαν ἤδη τὰ πρῶτα ἀξιόλογα κεφάλαια. Ἡ ἔκκλησις τῶν ἱδρυτῶν πρὸς τὸν Λεσβιακὸν λαόν, διὰ τὴν ἔγγραφὴν του εἰς τὰς μετοχὰς τῆς Ἑταιρίας, φέρουσα τὴν ὑπο-

γραφὴν τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, ἐνέπνευσε τὴν ἀπαραίτητον ἐμπιστοσύνην τοῦ κοινοῦ πρὸς τὸ νέον ἔργον.

Ὁ κόσμος εἰς τὴν Μυτιλήνην συνήθισε πλέον νὰ θεωρῇ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ σεπτοῦ Ἱεράρχου ὡς ἀκλόνητον ἐγγύησιν πραγματοποιήσεως κάθε ἔργου ποῦ ἀνέλαβε. Ἔτσι καὶ τώρα. Αἱ μετοχαὶ τῆς Ἑταιρίας ὑπερκαλύπτονται ἐντὸς ὀλίγου. Πλούσιοι καὶ πτωχοὶ εἰς τὴν Μυτιλήνην ζητοῦν νὰ ἀγοράσουν μετοχάς, διότι γνωρίζουν ὅτι, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ γενικὸν ὄφελος ποῦ θὰ ἔχη ἡ πόλις των, θὰ ὠφεληθοῦν καὶ οἱ ἴδιοι. Τὰ κέρδη οἰωνίζονται μεγάλα.

Καὶ ἰδοὺ πῶς ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος γίνεται καὶ πάλιν παράγων ὑλικῆς εὐημερίας διὰ τὸ ποίμνιόν του, διὰ τῆς ἀξιοποιήσεως τῶν τουριστικῶν δεδομένων τῆς Λέσβου, εὐημερίας, ποῦ ἐπεκτείνεται εἰς ὅλας τὰς τάξεις τοῦ λαοῦ της.

Μὲ αὐτὸ τὸ ἔργον κλείνει ἡ Δημιουργία τῆς Μυτιλήνης. Ἔχω δὲ τὴν γνώμην, ὅτι δὲν ἔμεινε πλέον τίποτε σημαντικὸν διὰ νὰ γίνῃ εἰς τὴν εὐτυχῇ αὐτὴν περιοχὴν τῆς Πατρίδος μας.

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

ΕΛΛΗΝΟ-ΙΤΑΛΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ- ΚΑΤΟΧΗ - ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΙΣ

«Μετὰ τὴν ἐπικράτησιν τῶν Ἀρχῶν τῆς Χριστιανικῆς Ἠθικῆς καὶ τὴν προϊούσαν μὀρφωσιν, εἶχεν ἐκλείψει ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας τὸ δημαγωγικὸν καὶ συκοφαντικὸν πνεῖμα, τὸ ὁποῖον ἔπεισε τοὺς Ἀρχαίους Δικαστὰς ν' ἀποφανθῶσιν ὅτι ὁ Σωκράτης ἔδει νὰ πῆ τὸ κώνιον, ὁ δίκαιος Ἀριστείδης νὰ ἐξορισθῆ εἰς Αἴγιναν καὶ νὰ καταδικασθῶσιν εἰς θάνατον οἱ δέκα νικηταὶ ναύαρχοι τῆς ἐν Ἀργινοῦσαις ναυμαχίας.

Ἄτυχῶς, τὰ ἀποτροπιαστικὰ αὐτὰ φαινόμενα τῆς δημαγωγικῆς κακότητος ἐνεφανίσθησαν πάνοπλα ἐν τῇ διεξαχθείσῃ δίκῃ, μὲ ἀντικειμενικὸν σκοπὸν τὴν λυσσαλέαν κατασυκοφάντησιν ἐνὸς πολυτίμου κεφαλαίου τοῦ ἔθνους μας, τοῦ Μητροπολίτου Μυτιλήνης κ. Ἰακώβου.

Ἐκπόσασμα ἀπὸ τὸ ὑποβληθὲν τὴν 24ην Ἰανουαρίου 1952 γράμμα τῶν ἐν Ἀθήναις Ἐθνικοθρησκευτικῶν Ὄργανώσεων τῶν Συρναίων, πρὸς τὴν Ἱεράν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

ΕΛΛΗΝΟΤΤΑΚΟΙ ΠΟΛΕΜΟΙ
ΚΑΤΟΧΗ - ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

ΕΛΛΗΝΟ-ΙΤΑΛΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

Δέν εἶναι καθόλου ὑπερβολή νά εἴπωμεν ὅτι τήν ἰδίαν στιγμήν καθ' ἣν ὁ ἐκφωνητής τοῦ Ραδιοσταθμοῦ Ἀθηνῶν ἀνήγγελε τήν κήρυξιν τοῦ Ἑλληνο-ἰταλικοῦ πολέμου, ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος ἐτέθη ἀμέσως ἐπί τῷ ἔργῳ τῆς ἠθικῆς καί ὑλικῆς ἐνισχύσεως τοῦ ἀγῶνος. Ὁλόκληρος ἡ σκέψις τοῦ θαυμασίου Ἑλληνοῦ ἀφιερῶθη εἰς τὸ πῶς θά φανῆ χρήσιμος εἰς τήν Πατρίδα κατὰ τὰς σκληράς ἐκεῖνας στιγμὰς καθ' ἃς ἐκρίνετο ἡ ἀνεξαρτησία τῆς Ἑλλάδος.

Ἀεικίνητος, ἀκατάβλητος, πότε μέ τόν Σταυρόν καί πότε μέ τὸ φραγγέλιον, ἠγωνίζετο ἡμέραν καί νύκτα, διὰ νά προσφέρῃ τήν μεγαλύτεραν δυνατὴν ἐνίσχυσιν καί βοήθειαν εἰς τὰς οἰκογενείας τῶν Λεσβίων πολεμιστῶν καί εἰς αὐτούς τοὺς ἰδίους.

Ὑπὸ τὴν ἐνεργὸν ἡγεσίαν του ἐκινητοποιήθη εἰς ὄργανισμὸν δραστηριότητος ὁ Κληρὸς καί ὁ Ὀργανισμὸς τῆς Μητροπόλεως, πρὸς πραγμάτωσιν τοῦ εὐρέως προγράμματός του ἐνίσχύσεως τοῦ μετώπου. Φωτιᾶς λῆς καί ἔβγαιναν ἀπὸ τὰ μάτια του ὁσάκις συνήντα ἀδράνειαν ἢ ἀδιαφορίαν εἰς τοὺς περὶ αὐτόν. Ὅλοι, χωρὶς ἐξαιρέσειν, ὄφειλον νά ἐργάζωνται καί νά προσφέρουν τὰς ὑπηρεσίας των εἰς τὸ ἀγωνιζόμενον Ἔθνος.

Μέ τὴν ὑπ' ἀριθ. 2248 τῆς 31ης Ὀκτωβρίου 1940 ἐγκύκλιον του πρὸς τὸν Κληρὸν τῆς Ἐπαρχίας του, ἐπέβαλεν εἰς τοὺς ἱερεῖς νά εὐρίσκωνται καθημερινῶς κοντὰ εἰς τὸν πληθυσμὸν, διὰ «νά ἐνισχύουν τὸ πατριωτικὸν συναίσθημα τοῦ λαοῦ, καί διὰ τῶν συμβουλῶν των νά ἐμπνέουν θάρρος καί πίστιν ἐπὶ τὴν νικηφόρον ἔκβασιν τοῦ ἀγῶνος, ὑπομονὴν καί καρτερίαν εἰς τὰς θλίψεις, εἰς τρόπον ὥστε τὸ ἠθικὸν φρόνημα τοῦ λαοῦ νά διατηρηθῇ ἀκμαῖον, ὅσονδῆποτε καὶ ἂν εἶναι τὸ μέγεθος τῶν δεινῶν τοῦ πολέμου».

Πράγματι, ἐπὶ ἕξ πλήρεις μῆνας, ὅσον διήρκεσεν ὁ ἱερὸς ἐκεῖνος ἀγὼν, ἕνας πρωτοφανὴς ὄργανισμὸς θρησκευτικῆς καί ἐθνικῆς

δράσεως ἐπραγματοποιήθη ἀπὸ τὸν Κλήρον τῆς Μητροπόλεως μέσα εἰς τὰς λαϊκὰς τάξεις, μὲ τὸν φωτισμένον Ἱεράρχην ἀρχηγὸν καὶ ὀδηγὸν καὶ τὸν θαυμάσιον Πρωτοσύγγελλον του, νῦν Μητροπολίτην Σισανίου κ. Ἰάκωβον, πολῦτιμον βοηθόν.

Ὁ ἱερεὺς ἐκινεῖτο, καθ' ὄλην τὴν ἡμέραν, ἀπὸ οἰκογενείας εἰς οἰκογένειαν, παρέχων τὰς ὑπηρεσίας του εἰς τὰς ἀπροστατεύτους οἰκογενείας τῶν μαχομένων στρατιωτῶν καὶ τὴν παρηγορίαν τῆς Ἐκκλησίας.

Καθημεριναὶ ὀμιλῆαι καὶ διαλέξεις πατριωτικοῦ περιεχομένου ἐδίδοντο ἐν Μυτιλήνῃ καὶ εἰς ὄλα τὰ ἄλλα κέντρα τῆς Ἐπαρχίας, εἰδικὰ δὲ φυλλάδια ἐξετυπώθησαν διὰ τοὺς Λεσβίους πολεμιστάς, ὅπως τὸ «Προσευχητᾶριον τοῦ Ἀγῶνος», τὸ ὁποῖον ἀπεστάλη εἰς τοὺς στρατιώτας ὁμοῦ μὲ τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολὴν τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου :

*Αριθ. Πρωτ. 746

Ἐν Μυτιλήνῃ τῇ 25ῃ Μαρτίου 1941

Πρὸς

Τὰ μαχόμενα ἀγαπητὰ πνευματικά μας τέκνα
Εἰς τὸ Μέτωπον

Πρὸς σᾶς, τοὺς γενναίους ὑπερασπιστάς τῶν ἱερῶν τῆς Πίστεως καὶ τῆς Πατρίδος, ἔχομεν παντοτε ἐστραμμένην τὴν σκέψιν μὲ πατρικὴν στοργὴν καὶ ὑπερηφάνειαν, ἀκατάπαυστοι δὲ εἶναι αἱ πρὸς τὸν Κύριον τῶν Δυνάμεων δεήσεις μας ὑπὲρ τῆς ὑγείας καὶ ἐνδυναμώσεώς σας, καὶ ὑπὲρ τῆς ταχείας καὶ αἰσίας καὶ νικηφόρου ἐπανόδου εἰς τὰς ἐστίαις σας. Αἱ εὐχαὶ μας σᾶς συνοδεύουν εἰς τὸν ἱερὸν καὶ δίκαιον ἀγῶνα, τὸν ὁποῖον σᾶς ἐνεπιστεύθη ἡ Πατρίς, ἡ πίστις δὲ καὶ ἡ εὐσεβεία σας διὰ τὰς πολλαπλᾶς ἐκδηλώσεις, τὰς ὁποίας μὲ χαρὰν καὶ ἱκανοποίησιν καθημερινῶς πληροφοροῦμεθα, ἀποτελεῖ ἐγγύησιν ἀσφαλῆ διὰ τὴν εὐορκον καὶ ἀποτελεσματικὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τὴν Πατρίδα χρέους σας.

Ἀπὸ τὸ σεπτὸν Παλλεσβιακὸν Προσκύνημα τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, ὅπου καθημεριναὶ ἀναπέμπονται ὑπὲρ ὑμῶν δεήσεις καὶ πρὸς τὸ ὁποῖον μὲ τόσῃν εὐλάβειαν καὶ ἀγάπῃν στρέφετε νοῦν καὶ καρδίαν μέσα εἰς τοὺς καπνοὺς καὶ τοὺς κινδύνους τῆς μάχης, σᾶς στέλλομεν τὸ μικρὸν αὐτὸ Προσευχητᾶριον. Περιέχει τὸν Ἀκάθιστον Ὑμνον, τοὺς γλυκυτάτους Χαιρετισμοὺς τῆς Παναγίας, τῆς Ὑπερμάχου Στρατηγοῦ σας, τοὺς ὁποίους ἐπὶ δεκατέσσαρας αἰῶνας τώρα ψάλλει μὲ ἰδιαιτέραν εὐλάβειαν τὸ Ἔθνος μας, διὰ νὰ ἐκδηλώσῃ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην του πρὸς τὴν Προστάτιδά μας Παναγίαν. Προσετέθησαν δὲ κατ' ἐντολὴν μας καὶ μερικαὶ ἐπεξηγηματικαὶ σημειώσεις ὑπὸ τοῦ ἱερατικοῦ προΐσταμένου τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνηματος Αἰδεσιμωτ. Πρωτοπρεσβυτέρου κ. Ἐμμ. Γ. Μυτιληναίου, διὰ νὰ γίνῃ κατὰ τὸ δυνατὸν ἀντιληπτὸν εἰς ὄλους σας τὸ ἱερὸν αὐτὸ ποίημα, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ κειμήλιον πολῦτιμον τῆς ἐθνικῆς μας ἐνότητος καὶ τῆς εὐσεβείας τῶν ἐνδόξων προγόνων

μας, καὶ πρέπει νὰ εἶναι τὸ παντοτεινὸν ἀνάγνωσμα κάθε χριστιανοῦ καὶ παντὸς στρατιώτου, πρὸ πάντων εἰς τὰς ἐξαιρετικὰς αὐτὰς περιστάσεις τοῦ Ἔθνους.

Ἡ δὲ δύναμις τοῦ Κυρίου διὰ τῶν πρεσβειῶν τῆς Παναγίας Αὐτοῦ Μητρὸς μετὰ τῶν ἡμετέρων εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν νὰ εἶναι μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

Εὐχέτης πρὸς Θεὸν
† Ὁ Μυτιλήνης ΙΑΚΩΒΟΣ

Βαθύτατα συγκινητικὴ ὑπῆρξεν ἡ ὑπὸ τοῦ Πρωτοσυγγέλου κ. Ἰακώβου τελεσθεῖσα Θεία Λειτουργία, κατὰ τὴν 18ην Φεβρουαρίου 1941, δευτέραν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Βυζαντινοῦ, ἐπὶ τῆς Ἱερᾶς Λάρνακος τοῦ Ἁγίου, χρησιμοποιηθείσης ὡς Θυσιαστηρίου, καθ' ἣν τὸ πολυπληθὲς ἐκκλησίασμα ἐγονυπέτησε καὶ προσηυχήθη ὑπὲρ τῆς νίκης τοῦ Ἔθνους καὶ τῆς αἰσίας ἐπιστροφῆς τῶν προσφιλῶν προσώπων εἰς τὰς οἰκογενεῖας των.

Ἐπὶ τῇ ἀπελευθερώσει τῶν ἐλληνικῶν πόλεων τῆς Β. Ἠπείρου, τῆς Κορυτσᾶς, τοῦ Ἀργυροκάστρου, τῆς Πρεμετῆς, τῆς Μοσχοπόλεως, τῶν Ἁγίων Τεσσαράκοντα, τῆς Χειμάρρας, καὶ ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῶν ἐθνικῶν ἑορτῶν τῆς 8ης Νοεμβρίου (ἐπέτειος ἀπελευθερώσεως τῆς Λέσβου) καὶ τῆς 25ης Μαρτίου, ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος ἐτέλεσε πανδήμους δοξολογίας, ἐν ἐξάλλῳ ἐνθουσιασμῷ τοῦ λαοῦ, με καρδίαν δὲ πάλλουσαν ἀπὸ πατριωτισμὸν καὶ πίστιν πρὸς τὰ δίκαια τοῦ Ἔθνους, ἐξῆρε εἰς ὁμιλίαν τοῦ τὰς νίκας τοῦ Ἐθνικοῦ στρατοῦ.

Τίποτε δὲν παρέλειψεν ἡ πατριωτικὴ σκέψις του ἐξ ὧν θὰ ἐβοήθουν τὸν ἀγῶνα τοῦ Ἔθνους. Ἐπὶ ἕξ μῆνας ἠγωνίζετο εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν τῆς μάχης τῶν μετόπισθεν, πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ Μετώπου.

Δὲν ἠρκέσθη, φυσικά, ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος, ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ του ἐνισχύσεως τοῦ μαχομένου Ἔθνους, εἰς ἀπλὴν διαφωτιστικὴν ἐργασίαν καὶ εἰς μόνην τὴν παροχὴν ἠθικῆς συνδρομῆς. Ἡ προσπάθειά του ἐπεξετάθη καὶ εἰς ἔργα καὶ πράξεις πλέον οὐσιαστικῆς βοήθειας, εἰς τὴν ὑλικὴν ἐνίσχυσιν τῆς πολεμικῆς προσπάθειας τοῦ Ἔθνους.

Μεταξὺ τῶν πολλῶν μέτρων ποὺ ἔλαβε τότε ἦτο καὶ ἡ συγκρότησις εἰδικῶν ἐπιτροπῶν εἰς ὅλας τὰς Κοινότητες τῆς Ἐπαρχίας του, με ἐπὶ κεφαλῆς τοὺς ἐφημερίους, οἱ ὅποιοι εἰργάσθησαν με ἔνθεον ζῆλον, διὰ νὰ συμπάριστανται εἰς ὅλας τὰς ἀνάγκας των τὰς ἀπόρους οἰκογενεῖας τῶν στρατιωτῶν, διὰ νὰ συλλέγουν μάλλινα σκε-

πάσματα και άλλα χρήσιμα είδη, τῶν ὁποίων τόσην ἀνάγκην εἶχεν ὁ μαχόμενος Ἐθνικός στρατός.

Διὰ νὰ προκαλέσῃ δὲ ἀκόμη περισσότερον τὸ ἐνδιαφέρον τῶν γυναικῶν καὶ νεανίδων τῶν χωρίων ὑπὲρ τῆς κοινῆς τοῦ Ἔθνους προσπαθείας, μετέβαλε τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς εἰς ἐργαστήρια πλεκτικῆς, ἔνθα προσήρχοντο καθημερινῶς καὶ ἔπλεκον φιλοπάτριδες γυναῖκες καὶ νεάνιδες διάφορα μάλλινα εἶδη — πουλόβερ, φανέλλες, γάντια, κάλτσες, κασκὸλ κλπ. Σημαντικώταται ποσότητες τοιούτων χρησιμωτάτων εἰδῶν ἀπεστάλησαν εἰς τὸ μέτωπον ἀπὸ τὴν Λέσβον, ὡς καὶ ἄλλα εἶδη συλλεγέντα τῇ φροντίδι του ὑπὸ τῶν ἐπιτροπῶν νεολαίας.

Μὲ τὴν ὑπ' ἀριθ. 2332/61/13.11.1940 ἐγκύκλιόν του πρὸς τοὺς ἐφημερίους ὑπέδειξε ὅπως ἐνεργήσουν πλησίον τῶν εὐπόρων ἐνοριτῶν των, *«ἵνα ἐνισχύσουν τὴν ἀγωνιζομένην Πατρίδα διὰ γενναίων προσφορῶν καὶ οὐχὶ μὲ εὐτελεῆ ποσά»*. Ἀποτέλεσμα τῆς ἐνεργείας του αὐτῆς ἦτο καὶ ἡ ἐκ μέρους τοῦ κ. Δημ. Σουρλάγκα δωρεὰ εἰς τὸ Κράτος ἐνὸς ἀεροπλάνου, καθὼς καὶ ἡ ἐκ μέρους τοῦ ἀειμνήστου Γεωργίου Βοστώνη ἑτέρα μεγάλη προσφορὰ ἐξ 1.000.000 δραχμῶν.

Μὲ ἄλλην ἐγκύκλιόν του, τὴν ὑπ' ἀριθ. 2268/62/28.11.1940, ὑπεχρέωσε τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς καὶ τὰς Ἱερὰς Μονὰς νὰ βοηθήσουν ὕλικῶς τὸ ἀγωνιζόμενον Ἔθνος. *«Ἐπῆρξαν περιστάσεις— ἔλεγεν ἡ ἐγκύκλιος— ὡς ἀναφέρει ἡ ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, καθ' ἃς, ὅταν εὐρέθη ἡ Πατρίς ἐν κινδύνῳ, αἱ μὲν γυναῖκες ἐπώλησαν τὰ κοσμήματά των, αἱ δὲ Ἐκκλησίαι προσέφερον καὶ αὐτὰ τὰ Ἱερὰ Σκεύη των»*. Καὶ διέτασσε· *«Ἐὰν δὲν ὑπάρχουν πόροι, αἱ Ἐνοριακαὶ Ἐπιτροπεῖαι νὰ συνάψουν δάνεια»* ! Συνελέγη, οὕτω, τὸ ποσὸν τῶν δραχμ. 348.335.50 εἰς τὸ ὁποῖον, ὅμως, περιλαμβάνεται καὶ γενναία ἰδική του προσφορὰ !

Ἡ τότε Κυβέρνησις, ἔκπληκτος ἐκ τῆς τοιαύτης δράσεως τοῦ θαυμασίου Ἱεράρχου, καὶ γνωρίζουσα τὸ τεράστιον ἔργον του εἰς τὸν τομέα τῆς φιλανθρωπίας, ἀπεφάσισε νὰ τοῦ ἀναθέσῃ τὴν ἴδρυσιν καὶ διοίκησιν τοῦ μεγάλου Ἐθνικοῦ Ὀρφανοτροφείου, τὸ ὁποῖον ἐπρόκειτο ν' ἀνεγείρῃ, διὰ τὴν περίθαλψιν τῶν ἑκατοντάδων ὀρφανῶν τοῦ πολέμου.

Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος, πρόθυμος πάντοτε εἰς προσφορὰς ὑπὲρ τοῦ Ἔθνους, προσεφέρθη, ἐξ ὅλης ψυχῆς, νὰ ἀναλάβῃ καὶ αὐτὸ τὸ τεράστιον ἔργον. Χαρακτηριστικὸν τῆς πρὸς τὸ πρόσωπόν του ἐμπιστοσύνης τοῦ Κράτους, εἶναι τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα τοῦ τότε Ὑπουργοῦ Κοινωνικῆς Προνοίας κ. Ἡλία Κριμπᾶ, νῦν ὑποδιοικητοῦ τῆς Ἐθνικῆς Κτηματικῆς Τραπεζῆς καὶ ἐκ τῶν κυριωτέρων συνεργατῶν τοῦ ἀειμνήστου Ἀλεξ. Κοριζῆ.

Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην κ. Ἰάκωβον
Μυτιλήνην

Εὐχαρίστως ἀναγγέλλω δημοσίευσιν Νόμου 2801, «περὶ ἰδρύσεως ἐν Μυτιλήνῃ Πανελληνίου Ὀρφανοτροφείου Ἀρρένων Θυμάτων Πολέμου», οὗτινος ὀρίζεσθε πρόεδρος. Πεπεισμένος ὅτι ὑπὸ ὑμετέραν πατριωτικὴν καὶ ἐμπνευσμένην μέριμναν, δώσασαν λαμπρὰ δείγματα δημιουργίας ἀνὰ Πανελλήνιον, Ἰδρυμα ἀποδώσῃ ἀρίστους καρπούς. Εὐχαριστῶ Ὑμᾶς διὰ πρόθυμον ἀνάληψιν προεδρίας καὶ δέομαι Ὑψίστῳ πλήρῃ εὐόδωσιν σκοποῦ. Ἐμβάζω Ὑμῖν τηλεγραφικῶς δραχμὰς 5.000.000 δι' ἐν γένει σκοποῦς Ἰδρύματος.

Ἐπισημοῦς ΗΛΙΑΣ ΚΡΙΜΠΑΣ

Κατὰ τοὺς μηχανικοὺς τοῦ Ἐπισημοῦ Προνοίας, αἱ δαπάναι διὰ τὸ νέον Ὀρφανοτροφεῖον θὰ ἀνήρχοντο εἰς τὸ ποσὸν τῶν 11.000.000 δραχ. Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἐξετέλεσε τὰς προβλεφθεῖσας ἐργασίας μόνον μὲ 3.000.000 δραχμὰς. Τὰ ὑπόλοιπα 2.000.000 ἐκ τῶν ἀποσταλλέντων 5.000.000 διετέθησαν ἀνὰ ἓν εἰς τὸ Ὀρφανοτροφεῖον ἀρρένων Μυτιλήνης καὶ εἰς τὸ Ὀρφανοτροφεῖον Χίου.

Δυστυχῶς, λόγῳ τῆς ἐπακολουθησάσης καταρρεύσεως τοῦ Κράτους, τὸ Ἰδρυμα δὲν κατέστη δυνατόν νὰ λειτουργήσῃ.

Ἡ ἀνάθεσις, ἐν τούτοις, τοῦ μεγάλου τούτου ἐθνικοῦ ἔργου εἰς τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον δεικνύει τὴν ἀνεπιφύλακτον ἐμπιστοσύνην καὶ ἐκτίμησιν τοῦ Κράτους πρὸς τὸ ἄτομόν του, ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἰκανότητάς του νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὸ σπουδαῖον τοῦτο ἔργον καὶ τὴν ἀναγνώρισιν τῆς πατριωτικῆς του δράσεως κατὰ τὸν πόλεμον, διότι, φυσικὰ, τὸ Κράτος δὲν θὰ ἐνεπιστεύετο τὴν διαχείρισιν τοῦ κατ' ἐξοχὴν ἐθνικοῦ τούτου ἔργου εἰς χεῖρας ἀτόμου, ἐπιδείξαντος χλιαρὰν στάσιν κατὰ τὸν ὑπὲρ ὅλων ἀγῶνα τοῦ Ἔθνους, εἴτε παραλείψαντος νὰ ἐκτελέσῃ τὸ χρέος του πρὸς τὴν Πατρίδα.

Ἄλλωστε, τὰ ἴδια τὰ πράγματα ὁμιλοῦν ἀφ' ἑαυτῶν. Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος προσέφερε πραγματικὰς καὶ ἀναμφισβητήτους ὑπηρεσίας εἰς τὸ Ἔθνος κατὰ τὸν Ἑλληνο-Ἰταλικὸν πόλεμον.

Φυσικὰ, δὲν ἦτο ὁ μόνος ποὺ εἰργάσθη μὲ τόσον ἐνθουσιασμόν διὰ τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὴν κρίσιμον ἐκείνην ἐποχὴν. Ὀλόκληρον τὸ σῶμα τῆς Ἑλληνικῆς Ἱεραρχίας ἠγωνίσθη σκληρὰ διὰ νὰ βοηθήσῃ τὴν Πατρίδα. Οὐδενός, ὅμως, ἄλλου συναδέλφου του ὑστέρησεν εἰς προσφοράς καὶ ὑπηρεσίας ὁ ἱεράρχης Μυτιλήνης, πιθανῶς δὲ νὰ εὑρίσκειται μεταξὺ τῶν πλέον δρασάντων κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Αὐτὸ ἀπαιτεῖ ἢ δικαιοσύνη νὰ λέγεται καὶ νὰ τονίζεται.

Οὕτω, ἡ θέσις τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου ἐναντι τῶν Ἰταλῶν ἐχθρῶν τῆς Ἑλλάδος, ὑπῆρξε καθαρὰ, ὡς εἶναι τὸ κρύσταλλον καὶ ἀποδεικνύεται μὲ ἔργα κραυγάζοντα τοῦ λόγου τὸ ἀληθές.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΚΑΤΟΧΗΣ

Ἡ πλήρης ἀγαθῶν ἔργων καὶ φιλανθρωπίας δράσις τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου ἐπὶ ὀλόκληρον τριακονταετίαν, ἔφθασεν εἰς τὸ ἀπόγειον τῆς ἀνθρωπίνης ἀποδόσεως κατὰ τὴν περίοδον τῆς γερμανικῆς κατοχῆς—περίοδον ἢ ὁποία ἀπετέλεσεν ἓνα ἐκ τῶν πλέον φωτεινῶν σταθμῶν τῆς ζωῆς του.

Ἡ ἀπέραντος πατρικὴ τρυφερότης του πρὸς τὸν ἄνθρωπον καὶ ἢ μέχρι φανατισμοῦ ἀφοσίωσις του πρὸς τὴν Ἑλλάδα—συναίσθηματα ποὺ ζοῦν μέσα του ἀπὸ τότε ποὺ ἦτο μικρὸ παιδί, καὶ ἐμπνέουν τὰς πράξεις του καὶ ἐμψυχώνουν τὴν καρδίαν του,—ἐξήρθησαν εἰς δυσθεώρητα ὕψη ἀνθρωπίνου μεγαλείου, κατὰ τὴν φοβερὰν ἐκείνην περίοδον τοῦ ἐθνικοῦ μας βίου.

Ἐὰν οἱ ἐχθροὶ τῆς Ἑλλάδος τοῦ ἐζήτουν ὡς ἀντάλλαγμα τὴν ζωὴν του διὰ νὰ μὴ βλάψουν τὸ ποίμνιόν του ἢ τὴν Πατρίδα του ὁ φλογερὸς αὐτὸς πατριώτης θὰ ἐβάδιζε τὸν Γολγοθᾶν του, ἀπέραντα εὐχάριστος ἀπὸ τὴν θυσίαν του καὶ ἱκανοποιημένος ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν του!

Τὸ ἅγιον συναίσθημα τῆς φιλοπατρίας, ποὺ δεσποτικῶς κυριαρχεῖ ἐφ' ὅλης τῆς ζωῆς καὶ δράσεώς του, καθωδήγησε τὸ φλογερὸν πνεῦμα του πάντοτε, καὶ ἰδίᾳ κατὰ τὴν κατοχικὴν περίοδον, ποὺ ὄλα ἦσαν μαῦρα καὶ σκοτεινά. Δὲν δέχομαι, ὅτι ὑπάρχει σήμερον Ἕλλην, ὅσον καὶ ἂν ἴσταται ὑψηλά, ποὺ ἠμπορεῖ νὰ ἀμφισβήτησῃ τὸν πατριωτισμὸν ἢ τὴν ἐντιμότητα τῶν πράξεων τοῦ Μητροπολίτου Μυτιλήνης κατὰ τὴν ἐθνικὴν ἐκείνην κρίσιν.

Ὅπως ὁ ἴδιος μοῦ ἐξήγησεν, οὐδέποτε ἄλλοτε ἦτο τόσο ἀπόλυτα βέβαιος, ὅτι ἠκολούθει τὸν ὀρθὸν δρόμον, ὅσον κατὰ τὴν τετραετίαν 1941—1944. Τὰ διαδραματισθέντα δὲ γεγονότα καὶ ἡ ἱστορία ἐδικαίωσαν τὴν πολιτείαν του ἐκείνην, καθ' ὅλην τὴν γραμμὴν.

Ἡ σκληρὰ μοῖρα τοῦ τόσο δοκιμασθέντος ἀπὸ τὰς ἐναντιότη-
τητας τῆς δημοσίας δράσεως ὑψηλόφρονος αὐτοῦ ἀνθρώπου, τοῦ
ἐπεφύλαξε νὰ τεθῆ, διὰ τρίτην κατὰ σειράν φοράν, ἐπὶ κεφαλῆς ὑπο-
δούλου ποιμνίου Πρῶτα εἰς τὴν Σμύρνην μὲ τοὺς Τούρκους. Ἔπειτα
εἰς τὴν Ἀλβανίαν μὲ τοὺς αἰμοβόρους Ἀλβανούς, καὶ τώρα εἰς τὴν
Λέσβον μὲ τοὺς Γερμανούς, μὲ τὴν ἄφιξιν εἰς Μυτιλήνην τῶν ὁποίων
ἡ ἑλληνικὴ διοίκησις κατελύθη ἐν τῇ οὐσίᾳ καὶ τὰ πάντα διελύθησαν.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος εὐρέθη
ὑποχρεωμένος ν' ἀναλάβῃ ἔθναρχικὸν ρόλον—ὅπως ἐν Τουρκίᾳ καὶ

Ὁ ἀείμνηστος Βασιλεὺς Γεώργιος ὁ Β' κατὰ τὴν εἰς Μυτιλήνην ἐπίσκεψιν
του, καθ' ἣν ἀπένευμεν εἰς τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον τὸν
Μεγαλόσταυρον τοῦ Φοίνικος

Ἀλβανίᾳ,—δηλαδή, τὴν εὐθύνην τοῦ προστάτου τοῦ πληθυσμοῦ ἐναντι
κατακτητοῦ, ὅστις ποιεῖ εἰς τὴν ἱστορίαν του δὲν ἐγνώρισε τὸν οἶκτον
ἢ τὴν συμπόνοιαν.

Ποῖος τοῦ ἀνέθεσε τὸν ρόλον αὐτόν; Τὸ ἀξίωμα καὶ ἡ θέσις
του ἐν τῇ ζωῇ τοῦ ποιμνίου του. Τὸ αὐτὸ ἔγινε καὶ εἰς ὅλας τὰς πε-
ριοχὰς τῆς χώρας. Ἡ Ἐκκλησία, διὰ τῶν κατὰ τόπους Μητροπολι-
τῶν, ἀπέβη καὶ πάλιν ὁ προστάτης τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, στερηθέν-
τος τῆς προστασίας τοῦ Κράτους του.

Ὁ ἐθνικὸς κατατρεγμὸς τοῦ νέου ποιμνίου του, εὐρῆκε τὸν
μεγάλον πατριώτην εἰς προκεχωρημένην ἡλικίαν. Παρὰ ταῦτα ὤφειλε
νὰ σηκώσῃ ἐκ νέου τὸν Σταυρὸν τοῦ μαρτυρίου, τοῦ ἰδικοῦ του καὶ

τοῦ λαοῦ. Ὅπως μοῦ ἐξήγησεν ὁ ἴδιος, διὰ πρώτην φοράν εἰς τὴν πολυκύμαντον ζωὴν του κατετρόμαξε πρὸ τῶν εὐθυνῶν, ποῦ ἐπωμίζετο, καὶ τοῦτο διότι ἐγνώριζε, πλέον, ἀπὸ τὴν καλὴν, τοὺς ἐλευθέρους Ἕλληνας ἀδελφούς του... Ἐν τούτοις, ἄνθρωπος τοῦ χρέους πρὸς τὸν τόπον του, ὅπως ἦτο καὶ εἶναι, δὲν ἐδειλίασεν οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν νὰ ἀναλάβῃ τὸ βάρος τῶν πελωρίων εὐθυνῶν.

Αὐτὴ, ἡ τόσον πατριωτικὴ καὶ θαρραλέα πράξις του, ἦτο ἐντελῶς φυσικὴ διὰ τὴν ἐν λόγῳ ἡρωϊκὴν φύσιν. Ἐὰν ἔπραττε διαφορετικὰ, θὰ ἐξήρχετο ἀπὸ τὴν ἐθνικὴν ἐκείνην κρίσιν τελείως ἀγνώριστος, ἓνας ἄγνωστος Μητροπολίτης Ἰάκωβος. Θὰ εἶχε, δηλαδή, μόνος του διαψεύσει ὀλόκληρον τὴν λαμπρὰν ἀτομικὴν ἱστορίαν του τὸν ἴδιον τὸν ἑαυτὸν του. Καὶ τότε, κάθε ἐπὶ κρίσις τῆς συμπεριφορᾶς του κατὰ τὴν Κατοχὴν θὰ ἦτο, πέρα ὡς πέρα, δικαία καὶ ἐπιβεβλημένη!

Ἴδου τὰ αἰσθήματα καὶ αἱ σκέψεις ὑφ' ἃς καθωδηγήθη εἰς τὴν πολιτικὴν του κατὰ τὴν γερμανικὴν κατοχὴν, ὅπως τὰς ἀνέπτυξεν ὁ ἴδιος εἰς τὸν ὑποφαινόμενον :

— *Ἐπρόκειτο περὶ κατακτιήσεως καὶ κατακτητοῦ. Ἡ σύνεσις καὶ ἡ σκοπιμότης, καὶ αὐτὰ ταῦτα τὰ πράγματα, ἐπέβαλλον, ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ μὴ ἐξαγριώσωμεν τὸν δυνάστην, παραλλήλως δέ, καὶ πάσῃ θυσίᾳ νὰ συνδράμωμεν τὸν πληθυσμόν, οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν λησμονοῦντες, ὅτι τὸ κύριον καθήκον μας ἦτο ἡ ἐνίσχυσις τοῦ ἐθνικοῦ καὶ συμμαχικοῦ ἀγῶνος διὰ τὴν ταχύτεραν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος. Ὁμοίως ἐσκεπτόμεθα καὶ ἐπραττομεν οἱ Ἱεράρχαι τῆς Ανατολῆς ποῦ ἐζήσαμεν ὑπὸ τὴν σκλαβίαν τῶν Τούρκων, καὶ αὐτὴ ἦτο ἡ βασικὴ γραμμὴ τῆς πολιτικῆς ποῦ ἠκολούθησα κατὰ τὴν γερμανικὴν κατοχὴν. Μία ἀντίθετος πολιτικὴ θὰ μετέβαλε τὴν Δέσβον, ἐντελῶς ἀδικαιολογήτως, εἰς ἐρείπια, οὐδεμίαν δὲ θετικὴν ἐνίσχυσιν τοῦ ἐθνικοῦ ἀγῶνος θὰ ἦτο κατορθωτὸν νὰ προσφέρωμεν.*

Πράγματι, εἰς τί θὰ ὠφελοῦσαν τὴν Ἑλλάδα αἱ μεγαλύτεραι θυσίαι; Ὅπως ἀπέδειξαν τὰ πράγματα, οἱ ποταμοὶ τοῦ ἑλληνικοῦ αἵματος, ποῦ ἐχύθη κατὰ τὴν γερμανικὴν κατοχὴν εἰς τὸν βωμὸν τῆς Ἐλευθερίας οὐδένα ἐκ τῶν «μεγάλων» συμμάχων μας συνεκίνησαν. Ἡ Ἑλλάς οὐδὲν ἐκέρδισεν ἀπὸ τὴν τρομακτικὴν αὐτὴν θυσίαν τῶν τέκνων τῆς χάρις εἰς τὴν ἀθλιότητα τῶν λεγομένων «φίλων» καὶ «συμμάχων» μας !!!

Ρίψατε κατ' αὐτάς μίαν ματιὰν εἰς τὰς στήλας τοῦ ἑλληνικοῦ τύπου. Γέμουν ἀπὸ δηλώσεις Ἑλλήνων πατριωτῶν, οἱ ὅποιοι ἐπιστρέφουν τὰ συμμαχικὰ παράσημα, ὡς διαμαρτυρίαν διὰ τὰς ἀδικίας καὶ τοὺς κατατρεγμούς τῶν «Μεγάλων» ἔναντι τῆς πατρίδος μας! Αὐτὴ ἡ ἔντιμος πράξις τὰ λέγει ὅλα...

Τὴν εἶδῃσιν τῆς εἰσόδου τῶν γερμανικῶν στρατευμάτων εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος, κατὰ τὴν 6ην Ἀπριλίου 1941, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἐπληροφορήθη καθ' ἣν ὥραν ἐτέλει τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν, ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ Μυτιλήνης.

Μὲ βαθύτατον πόνον εἰς τὴν ψυχὴν, κατάδηλον εἰς τὸ πρόσωπόν του, διακόπτει τὴν Λειτουργίαν καὶ ἀνέρχεται εἰς τὸν θρόνον του, διὰ νὰ ἀναγγείλῃ εἰς τοὺς Χριστιανοὺς του τὴν θλιβεράν εἶδῃσιν. Διὰ πρώτην φοράν, ἀφ' ἧς ἔφθασε τὸ 1925 εἰς τὴν Μυτιλήνην, ἤκουσαν οἱ Μυτιληναῖοι τὸν Ἱεράρχην των νὰ μεταχειρίζεται τοιαύτας βαρείας λέξεις. Καὶ α' λέξεις αὗται ἐστρέφοντο κατὰ τῶν Γερμανῶν, «διὰ τὴν προσγενομένην νέαν ἀδικίαν ἐκ μέρους μιᾶς ἰσχυρᾶς αὐτοκρατορίας, ἐναντίον μικροῦ Κράτους, τὸ ὁποῖον οὐδεμίαν ἀπολύτως ἀφορμὴν ἔδωκε».

Οὕτω, ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς ποὺ ἀνηγγέλθη ἡ εἴσοδος τῶν χιτλερικῶν ὀρδῶν εἰς τὸ Ἐθνικὸν μας ἔδαφος, ὁ θαυμασίος Ἱεράρχης, χωρὶς τὸν παραμικρὸν δισταγμὸν, ἐτάχθη δημοσίᾳ κατὰ τῶν εἰσβολέων, καὶ καθώρισε, κατὰ βάσιν, τὸν δρόμον, τὸν ὁποῖον ἐκεῖνος καὶ τὸ ποίμνιόν του ἔπρεπε νὰ ἀκολουθήσουν κατὰ τὴν νέαν βαρεῖαν δοκιμασίαν ὑπὸ τὴν ὁποίαν θὰ διήρχετο ἡ Ἑλλάς.

Καὶ ἐνῶ οἱ Γερμανοὶ ἐπεξέτεινον παντοῦ τῆς Ἑλλάδος τὴν κυριαρχίαν των καὶ τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος διελύετο ὑπὸ τὰ πλήγματα τῆς τρομερᾶς γερμανικῆς ἰσχύος, ὁ ὑπέροχος οὗτος Ἕλληνας ἐπιτίθεται περισσότερον ἀνοικτὰ κατὰ τῶν κατακτητῶν, μὲ τὴν ἀκόλουθον ἐγκύκλιόν του, ἀναγνωσθεῖσαν εἰς ὅλους τοὺς Ναοὺς τῆς Ἐπαρχίας του, κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν τῶν Βασιλικῶν Ὁρῶν τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος.

Ὅπως θὰ διαπιστώσῃ ὁ ἀναγνώστης, ἐὰν τὸ ἱστορικὸν αὐτὸ κείμενον ἔφθανε ποτὲ εἰς χεῖρας τῶν Γερμανῶν, θὰ ἦτο ἀρκετὸν διὰ νὰ ὀδηγήσῃ τὸν θρυλικὸν γέροντα Ἱεράρχην πρὸ τοῦ γερμανικοῦ ἐκτελεστικοῦ ἀποσπάσματος. Εὐτυχῶς, ὅτι εἰς τὴν Λέσβον δὲν ὑπῆρξαν προδοσίαι καὶ Κουϊσλιγκς.

*Αριθ. Πρωτ. 880

*Ἐν Μυτιλήνῃ τῇ 15ῃ Ἀπριλίου 1941

Πρὸς τοὺς εὐσεβεῖς χριστιανοὺς τῆς καθ' ἡμᾶς Θεοσώστου Ἐπαρχίας, χάριν καὶ ἔλεος ἀπὸ Χριστοῦ Σταυρωθέντος.

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Τὸ εὐσεβὲς ἡμῶν Ἔθνος διέρχεται ἡμέρας παθῶν, διέρχεται ἱεράς καὶ κρισίμους στιγμὰς τοῦ μεγάλου Ἐθνικοῦ ἀγῶνος του. Οἱ ἔχθροί του τὸ περιεκύκλωσαν ὡς «ταῦροι πίονες», κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ Ψαλμοῦ, ἀνοίξαντες τὸ στόμα αὐτῶν, ἵνα ἀρπάσωσι αὐτὸ «ὡς λέοντες ὠρυ-

όμενοι». Κατ' αὐτοῦ «ἔθεντο κακὰ ἀντὶ ἀγαθῶν καὶ μῖσος ἀντὶ τῆς ἀγαπήσεως, ἐκίνησαν κεφαλὴν, ἐλογίσαντο ἀδικίαν ἐν τῇ καρδίᾳ, ἠκόνισαν τὴν γλῶσσαν αὐτῶν ὡσεὶ ὄφρα». Πᾶν ὅ,τι εἶχον νὰ ἐμφανίσουν εἰς κατασιρεπτικὴν μηχανικὴν δύναμιν, τὸ ἔθεσαν εἰς ἐφαρμογὴν, διὰ νὰ συντρίψουν τὸ θῦμα τῆς κακίας των.

Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ἡ ὁποία ὑπῆρξε πάντοτε ὁ παρήγορος ἄγγελος εἰς τὰς συμφορὰς τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, ἵσταται σήμερον καὶ πάλιν ὡς στοργικὴ μητέρα παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ ἀδίκως ταλαιπωρουμένου καὶ σκληρῶς δοκιμαζομένου Ἑλληνικοῦ λαοῦ, καὶ συνιστᾷ θάρρος καὶ ἐγκαρτέρησιν. Ἡμᾶς προτρέπει νὰ στρέψωμεν τὰ βλέμματα, τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν πρὸς τὸν ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ κρεμάμενον Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ἵνα διδαχθῶμεν ἐξ Αὐτοῦ καὶ ἐνστερνισθῶμεν τὸ πνεῦμα τῆς αὐτοθυσίας καὶ τὸ αἶσθημα τῆς ἐλπίδος, διότι τὰ δύο αὐτὰ διδάγματα, τὰ ὁποῖα ἡμᾶς δίδει ὁ Ἐσταυρωμένος Χριστός, πρέπει νὰ ἀποτελέσουν δι' ὅλους τοὺς Ἕλληνας χριστιανούς τὰ ἰσχυρότερα ὄπλα εἰς τὸν ἱερὸν ἀγῶνα των. Ὅπως ὁ Ἰησοῦς Χριστός διὰ τῶν παθημάτων Του ἐβάδισε πρὸς τὴν Ἀνάστασιν, καταργήσας τὸ βασιλεῖον τοῦ Ἄδου καὶ ἐλευθέρωσας τὸ ἀνθρώπινον γένος, οὕτω καὶ τὸ ἡμέτερον Ἔθνος διὰ τῶν θυσιῶν ποῦ ὑφίσταται θὰ φθάσῃ πρὸς τὴν Νίκην καὶ τὴν Δόξαν.

Σήμερον, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά, ἐργάζονται αἱ δυνάμεις τοῦ σκότους. Ὁ θρίαμβός των εἶναι προσωρινός, διότι ἡ δύναμις τῆς ὕλης καὶ τῆς βίας οὐδέποτε ἀπετέλεσαν κατὰστασιν μόνιμον ἐν τῇ κοινωνίᾳ τῶν ἀνθρώπων. Μέσα εἰς τὸ σκότος, τὸ ὁποῖον καλύπτει τὰς ψυχὰς μας, τὰ σεπτὰ παθήματα τοῦ Χριστοῦ, ὅτινα κορυφούνται σήμερον ἐπὶ τοῦ φρικτοῦ Γολγοθᾶ, ἀνατέλλουν ὡς φῶτα σωστικά, διότι ἀπὸ αὐτὰ θὰ ἀντλήσωμεν τὴν μεγάλην ἐκείνην δύναμιν, μὲ τὴν ὁποῖαν θὰ ἠμπορέσωμεν νὰ βαδίσωμεν ἀλύγιστοι τὸν δρόμον τοῦ μαρτυρίου, αἶροντες τὸν Σταυρὸν ἐπ' ὤμου ὡς μάρτυρες τοῦ Δικαίου, τῆς Ἀληθείας καὶ τῶν ἄλλων ἀκαταλύτων ἰδανικῶν, τὰ ὁποῖα ἐκήρυξεν εἰς τὸν κόσμον καὶ ἐπεσφράγισε μὲ τὸ τίμιον αἷμά Του ὁ Μέγας Μάρτυς τοῦ Γολγοθᾶ. Δὲν θὰ καμφθῶμεν, δὲν θὰ χάσωμεν τὸ θάρρος καὶ τὴν ἐλπίδα, διότι τοὺς ἀγῶνας ἀκολουθεῖ ἡ Νίκη καὶ τὴν Σταύρωσιν ἡ Ἀνάστασις.

Μὲ τὰς σκέψεις αὐτὰς ἅς γονυπετήσωμεν εὐλαβῶς πρὸ τοῦ Ἐσταυρωμένου Χριστοῦ διὰ νὰ ζητήσωμεν τὸ ἔλεός Του.

Διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης
† Ὁ Μυτιλήνης ΙΑΚΩΒΟΣ

Καὶ ἂν ὀλόκληρος ἡ ἄλλη ἱστορία τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἀνθρώπου δὲν ὑπῆρχεν, ἐὰν τώρα μόλις ἔκαμνε τὴν ἐμφάνισίν του εἰς τὸ προσκήνιον τοῦ δημοσίου βίου, τὸ κείμενον αὐτό, ποῦ ἀποτελεῖ ἀληθινὸν ἱστορικὸν ντοκουμέντο, καὶ φανερῶνει τὸν ψυχικὸν ἠρωϊσμόν, τὴν ἐθνικὴν ὑπερηφάνειαν, τὴν πίστιν τοῦ Ἕλληνος πρὸς τὰ διδάγματα τῆς ἱστορίας του, τὸ ἔγγραφον αὐτὸ θὰ ἦτο ἄρκετὸν διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ εἰς τὸν συντάκτην του τὸν θαυμασμόν καὶ τὴν ἐκτίμησιν ὄλων ἐκείνων ποῦ ἀγαποῦν καὶ πονοῦν τὸν τόπον των. Μέσα εἰς τὰς ὀλίγας γραμμάς του εὐρίσκεται ἡ ἐσωτερικὴ οὐσία τοῦ Μητροπολίτου

Ἰακώβου, ἡ ἀψηφισιά του πρὸς τὸν κίνδυνον, ὅταν πρόκειται διὰ τὴν Πατρίδα του, ἡ φλογερὰ φιλοπατρία του, ἡ ἀγάπη του πρὸς τὸ ποίμνιόν του, ἡ ἐθνικὴ του ὑπερηφάνεια καὶ ἡ πίστις του πρὸς τὴν Θεϊαν Δικαιοσύνην καὶ πρὸς τὴν Ἑλλάδα!

«Θαρρεῖτε — ἔλεγεν εἰς τὸν λαὸν τῆς Ἐπαρχίας του — ἡ ἐπικράτησις τῶν δυνάμεων τοῦ σκότους καὶ τῆς βίας εἶναι προσωρινή. (Σημ. Συγγρ. Καὶ δυνάμεις τοῦ σκότους ἦσαν οἱ Γερμανοί). Δὲν θὰ καμφθῶμεν, δὲν θὰ χάσωμεν τὸ θάρρος μας, θὰ ἀγωνισθῶμεν καὶ θὰ νικήσωμεν. Μὴ λησμονεῖτε, ὅτι τοὺς ἀγῶνας ἄκολουθεῖ ἡ Νίκη καὶ τὴν Σταύρωσιν ἢ Ἀνάστασις»!

Ἔτσι, ἀκριβῶς, ὁμιλοῦσαν πρὸς τὸν λαὸν τοῦ Μωρηᾶ ὁ Παλατιῶν Πατρῶν Γερμανὸς καὶ ὁ θρυλικὸς Παπαφλέσσας. Καὶ ἰδοὺ πάλιν σήμερον, ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία, πρωτοπόρος τοῦ ἀγῶνος πρὸς τὸν λυτρωμὸν τοῦ γένους ἀπὸ τὴν νέαν σκλαβιάν!

Ἀνενόχλητοι οἱ Γερμανοὶ ἀπεβιβάσθησαν τὴν πρωΐαν τῆς 4ης Μαΐου 1941 — Κυριακὴν τῶν Μυροφόρων — εἰς τὴν Λέσβον. Περί᾿ ἀντιστάσεως εἰς τοὺς ἐχθροὺς ἐκ μέρους τοῦ λαοῦ, οὐδὲ λόγος ἠδύνατο νὰ γίνῃ. Εἰς τὴν Νῆσον εὐρίσκετο ἐλάχιστος ἀριθμὸς ἀγυμνάστων καὶ ἀόπλων νεοσυλλέκτων καὶ ἓνα μόνον πολυβόλον ἡμικατεστραμένον, διὰ τοῦτο καὶ τὸ ἔφησαν εἰς τὸ ἐκεῖ Ἐμπεδον.

Ποίαν στάσιν θὰ τηρήσουν ἔναντι τοῦ εἰσβολέως ὁ πληθυσμὸς καὶ ἡ Ἐκκλησία; Ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος, ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ λαοῦ, ἔχει ἀπὸ ἡμερῶν καθορίσει καὶ γνωστοποιήσει δημοσίᾳ τὸ τί πρέπει νὰ γίνῃ: Παθητικὴ ἀντίστασις κατὰ τοῦ κατακτητοῦ, ἐνίσχυσις τῆς πολεμικῆς συμμαχικῆς προσπάθειας, καὶ προστασία τοῦ πληθυσμοῦ ἀπὸ τὰ δεινὰ τῆς κατοχῆς.

Τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς ἐγκαταστάσεως τῶν Γερμανῶν εἰς Μυτιλήνην, ἐκλήθησαν εἰς τὴν Γερμανικὴν Διοίκησιν ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος, ὁ Νομάρχης κ. Ἀγ. Κοζύρης καὶ ὁ Δημαρχῶν κ. Ζαφ. Γιαννέλης, πρόεδρος τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου Μυτιλήνης.

Οὕτω, ὑπὸ τὴν πίεσιν τῶν πραγμάτων, οἱ ἐκπρόσωποι τῆς Ἐκκλησίας, τῆς Πολιτείας καὶ τοῦ λαοῦ, μετέβησαν τὴν 6ην μ. μ. ὥραν τῆς 4ης Μαΐου 1941, εἰς τὸν Γερμανὸν διοικητὴν, συνταγματάρχην Von Sellwitz.

Διερμηνεύοντος τοῦ κ. Ἀθ. Χατζηδήμου, ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος εἶπεν εἰς τὸν Γερμανὸν διοικητὴν τὰ ἀκόλουθα:

— Εἶμαι ὁ Ἕλλην Μητροπολίτης τοῦ τόπου, τεταγμένος, ὡς πνευματικὸς ἀρχηγός, ἀπὸ τὸν Θεόν, μὲ τὸ καθῆκον νὰ προφυλάττω

τά ποίμνιόν μου ἀπὸ παντὸς κακοῦ πάντοτε, ἀλλ' ἰδίᾳ ὁσάκις εὐρίσκειται ὑπὸ κρισίμους περιστάσεις, ὡς αἱ σημεριναί. Ἀπευθύνομαι πρὸς ἀνώτερον ἀξιωματικὸν εὐρωπαϊκοῦ Κράτους καὶ τοῦ ζητῶ νὰ σεβασθῇ τὴν πόλιν καὶ τὸν πληθυσμὸν τῆς Νήσου, ἐπικαλοῦμαι δὲ τὴν προστασίαν τοῦ ὑπὲρ τῶν Φιλανθρωπικῶν Ἰδρυμάτων μου.

Ὁ Von Sellwitz ἀπήντησε :

— Monsièr, ἡγοῦμαι στρατοῦ πειθαρχημένου καὶ οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον ἔκτροπον θὰ συμβῇ εἰς βάρος τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Νήσου. Νὰ μείνετε ἀπολύτως ἡσυχος περὶ τούτου. Τὰ ἰδρύματά σας, ὄχι μόνον δὲν θὰ τὰ θίξω, ἀλλὰ θὰ τὰ προστατεύσω, διότι ἀνήκω εἰς κράτος σοσιαλιστικόν, τὸ ὁποῖον προστατεύει τοὺς πτωχοὺς.

Ἐνῶ, ὅμως, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἔδιδε τὴν πρώτην μάχην μὲ τὸν κατακτητὴν, ἐνῶ ἠγωνίζετο νὰ ἐξασφαλίσῃ τὸ ποίμνιόν του ἀπὸ τὰ δεινὰ τῆς γερμανικῆς βαρβαρότητος, τὴν ἰδίαν στιγμὴν ἤρχιζε τὸ ἰδικόν του δράμα.

Τί συνέβη ; Καθ' ἣν ὥραν διεξήγετο ἡ συνομιλία μεταξὺ τῶν τριῶν Ἑλλήνων καὶ τοῦ Γερμανοῦ διοικητοῦ, εἰσήλθεν εἰς τὸ γραφεῖον κατώτερος Γερμανὸς ἀξιωματικὸς, ὅστις κάτι ἐψηθύρισεν εἰς τὸ αὐτ. τοῦ Von Sellwitz. Οὗτος, στραφείς πρὸς τοὺς ἐπισκέπτας του, εἶπε :

— Θὰ ἠθέλατε νὰ ἰδῆτε μικρὰν στρατιωτικὴν ἐορτὴν ;

Κρύος ἰδρῶς περιέλουσε τὸν ἀνύποπτον Μητροπολίτην καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, μάλιστα ὁ κ. Χατζηδήμου μετέφρασε τὴν φράσιν τοῦ Γερμανοῦ διοικητοῦ. Οὐδεὶς τρόπος ὑπῆρχε νὰ ἀρνηθοῦν. Ἦτο μία ἀτυχία ποὺ ἔπρεπε νὰ τὴν ὑποστοῦν.

Ἐξῆλθον, λοιπόν, εἰς τὸν ἐξώστην τοῦ γραφείου, ὁ Von Sellwitz καὶ οἱ τρεῖς Ἕλληνες, βαθύτατα κατηφείς, ἐκ τοῦ λόγου διὰ τὴν τύχην τοῦς ἐπεφύλαξε τὸ ἄσχημο παιγνίδι νὰ παραστοῦν εἰς τὰς ἀποδομιμένας τιμὰς πρὸς τὴν σημαίαν τοῦ κατακτητοῦ, τὴν πρώτην μάλιστα ἡμέραν, καθ' ἣν τὸ μισαρὸν αὐτὸ σύμβολον τῆς τυραννίας ἐκυμάτιζεν εἰς τὸν γαλάζιον οὐρανὸν τῆς Λέσβου.

Τὸ φοβερὸν ἐσωτερικὸν δράμα, τὸ ὁποῖον ἔζησε ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος, κατὰ τὰ ὀλίγα λεπτὰ ποὺ ἐκράτησεν ἡ ὑποστολὴ τῆς σβάστικας, τὸ ἀντελήφθησαν ἔντονα ἀποτυπωμένον εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Ἱεράρχου ὁ κ. Κοζύρης καὶ ὁ κ. Ζ. Γιανέλλης, ὁ ὁποῖος, μάλιστα, ὅπως μοῦ ἐξήγησεν, κατετρόμαξεν ἀπὸ τὴν κιτρινάδα ποὺ εἶχεν ἀπλωθῆ ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ Δεσπότη ὅταν ἐπέστρεψαν εἰς τὸ γραφεῖον.

Δὲν ἐπρόκειτο, ὅμως, νὰ σταματήσουν εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ αἱ θλίψεις ποὺ ἐγνώρισεν ὁ γέρον Μητροπολίτης Ἰάκωβος, ἀπὸ τὸ ἐπει-

σόδιον τῆς γερμανικῆς σημαίας. Μετὰ τέσσαρα ἔτη, ἐπέπρωτο νὰ ποτισθῆ με νέας πικρίας :

Οἱ Γερμανοί, κατὰ τὸ γνωστὸν σύστημά των, εἶχον φωτογραφίσει τὴν τελετὴν τῆς ὑποστολῆς τῆς σβάστικας, με τοὺς τρεῖς Ἕλληνας παρακολουθοῦντας τὴν παρέλασιν ἀπὸ τὸν ἐξώστην τῆς στρατιωτικῆς διοικήσεως, ἰσταμένους δίπλα εἰς τὸν Γερμανὸν διοικητὴν.

Τὴν φωτογραφίαν αὐτὴν, τὴν ἐχρησιμοποίησε τὸ ΞΑΜ Λέσβου, μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν, ὡς «πειστήριον» τῶν δῆθεν φιλικῶν αἰσθημάτων τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου πρὸς τοὺς Γερμανοὺς !!!

Ὡς ἦτο φυσικόν, τόσον ἀπὸ τοὺς καλῆς πίστεως ἀνθρώπους, ὅσον καὶ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν καὶ τὴν Πολιτικὴν Δικαιοσύνην, εἰς τὸ φοβερὸν «πειστήριον» ἀπεδόθη ἡ σημασία ποὺ εἶχε : Οὐδεμία σημασία ! Ὁ πατριωτισμὸς τοῦ σεπτοῦ Ἱεράρχου καὶ τῶν δύο ἄλλων Ἑλλήνων, δὲν ἦτο, κατ' οὐδένα τρόπον, δυνατὸν νὰ τεθῆ ἐν ἀμφιβόλῳ ἀπὸ τὴν ἐντελῶς τυχαίαν καὶ ἀκουσίαν παρουσίαν των εἰς τὴν τελετὴν τῆς γερμανικῆς σημαίας. Ἐξ ἄλλου, εἴκοσι μόνον ἡμέραι εἶχον παρέλθει ἀπὸ τῆς 15ης Ἀπριλίου, καθ' ἣν ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος εἶχε χαρακτηρίσει εἰς τὴν ἀνοικτὴν ἐγκύκλιόν του τοὺς Γερμανοὺς ὡς δυνάμεις τοῦ σκότους, οἱ ὅποιοι, ὡς «ταῦροι πίονες καὶ λέοντες ὠρυόμενοι περικύκλωσαν τὸν Ἑλληνισμόν».

Ἀλλὰ καὶ τὸ ἱστορικὸν παρελθὸν τοῦ σεπτοῦ Ἱεράρχου—οὐδέποτε καὶ ἐν οὐδεμίᾳ περιπτώσει συνθηκολογήσαντος μετὰ τὸν ἐχθρὸν τῆς Ἑλλάδος, ἐπὶ κινδύνῳ καὶ αὐτῆς τῆς ζωῆς του, —ἀπέκλειεν ἄνευ συζητήσεως τινός, κάθε φιλικὸν αἶσθημα ἐκ μέρους του πρὸς τοὺς κατακτητὰς.

Ὁ θαυμάσιος καθ' ὅλα Μητροπολίτης Ἰακώβος εἶναι γεμᾶτος, ἕως τὰ κατὰβραθα τοῦ εἶναι του, ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα μας. Τίποτε εἰς τὸν κόσμον δὲν τὸν συγκινεῖ βαθύτερον καὶ περισσότερο ἀπὸ τὰ δεινὰ ἢ τὴν δόξαν τῆς, ἀπὸ τὸ μεγαλεῖον τῆς, διὰ τὸ ὅποιον ἔχει ἀφιερῶσει ὀλοκληρωτικὰ τὴν ζωὴν του !

Μετὰ τὴν ἄφιξιν τῶν Γερμανῶν εἰς Λέσβον, αἱ Ἑλληνικαὶ Ἀρχαὶ κατελύθησαν οὐσίᾳ, μεταβληθεῖσαι εἰς ἐκτελεστικὰ ὄργανα τῶν διαταγῶν τοῦ κατακτητοῦ. Ὅπως ἀκριβῶς καὶ εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν πρωτεύουσάν. Ἡ μόνη Ἀρχή, τὴν ὁποίαν ἐσέβοντο, κάπως, οἱ Γερμανοί, ἦτο ἡ Μητρόπολις, καὶ τοῦτο πάλιν χάρις εἰς τὸ προσωπικὸν κῦρος τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου.

Ἔτσι, ἡ ἐκπροσώπησις καὶ ἡ προστασία τοῦ πληθυσμοῦ ἔναντι

τῶν Γερμανῶν, περιήλθεν, οὐσίᾳ καὶ τύποις, εἰς τὸν γέροντα Ἱεράρχην, ἐνεργοῦντα, εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις, ἐν στενῇ συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ ἐκάστοτε Νομάρχου, Διοικητοῦ Χωρ/κῆς Λέσβου καὶ τοῦ Δημάρχου Μυτιλήνης.

Οἱ Γερμανοὶ ἐγκατέστησαν εἰς τὴν Λεσβιακὴν πρωτεύουσαν πλήρη πολιτικὴν καὶ στρατιωτικὴν Διοίκησιν, ἀναμιγνυόμενοι διὰ τῶν ὀργάνων των εἰς ὅλας τὰς ἐκφάνσεις τοῦ ἑλληνικοῦ δημοσίου βίου.

Κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς Κατοχῆς, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος καὶ αἱ Ἑλληνικαὶ Δημόσιαι Ὑπηρεσίαι, ἤρχοντο εἰς ἐπαφὴν μὲ τὸν στρατιωτικὸν διοικητὴν συν/χην Von Sellwitz, ὅταν δὲ ὠργανώθησαν αἱ πολιτικαὶ ὑπηρεσίαι, συνειργάζοντο καὶ μὲ τὸν ἐγκατασταθέντα ἐν τῇ Νομαρχίᾳ Λέσβου Γερμανὸν Σύνδεσμον, ὅστις ἦτο καθολικὸς ἱερεὺς.

Ὅταν ἀνεκοίνωσαν εἰς τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον τὴν ἰδιότητα τοῦ Γερμανοῦ Συνδέσμου, οὗτος ἀπήντησε :

—Μπᾶ ; αὐτὸ εἶναι σπουδαῖον !

Τὸ ἐπινοητικὸν τοῦ πνεύμα εἶδεν ἀμέσως μίαν καλὴν εὐκαιρίαν πρὸς ἐκμετάλλευσιν. Μετέβη, λοιπὸν, τὴν ἐπαύριον εἰς τὴν Νομαρχίαν διὰ νὰ γνωρισθῇ μὲ τὸν Γερμανὸν Σύνδεσμον, καί, δῆθεν ἀστειευόμενος—ὅπως κάμνει ὁσάκις θέλει νὰ «ψαρέψη» τὸν συνομιλητὴν του, ἢ νὰ ὑποβάλλῃ ἕνα θέμα ἀπὸ τὸ... παράθυρο—, τοῦ εἶπε χαμογελῶν :

—Ὡς Ἱερεὺς, ὀφείλετε νὰ ὑπακούετε εἰς τὸν Ἀρχιερέα !

Τὸ ὡς ἀστεῖον λεχθέν, «ἔπιασεν» εἰς τὰ σοβαρά. Ὁ Γερμανὸς ἀπήντησε :

—Monsieur, θὰ εἶμαι πάντοτε εἰς τὴν διάθεσίν σας.

Καί, πράγματι, διὰ τοῦ Γερμανοῦ τούτου, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἐπέλυσε σοβαρώτατα προβλήματα. Ὅσάκις αἱ τύποις ὑφιστάμεναι ἀρχαὶ συνήντων δυσχερείας μὲ τὸν Γερμανὸν Σύνδεσμον, προσέφευγον εἰς τὸν Ἱεράρχην καὶ ἐκεῖνος κατώρθωνε, πάντοτε σχεδόν, νὰ τὸν πείθῃ ὑπὲρ τῶν ἀπόψεών του.

Τὸ πλέον ἰσχυρὸν πρόσωπον, μεταξὺ τῶν πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν Γερμανῶν τῆς Λέσβου, ἦτο ὁ πολιτικὸς ἐκπρόσωπος τοῦ Χίτλερ—στέλεχος τοῦ κόμματος—Αὐστριακὸς καθηγητῆς Φὸν Χάϊνριχ, εἰς τὸν ὁποῖον οἱ πάντες ὑπήκουον τυφλῶς.

Μὲ τὸν Γερμανὸν αὐτόν, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἀπέφυγε νὰ ἔλθῃ εἰς ἐπαφὴν. Ἦλθαν, ὅμως, ἔτσι τὰ πράγματα, ὥστε νὰ τὸν συναντήσῃ ἕνα πρωτὶ εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ στρατιωτικοῦ διοικητοῦ. Μετὰ τὰς συνήθεις συστάσεις, ὁ Φὸν Χάϊνριχ, τοῦ εἶπε :

— Σεβασμιώτατε, ἔχω ἓνα παράπονον μαζί σας, δὲν ἤλθατε ποτὲ εἰς τὸ γραφεῖον μου.

Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἐδικαιολογήθη, ὅτι ἦτο πάρα πολὺ ἀπησχολημένος μὲ τὴν λειτουργίαν καὶ συντήρησιν τῶν Ἰδρυμάτων. Ὁ Φὸν Χάϊνριχ, ἀπερχόμενος τοῦ γραφείου, ἀφοῦ τὸν ἐχαιρέτησε διὰ χειραψίας, τοῦ εἶπε :

— Θὰ σᾶς περιμένω κάποιαν ἡμέραν εἰς τὸ σπίτι μου.

Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος, διηγούμενός μοι τὴν γνωριμίαν του μὲ τὸν Φὸν Χάϊνριχ, μοῦ διευκρίνησε :

— Ἐξηναγκάσθην νὰ τοῦ κάμω μίαν ἐπίσκεψιν. Μοῦ ἐπεφύλαξε ἐξαιρετικὴν ὑποδοχὴν καὶ περιποίησιν. Καὶ μοῦ ἐδήλωσεν, ὅτι ἦτο πρόθυμος νὰ μὲ ἐξυπηρετήσῃ. Δι' αὐτοῦ ἐπέτυχα μεγάλα, ἀληθῶς, ἀποτελέσματα. Διέσωσα ἀπὸ τὸν θάνατον πολλοὺς Λεσβίους, μεταξὺ τῶν ὁποίων τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον τῆς Ἱ. Μονῆς Λειμῶνος, τὸν Ἐφημέριον Μολύβδου καὶ διάφορα ἄλλα ἄτομα ἐκ τῆς Ἐπαρχίας Μηθύμνης, συλληφθέντα ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι παρείχον φιλοξενίαν καὶ προστασίαν εἰς ἄτομα ἀνήκοντα εἰς τὸν Ἀγγλικὸν στρατόν. Τὸν Οἰκονομικὸν Ἐφορον Μυτιλήνης Εὐστ. Παπαθανασίου διέσωσα δις, διὰ τοῦ Χάϊνριχ, ἀπὸ τὸν τυφεκισμόν. Ἐπίσης, τὸν Πρωτοδίκην Θεόδ. Κακίσην, τὸν Ἀγρονόμον Β. Κρονασάκη, τὸν βιομήχανον κ. Γ. Λαζανᾶν, συλληφθέντας καὶ ἀποσταλλέντας εἰς Θεσσαλονίκην. Ἀπίρους δὲ ἄλλους Μυτιληναίους, κατώρθωσα νὰ διασώσω ἀπὸ τὸν θάνατον, ἢ ἀπὸ τὴν ἐξορίαν εἰς Γερμανίαν, χάρις εἰς τὴν πανίσχυρον μεσολάβησιν τοῦ διοικητοῦ τῶν Νήσων Αἰγαίου Φὸν Χάϊνριχ.

Κατὰ μίαν μετάβασιν τοῦ Φὸν Χάϊνριχ εἰς Γερμανίαν, οὗτος ἔφερεν εἰς τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον μέγα πολυτελεῆ τόμον, ὑπὸ τὸν τίτλον «Συλλογὴ Βυζαντινῶν Μελετῶν» ἀφιερωμένον εἰς μνήμην τοῦ σοφοῦ καθηγητοῦ τῆς Ἀρχαιολογίας Ν.Π. Κούτακωφ. Τὸ βιβλίον φέρει τὴν ἀκόλουθον ἀφιέρωσιν τοῦ Φὸν Χάϊνριχ :

«Serenissimo Principi archiepiscopo Jakovo Methileneco delicat Dr Heïnrichs».

Συνεχίζων ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος, προσέθεσεν :

— Εἰς ἀνταπόδοσιν τοῦ δώρου, ἔστειλα εἰς τὸν Φὸν Χάϊνριχ τὰ Χριστούγεννα ἓνα διάνον. Δὲν εἶχε, βεβαίως ἀνάγκην, ἀλλὰ μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν ἐγνώριζα ὅτι τὸν ὑπεχρέωνα, ὅτι αἱ θύραι θὰ ἦνοιγαν ἔτι εὐχερέστερον. Καί, πράγματι, δὲν ἔσφαλα. Τὸ «δῶρον» μου ἐπροξένησεν εἰς τοῦτον μεγίστην εὐχαρίστησιν.

Δῶρον εἰς τοὺς Γερμανοὺς ; Ἴδου ἡ ἀπόδειξις τῆς συνεργασίας τοῦ Δεσπότη μὲ τὸν κατακτητὴν, διεκήρυξε τὸ ΕΑΜ Μυτιλήνης !! Φυσικά, οὐδὲ λέξιν ἀπὸ ὅσα ἔλεγον δὲν ἐπίστευαν οἱ ἑαμίτες. Διότι,

καὶ τὰ ἄψυχα ἀκόμη εἰς τὴν Λέσβον, ἐγνώριζον, ὅτι ὁ Δεσπότης, κά-
θε ἄλλο παρά προδοσίας διέπραξεν. Οὐδεὶς ἔντιμος ἄνθρωπος εὐρέθη
ἐν Λέσβῳ νὰ καταθέσῃ κάτι τὸ ἐπιλήψιμον εἰς βᾶρος τοῦ γέροντος
Ἱεράρχου, κατὰ τὴν «ἀνάκρισιν» ποὺ ἐνήργησαν, μετὰ τὴν ἀπελευ-
θέρωσιν, τὸ ΕΑΜ, τὸ Δικαστήριον Δοσιλόγων, καὶ ὁ Ἐξαρχος τῆς
Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Οὐδὲ εἷς!

Διὰ νὰ «καταρτίσῃ» τὸ ΕΑΜ τὴν περιβόητον «δικογραφίαν»,
κατεσκεύασε σωρείαν ψευδομαρτύρων—ὅπως θὰ ἴδωμεν ἐν συνε-
χείᾳ—, οἱ ὅποιοι, ὅταν τὸ κράτος τοῦ Νόμου ἐπεβλήθη, ἔσπευσαν
ἀμέσως νὰ ἀποκηρύξουν ἐγγράφως καὶ ἐνόρκως τὰς καταθέσεις των
καὶ νὰ δηλώσουν, ὅτι : «ὑπεβλήθησαν εἰς δαρμούς καὶ βασανιστήρια
εἰς τὰ ὑπόγεια τοῦ φρουραρχείου τοῦ ΕΛΑΣ, διὰ νὰ ὑπογράψουν
τὰς ἐτοιμούς καταθέσεις»!!

Αἱ ψευδοπεριποιήσεις, λοιπόν, αὗται ποὺ ἔκαμεν ὁ θαυμάσιος
Μητροπολίτης Ἰακώβος, εἰς ἓνα καλῆς πάστας Γερμανόν, ἐβάρυνον
περισσότερον, ἀπὸ τὴν διάσωσιν τόσων καὶ τόσων Λεσβίων, οἱ ὅ-
ποιοι ἔζησαν χάρις εἰς τὸν Γερμανόν αὐτόν; Ἄλλὰ δὲν ἦτο, ἡ πρᾶ-
ξις αὕτη, σύμφωνος μὲ τοὺς τύπους. Εὐτυχῶς, ποὺ ὁ Μητροπολίτης
Ἰακώβος δὲν δίδει διάρα διὰ τοὺς τύπους...

— Δὲν εἶμαι, ξεύρετε, μοῦ εἶπεν εἰς ἄλλην περίπτωσιν, ἀπὸ
τοὺς ἀνθρώπους ποὺ εἶναι προσκεκολλημένοι εἰς τοὺς τύπους. Σᾶς
βεβαιῶ, ὅτι πολὺ ὀλίγα πράγματα θὰ εἶχωμεν ἐπιτύχει ἐδῶ εἰς τὴν
Μυτιλήνην, ἐὰν ἐτήρουν τὰς δεσμεύσεις τῶν τύπων. Ἄρκεϊ, βεβαίως,
αὕτη ἡ ἀποδέσμευσις νὰ χρησιμοποιηθῆται μὲ σύνεσιν καὶ ἐντὸς τῆς
ἠθικῆς, νὰ ἀποβαίη δὲ πρὸς ὄφελος καὶ οὐχὶ εἰς ζημίαν.

Αὐτὴν τὴν γραμμὴν τὴν ἐτήρησε, μὲ θρησκευτικὴν εὐλάβειαν
πάντοτε, ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος, εἰς τὴν διαχείρισιν τῶν Φ.Κ.Μ.
καὶ τῶν Ἰδρυμάτων. Ἴδου ἓνα σχετικὸν ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴν ἔκθε-
σιν τοῦ Ἐπιθεωρητοῦ Δημοσίων Ὑπολόγων κ. Σωτ. Σακελλαρίου,
ἀνεργήσαντος ἐπισταμένον ἐλεγχον, ἐπὶ τετράμηνον, τῆς οἰκονομι-
κῆς διαχειρίσεως τῆς περιόδου 1944—1955 :

Ἐκ τοῦ γενομένου ἐλέγχου τῶν εἰς τὰ Φ.Κ.Μ. καὶ τὸ Β.Ι.Ν. εὐ-
ρεθέντων δικαιολογητικῶν καὶ λογιστικῶν βιβλίων, διεπίστωσα ὅτι αἱ
γενόμεναι παράτυποι ἐνέργειαι ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου
κ. Ἰακώβου, ἐν τῇ διαχειρίσει τῶν Κ.Φ.Μ. καὶ τῶν εἰς αὐτὰ ἀνηκόντων
Ἰδρυμάτων, ὡς ἀνωτέρω ἀνεπτύχθησαν, οὐδόλως ἐζημίωσαν ταῦτα, καὶ
προτείνω τὴν ἔγκρισιν ὑποβληθέντων Ὑμῖν καὶ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Κοι-
νωνικῆς Προνοίας Ἀπολογισμῶν τῶν οἰκονομικῶν ἐτῶν 1944—1955.

Ὅλαι δὲ αἱ πράξεις τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, ἐδικαιώθησαν

ιστορικῶς καὶ ἔτυχον τῆς ἀνεπιφυλάκτου ἐπιδοκιμασίας τοῦ Κράτους καὶ τῆς Κοινωνίας. Διότι, οὐδέποτε εἰς τὴν ζωὴν του ἀπεμακρύνθη τῆς ἠθικῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ συμφέροντος τοῦ συνόλου.

Σχετικῆ μετὰ τὰς δῆθεν «φιλικὰς» σχέσεις τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου μετὰ τοὺς Γερμανοὺς, εἶναι ἡ ἀκόλουθος ἐπιστολὴ τοῦ τότε Δημάρχου Μυτιλήνης κ. Γ. Χονδρονίκη, ἀξία ἰδιαιτέρας προσοχῆς, δοθέντος ὅτι ὁ ἐπιστολογράφος, ὡς ἐκ τῆς θέσεώς του, ἦτο εἰς θέσιν νὰ γνωρίζῃ, εἴτε ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως εἴτε ἀπὸ πληροφορίας ἐξ ὑπευθύνων πηγῶν, ὁλόκληρον τὴν πολιτείαν τοῦ Ἱεράρχου, περὶ τὸν ὁποῖον ἐκινουῦντο ἅπασαι αἱ κρατικαὶ καὶ δημοτικαὶ ὑπηρεσίαι Μυτιλήνης.

Ἡ ἐπιστολὴ τοῦ κ. Χονδρονίκη εἶναι ἐπίσης ἐξόχως ἀποκαλυπτικὴ τοῦ τρόπου μετὰ τὸν ὁποῖον οἱ κομμουνισταὶ διεστρέβλωσαν τὴν ἀλήθειαν, μετατρέψαντες ὠρισμένα ἐντελῶς τυχαῖα συμβάντα, ἄνευ οὐδεμιᾶς σημασίας, εἰς «φοβερὸς κατηγορίας» !!

Φίλε κ. Στρατηγᾷκη,

Διὰ τὴν δρᾶσιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μυτιλήνης κ. Ἰακώβου κατὰ τὴν Κατοχὴν, ἐλέχθησαν, ἀπὸ κακοπίστους, πράγματα τελείως ἀντίθετα πρὸς τὴν πραγματικότητά.

Ἴδου ἀκριβῶς τί συνέβη: Τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς ἐδῶ ἀφίξεως τῶν Γερμανῶν, ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος, μετὰ τοῦ Νομάρχου Λέσβου κ. Ἀγῆσ. Κοζύρη καὶ τοῦ Δημάρχου τότε κ. Ζαφ. Γιανέλλη, ἐκλήθησαν, διὰ συνομιλίας, ὑπὸ τοῦ Γερμανοῦ Στρατιωτικοῦ Διοικητοῦ Συνταγματάρχου Φὸν Σέλβιτς.

Ἡ συνομιλία διήρκεσεν μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου, ὅτε εἰς κάποιαν στιγμὴν, ἐγεφανίσθη Γερμανὸς ἀξιωματικὸς καὶ ὑπενθύμισεν εἰς τὸ αὐτὶ τοῦ Διοικητοῦ ὅτι ἔπρεπε νὰ παραστῆ εἰς τὴν ὑποστολὴν τῆς σημαίας.

Ὁ Φὸν Σέλβιτς, εὐγενέστατα, ἐζήτησε συγγνώμην διὰ τὴν ἀποχωρήσασθαι δι' ὀλίγα λεπτά, προτοῦ ὅμως ἐξέλθῃ τοῦ γραφείου, ἀπετάθη εἰς τοὺς ἐπισκέπτας του, εἰπὼν: «Θέλετε νὰ παραστῆτε εἰς μίαν μικρὰν στρατιωτικὴν τελετὴν;» Ἐμποροῦσαν νὰ ἀρνηθοῦν; Ἐξῆλθον, λοιπὸν ὅλοι μαζί τοῦ γραφείου καὶ παρέστησαν εἰς τὴν ὑποστολὴν τῆς γερμανικῆς σημαίας, ἀφοῦ προηγουμένως Γερμανοὶ στρατιῶται ἔκαμαν παρέλασιν πρὸ τοῦ Διοικητοῦ των, ἐνώπιον ὄλων τῶν παρισταμένων. Ὅλοι μαζί πάλιν εἰσῆλθον εἰς τὸ γραφεῖον καὶ συνέχισαν τὴν συνομιλίαν. Αὐτὸ ἦτο ὅλον. Οἱ ὑπερπατριῶται, ὅμως, διέδωσαν ὅτι παρέστη εἰς τὴν ὑποστολὴν τῆς ἐλληνικῆς σημαίας καὶ ὅτι εὐλόγησε τὴν γερμανικὴν καὶ ἐφωτογραφήθη !! Ἡ ἐλληνικὴ σημαία εἶχεν, ἐν τούτοις, ὑποσταλῆ, πρὸ τῆς εἰσόδου τῶν Γερμανῶν εἰς τὴν πόλιν.

Δὲν ἐνθυμοῦμαι πότε ἀκριβῶς ἐπεσκέφθη τὴν Μυτιλήνην ἀνώτερος πολιτικὸς ὑπάλληλος τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ Γερμανικῆς Πολιτικῆς Διοικήσεως, ὀνόματι Δρ Μέρνιιν. Σκοπὸς τῆς ἀποστολῆς του ἦτο νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὰς τοπικὰς Ἑλληνικὰς Ἀρχάς—κατ' ἐντολὴν τοῦ ἐν Ἀθήναις ἐ-

δρεύοντος "Αλτερμπουργκ—νά τόν διευκολύνουν νά φορτώσῃ διὰ τοὺς Ἀθηναίους, ὡς ἐτόνισε κατὰ τὴν συγκέντρωσιν τῶν Ἀρχῶν ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, πέντε χιλιάδας τόνων ἐλαιολάδου. «Οἱ ὁμογενεῖς σας Ἀθηναῖοι, εἶπεν εἰς τοὺς συγκεντρωθέντας, στεροῦνται τελείως ἐλαιολάδου, ἐνῶ ἐσεῖς τὸ ἔχετε ἄφθονον».

Προτοῦ εἰσέλθῃ εἰς τὸ θέμα, ἢ μᾶλλον προτοῦ ὁμιλήσῃ, τὸν καλωσῶρισα, ὡς Δήμαρχος Μυτιλήνης, καὶ ἐξέφρασα τὴν χαρὰν μου, διότι «ἐνώπιόν μας ἔχομεν ἕνα πραγματικόν, φιλέλληνα φιλόλογον». (Εἶχον ἀντιληφθῆ τοῦτο ἀπὸ συνομιλίαν ποῦ εἶχον μαζί του εἰς τὸ Β.Ι.Ν. ὅταν ἐπεσκέφθῃ τοῦτο, διὰ νὰ ὑποβάλλῃ τὰ σέβη του εἰς τὸν Σεβασμιώτατον). Τόσον πολὺ ξαφνιασθῆκε διότι τὸν καλωσῶρισα ὡς φιλέλληνα, ὥστε ἄφισε τὸ θέμα του καὶ ἄρχισε νὰ ὁμιλῇ διὰ τὸν φιλελληνισμόν του. Ὁ Δρ Μέρντιν, ἐφρόντισε καὶ ἐστάλησαν δωρεὰν εἰς τὸ Β.Ι.Ν. 200 δλόκληρα τόπια κάμποι διὰ τὰς ἀνάγκας του. Τοῦτο ὠφείλετο εἰς τὸν εὐφυᾶ τρόπον, μὲ τὸν ὁποῖον ὁ Σεβασμιώτατος ἐξεμεταλλεύθη τὸν φιλελληνισμόν του.

Κατὰ τὴν ἀναχώρησίν του ἐκ Μυτιλήνης, τόσον ἐγὼ, ὅσον καὶ ὁ Σεβασμιώτατος καὶ ὁ τότε Δ/τῆς τοῦ Βοστανεῖου κ. Ν. Ἀρώνης νῦν Νομάρχης Χίου, ἐθεωρήσαμεν ὀρθὸν νὰ τὸν ἀποχαιρετήσωμεν. Δυστυχῶς ἐγὼ κληθεὶς εἰς γερμανικὴν ὑπηρεσίαν, δὲν κατώρθωσα νὰ εὔρεθῶ εἰς τὴν Δημαρχίαν, κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν ὥραν. Μὲ ἀνέμενον ἐπὶ μακρὸν καὶ ἐπειδὴ ἀργοῦσα νὰ ἐπιστρέψω καὶ ἡ ὥρα περνοῦσε, ἠναγκάσθησαν νὰ ἀναχωρήσωμεν μόνοι, διὰ τὸν τόπον τῆς ἐπιβίβασις τοῦ Μέρντιν εἰς τὸ ὑδροπλάνον. Μόλις τὸν ἐπρόφθασαν.

Ὁ σωφὲρ τοῦ Σεβασμιώτατου, ἴσως καὶ λόγῳ τῆς βιασύνης του νὰ προφθάσῃ, ἀντὶ νὰ κατευθυνθῇ εἰς τὴν ἀποβάθραν, ὅπου εὑρίσκετο τὸ ὑδροπλάνον, μετέφερε τὸν Σεβασμιώτατον καὶ τὸν κ. Ἀρώνην εἰς τὸ σημεῖον τῆς προκυμαίας, ἐνθα τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἀπεβιβάζοντο Γερμανοὶ στρατιῶται προερχόμενοι ἐκ Λέρου. Εὐθὺς ἀμέσως, ὅμως, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἀντιληφθεὶς τὸ σφάλμα τοῦ σωφὲρ, εἰσῆλθε καὶ πάλιν εἰς τὸ αὐτοκίνητον καὶ ἐπροχώρησε πρὸς τὸ σημεῖον εἰς ὃ ἔπρεπε νὰ κατευθυνθῇ. Οἱ ὑπερπατριῶται καὶ ὁ ἑσμοκομμουνισμός, ἰσχυρίσθησαν, ὅτι ὁ Σεβασμιώτατος ὑπεδέχθη τοὺς Γερμανοὺς ἐπιστρέφοντας ἀπὸ τὴν κατάληψιν τῶν Δωδεκανήσων !!

Ὅπως βλέπετε, ἐγὼ εἶμαι ὁ ὑπαίτιος τοῦ τυχαίου τούτου γεγονότος. Ἐὰν ἐγὼ δὲν καθυστέρουν, θὰ εἶμεθα φευγᾶτοι ἀπὸ τὴν προκυμαίαν ὅταν ἐξήρχοντο οἱ Γερμανοὶ ἀπὸ τὸ βενζινόπλοιο καὶ δὲν θὰ ἐδημιουργῆτο ὁ ἀνόητος αὐτὸς σάλος.

Εἰς αὐτὸν τὸν φαῦλον κύκλον ἔπεσεν ὁ Τσιγάντες καὶ ἔγινεν ἀκούσιον ὄργανόν των.

Ὁ Σεβασμιώτατος ἐστάθη ἀκλόνητος εἰς τὴν θέσιν του καὶ παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ ποιμνίου του, ὡς πραγματικὸς καὶ ἄξιος ποιμενάρχης. Ἡ προσπάθειά του ἦτο πῶς νὰ ἀπομακρύνῃ τὰ δεινὰ τοῦ πληθυσμοῦ, καὶ τῆς νήσου ἐν γένει, χωρὶς νὰ κάμνῃ διακρίσεις μεταξὺ πλουσίων καὶ πτωχῶν. Οὐδέποτε ἐνεφανίσθη ὑπὲρ τῶν πλουσίων ἐνώπιον γερμανικῶν ἀρχῶν. Ὑπερήσπιζε μὲ ἀληθινὸν πάθος τὴν πτωχολογίαν. Ὅσα ἐνάντια εἰπώθησαν, εἶναι ἀερολογήματα καὶ τίποτε ἄλλο.

Ἡ γερμανικὴ Στρατιωτικὴ Διοίκησις ἐθαύμαζε τὴν δραστηριότητα

τοῦ Μητροπολίτου καὶ τὸ δημιουργικόν του πνεῦμα, πράγματα τὰ ὅποια —ὡς ἔλεγον οἱ Γερμανοὶ—εἰς τὴν πατρίδα των παρατηροῦνται μόνον εἰς πολιτικούς. Ἐξέφραζον, ἐπίσης, τὸν θαυμασμόν των, διὰ τὸ γεγονός, ὅτι οὐδέποτε ἐδέχθησαν τὴν ἐπίσκεψίν του δι' ἀτομικὰς του ὑποθέσεις εἰμὴ μόνον διὰ τὸν λαόν, διὰ τὰ Ἰδρύματα καὶ τοὺς καταδιωκομένους.

Ἡ Μυτιλήνη καὶ ἐν γένει ἡ Λέσβος, πρέπει νὰ τὸ ὁμολογήσωμεν, ὅτι δὲν ὑπέστησαν τὰ δεινὰ καὶ τὰ μαρτύρια τῶν ἄλλων Ἑλληνικῶν ἐπαρχιῶν. Τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸν καλῶς ἐννοούμενον πατριωτισμὸν καὶ τὴν σύνεσιν τῶν ἑλληνικῶν ἀρχῶν μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Μητροπολίτην.

Μυτιλήνη, 21 Δεκεμβρίου 1955

Μὲ τιμὴν
Γ. ΧΟΝΔΡΟΝΙΚΗΣ
πρῶτην Δήμαρχος Μυτιλήνης

ΕΘΝΙΚΗ ΔΡΑΣΙΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΚΑΤΟΧΗΝ

Ἄς ρίψωμεν τώρα ἐν βλέμμα «πετῶντι καλάμῳ», εἰς τὴν ἐθνικὴν δράσιν τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, διότι ἡ εὐρεία αὐτῆς ἐξιστόρησις θὰ ἐχρειάζετο τόμον ὀλόκληρον.

Μία τῶν κυρίων φροντίδων τοῦ Ἱεράρχου ἦτο ν' ἀποτρέψη, ὅσον ἦτο δυνατόν, τὰς ματαίας θυσίας τοῦ ποιμανίου του. Τοιαῦται, ἀδικαιολόγητοι ἐντελῶς, θυσίαι ἦσαν π.χ. αἱ ἐπιπολαίως—πολλάκις καὶ ἐπιδεικτικῶς—γινόμεναι ἀναχωρήσεις νέων τῆς Λέσβου διὰ τὴν Τουρκίαν.

Οἱ νέοι οὗτοι, εἴτε συνελαμβάνοντο ἀμέσως ὑπὸ τῶν Γερμανῶν εἴτε δὲν ἐγένοντο δεκτοὶ ἀπὸ τοὺς Τούρκους καὶ παρεδίδοντο εἰς τοὺς Γερμανοὺς διὰ προδοσίας. Εἰς ἀμφοτέρας τὰς περιπτώσεις κατεδικάζοντο εἰς θάνατον καὶ εὕρισκον ὡς τάφον τὴν θάλασσαν! Τὰς ἰδίας συνέπειας ὑφίσταντο καὶ οἱ ἐπὶ κατοχῇ κυνηγετικῶν ὄπλων καὶ ἄλλου πολεμικοῦ ὕλικου συλλαμβανόμενοι.

Ἡ προστασία τῶν Ἑλλήνων πατριωτῶν ποὺ ἀνεχώρουν διὰ τὴν Μ. Ἀνατολήν, ἦτο μία ἀπὸ τὰς φροντίδας τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, ὅπως θὰ ἴδωμεν εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ Κίμωνος Μπαμίχα, ἀρχηγοῦ εἰδικῆς ἀποστολῆς. Τὰς ἐν λόγῳ ἐνεργείας του σοβαρῶς ὑπωπιεύοντο οἱ Γερμανοὶ, χωρὶς νὰ ἔχουν χειροπιαστὰς ἀποδείξεις. Τοῦ ἦτο, ὅμως, ἀδύνατον καὶ ἀπαράδεκτον νὰ βλέπῃ χυνόμενον ἀδικαιολογήτως τόσον ἑλληνικὸν αἷμα, νὰ πηγαίνουν χαμένα τόσα παλληκάρια, χρήσιμα εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὰς οἰκογενείας των, ἀπλῶς καὶ μόνον διότι τοὺς ἔλειπεν ἡ σύνεσις.

Αἱ σκέψεις καὶ τὰ συναισθήματα αὐτὰ τοῦ μεγάλου τούτου πατριώτου καὶ ἀνθρώπου, καταφαίνονται εἰς τὸ ἀκόλουθον ἀπόσπασμα σχετικῆς ἐγκυκλίου του :

*Εδοκιμάσαμεν βαθὺν πόνον ψυχῆς, διὰ τοὺς τυφεκισμοὺς, οἵτινες ἔλαβον χώραν εἰς τὴν πόλιν μας κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας. Θέλοντες νὰ προλάβωμεν εἰς τὸ μέλλον ἄλλα παρόμοια λυπηρὰ γεγονότα, ἀπευθυνόμεθ', ὡς πατήρ, πρὸς ὅλους τοὺς χριστιανούς, τοὺς κατοικοῦντας ἐν τῇ Θεοσώστῳ ἡμῶν Ἐπαρχίᾳ, καὶ παραγγέλλομεν πατρικῶς νὰ ἀποφεύγουν τοιοῦτου εἶδους ἐνεργείας καὶ πράξεις, αἱ ὁποῖαι μόνον κακὸν προξενοῦν καὶ εἰς τὸν τόπον καὶ εἰς τὰς οἰκογενείας των.

Μέσα ἀπὸ τὰς γραμμάς αὐτὰς ξεχύνεται τὸ συγκλονίζον τὴν ψυχὴν τοῦ ψυχικὸν ἄλγος, ὅταν ἀντικρύζει τὴν ζωὴν τόσων Ἑλλήνων νὰ προσφέρεται βορὰ εἰς τὴν ἐκδικητικὴν μανίαν τῶν Γερμανῶν.

Εἶναι ἡ ἐγκύκλιος αὐτή, ἡ ἀγωνιώδης ἐπίκλησις τοῦ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανοῦ πρὸς τὸν πληθυσμὸν τοῦ Μωρηᾶ, ὅταν ὁ ἐνθουσιώδης, ἀλλὰ τόσον ἐπιπόλαιος Παπαφλέσσας κατέβηκεν ἀπὸ τὴν Πόλιν, διὰ νὰ ξεσηκώσῃ τοὺς σκλάβους, χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ καμμία προετοιμασία τοῦ ἀγῶνος, καὶ χωρὶς νὰ εἶναι τίποτε ἄλλο σίγουρο καὶ ἀληθινὸν ἀπὸ ὅσα φοβερὰ διεκήρυττε, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν φλογεράν του φιλοπατρίαν!

Ἡ κακόβουλος κριτική, κατηγόρησε τὸν μέγαν ἐκεῖνον ἐθνικὸν ἄνδρα, οὔτε ὀλίγον οὔτε πολὺ ὡς ἀντιδραστικὸν — ἐὰν ἐζοῦσεν εἰς τὴν ἐποχὴν μας, θὰ τὸν ὠνόμαζον προδότην — ὡς ἀντιτασσόμενον εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος!

Αὐτὴ εἶναι, ἀπὸ συστάσεως κόσμου, ἡ μοῖρα τῶν Μεγάλων!

*Ὡμιλήσαμεν διὰ τοὺς διασωθέντας ἀπὸ τὸν θάνατον ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου Λεσβίους. Ὑπῆρξαν, ὅμως, καὶ ἄλλα θύματα τῶν Γερμανῶν, τὰ ὁποῖα δὲν κατέστη δυνατὸν νὰ διασώσῃ. Εἰς τὰς περιπτώσεις αὐτὰς ἠξίωσε καὶ ἐπέτυχεν ἀπὸ τοὺς Γερμανοὺς στρατιωτικοὺς νὰ ἔρχεται εἰς ἐπικοινωνίαν μὲ τοὺς μελλοθανάτους καὶ ἰδίᾳ κατὰ τὰς τελευταίας στιγμὰς τῆς ζωῆς των. Ἐπὶ τρία περὶ τοῦ ἔτη ἡ Ἐκκλησία Μυτιλήνης ἐστάθη παρήγορος ἄγγελος, εἰς τὸ πλευρὸν τῶν νέων τούτων μαρτύρων τῆς ἐθνικῆς μας ἐλευθερίας, παρέχουσα δι' ἐμπνευσμένων κληρικῶν τῆς ὀλίγον βάλαμον εἰς τοὺς μέλλοντας νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν ζωὴν.

Δὲν κατώρθωσεν, ὅμως, παρὰ τὰς ἀπεγνωσμένας προσπάθειάς ποῦ κατέβαλε, πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν, νὰ ἐπιτύχῃ ἀπὸ τὰ χιτλερικὰ κτήνη νὰ τοῦ ἐπιτρέψουν νὰ ἐνταφιάζῃ ἡ Ἐκκλησία τὰ θύματά των. Τὰ ἀνθρωπόμορφα τέρατα, ἔβαζαν τοὺς τυφεκιζομένους Ἕλληνας εἰς σάκκους καὶ τοὺς ἔρριπταν εἰς τὴν θάλασσαν!

Ἀπὸ τὴν ἐθνικὴν δρᾶσιν τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου κατὰ τὴν κατοχὴν, θὰ παραθέσωμεν ἐδῶ ἓνα, ἰδιαιτέρως χαρακτηριστικὸν

ἐπεισόδιον, πού δεικνύει πόσον ἀψηφοῦσε τὴν ζωὴν του ὁ ἐξαίρετος Ἕλληνας, προκειμένου νὰ φανῆ χρήσιμος εἰς τὸν ἔθνικόν καὶ συμμαχικόν ἀγῶνα, καὶ νὰ προστατεύσῃ τοὺς Ἕλληνας ἀπὸ τὴν ἐκδίκησιν τῶν Γερμανῶν.

Τὸν Μάϊον τοῦ 1942 προσωρμήσθησαν νύκτωρ, πλησίον τῆς Μυτιλήνης, ὀκτώ Ἕλληνες ἐκ Πειραιῶς προερχόμενοι καὶ μεταβαίνοντες εἰς Μ. Ἀνατολὴν ἐπὶ εἰδικῇ ἀποστολῇ. Γενόμενοι, ὅμως, ἀντιληπτοί, καθ' ὁδόν, ὑπὸ γερμανικοῦ περιπολικοῦ, ἐξηναγκάσθησαν νὰ κατευθυνθοῦν εἰς Λέσβον καὶ ν' ἀποβιβάσθουν πλησίον τῆς Μυτιλήνης. Τὴν ἐπομένην, παρουσιάσθησαν εἰς τὸν Λιμενάρχην Ὁθ. Ζαμβουνίδην καὶ τοῦ ἐζήτησαν νὰ τοὺς στείλῃ λάθρα εἰς Πειραιᾶ, διὰ πλαστῶν ναυτολογικῶν βιβλιαρίων. Τοῦτο θὰ ἐγένετο προοδευτικῶς, ἀλλ' ἐν τῷ μεταξύ, ἡ τροφοδοσία τῶν ὀκτῶ τούτων ξένων ἀτόμων, ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐξασφαλισθῇ. Ὁ Λιμενάρχης δὲν ἐδίστασεν οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν, νὰ ὑποδείξῃ εἰς τὸν ἀρχηγὸν τῆς ἀποστολῆς Κίμωνα Μπαμίχαν νὰ καταφύγῃ εἰς τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον, καὶ νὰ τοῦ ζητήσῃ προστασίαν. Αὐτὸ ἐδείκνυεν ἀπεριόριστον ἐμπιστοσύνην ἐκ μέρους τοῦ Λιμεναρχοῦ Μυτιλήνης πρὸς τὸν Ἱεράρχην, στηριζομένην εἰς τὴν πατριωτικὴν του δραῖσιν, ἣτις ἦτο ἐν γνώσει τοῦ λαμπροῦ τούτου ἀξιωματικοῦ. Εὐνόητον εἶναι, ὅτι ἐὰν συνέβαινε τὸ ἀντίθετον, ὁ Λιμενάρχης δὲν θὰ ἔστελεν «εἰς τὸ στόμα τοῦ λύκου», τὸν ἀρχηγὸν τῆς ἀποστολῆς.

Ὁ Κίμων Μπαμίχας, συνήντησε τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον εἰς τὸ Β.Ι.Ν. καὶ τοῦ ἀπεκάλυψε τὴν περιπέτειαν τῆς ὑπ' αὐτὸν ὁμάδος καὶ τὴν ἀποστολὴν ἣν εἶχεν. Ὁ ὑπέροχος Ἕλληνας, χωρὶς ἐνὸς λεπτοῦ καθυστέρησιν, ἐκάλεσε τὸν τότε Διευθυντὴν τοῦ Βοστανείου κ. Ν. Ἀρώνην—νῦν Νομάρχην Χίου— καὶ τὸν Πρωτοσύγγελόν του κ. Ἰάκωβον—νῦν Μητροπολίτην Σισανίου—, καὶ τοὺς ἀνεκοίνωσε τὴν περιπέτειαν τῆς ἀποστολῆς, ἔδωσε δὲ ἐντολὴν εἰς μὲν τὸν κ. Ἀρώνην νὰ παρέχῃ καθημερινῶς τροφὴν εἰς τὸν Κίμωνα Μπαμίχαν, εἰς δὲ τὸν Πρωτοσύγγελον νὰ διατρέφῃ εἰς τὴν Μητρόπολιν—δαπάναις τοῦ Ἱεράρχου—τρεῖς ἐκ τῶν συντρόφων του. Διὰ τοὺς ὑπολοίπους τέσσαρας εἶχε φροντίσει ὁ Λιμενάρχης, παρέχων αὐτοῖς τροφὴν ἐκ τοῦ συσσιτίου τῶν ἀνδρῶν τοῦ Λιμεναρχείου.

Ἐκτὸς τῆς τροφῆς, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἐχορήγει εἰς τὸν ἀρχηγὸν καὶ τὰ μέλη τῆς ἀποστολῆς, χρηματικὰ βοηθήματα διὰ τὰς ἄλλας ἀνάγκας των, ἐκ τῆς Μητροπόλεως, τοῦ ἰδιαιτέρου ταμείου του, ἐκ τοῦ Ναυδρίου τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου, καὶ μέσῳ τοῦ ἀνεξαντλήτου εἰς ἀγαθοεργίας κ. Δημ. Σουρλάγκα.

Ἡ περίθαλψις τῆς ἀποστολῆς διήρκεσεν ἐπὶ τρίμηνον, καθ'

δλον δὲ τὸ διάστημα τοῦτο ὁ Ἱεράρχης καὶ οἱ περὶ αὐτόν, ἐλάμβανον δρακόντια μέτρα, διὰ νὰ προστατεύσουν τοὺς ξένους των ἀπὸ τὸ ἄγρυπνο μάτι τῶν Γερμανῶν.

Τελευταῖος ἐκ τῆς ἀποστολῆς παρέμεινε εἰς Μυτιλήνην ὁ Κίμων Μπαμίχας, ὅστις, ὅμως, κατὰ μίαν νυκτερινὴν ἔρευναν τῆς γερμανικῆς ἀστυνομίας εἰς τὸ Ξενοδοχεῖον «Μέγας Ἀλέξανδρος», ὅπου παρέμενε, συνελήφθη ὡς πράκτωρ τῶν Ἄγγλων. Ὁ Μπαμίχας ὑπεβλήθη εἰς φρικτὰ βασανιστήρια, ὑπὸ τοῦ σκληροτάτου διευθυντοῦ τῆς γερμανικῆς ἀσφαλείας Chalkos, διὰ νὰ τοῦ ἀποσπασθοῦν πληροφορίαι σχετικαὶ μὲ τὴν ἐκ μέρους τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου παρεχομένην προστασίαν εἰς τοὺς πρὸς Μ. Ἀνατολὴν ἀναχωροῦντας Ἕλληνας.

Μία τῶν ἡμερῶν, κατόπιν προηγηθεισῶν νέων βασανιστηρίων, ὁ Μπαμίχας προσήχθη ἐνώπιον τοῦ Chalkos, ὅστις, κρατῶν τὸ περιστροφόν του, τοῦ ἐζήτησε νὰ ὑπογράψῃ ἐτοιμὴν κατάθεσιν, εἰς ἣν ἀνεγνώριζε καὶ ὠμολόγει, ὅτι ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος τοῦ παρεῖχε χρηματικὰ βοηθήματα καὶ τροφήν. Οὗτος, ὅμως, ἠρνήθη διαρρήδην ὅτι εἶχε τὴν ἐλαχίστην ἐπαφὴν μὲ τὸν Ἱεράρχην, καὶ οὕτω διεσώθησαν ἀπὸ τὴν σύλληψιν ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος, ὁ Λιμενάρχης Ζαμβουνίδης καὶ οἱ συνεργάται των.

Ὁ Κίμων Μπαμίχας, διασωθεὶς τότε καὶ ὡς ἐκ θαύματος ἀπὸ τοὺς Γερμανούς, ἐξητάσθη, ἀργότερον ἐνόρκως ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Καστορίας κ. Δικηφόρου, ἐνεργήσαντος ἀνάκρισιν, ἐντολῇ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐπὶ τῶν κατηγοριῶν τοῦ Ε.Α.Μ.

Ἡ ἐπιμονὴ τοῦ Chalkos νὰ ἐξαναγκάσῃ τὸν Μπαμίχαν νὰ ὁμολογήσῃ ἐναντίον τοῦ Ἱεράρχου Μυτιλήνης, ἐδείκνυεν ὅτι ἡ γερμανικὴ ἀσφάλεια διετέλει ἐν γνώσει τῆς πατριωτικῆς δράσεώς του, δὲν εἶχεν, ὅμως, σαφεῖς ἀποδείξεις διὰ ν' ἀπλώσῃ χεῖρα ἐναντίον του. Ὁ δαιμονικὸς Chalkos, ἔλεγεν εἰς τὸν Φὸν Χάϊνριχ, ὅτι δὲν ἔχει τὴν παραμικρὰν ἀμφιβολίαν περὶ τοῦ ἀντιγερμανικοῦ ρόλου ποὺ διεδραμάτιζεν ὁ Δεσπότης, ἐκεῖνος, ὅμως, πολιτισμένος ἄνθρωπος ὅπως ἦτο, συνεπάθει καὶ ἐθαύμαζε τὸν γέροντα Ἱεράρχην, διὰ τὴν ἀφωσίωσιν ποὺ ἐδείκνυε πρὸς τὴν δοκιμαζομένην πατρίδα του καὶ τὸ ποίμνιόν του καὶ τὸν ἐπροστάστευεν ἀπὸ τὸν κακὸν ὑφιστάμενόν του, τὸν τρομερὸν Chalkos, εἰς τὸν ὁποῖον ἔλεγεν :

— Ἐχεις ἀποδείξεις ; Φέρε μου ἔστω καὶ μίαν καὶ θὰ ἐγκρίνω ἀμέσως τὴν σύλληψίν σου.

Ὁ Chalkos ἐλύσσα, βέβαιος ὅπως ἦτο διὰ τὸν ρόλον τοῦ Ἰακώβου, ἀλλ' εἰς μάτην. Ὁ γέρον Ἱεράρχης ἀπεδείχθη πολὺ εὐφύστερος ἀπὸ τὸν ἐν λόγῳ βρωμογερμανόν.

Τὸν Αὐγούστον τοῦ 1944, καλεῖται ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος, εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Beznhardt Stelle, δι' ἐπείγουσαν ὑπόθεσιν. Μόλις εἰσέρχεται εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ διοικητοῦ, ὁ ἄλλος φοβερὸς Walter, ἀξ/κὸς τῆς ἀντικατασκοπείας, τοῦ λέγει εἰς ὕφος αὐστηρότατον :

— Ξεύρετε, Σεβασμιώτατε, ὅτι εἰς τὰ κτήματά σας τοῦ Κάτω Τρίτος, καὶ εἰς τὸ μεγάλο Περιβόλι, εὐρίσκονται αὐτὴν τὴν στιγμὴν πεντήκοντα ἄνδρες μὲ στρατιωτικὰς στολάς, ὠπλισμένοι μὲ τυφέκια καὶ φισεκλίκια :

Ἐπισημασθέντος ὅτι ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἐγνώριζε, φυσικὰ, τὴν ἐγκατάστασιν τῶν ἀνταρτῶν — ἐπρόκειτο περὶ ἀνδρῶν τοῦ ΕΛΑΣ — εἶχε μάλιστα διατάξει τὸν ἐπιστάτην τῶν κτημάτων νὰ παρέχῃ εἰς τοὺς ἄνδρας ὅ,τι εὐρίσκετο εἰς τὴν διάθεσίν του, τρόφιμα κλπ.

Βεβαίως, μπροστὰ εἰς τοὺς Γερμανοὺς ἔδειξεν ἐκπληξιν διὰ τὸ γεγονός, καὶ ἠρνήθη ὅτι γνωρίζει τί τὸ σχετικόν.

— "Ὁχι, δὲν τὸ ἤξεύρω ἀλλὰ καὶ δὲν τὸ πιστεύω, ἀπήντησε.

— Δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει ἐὰν τὸ πιστεύετε ἢ ὄχι. Ἡμεῖς ἔχομεν ἀσφαλεστάτας πληροφορίας. Ἀπλῶς σᾶς ἠρώτησα, ἐὰν τὸ γνωρίζετε.

Ἐπισημασθέντος ὅτι ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος προσεπάθη νὰ πείσῃ τοὺς Γερμανοὺς, ὅτι αἱ πληροφορίες τῶν δὲν ἦσαν ἀκριβεῖς, καὶ τοὺς συνέστησε νὰ μὴ δίδουν πίστιν εἰς τὰς διαδόσεις.

Ἐπισημασθέντος ὅτι ὁ Walter, ἐπέμεινε :

— Αἱ πληροφορίες μας εἶναι ἀπολύτως ἀκριβεῖς. Ἡ περὶ ἀνταρτῶν πρόκειται ἢ περὶ κομάντος μόλις ἀποβιβασθέντων. Ἐσεῖς νὰ μᾶς εἰπῆτε ποῖοι εἶναι οἱ ἐπιστάται σας εἰς τὸ Κάτω Τρίτος καὶ ἐὰν ἔχετε ἐμπιστοσύνην εἰς αὐτοὺς.

Ἐπισημασθέντος ὅτι ὁ Ἱεράρχης ἀπήντησεν, ὅτι εἶχεν ἀπόλυτον ἐμπιστοσύνην εἰς τοὺς ἀνθρώπους του.

Καὶ ὁ Walter συνέχισε :

— Θ' ἀναχωρήσω τὸ πρωῖ αὐριον εἰς τὰς 4 1/2, διὰ νὰ ἐρευνησῶ τὴν περιοχὴν. Σᾶς συνιστῶ, Σεβασμιώτατε, νὰ μὴ εἰπῆτε οὐδέ λέξιν περὶ τῆς συνομιλίας μας, διότι θὰ ἔχετε μεγάλας εὐθύνas.

Ἐπισημασθέντος ὅτι ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος, εἰς τὸν φλογερὸν αὐτὸν πατριώτην, νὰ ἀφήσῃ νὰ συλληφθοῦν, καὶ ἐν συνεχείᾳ νὰ τυφεκισθοῦν, πεντήκοντα Ἕλληνες, ἐκ τοῦ λόγου ὅτι ὑπῆρχε κίνδυνος διὰ τὴν ζωὴν του !

Οὕτω, μόλις ἐπέστρεψεν εἰς τὴν ἐν Χάλικι θερινὴν κατοικίαν του, ἐκάλεσεν ἀμέσως κοντὰ του τὸν διευθυντὴν τοῦ Β.Ι.Ν. κ. Ν. Ἀρώνην, τοῦ ἀφηγήθη τὰ μετὰ τοῦ Walter λεχθέντα, καὶ τοῦ ἔδωκεν ἐντολὴν νὰ ἐπικοινωνήσῃ πάραυτα μὲ τὸ Ε.Α.Μ. Μυτιλήνης, ὥστε

νά προλάβουν νά είδοποιήσουν έντός τῆς νυκτός τοὺς ἀντάρτας, ἵνα λάβουν τὰ μέτρα των.

Ἔτσι καὶ ἐγένετο. Ὄταν τὴν ἐπομένην τὸ πρωτὶ μετέβη ὁ Walter εἰς τὸ Κάτω Τρίτος, οὐδένα ἔνοπλον εὔρεν, ἀλλ' οὔτε καὶ ἴχνη των. Καὶ ὁμως, πρὶν ἀπὸ ὀλίγας μόνον ὥρας, ὑπῆρχον ἐκεῖ πεντήκοντα παλληκάρια, τὰ ὅποια θὰ εὔρισκον ἀναποφεύκτως τὸν θάνατον, ἐὰν ὁ ἐξαίρετος Ἱεράρχης ἐδίσταζε ν' ἀναλάβῃ τὴν εὐθύνην νά τοὺς είδοποιήσῃ, φοβούμενος διὰ τὴν ζωὴν του!

Αὐτὸ θὰ ἦτο κάτι τὸ ἐντελῶς ξένον καὶ ἄγνωστον διὰ τὸν θεϊκὸν Ποιμένα, χιλιάκις διακινδυνεύσαντα τὴν ζωὴν του διὰ τὴν Πατρίδα του καὶ τὸ ποίμνιόν του. Τὸ βασικὸν στοιχεῖον τῆς πολιτείας καὶ τῆς ἱστορίας του ὑπῆρξεν ἢ αὐτοθυσία, ἢ ἀψηφισιὰ πρὸς τὸν κίνδυνον. Ὁ ἴδιος δὲν μᾶς εἶπε, ὅτι δὲν θὰ εἶχε κανένα νόημα τὸ διάβα του ἀπὸ τὴν ζωὴν, ἐὰν ἐδειλίαζε νά πράξῃ τὸ καθῆκον του;

Τὸν Μάρτιον τοῦ 1944, οἱ Γερμανοὶ ἀπεφάσισαν νά κάψουν τὰς δύο μεγάλας κωμοπόλεις τῆς Λέσβου, τὴν Ἀγιάσον καὶ τὸν Μανδαμάδον. Ἀφορμὴν ἔδωκεν ἢ κατὰ τὴν 25ην Μαρτίου τοῦ ἔτους ἐκείνου μεγάλη συγκέντρωσις εἰς τὰς κοινότητας ταύτας τῶν ἀνταρτῶν τοῦ ΕΛΑΣ, οἱ ὅποιοι προέβησαν εἰς ἀνοικτὰς ἀντιγερμανικὰς ἐκδηλώσεις. Τοῦτο εἶχε συμβῆ καὶ ἄλλοτε.

Μόλις ἡ σχετικὴ πληροφορία περιῆλθεν εἰς γνῶσιν τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, ἔσπευσεν ἀμέσως, τρομερὰ ἀνήσυχος, εἰς τὸν Φὸν Χάϊνριχ—εἶναι αὐτὸς εἰς τὸν ὅποιον ἔστειλε τὸν περιβόητον διάνον. Ὁ Χάϊνριχ τοῦ ἐπεβεβαίωσε τὴν πληροφορίαν, προσθέσας ὅτι «ὁ στρατιωτικὸς διοικητὴς ἐξέδωκεν ἤδη σχετικὴν ἀπόφασιν, καὶ ὅτι ἐζήτησεν ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην ἐμπρηστικὰς ὕλας, τοῦτο δὲ διότι δὲν ἦτο ἡ πρώτη φορά, πού αἱ δύο Κοινότητες προεκάλουν τὰς γερμανικὰς ἀρχάς».

Καὶ προσέθεσε :

— Σεβασμιώτατε, ἔχουν δίκαιον οἱ στρατιωτικοὶ διὰ τὴν ἀπόφασίν των.

Ὁ θαυμάσιος Ἱεράρχης, ἀνάστατος ἀπὸ τὴν ἐπιβεβαίωσιν τῆς πληροφορίας, ἠγωνίσθη ἐπὶ ὀλοκλήρους ὥρας διὰ νά πείσῃ τὸν Φὸν Χάϊνριχ νά ἐπέμβῃ παρὰ τῷ στρατιωτικῷ διοικητῇ ἵνα ἀναθεωρήσῃ τὴν ἀπόφασίν του.

Προέβαλε πολλὰ ἐπιχειρήματα καὶ μεταξὺ ἄλλων εἶπεν, ὅτι αἱ δύο αὗται μεγάλαι Κοινότητες τῆς νήσου ἀποτελοῦν ἀρχαῖα χριστιανικὰ προσκυνήματα καὶ ὅτι ἢ τυχὸν πυρπόλησις αὐτῶν θὰ ἦτο σίγμα

διὰ τὴν Γερμανίαν, διότι ὅλοι οἱ ἐπίσημοι ἐπισκέπται ποὺ ἔρχονται εἰς τὴν Λέσβον, εἴτε Ἕλληνες εἶναι εἴτε ξένοι, ἐπισκέπτονται τὰς δύο Κοινότητας, καὶ δὴ τὴν Ἀγιάσον, διὰ νὰ ἴδουν τὴν ἀρχαιοτέραν φορητὴν χριστιανικὴν εἰκόνα τοῦ κόσμου, ἣτις σώζεται εἰς τὸν ἐκεῖ ἱστορικὸν ναὸν τῆς Παναγίας.

Ἀφοῦ ἐλέχθησαν καὶ ἄλλα πολλά, ὁ Φὸν Χάϊνριχ εἶπεν : «Ἐφ' ὅσον ἐπιμένετε, Σεβασμιώτατε, θὰ ἐπισκεφθῶ ἀμέσως τὸν στρατιωτικὸν διοικητὴν καὶ θὰ κάμω ὅ,τι εἶναι δυνατὸν διὰ νὰ τὸν πείσω νὰ ἀναθεωρήσῃ τὴν ἀπόφασίν του». Συνεχίζων, εἶπεν εἰς τὸν Σεβασμιώτατον νὰ μὴ κάμῃ εἰς οὐδένα λόγον περὶ τούτου, καὶ ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐκδοθῇ μία ἐγκύκλιος πρὸς τὸν λαὸν ἀπὸ μέρους τῶν Μητροπολιτῶν τῆς Λέσβου, τοῦ Νομάρχου καὶ τοῦ Διοικητοῦ τῆς Χωροφυλακῆς, διὰ τῆς ὁποίας νὰ ἀποδοκιμασθοῦν αἱ γενομέναι ἐκδηλώσεις κατὰ τῶν Ἀρχῶν Κατοχῆς, νὰ γίνουν συστάσεις εἰς τοὺς κατοίκους νὰ μὴ ἀπασχολοῦν τὰς Γερμανικὰς Ἀρχάς, καὶ νὰ παραδώσουν τὰ ὄπλα, ὅσα εὐρίσκονται ἀκόμη εἰς χεῖρας των. Ἐκτὸς τῆς ἐγκυκλίου αὐτῆς, προσέθεσεν ὁ Φὸν Χάϊνριχ εἰς τὸν Σεβασμιώτατον, «θὰ ἦτο καλὸν νὰ ἐπισκεφθῆτε μετὰ τοῦ Νομάρχου καὶ τοῦ Διοικητοῦ τῆς Χωροφυλακῆς τὰς Κοινότητας, διὰ νὰ συστήσητε καὶ προφορικῶς τὰ προσήκοντα». Καὶ τελευτῶν ἐτόνισεν : «Εἰς τὸν στρατιωτικὸν διοικητὴν, τὸν ὁποῖον θὰ ἐπισκεφθῶ τώρα, θὰ εἶπω, ὅτι ἐκάλεσα τὸν Μητροπολίτην καὶ τοῦ συνέστησα νὰ ληφθοῦν τὰ ἀνωτέρω μέτρα. Θὰ τὸν παρακαλέσω δὲ νὰ διατάξῃ τὴν ἀναστολὴν τῆς ἐκτελέσεως τῆς ἀποφάσεώς του περὶ πυρπολήσεως τῶν δύο χωριῶν καὶ ἐλπίζω νὰ γίνῃ δεκτὴ ἡ παράκλησίς μου».

Πράγματι, ὅλα αὐτὰ ἔγιναν, ἤτοι ἐξεδόθη ἐγκύκλιος, ἐπεσκέφθησαν καὶ ὠμίλησαν πρὸς τὸν λαὸν.—ὁ μὲν Μητροπολίτης εἰς Ἀγιάσον καὶ Πολυχνῖτον, ὁ δὲ Νομαρχῶν μετὰ τοῦ Διοικητοῦ Χωροφυλακῆς Λέσβου εἰς Μανδαμάδον, Καλλονήν, Ἀγίαν Παρασκευήν, Βατοῦσαν, Ἀντισσαν καὶ Ἐρεσόν. Μετὰ δύο ἡμέρας ὁ Χάϊνριχ ἐκάλεσε τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον καὶ τοῦ ἀνεκοίνωσεν, ὅτι ὁ στρατιωτικὸς διοικητὴς ἐνέδωκεν εἰς τὴν εἰσήγησίν του, *ἀνακαλέσας τὴν ἀπόφασιν περὶ πυρπολήσεως τῶν δύο Κοινοτήτων.*

Ἔτσι διεσώθησαν, ἀπὸ πλήρη καταστροφὴν, τὸν Μάρτιον τοῦ 1944, αἱ δύο μεγάλαι καὶ φυσικῶς ὠραῖαι κωμοπόλεις τῆς Λέσβου. Χάρις εἰς τὸν θαυμάσιον Μητροπολίτην Ἰάκωβον!

Ἀργότερον δέ, κατὰ μίαν ἐπίσκεψίν του, εἰς τὰ γραφεῖα τῆς πολιτικῆς διοικήσεως—συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Νομαρχοῦντος Δημ. Καρυώτογλου καὶ τοῦ Δημάρχου κ. Γ. Χονδρονίκη—λόγου γενομένου διὰ νέας ἀφορμάς, ὅς ἔδωκαν εἰς τοὺς Γερμανοὺς οἱ κάτοικοι

τῆς Ἀγιάσου, ὁ παριστάμενος Γερμανὸς ἀξιωματικὸς Crotte, εἶπεν:
— Εἶχον πολὺ δίκαιον αἱ στρατιωτικαὶ ἀρχαί, ὅταν ἀπεφάσισαν
νὰ καύσουν τὰ χωριὰ αὐτά, ἀλλὰ, αἱ διάφοροι παρεμβάσεις τοὺς
ἠμπόδισαν.

Καὶ στραφεὶς, ἔδειξε τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον!

Ἡ γερμανικὴ κατοχὴ ἐν Λέσβῳ, ἐκράτησε τεσσαράκοντα περί-
που μῆνας, καθ' ὅλον δὲ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα, δὲν ἐπέρασεν
οὐδὲ μία ἡμέρα πού νὰ μὴ ἔλαβε χώραν καὶ μία πρᾶξις ἀντιδράσεως
εἰς τὸ ἔργον τῶν Γερμανῶν, ἐκ μέρους τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου.

Οὐδέποτε, π.χ., μία διαταγὴ τῶν γερμανικῶν Ἀρχῶν ἐξετε-
λεῖτο κατὰ τὸ περιεχόμενόν της. Ὁ θαυμάσιος Ἱεράρχης, εὗρισκεν,
εἰς ὅλας τὰς περιπτώσεις, τὸν τρόπον νὰ σαμποτάρῃ τὰ σχέδια τῶν
Γερμανῶν, ἐπωφελοῦμενος τῆς ἀφελείας πού τοὺς ἐχαρακτήριζε, καὶ
ἐκμεταλλεῦόμενος τὴν φιλίαν πού τοῦ ἐδείκνυον ὁ Φῶν Χάϊνριχ καὶ ὁ
παρὰ τῇ Νομαρχίᾳ Γερμανὸς Σύνδεσμος.

Ὡς ὁ ἴδιος μοῦ ἐξήγησε, ποτὲ ἄλλοτε, κατὰ τὸ πολυτάραχον
παρελθόν του, δὲν εἰργάσθη καὶ δὲν ἐκουράσθη τόσον πολὺ τὸ πνεῦ-
μα του, διὰ νὰ ἐπινοῇ ὅλον ἐν νεῦν, τρόπους ἀντιστάσεως εἰς τοὺς
κατακτητὰς.

Ἐξόχως χαρακτηριστικὸν τῆς τοιαύτης πολιτικῆς του εἶναι τὸ
ἀκόλουθον περιστατικόν, τὸ ὁποῖον δεικνύει τὸ πῶς ἀντέδρα εἰς τοὺς
Γερμανοὺς, καὶ πῶς ἐπροστάτευε τὸ ποίμνιόν του ἀπὸ τὴν γερμανι-
κὴν θηριωδίαν.

Οἱ Γερμανοί, ὑπεχρέωναν τὸν πληθυσμὸν τῆς Μυτιλήνης—ἐνί-
στε καὶ δι' ἐπιστρατεύσεως—νὰ ἐργάζεται εἰς τὰ ἀμυντικὰ στρα-
τιωτικὰ ἔργα τοῦ Καρᾶ - Τεπέ. Φυσικά, ὁ Λεσβιακὸς λαὸς, δὲν
ἐδείκνυε τὴν ἐλαχίστην προθυμίαν νὰ συνδράμῃ τὴν πολεμικὴν ὀρ-
γάνωσιν τῶν Γερμανῶν, ἀπέχων συστηματικῶς ἀπὸ τοῦ νὰ προσ-
έρχεται εἰς τὰ ἔργα.

Οἱ Γερμανοί, διὰ νὰ ἐξαναγκάσουν τὸν ἄρρενα πληθυσμὸν
νὰ ἐργασθῇ δι' αὐτούς, διέταξαν τὴν Νομαρχίαν νὰ διαγράψῃ ἐκ
τοῦ καταλόγου τῶν λαϊκῶν συσσιτίων ὅλους τοὺς ἀπόρους ἄρρενας.

Ἐπὶ τῷ ἔργῳ ἀμέσως ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος.

— Καθυστερήσατε τὴν διαγραφὴν — λέγει εἰς τὸν Νομαρχεῦ-
οντα Καρυώτογλου—τὰ ἄλλα εἶναι ἰδική μου δουλειά.

Αἱ ἡμέραι καὶ αἱ ἐβδομάδες περνοῦν, καὶ οἱ Γερμανοὶ λυσ-
σοῦν καὶ ἐπιτιμοῦν τὸν Νομάρχην. Ἐκεῖνος δέ, ἔντρομος ἀπὸ τὰς
ἀπειλάς, καταφεύγει εἰς τὸν Μητροπολίτην.

— Σεβασμιώτατε, ἐπιμένουν καὶ μὲ ἀπειλοῦν, δὲν ἤμπορῶ πλέον, νὰ καθυστερήσω τὴν ἐκτέλεσιν τῆς διαταγῆς.

— Περιμείνατε, κ. Καρυώτογλου, θὰ φροντίσω ἐγώ.

Καὶ τότε μόνον, ἔπειτα ἀπὸ ἑβδομάδας ὀλοκλήρους, ἀρχίζει νὰ ἐνεργῇ. Εἶχε ἤδη μεσολαβήσει ἀρκετὴ καθυστέρησις. Πηγαίνει, λοιπόν, εἰς τὸν Crothe, καὶ τοῦ ζητεῖ νὰ ἀναθεωρήσῃ τὴν ἀπόφασιν του.

— Δὲν εἶναι δίκαιον — τοῦ λέγει— νὰ πεθάνουν ἀπὸ τὴν πείνα ὅλοι οἱ πτωχοί. Μεταξὺ αὐτῶν ὑπάρχουν καὶ γέροντες ποὺ εἶναι ἀνίκανοι πρὸς πᾶσαν ἐργασίαν.

Ὁ Γερμανὸς δὲν πείθεται. Ἐπιμένει νὰ γίνῃ ὅπωςδήποτε γενικὴ διαγραφὴ ὅλων τῶν ἀρρένων. Ἔχει ἀντιληφθῆ ἤδη, ὅτι ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἔβαλε τὸ χέρι του καὶ εἰς τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν, καὶ ὅτι τὸν κοροϊδεύει.

— Καλὰ, νὰ γίνῃ ἡ διαγραφὴ — τοῦ ἀπαντᾷ ὁ Σεβασμιώτατος, ποὺ ἔχει ἔτοιμη τὴν λύσιν, ἡ ὁποία θὰ παρελκύσῃ καὶ πάλιν τὸ ζήτημα — διὰ νὰ γίνῃ, ὅμως, ἡ ἐργασία αὐτὴ, θὰ πρέπει νὰ συστήσωμε μίαν ἐπιτροπὴν, ἡ ὁποία θὰ ἀναλάβῃ τὴν ἐκκαθάρισιν, διότι ὑπάρχουν καὶ ἀνάπηροι.

Ὁ Crothe δέχεται τὴν πρότασιν. Ἡ ἐπιτροπὴ καταρτίζεται μετὰ τινὰς ἡμέρας, ἀλλὰ λαμβάνει ὁδηγίας νὰ βραδυπορήσῃ εἰς τὸ ἔργον τῆς. Τὸ ζήτημα πάλιν παρελκύεται, οἱ Γερμανοὶ τώρα ὀργίζονται ἐπικινδύνως καὶ καλοῦν τὸν Μητροπολίτην.

— Τί γίνεται, Σεβασμιώτατε, μὲ τὴν διαγραφὴν ἐκ τῶν συσσιτίων; τὸν ἐρωτᾷ ὁ Crothe.

— Ἡ ἐργασία προχωρεῖ, ἀπαντᾷ, ἀλλὰ, βλέπετε, ὑπάρχουν τεχνικαὶ δυσχέρειαι. Σᾶς ὑπόσχομαι νὰ περατωθῇ τὸ ταχύτερον, τῆ φροντίδι μου, πλέον.

Ἐπειτα ἀπὸ ἀρκετὰς ἡμέρας ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος πηγαίνει, μόνος του τὴν φορὰν αὐτὴν, εἰς τὸν ἐξηγριωμένον Crothe.

— Σᾶς φέρω — τοῦ λέγει μὲ περιχαρὲς ὕφος — τὸν κατάλογον τῶν διαγραφέντων. Καὶ τοῦ δίδει ἓνα χαρτί.

Ὁ Γερμανὸς ρίπτει μίαν ματιὰν εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν ὀνομάτων, καὶ αὐτοστιγμὴ ἀλλάζει χρῶμα.

— Σεβασμιώτατε, σᾶς λέγω ἀνοικτὰ, ὅτι μᾶς κοροϊδεύετε. Μόνον τόσοι εἶναι οἱ ἱκανοὶ πρὸς ἐργασίαν, πρὸς τρώγουν εἰς τὰ λαϊκὰ συσσίτια;

Ἡ ἀπάντησις, ποὺ θὰ ἀποστομώσῃ τὸν Crothe, εἶναι προητοιμασμένη:

— Μάλιστα, τόσοι εἶναι, καὶ μὴ ἐκπλήττεσθε. Οἱ δυνάμενοι νὰ ἐργασθοῦν εὐρίσκουν ἐργασίαν εὐκόλως, ἀπὸ τὴν ὁποίαν δια-

τρέφονται. Δέν εἶναι ὄλος ὁ ἄρρην πληθυσμός τῆς πόλεως τρόφιμος τῶν λαϊκῶν συσσιτίων!!

Ὁ Crothe, θέλοντας καί μή, προσποιεῖται ὅτι πείθεται, μέσα του, ὅμως, πνέει μένεα ἐναντίον τοῦ «διαβολοπαπᾶ», ὅπως ὠνόμαζε τὸν Μητροπολίτην Ἰακώβον, πράγμα, ποῦ οὗτος τὸ ἀντιλαμβάνεται εἰς τὸ πρόσωπόν του.

Φυσικά, οὐδεὶς ἀπολύτως ἐκ τῶν «διαγραφέντων» ἐστερήθη τῆς τροφῆς του. Ὁ εὐφυέστατος Ἱεράρχης εἶχεν ἐξεύρει θουμάσιον τρόπον νὰ λαμβάνουν οὗτοι τὴν μερίδα των ἀπὸ τὸ ἴδιο καζάνι, ἀλλὰ... δι' ἄλλης χειρός!

Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

Ἡ προστασία τοῦ ἀπόρου παιδιοῦ, κατὰ τὴν Κατοχὴν, ἀπετέλεσε μίαν ἀπὸ τὰς κυρίας φροντίδας τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου. Ἡ ἀγάπη του πρὸς τὰ ἀθῶα καὶ ἀγνὰ αὐτὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ γόνιμον μυαλό του, εὗρηκαν τὸν προσφορύτερον τρόπον προστασίας τοῦ παιδιοῦ εἰς Μυτιλήνην.

Τὸ πρῶτον μέτρον ποῦ ἔλαβεν ἢτὰ ἡ ὀργάνωσις εἰδικῆς Ὑπηρεσίας εἰς τὴν Μητρόπολιν προστασίας τῶν πτωχῶν παιδιῶν.

Ἡ ἐφημερίς «Φῶς», ἐξαιρούσα τὸ ἔργον, ἔγραψε τὰ ἑξῆς:

Ἀφοῦ ἐκρυσεν εἰς πύλας κουφῶν κατὰ τὸ πλεῖστον ἡ Ἱ. Μητρόπολις τῆς Μυτιλήνης, ἠναγκάσθη νὰ μεταβάλῃ ἡ ἴδια τὸ μέγαρόν της εἰς συσσίτιον πεινῶντων παιδιῶν, εἰς τὸ ὁποῖον λαμβάνουν τὴν τροφήν των 50 ἀπόκληρα τῆς τύχης παιδιᾶ. Αὐτὸ τὸ συσσίτιον, λοιπόν, πρέπει νὰ ἐνιαχυθῇ ἀπὸ ἐκείνους πρὸ παντός, ποῦ ἠθέλησαν νὰ ἀποφύγουν τὴν ἐνάγκησιν νὰ δέχωνται στὸ σπῖτι των ἕνα φτωχὸ παιδί, καίτοι εἶχον εἰς τὴν διάθεσίν των ὄλα τὰ πρὸς διατροφήν του ἀπαιτούμενα μέσα.

Αὐτοὶ πρέπει νὰ βοηθήσουν τὸ συσσίτιον τῆς Μητροπόλεως με κάθε εἶδος τροφίμων ποῦ διαθέτουν.

Ἐν συνεχείᾳ, ὁ Μητροπολίτης συνέστησε κατὰ Ἐνορίαν Ἐπιτροπὰς, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Ἐφημερίου καὶ τὴν ἄγρυπνον παρακολούθησιν καὶ καθοδήγησιν τοῦ τότε Πρωτοσυγγέλου Ἰακώβου Κλεομβρούτου, αἱ ὁποῖαι ἀνέλαβον τὸ ἔργον νὰ τοποθετήσουν ἕνα ἢ δύο παιδιᾶ, εἰς οἰκογενείας δυναμένας νὰ τὰ διαθρέψουν.

Δυστυχῶς, ἐκ τῶν 800 εὐπύρων οἰκογενειῶν, μόνον 300 ἐδέχθησαν νὰ διαθρέψουν 330 παιδιᾶ, ἐκ τῶν 1700 ποῦ ἐκινδύνευον ν' ἀποθάνουν ἐξ ἀσιτίας!!

Ποῖος εἶδε καὶ δέν ἐφοβήθη, τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας, τὸν Μητροπολίτην Ἰακώβον; Ἐβραζεν ἀπὸ τὸ κακό του. Ὅπως μοῦ ἐξήγησεν

ὁ ἴδιος, οὐδέποτε θὰ ἐπίστευεν, ὅτι ὑπῆρχε τόση ἀπανθρωπιά μεταξὺ τοῦ ποιμνίου του, ἐὰν δὲν ἐμεσολάβει ἡ Κατοχή.

Εἰς κάθε οἰκογένειαν, ἡ ὁποία παρέλειψε νὰ ἐκτελέσῃ τὸ χρέος της πρὸς τὸν πάσχοντα συνάνθρωπόν της, ὁ θαυμάσιος Ἱεράρχης ἀπέστειλε τὴν ἀκόλουθον ἐπιστολήν, φέρουσαν ἡμερομηνίαν 14 Φεβρουαρίου 1942. Πρὸ ἑπτὰ ἡμερῶν, εἶχεν ἀποστείλει ἄλλην ἐπιστολήν, ἡ ὁποία οὐδὲν ἀποτέλεσμα ἔσχε :

Πληροφορούμεθα μετὰ πολλῆς λύπης, ὅτι πολλοὶ ἀπὸ τοὺς δυναμένους καὶ ἀπὸ τοὺς πλουσίους ἠρνήθησαν νὰ συμβάλουν εἰς τὸ ἔργον τῆς διασώσεως τῶν πτωχῶν παιδιῶν ἐκ τοῦ θανάτου τῆς πείνης, ἐνῶ, ἀντιθέτως, ἄλλοι, ἐλάχιστοι δυνάμενοι, ἤκουσαν μὲ συγκίνησιν τὴν φωνὴν τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐδέχθησαν ἀμέσως νὰ διαθρέψουν ἕνα πτωχὸ παιδάκι κατὰ τὴν περίοδον αὐτὴν τῶν σκληρῶν δοκιμασιῶν, τὰς ὁποίας, κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος, διερχόμεθα.

Ἀπευθυνόμεθα πρὸς τοὺς πρώτους. Ἐπικαλούμεθα τὰ χριστιανικά, καὶ *αὐτὰ ἐπὶ τέλος τὰ ἀνθρωπιστικά των αἰσθημάτων*, τοὺς παρακαλούμεν ἐξ ὅλης ψυχῆς, διὰ τελευταίαν πλέον φοράν, καὶ τοὺς συμβουλευόμεν πατρικῶς νὰ συναισθανθοῦν τὰς μεγάλας εὐθύνας, ἃς ὑπέχουν *διὰ πᾶν συμβησόμενον*, καὶ τὰς μεγίστας ὑποχρεώσεις των ἀπέναντι τῆς κοινωνίας, νὰ ἀρθοῦν εἰς τὸ ὕψος τῶν κρίσεων στιγμῶν, ν' ἀναθεωρήσουν τὴν ἀπόφασίν των, καὶ *νὰ σπεύσουν ἀμέσως καὶ ἄνευ χρονοτριβῆς καὶ ἄνευ ἀντιλογίας* νὰ ζητήσουν ἀπὸ τὸν ἐφημέριόν των ἕνα πτωχὸ παιδάκι, εἰς τὸ ὁποῖον νὰ δίδουν μὲ εὐχαρίστησιν 2—3 κουταλιές φαγητό. Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ δικαιολογηθοῦν ὅσοι ἠρνήθησαν νὰ ἐκτελέσουν τὸ καθῆκον τοῦτο, καὶ μάλιστα αὐτοὶ πρὸς ἔχουν τὸν πλοῦτον εἰς τὰς χεῖρας των. *Δὲν θὰ γίνουσι πιστευταὶ αἱ προφάσεις των*. Νὰ ἔχουν ὑπ' ὄψιν των, ὅτι θὰ στιγματοσηθῇ πολὺ σκληρὰ ἡ ἐπιμονὴ των εἰς τὴν ἄρνησιν. Ἡ Ἐκκλησία θὰ ἀναμείνη ἀκόμη, διότι ἐλπίζει. Μέχρι σήμερον ἐτακτοποιήθησαν εἰς ὅλην τὴν πόλιν περὶ τὰ 300 παιδιὰ, ἐνῶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀπολύτως πτωχῶν παιδιῶν ἀνέρχεται εἰς 1700.

Πρὸς τοὺς ἄλλους, τοὺς φιλανθρώπους πλουσίους, τοὺς καλοὺς καὶ εὐσπλαχνικοὺς χριστιανούς, καὶ μάλιστα ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι, ἐνῶ δὲν ἠδύναντο εὐχερῶς, ἐν τούτοις ἐδέχθησαν νὰ περικόψουν τὸ φαγητὸ τῆς συζύγου καὶ τῶν παιδιῶν των, διὰ νὰ ἐξοικονομοῦν ἕνα πιατάκι ἀκόμη δι' ἕνα ἀπὸ τὰ πτωχὰ παιδάκια, πρὸς ὅλους αὐτοὺς ἐκφράζομεν τὰς θερμὰς εὐχαριστίας ἀπὸ μέρους τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐπικαλούμεθα πλουσίαν τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ ἐπ' αὐτούς. Ἡ πράξις των εἶναι ἀξία παντὸς ἐπαίνου καὶ δὲν εἶναι δυνατόν, παρὰ νὰ εὐλογηθῇ πλουσίως ἀπὸ τὸν ἀγαθοδότην Θεόν, διότι «ὁ ἐλεῶν πτωχὸν δανεῖζει Θεῶ».

Διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης

† Ὁ Μυτιλήνης ΙΑΚΩΒΟΣ

Καὶ πάλιν, ὅμως, ἡ ἀγωνιώδης αὐτὴ ἐπίκλησις τῆς Ἐκκλησίας, δὲν ἐστάθη ἱκανὴ νὰ συγκινήσῃ τὰς καρδίας τῶν ἀσπλάχνων. Ὁ Μητροπολίτης, βεβαίως, ἔλαβεν ἄλλα μέτρα, ἅτινα διέσωσαν τὰ ἄπορα καὶ

ἀπροστάτευτα παιδιά ἀπὸ τὸν ἐκ πείνης θάνατον. Ἀλλά, πρὶν προ-
χαρήσωμεν εἰς τὴν ἔκθεσιν τούτων, πρέπει νὰ σταθῶμεν, δι' ὀλίγων,
εἰς τὴν ἀνωτέρω ἐπιστολήν.

«Νὰ ἔχουν ὑπ' ὄψιν των—διεκλήρυττεν—ὅτι θὰ στιγματισθῆ πολὺ
σκληρὰ ἢ ἐπιμονή των εἰς τὴν ἄρνησιν. Δὲν θὰ γίνουν πιστευταὶ αἱ
προφάσεις των». «Εἶνα ἄτομον, ποὺ ἔχει τὴν παρρησίαν καὶ τὸ θάρ-
ρος νὰ ζητῆ ἀπὸ ἓνα ἄλλο ἄτομον εὐθύνας, διότι δὲν ἐξειέλεσε τὸ
ἐθνικὸν χρέος του εἰς κρίσιμον διὰ τὴν Πατρίδα ὥραν, τὸ ἄτομον
αὐτὸ αἰσθάνεται, πρὶν ἀπὸ ὅλα, ὅτι ἔχει ἐκπληρώσει εἰς τὸ ἀκέ-
ραιον τὸ ἰδικόν του χρέος, πρᾶγμα ποὺ τοῦ παρέχει ὀλόκληρον τὸ
ἠθικὸν κῦρος διὰ νὰ στιγματίσῃ, αὔριον, ὅταν αἱ περιστάσεις τῆς
Πατρίδος τὸ ἐπιτρέψουν, τοὺς κωφεύσαντας εἰς τὴν φωνὴν τοῦ
Ἕθνους.

Δὲν νομίζω, ὅτι χρειάζεται τίποτε πέραν ἀπὸ τὸ σπουδαιότατον
αὐτὸ κείμενον, διὰ νὰ καταδειχθῆ εἰς ποῖον ὕψος ἐθνικοῦ μεγαλείου
ἤχθη ὁ θαυμάσιος οὗτος Ἕλληνας, κατὰ τὴν περίοδον τῆς Κατοχῆς.

Ὅταν ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος ἀντελήφθη, ὅτι οἱ περισσότεροὶ
τῶν εὐπόρων Μυτιληναίων δὲν ἐπρόκειτο νὰ τὸν συνδράμουν εἰς
τὸν ἀγῶνα τοῦ πρὸς διάσωσιν, τοῦ κινδυνεύοντος πτωχοῦ παιδιοῦ,
ἀπηυθύνθη, τὴν 3ην Μαρτίου 1942, πρὸς τοὺς πάσης μορφῆς Ὀργα-
νισμοὺς καὶ Ὀργανώσεις τῆς Μυτιλήνης, μὲ τὴν ἀκόλουθον ἐγκύκλιόν
του, ποὺ ἀποτελεῖ ἀληθινὸν καταπέλτην, κατὰ τῶν κακῶν πλουσίων,
καὶ συγχρόνως τραγοτάτην ἀπόδειξιν τοῦ ψευδοῦς ἰσχυρισμοῦ τοῦ
ΕΑΜ, ὅτι δῆθεν, κατὰ τὴν Κατοχήν, παρέσχε τὴν προστασίαν του
μόνον πρὸς τοὺς πλουσίους!! Διὰ ποίους ἄραγε ἠγωνίσθη καὶ ἐπό-
νεσε, διὰ νὰ διατηρήσῃ ἐν λειτουργίᾳ τὰ Ἰδρύματα; Διὰ τοὺς πλου-
σίους; Μὰ οἱ πλούσιοι «εἶχον τὸν πλοῦτον εἰς χεῖρας των», καὶ δὲν
ἐγνώρισαν στερήσεις καὶ κατατρεγμούς.

Ἴδου τὸ κείμενον τῆς ἐν λόγῳ ἐγκυκλίου:

«Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Ἡ δι' ἡμετέρας ἀποφάσεως συσταθεῖσα ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Μητρο-
πόλει ὑπηρεσία διὰ τὴν προστασίαν τῆς παιδικῆς ἡλικίας ἀπὸ τοῦ οἰ-
κτροτάτου διὰ λιμοῦ θανάτου, συνεχίζουσα κατὰ τρόπον ἐπίμονον τὸ
ἔργον της, κατῶρθωσε μέχρι σήμερον νὰ τοποθετήσῃ 331 μόνον παιδάκια
τῆς πόλεως παρὰ ταῖς οἰκογενεαῖς τῶν πλουσίων καὶ τῶν εὐπόρων, οἵ-
τινες ἀνέλαβον νὰ τὰ διαθρέψουν. Ἐναπομένουν ὅμως ἀκόμη ὑπὲρ τὰ
700 παιδιά, τὰ ὁποῖα πρέπει οὕτως ἢ ἄλλως νὰ τὰ σώσωμεν ἐκ τοῦ θά-
νάτου τῆς πείνης. Βεβαίως, θὰ ἦτο δυνατὸν καὶ αὐτὰ νὰ τακτοποιηθοῦν,
ἐὰν ὅλοι ἀνεξέραιτως οἱ δυνάμενοι ἐσκέπτοντο κατὰ τὰς κρίσιμους αὐ-

τὰς ἡμέρας, ὡς ἀπαιτεῖ τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ, ἐάν, δηλαδὴ, ὑπεβάλ-
λοντο εἰς τὴν μικρὰν θυσίαν νὰ περικέψουν μίαν κουταλιὰν ἀπὸ τὸ φα-
γητὸ τὸ ἰδικόν των, τῆς συζύγου καὶ τῶν παιδιῶν των, διὰ νὰ σώσουν
οὕτως ἓνα πτωχὸ παιδάκι ἀπὸ τὸν ἐξ ἀσιτίας θάνατον. Δυστυχῶς, πολλοὶ
ἀπὸ τοὺς δυναμένους δὲν τὸ ἔπραξαν. Ὑπάρχουν δὲ μερικοὶ, ἐκ τῆς
τάξεως τῶν πλουσίων, σκληροὶ καὶ ἀνάληθοι, εὐτυχῶς ὀλίγοι, οἱ ὁποῖοι
ὄχι μόνον ἐξεδίωξαν, κατὰ τρόπον ἀχαρακτηήριστον, τὰ παιδάκια, ἀλλ'
οὔτε καὶ ἐδέχθησαν νὰ διαβάσουν καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν ἔκκλησιν τῆς
Ἐκκλησίας. Αὐτοὺς δὲν θὰ τοὺς ἐνοχλήσωμεν πλέον.

Διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης

† Ὁ Μυτιλήνης ΙΑΚΩΒΟΣ

Εὐτυχῶς, τὴν φορὰν αὐτὴν, ἡ ἔκκλησις τῆς Ἐκκλησίας εὗρηκε
βαθυτάτην ἀπήχησιν. Ἡ Θρησκευτικὴ Ὀργάνωσις «Εὐσέβεια» — λει-
τουργοῦσα ἀκόμη τότε ἐπὶ ὑγειῶν βάσεων — συνέστησεν συσσίτιον,
διὰ 100 παιδιά. Ἐπίσης ἡ ἐταιρία «Προμηθεὺς» συνέστησε ἄλλο, διὰ
50 παιδιά. Μετὰ πάροδον δύο μηνῶν, φροντίδι τῆς Ἐκκλησίας, ὁ ἀρι-
θμὸς τῶν σιτιζομένων παιδιῶν ἀνήλθεν εἰς 800, τὴν 9ην δὲ Σε-
πτεμβρίου τοῦ ἔτους 1944, τελευταίαν ἡμέραν τῆς Κατοχῆς, ἐσιτίζον-
το 2.244 παιδιά, εἰς τὰς διαφόρους Ἐστίας ποὺ ἐλειτούργουν ἐν Μυ-
τιλήνῃ, δύο ἐκ τῶν ὁποίων συνετηροῦντο ὑπὸ τῆς Ὀργανώσεως
«Ἡ Μητέρα», ἣτις ἰδρύθη κατὰ τὴν Κατοχὴν ὑπὸ τῆς Ν.Ε.Σ.

Τὸ ἔργον τῶν Παιδικῶν Συσσιτίων ἐνίσχυσαν, διὰ γενναίων
δωρεῶν καὶ κατ' ἐπανάληψιν, εἰς εἶδος καὶ χρῆμα, ἡ διὰ τὰ χριστια-
νικὰ καὶ φιλανθρωπικὰ αἰσθήματα διακρινομένη Α.Ε. «Ν. Σουρλάγ-
κας», ἡ ἐταιρία «Ὁ Προμηθεὺς», οἱ Ἱεροὶ Ναοὶ Μυτιλήνης, ἡ Ἱερὰ
Μονὴ Ὑψηλοῦ, ὁ Δῆμος Μυτιλήνης, τὰ Φ.Κ.Μ., τὸ Σημαντήριον Κλη-
ροδοτήμα καὶ ἄλλοι, μεγάλας δὲ ὑπηρεσίας προσέφερον εἰς τὸν ἱερὸν
σκοπὸν αἱ ἀρχαὶ τῆς Λέσβου καὶ πλῆθος ἀτόμων, ὡς ὁ πρωτοσύγγε-
λος τῆς Μητροπόλεως κ. Ἰάκωβος, ὁ Γραμματεὺς αὐτῆς κ. Ἀρίστ. Δ.
Χρηστίδης, ὁ Δήμαρχος Μυτιλήνης κ. Γ. Χονδρονίκης, ἡ κ. Ν. Ἀ-
ρώνη καὶ πλῆθος βοηθῶν.

Οὕτω, ἐντὸς ἐλαχίστου μόνον χρόνου, ἀφ' ἧς ἡμέρας ὁ Μητρο-
πολίτης Ἰάκωβος διεπίστωσεν, ὅτι διὰ νὰ διασώσῃ τὰς ἑκατοντάδας
τῶν πτωχῶν παιδιῶν ὧφειλε νὰ μὴ στηρίζεται εἰς τὴν καλὴν θέλησιν
ὄλων τῶν εὐπόρων, εἶχεν ὀργανώσει ἓνα τεράστιον σύμπλεγμα
Ἐστιῶν, εἰς ὅς διετρέφοντο τὰ ἀπροστάτευτα ἄπορα παιδιά!

Βεβαίως, αἱ φροντίδες τοῦ θεϊκοῦ Ποιμένου ἠπλώθησαν ἐφ' ὀλο-
κλήρου τῆς Ἐπαρχίας του. Ἐν Πλωμαρίῳ ἐλειτούργει συσσίτιον
διὰ 370 παιδιά καὶ ἐν Ἀγιάσῳ διὰ 40. Διὰ κοινῶν δὲ προσπαθειῶν,
Μητροπόλεως καὶ Νομαρχίας Λέσβου, διετράφησαν εἰς τὰς Ἐστίας
τῆς ὑπαίθρου, περὶ τὰς 14.000 πτωχῶν παιδιῶν!

Χάρις, λοιπόν, εις τὰς ἀόκνους φροντίδας τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὰ ἡμιθεϊκὰ χέρια καὶ τὸν ὑψηλότερον πατριωτισμόν, διεσώθη ἀπὸ τὸν ἐξ ἀσιτίας θάνατον κατὰ τὴν γερμανικὴν κατοχὴν ἢ νέα γενεὰ ἐν Λέσβῳ.

Αὐτὸ εἶναι τόσον ἀληθινόν, ὅσον εἶναι βέβαιον, ὅτι ὁ Ἥλιος ποῦ ἔδυσσε πρὸ ὀλίγου θ' ἀνατείλη καὶ πάλιν αὔριον διὰ νὰ δώσῃ τὴν ζωὴν εἰς τὸν κόσμον, ὡς ἔχει καθορίσει ἢ ἄπειρος τοῦ Θεοῦ Σοφία!

Εἰς τὴν κορυφὴν ἐνὸς ἀληθινὰ τιτανίου ἀγῶνος, διὰ τὴν διάσωσιν τοῦ λαοῦ τῆς Μυτιλήνης ἀπὸ τὸν ἐκ πείνης θάνατον τῶν ἀσθενῶν καὶ τὴν ἐκδικητικὴν μανίαν τοῦ βαρβάρου κατακτητοῦ, εὐρέθη εἷς καὶ μόνον ἄνθρωπος: ὁ θαυμασίος Ἑλληνομνητροπολίτης Ἰάκωβος!

Αὐτὸς ὠργάνωσε τὸν ἀγῶνα καὶ ἠγήθη αὐτοῦ, αὐτὸς ἀπετέλεσε τὴν ψυχὴν, τὸν νοῦν καί, εἰς πολλὰς περιπτώσεις, καὶ τὰ χέρια ποῦ ἀπήτησεν ἢ προσπάθεια.

Τεσσαράκοντα μῆνας ἐκράτησεν ἡ φοβερὰ πάλη του μὲ τὸν θάνατον καὶ τὸν κατακτητὴν. Καθ' ὅλον τοῦτο τὸ διάστημα, οὐδέ μιαν ἡμέραν ἢ ὥραν ἢ στιγμὴν τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός, ἐκάμφθη ἡ πίστις του ἐπὶ τὸν ἀγῶνα ἢ ἐμειώθη ἢ ἔφεσις του πρὸς τὴν δρᾶσιν. Ἔτσι μόνον, ἄλλωστε, ἐστάθη δυνατὸν νὰ νικήσῃ τὸν θάνατον καὶ τὴν ἐχθρότητα τοῦ κατακτητοῦ πρὸς τὸ ποίμνιόν του.

Ὡς ἰμαλάτος ὄγκος ἴσταντο πρὸ αὐτοῦ καθημερινῶς τὰ ἠθικὰ καὶ ὕλικὰ προβλήματα, ποῦ ἀνέμενον ἀπὸ αὐτὸν λύσιν, αἱ πολυπληροὶ ἀντιδράσεις καὶ ἀντιξοότητες, αἱ τρομεραὶ ἐλλείψεις τῶν ἀναγκαίων διὰ τὴν ἐπιβίωσιν χιλιάδων ἀπόρων ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι ἀνέμενον ἀπὸ αὐτὸν τὴν ζωὴν!

Ἐλάχιστοι ἄνθρωποι εἰς τὴν Μυτιλήνην ἐγνώριζον τὸν τιτάνιον ἀγῶνα τὸν ὁποῖον, ἐπὶ τέσσαρα περίπου ἔτη, διεξήγαγεν ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος, διὰ νὰ ἐπιτύχῃ ἐκεῖνο, ποῦ ἓνα ὀλόκληρο Κράτος δὲν κατώρθωσε, παρὰ τὰ μεγάλα μέσα ἅτινα διέθετε. Ἡ ἐπιτυχία αὐτῆ τοῦ θαυμασίου Ἱεράρχου, μόνον ὡς θαῦμα θὰ πρέπη νὰ χαρακτηρισθῇ. Ἐπρόκειτο περὶ ΔΕΚΑ ΤΕΣΣΑΡΩΝ Ἰδρυμάτων, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἓνα τεράστιον Νοσοκομεῖον καὶ ἓνα ἐξ ἴσου μεγάλο Σανατόριον, τὰ ὁποῖα εἶχον ἀνάγκην φαρμάκων, τροφίμων, ρουχισμοῦ, ἀπείρων ἄλλων εἰδῶν, προσωπικοῦ καὶ χρημάτων. Τὰ πάντα ἐξευρέθησαν ἀπὸ τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον!

— Δέν ἐπρόφθαινα—μοῦ ἐξήγησε—νά τακτοποιήσω ἓνα Ἰδρυμα, καί μὲ εἰδοποιοῦν ἀπὸ ἄλλο, ὅτι ἐξηντλήθησαν τὰ φάρμακα ἢ τὰ τρόφιμα κλπ. Ἐπὶ τεσσαράκοντα μῆνας δέν ἐγνώρισα οὐδὲ μίαν ἡμέραν πού νά εἶπω: «Δόξα τῷ Θεῷ, σήμερον μὲ ἄφησαν ἡσυχον». Σᾶς βεβαιῶ, ὅτι ἐάν ἐκρατοῦσεν ὀλίγον χρόνον ἀκόμη ἢ ἐπάρατος Κατοχή, δέν θά ἤμποροῦσα νά συνεχίσω, δέν θά ἄντεχα.

— Θά ἀντέχατε, Σεβασμιώτατε, τοῦ ἀπήντησα. Ἐσᾶς σᾶς ἀναζωογονεῖ ἡ ἐργασία καί ὁ ἀγῶνας.

Μὲ ἐκοίταξε κατάματα.

—Βλέπω, ὅτι μὲ ἐγνώρισατε καλά, μοῦ εἶπε χαμογελῶν.

Καί ὅταν, κατάκοπος ἀπὸ τὴν ἀέναον σκληρὰν πάλην, ἔφθανε κάποτε εἰς τὸ ταπεινώτατον ἐνδιαίτημά του, εἰς τὸ ἀσκητικὸν κελλί του, ἓνας ἄγριος μανιασμένος βοριᾶς ἔφερνε μέχρις αὐτοῦ, τὸν ψυχικὸν σπαραγμὸν καί τὴν ἀπόγνωσιν τοῦ λαοῦ, διὰ νά μὴ ἤμπορῇ νά ἔχη οὐδὲ στιγμῆς ψυχικὴν γαλήνην, πού τόσο τὴν ἐπόθει.

Τὸ ψυχικὸν μαρτύριον τοῦ εὐαισθήτου καί καλοκαγάθου αὐτοῦ ἀνθρώπου, δέν δύναται νά περιγραφῇ. Ἐπὶ εἴκοσι τεσσάρων ὥρας τὸ ἡμερονύκτιον—αὐτὸ δέν εἶναι ὑπερβολή, ἀπείρους φοράς ἢ ὑπηρεσία εὔρισκεν τὸ πρῶτ' ἄθικτον τὸ κρεβάτι του—, ἔπασχεν, ἀγωνιοῦσεν ἐπάλαιεν!

Ἐπὶ τέλους, ἓνα φθινοπώρινον πρωῖνὸ τοῦ 1944, ἡ Ἐλευθερία ἐπέστρεψεν εἰς τὴν παλαιὰν κοιτίδα της. Ἡ Ἑλλάς ἀπηλλάγη ἀπὸ τὰ δεσμὰ τῆς γερμανικῆς δουλείας. Αὐτὸ ἔλαβε χώραν εἰς τὴν Λέσβον τὴν 9ην Σεπτεμβρίου 1944.

Τώρα, πλέον, θά ἤμποροῦσε νά ἀναπαυθῇ, νά ξεκουράσῃ ὀλίγον τὸ πολυταλαιπωρημένο γεροντικὸ κορμί του καί νά ἡρεμήσῃ ἢ γευθεῖσα τόσο πόνους καί πικρίας ἐλληνικὴ ψυχὴ του. Κάθε καλὸς Ἕλλητιν, πού ἐξεπλήρωσεν εἰς τὸ ἀκέραιον τὸ ἐθνικὸν χρέος του—ὅπως αὐτός,—κατὰ τὰ μαῦρα χρόνια τῆς σκλαβιάς, αὐτὸ ἐπίστευε. Τὰ πράγματα, ὅμως, ἐξειλίχθησαν ἐντελῶς διαφορετικά. Οἱ καλοὶ Ἕλληνες, οἱ ἀγνοὶ πατριῶται, αὐτοὶ πού ἐστάθησαν, μὲ κίνδυνον τῆς ζωῆς των, εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ λαοῦ ὅταν ἐγκατελείφθη ἀπὸ τὴν πολιτικὴν ἡγεσίαν του, ἔρμαιον εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ κατακτητοῦ, αὐτοὶ ἀκριβῶς κατηγορήθησαν ὡς ἐπιλήσμονες τῶν καθηκόντων των, καί ἄλλοι μὲν ἐξ αὐτῶν ἐφυλακίσθησαν, ἄλλοι δὲ ἐγνώρισαν ἠθικοὺς διασυρμούς καί ταλαιπωρίας ἄνευ προηγουμένου.

Ὁ βαρύτερον ὄλων πληγεὶς ἀπὸ τὴν νέαν συμφορὰν, πού διεδέχθη τὴν γερμανικὴν κατάραν, ἦτο ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος, τοῦ ὁποῦ, ἢ ὑπὸ τοῦ ΕΑΜ Λέσβου ἐπιχειρηθεῖσα κατασυκοφάντησις—κατὰ τὴν περίοδον τῆς Ἐαμοκρατίας,—συνετάρραξε τὸ πανελλήνιον,

μέ την λυσσώδη εμπάθειαν που έγινε και τὰ πρωτοφανή ψεύδη που ἐχρησιμοποιήθησαν, διὰ νὰ μειωθῆ τὸ πελώριον ἠθικὸν κύρος του παρὰ τῷ λαῷ. Διότι, αὐτὸ ἐπεζήτουν οἱ ἑαμοκομμουνισταὶ τῆς Λέσβου.

Ἄς ἴδωμεν, ὅμως, διατί τὸ ΕΑΜ Λέσβου ἐμάχετο τὸν Μητροπολίτην Ἰακώβον, μοχθήσαντα κατὰ τὴν Κατοχήν, ὅσον ἐλάχιστοι Ἕλληνες, διὰ νὰ προστατεύσῃ ποικιλοτρόπως τὸν πτωχὸν λαόν, ἐξ οὗ ἀρύεται τοὺς ὀπαδούς του ὁ κομμουνισμὸς, παριστάνων τὸν προστατὴν τῆς πτωχολογιᾶς !!

Ὡς εἶναι γνωστὸν σήμερον ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων, τὸ ΕΑΜ, γέννημα καὶ θρέμμα τοῦ ΚΚΕ, εἶχεν ὡς μόνην ἐπιδίωξιν τὴν κατάληψιν τῆς Ἀρχῆς, εὐθύς ὡς θ' ἀπεχώρουν οἱ κατακτηταί. Τὸ ἐπεχείρησεν, ἄλλωστε. Κάθε ἄτομον, ἐπομένως, προερχόμενον εἴτε ἐκ τῆς Ἐκκλησίας, εἴτε ἐκ τοῦ κρατοῦντος καθεστῶτος, καὶ ἀναμιγνυόμενον εἰς τὰ κοινά, κατὰ τὴν Κατοχήν, ἦτο ἐμπόδιον εἰς τὰ σχέδια καὶ τὰς ἐπιδιώξεις τοῦ κομμουνισμοῦ, κατ' ἀκολουθίαν καὶ ἐχθρὸς του.

Εἰς τὰς περιφέρειας που ἐνεφανίσθησαν τοιαῦται περιπτώσεις, ὁ κομμουνισμὸς προσεπάθησε νὰ παρασύρῃ πρὸς τὸ μέρος του τὰ ἄτομα αὐτὰ ὑπὸ τὸ προσωπεῖον τοῦ ΕΑΜ, καὶ πολλάκις τὸ ἐπέτυχεν—ὄρα καὶ περιπτώσεις τῶν Μητροπολιτῶν Ἡλείας Ἀντωνίου καὶ Μηθύμνης Διονυσίου. Εἰς ὅς, ὅμως, περιπτώσεις αἱ προσπάθειαι του ἀπέτυχον, ἐξαπελύθη, τὸσον κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Κατοχῆς, ὅσον καὶ μετ' αὐτήν, ἐναντίον τῶν «ἐπικινδύνων» ἀτόμων, λυσσώδης δυσφημιστικὴ ἐκστρατεία πρὸς μόνον τὸν σκοπὸν νὰ μειωθῆ ἡ ἠθικὴ ἐπιβολὴ των παρὰ τῷ λαῷ.

Αὐτὸ ἐπεχειρήθη καὶ ἐναντίον τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, τὸ μέγα ἠθικόν, κοινωνικὸν καὶ φιλανθρωπικὸν ἔργον τοῦ ὁποίου, κατὰ τὴν περίοδον τῆς γερμανικῆς κατοχῆς, ἐχάλασε τὰ «σχέδια» τῶν κομμουνιστῶν εἰς τὴν Λέσβον. Ὁ Ἱεράρχης ἔπρεπε νὰ διαβληθῆ εἰς τὸν λαόν διὰ νὰ φύγῃ πάσῃ θυσίᾳ ἀπὸ τὸν δημόσιον βίον. «*Ὁ κομμουνισμὸς γνωρίζει ἐναντίον τίνος τὸν συμφέρει νὰ στρέφεται. Ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος εἶναι φύσει καὶ θέσει ὁ στερεώτερος στύλος τοῦ κοινωνικοῦ καθεστῶτος*», γράφει εἰς τὴν ἀπόρρητον ἐκθεσίν του—δημοσιευομένην εἰς τὰς πρώτας σελίδας τοῦ παρόντος—ὁ Γενικὸς Διοικητικὸς Ἐπιθεωρητὴς κ. Θέμ. Ἀθανασιάδης - Νόβας. Τίποτε πέραν αὐτοῦ δὲν χρειάζεται, διὰ νὰ γνωρίσωμεν τοὺς λόγους τῆς λυσσώδους ἐμπαθείας τῶν κομμουνιστῶν κατὰ τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, εἰς τὸ παρελθὸν καὶ σήμερον.

Εἰς τὴν ἡγεσίαν τοῦ ἑαμοκομμουνισμοῦ Λέσβου, παρὰ τὴν λύσσαν, μετὰ τὴν ὁποίαν ὁ κομμουνισμὸς ἐπεδίωξεν ἀνέκαθεν τὴν κατασπίλωσιν τῶν ἀντιπάλων του, ἐχρειάζοντο, εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ Μητρο-

πολίτου Ἰακώβου, ἀληθοφανεῖς λόγοι, διὰ νὰ ἐπιχειρήσῃ νὰ τὸν διαβάλλῃ παρὰ τῷ λαῷ. Τοὺς λόγους τούτους τοὺς κατεσκεύασαν, συνεργασία τοῦ περιβοήτου Ἀρχιμανδρίτου Χαρ. Δέδε, τοῦ γνωστοῦ ρασοφόρου ταραχοποιοῦ τῆς Ἐκκλησίας, διὰ τὸν ὁποῖον τὸ ἔνορκον πόρισμα — ἐπὶ τῶν κατηγοριῶν τοῦ ΕΑΜ — τοῦ Μητροπολίτου Καστορίας κ. Νικηφόρου, Ἐξάρχου Ἀνακριτοῦ τῆς Ἱερ. Συνόδου, γράφει ἐν σελ. 19 :

Γενικῶς δὲ θεωρεῖται ὡς ἀρχηγὸς τῆς σταυροφορίας πρὸς δυσφημισμὸν τοῦ Μητροπολίτου, ὁ Ἀρχιμανδρίτης Χαρ. Δέδες, ὅστις μὴδὲ τοῦ συνόλου τῆς Ἱεραρχίας ἐφείσθη καὶ εἰς ἰδιωτικὰς συνομιλίας καὶ εἰς δημόσια κηρύγματα.

Ποῖος εἶναι ὁ Δέδες ; Ἦτο Ἱεροκέρυξ. Εἰς τὴν Μυτιλήνην, τὸν ἔφερον ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος, τὸν περιέθαλψεν ἐπὶ ὀκτῶ συναπτὰ ἔτη, τὸν ἐπροστάτευσε πολυμόρφως, τοῦ παρέσχεν ὅλα τὰ ἠθικὰ καὶ ὕλικὰ μέσα, διὰ νὰ ἐκπληρώσῃ ἐπιτυχῶς τὴν ἀποστολὴν του καὶ νὰ δημιουργήσῃ λαμπρὸν μέλλον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Τώρα ἐπλήρωνε τὸν εὐεργέτην του μὲ τὸ χειρότερον μέσον, τὴν ἀχαριστίαν !!

Μόνος του, φυσικὰ, οὐδὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιχειρήσῃ ἐναντίον τοῦ Μητροπολίτου του. Τὸ σατανικὸν τοῦ πνεῦμα, ὅμως, εὗρηκε τὸν τρόπον νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὰ σχέδιά του. Εἰσέδυσεν εἰς τὴν Θρησκευτικὴν Ὀργάνωσιν «Εὐσέβεια» — ἰδρυθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου ἐν στενῇ συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ ἀειμνήστου Περ. Λουκᾶ, κατὰ τὸ πρότυπον τῆς ἐν Σμύρνῃ ὁμωνύμου ὀργανώσεως —, τὴν ὁποῖαν ὁ Δέδες μετέβαλεν εἰς ὀργάνωσιν ἀσεβείας (ὡρα πόρισμα Μητροπολίτου Καστορίας, σελίς 33), καὶ ἐν συνεχείᾳ ἔγινε μέλος τοῦ ΕΑΜ Μυτιλήνης, συνεργασθεὶς στενῶς μαζί του καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς Κατοχῆς καὶ τῆς ἐαμοκρατίας.

Ὁ κάκιστος αὐτὸς ρασοφόρος — ὁ ὁποῖος ὅπου καὶ ἂν ὑπηρετήσῃ ἐδημιούργησε μεγάλας ἀναταραχὰς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν —, συνέλαβε τὴν ἰδέαν τῆς ἐξοντώσεως τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου. Αὐτὸς κατέστρωσε τὸ ἐπιτελικὸν σχέδιον, αὐτὸς ἐφεῦρε τὰς «κατηγορίας» καὶ κατεσκεύασε τοὺς ψευδομάρτυρας, αὐτὸς ἐτροφοδότησε τὸν «ἀγῶνα» μὲ τὸ ἀναγκαῖον «ὕλικόν». Αὐτὸς ὑπῆρξεν ἡ ψυχὴ καὶ ὁ νοῦς τῆς ἐκστρατείας. Οἱ ἐαμοκομμουνισταὶ ἔτριβον τὰς χεῖρας ἀπὸ τὴν χαρὰν των διὰ τὸ μέγα εὔρημα ποῦ τοὺς ἔπεσεν ἀπὸ τὸν οὐρανόν.

Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος, τὴν ἰδίαν ἡμέραν (9ην Σεπτεμβρίου) τῆς ἀποχωρήσεως τῶν Γερμανῶν ἐκ τῆς Λέσβου, συνελήφθη ὑπὸ ἐνόπλων τοῦ ΕΛΑΣ καθ' ὁδόν, ἐπιστρέφων ἐκ τῆς Ἀχλαδερῆς, καὶ μετεφέρθη εἰς τὸ ἐν Ἀγίᾳ Παρασκευῇ ἀρχηγεῖον τῆς περιοχῆς Μη-

θύμνης. Σημειωθήτω, ὅτι Ἄρχηγός τοῦ ΕΑΜ τῆς Λέσβου ἦτο ὁ Μητροπολίτης Μηθύμνης Διονύσιος, ἄγνωστον πῶς περιπλεχθεὶς εἰς τὰ δίκτυα τῶν κομμουνιστῶν.

Τὴν τρίτην ἀπὸ τῆς συλλήψεώς του ἡμέραν, προεκλήθη σύσκεψις τῶν Ἀρχῶν εἰς τὴν Νομαρχίαν Μυτιλήνης, εἰς ἣν ἔλαβε μέρος καὶ ὁ Σακελλάριος τῆς Μητροπόλεως Παπα - Φώτης Μυρίντζος, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνετέθη ἡ διάσωσις τοῦ γέροντος Μητροπολίτου. Ὁ Παπα - Φώτης ἐπέτυχε τὸν ἄθλον νὰ γίνῃ μέλος τοῦ ΕΑΜ ἐντὸς ὧρων, παραστήσας, φυσικά, τὸν ἐχθρὸν τοῦ Δεσπότη—τύπου Δέδε. Τὴν ἰδίαν ἡμέραν τοῦ παρεχωρήθη αὐτοκίνητον καὶ δύο ἔνοπλοι φρουροί, καὶ ἔγγραφος ἐντολὴ πρὸς τοὺς ἐν Ἀγίᾳ Παρασκευῇ ἐαμίτας νὰ τοῦ παραδώσουν τὸν Δεσπότην, «διὰ νὰ δικασθῇ εἰς Μυτιλήνην ἐνώπιον τοῦ λαοῦ».

Ὅταν ἠρεῦνων τὸν δημόσιον βίον τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, μοῦ ἐδόθησαν πολλαὶ εὐκαιρίαι νὰ διαπιστώσω, ὅτι, πράγματι, ἡ Θεία Πρόνοια προστατεύει, μὲ καταφανεῖς ἐπεμβάσεις τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ. Ἴδου καὶ μία ἀκόμη ἀπόδειξις: τὴν ὥραν ποὺ ἔφθανεν εἰς Ἀγίαν Παρασκευὴν ὁ Παπα - Φώτης, ἡ ἐκεῖ ἡγεσία τοῦ ΕΑΜ μόλις εἶχεν ἐκδώσει ἀπόφασιν καταδικάζουσαν τὸν γέροντα Ἱεράρχην εἰς θάνατον, ἣτις θὰ ἐξετελεῖτο τὴν ἐπομένην.

Πληροφορηθεὶς ὁ Παπα - Φώτης τὰ προηγηθέντα τῆς ἀφίξεώς του, ἐκινήθη ραγδαίως, καί, μὲ καλογερικὴν πονηρίαν, κατώρθωσεν ἄποσπᾶσθαι ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ χάρου τὸν ἀνύποπτον Μητροπολίτην.

Μόλις ἐξησφάλισεν τὴν ἔγκρισιν καὶ τὴν ἄδειαν τῆς μεταφορᾶς τοῦ Δεσπότη εἰς Μυτιλήνην, ὁ Παπα - Φώτης μετέβη εἰς τὴν οἰκίαν ἐνθα ἐκρατεῖτο ἐκεῖνος, διὰ νὰ τὸν παραλάβῃ. Ἡ πρώτη φράσις τοῦ Μητροπολίτου ἦτο:

— Παπα - Φώτη, πότε θὰ φύγωμεν;

Ἄπόδειξις, ὅτι ἠγνῶει καθ' ὀλοκληρίαν τὸ δεινὸ τῆς θέσεως του.

Ἐκ τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς ἀνεχώρησαν ὅταν ἐνύκτωσε, διὰ λόγους προνοίας. Μέσα εἰς τὸ αὐτοκίνητον ὁ Παπα - Φώτης, ἀπέφυγε κάθε συνομιλίαν μὲ τὸν Δεσπότην. Ἀκόμη καὶ ὅταν τὸν ἠρώτησε, «πότε θὰ ὀρίσωμεν, Παπα - Φώτη, τὴν Δοξολογίαν ἐπὶ τῇ ἀπελευθερώσει τῆς Νήσου ἀπὸ τοὺς Γερμανούς», οὗτος δὲν ἀπήντησεν. Εἰς τὴν ἐμπροσθίαν θέσιν τοῦ αὐτοκινήτου, πλάι εἰς τὸν σωφέρ, ἐκάθηντο οἱ δύο ἔνοπλοι φρουροί, παρακολουθοῦντες τὰ πάντα.

Τὸ ΕΑΜ Μυτιλήνης περιώρισε τὸν γέροντα Μητροπολίτην εἰς τὴν ἐν Χάλικι θερινὴν διαμονὴν του, ἐνθα παρέμεινεν ἐπὶ ὀκτάμηνον, φρουρούμενος ὑφ' ὀλοκλήρου λόχου!! Πᾶσα ἐπικοινωνία μαζί του ἀπηγορεύετο. Οἱ μόνοι ποὺ ἐπετρέπετο ἐνίοτε νὰ τὸν ἐπισκέπτονται

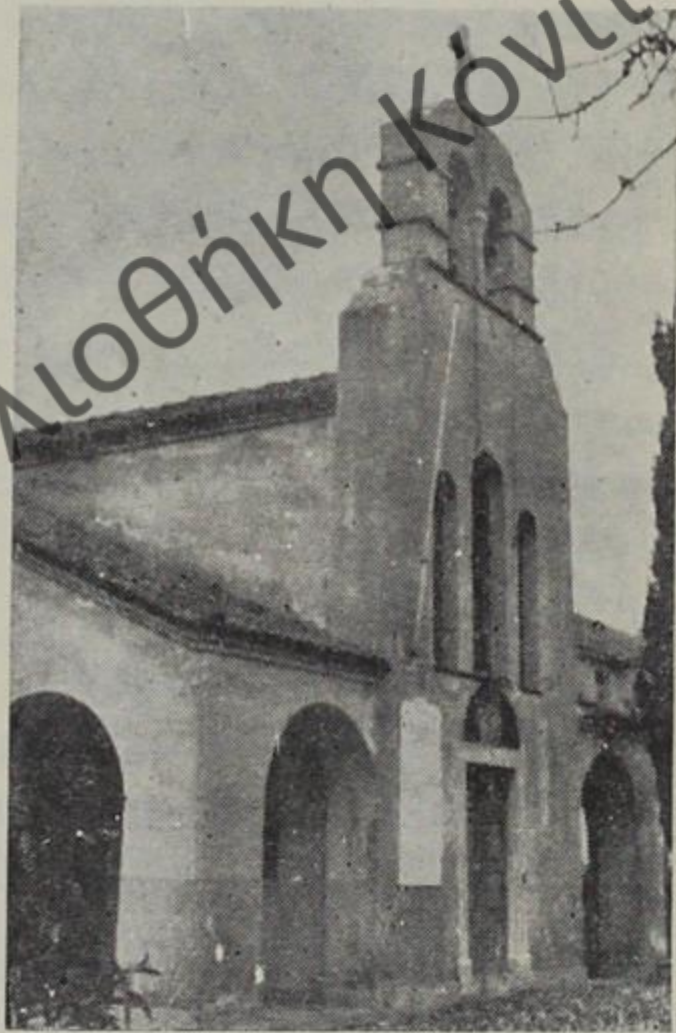
ἦσαν ὁ Πρωτοσύγγελλός του, νῦν Μητροπολίτης Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. Ἰάκωβος καὶ ὁ Διευθυντής τοῦ Β.Ι.Ν. κ. Ν. Ἀρώνης. Ἐπίσης τοῦ ἐπέτρεψαν νὰ χρησιμοποιῆ τὸ τηλέφωνον τῆς κατοικίας του. Εἶχε, δηλαδή, εἰς τὴν διάθεσίν του χιλίους τρόπους διὰ νὰ δρᾷ ὡσάν νὰ ἦτο σχεδὸν ἐλεύθερος. Ὁ Παπαῖ - Φώτης, μετέφερε τὸ «ταχυδρομεῖον» του, νύκτωρ εἰσερχόμενος, ἀπὸ κρυφίαν θύραν, εἰς τὸν κοιτῶν τοῦ Δεσπότη.

Κατὰ τὸ ὀκτάμηνον διάστημα, καθ' ὃ ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος παρέμεινε περιορισμένος εἰς τὴν οἰκίαν του, τὸ Ε.Α.Μ. κατεῖχεν οὐσίαν τὴν πολιτικὴν διοίκησιν τῆς Λέσβου, οὐδόπως λαμβάνον ὑπ' ὄψιν τὰς νομίμους Ἑλληνικὰς Ἀρχάς, οὔτε καὶ αὐτὸν τὸν Γενικὸν Διοικητὴν Γ. Μπουρδάραν, τὸν ὁποῖον ὑπεχρέωσε, τελικῶς, νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν Λέσβον καὶ νὰ ἐγκατασταθῆ εἰς Χίον.

Φυσικὰ, τὸ «ἐνδιαφέρον» τῶν ἑαμιτῶν, ἐξεδηλώθη ἔντονον καὶ ὑπὲρ τῶν Φ.Κ.Μ. καὶ τῶν Ἰδρυμάτων. Ἡ παλαιὰ νόμιμος Ἐφορεία αὐτῶν κατηργήθη, διορισθείσης νέας, ἐξ ὀπαδῶν τοῦ Ε.Α.Μ. ἧτις διεχειρίζετο ἐπὶ ὀκτάμηνον τὰ κληροδοτήματα καὶ τὰ Ἰδρύματα. Εἶναι, νομίζω, ἐντελῶς περιττὸν νὰ σημειώσω ἐδῶ, ὅτι διὰ πρώτην φοράν εἰς τὴν ἱστορίαν των τὰ Ἰδρύματα ἐχρεωκόπησαν ἠθικῶς καὶ ὑλικῶς.

Ἐπὶ τέλος, ὅμως, τὸ κράτος τοῦ Νόμου ἐπεβλήθη καὶ εἰς τὴν Λέσβον. Ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ νεωστὶ ἐλθόντος εἰς Μυτιλήνην ἀειμνήστου Εἰσαγγελέως Ἰωάννου Κωστοπούλου, οἱ ἑαμίται εὗρον τὸν δάσκαλόν των. Ὁ ἀληθινὰ δυναμικὸς οὗτος ἄνθρωπος κατώρθωσε νὰ κυριαρχήσῃ τῆς ἀναρχίας καὶ νὰ ἐπιβάλλῃ ταχέως τὸν σεβασμὸν ὄλων πρὸς τὰς νομίμους Ἀρχάς.

Τὴν Κυριακὴν τῶν Βαΐων, ὁ θαυμάσιος Εἰσαγγελεὺς ἐξεδίωξε τοὺς «φρουρούς» ἀπὸ τὸν Χάλικα, ἀποδώσας οὕτω τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὸν γέροντα Ἱεράρχην. Ἡ εἶδησις τῆς ἀπαλλαγῆς του ἀπὸ τὴν τυραννίαν τῶν ἑαμοκομμουνιστῶν, γνωσθεῖσα ταχύτατα εἰς τὴν πό-

Τὸ ναῦδριον τοῦ Ἁγ. Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου, οἰκοδομηθὲν παρὰ τοῦ Μητροπολ. Ἰακώβου.

λιν τῆς Μυτιλήνης, ἐνέπλησε χαρᾶς τὸν πληθυσμόν. Τὸ ἑσπέρας τῆς Μ. Τρίτης, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος μετέβη εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναόν, συνοδεῖα τοῦ Εἰσαγγελέως καὶ τοῦ Δημάρχου Δημ. Σάλτα, καὶ ἔψαλε τὸν Νυμφίον.

Μόλις ἔκαμε τὴν ἐμφάνισίν του εἰς τὰ προπύλαια τοῦ Ναοῦ, σκηναὶ βαθύτατα συγκινητικαὶ ἔλαβον χώραν. Ὅλον τὸ πολυπληθὲς ἐκκλησιασμά ἐσπευσε νὰ ἀσπασθῇ τὴν χεῖρα του καὶ τὰ ράσα του, οἱ ἐγγύτερον δὲ πρὸς αὐτὸν τὸν ἐνηγκαλίζοντο καὶ ἔκλαιον μαζί του.

Ὅταν τοῦ ἔκαμα λόγον περὶ τοῦ συμβάντος τούτου μοῦ εἶπε :

— Μόνον εἰς τὴν Ἀλβανίαν ἠσθάνθην τοιαύτην συγκίνησιν, δε, ἐξορισθεῖς, ἀνεχώρουν ἀπὸ τὸ Δυρράχιον. Τότε πάλιν ἔλαβον χώραν παρόμοιαι ἐκδηλώσεις ἀγάπης ἐκ μέρους τοῦ ποιμνίου μου.

Τὴν Κυριακὴν τοῦ Πάσχα ἐψάλη εἰς ὄλους τοὺς Ναοὺς τῆς Ἐπαρχίας Μυτιλήνης, κατόπιν διαταγῆς τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, διὰ πρώτην φοράν—ἔπειτα ἀπὸ τεσσάρων χρόνων σιωπῆν—τὸ Πολυχρόνιον τοῦ Βασιλέως Γεωργίου.

Εὐθὺς ὡς ἔλαβε γνῶσιν τῆς διαταγῆς ταύτης ὁ Νομάρχης Λέσβου, φοβερὰ ἀνήσυχος, ἐτηλεφώνησε εἰς τὸν Μητροπολίτην :

— Σεβασμιώτατε, πρὸς Θεοῦ, θὰ ἔχωμεν ἀσφαλῶς νέας ἀναταραχὰς μὲ τὸ Πολυχρόνιον. Ἐφ' ὅσον τοῦτο δὲν ψάλλεται εἰς Ἀθήνας, ἄς μὴ ψαλῆ καὶ ἐδῶ.

— Ἐδῶ, τοῦ ἀπηνέχθησεν ὁ Ἱεράρχης, εἶναι ἄλλη περιφέρεια. Τὸ Κράτος ἢμπορεῖ νὰ συνθηκολογῇ μὲ τοὺς κομμουνιστάς, ἢ Ἐκκλησία, ὁμοίως, δὲν ἀναγνωρίζει τοὺς ἀνατροπεῖς.

Τὸ Πολυχρόνιον συνεχίσθη ψαλλόμενον καὶ τὸ μόνον ποῦ παρατηρήθη τὴν πρώτην ἡμέραν ἦτο ν' ἀποσυρθοῦν ἐκ τοῦ Ναοῦ οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ ΕΑΜ—πρᾶξις ἄνευ σημασίας.

Ἐν τούτοις, αἱ ταλαιπωρίαι τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου ἐκ μέρους τῶν ἑαμοκομμουνιστῶν δὲν ἔληξαν μὲ τὴν ἀπόδοσιν τῆς ἐλευθερίας του. Αἱ πικρίαι ἐξηκολούθησαν.

Ἐπὶ τρία ἔτη, ὁ ἑαμοκομμουνισμός, ἐν ἀγαστῇ συνεργασίᾳ μὲ τὸν περιβόητον Δέδεν, συνέχισε τὸν λυσσώδη ἐξοντωτικὸν πόλεμον, ποῦ ἐκήρυξε τὸ 1945 ἐναντίον τοῦ σεπτοῦ Ἱεράρχου.

Ὅταν, χάρις εἰς τὴν ἀποφασιστικὴν ἐπέμβασιν τοῦ Εἰσαγγελέως Κωστοπούλου, ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος ἠλευθερώθη, καὶ οὕτω διέφυγεν ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ ΚΚΕ, τὸ ΕΑΜ Λέσβου ὑπέβαλεν ἐναντίον τοῦ Ἱεράρχου δύο μηνύσεις ἐπὶ δοσιλογισμῶ, μίαν πρὸς τὸ Δικαστήριον τῶν Δοσιλόγων Ἀθηνῶν καὶ ἑτέραν πρὸς τὴν Ἱεράν

Σύνοδον, βάσει τῶν ὁποίων ἐνηργήθησαν δύο ἀνακρίσεις, ἡ μὲν μία ὑπὸ τοῦ Εἰδικοῦ Ἀνακριτοῦ τοῦ Δικαστηρίου Δοσιλόγων, ἡ δὲ ἄλλη ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Καστορίας κ. Νικηφόρου, ἐνεργοῦντος ὡς Ἐξάρχου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἐπὶ ἀμφοτέρων τῶν μηνύσεων ἐξεδόθησαν πανηγυρικά ἀθωωτικά βουλεύματα, τῆς ἀνακρίσεως ἀποφανθείσης, ὅτι οὐδέν, ἐξ ὧν κατηγορήθησαν, ἀπεδείχθη ἀληθές, ἐπομένως, οὐδείς λόγος συνέτρεχεν εἰσαγωγῆς τοῦ Ἀρχιερέως εἰς δίκην.

Δὲν θὰ κουράσω τὸν ἀναγνώστην μὲ ἰδικὰς μου κρίσεις καὶ ἀναλύσεις ἐπὶ τῆς ἐξυφανθείσης συκοφαντικῆς δυσφημήσεως κατὰ τοῦ ἐπιφανοῦς Ἱεράρχου. Θὰ παραθέσω, ἀπλῶς, ἀποσπάσματα ἐκ τῶν πορισμάτων τοῦ Μητροπολίτου κ. Νικηφόρου καὶ τοῦ Ἐπιτρόπου τοῦ Δικαστηρίου τῶν Δοσιλόγων, ἐξ ὧν θὰ κατατοπισθῇ πλήρως ὁ ἀναγνώστης ἐπὶ τοῦ ἀσυστάτου τῶν κατηγοριῶν καὶ τοῦ τρόπου μὲ τὸν ὁποῖον κατηρτίσθησαν αἱ δύο «δικογραφίαι».

Ἴδου ἡ ποιότης τῶν μαρτύρων κατηγορίας:

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο εἶναι ἀνάγκη νὰ δηλωθῇ—λέγει ὁ Μητροπολίτης κ. Νικηφόρος—ὅτι ἐκ τῶν ἀνωτέρω μαρτύρων, αἱ τρεῖς πρῶται παθοῦσαι, ἀπεδείχθησαν αἰσχρῶν ἠθῶν, πόρνοι. (Ἐγγραφον Διοικήσεως Ἀσφαλείας Ε.Π. 22/20/2/25/6/8/1946). Ὁ Νικηφόρος Ἰγγλέσης, κρατούμενος τοῦ Ε.Α.Μ., ἐρραβδίσθη μέχρις αἵματος καὶ ἠπειλήθη διὰ περιστροφῆς, διὰ νὰ ἐξαναγκασθῇ νὰ ὑπογράψῃ τὴν κατηγορίαν. Ἐπίσης ἡ Ἀλεξάνδρα Τρευλάκη καὶ ἡ θυγάτηρ τῆς, παρωτρύνθησαν νὰ καταθέσουν κατὰ τοῦ Μητροπολίτου, ὅτι ἐπετέθη κατ' αὐτῶν μὲ ἀνηθικούς σκοπούς, καὶ ἀρνηθεῖσαι τοῦτο, ἐξεδιώχθησαν ὑπὸ τοῦ Ε.Α.Μ. τῆς ἐν τῷ Ὀρφανοτροφεῖῳ θηλέων θέσεώς των, ὡσαύτως καὶ διὰ τὴν Μαρία Βέταικα τὴν ὁμολογίαν τῆς ὁποίας κατέθεσεν ὁ Δέδες, αὕτη ἐδήλωσεν ὅτι ἡ ὁμολογία τῆς ὑπεγράφη παρ' αὐτῆς ὅτε ἐκρατεῖτο ὑπὸ τοῦ Ε.Α.Μ., χωρὶς νὰ γνωρίζῃ τὸ περιεχόμενον τῆς. Τῆς εἶπον γυναῖκες τῆς «Εὐσεβείας» ὅτι ὑπογράφει τὴν αἴτησιν τῆς ἀποφυλακίσεώς της, τὴν ὁποίαν θὰ ἐφρόντιζεν ὁ Δέδες.

Εἰς τὴν σελίδα 35 τοῦ πορίσματος, ὁ Σεβασμιώτατος Ἐξάρχος ἀναφέρει, ὅτι τοῦ παρεδόθη ὑπὸ τοῦ προέδρου τῆς «Εὐσεβείας» πολυσέλιδον τεύχος, ἀποτελούμενον ἀπὸ στερεοτύπους ἀναφορᾶς «ὑπογεγραμμένας ἐπὶ τὸ πλεῖστον διὰ τῆς αὐτῆς χειρός».

Ὁμολογοῦμεν—συνεχίζει τὸ πόρισμα—ὅτι τὸ πρᾶγμα καταντᾶ κωμικόν. Φέρονται ἐν αὐτῷ ὀνόματα Ἀρμενίων, ὀνόματα παιδῶν, ὀνόματα ὀλοκλήρων οἰκογενειῶν καὶ δὴ καὶ νηπίων τροφίμων τοῦ ἐν Μυτιλήνῃ Ἐθνικοῦ Παιδικοῦ Σταθμοῦ (!)

Αὗτοι ἦσαν οἱ κατήγοροι τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, ἐπὶ τῶν «καταθέσεων» τῶν ὁποίων οἱ ἑαμοκομμουνισταὶ ἐστήριξαν τὰς κα

τηγορίας των. Πόρνοι, Ἀρμένιοι, παιδιά, νήπια, καὶ ἄτομα ἐξαναγκασθέντα μὲ τὸ πιστόλι εἰς τὸ στήθος νὰ ὑπογράψουν τὰς ἐτοιμοὺς καταθέσεις !!

Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος, δὲν κατεδέχθη νὰ προτείνῃ μάρτυρας ὑπερασπίσεως. Τὸ πόρισμα τοῦ Μητροπολίτου Νικηφόρου ἐν σελίδι 8 ἀναφέρει σχετικῶς τὰ ἀκόλουθα :

Καθ' ὃν χρόνον ἐξητάζοντο οἱ μάρτυρες κατηγορίας, προσήρχοντο αὐτόκλητοι καὶ ὅλως αὐθορμήτως, ἐξ ὅλων σχεδὸν τῶν σημείων τῆς Ἐπαρχίας, Χριστιανοὶ πάσης τάξεως καὶ καταστάσεως, ἐπιμόνως ζητοῦντες νὰ ἐπιτραπῇ αὐτοῖς νὰ καταθέσωσιν ὑπὲρ τοῦ Μητροπολίτου των. (Σ. Συγγρ. Τὸ αὐτὸ εἶχε γίνει καὶ πρὸ δέκα ἐτῶν, ὅτε, πάλιν, οἱ μονίμως πρὸς αὐτὸν ἀντιδικοῦντες, τὸν κατηγόρησαν ἐπὶ συμμετοχῇ εἰς τὸ κίνημα τοῦ Πλαστήρα. Φυσικὰ ἠθωώθη πανηγυρικῶς καὶ τότε). Πολλοὺς ἠναγκάσθη νὰ ἀποπέμψω, προκαλέσας τὴν δυσφορίαν των, διὰ τὴν στέρησιν τῆς εὐκαιρίας, ὅπως ἐκδηλώσωσι τὴν περὶ τοῦ Ἀρχιερέως ἀγαθὴν γνώμην των. Ἐδέχθη τούτους σπουδαιότερους ἐξ αὐτῶν, εἰς δὲ τούτους ὁμαδικῶς προσερχομένους ἀντιπροσώπους Κοινοτήτων καὶ Ἰδρυμάτων, ἐπέτρεψα νὰ ὑποβάλωσιν ὑπομνήματα ἐξ ὧν τὰ πλεῖστα ἐβεβαιώθησαν ἐνόρκως, ἅπαντα δὲ περιελήφθησαν ἐν τῷ φακέλλῳ τῆς δικόγραφίας. Ἄπαντες οἱ ἄνωτέρω, διὰ τε τῶν ἐνόρκων καταθέσεων καὶ ὑπομνημάτων, μετ' ἀγανακτήσεως ἀπέκρουσαν τὰς κατὰ τοῦ Μητροπολίτου κατηγορίας, πιστοποιοῦντες γεγονότα ἀντίθετα πρὸς τὰ ὑπὸ τῆς κατηγορίας ὑποστηριζόμενα, ὑπεραμυνόμενοι τῆς ἀθωότητός του, πλέκοντες τὸ ἐγκώμιον τῆς ἀρετῆς του καὶ τῆς δράσεως τοῦ Ἀρχιερέως των, ἐκφράζοντες πρὸς αὐτὸν τὴν εὐγνωμοσύνην των, δι' ὅ,τι ὑπὲρ τοῦ τόπου ἔπραξε, δι' ὅλης τῆς ποιμαντικῆς καὶ κοινωνικῆς του δράσεως, ἀναγνωρίζοντες αὐτὸν σωτῆρα τοῦ τόπου, κατὰ τὴν περίοδον τῆς κατοχῆς, ἀνώτερον παντός ψόγου ἢ ὑπονοίας.

Ἐκ τῶν αὐθορμήτως προσελθόντων μαρτύρων ἐξητάσθησαν 39, ἦτοι ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. Ἰάκωβος—βράχος ἠθικῆς, ὁ Παπαῖ - Φώτης Μυρίντζος, ὁ κ. Ν. Ἀρώνης—Νομάρχης Χίου, ὁ Ναύαρχος Θεοφανόπουλος, ὁ Διευθυντῆς τοῦ Σανατορίου Ἀγιάσου κ. Ἀντωνίου, ὁ Ἐπιθ. τῶν Δημοτικῶν Σχολείων κ. Χρ. Κεχαγιᾶς, ὁ Κίμων Μπαμίχας ἀρχηγὸς συμμαχικῆς ἀποστολῆς, ὁ Γ. Χονδρονίκης τέως Δήμαρχος Μυτιλήνης, ὁ Συνταγματάρχης Νικόλαος Βασίλογλου, διάφοροι Ἐπιστήμονες, Ἐμποροὶ, Βιομήχανοι, Ἐπαγγελματίαι, κρατικοὶ λειτουργοί, Ἀξιωματικοὶ Χωρ/κῆς, Κληρικοὶ κλπ. Ὑπομνήματα ὑπεβλήθησαν 37, προερχόμενα ἀπὸ Ὄργανώσεις—ὡς ὁ Ἰατρικὸς Σύλλογος Λέσβου, τὸ Ἐμπορικὸν καὶ Βιομηχανικὸν Ἐπιμελητήριον Μυτιλήνης, ὁ Σύλλογος Ἐμπόρων Ἀγορᾶς Μυτιλήνης—Κοινότητας, Ἰδρύματα, Ἐνοριακὰς Ἐπιτροπὰς, Διευθυντὰς Τραπεζῶν κλπ.

Ἴδου τώρα αἱ διαπιστώσεις τῆς ἀνακρίσεως, ἐπὶ τῶν κατηγοριῶν. Ἐν σελίδι 29, τὸ πόρισμα ἀναφέρει :

Ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω σημείων ἡ Ἀνάκρισις διεπίστωσε τὰ ἐξῆς :

1) Δὲν εἶναι ἀκριβὲς ὅτι ὁ Μητροπολίτης παρέστη εἰς τὴν ὑποστολὴν τῆς Ἑλληνικῆς Σημαίας. Αἱ Ἑλληνικαὶ Σημαῖαι εἶχον ὑποσταλῆ πρὸ τῆς εἰς τὴν πόλιν Μυτιλήνης εἰσόδου τῶν Γερμανῶν.

2) Ὁ Μητροπολίτης μετὰ τῶν λοιπῶν Ἀρχῶν ἐκλήθησαν, ὑπὸ τοῦ Γερμανοῦ Διοικητοῦ, περὶ τὸ ἑσπέρας τῆς ἡμέρας ἐκείνης εἰς τὸ Διοικητήριον, ἐπιστάσης δὲ τῆς ὥρας τῆς ἑσπερινῆς ὑποστολῆς τῆς γερμανικῆς σημαίας ἐκλήθησαν νὰ παραστῶσιν εἰς μίαν μικρὰν τελετὴν, τοῦθ' ὅπερ δὲν ἠδύναντο νὰ ἀρνηθοῦν.

3) Δὲν εἶναι ἀκριβὲς ὅτι ὑπεδέχθη τοὺς ἐκ Λέρου ἐπανερχομένους Γερμανούς. (Ὅρα ἐπιστολὴν Γ. Χονδρονίκη, σελὶς 337 ἐπ.).

4) Οὐδὲν ἐξηκριβώθη περὶ τῆς ἀνακρούσεως τοῦ γερμανικοῦ ὕμνου κλπ. κατ' ἐντολὴν δῆθεν τοῦ Μητροπολίτου.

5) Οἱ ὑποστηρίζοντες τὸ τέταρτον σημεῖον τῆς κατηγορίας περὶ σχέσεων τοῦ Μητροπολίτου μετὰ τοὺς Γερμανούς προέρχονται ἢ ἐκ τῶν ὀπαδῶν τοῦ Δέδε, τῶν ὁποίων ἡ ἐμπάθεια ἐσκευώρησε μετὰ τόσας ἄλλας ὡς εἶδομεν, ἀνυπάρκτους, πλάσασα ἀβάσιμα καὶ ἀστήρικτα περιστατικά, ἢ ἐκ τῶν ἀνθρώπων τοῦ Ε.Α.Μ. Ἡ εὖ φρονούσα μερὶς τῆς κοινωνίας Λέσβου, δὲν συμμερίζεται οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον τὴν κατηγορίαν ταύτην. Ἡ γερμανοφιλία καὶ αἱ λοιπαὶ κατηγορίαι, εἶναι μέσον ὑπονομεύσεως τοῦ ἔργου του, ἀποτελοῦντος προπύργιον κατὰ τοῦ κομμουνισμοῦ. Εἰς τὴν ἀνάκρισιν κατετέθη ὅτι αὐτοὶ οἱ Γερμανοὶ ὠμολόγουν ὅτι ὁ Μητροπολίτης δὲν ἦτο φίλος των. «Γνωρίζομεν, ἔλεγον, ὅτι δὲν εἶναι φίλος μας ἀλλὰ τὸν θαυμάζομεν διότι ἐργάζεται διὰ τὸ ποίμνιόν του».

6) Δὲν εἶναι ἀκριβὲς ὅτι ἀπεδοκίμασε τὴν Ἐθνικὴν Ἀντίστασιν. Ἀντιθέτως περιέθαλψε συμμαχικὴν κατασκοπεῖαν ὑπὸ τὸν Κίμωνα Μπαμίχαν, καταστάς οὕτω ὑποπτος εἰς τοὺς Γερμανούς, ὅπου ἠδύνατο νὰ ἀμφοτέρωθεν τὸν κίνδυνον τῆς ζωῆς του, ὑπεδείκνυεν εἰς νέους νὰ φεύγουν πρὸς τὰ ὄρη, διὰ τοῦ Νομαρχιακοῦ ταμείου Φιλανθρωπίας Λέσβου διηκούλυε τὴν φυγάδευσιν Ἀξιωματικῶν καὶ στρατιωτῶν, συνετήρει οἰκογενεῖας πολεμιστῶν τῆς Μ. Ἀνατολῆς καὶ ἐπροστάτευε συμμάχους κατασκόπους, διέσωσε τὰς Κοινότητας Ἀγιάσου καὶ Μανδαμάδου καὶ μέγαν ἀριθμὸν ἀτόμων κλπ.

Ἡ πεῖρα του ἀπὸ τὸ Δυρράχιον, τὴν Σμύρνην καὶ Κων/πολιν τὸν ἐπεισαν ὅτι ἔπρεπε ν' ἀκολουθήσῃ σὺφρονα καὶ μελετημένην πολιτικὴν, διὰ νὰ περισώσῃ ὅ,τι ἠδύνατο νὰ περισωθῆ ἀπὸ τὴν λαίλαπα ἐκείνην. Ἐὰν σήμερον ἐπικρίνεται ἀπὸ τοὺς κομμουνιστάς, δι' οὓς λόγους εἶδομεν ἀνωτέρω, θὰ ἐπεκρίνετο πολὺ περισσότερον, καὶ δικαίως τότε, ἐὰν ἢ ἐκήρυττε πόλεμον κατὰ τοῦ κατακτητοῦ ἢ ἐγκατέλειπεν τὸ ποίμνιόν του τοῦ καὶ ἔφευγεν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἢ ἐποιεῖτο τὰς διατριβὰς ἐν Ἀθήναις. Καὶ θὰ κατηγορεῖτο τότε ἀπὸ τοὺς ὑγειῶς σκεπτομένους ἀληθινούς πατριώτας καὶ θὰ ἔπρεπε τότε ἡ Ἐκκλησία νὰ λάβῃ μέτρα ἐναντίον του. Ἀλλὰ τώρα ἔπραξε τὸ καθῆκον του. Διετήρησε καὶ ἐπηύξησε τὰ φιλανθρωπικὰ Ἰδρύματα τοῦ τόπου, ἐν μέσῳ ἀνυπολογίστων δυσχερειῶν, ἔσωσε ἄτομα καὶ ὀλόκληρα χωρία ἀπὸ βεβαίαν καταστροφὴν, ἐπεβοήθησεν,

ὅσον ἠδύνατο ἐν τῷ κρυπτῷ τὴν Ἐθνικὴν Ἀντίστασιν καὶ τὸν συμμαχικὸν Ἀγῶνα, ἀδιαφορῶν διὰ τὴν γνώμην ἐκείνων, ἔνεκα τῶν ὁποίων πολλὰ θύματα ἐθρήνησε τὸ Ἔθνος.

Ταῦτα διεπιστώσαμεν ἐκ τῆς ὅλης ἐρεύνης.

Πολιτικὰ συμφέροντα, κακεντρέχεια καὶ ἐμπάθεια, ἐκμετάλλευσίς τοῦ Θρησκευτικοῦ συναισθήματος καὶ ἀδιαφώτιστος φανατισμὸς, συνώμοσαν, διὰ νὰ παρουσιάσουν τὰς ἀνωτέρω κατηγορίας, ἀποδειχθείσας, ὡς εἴρηται, ἀβασίμους, καὶ ἀπορριπτέας.

ΔΙΑ ΤΑΥΤΑ

Ἀποφαινόμεθα ὅτι ὁ κατηγορούμενος Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μυτιλήνης κ.κ. Ἰάκωβος δὲν εἶναι ἔνοχος τῶν ἀποδοθεισῶν αὐτῷ κατηγοριῶν, ἄρα ἀπαλλακτέος τυγχάνει πάσης κατηγορίας.

Ὅθεν, προτείνω, ὅπως μὴ παραπεμφῆ εἰς δίκην.

Εὐσεβάστως

Ὁ Συνοδικὸς Ἐξάρχος

† Ο ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ

Ἴδου καὶ τὸ σκεπτικὸν τῆς προτάσεως τοῦ Ἐπιτρόπου τοῦ Εἰδικοῦ Δικαστηρίου Δοσιλόγων, βάσει τῆς ὁποίας τὸ Δικαστικὸν Συμβούλιον ἐξέδωσε τὴν ὑπ' ἀριθ. 137/1946 ἀπόφασίν του, καὶ διὰ πανηγυρικοῦ βουλευμάτος ἀπεφάνθη ὑπὲρ τῆς πλήρους ἀθωότητος τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, ἀπαλλάξαν αὐτὸν πάσης κατηγορίας.

Συμπτώσεις ἔδωκαν λαβὴν εἰς παρεξήγησιν τοῦ κατηγορουμένου καὶ παρέσχον ἔδαφος δυσφημίσεως τούτου εἰς τοὺς ἔχοντας προσωπικὰς καὶ ἰδεολογικὰς ἀφορμὰς, καὶ οἵτινες, ἐκ τῶν λόγων τούτων καὶ μόνον ὀρμώμενοι, οὐδὲν ἐβλεπον ἐν ταῖς ἐνεργείαις καὶ πράξεσι τοῦ κατηγορουμένου, ἢ πράξεις προδοτικὰς ἢ ἀπλῶς ὑπὸ τῆς ἠθικῆς ἀποδοκιμαζομένας. Κακόπιστοι ὄντες, ἀπηρέσκοντο εἰς τὸ νὰ διεισδύσωσιν εἰς τὴν κοινωνικὴν καὶ ἔθνικὴν δράσιν τοῦ κατηγορουμένου, ὅστις δικαίως δύναται νὰ κουχᾶται, ὅτι κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς κατοχῆς κατώρθωσε νὰ διατηρήσῃ ἐν λειτουργίᾳ τὸ Βοστανεῖον Νοσοκομεῖον καὶ τὰ ἄλλα Φιλάνθρωπικὰ Ἰδρύματα, εἰς ἃ ἐνοσηλεύθησαν δεκάδες χιλιάδων Ἑλλήνων πολιτῶν, καταδικασμένοι ἄλλως εἰς θάνατον, καὶ ἄλλας ἔθνικὰς ὑπερρείας νὰ προσφέρῃ. Πρὸς τοῦτο ἐξεμεταλλεύθη κατὰ τρόπον ἀποτελεσματικὸν τὰς τυπικὰς μετὰ τῶν Γερμανῶν σχέσεις του, χωρὶς ἐν τούτοις οὐδὲν τὸ οὐσιαστικὸν ὑπὲρ αὐτῶν ἢ τῆς πολεμικῆς προσπαθείας αὐτῶν νὰ προσφέρῃ. Οὕτως ἀνέπτυξε καὶ ἐνεφάνισε πλουσίαν κοινωνικὴν δράσιν καὶ ἐν τῷ ἐπισιτισμῷ τῶν ἀπόρων παιδῶν καί, παρὰ τὴν ἀντίδρασιν καὶ ἀδιαφορίαν, τὴν ὁποίαν συνήνητησεν ἀπὸ μέρους τῶν εὐπόρων τῆς Μυτιλήνης, τοὺς πλείστους τῶν ὁποίων κατώρθωσε νὰ μεταπέσῃ εἰς τὴν ἀνάληψιν τῆς κατ' οἶκον διατροφῆς ἀπόρων παιδῶν, ὑπέθαλψε καὶ περιέθαλψεν ἐπὶ μῆνας Ἑλληνας, οἷος ὁ Κίμων Μπαμίχας καὶ τέσσαρες περὶ αὐτὸν Ἕλληνες, ἐν οἷς καὶ εἷς Ἄγγλος, οἵτινες δὲν κατώρθωσαν, λόγῳ τῆς στάσεως τῶν Τουρκικῶν Ἀρχῶν, νὰ διαπεραιωθῶσιν εἰς Μέσην Ἀνατολήν.

Ἐπικειμένης αἰφνιδιαστικῆς ἐρεύνης εἰς τὸ Μετόχι «Κάτω Τρίτος» παρὰ τῶν Γερμανῶν διὰ τὴν σύλληψιν πενήκοντα ἀνταρτῶν τοῦ Ε.Λ.Α.Σ., ἔσπευσε νύκτωρ νὰ εἰδοποιήσῃ αὐτοὺς διὰ τῆς Ὀργανώσεως Ε.Α.Μ. Μυτιλήνης καὶ οὕτως ἀπεφεύχθη ἡ σύλληψις των.

Ἐκάλυψε καὶ διετήρησεν ἐπὶ μισθῷ ἐν τῷ ἀγροκτήματι «Ἀχλαδερῆ» ἐργάτας, ἐπιστρέψαντας ἐκ Τουρκίας, μέσῳ τῆς ὁποίας ἀπεπειράθησαν νὰ φύγωσιν εἰς Κάϊρον.

Περίεσωσε τὰς πόλεις «Μανδαμάδος» καὶ «Ἀγιάσος» ἀπὸ βεβαίαν πυρπόλησιν των καὶ φόνον τῶν κατοίκων των ἐκ μέρους τῶν Γερμανῶν, καὶ ἐξ ἀφορμῆς ἐκδηλώσεων τῶν ὁπαδῶν τοῦ Κ.Κ., αἵτινες ἐκδηλώσεις, ἐπαναληφθεῖσαι βραδύτερον, προῦκάλεσαν τὴν ὄργην καὶ ἀγανάκτησιν τῶν Γερμανῶν κατὰ τῆς παρεμβάσεως τοῦ κατηγορουμένου. Τὸ μόνον ἀντάλλαγμα, ὅπερ παρέσχε τοῖς Γερμανοῖς ὁ κατηγορούμενος, ὑπῆρξε μία ἀπλή ἀποδοκιμασία τῶν ἐκδηλώσεων τούτων, ἡ θυσία δὲ αὕτη ἦτο μηδαμινὴ πρὸς τῆς ἐπικειμένης καταστροφῆς δύο κωμοπόλεων. Ἐντεῦθεν δὲ καὶ ἡ ἀπὸ μέρους πολλῶν παρεξήγησις τοῦ κατηγορουμένου, εἰς ὃν ἐπιπολαίως ἀπεδόθη προδοτικὸς σκοπὸς ἐν πάσαις ταῖς ἐνεργείαις του.

Εἰς παρεξήγησιν ἐπίσης δύναται νὰ ἀποδοθῇ καὶ ἡ αἰτίασις, ὅτι οὗτος ἠύλόγησε τὰ γερμανικὰ στρατεύματα ἐπανακάμπτοντα ἐκ Λέρου, διότι εἶναι πλήρως ἀποδεδειγμένον, ὅτι τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὁ κατηγορούμενος μετέβαινε νὰ ἀποχαιρετήσῃ τὸν Στρατιωτικὸν Διοικητὴν Θεσσαλονίκης Μέρτεν, πολλαπλῶς ἐξυπηρετήσαντα τὸ Βοστανεῖον Νοσοκομεῖον ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν νοσηλευομένων, ὁ δὲ σωφὲρ ἐκ παραδρομῆς ὠδήγησε τὸν κατηγορούμενον, εἰς ὃ σημεῖον εὐρίσκοντο συγκεντρωμένοι ἀξιωματικοὶ Γερμανοί, ἀναμένοντες τὴν ἐπιστροφὴν τῶν γερμανικῶν μονάδων ἐκ Λέρου. Τοῦτο δὲ ἔπραξεν ὁ ὀδηγὸς τοῦ αὐτοκινήτου, διότι ἐνόμισεν, ὅτι ἐκεῖ ἐπρόκειτο νὰ προπεμφθῇ ὁ Μέρτεν. Οἱ Γερμανοὶ ὁμως ἀξιωματικοὶ ἐπληροφόρησαν τὸν κατηγορούμενον, ὅτι ἐπρόκειτο περὶ λάθους, μεθ' ὃ οὗτος ἀπῆλθε σχεδὸν ἀμέσως, ἐν τῷ μεταξύ ὁμως οἱ φωτογράφοι ἐφωτογράφησαν τὴν σκηνὴν ταύτην. Ὅτι ταῦτα πάντα οὕτως ἔχουσιν, ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς στάσεως καὶ τῆς θέσεως τοῦ κατηγορουμένου ἐν τῇ φωτογραφίᾳ, ἣτις πᾶν ἄλλο ἢ ὅτι εὐλογεῖ ἢ ὑποδέχεται τοὺς Γερμανοὺς ὑποδηλοῖ.

Τὰ περὶ παροτρύνσεως τῶν Ἑλλήνων νὰ ἀπασχοληθῶσιν εἰς τὰ ὀχυρωματικὰ ἔργα ἐν Λήμνῳ, δὲν δύνανται νὰ ὑποστηριχθῶσι σοβαρῶς καὶ ἀποτελοῦσι, τὸ ἐπ' ἐμοί, ἀποκυήματα φαντασίας τῶν ἐξ ἰδεολογικῆς ἀντιθέσεως μὴ φίλα πρὸς αὐτὸν διακειμένων.

Τέλος, οὐδεμία ἐνδειξις προέκυψεν, ὅτι ὁ κατηγορούμενος συνειργάσθη οικονομικῶς μετὰ τοῦ ἐχθροῦ. Γενικῶς δὲ ἡ πλουσία ἐν τῷ κοινωνικῷ καὶ ἔθνικῷ ἐπιπέδῳ δρᾶσις τοῦ κατηγορουμένου παρέχει τὴν βεβαιότητα, ὅτι ὁ κατηγορούμενος ἔπεσε θῦμα συμπτώσεων καὶ παρεξηγήσεων, ἃς ὑπεβοήθησαν καὶ ἡ δυσφημιστικὴ διάθεσις καὶ τάσις τῶν ἐχόντων λόγους πρὸς τοῦτο κατοίκων Μυτιλήνης, οἵτινες, ἀντὶ τῆς εὐγνωμοσύνης, προὔτιμησαν τὸ νόμισμα τῆς ἀχαριστίας, διὰ τοῦ ὁποίου ἀμείβονται κατὰ κανόνα οἱ τὰ ἀγαθὰ πράττοντες, ἐνῶ, ἐξ ἀντιθέτου, πλουσίας εἰς αἰσθήματα ἁμοιβῆς οἱ τὰ φαῦλα ἐνεργοῦντες ἀπολαμβάνουσι.

Οὕτω, δλοι αἱ εἰς βάρος τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου κατασκευασθεῖσαι, ὑπὸ τῶν κοινωνικῶν ἀνατροπέων, κατηγορεῖται, κατέρρευσαν καὶ διελύθησαν ὡς χάρτινοι πύργοι.

Ἐκεῖνος δέ, ὁ ἀληθινὰ μεγάλος ἄνθρωπος καὶ Χριστιανός, ἐν τῇ ἀπείρῳ ἀνεξικακίᾳ καὶ ἀγάπῃ του πρὸς τὸν λαὸν τῆς ἀγαπημένης του Ἐπαρχίας, ἐλησμόνησε τὰς κακίας καὶ πικρίας ποῦ ἐποτίσθη ἐκ μέρους κακῶν ἀνθρώπων, καὶ συνέχισε νὰ δημιουργῇ πρὸς ὄφελος τοῦ κόσμου, ἀπὸ τὸν ὁποῖον προήλθον οἱ «ἀγνώμονες Ἰουδαῖοι...»

Οὐδένα ἐμίσησε, καὶ οὐδένα ἐβλάψε. Μὲ τὴν ἀγάπην καὶ συμπάθειαν καὶ στοργὴν, ποῦ δεικνύει πρὸς τοὺς καλοὺς του φίλους ἀγκαλιάζει καὶ βοηθεῖ καὶ τὰ ἄτομα ποῦ τὸν ἐπίκραναν καὶ ἀπείρησαν νὰ τοῦ προξενήσουν κακὸ. Διότι δέν ἠδυνήθησαν νὰ τὸν βλάψουν. Ποῖαν βλάβην, π.χ., ἔμπορεῖ νὰ προξενήσῃ εἰς τὸν ἐλέφαντα τὸ ἄμοιρο μυρμήγκι ;...

Δημόσια Κεντρικὴ Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

Η ΔΙΚΑΙΩΣΙΣ

Τὸν Γολγοθᾶν ἀκολουθεῖ, κατὰ κανόνα, ἡ Ἀνάστασις ποῦ φέρει τὴν Λύτρωσιν καὶ τὴν χαρὰν εἰς τὸν πληγέντα ἀπὸ τὴν ἀδικίαν τῶν ἀνθρώπων, διὰ νὰ γίνεται, ἔτσι, ἀκόμη λαμπρότερα ἢ θεϊκὴ λάμψις τῆς Δικαιοσύνης!

Αὐτήν, ἀκριβῶς, τὴν ἔννοιαν εἶχεν ἓνα ἐξαιρετικὰ σημαντικὸν γεγονός, ποῦ ἔλαβε χώραν εἰς τὴν ζωὴν τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, ὀλίγον χρόνον μετὰ τὴν πανηγυρικὴν ἀθώωσίν του: *Ἡ δημοσίᾳ ἐκδήλωσις τῆς λαϊκῆς εὐγνωμοσύνης, «δι' ὅσα πολλὰ καὶ σπουδαῖα καὶ ὑπέροχα ὑπὲρ τοῦ λαοῦ ἐμόχθησε».*

Εἶχεν, ὅμως, καὶ ἄλλην ἔννοιαν ἢ πρωτότυπος ἐκείνη ἔκφρασις τῶν εὐγνωμόνων αἰσθημάτων τοῦ λαοῦ πρὸς τὸν ἐπιφανῆ Ἱεράρχην του. Ἀπετέλει καὶ ἔντονον διαμαρτυρίαν καὶ ἀπάντησιν τοῦ ὑγειῶς σκεπτομένου Δεσβιακοῦ λαοῦ, κατὰ τῆς ἐπιχειρηθείσης ὑπονομεύσεως τοῦ δημοκρατικοῦ καθεστώτος ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν, ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ σεπτοῦ Ποιμενάρχου!

Ἡ προέλευσις τῆς ἀποφάσεως, καὶ κατόπιν ὁ τρόπος καὶ τὰ μέσα, δι' ὧν τὸ ἔργον ἤχθη εἰς πέρας, δεικνύουν τὴν ἔννοιαν ποῦ εἶχεν ἡ σκέψις τοῦ λαοῦ.

Τὸν Ἰούλιον, λοιπόν, τοῦ 1949, συνεκλήθη εἰς τὰ γραφεῖα τῶν Φ.Κ.Μ. μεγάλη σύσκεψις ἐκπροσώπων τῶν κοινωνικῶν τάξεων τῆς Μυτιλήνης, μὲ θέμα τὴν ἀνέγερσιν ἀνδριάντος εἰς τὸν Μητροπολίτην Ἰακώβον, *«πρὸς ἐκδήλωσιν τῶν αἰσθημάτων εὐγνωμοσύνης τοῦ Δεσβιακοῦ Λαοῦ, πρὸς τὸν ἀκάματον Ἱεράρχην, ὅστις ἐκόσμησε τὴν Νῆσον δι' ἀπαραμίλλων ἔργων εὐποιΐας καὶ κοινωνικῆς προνοίας».*

Ἡ σκέψις, ἐν τούτοις, ἀνεγέρσεως τοῦ ἀνδριάντος, ὑπῆρχεν ἀπὸ προγενεστέρου χρόνου. Τὸ 1938, ὁ αἰμίμηστος Γυμνασιάρχης Ἰωάννης Ὀλύμπιος, κατήρτισεν ἐπιτροπὴν, ἀπὸ ἀντιπροσώπων ὄλων τῶν τάξεων τῆς Νήσου, «διὰ τὴν ἀνέγερσιν ἀνδριάντος εἰς τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον». Αἱ ἐργασίαι, ὅμως δὲν ἐπροχώρησαν τότε, λόγῳ ἐπεμβάσεως τοῦ Ἱεράρχου, δηλώσαντος εἰς τὴν ἐπιτροπὴν, ὅτι γνωρίζει τὰ αἰσθήματα τοῦ ποιμνίου του πρὸς τὸ ἄτομόν του, αὐτὸ

Ἡ εἰκονογράφησις τοῦ Ναυδρίου ὁ Ἅγιος Ἰάκωβος
ὁ Ἀδελφόθεος

δὲ τοῦ εἶναι ἀρκετόν. Ἔτσι ἐματαιώθη τὸ 1938 ἡ ἀνέγερσις τοῦ ἀνδριάντος.

Εἰς τὴν πρώτην σύσκεψιν τῆς Ἐπιτροπῆς, λαβοῦσαν χώραν τὴν 19ην Ἰουλίου 1949, ἔλαβον μέρος δέκα πέντε προσωπικότητες τῆς Λεσβιακῆς πρωτεύουσας. Ἄπαντες οἱ προσελθόντες, πλὴν τοῦ Προέδρου τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου κ. Ε. Κανονάρχου, υἱοθέτησαν ἐνθουσιωδῶς τὴν πρότασιν τοῦ εἰσηγητοῦ.

Ὁ κ. Κανονάρχος, δικαιολογῶν τὴν ἀρνητικὴν του ψήφον, εἶπεν, ὅτι «δὲν εἶναι πρόσφοροι αἱ συνθήκαι διὰ νὰ ἀσχοληθῶμεν τώρα μετὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ ἀνδριάντος, διότι τὸ Ἔθνος εὕρσκεται εἰς ἐμπό-

λεμον κατάστασιν» — άνεγνώρισεν, όμως, καί οὔτος τὸ κοινωνικὸν ἔργον τοῦ Σεβασμιωτάτου κ. Ἰακώβου, «εἰς τοὺς ἀτρήτους κόπους καί τὴν θέλησιν τοῦ ὁποίου ὀφείλεται ἡ πραγματοποίησις τῶν πόθων καί τῶν ὀνείρων τῶν δωρησάντων τὰς περιουσίας των Λεσβίων, καί ἡ ἀνέγερσις τῶν κοσμοῦντων τὴν πόλιν καί τὴν Νῆσον μας μεγάλων Ἰδρυμάτων κοινωνικῆς ὠφελείας καί ὅτι ἀναμφιβόλως πάντες ἀναγνωρίζουν ὅτι ὁ Σεβασμιώτατος Ἱεράρχης κατέστη ἄξιος τῆς κοινῆς εὐγνωμοσύνης καί πάσης τιμῆς».

Ὁ κ. Ἀθαν. Γκράβαλης, τῆς ἔφημερίδος τὸ «Στέμμα», εἶπεν, ὅτι «καί διαρκούσης τῆς ἐμπολέμου καταστάσεως οἱ λαοὶ τιμοῦν τοὺς ἡρώας των, ἐπειδὴ δὲ καί ὁ Μητροπολίτης μας κάτι προσέφερεν εἰς τὸ Ἔθνος καί εἰς τὴν Νῆσον μας, δὲν εἶναι ἀσυμβίβαστον γὰρ τιμηθῆναι, καί δὴ ἐν ζωῇ, δι' ἀνεγέρσεως τοῦ ἀνδριάντος του, ὑπὸ τὰς παρούσας συνθήκας».

Ὁ Δήμαρχος Μυτιλήνης κ. Ν. Πετρόπουλος ἐζήτησεν, ὅπως «ἡ Ἐπιτροπὴ προχωρήσῃ ἀνενδοιάστως εἰς τὸ ἔργον τῆς, μὲ τὴν πεποίθησιν, ὅτι εὐχερῶς θὰ καλυφθῆ τὸ ἀπαιτούμενον ποσόν».

Ὁ κ. Φαρμακίδης, Δ/τῆς τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς καί ἐκπρόσωπος τῆς «Ἐνώσεως Συνεταιρισμῶν Λέσβου», ἐδήλωσεν εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν, ὅτι «αὐτὸς προσωπικῶς, ἡ Ἐνωσις, οἱ Συνεταιρισμοὶ καί ὁ ἀγροτικὸς κόσμος τῆς Νήσου θὰ παράσχουν ἀμέριστον τὴν συνδρομὴν καί τὴν ὑποστήριξιν των πρὸς ταχεῖαν εὐόδωσιν τοῦ σκοποῦ καί ὕλικῶς καί ἰδία, ἠθικῶς».

Ἐκθύμως, ἐπίσης, ὑπεστήριξαν τὸ θέμα, ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ Ἐργατοῦπαλληλικοῦ Κέντρου Μυτιλήνης κ. Κοτσινάρης, ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἐπαγγελματοβιοτεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου κ. Γ. Βιτούλιας, ὁ Πρόεδρος τοῦ Συνδέσμου Ἐργοστασιαρχῶν Ἐλαιολάδου κ. Ἀλέξ. Παραδέλλης, ὡς καί οἱ λοιποὶ συμμετασχόντες τῆς συσκέψεως.

Ἐπίσης ὁ Νομάρχης Λέσβου κ. Ἐμμ. Παϊτάκης, παρέσχεν ἀμέριστον τὴν ἠθικὴν συνδρομὴν τοῦ Κράτους, δηλώσας εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν, ὅτι εὐχεται πλήρη εὐόδωσιν τοῦ εὐγενοῦς σκοποῦ, ὅστις, δὲν ἀμφιβάλλει, ὅτι ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν ἐπιθυμίαν καί τὰ αἰσθήματα τοῦ Λεσβιακοῦ λαοῦ, προσθέσας ὅτι ἡ Νομαρχία θὰ ἐγκρίνη τὰς εἰσφοράς τῶν Δήμων καί Κοινοτήτων.

Οὕτω, μὲ τὴν ὁμόθυμον ἠθικὴν ὑποστήριξιν τῆς Πολιτείας, τῶν παραγωγικῶν τάξεων τοῦ ἐργατοῦπαλληλικοῦ κόσμου, ἡ ὑπὸ τὸν κ. Δημ. Σουρλάγκαν Ἐπιτροπὴ, ἐπροχώρησεν εἰς τὸ ἔργον τῆς, ἀναθέσασα τὴν κατασκευὴν τοῦ ἀνδριάντος εἰς τὸν ἐπιφανῆ Λέσβιον γλύπτην κ. Ἀθαν. Λιμναῖον, σπουδάσαντα φροντίδι τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου. Τὸ ὅλον ἔργον ἐστοίχισε συνολικῶς 450 χρυσᾶς λίρας Ἀγ-

γλίας. (Ὁ ἀνδριάς τοῦ μεγάλου εὐεργέτου Βουρνάζου, πολὺ μικρότερος εἰς ὄγκον, ἐστοίχισεν 800 χρυσᾶς λίρας Ἀγγλίας). Ὀλόκληρος δὲ ἢ εἰς δραχμάς ἀξία τῶν 450 λιρῶν, ἐκαλύφθη εἰς βραχὺ χρόνον δι' αὐθορμήτων προαιρετικῶν εἰσφορῶν τοῦ λαοῦ. Συνεισέφερον καὶ οἱ πλούσιοι καὶ οἱ πτωχοὶ – ἐκεῖνοι, φυσικά, πού ἐξετίμησαν τὸ ἔργον καὶ τὸ ἄτομον τοῦ τιμημένου Ἱεράρχου. Ὁ ἀνδριάς, ἐπομένως, τοῦ σεπτοῦ Ἱεράρχου, ἀνηγέρθη πρωτοβουλία καὶ διὰ τοῦ ὀβολου τοῦ λαοῦ. Ὅσα ἀντίθετα πρὸς τὴν ἀλήθειαν ἐλέχθησαν, κατὰ τὴν γνωστὴν δίκην τῶν Ἀθηνῶν, ἀποτελοῦν τὴν χειρίστου εἴδους κακοήθειαν, πρὸς πολιτικὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ πράγματος ὑπὸ τῶν ἀριστερῶν, ἀποτελοῦν προσέτι καὶ ἀντεπίθεσιν τούτων, ἐπὶ τῷ σκοπῷ, νὰ μειωθῇ ἡ πελωρία ἠθικὴ νίκη πού κατήγαγεν ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος, ἀποδειχθέντος, τόσον πανηγυρικῶς, ὅτι ἔχει εἰς τὸ πλευρόν του τὸν λαόν, προασπίζοντα τὸν Ποιμενάρχην του, ἐν ἀντιθέσει πρὸς ὅσα ψεύδη διέδιδον οἱ ἑαμοκομμουνισταί.

ΤΑ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΑΝΔΡΙΑΝΤΟΣ

Τὸ ἀπόγευμα τῆς 8ης Νοεμβρίου 1949, ἐγένοντο τὰ Ἀποκαλυπτήρια τοῦ ἀνδριάντος, ὑπὸ τοῦ τότε Νομάρχου Λέσβου κ. Ἐμμ. Παϊτάκη. Πολὺ πρὸ τῆς ὀρισθείσης ὥρας, χιλιάδες λαοῦ κατέκλυσαν τὸν τεράστιον χώρον, τὸν Ἱερὸν Λόφον, ἔνθα τὸ Βοστάνειον, τὸ Γηροκομεῖον καὶ τὸ Ὀρφανοτροφεῖον Κατσακούλη.

Εἰς τὴν ὡραίαν τελετὴν παρέστησαν αἱ Ὄργανώσεις καὶ τὰ Σωματεῖα μετὰ τῶν λαβάρων των, ὁ Νομάρχης, ὁ Δήμαρχος κ. Γ. Βασιλόπουλος μετὰ τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου, τὰ μέλη τοῦ Δικαστικοῦ καὶ Προξενικοῦ Σώματος, ὁ ἀνώτερος Διοικητὴς Χωρ/κῆς μεθ' ὄλων τῶν Ἀξιωματικῶν, ὁ Κληρὸς, ἅπασαι αἱ Ἀρχαί, οἱ παλαιοὶ Πολεμισταί, οἱ Πρόσκοποι, οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ Τύπου κ.λ.π.

Ἀμα τῇ ἐμφανίσει τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, τὰ πλήθη τοῦ λαοῦ ἐξέσπασαν εἰς παντοειδεῖς ἐκδηλώσεις ἀγάπης καὶ ἀφοσιώσεως πρὸς τὸ ἄτομόν του, ὡς ἀποκορύφωμα τοῦ παλλαϊκοῦ συναγερμού, τὸν ὁποῖον ἐπροκάλεσε καὶ διήγειρεν εἰς τὴν Λέσβον, ἢ ἀνέγερσις τοῦ ἀνδριάντος του.

Μετὰ τὴν τελεσθεῖσαν δέησιν, ὑπὲρ ὑγείας καὶ μακροημερεύσεως τοῦ τιμωμένου Ἱεράρχου, προσελθὼν πρὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου ὁ περιφερειακὸς Ἐφορος τῶν Προσκόπων Λέσβου κ. Δημ. Κλήμης, τοῦ ἀνέφερον, ὅτι «τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Σώματος Ἑλλήνων Προσκόπων τοῦ ἀπένειμε τὸ Ἀνώτατον Μετάλλιον, διὰ τὰς πολλαπλὰς ὑπηρεσίας του πρὸς τοὺς Προσκόπους Λέσβου».

Εἶτα ἀνεγνώσθησαν τὰ σχετικά ἔγγραφα τῆς Α.Μ. τοῦ Βασιλέως Παύλου, ὡς Γενικοῦ Ἀρχηγοῦ τοῦ Σώματος Ἑλλήνων Προσκόπων, καὶ ἠκολούθησεν ἡ ἀνάρτησις τοῦ Μεταλλίου ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ τιμηθέντος Ἱεράρχου, ὑπὸ τοῦ Ἀντιδρου τοῦ Σώματος κ. Μ. Σοφικοῦ, τοῦ προέδρου κ. Μπενάκη μὴ δυνηθέντος νὰ παραστῇ.

Ὁ ἀνδριὰς τοῦ Σεβασμιωτάτου εἰς τὸν περίβολον τοῦ Β.Ι.Ν.

Οὗτος ἀπέστειλε πρὸς τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον, τὸ ἀκόλουθον τηλεγράμα:

Ἀθήναι 7 Νοεμβρίου 1950

Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην
Μυτιλήνης κ. Ἰάκωβον
Μυτιλήνη

Μόλις ἀφίχθεις ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, θλίβομαι βαθέως μὴ δυνάμενος παραστῶ καὶ ἐπιδόσω αὐτοπροσώπως ἀπονεμηθὲν ὑπὸ Σώματος Ὑμῖν Μετάλλιον Φίλων Προσκοπισμοῦ, ἐλάχιστον δείγμα ἀναγνωρίσεως προσφερθεισῶν ἀνεκτιμῆτων ὑπηρεσιῶν Προσκοπισμὸν Στόπ. Παρακαλῶ συχωρήσατε παράλειψίν μου προερχομένην ἐκ λόγων ἀνεξαρτήτων θελήσεώς μου Στόπ. Ἐπικαλούμενος τὰς εὐλογίας Ὑμῶν διατελῶ μετὰ σεβασμοῦ

Ἀρχιεπίσκοπος Πρόεδρος
Μπενάκης

Ἀκολουθῶς, ὁ Νομάρχης Λέσβου κ. Παϊτάκης ἀπεκάλυψε τὸν Ἀνδριάντα, ὑπὸ τὰ θυελλώδη χειροκροτήματα καὶ τὰς φρενιτιώδεις ἐπευφημίας τοῦ πλήθους. Ὁ Ἀνδριάς παριστᾷ τὸν Μητροπολίτην εἰς ὑπερφυσικὰς διαστάσεις, καθήμενον ἐπὶ θρόνου, καὶ διὰ μὲν τῆς δεξιᾶς χειρὸς εὐλογοῦντα, διὰ δὲ τῆς ἀριστερᾶς κρατοῦντα ἀνοικτὸν βιβλίον. Στηρίζεται δὲ ἐπὶ καλλιτεχνικοῦ βάθρου, μετ' ἀναγλύφων παραστάσεων συμβολιζόντων τὰς διαφόρους ἐκδηλώσεις τοῦ πολυπλεύρου κοινωφελοῦς, ἐν τῇ Λέσβῳ, ἔργου τοῦ ἱστορικοῦ Ἱεράρχου.

Μετὰ τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ ἀνδριάντος, ὁ ἀντιπρόεδρος τῶν Φ.Κ.Μ. κ. Δημ. Σουρλάγκας ἀνέπτυξε δι' ὀλίγων τὰ κατὰ τὴν ἀνεγερσίν του, καὶ ἀκολουθῶς ἐξεφώνησε τὸν πανηγυρικὸν τῆς τελετῆς ὁ ἀειμνήστos Γρηγόριος Παπαμιχαήλ, Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου καὶ Ἀκαδημαϊκός, Λέσβιος δὲ τὴν καταγωγὴν, ἐλθὼν εἰς Μυτιλήνην ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τῆς Ἀκαδημίας.

Μετὰ τὸν λόγον τοῦ ἀειμνήστου Παπαμιχαήλ, ὁ Νομάρχης κ. Παϊτάκης ἀνέγνωσε συγχαρητήριον τηλ/μα τοῦ πρωθυπουργοῦ κ. Σοφ. Βενιζέλου καὶ προσεφώνησε τὸν Σεβασμιώτατον. Ὁμίλησαν, ἐν συνεχείᾳ, ὁ Πρόεδρος τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου κ. Δημ. Βερναρδάκης, ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ Κλήρου, ὁ κ. Γ. Βιτούλιας ἐκ μέρους τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀνεγέρσεως τοῦ Ἀνδριάντος καὶ, τέλος, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος, βαθύτατα συγκεκινημένος, ἠὲ χαρίστησε τοὺς «τιμήσαντας ἐν τῷ προσώπῳ του τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ ὑπὲρ τῶν πασχόντων Ἔργον τῆς».

Ἴδου περίληψις, ἐλλείψει χώρου, τοῦ λόγου τοῦ ἀειμνήστου Γρηγ. Παπαμιχαήλ :

Σεβασμιώτατε Δέσποτα,

Τὰ ἐνώπιόν μας ταύτην τὴν στιγμὴν συντελούμενα ἀποκαλυπτήρια μᾶς κρατοῦν ἐκπλήκτους πρὸ σπανιωτάτου ὄντως ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ ἡμῶν Ἱστορίᾳ θεάματος, κατὰ τὸ ὁποῖον ὁ θαυμασμός μας, μεριζόμενος μεταξὺ τοῦ παρόντος ζωντανοῦ πρωτοτύπου καὶ τοῦ ἀποκαλυφθέντος μαρμαρίνου τοῦ ὁμοιώματος, μᾶς κρατεῖ ἀποροῦντας εἰς ποῖον ἐκ τῶν δύο μονιμώτερον νὰ σταματήσῃ τὸ βλέμμα μας.

Ἡ ἀνυπόμονος ἔκρηξις τῆς βαθείας εὐγνωμοσύνης τῆς Λεσβίας ψυχῆς πρὸς τὸν Παλλέσβιον Ποιμενάρχην δι' ὅσα ὑπὲρ τῆς Λέσβου μας ἐποίησεν ὁ ἄριστος οὗτος «ἐπίσκοπος τῶν ψυχῶν», τὰς ὁποίας ἡ Θεία Πρόνοια τῷ ἐνεπιστεύθη, προδραμοῦσα παντὸς κοινοῦ ὑπολογισμοῦ, ἀπεκρυστάλλωσε τὸ εὐγενὲς αἴσθημά της εἰς τὸ πάλλευκον πεντελήσιον καὶ ἔστησε περιφανὲς τὸ ὡραῖον τοῦτο ἔργον τῆς σμίλης, τοῦ πρωτοτύπου ἔτι ὄντος ἐν τῇ ζωῇ.

Κατέχων ὁ Ἱεράρχης τῆς Μυτιλήνης τὸν εὐστοχὸν χειρισμὸν μιᾶς ἀπορρήτου κλειδός, δι' ἧς μόνος αὐτὸς κατὰ τρόπον ἀνεξιχνίαστον γνωρίζει νὰ ἀνοίγῃ καὶ τὰς μᾶλλον κοινῶς θεωρουμένας κλειστάς εἰς τὰς

κρούσεις του πόνου καρδιάς, μεταβαπτίζει τὸν δύστροπον πλοῦτον εἰς διάκονον τῆς ὑπὲρ τοῦ πλησίον προνοίας καὶ μετατάσσει πολλοὺς τῶν ἀπροθύμων εἰς φιλανθρώπους κινήσεις εἰς τὰς τάξεις τῶν εὐεργετῶν τῶν ἀποκλήρων ἀδελφῶν τοῦ Χριστοῦ. Καὶ μὲ τὴν μαγικὴν ράβδον τῆς μεγαλοουργοῦ δράσεως τῆς καταπληκτικῆς ἱεραρχικῆς προσωπικότητος τοῦ λατρευτοῦ ποιμενάρχου μας ὑψωθέντα τὰ θαυμαστὰ ἔργα τῆς μεγάλης πνοῆς του, διασαλπίζουν ὄχι μόνον ἀνά τὴν Λέσβον, ἀλλὰ καὶ πολὺ πέραν τῆς ἡμετέρας Πατρίδος τὸ δαιμόνιον τῆς ἀόκνου ποιμαντορικῆς του προνοίας καὶ τῆς ἀφθάστου του ὀργανωτικῆς δεξιότητος.

Ἐλάτε, ἀλληλοκρατούμενοι, νὰ ἀπολαύσωμεν τὴν ἱεουργίαν τῆς Ἰακωβείου φιλανθρωπίας εἰς τὰ κατάσπαρτα ἐν τῇ Νήσῳ μας μνημεῖα τῆς ἱεραρχικῆς του μεγαλοουργίας: Τὰ Νοσοκομεῖα, τὰ Σανατόρια, τὰ Πρεβαντόρια, τὰ Ἄσυλα, τὰ Γηροκομεῖα, τὰ Ἰατρεία, τὰ Νηπιοτροφεία, τοὺς Παιδικοὺς Σταθμοὺς, τὰ Παιδικὰ Συσσίτια καὶ τὰς Παιδοπύλεις τῶν πικρῶν ἡμερῶν, τὰ Ὀρφανοτροφεία, τὰ Φιλόπτωχα, τὰς Νοκτερινάς, τὰς Οἰκοκυρικὰς καὶ Γεωργικὰς Σχολάς, καὶ τὰς Φυλακὰς. Καὶ διασκελίζοντες τὸν τομέα τοῦτον τῆς κοινωνικῆς του προνοίας, μεταβῶμεν εἰς ἐπισκόπησιν τοῦ πεδίου τῆς καθαρῶς θρησκευτικῆς καὶ πνευματικῆς δράσεώς του μὲ τὸ συστηματικὸν κήρυγμα, τὸν θρησκευτικὸν τύπον τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα, τὰ Κληρικὰ Φροντιστήρια, τὰς Χριστιανικὰς Ἐστίας, τὴν ναοδομίαν, τὴν σύστασιν εὐκτηρίων οἴκων, τὴν καθιέρωσιν τοπικῶν ἑορτῶν.

Ὁ Ἱεράρχης μας δὲν ἱκανοποιεῖται εἰς μόνον τὸ ὅτι ἐδημιούργησε τὸ πρωτοφανὲς τοῦτο εἰς πλάτος συγκρότημα. Ἀεικίνητος, καθ' ἐκάστην μερίζων τὴν ἀκατάβλητον ὑπὲρ τοῦ ποιμνίου του μέριμναν, εἰς ἕκαστον τῶν σταθμῶν τούτων τῆς ἀπαιρέτητικῆς του ἀγάπης, σπεύδει τακτικῶς νὰ μεταδίδῃ ἐξ ἴσου τὴν πνοὴν τῆς ψυχῆς του καὶ νὰ σπαταλᾷ τὴν πατρικὴν του ἐποπτεῖαν καὶ ὅταν ἔτι τὸ ἀνυπότακτον εἰς περιορισμοὺς πνεῦμα του ἀκούῃ ἐπιτακτικὴν τὴν ἀπαγορευτικὴν φωνὴν τοῦ σωματικοῦ καμάτου.

Σεβασμιώτατε,

Γνωρίζω πόσον ἐδυσφόρεις καὶ ἥσχαλλες καὶ διεμαρτύρεσο ὁσάκις συνέβαινε νὰ διολισθήσῃ μέχρι τοῦ ταπεινοῦ σου κελλίου ἀδέσποτόν τι ψιθύρισμα περὶ τῶν ἐν ἀγνοίᾳ σου τεκταινομένων μυστικῶν περὶ τοῦ ἀνδριάντος σχεδίων. Ἀλλὰ μήπως δὲν εἶσαι σὺ αὐτός ὁ εἰς τὰ ἐνδύμυχα τοῦ λαοῦ σου θεμελιώσας τὸν ἀφανῆ ἀνδριάντα σου, ὃ,τι δὲ σήμερον βλέπομεν ἰστάμενον πρὸ ἡμῶν, δὲν εἶναι ἀπλῆ ἀποκάλυψις καὶ δημοσίευσις τοῦ ἰδικοῦ σου ἐν τῇ λαϊκῇ ψυχῇ ἔργου;

Ἄς ὑψοῦται, λοιπόν, τὸ ἀγλάϊσμα τοῦτο τῆς Λέσβου διηνεκὲς εἰς τὰς μεθ' ἡμᾶς γενεάς, ὑπόμνημα οὐ μόνον τῆς πολυκάρπου ἀρετῆς ἐνὸς μοναδικοῦ Ἱεράρχου τῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς μεγάλης ψυχικῆς εὐγενείας τοῦ ὑπερόχου ποιμνίου του.

Ἐν τῷ αἰὲν ἀγαθοποιεῖν ἀποδειχθεὶς ἀριστεὺς ἐν τοῖς Ἑλλησιν Ἱεράρχαις, παρακαλεῖσαι νὰ δεχθῆς τὸ σέβασμα τοῦ λαοῦ μας ὡς προσφορὰν εὐλαβῆ οὐχὶ τόσο ὡς προσωπικὸν πρὸς σὲ δῶρημα, ἀλλὰ ὡς ἓνα ἐγκάρδιον ὕμνον πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν, ἐπὶ τῷ ὅτι ἐκ τῶν κόλπων τῆς ἐκπηδοῦν καὶ σήμερον ἔτι ἐφάμιλλοι τῶν μεγάλων Ἱεραρχῶν τῶν παλαιῶν ἐκείνων ὡραίων καιρῶν τοῦ χρυσοῦ τῆς Ἐκκλησίας αἰῶνος.

Ἐρρωσο καὶ χαῖρε, Σεβασμιώτατε Δέσποτα.

Ἐν συνεχείᾳ ὁ ἀείμνηστος Παπαμιχαὴλ εἶπε :

Ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τῆς κατὰ τὴν σημερινὴν ἡμέραν τελέσεως τῶν ἀποκαλυπτηρίων τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Δεσπότη μας, τὸ Ἐθνικὸν Πανεπιστήμιον καὶ ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν ἐξόχως τιμῶντα τὴν Αὐτοῦ Σεβασμιότητα, μοὶ ἀνέθηκαν νὰ ἀνακοινώσω τὰ ἀκόλουθα χαιρετιστήρια ἔγγραφα :

ΕΘΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

Σεβασμιώτατε,

Πληροφορηθέντες ὅτι τῇ 8ῃ τρέχοντος μηνὸς Νοεμβρίου πρόκειται νὰ τελεσθῶσιν ἐν Μυτιλήνῃ τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ μαρμαρίνου ἀνδριάντος τῆς Ἑμετέρας Σεβασμιότητος ἀνεγερθέντος ὑπὸ τοῦ Ἑμετέρου ποιμνίου εἰς ἔνδειξιν βαθυτάτης εὐγνωμοσύνης δι' ὅσα ὑπὲρ αὐτοῦ ἐμοχθήσατε, ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἐκφράσωμεν τὰ θερμότερα συγχαρητήρια τοῦ Ἐθνικοῦ καὶ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν πρὸς τὴν Ἑμετέραν Σεβασμιότητα διὰ τὴν ἐξαιρετικὴν ὄντως τιμὴν ἣτις προσγίνεται Αὐτῇ.

Συγχαίρομεν ὡσαύτως τῷ εὐσεβεῖ Λαῷ τῆς Λέσβου διατρανώσαντι τὰ εὐγενῆ αὐτοῦ αἰσθήματα κατὰ τὸν λαμπρότερον τρόπον.

Ἐπὶ τούτοις παρακαλῶ τὴν Ἑμετέραν Σεβασμιότητα νὰ δεχθῇ τὴν ἔκφρασιν τοῦ βαθυτάτου σεβασμοῦ μεθ' οὗ διατελῶ.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 3 Νοεμβρίου 1950

Ὁ Πρότασις τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Γ. Α. Σωτηρίου

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Σεβασμιώτατε,

Ἐπὶ τῷ ἀγγέλματι τῆς εἰδήσεως ὅτι τῇ 8ῃ Ἰσταμένου μηνὸς τελεσθήσονται ἐν Μυτιλήνῃ τὰ ἀποκαλυπτήρια ἀνδριάντος τῆς Ἑμετέρας Σεβασμιότητος, ἀνεγερθέντος ὑπὸ τοῦ λαοῦ τῆς Λέσβου ὡς τεκμήριον τῆς βαθείας εὐγνωμοσύνης διὰ τὴν ὑπὲρ αὐτοῦ ἐν ἔργοις ἀξίοις πολλοῦ θαυμασμοῦ ἐπιδειχθεῖσαν εὐρυτάτην καὶ πολυσχιδεστάτην ποιμαντορικὴν πρόνοιαν, ἡ Ὁλομέλεια τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν κατὰ τὴν χθεσινὴν αὐτῆς συνεδρίαν ὁμοφώνως ἀνέθηκέ μοι ὅπως ὑποβάλω τὰ θερμὰ αὐτῆς συγχαρητήρια πρὸς τὴν Ἑμετέραν Σεβασμιότητα διὰ τὴν μοναδικὴν ὄντως ταύτην πρὸς Ἱεράρχην τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας τιμὴν.

Συγχαίρει ὁμως ἐν ταύτῳ ἡ Ἀκαδημία καὶ τῷ λαμπρῷ τῆς Λέσβου λαῷ ὅτι τοιοῦτου ἔλαχε ποιμενάρχου, πρὸς ὃν γινώσκει κατὰ τοιοῦτον ἐμπρεπῆ τρόπον νὰ διατρανοῖ τὰ τόσον εὐγενῆ αὐτοῦ αἰσθήματα, τάσσων Αὐτὸν ἐν τοῖς μεγάλοις του Εὐεργέταις.

Προσθέτων εἰς τὸν χαιρετισμὸν τοῦτον τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν καὶ τὰ προσωπικὰ ἐμοῦ συγχαρητήρια ἐπὶ τῇ λαϊκῇ ταύτῃ ἐπιβραβεύσει τῆς ἐξόχου Ἱεραρχικῆς Ἑμῶν δράσεως, ἧς καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἠτύχησα νὰ καταστῶ μάρτυς, παρακαλῶ τὴν Ἑμετέραν Σεβασμιότητα, ὅπως δεχθῇ καὶ τὰ βαθύτατα ἐμοῦ σεβάσματα.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 3 Νοεμβρίου 1950

Ὁ Πρόεδρος

Α. Κ. Ὁρλάνδος

Η ΚΟΣΜΗΤΕΙΑ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 27 Νοεμβρίου 1950

Πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν Ἀνεγέρσεως ἀνδριάντος τοῦ Σεβασμ. Μητροπολίτου
Μυτιλήνης κ. Ἰακώβου.

Κύριε Πρόεδρε,

Ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν μετὰ μεγάλης χαρᾶς ἐπληροφόρηθη διὰ τῆς ἀπὸ 1.11.1950 ὑμετέρας ἐπιστολῆς, ὅτι τὴν 8.11.1950 μέλλουν νὰ τελεσθοῦν ἐν Μυτιλήνῃ τὰ ἀποκαλυπτήρια τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἰακώβου, ὃν λίαν φιλοτίμως ὁ Λεσβιακὸς Λαὸς ἔστησεν εἰς ἔνδειξιν τιμῆς καὶ εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν Ποιμενάρχην του διὰ τὴν ἐν παντὶ ἔξοχον δρᾶσιν, ἐκκλησιαστικὴν καὶ κοινωνικὴν, ἣν οὗτος ἀνέπτυξεν ἐκδαπανήσας ἑαυτὸν ὑπὲρ τῆς πεφιλημένης του νήσου.

Ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ συμμετέχει ὀλοψύχως τῆς ἐορτῆς καὶ τῆς χαρᾶς τοῦ Λεσβιακοῦ Λαοῦ καὶ συγχαίρει αὐτὸν καὶ ὑμᾶς διὰ τὴν πρωτοβουλίαν, ἣν ἔσχε, νὰ τιμῆσῃ πρεπόντως τὸν ἐκλεκτὸν Ἱεράρχην τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, οὗτινος ἡ παντοία ἀγαθοεργὸς δρᾶσις θὰ προβάλλεται πάντοτε ὡς παράδειγμα.

Μετὰ τιμῆς
Ὁ Κοσμήτωρ
B. Βέλλας

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΝΟΜΑΡΧΟΥ ΛΕΣΒΟΥ κ. ΕΜΜ. ΓΑΪΤΑΚΗ

Σεβασμιώτατε,

Δικαία εἶναι ἡ τιμὴ ἡ ὁποία σᾶς ἀποδίδεται σήμερον διὰ τῆς ἀποκαλύψεως τοῦ ἀνδριάντος σας, τὸν ὁποῖον ἡ Παλλεσβιακὴ Ἐπιτροπὴ ἐμερίμνησε νὰ τοποθετήσῃ ἐνταῦθα.

Ἡ πολυμῶρφος καὶ γεμάτη ἀγῶνας ἐργασία σας, εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς, τῆς Ἐθνικῆς, τῆς Πνευματικῆς καὶ τῆς Κοινωνικῆς δράσεως, ἀποτελεῖ ἐξαιρετικὸν φαινόμενον καὶ συνθέτει τὴν ἱστορικὴν προσωπικότητά σας.

Ἡ Ἑλληνικὴ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, τὴν ὁποίαν διακονεῖτε ἐπὶ ἡμισυ σχεδὸν αἰῶνος, σᾶς συγκαταλέγει μεταξὺ τῶν ἐξεχόντων Ἱεραρχῶν εἰς τὴν ἱστορίαν της.

Ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία σᾶς ἐτίμησε μὲ τὰ ἀνώτατα παράσημα τὰ ὁποῖα δύναται ν' ἀπονεύμῃ, διὰ τὰς πρὸς αὐτὴν ὑπηρεσίας σας.

Τὰ ἀνώτατα πνευματικὰ Ἰδρύματα τῆς Χώρας μας, διὰ τόσον εὐγλώττων ἐγγράφων, σᾶς ἐκφράζουν τὴν ἐκτίμησίν των.

Ἦδη ἡ Κοινωνία τῆς Λέσβου, ἐν Παλλαϊκῷ συναγερωμῷ, ἐκφράζει τὸν ἐνθουσιασμόν της διὰ τὰς μεγάλας πρὸς τὸν τόπον αὐτὸν ὑπηρεσίας σας.

Ὡς ἐκπρόσωπος τῆς Κυβερνήσεως σᾶς ἐκφράζω καὶ κατὰ τὴν ἱεράν ταύτην στιγμήν τὸν θαυμασμόν μου καὶ σᾶς ἀπευθύνω τὰ ἐγκάρδια καὶ θερμὰ συγχαρητήριά μου.

Ὁ Πανάγαθος Θεὸς νὰ εὐλογῇ τὰ ἔργα σας καὶ νὰ σᾶς χαρίζη ὑγείαν, μακροημέρευσιν καὶ εὐτυχίαν, ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ τόπου μας,

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ κ. ΔΗΜ. ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗ

Ἐκ μέρους τοῦ Δήμου Μυτιλήνης, ὠμίλησεν ὡς ἀκολουθῶς ὁ Πρόεδρος τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου κ. Δημ. Βερναρδάκης :

Εἰς ὀλίγους μόνον προνομιούχους ἄνδρας, οἱ ὅποιοι διέπρεψαν ἐν τῷ Κόσμῳ, ἐπεδαψιλεύθη ὑπὸ τῶν συγχρόνων των ἡ ὑψίστη τιμὴ τῆς ἐν ζωῇ ἀνεγέρσεως εἰς αὐτοὺς ἀνδριάντων, εἰς ἔνδειξιν ὑπερτάτης ἐκτιμήσεως καὶ θαυμασμοῦ πρὸς τὰ ἔργα των.

Ὁ Λεσβιακὸς λαός, δοξολογήσας σήμερον ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ τὸν Ὑψιστον, ἐπὶ τῇ ἀπελευθερώσει τῆς Νήσου, στρέφεται τώρα πρὸ Σέ, τὸν μοχθήσαντα ποικιλοτρόπως ὑπὲρ αὐτοῦ.

Ἐμπροσθεν τοῦ οἴκου τῆς Εὐποιῆς, τὸν ὅποιον ἐφιλοδόξησε καὶ ἀνήγειρε περικαλλῆ ἢ ἐμπνευσμένην Σου διάνοια, ἔμπροσθεν αὐτοῦ ὁ ἀνδριάς Σου : « Λάμψει ὡς ἡ λαμπρότης τοῦ στερεώματος καὶ ἀπὸ τῶν δικαίων τῶν πολλῶν ὡς οἱ ἀστέρες εἰς τοὺς αἰῶνας καὶ ἔτι.

Δὲν ἐπιχειρῶ ν' ἀπαριθμήσω, χρονολογικῶς, τὰ ὑπὸ τοῦ ὑπερόχου Τοῦτου Σεμνύματος τῆς Ἐκκλησίας ἐπιτελεσθέντα ἐν τῇ Ἐπισκοπῇ Λέσβου, κατὰ τὸ 25ετὲς ἔκτοτε διάστημα. Τὸ ἔργον Τοῦ, τόσο ἀπὸ πνευματικῆς καὶ ἐκπολιτιστικῆς πλευρᾶς, ὅσον καὶ εἰς τὸν τομέα τῆς ὀργανώσεως τῆς Φιλανθρωπίας, διὰ τῆς ἀνεγέρσεως πολλῶν εὐαγῶν ἱδρυμάτων, ἐκπέμπει αὐτὴν τὴν στιγμὴν τὴν ἀκτινοβολίαν, ὥστε ματαίως θὰ κατάρθωνέ τις, ἐγκωμιάζων τοῦτο, γὰρ προσεγγίση, ἔστω καὶ κατ' ἐλάχιστον, πρὸς τὴν πραγματικὴν ἀλήθειαν.

Ἦρκει καὶ μόνον τὸ Ἱερὸν τοῦτο Νοσοκομεῖον, τὸ ὅποιον στολίζει σήμερον ὁ σεπτὸς ἀνδριάς τοῦ βαθύφρονος Ἱεράρχου, ἦρκει, λέγω, καὶ τοῦτο μόνον, ὅπως διακωνίση τὸ κλέος αὐτοῦ.

Τοιοῦτου ἀγαθοῦ Λευῖτου ὁ ἀνδριάς, εἰς ποῖον ἄλλον χῶρον ἀρμοδιώτερον ἢ τὸ δυνατόν νὰ ἱδρυθῇ, παρὰ εἰς αὐτόν, ἐν τῷ ὀποίῳ εὐρίσκει ἀνακούφισιν ὁ ἀνθρώπινος-πόνος; Ναί, εἰς τὰ πρόθυρα τοῦ περικαλλοῦς τοῦτου Ναοῦ τῆς Φιλανθρωπίας καὶ τοῦ Ἑλέους ἤρμοζε νὰ ὑψωθῇ ἡ μεγάλη μορφή τοῦ Ἰακώβου, ἣν ἐσμύλευσε, κατ' εὐτυχῆ συγκυρίαν Λέσβιος γλύπτῃς, διὰ τὸν ὅποιον ὑπερηφανεύεται, τόσο ἢ γενέτειρά του, ὅσον καὶ ὁ ἀναδείξας αὐτὸν Μητροπολίτης μας.

Ἐδῶ, παρὰ τὸν Ἱερὸν Ναῖσκον τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου, ἤρμοζε νὰ ἱδρυθῇ ὁ ἀνδριάς τοῦ ἐνθέρμου ζηλωτοῦ τοῦ Χριστοῦ, τοῦ διαπρυσίου κήρυκος τῆς Χριστιανικῆς ἀληθείας, τοῦ ἐπιστάζοντος ἀγάπης καὶ φιλαλληλίας δάκρυον ἐπὶ παντὸς πένητος, παντὸς πάσχοντος καὶ παντὸς ἀναξιοπαθοῦντος, τοῦ ὀλοψύχως ἀφιερωθέντος εἰς τὴν παντοειδῆ εὐεργεσίαν ὀλοκλήρου τοῦ ποιμνίου Τοῦ, τοῦ στοργικοῦ προστάτου καὶ ἐμψυχωτοῦ τῆς χρυσοῦς Νεότητος.

Ναί, ἀπὸ τὴν περίοπτον ταύτην θέσιν, ὦ Νέοι, ὁ ἀνδριάς τοῦ θεοπνεύστου Ποιμενάρχου, ἀπαστρέπτων ἐκ Πεντελησίου μαρμάρου, συμβολίζοντος τὴν λευκὴν καὶ ἄσπιλον ψυχὴν Τοῦ, θὰ σᾶς εὐλογῇ πάντοτε καὶ θὰ εὐαγγελίζεται τοὺς νέους θριάμβους σας, διὰ τῶν ὀποίων θ' ἀποκαταστήσητε τὴν ἀθάνατον Ἑλλάδα εἰς τὴν προτέραν τῆς εὐκλείαν καὶ δόξαν.

Τὸ ὄνομα τοῦ τιμωμένου Ἱεράρχου ἀνεγράφη ἤδη χρυσοῖς γράμ-

μασιν εις τὰς δέλτους τῆς Ἱστορίας, τῆς εὐγενοῦς ταύτης προστάτιδος τῶν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν, τῶν ὁποίων αἱ πράξεις περιβάλλονται ὑπ' αὐτῆς θείαν αἴγλην, ἧς ὁ χρόνος οὐδόλως ἀμαυρώνει τὴν λάμψιν.

Ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁμίχλης τῶν αἰώνων, οἱ ἀνδριάντες αὐτῶν ἀκτινοβολοῦσιν ὡς τηλαυγεῖς φάροι, φωτίζοντες καὶ ποδηγετοῦντες τοὺς μεταγενεστέρους.

Η ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΚΛΗΡΟΥ

Ὁ Ἱερὸς Κληρὸς τῆς ἐπαρχίας Μυτιλήνης εἶναι ὑπερήφανος γιὰ τὸν ποιμενάρχην του. Τὸν Ποιμενάρχην μὲ τὴν ἀκατάβλητη δραστηριότητα, τὴν πρωτοφανῆ σὲ ἔργα ἀγάπης καὶ φιλανθρωπίας κοινωνικὴ δράσι. Τὸν Ποιμενάρχην, ποὺ ἡ φωτεινὴ του Προσωπικότης δεσπόζει τῆς ζωῆς τῆς νήσου ὀλοκλήρου. Εἶναι ὁ κληρὸς ὑπερήφανος γιὰτὶ γιὰ κανένα ἄλλον Ἱεράρχην δὲν ἐλέχθη ἀκόμη ὅ,τι ἐλέχθη γιὰ τὸν Μυτιλήνης Ἰακώβον ἀπὸ διαπρεπῆ ἀκαδημαϊκόν· ὅτι δηλαδὴ ἀφόβως θὰ μπορούσε νὰ ἐπαναληφθῆ γιὰ τὸν Μητροπολίτην Ἰακώβον ἐκεῖνο ποὺ κάποτε ἐλέχθη γιὰ τὸν Μητροπολίτην Μόσχας Πλάτωνα ἀπὸ τὸν Βασιλέα τῆς Αὐστρίας Ἰωσήφ τὸν Β', ὁ ὁποῖος, ἐρωτηθεὶς κατὰ τὴν ἐπάνοδόν του ἐκ Ρωσσίας (ἐπὶ Αἰκατερίνης τῆς Μεγάλης) τί τὸ ἄξιον μεγαλυτέρου θαυμασμοῦ ὑπάρχει στὴ Μόσχα, ἀπήντησεν : ὁ Μητροπολίτης Μόσχας !

Μήπως δὲν εἶναι καὶ ὁ Μητροπολίτης μας ἡ κυριαρχοῦσα μορφή τῆς Μυτιλήνης καὶ τῆς νήσου ὀλοκλήρου :

Γι' αὐτὸ ὁ Κληρὸς τῆς Μυτιλήνης ἔχει στήσει πρὸ πολλοῦ γιὰ τὸν Μητροπολίτη του ἀνδριάντα ἀκατάλυτον, μέσα στὴν ψυχὴ του, ὅπως ἀκατάλυτοι ἀνδριάντες γι' αὐτὸν ἔχουν στηθῆ πολλοὶ μέσα στὶς ψυχῆς τῶν χιλιάδων πονεμένων ποὺ μὲ τὴν ἐνεργὸ ἀγάπην του ἀνεκούφισε.

Ἄλλως τε μήπως ἀνδριάντες γιὰ τὸν Μητροπολίτη μας ἀκατάλυτοι δὲν εἶναι τὰ ὑπερήφανα αὐτὰ φιλανθρωπικὰ Ἱδρύματα, τὰ ἱερά τεμένη τῆς καλωσύνης, ἀπὸ τὰ ὁποῖα οἱ προσευχῆς τῆς εὐγνωμοσύνης τῶν εὐεργετούμενων ἀνεβαίνουν σὰν λιβανωτὸς στὸ θρόνον τῆς Μεγαλωσύνης τοῦ Θεοῦ ;

Γιὰ ὅλα αὐτὰ ὁ Κληρὸς τῆς ἐπαρχίας, ὁ ταπεινὸς παπᾶς τοῦ Λεσβιακοῦ χωριοῦ, ὑπερήφανος καὶ συγκινημένος βαθειά, κατευθύνει τὴ στιγμὴ αὐτὴ στὸν οὐρανὸ δέησι γιὰ τὸν Ποιμενάρχην του, γιὰτὶ δὲν λησμονεῖ ὅτι καὶ αὐτὸς ἄνθρωπος σάρκα φορῶν καὶ τὸν κόσμον οἰκῶν καὶ ὅτι ἡ ζωὴ του «ἐν χειρὶ Θεοῦ κεῖται». Δέεται λοιπὸν «ἐκ βαθέων» πρὸς τὸν Μέγαν Ἀρχιερέα καὶ Ἀρχιποιμένα Χριστὸν νὰ σκέπη καὶ διαφυλάττῃ τὸν Μητροπολίτην «σῶον, ἔντιμον, ὑγιᾶ, μακροημερεύοντα καὶ ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας τοῦ Χριστοῦ».

Η ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ ΤΟΥ κ. Γ. ΒΙΤΟΥΛΙΑ

Ἐκ μέρους τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀνεγέρσεως τοῦ Ἀνδριάντος, προσεφώνησε τὸν Σεβασμιώτατον ὁ κ. Γ. Βιτούλιας, μέλος τῆς Ἐφορείας τῶν Φ.Κ.Μ.

Τώρα, ποὺ ἡ προσπάθεια ἐστεφανώθη καὶ παρεδόθη εἰς τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ἀγάπην τῶν ἐπερχομένων Λεσβιακῶν γενεῶν ὁ μαρμά-

ρινος οἶτος ἀνδριάς, ὃν ὁ Λεσβιακὸς λαὸς ἐσμίλευσε μὲ τὴν σμίλην τῆς ἀληθινῆς του εὐγνωμοσύνης, ἡμᾶς, οὓς ὁ Θεὸς ἐφώτισεν εἰς τὸν δρόμον τῆς ἐκτελέσεως τοῦ καθήκοντος ποῦ ἔχει πρὸς τὸν εὐεργέτην του ὁ ὑπ' αὐτοῦ εὐεργετηθεὶς λαός, μᾶς βαρύνει μία ἱερὰ ὑποχρέωσις. Νὰ ἀπευθύνωμεν εὐχαριστίας εὐγνώμονας πρὸς ὄλους ἐκείνους τοὺς Λεσβίους, ποῦ παραμένουν οἱ ἀφανεῖς στρατιῶται τῆς σημερινῆς ὠραίας ἐκδηλώσεως, καὶ οἱ ὅποιοι ἐβοήθησαν, ὥστε μία σκέψις, πράγματι ὠραία, νὰ λαξευθῆ ἐπὶ μαρμάρου κατὰ τρόπον περιφρονοῦντα τὴν πάροδον τοῦ χρόνου καὶ τοὺς νόμους τῆς φθορᾶς.

*Ἐπρεπε. Καὶ ἦτο χρέος ἐνὸς λαοῦ εὐγενοῦς, ὅπως ὁ κατοικῶν εἰς τὴν Νῆσον ταύτην, νὰ προικοδοτήσῃ εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεάς, ὅσα αὐτὸς σήμερον αἰσθάνεται διὰ τὸν ἐξαιρετικὸν Ποιμενάρχην του, ὅστις ἐγήρασεν ἐν τῇ διακονίᾳ τῶν πόνων του.

ΤΑ ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΚΑΙ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

*Αριθ. Πρωτ. 680

† *Ἀθηναγόρας ἐλέω Θεοῦ *Ἀρχιεπίσκοπος
Νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης

*Ἱερώτατε Μητροπολίτα Μυτιλήνης, ὑπέριμε καὶ ἐξαρχε πάσης Λέσβου, ἐν *Ἀγίῳ Πνεύματι ἐγαπήτε ἀδελφέ καὶ συλλειτουργέ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε *Ἰάκωβε, χάρις εἴη τῇ ὑμετέρᾳ *Ἱερότητι καὶ εἰρήνῃ παρὰ Θεοῦ.

*Ἀσμένως πάνυ ἐν τῷ σχετικῷ γράμματι τῆς οἰκείας *Ἀξιοτίμου Διοργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπληροφορήθημεν μετὰ τῆς περὶ ἡμᾶς *Ἀγίας καὶ *Ἱερᾶς Συνόδου περὶ τοῦ ὑπερόχου καὶ τόσον συγκινητικοῦ τρόπου καθ' ὃν ἐν ἐπὶ ἔτη μακρὰ Θεοφιλῶς καὶ Θεαρέστως παρὰ τῆς ὑμετέρας λιβαν ἡμῶν ἀγαπητῆς καὶ περισπουδάστου *Ἱερότητος διαποιμενόμενον εὐσεβεῖ καὶ φιλόχριστον πλήρωμα τῆς κατ' αὐτὴν Θεοσώστου Μητροπόλεως Μυτιλήνης ἐπεδείξατο τὴν πρὸς τὴν ὑμετέραν φίλην *Ἱερότητα πολλὴν ἀγάπην καὶ ἐγκάρδιον αὐτοῦ ἀφοσίωσιν, ἀνεγείραν εἰς ἔνδειξιν αἰδίου πρὸς αὐτὴν τιμῆς καὶ εὐγνωμοσύνης τὸν ἀνδριάντα αὐτῆς ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς πανηγυρικῶς ἤδη προεορτασθείσης τεσσαρακονταετίας ἐν τῇ *Ἀρχιερατικῇ αὐτῆς σταδιοδρομίᾳ.

Συγχαίροντες οὖν ἀπὸ καρδίας τῇ ἀγάπῃ αὐτῆς ἐπὶ τῇ πρὸς αὐτὴν ἰδιαζούσῃ ταύτῃ ἐκδηλώσει τοῦ ποιμνίου αὐτῆς, ἡδέως, μετ' ἀπόφασιν Συνοδικήν, προαγόμεθα ἐκφράσαι πρὸς αὐτὴν τὸν ἐπάξιον ἔπαινον καὶ τὴν ὑψηλὴν εὐαρέσκειαν τῆς Μητρὸς *Ἐκκλησίας ἀνθ' ὧν μεθ' ἱκανότητος ἀπαραμίλλου καὶ ἀκλονήτου ἀφοσιώσεως τῇ *Ἐκκλησίᾳ εἰργάσατο ἐπὶ ἔτη μακρὰ καὶ τόσον καρποφόρα ἐν Χριστῷ ὑπὲρ τῆς *Ἀγίας ἡμῶν *Ἐκκλησίας καὶ τοῦ εὐσεβοῦς Πληρώματος, ὅπου καὶ ἂν παρὰ ταύτης ἡ ὑμετέρα ἐκλεκτὴ *Ἱερότης ἐτάχθη πρότερόν τε καὶ νῦν ἐν τῇ λαμπρᾷ Μητροπόλει Μυτιλήνης.

Εἰς ταῦτα προσθέτοντες καὶ τὰ θερμὰ ἡμῶν ἀδελφικά συγχαρητήρια εἰς ἐκδήλωσιν τῆς ἡν αἰσθανόμεθα ἐπὶ τῇ εὐσήμῳ ταύτῃ εὐκαιρίᾳ

προσωπικήν εὐτυχίαν, εὐχόμεθα ὀλοψύχως, ὅπως ὁ Οὐράνιος τῆς Ἐκκλησίας Δομήτωρ καὶ Κυβερνήτης πληθύνῃ τὰ ἔτη αὐτῆς καὶ χαρίζεται αὐτῇ δυνάμεις κατ' ἄμφω εἰς συνέχισιν ἐπὶ ἔτη ὡς πλεῖστα τῆς ἐν τῇ Ἁγίᾳ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ εὐσεβεῖ Λαῷ ἀγλαοκάρπου δράσεως αὐτῆς.

Ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἶη μετὰ τῆς ὑμετέρας φίλης Ἱερότητος.

αἴθνα' Ἰανουαρίου κς'

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ἀγαπητὸς ἐν Χῶ ἀδελφὸς

ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Ἄριθ. 2012

Χριστοφόρος, ἐλέω Θεοῦ Πάπας
καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς

Τῷ ἐντιμοτάτῳ κ. Δ. Σουρλάγκα, Προέδρῳ τῆς Δ.Ε. Ἀνεγέρσεως Ἀνδριάντος τοῦ Σεβ. Μητρ. Μυτιλήνης κ. Ἰακώβου, υἱῷ ἐν πνεύματι ἀγαπητῷ, εὐλογίαν ἀπὸ Θεοῦ Πατρὸς
Εἰς Μυτιλήνην

Μετὰ χαρᾶς ἐπληροφόρηθημεν ἐκ τῆς ἀπὸ 27ης π.μ. ἐγκυκλίου τῆς ὑμετέρας ἐντιμότητος, ὅτι τὰ πνευματικὰ τέκνα τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Μυτιλήνης κ. Ἰακώβου, εἰς ἔνδειξιν ἀγάπης καὶ εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν Πνευματικὸν Αὐτῶν Ποιμένα δι' ὅσα ὑπὲρ αὐτῶν ἔπραξε κατὰ τὸ διάστημα τῆς μακρᾶς αὐτοῦ ἐν Λεσβῷ ποιμαντορίας, ἀνήγειραν καλλιμάρμαρον ἀνδριάντα οὗ τὰ ἐγκαίνια ἐτελέσθησαν τῇ 8ῃ ὁδεύοντος μηνὸς Νοεμβρίου.

Γνωρίσαντες ἐκ τοῦ πλησίον τὸν τιμώμενον Ἱεράρχην καὶ γινώσκοντες τὰ ἔργα αὐτοῦ ὑπὲρ τοῦ πνευματικοῦ του ποιμνίου χαίρομεν ἐπὶ τῇ προφρόνῳ ταύτῃ ἀναγνωρίσει τοῦ ἔργου του καὶ μετέχομεν τῆς χαρᾶς μετὰ τῶν τέκνων αὐτοῦ, ἐπευχόμενοι, ὅπως ὁ Κύριος καταξιώσῃ αὐτόν, ἵνα καὶ ἄλλων νέων ἔργων εὐποιΐας ἀναλάβῃ τὴν πρωτοβουλίαν καὶ ἀγάγῃ εἰς αἴσιον πέρας, πρὸς δόξαν τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου.

Ἐπὶ τούτοις ἐπευλογοῦντες ὑμᾶς πάντας πατρικῶς διατελοῦμεν

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῇ 20 Νοεμβρίου 1950

† Ὁ Ἀλεξανδρείας Χριστοφόρος

ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Ἄριθ. Πρωτ. 774

Τιμόθεος, ἐλέω Θεοῦ Πατριάρχης
τῆς Ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης

Τῷ Πανιερωτάτῳ Μητροπολίτῃ Μυτιλήνης ἀδελφῷ ἐν Χριστῷ ἀγαπητῷ καὶ συλλειτουργῷ τῆς Ἡμῶν Μετριότητος κ. Ἰακώβῳ, ἀσπασμὸν ἅγιον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Θεῷ.

Ἄσμενοι ἐδεξάμεθα καὶ μετ' ἐνδιαφέροντος διεξήλθομεν τὴν ἀπὸ 27ης λήξαντος μηνὸς Ὀκτωβρίου ἐπιστολὴν τῆς Διοργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς ἀνεγέρσεως ἀνδριάντος τῇ ὑμετέρᾳ περισπουδάστῳ Πανιερότῃ

εις ἔνδειξιν ἀγάπης καὶ εὐγνωμοσύνης ἐπὶ τῇ ἐπὶ εἴκοσι καὶ πέντε συναπτά ἔτη ἀρχιερατικῆς αὐτῆς διακονίᾳ ἐν τῇ θεοσώστῳ νήσῳ Μυτιλήνῃ, καὶ τῇ δι' ἀκαταπονήτου ἐργασίας κατὰ τὴν εἰκοσιπενταετίαν ταύτην διακοσμήσει τῆς πεπιστευμένης αὐτῇ Ἐπαρχίας διὰ λαμπρῶν Ἰδρυμάτων εὐποιΐας καὶ Κοινωνικῆς Προνοίας.

Ἡ εὐγενῆς αὕτη χειρονομία τοῦ Χριστεπωνύμου πληρώματος τῆς πεπιστευμένης αὐτῇ Ἐπαρχίας, ἀπαθανατίζουσα τὸ ὑπ' αὐτῆς ἐπιτελεσθὲν κοινωφελές ἔργον καὶ ἐγκλείουσα τὴν ἀφοσίωσιν καὶ στοργὴν εὐγνωμονοῦντος ποιμνίου πρὸς τὸν κατὰ Χριστὸν παιδαγωγὸν καὶ ἀληθῆ ποιμένα, ἐστὶν οὐ μόνον δικαία καὶ ἀνταξία τοῦ ἀτρήτοις μόχθοις καὶ θεαρέστοις ἀγῶσιν ἐπιτελεσθέντος μεγάλου ἔργου αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ ἐπισπᾶται ἐπὶ σύμπαντα τὸν κληρὸν καὶ τὸν λαὸν τῆς θεοσώστου νήσου Λέσβου μέγαν τὸν ἔπαινον καὶ δύναται, ἵνα χρησιμεύσῃ ὡς λαμπρὸν παράδειγμα καὶ ὁδηγὸς ἐπὶ τὰ κρείττω Ποιμένων τε καὶ ποιμενομένων ἐν τῇ Ἁγιωτάτῃ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ εἰς δόξαν τοῦ εὐλογητοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου.

Συγχαίροντες οὖν τὴν Ὑμετέραν Πανιερότητα ἐπὶ τῇ λίαν τιμητικῇ ταύτῃ ἐκδηλώσει τῆς ἀγάπης τῶν πνευματικῶν αὐτῆς τέκνων πρὸς αὐτὴν καὶ ὅλη καρδίᾳ εὐχόμενοι Αὐτῇ ὑγείαν κατ' ὄμφω, καὶ μακρότητα ἡμερῶν πρὸς συνέχισιν τοῦ ἐξόχου αὐτῆς ποιμαντορικοῦ ἔργου ἐπ' ὠφελείᾳ καὶ ἠθικῇ προαγωγῇ τοῦ εὐλαβοῦς αὐτῆς ποιμνίου, ἐπικαλούμεθα ἐπ' Αὐτὴν καὶ ἐκεῖνο πλουσίαν τὴν χάριν τοῦ Παναγίου καὶ Ζωοδόχου Τάφου καὶ τὰ ἔτη αὐτῆς ὡς πλεῖστα, εἰρηνικά καὶ σωτήρια παρὰ τοῦ Κυρίου αἰτούμενοι διατελοῦμεν.

Ἐν τῇ Ἁγίᾳ Πόλει Ἱερουσαλὴμ αἴθρ' Νοεμβρίου α.

† Ὁ Ἱεροσολύμων Τιμόθεος

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐπιτροπὴν Ἀνεγέρσεως Ἀνδριάντος

Μυτιλήνην

Ἱερὰ Σύνοδος πληροφορηθεῖσα εὐλαβεῖς καὶ εὐγνώμονας ἐκδηλώσεις Λεσβιακοῦ λαοῦ πρὸς ποιμενάρχην αὐτοῦ ἀναλώσαντα βίον ἐν ἔργοις ἀγαθοῖς ὑπὲρ ποιμνίου συγχαίρει ἐπὶ ἀναληφθείσῃ ἀγαθῇ πρωτοβουλίᾳ.

Ἀθηνῶν Σπυρίδων, Πρόεδρος

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΜΕΡΙΚΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΚΑΙ ΝΟΤΙΟΥ

Νοεμβρίου 13, 1950

Πρὸς τὴν ἐπιτροπὴν ἀνεγέρσεως ἀνδριάντος
τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μυτιλήνης κ. Ἰακώβου

Εἰς Μυτιλήνην

Μετὰ πολλῆς εὐχαριστήσεως ἀνεγνώσθη ἡ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 27ης Ὀκτωβρίου ἐ. ἔ. ὑμετέρα ἐπιστολὴ διὰ τῆς ὁποίας γνωρίζετε ἡμῖν ὅτι οἱ Μυτιληναῖοι καὶ οἱ λοιποὶ Λέσβιοι εἰς ἔνδειξιν ἀγάπης καὶ εὐγνωμοσύνης

πρὸς τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Μυτιλήνης κ. Ἰάκωβον ἀνήγειραν ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ Ἱεροῦ Βοστ. Νοσοκομείου Μυτιλήνης καλλιμάρμαρον ἀνδριάντα.

Ἐπιθυμοῦμεν νὰ συγχαρῶμεν ἐγκαρδίως καὶ τὸν τιμώμενον Σεβασμιώτατον ἐν Χριστῷ ἀδελφὸν κ.κ. Ἰάκωβον, ἀλλὰ καὶ τοὺς σχόντας τὴν πρωτοβουλίαν τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ ἐν λόγῳ ἀνδριάντος, οἵτινες διὰ τῆς πράξεως αὐτῶν ταύτης κατέδειξαν πόσον εὐγνώμονες εἶναι οἱ Ἕλληνες Ὀρθόδοξοι Χριστιανοὶ ἀπέναντι τῶν ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας «οἵτινες ἀγρυπνοῦσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὡς λόγον ἀποδώσοντες».

Διάπυρος εὐχέτης πρὸς Κύριον

† Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀμερικῆς Μιχαήλ

ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΠΡΙΓΚΗΠΟΝΝΗΣΩΝ

Πρίγκηπος 22α Ἰανουαρίου 1951

Σεβαστέ καὶ ἀγαπητέ ἐν Χριστῷ ἀδελφέ,
Ἁγιε Μυτιλήνης, Κύριε Ἰάκωβε,

Δὲν ξεύρω ποῖον νὰ συγχαρῶ περισσότερο, τὴν Ὑμετέραν φίλην Σεβασμιότητα, διὰ τὴν πρὸς Αὐτὴν ἐκ μέρους τοῦ ποιμνίου Της γενομένην μεγάλην καὶ πρωτοφανῆ ἐκδήλωσιν, τὴν αὐθόρμητον ἥτοι ἀνεγερσιν Ἀνδριάντος Αὐτῆς, ἢ τὸν Λεσβιακὸν λαὸν διὰ τὴν τοιαύτην εὐγένειαν τῶν αἰσθημάτων του καὶ τὸν ὑπέροχον τρόπον τῆς ἐκφράσεως τῆς εὐγνωμοσύνης του, ἢ τὴν Ἁγίαν ἡμῶν Ἐκκλησίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀντανακλᾷ ἡ ὅλη αὐτὴ τιμὴ, διότι μεταξὺ τῶν φορέων τῶν εὐθυνῶν καὶ τῆς δόξης Της ὑπάρχουν προσωπικότητες τῆς περιωπῆς τῆς Ὑμετέρας Σεβασμιότητος.

Ἀνοιγόμεθα, φεύγομεν ἀπὸ τὴν ἀκτὴν, πολὺ γρήγορα περνοῦμεν, ἀξίζει μονάχα ὅ,τι μᾶς οἰκοδομεῖ καὶ μᾶς ἀνυψώνει. Κάτι τέτοιο ἔγινεν εἰς τὸ ὠραῖο Νησί Σας μὲ τὴν ἑορτὴν τοῦ Ἀνδριάντος Σας. Καὶ ὅσοι, ὄχι μονάχα σήμερα ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς ἐρχομένας γενεάς, ὡς ἄλλοι Ὀδυσσεῖς, θὰ περνοῦν ἀπὸ τὴν Λέσβον, θὰ ἀκούουν εἰς τὸν φλοῖσβον τῆς ἀκτῆς καὶ τὸ ὄνομά Σας τὸ ἀργυρόρηχο, καὶ θὰ ἀτενίζου ἐἰς τὰ μάρμαρα, ποὺ ἔπλασαν τὰ δάκτυλα τῶν παιδιῶν Σας, τὴν γλυκεῖαν Σας μορφήν.

Ὁ φίλος Σας, ὁ ἀδελφός Σας καὶ ὁ θαυμαστής Σας

† Ὁ Πριγκηπονῆσων Δωρόθεος

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

Δημήτριον Σουρλάγκαν
Μυτιλήνην

Λυποῦμαι ἀδυνατῶν παρευρεθῶ ἀποκαλυπτῆρια ἀνδριάντος Μητροπολίτου Ἰακώβου. Στόπ. Ἀνδριάς ὑπομιμνήσκει ἐπερχομένας γενεάς μεγάλον ἐθνικὸν ἔργον τιμωμένου.

Σοφοκλῆς Βενιζέλος
Πρόεδρος Κυβερνήσεως

ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 8 Νοεμβρίου 1950

Σεβασμιώτατε,

Πάντες οἱ μετὰ θαυμασμοῦ ἀμέτρου παρακολουθοῦντες τὴν ὑπέροχον φιλανθρωπικὴν καὶ κοινωφελῆ δράσιν τῆς ὑμετέρας Σεβασμιότητος, περιποιούσαν μεγίστην τιμὴν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ πατρίδι ὑμῶν, συμμετέχομεν νοερῶς ὀλοψύχως τοῦ σημερινοῦ εὐλόγου καὶ δικαίου ἑορτασμοῦ τῆς δράσεως ταύτης ὑπὸ τοῦ λαοῦ τῆς Μυτιλήνης καὶ τῆς Λέσβου πάσης καὶ προσφέρομεν τῇ Ὑμετέρᾳ Σεβασμιότητι τὴν ἔκφρασιν τῆς βαθυτάτης τιμῆς καὶ τοῦ θαυμασμοῦ ἡμῶν, δεόμενοι ἀπὸ μέσης καρδίας τοῦ Κυρίου, ἵνα χαρίζῃ ἔτι ὑμῖν μακρὰ καὶ ἀνέφελα ἔτη πρὸς συνέχισιν τοῦ μεγάλου καὶ θαυμαστοῦ ἔργου ὑμῶν, ἐπ' ἀγαθῷ τῆς κοινω-
νίας καὶ εἰς δόξαν αὐτοῦ.

Ὁ μαρμάρινος ἀνδριάς, ὃν ἀνήγειρεν ἡ εὐγνωμοσύνη τοῦ Λεσβιακοῦ λαοῦ, εἶναι ἡ ὑλικὴ ἔκφρασις καὶ ἐξωτερίκευσις τοῦ ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ πρὸ πολλοῦ στηθέντος ἀνδριάντος, εἰς ἔκφρασιν τῆς ὀφειλομένης τιμῆς πρὸς τὴν λαμπρὰν ἐκείνην φιλανθρωπικὴν δράσιν, τὴν ὁποίαν ἡ ἔνσαρκουσα ταύτην ἡμετέρα Σεβασμιότης δὲν εἶχε δικαίωμα νὰ ἀρνηθῇ.

Μετ' ἐξόχου τιμῆς καὶ σεβασμοῦ

Παν. Πουλίτσας

Πρόεδρος Συμβουλίου Ἐπικρατείας

ΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΚΑΙ ΒΙΟΤΕΧΝΩΝ ΛΕΣΒΟΥ

Ἐν Μυτιλήνῃ, τῇ 4 Νομβρίου 1950

Πρὸς

Ἀπάσας τὰς Ἐπαγγελματικὰς καὶ Βιοτεχνικὰς
Ὄργανώσεις Νομοῦ Λέσβου

Ἐχομεν τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσωμεν ὅτι τὴν προσεχῆ Τετάρτην 8ην Νοεμβρίου—ἡμέραν ἀπελευθερώσεως τῆς Νήσου--καὶ ὥραν 4ην μ.μ. θὰ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ Βοστανείου Ἱεροῦ Νοσοκομείου ἀνεγερθεὶς ἀνδριάς τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μυτιλήνης κ.κ. Ἰακώβου.

Ἀναγνωρίζουσα τὴν δράσιν τοῦ πεφωτισμένου Ἱεράρχου τῆς ἡ Λέσβος ἀνήγειρε τὸν ἀνδριάντα Αὐτοῦ πρὸς αἰώνιαν ἀναγνώρισιν τοῦ πολυμόχθου Του ἔργου τὸ ὁποῖον ὡς ἀντικειμενικὸν σκοπὸν εἶχε κατὰ τὸ πλεῖστον τὴν ἀνακούφισιν τῶν πασχόντων.

Ὁ Ἐπαγγελματικὸς καὶ Βιοτεχνικὸς κόσμος τῆς Νήσου, ὁ ὁποῖος οὐδέποτε ἔπαυσε νὰ ἐπιδιοκιμάζῃ καὶ νὰ ἐπικροτῇ τὸ ἔργον τοῦ Σεβασμιωτάτου δέον ὅπως σύσσωμος συμμετάσχῃ εἰς τὴν τελεσθησομένην ἑορτὴν τῶν ἀποκαλυπτηρίων ἵνα διὰ τῆς συμμετοχῆς του ταύτης καταδείξῃ ὅτι ἀναγνωρίζει πᾶσαν εὐγενῆ προσπάθειαν ἀποσκοποῦσαν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ.

Κατόπιν τούτου παρακαλοῦμεν ὅπως εἰδοποιήσητε τὰ μέλη τῆς ὑμετέρας ὀργανώσεως ἵνα τὴν προσεχῆ Τετάρτην 8ην τρέχοντος καὶ

ώραν 3.30 μ. μ. συγκεντρωθῶσιν μετὰ τῶν λαβάρων τῶν Σωματείων των εἰς τὸν παρὰ τὸν Δημοτικὸν κήπον χῶρον διὰ νὰ μεταβῶσι εἰς τὸ Βοστάνειον Ἱερὸν Νοσοκομεῖον.

Μετὰ πλείστης τιμῆς
Ὁ Πρόεδρος
Α. Καλαμπάκας

ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΗΘΥΜΝΗΣ

Τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον τοῦ Δήμου Μηθύμνης

Λαβὸν γνῶσιν τῆς ἀνεγέρσεως ἀνδριάντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Μυτιλήνης κ. κ. Ἰακώβου, ὡς καὶ τῶν κατὰ τὴν 8ην Νοεμβρίου ἐ. ἔ. γενησομένων ἀποκαλυπτηρίων,

Συνελθὸν σήμερον ἐκτάκτως ἐπὶ τούτῳ ἐν τῷ Δημαρχιακῷ Καταστήματι,

Ψ η φ ί ζ ε ι

1ον) Ἐκφράζει τὴν ἀγάπην καὶ εὐγνωμοσύνην τοῦ πρὸς τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Μυτιλήνης κ. κ. Ἰακώβου διότι ἐπὶ 25 συναπτὰ ἔτη ἀκαταπονήτως ἐργαζόμενος τὸ ἀγαθὸν καὶ φιλόανθρωπον, ἐκόσμισε τὴν Ἐπαρχίαν Του ἀλλὰ καὶ γενικώτερον τὴν Νῆσον Λέσβον διὰ λαμπρῶν Ἰδρυμάτων Εὐποίας καὶ Κοινωνικῆς Προνοίας.

2ον) Συγχαίρει Αὐτὸν ἐπὶ ταῖς ἄνω πράξεσι, καὶ εὐχεται μακροζωίαν καὶ ὀλοκλήρωσιν τοῦ ὅλου ἔργου Του.

3ον) Ἐγκρίνει δαπάνην Δραχμῶν ἑνὸς ἑκατομμυρίου ὡς συμβολὴν τοῦ Δήμου Μηθύμνης εἰς τὸν ἀνεγερθησόμενον ἀνδριάντα Του.

4ον) Ἀναθέτει εἰς τὸν Δήμαρχον αὐτοῦ τὴν ἐκπροσώπευσιν τοῦ Δήμου Μηθύμνης κατὰ τὴν τελετὴν τῶν ἐγκαινίων, τὴν διαβίβασιν τῶν συγχαρητηρίων τοῦ Δήμου, καὶ τὴν πρὸς Αὐτὸν ἐπίδοσιν ἀντιγράφου τοῦ παρόντος.

5ον) Νὰ δημοσιευθῇ τὸ παρὸν διὰ τοῦ τύπου.

Ἐν Μηθύμνῃ τῇ 6ῃ Νοεμβρίου 1950

Ὁ Δήμαρχος

Τὸ Δημοτικὸν Συμβούλιον

Ὁ Πρόεδρος

Τὰ Μέλη

Χρ. Βασιλείου, Πρωτοδίκης

Εὐάγ. Κυριαζῆς

Ἄντ. Δημόπουλος

Ἄγγ. Γρηγορίου

Νικ. Παυλῆς

Μιχ. Καριοφύλλης

Στ. Καραμπιππέρης

ΤΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ ΛΕΣΒΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Ἀθῆναι τῇ 26ῃ Νοεμβρίου 1950

Ψ ἡ φ ἰ σ μ α

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς ἐν Ἀθήναις Ἐνώσεως τῶν Λεσβίων Λαβὸν γνῶσιν τῆς εὐγενοῦς προσπαθείας ἐγκρίτων συμπολιτῶν μας ὅπως διαιωνίσουν τὴν ἀγαθὴν μνήμην τῶν Λεσβίων δι' ὅσα καλὰ

ἔπραξε καὶ ἐσχεδίασεν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης μας κ. κ. Ἰάκωβος.

Συνῆλθεν σήμερον ἐν τῷ προσωρινῷ Γραφείῳ τῆς Ἑνώσεως καὶ ἀκοῦσαν τοῦ Προέδρου αὐτοῦ κ. Εὐστρατίου Κουκουσᾶ

Ψηφίζει

1) Ἐκφράζει εὐλαβῶς τὴν ἀπέραντον ἀγάπην καὶ βαθεῖαν εὐγνωμοσύνην τῶν ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεῖ Λεσβίων πρὸς τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην κ. κ. Ἰάκωβον, ἀναλώσαντα τὴν ζωὴν Του δι' ἔργα θεάρεστα καὶ γενναιόφρονα, ἐπὶ 25ετίαν δὲ ἐμφρόνως μοχθοῦντα ἐπὶ τῷ τέλει νὰ προικίσῃ καὶ κοσμήσῃ τὸν τόπον μας δι' ἀθανάτων ἔργων Προνοίας καὶ Εὐποιίας ὑπὲρ τῶν πασχόντων.

2) Διατρανώνει τὸν θαυμασμόν, τὴν ἐκτίμησιν καὶ ἀγάπην τῶν μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἑνώσεως, συναισθημάτων, ὅφωσιν κολακεύεται νὰ πιστεύῃ ὅτι ἐμφοροῦνται καὶ οἱ μακρὰν τῆς πατρίδος γῆς βιοπαλαίοντες Λέσβιοι, διὰ τὰ ἐπιτελεσθέντα ἔργα, ἅτινα θὰ φέρωσιν ἑσσεῖ τὴν σφραγίδα τῆς προσωπικότητός Του.

3) Διαπιστώνει ὅτι τὰ πρωτοστατήσαντα Μέλη τοῦ ποιμνίου τῆς Α.Σ. διὰ τῆς χειρονομίας των ταύτης—τῆς ἀνεγέρσεως Ἀνδριάντος πρὸς τιμὴν Του—ἐκδηλώνουν ἐμπράκτως τὴν ἄπειρον εὐγνωμοσύνην καὶ τὸν ἄδολον θαυμασμόν τῶν Λεσβίων πρὸς τὸν τιμώμενον ἐπαξίως διακεκριμένον Ἱεράρχην.

4) Ὑποβάλλει εὐλαβῆ συγχαρητήρια διὰ τὰς ἐπιτελεσθείσας μεγάλας πρόξεις του, συντελεσθείσας διὰ τὸ καλὸν καὶ πρὸς ἀνακούφισιν τῆς Κοινωνίας μας, εὐχόμενον ὅπως ὁ Ὑψιστος Θεὸς χαρίζη εἰς τὴν Σεβασμιότητά Του εὐκλείαν καὶ μακροβιότητα πρὸς ὀλοκλήρωσιν τοῦ θεαρέστου ἔργου Της.

5) Ἐγκρίνει τὴν δημοσίευσιν τοῦ παρόντος εἰς τὸν Τύπον.

Ἐκρίθη καὶ ἐψηφίσθη

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον

*Στρατῆς Κουκουσᾶς, Μάνος Κάμφωνας, Περίανδρος
Ξενοδοχειάδης, Γεώργιος Χατζηαντωνίου, Παῦλος Πολυχρόνης*

ΤΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Ἀθῆναι 8 Νοεμβρίου 1950

Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην κ. Ἰάκωβον

Μυτιλήνη

Συμπαριστάμεθα νοερῶς σημερινὴν τέλεσιν ἀποκαλυπτηρίων Ἀνδριάντος Σας, συγχαίροντες ἐγκαρδίως ἐπὶ προσγενομένη βαθυτάτῃ τιμῇ διὰ δικαίαν ἀναγνώρισιν ἐθνικῆς καὶ κοινωφελούς Σας δράσεως.

Ἑνωσις Σμυρναίων

Ἐκ τῶν ἀπείρων συγχαρητηρίων ἐπιστολῶν καὶ τηλεγραφημάτων, παραθέτομεν τὰ ἀκόλουθα :

ΤΟΥ ΠΡΩΗΝ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ ΕΜΜ. ΤΣΟΥΔΕΡΟΥ

Ἀθῆναι 6 Νοεμβρίου 1950

Σεβασμιώτατον Μητροπολίτη
Μυτιλήνης κ. Ἰάκωβον

Μυτιλήνη

Λυπούμαι μὴ δυνάμενος νὰ παραστῶ τελετὴν ἀποκαλυπτηρίων Στόπ. Ἐπὶ ἐπαξία δημιουργικοῦ ἔργου Σας ἀπονεμομένη τιμῇ δεχθῆτε συγχαρητήρια ἐμοῦ καὶ συζύγου μου καὶ σεβάσματά μας

Ἐμμ. Τσουδερός
Πρῶην Πρωθυπουργός

ΤΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΟΥ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἀθῆναι 4 Δεκεμβρίου 1950

Σεβασμιώτατε Φίλε,

Σᾶς εὐχαριστῶ θερμῶς διὰ τὰς εὐχὰς Σας καὶ τὰ συγχαρητήριά Σας τὰ ὁποῖα μὲ ἐνισχύουν εἰς τὸ ἔργον μου, τὸ ὁποῖον ἡμέρα τῆ ἡμέρα ἀποβαίνει καὶ σκληρότερον. Εὐχάμαι ὅπως ὁ Θεὸς προστατεύῃ ἢ μᾶλλον μὴ παύσῃ προστατεύων τὴν Ἑλλάδα.

Ἐδοκίμασα βαθυτάτην λύπην διὰ τὸν χαμὸν τοῦ ἀγαπητοῦ μας φίλου Διομήδη, τοῦ ὁποῖου ἡ ἀπώλεια στοιχίζει βαρύτερα ὄχι μόνον εἰς τοὺς φίλους του ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Πατρίδα.

Παρ' ὄλην τὴν ἐπιθυμίαν μου, δὲν μπόρεσα ἀτυχῶς λόγω τὸν περιστάσεων νὰ ἀπομακρυνθῶ τῶν Ἀθηνῶν, καὶ νὰ παραστῶ εἰς τὴν ὠραίαν καὶ ἱστορικὴν ἑορτὴν τῆς Νήσου Σας διὰ νὰ μετάσχῃ καὶ ἐγὼ τῆς χαρᾶς τοῦ ποιμνίου Σας ἐπὶ τῇ ἀποκαλύψει τοῦ Ἀνδριάντος τοῦ ἀγαπητοῦ καὶ Σεβαστοῦ του Πατρός.

Ἡ γυναῖκα μου καὶ ἐγὼ ἀσπάζόμεθα τὴν Δεξιάν Σας μὲ πολὺν σεβασμὸν καὶ ἀγάπην.

Γ. Μαντζαβῖνος

ΟΝΟΜΑΣΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ

Οὐδέποτε θὰ ἠδυνάμην νὰ φαντασθῶ, ὅτι ἡ ὀνομαστική ἐορτὴ ἑνὸς Μητροπολίτου, ἦτο δυνατόν νὰ συνεγείρη τοιοῦτον παλλαϊκὸν συναγερμὸν—θὰ ἔλεγε κανεὶς ὅτι ἐώρταζεν ὀλόκληρος ἡ πόλις—ὅπως συνέβη εἰς Μυτιλήνην τὴν 23ην Ὀκτωβρίου, ἐορτὴν τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου.

Ἡ ὥραία φθινοπωρινὴ ἡμέρα ἤρχισε μὲ τὴν τέλεσιν τῆς μεγαλοπρεποῦς θείας Λειτουργίας τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου, λειτουργοῦντος τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, ὁ Μητροπολιτικὸς Ναὸς ἦτο ἀσφυκτικῶς πλήρης, ἔξω δὲ τοῦ Ναοῦ ἀνέμενον πλήθη λαοῦ.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς Λειτουργίας—εἰς ἣν παρέστησαν ὁ Νομάρχης Λέσβου κ. Νικ. Μπιράκης καὶ ἅπασαι αἱ Ἀρχαὶ τῆς πόλεως, ἀντιπροσωπεῖαι τῶν Ὀργανώσεων, τῶν Σωματείων καὶ Ἰδρυμάτων—, ὁ ἐορτάζων Ἱεράρχης, ἀνῆλθεν εἰς τὸ Μητροπολιτικὸν Μέγαρον, ἐνῶ ὁ κόσμος ἤρχισε καθ' ὀμάδας νὰ κατακλύζη τὸν τεράστιον προθάλαμον τοῦ Μεγάρου, ἀναμένων νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ Μητροπολιτικὸν Γραφεῖον, ἐνθα ἐδέχετο τὸν λαὸν ὁ Μητροπολίτης.

Ὅταν ἀπεσύρθησαν αἱ Ἀρχαί, προσῆλθεν ὁ Χορὸς τῶν Ἱεροψαλτῶν, ὅστις ἔψαλλε τὸ κατωτέρω ἐόρτιον ἐγκώμιον, ἐνῶ ἡ μουσικὴ τοῦ Ἐθνικοῦ Ὀρφανοτροφείου Ἀρρένων, ἀνέκρουε τὸν πρὸς τιμὴν τοῦ Ἱεράρχου χαιρετισμὸν :

Τὸν Μητροπολίτην καὶ σεπτὸν Ποιμενάρχην ἡμῶν εὐφημήσωμεν
τὸν κατεραγμένους ἀνορθώσαντα καὶ στηρίξαντα·
τῆς ζωῆς τε τὴν ἄμπελον κατάκαρπον ἐν Λέσβῳ ἀναδείξαντα·
δεῦτε ὕμνοις ἐπαξίοις τιμήσωμεν.

Τῷ ἐπὶ πτέρυξι φιλανθρωπίας διφρηλατοῦντι καὶ μέγα σθένοντι
τούς τε πιστούς ἐν ὁδοῖς δεξιαῖς ὡς ἄρνας ποιμαίνοντι·
χορεῖαν στησάμενοι τῷ εὐεργέτῃ, ἐνθέως βοήσωμεν :

Ἰακώβου τοῦ Σεβασμιωτάτου καὶ θεοπροβλήτου Μητροπολίτου τῆς ἁγιωτάτης Μητροπόλεως Μυτιλήνης, Ἐρεσοῦ καὶ Πλωμαρίου, ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου πάσης Λέσβου, ἡμῶν δὲ Πατρὸς καὶ Ποιμενάρχου, πολλὰ τὰ ἔτη!

Τὸν ἑορτάζοντα Ἱεράρχην προσεφώνησεν ὁ Γενικὸς Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος Παπαῦ - Φώτης Μυρίντζος ἐκ μέρους τοῦ Κλήρου, ὁ Διευθυντὴς τοῦ «Ποιμένος» Γ. Σωτηρίου ἐκ μέρους τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων καὶ Θρησκευτικῶν Ὁργανώσεων, ὁ κ. Ι. Καμαρινὸς

Ὁ λαὸς τῆς Μυτιλήνης προσέρχεται νὰ εὐχηθῇ τὸν Μητροπολίτην του ἐπὶ τῇ ὀνομαστικῇ του ἑορτῇ.

ἐκ μέρους τοῦ Συνδέσμου Ἱεροψαλτῶν καὶ ὁ κ. Εὐστρ. Ἀντωνίου, Διευθυντὴς τοῦ Σανατορίου «Ἡ Ὑγεία», ἐκ μέρους τῶν ἀσθενῶν τοῦ Θεραπευτηρίου.

Ἦκολούθησεν ἡ προσέλευσις τοῦ λαοῦ. Ἀπὸ ὥρας 11ης π.μ. μέχρι τῆς 9.30' ἑσπερινῆς — μὲ μικρὰν διακοπὴν κατὰ τὴν μεσημβρίαν — χιλιάδες ἀτόμων ἐξ ὅλων τῶν κοινωνικῶν τάξεων, ἐπιστήμονες, ἔμποροι, βιομήχανοι, ἐπαγγελματίαι, ἐργατὸς ὑπάλληλοι, διήλθον ἐκ τοῦ Μητροπολιτικοῦ Μεγάρου καὶ ἠύχθησαν τὰ «χρόνια πολλὰ» εἰς τὸν σεπτὸν Ποιμενάρχην των.

Ὅπως δὲ μὲ ἐπληροφόρησαν εἰς τὴν Μητρόπολιν, ἡ ἐφετεινὴ κοσμοσυρροὴ οὐδέποτε ἄλλοτε παρετηρήθη. Τὰ ἄφθονα γλυκά, ποῦ

εἶχον προμηθευθῆ τὴν προτεραίαν, ἐξηντλήθησαν ταχύτητα, καὶ παρέστη ἀνάγκη νὰ χρησιμοποιήσουν τὰ πακέττα τῶν γλυκισμάτων ποὺ ἐστάλησαν ἐκ μέρους διαφόρων οἰκογενειῶν.

— Ἐφέτος εἶχαμεν—μοῦ ἐξήγησεν ὁ κ. Σωτηρίου—διπλάσιον ἐκκλησίασμα καὶ πολὺ περισσοτέρους ἐπισκέπτας ἀπὸ ἄλλα ἔτη. Αὐτὸ ἀποδεικνύει, ὅτι ἡ κοινωνία τῆς Μυτιλήνης οὐδόλως ἐπηρεάσθη ἐκ τῆς γνωστῆς δυσφημιστικῆς ἐκοτρατείας. Οἱ Μυτιληναῖοι ἔδωσαν ὠραίαν ἀπάντησιν σήμερον εἰς τοὺς συκοφάντας.

Κατάπληξιν μοῦ ἐπροξένησεν, ἐπίσης, ἡ ἀφθονία τῶν δώρων, ποὺ τοῦ προσέφερον οἱ ἐπισκέπται του, καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν εὐχετηρίων ποὺ ἔλαβεν. Ἡ μεγάλη αἴθουσα τοῦ Γραφείου ἐγέμισεν ἀπὸ ἀνθοδέσμας καὶ δέματα ποικίλου περιεχομένου. Τὰ εὐχετήρια τηλ/τα ὑπερέβησαν τὰ 350, προερχόμενα ἐκ μέρους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἀθιναγόρα, τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Σπυρίδωνος, τῶν Μητροπολιτῶν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, Ὑπουργῶν, Βουλευτῶν, Καθηγητῶν Πανεπιστημίου, Ἀκαδημαϊκῶν, ἐκπροσώπων Ὄργανώσεων, Δημάρχων καὶ Προέδρων Κοινοτήτων τῆς Λέσβου κλπ.

ΑΙ ΕΥΧΑΙ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ

Σεβασμιώτατε, ἐν Χριστῷ ἀδελφέ,

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς ἐν Ἑλλάδι τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἐπὶ τοῖς ὀνομαστηρίοις τῆς Ὑμετέρας Σεβασμιότητος, μετ' ἰδιαιτέρας χαρᾶς ἐκφράζει αὐτῇ τὰς ἐνθέρμους συγχαρητηρίους Αὐτῆς προσήσεις καὶ ἀδελφικὰς ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ εὐχάς.

Προσέτι δέεται τοῦ Σωτῆρος καὶ Ἀρχιποιμένος Χριστοῦ, ὅπως χαρίζηται ὑμῖν εὐτονίαν ψυχῆς τε καὶ σώματος, μακρότητα ἡμερῶν καὶ ἐνισχύη ὑμᾶς ἐν τῇ ἐκπληρώσει τῆς ὑψηλῆς Ἀρχιερατικῆς διακονίας, ἣν ἐνεπιστεύθη καὶ ἐνεχειρίσατο τῇ Ὑμετέρᾳ Σεβασμιότητι ἡ ἀνεξιχνίαστος βουλή τοῦ Θεοῦ, τοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας Δομήτορος, πρὸς δόξαν τοῦ Ἁγίου Αὐτοῦ ὀνόματος, ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ τε ἐμπεπιστευμένου αὐτῇ πληρώματος καὶ τῆς καθόλου Ἀγιωτάτης Μητρὸς Ἐκκλησίας.

Ἐπὶ τούτοις, κατασπαζόμενοι τὴν Ὑμετέραν Σεβασμιότητα ἐν Κυρίῳ, διατελοῦμεν μετ' ἀγάπης.

Ἀθήνησι, τῇ 23/10/1956

† Ὁ Φθιώτιδος ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ
Προεδρεύων

“Ὅπως ὄλα εἰς τὴν ζωὴν τοῦ ἐξαιρετικοῦ αὐτοῦ ἀνθρώπου ὑπῆρξαν πρωτότυπα καὶ ἀσυνήθιστα, ἔτσι ἀσυνήθιστη εἶναι καὶ ἡ σημερινὴ πνευματικὴ καὶ σωματικὴ ἀντοχὴ του. Ὁ πανδαμάτωρ χρόνος, δὲν κατῶρθωσε νὰ κάμψη, τὸ παράπαν, τὴν ἡρωϊκὴν του ψυχὴν!

Ὁ γέρον Μητροπολίτης ἐγείρεται πάντοτε τὴν βὴν πρωϊνήν,

καί εἰς τὰς 10 π.μ. ἀκριβῶς εὐρίσκεται εἰς τὸ Γραφεῖον του. Μέσα εἰς τὸ τετράωρον αὐτό, λαμβάνουν χώραν αἱ ἀκόλουθοι ἐργασίαι: Μέχρι τῆς 8ης θὰ ἀσχοληθῇ μὲ τὴν ἰδιωτικὴν ἀλληλογραφίαν του. Τοῦ γράφουν ἀπὸ ὄλα τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος, προσωπικοὶ φίλοι του, καὶ ἄλλοι ἄγνωστοι, ποὺ ζητοῦν τὴν συνδρομὴν του. Τὰ χειρόγραφα του, εἶναι χάρμα καθαρᾶς καὶ ὠραιοτάτης γραφῆς καὶ γλώσσης καὶ τὸ ὕφος του τόσον χαριτωμένον, ὡσὰν νὰ προέρχεται ἀπὸ δόκιμον λογοτέχνην καὶ ποιητήν.

Εἰς τὰς 8 π. μ. ξεκινᾷ διὰ τὴν ἐπίσκεψιν τῶν Ἱδρυμάτων του. Τὴν μίαν ἡμέραν θὰ ἐπισκεφθῇ τὸ Ὀρφανοτροφεῖον καὶ τὸν Ἐθνικὸν Παιδικὸν Σταθμὸν, τὴν ἄλλην τὸ Π.Ι.Κ.Π.Α. καὶ τὴν Ἐπαγγελματικὴν Σχολήν. Κάθε ἡμέραν ἀπὸ δύο Ἱδρύματα, ἐκτὸς τοῦ Β.Ι.Ν., τὸ ὁποῖον ἐπισκέπτεται σχεδὸν καθ' ἑκάστην.

Ὑπάρχουν καὶ ἡμέραι τῆς ἐβδομάδος, ποὺ τὸν γάγου ἀπὸ τὴν Μυτιλήνην. Αὐτὸ σημαίνει, ὅτι εὐρίσκεται εἰς τὴν Πλάσσαν, ἢ εἰς τὸ Πλωμάρι, ἢ εἰς τὴν Ἐρεσσόν, διὰ νὰ ἐπιθεωρήσῃ τὰ Ἱδρύματα τῶν κωμοπόλεων τούτων, ἅτινα ἔχει ἰδρύσει ὁ ἴδιος.

Ἡ Ἀχλαδερή, ἐνθα λειτουργεῖ ἡ «Πρακτικὴ Γεωργικὴ Σχολή», δέχεται συχνότατα τὴν ἐπίσκεψιν του. ὡσὰν ἔμπειρος γεωργοκτηματίας, θὰ ρυθμίσῃ τὰ ζητήματα τοῦ μεγάλου ἀγροκτήματος. Δὲν τοῦ διαφεύγει ἡ ἐλαχίστη λεπτομέρεια. Γνωρίζει τὰ πάντα, ἀπὸ τὸ πῶς καὶ πότε πρέπει νὰ καλλιεργηθῇ ἕνας ἀγρός, μέχρι τοῦ ποῖα πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἀπόδοσις ἑνὸς ἐργάτου. Ἡ Σχολή, διὰ τὴν ὁποῖαν δεικνύει ζωηρὸν ἐνδιαφέρον πάντοτε, ἀπασχολεῖ τὰς περισσοτέρας ὥρας τῆς παραμονῆς του εἰς τὴν Ἀχλαδερήν.

Ἀλλ' ἄς ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν Μυτιλήνην. Εἰς τὰς 10 π.μ., καταφθάνα εἰς τὰ γραφεῖα τῶν Φ.Κ.Μ.

Τὰ ντοσιέ, ποὺ κρατοῦν οἱ ἀναμένοντες, προϊστάμενοι τῶν Ἱδρυμάτων καὶ τῶν Ὀργανώσεων, εἶναι πάντοτε παραφουσκωμένα. Ἐκατοντάδας ὑπογραφῶν θέτει κάθε ἡμέραν. Ὄταν τελειώσῃ κάποτε μὲ τὴν μελέτην τῶν εἰσερχομένων καὶ τὴν ὑπογραφήν τῶν ἐξερχομένων ἐγγράφων, ἀρχίζει ἡ ἀνοφορὰ τοῦ προϊσταμένου:

— Σεβασμιώτατε, εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀγοράσωμεν τὰ τάδε ὑλικά.

— Ἐχομεν χρήματα; ἐρωτᾷ.

Σπανίως τοῦ λέγουν ναί.

— Ὡστε πρέπει νὰ φροντίσω. Καλά, θὰ σᾶς εἰδοποιήσω.

Αὐτὸ γίνεται καθημερινῶς.

Κάποιαν στιγμὴν τὸ στυλὸ κλείει καὶ τοποθετεῖται εἰς τὴν ἔσω-

τερικὴν τσέπην. Αὐτὸ σημαίνει, ὅτι ἔληξεν ἡ συνεργασία. Ἀρχίζει τώρα ἡ παρέλασις τῶν πολιτῶν, ποὺ ἔχουν νὰ τοῦ ζητήσουν μίαν ἐκδούλευσιν, ἓνα βοήθημα ἀπὸ τὴν Μητρόπολιν, μίαν σύστασιν δι' ἐξεύρεσιν ἐργασίας, διὰ τὴν διεκπεραίωσιν μιᾶς ὑποθέσεως εἰς Ἀθήνας κλπ. κλπ.

Ἀκολουθοῦν αἱ ἐπισκέψεις ἐκπροσώπων τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν διὰ συνεργασίαν, τῶν νεωστὶ τοποθετουμένων εἰς Μυτιλήνην δικαστῶν, ἀξιωματικῶν Χωρ/κῆς, διευθυντῶν Τραπεζῶν κλπ., οἱ ὅποιοι προσέρχονται εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ, διὰ νὰ γνωρισθοῦν μαζί του καὶ τοῦ ὑποβάλουν τὰ σέβη των, τέλος δὲ τῶν περαστικῶν ἀπὸ τὴν Λέσβον ἰδιωτῶν καὶ ἀνωτέρων κρατικῶν λειτουργῶν, οἵτινες ἐπιθυμοῦν νὰ γνωρίσουν τὸν ἱστορικὸν Ἱεράρχην καὶ νὰ τὸν συγχαροῦν διὰ τὸ μεγαλειῶδες ἔργον τοῦ.

Εἰς τὸν Χάλικα φθάνει περὶ τὴν 1ην ἀπογευματινὴν ὥραν, ἔνθα τὸν ἀνάμεινε λιτότατον γεῦμα. Μετὰ δῶρον ἀνάπαυσιν, ἀρχίζουν νέα βάσανα, ἄλλου εἴδους ἐργασίαι: Αἱ ἄλλεπαλληλοὶ συνεδριάσεις τῶν Διοικητικῶν Συμβουλίων τῶν διαφόρων Ἰδρυμάτων καὶ Ὄργανισμῶν, τῶν ὁποίων εἶναι Πρόεδρος. Ἀργὰ τὸ ἔσπερας ἐπιστρέφει εἰς τὸν «Πύργον» τοῦ, διὰ νὰ δεῖπνησῇ μὲ ἓνα κύπελον γάλακτος καὶ ὀλίγον... κουάκερ! Αὐτὴ εἶναι πάντοτε ἡ βραδυνὴ τροφή του!

Εὐθὺς ὡς θὰ τελειώσῃ τὸ λιτότατον δεῖπνον τοῦ, θ' ἀρχίσῃ ἐργαζόμενος ἐπὶ διαφόρων φακέλλων ὑποθέσεων, ποὺ ἔφερε μαζί του, καὶ κατόπιν, πρὶν κοιμηθῆν, θὰ διαβάσῃ τὸν Ἀθηναϊκὸν Τύπον καὶ τὰς ἐγχωρίους ἐφημερίδας.

Ἄλλ' ἓνας Μητροπολίτης ἔχει καὶ ἄλλα καθήκοντα καὶ ἀπασχολήσεις: τὴν διοίκησιν τῆς Μητροπόλεως καὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀρχιερατικῶν καὶ πνευματικῶν ὑποχρεώσεών του, ποὺ εἶναι ἀρκεταὶ διὰ νὰ τοῦ ἀπασχολοῦν ὅλην τὴν ἡμέραν τοῦ.

Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος, μὲ μίαν ἀπίστευτον διὰ τὴν ἡλικίαν του θαλερότητα, ἐπαρκεῖ καὶ ἀνταποκρίνεται, κατὰ ἐκπληκτικόν, ἀληθῶς, τρόπον, εἰς τὰ ἐκκλησιαστικά του καθήκοντα παραλλήλως μὲ τὴν διοίκησιν εἴκοσι Ἰδρυμάτων καὶ Ὄργανισμῶν, τῶν ὁποίων εἶναι Ἰδρυτὴς καὶ Πρόεδρος.

Ὁ ἐπιθυμῶν νὰ γνωρίσῃ πῶς ἐκτελεῖ τὰ Ἀρχιερατικά του καθήκοντα σήμερον ὁ σεπτὸς Γέρον τῆς Μυτιλήνης, ἄς ρίψῃ μίαν ματιὰν εἰς τὰ τεύχη τοῦ «Ποιμένος», ἔνθα ἀναφέρεται λεπτομερῶς, εἰς τὰς σελίδας τῶν «Χρονικῶν», ἡ κίνησις τοῦ Σεβασμιωτάτου κατὰ μῆνα.

Ἔτσι περνᾷ τὸ 24ωρὸν τοῦ ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος. Παρὰ τὴν προβεβηκυῖαν ἡλικίαν τοῦ, ἐξακολουθεῖ νὰ δρᾷ εἰς τὸν δημόσιον βίον, μὲ ζωτικότητα νέου καὶ ἐντόνως δραστηρίου ἀνθρώπου!

Ο ΓΕΡΟ-ΟΛΥΜΠΟΣ!

Ἡ δημοσία δράσις τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου—οὐσία καὶ τύποις ἐθνικὴ καὶ ἱστορικὴ—, ἦτο ἐπόμενον νὰ τοῦ δημιουργήσῃ καὶ σοβαρὰς ἀτομικὰς περιπετείας. Προσωπικότητες, ποὺ ἡγούνται τοῦ δημοσίου βίου καὶ κινουῦνται εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ πολιτικοῦ καὶ κοινωνικοῦ ἀνταγωνισμοῦ, μὲ τὸν ἰδικόν του ὀρμητικὸν χαρακτήρα, προκαλοῦν, μοιραίως, τὴν ἀντίδρασιν τῶν ἀτόμων καὶ τῶν ομάδων.

Καὶ ὡσὰν νὰ μὴ ἔφθαναν αἱ ταλαιπωρίαι ποὺ ἐγνώρισεν ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς τῆς Πατρίδος του, ἡ αὐτὴ τύχη τὸν ἀνέμενε καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅπου ἡ ἐμπάθεια καὶ ἡ ἀντίδρασις ἀπεκορυφώθησαν εἰς ὀργανωμένην ἐκστρατείαν δυσφημίσεως τοῦ ἀτόμου καὶ τοῦ ἔργου του.

Ἔτσι, ὁ μέγας αὐτὸς Ἀπόστολος τῆς Ἀγάπης καὶ τοῦ Ἐλέους, ἐγνώρισε τὴν ἀνθρωπίνην κακίαν εἰς τὴν χειροτέραν μορφήν της, καὶ ἐταλαιπωρήθη ὅσον ἐλάχιστοι τῶν συγχρόνων του. Παραλλήλως, ὅμως, ὀλίγοι ἄνθρωποι ἠτύχησαν νὰ τύχουν τῶν τιμητικῶν διακρίσεων ποὺ ἀπονέμουν, εὐγνωμονοῦσαι, ἡ Πολιτεία καὶ ἡ Κοινωνία εἰς τὰ ἐκλεκτὰ μέλη των.

Αἱ ἀτομικαὶ ταλαιπωρίαι τοῦ διαπρεποῦς Ἑλληνοσ προῆλθον, ὡς εἶδομεν, ἐκ τοῦ τρόπου μὲ τὸν ὁποῖον ἤσκησε τὴν ἀποστολὴν καὶ ἀντελήφθη τὸ χρέος του πρὸς τὸν τόπον του, οὐχὶ δὲ ἀπὸ τὴν μορφήν τοῦ ἀξιωματοῦ του.

Καὶ εἶναι στενῶς συνδεδεμένοι, μὲ τὴν Ἱστορίαν τῆς χώρας μας—ἀφοῦ ὁ ἴδιος ἐδημιούργησεν Ἱστορίαν—αἱ περιπέτεια καὶ αἱ ταλαιπωρίαι ποὺ ἐγνώρισεν ὁ μέγας οὗτος ἀγωνιστὴς τῆς ζωῆς. Ὁ Γολγοθᾶς καὶ ἡ Ἀνάστασις ἡ ἰδικὴ του, ἦσαν καὶ πόνος καὶ λύτρωσις καὶ χαρὰ μυριάδων ὑποδούλων Ἑλλήνων, τῶν ὁποίων, εἰς στιγμὰς κρισίμου, ἐτάχθη ὑπερασπιστὴς.

Καὶ ἰδοὺ ὅτι, ἐν τῷ προσώπῳ καὶ τῷ ἔργῳ τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, ἐπαληθεύει, διὰ μίαν ἀκόμη φοράν, ἡ γνώμη ὅτι «Ἱστορία

εἶναι τὸ ἄθροισμα τῶν πράξεων ἐνὸς ἀτόμου» — ἀτόμου, δρῶντος, φυσικά, εἰς τὸ προσκήνιον τοῦ δημοσίου βίου. Διότι ὁ θαυμάσιος οὗτος Ἕλληνας ἀνήκει, ἀναμφισβητήτως, εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν πρωτογενητῶν τῆς Ἱστορίας, τοὺς ὁποίους ὁ Ναπολέων ἐχαρακτήρισεν ὡς μετέωρα προωρισμένα νὰ κατακαοῦν, διὰ νὰ φωτίσουν τὴν ἐποχὴν των. Πράγματι, ποῖος ἀπὸ τοὺς μεγάλους ἐργάτας τῆς Ἱστορίας, διέφυγε τὸν νόμον τῆς φθορᾶς ;

Ἄλλ' ὅπως ἦτο ἐπόμενον, τὸν Γολγοθᾶν διεδέχθη ἡ Ἀνάστασις ! Νεαρὸς ἀκόμη, ἔφηβος εἰς τὴν Σμύρνην, παρασημοφορεῖται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως τῶν Ἑλλήνων Γεωργίου τοῦ Α' διὰ τὴν ἐλληνικὴν ἐθνικὴν του δρᾶσιν ἐν μέσῳ ἔθνους καὶ κράτους θανασίμως ἐχθρικοῦ πρὸς τὴν Πατρίδα του.

Μετ' ὀλίγα ἔτη, ὁ υἱὸς τοῦ μεγάλου ἐκείνου Βασιλέως, Κωνσταντῖνος ὁ Β', τοῦ ἀπονέμει ἄλλο ἀνώτερον παράσημον, διὰ τὴν ἐπίσης ἐθνικὴν δρᾶσιν του, εἰς ἄλλην ἐχθρικήν πρὸς τὴν Ἑλλάδα περιοχὴν. Τοῦ κάμουν, μάλιστα, τὴν ἐξαιρετικὴν τιμὴν, νὰ τοῦ παραδώσῃ τὸ παράσημον ὁ μέγας τῆς Ἑλλάδος πρωθυπουργὸς Ἑλ. Βενιζέλος. Καὶ ἡ πρᾶξις αὕτη ἔχει πολὺ μεγαλυτέραν βαρύτητα ἀπὸ αὐτὴν ταύτην τὴν ἀπονομὴν τοῦ παρασήμου, διότι δεικνύει τὴν ἐκτίμησιν ἣν ἔτρεφε πρὸς τὸν Ἱεράρχην ὁ μέγας Κυβερνήτης.

Ἄλλὰ ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ἐπιθυμεῖ, πέραν τῶν ἐπισήμων ἐκδηλώσεων τιμῆς καὶ θαυμασμοῦ, νὰ τοῦ ἐκφράσῃ καὶ τὴν προσωπικὴν του ἐκτίμησιν. Ὁμοῦ μὲ τὸ παράσημον, τοῦ ἀποστέλλει, διὰ τοῦ πρωθυπουργοῦ του πάλιν, τὴν φωτογραφίαν του, μὲ ἰδιόχειρον ἀφιέρωσιν. Ἴδου κάτι, ποὺ πολὺ σπανίως ἔπραττεν ὁ ἔνδοξος ἐκεῖνος Βασιλεὺς.

Ἐν τῷ μεταξύ, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος εἶναι ἤδη Μεγαλόσταυρος, ἐνὸς ἄλλου ὀρθοδόξου καὶ φίλου ἔθνους, τοῦ Σερβικοῦ, τοῦ ὁποῦ ὁ Βασιλεὺς καὶ ὁ πρωθυπουργὸς ἀναλίσκονται εἰς πράξεις ἐκφράσεως ὑψηλῆς τιμῆς πρὸς τὸ ἄτομον τοῦ Ἑλληνος Ἱεράρχου.

Ἐλάχιστος μόνον χρόνος περνᾷ, ἀπὸ τὴν τελευταίαν παρασημοφορίαν του, καὶ εἰς ἀκόμη Ἕλληνας Βασιλεὺς, ὁ Ἀλέξανδρος, πληροφορούμενος τὴν ἐκπληκτικὴν πατριωτικὴν δρᾶσιν του ἐν Κορυτσᾷ τοῦ ἀποστέλλει τὸ παράσημον τοῦ Γεωργίου, ἐνῶ τοῦ εἶχεν ἤδη ἀπονεμηθῆ, ὑπὸ τοῦ πατρός του, ὁ Ἀνώτερος Ταξιάρχης τοῦ Σωτήρος, τὸν ὁποῖον ἐλάχιστοι ἔχουν.

Τὴν ἴδιαν χρονικὴν περίοδον, εἰσηγήσει τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρα-

τηγείου Θεσσαλονίκης, τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν, ὑπουργοῦντος τοῦ πρωθυπουργοῦ Ἐλ. Βενιζέλου, τοῦ ἀπονέμει τὸν Πολεμικὸν Σταυρὸν Α΄ Τάξεως, ὡσὰν νὰ ἐπρόκειτο περὶ πολεμιστοῦ ἀνδραγαθήσαντος ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης.

Ἀλλὰ, πράγματι, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος, δὲν ἐμάχετο μόνος, εἰς τὸ πλέον προκεχωρημένον πεδίων τοῦ ἀγῶνος, προετοιμάζων τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Κορυτσᾶς ;

Καὶ τοῦ γράφουν οἱ Στρατιωτικοὶ τῆς Θεσ/νίκης: «**Σεβασμιώτατε, τὸ παράσημον θὰ τὸ ἀναρτήσῃ ὁ Στρατὸς εἰς τὸ σιῆθος σας, ὅταν ἔλθωμεν εἰς τὴν Κορυτσᾶν!**

Πόσοι ἄνθρωποι ηὐτύχησαν νὰ ἔχουν εἰς χεῖρας των παρόμοια ντοκουμέντα ; Ἡ ἠθικὴ των ἀξία εἶναι ἀνυπολόγιστη. Δὲν ἐξαγοράζονται οὔτε μὲ ἓνα βουνὸ ἀπὸ διαμάντια !

Ἡ ἱστορικὴ μοῖρα τοῦ ἐπιφανοῦς Ἕλληνος, τὸν εἶχε προσορίσει νὰ ἐπιτελέσῃ εἰς τὴν ἐλευθέραν Πατρίδα του, ἓνα πρότυπον ἔργον, ποῦ ἀναγκαιεῖ διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς ζωῆς ὁλοκλήρου κόσμου ἀποκλήρων καὶ διὰ νὰ παραδειγματίζῃ καὶ παρωθῇ τοὺς ἄλλους εἰς τὸ καθήκον.

Κατάπληκτος ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος Β΄ πρὸ τοῦ θαύματος τῆς Μυτιλήνης, — ὅπως χαρακτηρίζουν τὸ ἔργον τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου εἰς τὴν ἑλληνικὴν πρωτεύουσάν —, τοῦ ἀπονέμει τὸν Μεγαλόσταυρον τοῦ Φοίνικος, ὅταν ἐπισκέπτεται τὴν Λέσβον.

Τὸ 1949, οἱ σημερινοὶ Βασιλεῖς τῶν Ἑλλήνων, ἐπισκέπτονται τὴν Μυτιλήνην καὶ λαμβάνουν γνῶσιν τοῦ μεγαλουργήματος τοῦ Ἰακώβου, ποῦ, πραγματικά, δὲν ἔχει τὸ ὅμοιον του. Μὴ ἔχων τὴν εὐχέρειαν ἀπονουμῆς ἄλλου παρασήμου ὁ Βασιλεὺς Παῦλος, τοῦ ἐκφράζει τὴν εὐαρέσκεϊάν του καὶ τοῦ σφίγγει τὸ χέρι μὲ εἰλικρινῆ θαυμασμόν !

Ὅλαι, ἐν τούτοις, αἱ τιμαὶ ποῦ τοῦ ἔκαμεν ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία, πολὺ μικρὰν εὐχαρίστησιν θὰ ἐπροξένουν εἰς τὸν σκληροτράχηλον αὐτὸν ἄνθρωπον, ἔάν, παραλλήλως πρὸς τὰς ἐπισήμους ἐκδηλώσεις ἀναγνωρίσεως τοῦ ἔργου του, δὲν ἀνεγνωρίζετο τοῦτο καὶ ἀπὸ τὸν κόσμον τῶν ἀνθρώπων, διὰ τοὺς ὁποίους ἀφιέρωσε τὴν σκέψιν καὶ τὴν ζωὴν του.

Ἦλθεν, ὅμως, καὶ ἡ ἀναγνώρισις τοῦ μόχθου του ἐκ μέρους τῆς Κοινωνίας, ἀναγνώρισις ποῦ ἐδείκνυε πόσον ὠφέλιμος ὑπῆρξεν ἡ διέλευσις του ἀπὸ τὴν ζωὴν, καὶ πόσον ἡσυχος πρέπει νὰ εἶναι ἡ

συνείδησίν του, ὅτι ἐξεπλήρωσεν ὀλόκληρον τὸ χρέος του πρὸς τὴν Πατρίδα καὶ τὸν ἄνθρωπον.

Ἀληθῶς, ἐλάχιστοι τῶν ἀνθρώπων ἔμπορουν νὰ εἶναι τόσο ἱκανοποιημένοι ἀπὸ τὸν ἑαυτόν των, ὅσον ὁ πολυσέβαστος Γέρων τῆς Μυτιλήνης!

Πολὺ δικαίως, διότι τὸ ἔργον του εἶναι ἡ ἰδεωδεστέρα πραγμάτωσις τῆς οὐσίας τῆς Χριστιανικῆς Διδασκαλίας, ἡ ἔμπρακτος ἐκδήλωσις τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον, ἡ ὁποία ἔφερε τὸν Θεάνθρωπον μέχρι τοῦ Γολγοθᾶ!

Τοιαῦτα δὲ ἔργα, μόνον Θεία Προνοία πραγματοποιοῦνται καὶ ἐπιζοῦν τῆς φθορᾶς τοῦ χρόνου καὶ τῆς ἀνθρωπίνης κακίας, διὰ νὰ προσφέρουν, ἐσαεὶ, εἰς τοὺς κατατρεγμένους Λαζάρους τῆς ζωῆς, τὴν χαρὰν τῆς υἰείας καὶ τὴν ἀνακούφισιν ἀπὸ τὸν πόνον καὶ τὴν δυστυχίαν!

Τί περισσότερον, λοιπόν, ἔμπορεῖ νὰ εὐχηθῇ ὁ Χριστιανὸς εἰς τὸν ἑαυτόν του — διὰ νὰ εἶναι ἱκανοποιημένος ἀπὸ τὸ ἔργον ποὺ ἐπετέλεσεν εἰς τὴν γῆν καὶ εὐτυχῆς διὰ τὴν ἀνταμοιβὴν ποὺ τὸν ἀναμένει εἰς τοὺς Οὐρανοὺς —, ἀπὸ τοῦ νὰ γίνῃ τὸ ὄργανον τῆς Θείας Βουλήσεως καὶ νὰ ἀναδειχθῇ ἄξιος τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ Θεοῦ, ὅπως ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος;

Εἰς ἓνα ταπεινὸτατον οἰκίσκον τῆς Λεσβιακῆς πρωτεύουσας — τὸν περίφημον «Πύργον τοῦ Χάλικος» — ἀσκητεύει, ἐν ὅλῃ τῇ κυριολεξίᾳ, ὁ Γέρων Μητροπολίτης Ἰάκωβος, ὁ ἄνθρωπος ποὺ ἐπλούτισε τὴν σύγχρονον Ἱστορίαν τοῦ Ἑλληνισμοῦ μὲ χρυσᾶς σελᾶς ἐθνικοῦ μεγαλείου, περιβεβλημένος σήμερον μὲ τὸν φωτοστέφανον τῆς δόξης καὶ τῆς ἱστορίας τὸν θρῦλον.

Ἄς μισήσουν τὸν Θεὸν ὅσοι ἐφθόνησαν τὴν δόξαν ποὺ προσέφεραν εἰς τὸν ἔθνος, τὸ ἀπλὸ αὐτὸ παιδί τοῦ λαοῦ!

Μὲ τὸν πλοῦτον τῶν προσωπικῶν ἀρετῶν του, μὲ τὸν φλογερὸν πατριωτισμὸν του — τὴν τρομερὰν αὐτὴν φλόγαν ποὺ καίει μέσσω του ἀδιάκοπα ἐπὶ ὀγδοήκοντα ἔτη —, μὲ τὰς ἐξόχους προσφορὰς του πρὸς τὴν Πατρίδα καὶ τὸν ἄνθρωπον, ὁ θαυμάσιος Ἱεράρχης κατέστη ἐθνικὸν σύμβολον, σύμβολον ἀρετῆς, φιλοπατρίας καὶ ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον.

Τὸ ταπεινὸν του ἐνδιαίτημα στερεῖται τῶν στοιχειωδεστέρων ἀγέσεων τοῦ πολιτισμοῦ. Τρία δωμάτια διαθέτει ὁ περίφημος «Πύρ-

γος». Τὸ ἓνα εἶναι μονίμως κλειστόν. Τὰ δύο ἄλλα εἶναι τόσον πενιχρῶς ἐπιπλωμένα, ὥστε νὰ παρέχουν τὴν ἐντύπωσιν χαμοκέλλας λιγνιτωρύχου καὶ οὐχὶ κατοικίας Ἀρχιερέως!!

Εἰς τὸν «Πύργον» τοῦ Χάλικος, δὲν λειτουργεῖ οὐδὲ μαγειρεῖον. Πρὸς τί ἢ πολυτέλεια αὕτη; Ὅπως εἶπομεν καὶ ἄλλαχοῦ, ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος, ὀρκεῖται εἰς ἀπειροελάχιστον ποσότητα τροφῆς, ἢ ὁποῖα δὲν δικαιολογεῖ τὴν ὕπαρξιν καὶ λειτουργίαν μαγειρείου. Τὰ πουλιά του, πέντε τὸν ἀριθμόν, καταναλίσκουν περισσοτέραν τροφήν ἀπὸ τὸν ἴδιον!

Ἡ ὑπηρεσία Αἰμοδοσίας ΕΕΣ προσφέρει εἰς τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον ὡς δῶρον ἓνα καναρίνι—τὸν «Αἰμοδότην».

Ἡ ἐνδυμασία του εἶναι χαρακτηριστικώτερον ἀσκητικῆ. Πιστεύσατέ με, δὲν διαθέτει δεύτερο ράσο, οὔτε καὶ θέλει νὰ ἔχη. Πρὸ τινος χρόνου τοῦ ἐδώρησαν ἓνα ἀρίστης ποιότητος, ἀλλὰ δὲν τὸ ἐχρησιμοποίησε: τὸ ἐδώρησεν ἀμέσως τὴν ἐπομένην εἰς τὸν νεο-χειροτονηθέντα Διάκονον τοῦ Ἁγίου Θεράποντος, καὶ ἔμεινε, πάλιν, μὲ τὸ παλαιὸν καὶ μονάκριβον.

Οὐδὲ τὴν ἀνάγκην ὑπηρεσίας αἰσθάνεται ὁ ἀσκητὴς Γέρων Ἀρχιερεύς, ἀκριβῶς ὅπως ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Κωνσταντίας ὁ Α΄, ὁ παρὰ τῶν Τούρκων ἀποκαλούμενος «σοφὸς Πατριάρχης», ὅστις ἐπεμελεῖτο καὶ αὐτῆς τῆς καθαριότητος τῆς ταπεινῆς του κατοικίας.

“Υπάρχει, βεβαίως, εἰς γέρον θυρωρός, ἀλλ’ αὐτὸς μόλις καὶ μετὰ βίας κατορθώνει νὰ σύρη τοὺς πόδας του.

Ἀπὸ αὐτό, ὅμως, τὸ ταπεινότατον περιβάλλον καὶ τὴν ἀσκητικὴν ταύτην ζωὴν, προβάλλει πελωρία ἢ προσωπικότης τοῦ σεπτοῦ Ἱεράρχου, — ὅπως ὁ ὄγκος τοῦ γερο-Ὀλύμπου μέσα ἀπὸ τὰ βουνὰ τῆς Ἑλλάδος —, ἡ μεγαλωσύνη καὶ ὁ θρῦλος ποὺ τὸν περιβάλλουν, καὶ τὸν ἀνυψώνουν ἕως τὴν ὑψηλοτέραν κορυφὴν τοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς ἐκτιμήσεως τῶν τιμῶν ἀνθρώπων.

Ἡ τρυφερὴ δὲ ἀγάπη ποὺ αἰσθάνεται πρὸς τὸν πάσχοντα συν-ἀνθρωπον, συναίσθημα, ποὺ πηγάζει ἀπὸ τὴν ρίζαν τοῦ εἶναι του καὶ ἡ βαθύτατα χριστιανικὴ ἀσκητικὴ ζωὴ, τὴν ὁποῖαν ἐκ φύσεώς του κάμνει, ἡ ἀπέραντος καλωσύνη του, ποὺ δὲν ἔχει οὔτε χαρακτηρισμόν, οὔτε ὄρια, ἐξαυλώνουν τὴν μορφήν του εἰς ἄπειρον ἀγιότητα, καὶ ἐνθυμίζουσι τὴν μεγαλοφυᾶ φαντασίαν ἐνὸς Γκρέκο, ποὺ ἀπετύπωσε εἰς τὰ ἀθάνατα ἔργα του τὴν μορφήν τῶν χριστιανῶν Ἁγίων!

Ὅλα αὐτὰ, προβάλλουν, μὲ ὑπέροχον λάμψον, μέσα ἀπὸ τὸ ἔργον καὶ τὴν ζωὴν του: Τὸ ἀσύγκριτον ψυχικὸν του κάλλος, ὁ φλογερὸς πατριωτισμὸς του, αἱ σπάνιαι ἀρεταὶ του, οἱ πόθοι καὶ τὰ ἰδανικά του, ποὺ εἶναι ὅ,τι ἀγνότερον καὶ ὑψηλότερον ἐνεφάνισε καὶ ἐδίδαξεν εἰς τὸν ἄνθρωπον ἢ ἱστορικὴ φυλὴ μας.

Τὶ ὑπέροχον, ἀληθῶς, δίδαγμα διὰ τοὺς νέους τῆς Ἑλλάδος, ἡ ζωὴ καὶ ἡ δράσις τοῦ σεπτοῦ Ἱεράρχου! Ἡ λαμπρὰ σταδιοδρομία του ἀποτελεῖ τὸ πλεόν φωτεινὸν πρότυπον διδασχῆς καὶ μιμήσεως, δι’ ἐκείνους ποὺ ἐπιθυμοῦν νὰ προκόψουν εἰς τὴν ζωὴν καὶ νὰ ὠφελήσουν τὸν τόπον τῶν.

Βεβαίως, ὁ δρόμος τοῦ διαπρεποῦς Ἑλληνοῦ, ὑπῆρξε δύσκολος, τραχὺς, ἀνάντης, γεμᾶτος ἀκάνθας καὶ δυσκολίας, ἀλλὰ καὶ λαμπροῦς θριάμβους. Τὸ ἀπλό αὐτὸ παιδί τοῦ λαοῦ, ἔμεινε κατάμονον εἰς τὸν κόσμον εἰς ἡλικίαν ἑπτὰ χρόνων, καὶ ἔφθασεν εἰς τὴν κορυφὴν τῆς μεγαουργίας — αὐτὴ εἶναι ἡ ἔννοια τοῦ ἔργου του — τὰ πάντα ὀφείλει εἰς τὸν ἑαυτὸν του, εἰς τὰς ἰδίας του δυνάμεις!

Τί ἦτο, ὅμως, τὸ παιδί αὐτό;

— Ὁ μικρὸς Παναγῆς, εἶναι ἓνα ἠφαιστειον, ἔλεγεν ὁ διδάσκαλός του εἰς τὰ Μοσχονήσια, ὁ ἀείμνηστος Παρασκευᾶς Ἀθηναῖος — προδιαγράφων οὕτω τὴν ἱστορικὴν τροχίαν τοῦ μαθητοῦ του εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ἑλλάδος, καὶ προσδιορίζων παραστατικώτατα τὴν ἀσυνήθιστον κατασκευὴν τοῦ ἀτόμου του.

Πράγματι, περὶ ἠφαιστείου ἐπρόκειτο, τὸ ὁποῖον ἐξερράγη μίαν

ἡμέραν εἰς τὴν Σμύρνην, ἔνθα αἱ βουλαι τῆς μοίρας του ἐπέβαλλον, ὡς ἱστορικὴν ἀνάγκην, τὴν παρουσίαν του, καὶ ὅπου ἦτο γραμμένον νὰ διαλάμψη, τὸ πρῶτον, ὁ θρίαμβος τῆς μοναδικότητός του. Καὶ ὁ θρίαμβος αὐτὸς θὰ συνεχισθῆ με ὄλονέν λαμπροτέραν ἄνοδον καὶ ἐπὶ ἄλλων ὑποδούλων Ἑλλήνων, ἀκόμη καὶ ἐπὶ ἐλευθέρου τμήματος τῆς Ἑλλάδος — τὴν Λέσβον, — ἔνθα, ἀπὸ ἐκκλησιαστικὸς ἡγέτης, θὰ με αβληθῆ εἰς μέγαν Κοινωνικὸν Ἀναμορφωτὴν καὶ δημιουργὸν ὀλοκλήρου κοσμογονίας εἰρηνικῶν ἔργων, τὰ ὅποια τὸν καθιστοῦν πλέον διάσημον καὶ τοῦ ἐξασφαλίζουν ἐξόχως τιμητικὴν θέσιν εἰς τὸ πάνθεον τῶν μεγάλων ἀνδρῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ εἰς τὴν εὐγνωμοσύνην μυριάδων εὐεργετηθέντων παρ' αὐτοῦ ἀνθρώπων.

Αὕτη εἶναι σήμερον ἡ θέσις τοῦ ἀπλοῦ παιδιοῦ τῶν Μοσχονησίων εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος!

.....

Τὴν στιγμὴν αὐτὴν — τὴν τόσον σημαντικὴν διὰ τὸν ὑποφαινόμενον — ὅτε, Χάριτι Θεῖα, περατοῦται ἡ συγγραφή καὶ ἡ ἔκδοσις τοῦ ἀνά χειρὰς ἔργου, σκοποῦντος εἰς τὸ νὰ προβάλη ὑπὸ τὸ φῶς τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας τὴν μνημειώδη ἐθνικὴν, κοινωνικὴν καὶ φιλανθρωπικὴν δημιουργίαν ἐνὸς ἐκ τῶν πλέον ἐπιφανῶν Ἑλλήνων, ἡ σκέψις μου στρέφεται πρὸς τὸν αἰετὸν Ἱεράρχην, ὁ ὅποιος, παρὰ τὴν ἡλικίαν του, ἐξακολουθεῖ νὰ στέκη ὡς Ὀλύμπιος Θεός, εἰς τὰς ἐπάλξεις τῆς Δημιουργίας, καὶ ἐκ βάθους ψυχῆς τοῦ ἀπευθύνω τὴν ἰδίαν εὐχὴν, ποὺ τοῦ ἀπηύθυνε τὸ 1939 ὁ Ὑφυπουργὸς τῆς Ὑγιεινῆς Γ. Ἀλιβιζάτος, ὁμιλῶν κατὰ τὰ ἐγκαίνια τοῦ Σανατορίου τῆς Ἀγιάσου :

«Πολλὰ τὰ ἔτη Σου, Δέσποτα!

»Εἶθε ὁ Κύριος νὰ Σε διαφυλάττη ὑγιᾶ καὶ σφριγῶντα, ἵνα συμπληρώσης τὸ μέγα Φιλανθρωπικὸν Ἔργον Σου».

ΤΕΛΟΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Κατὰ μίαν ἐπίσκεψίν μου εἰς τὰ γραφεῖα τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Μυτιλήνης—τὸν Ἰούλιον τ.ἔ.—εἶδα ἀνηρτημένα εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ Γενικοῦ Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου ἓνα σουλτανικὸν Φιρμάνιον καὶ ἓνα Δίπλωμα, ἅτινα μοῦ ἐπροξένησαν ἐντύπωσιν, ἰδίως τὸ πελώριον Φιρμάνιον. Ἠρώτησα τὸν κ. Γ. Σωτηρίου, περὶ τίνος ἐπρόκειτο καὶ μοῦ ἀπήντησεν, ὅτι τὸ μὲν Φιρμάνιον εἶναι ἡ «Ἀναγνώρισις» τοῦ Σεβασμιωτάτου ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου, ὅτε ἐξελέγη Μητροπολίτης Δυρραχίου, τὸ δὲ Δίπλωμα εἶναι τὸ Ἀπολυτήριο του ἐκ τῆς Σχολῆς τῆς Χάλκης, φέρον τὸν βαθμὸν Ἄριστα!

— Καὶ ποῦ τὰ εὗρήκατε; Δέν τὰ ἔχω ἰδῆ ἄλλην φοράν.

— Εἰς ἓνα παλαιὸν μπαούλο, ὅπου ἠρεύνησα, καθ' ὑπόδειξιν τοῦ Σεβασμιωτάτου, διὰ νὰ ἀνεύρω τὸ κείμενον τῆς Ἀσματικῆς Ἀκολουθίας τοῦ Ἁγίου Ἄστειος.

— Καὶ ὑπάρχουν εἰς τὸ μπαούλο ἄλλα ἔγγραφα; ἠρώτησα μὲ καρδιοχτύπι.

— Ἄπειρα !!

Ἀμέσως κατέβημεν εἰς τὰ σκοτεινὰ ὑπόγεια. Ὁ κ. Σωτηρίου εἶχε δίκαιον. Ὑπῆρχον ἑκατοντάδες ἔγγραφων, ἀλλά... ὄλα καταφαγωμένα ἀπὸ τὰ ποντίκια καὶ σαπισμένα ἀπὸ τὴν ὑγρασίαν. Τὸ μπαούλο δέν εἶχε κἄν πάτο! Ἐκ τῶν ἑκατοντάδων ἔγγραφων ἐκαθάρισα ἐλάχιστα πράγματα, μερικὰς ἐπιστολάς καὶ διάφορα φύλλα Ἀλβανικῶν ἔφημερίδων. Ἄνευρον, ἐπίσης, ἐπιστολάς καὶ ἔγγραφα, ἐκ μέρους ἐπιφανῶν προσωπικοτήτων, ὡς τοῦ Ἐλ. Βενιζέλου, τοῦ Ἀρχιστρατήγου Παρασκευοπούλου, τοῦ Ν. Πολίτη, Ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος, τοῦ Σέρβου Βασιλέως Πέτρου κ. ἄ., τὰ ὅποια, δυστυχῶς, ἦσαν χιλιοτρυπημένα, ὡσάν νὰ ἐκόπη ἐξ αὐτῶν... χαρτοπόλεμος διὰ τὴν ἀκρίβειαν ὁμοίαζον μὲ κόσκινον! Ἐστάθη, συνεπῶς, ἀδύνατον νὰ ἀναγνώσω τὸ πλήρες περιεχόμενον των.

Εὗρηκα, ἐν τούτοις, εὐτυχῶς σχεδὸν ἀθίκτους, δέσμην ὀλόκλη-

ρον Ἀλβανικῶν ἡμερηίδων, μὲ πολύτιμον περιεχόμενον, σχετικὸν μὲ τὴν δράσιν τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου ἐν Κορυτσᾷ τὸ 1920 - 1921.

“Ὅταν ἐπέδειξα εἰς τὸν Σεβασμιώτατον τὰ ἔγγραφα, μὲ ἠρώτησε χαμογελῶν :

— Καὶ τώρα τί θὰ τὰ κάμετε τὰ χαρτιά ; “Ὅπως μ’ ἐγνωρίσατε τὸ βιβλίον σας εὐρίσκεται πρὸς τὸ τέλος τῆς ἐκτυπώσεώς του.

— Δι’ ὅλον τὸν κόσμον—ἀπήντησα—ἀρνοῦμαι νὰ μὴ καταχωρήσω τὰ κυριώτερα ἐν παραρτήματι. Ἐὰν εἶχα τὸ ὑλικὸν αὐτὸ ὅταν συνέθετα τὸ κείμενον τῆς δράσεώς σας ἐν Ἀλβανίᾳ, τοῦτο θὰ ἦτο ἐντελῶς διαφορετικόν. Πάντως, καὶ τώρα δὲν εἶναι ἀργά...

Ἔτσι ἐδημιουργήθη ἡ ἀνάγκη τῆς προσθήκης τῶν ἐπομένων σελίδων.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΜΕΛΕΤΙΟΥ

Ἐν Κηφισίᾳ 25 Ἰανουαρίου 1925

Φίλτατε Ἅγιε Μυτιλήνης,

Βεβαιῶ τὴν ἀποστολὴν δύο γραμμάτων μου τῆς 20ης τρ.μ. σταλέντων διὰ τοῦ κ. Νικ. καὶ τὴν παραλαβὴν τοῦ ἀπὸ 21 Ἑμετέρου.

Δεδικαιολογημένως διατελεῖς ἐν συγκινήσει διὰ τὸν ἀποχωρισμὸν ἀπὸ τίτλου Μητροπόλεως τὸν ὁποῖον ἀνήγαγες εἰς περιωπὴν διὰ δράσεως ἀξιοθαυμάστου. Ὁ ἱστορήσων τὰ κατὰ τὴν ἡμετέραν γενεὰν θὰ εὕρη ἄξια ἰδιαιτέρας μνείας τὴν ὑπομονήν, τὴν ἐγκαρτέρησιν καὶ τὴν πολιτικὴν δεξιότητα καὶ τὴν ἐθελοθυσίαν μεθ’ ὧν ὁ Δυρραχίου Ἰακώβος ἀντιμετώπισεν ἀλληλοδιαδέχως τόσους κατακτηκὰς τῆς Ἐπαρχίας του καὶ τόσους ἔπειτα κινδύνους ἀπὸ μέρους ἀλβανιστῶν. Ἐγὼ δὲ ὅστις πόρρωθεν τὴν δράσιν ταύτην παρακολουθῶν ἐτίμων ἤδη καὶ ἐπῆνουν τὴν Ἀγάπην Σου, ηὐτύχησα καὶ ἐκ τοῦ πλησίον νὰ αἰσθανθῶ τὴν δύναμιν τοῦ χαρακτήρος Αὐτῆς ἐν συνεργασίᾳ παρατεταμένη καὶ ἐν ὧραις δοκιμασιῶν καὶ κινδύνων. Διὰ τοῦτο καὶ ἐγὼ αὐτὸς αἰσθάνομαι ὅτι ἀποχωρίζομαι πολυτίμου τινος πράγματος παραιτῶν τὴν τόσον προσφιλῆ προσφώνησιν τοῦ «Ἀδελφοῦ Δυρραχίου». Δὲν ἔχω ὅμως ἀμφιβολίαν ὅτι καὶ ὁ τίτλος «Μυτιλήνης» ταχέως θὰ ὀμιλήσῃ εἰς τὸ βάθος τῆς ψυχῆς μου διὰ τῆς ὑπ’ αὐτὸν νέας ποιμαντορικῆς Σου δράσεως.

Καὶ ἐγὼ φρονῶ ὅτι δὲν ἀποκλείεται νὰ ὑποχωρήσωσιν οἱ Τοῦρκοι εἰς τὸ ζήτημα τοῦ Πατριάρχου ἔναντι ἀνταλλαγμάτων, ἀλλ’ ἐὰν ἐπιμείνουν εἰς τὴν ἀπομάκρυνσιν τῶν ἀνταλλαξιμῶν συνοδικῶν, φθάνουν δι’ ἄλλης ὁδοῦ κάπως μακροτέρας εἰς τὸν ἴδιον σκοπὸν τῆς εἰς ἀφάνειαν καταδίκης τοῦ Πατριαρχείου. Διὰ τοῦτο, μολονότι διὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην ἐγνωμάτευσα ἤδη εἰς προηγουμένην μου ἐπιστολήν, ὅτι μόνον διαμαρτυρίας καθῆκον προκύπτει, ἤδη σκεπτόμενος ὅτι δὲν ὑπάρχει περιθώριον οὐδὲ διὰ τὴν θυσίαν

ταύτην, θὰ ηὐχόμεν Πατριάρχης καὶ Ἀρχιερεῖς νὰ θεωρήσωσι τὸ ζήτημα ἐνιαῖον καὶ ἢ ὅλοι νὰ μείνουν ἢ ὅλοι νὰ ἀπέλθουν συναποκομίζοντες καὶ τὸν Θεσμόν. Ὁ Θυατείρων ἦτο μέχρι τῆς ἐδῶ παραμονῆς του ἄκαμπος. Διὰ νὰ συμμερίζεται δὲ σήμερον τὴν ἀποψὶν μου, σημαίνει ὅτι ηὐρύνθη μεγάλως ὁ κύκλος τῶν βλεπόντων νῦν, ὅ,τι ἐγὼ εἶδον καὶ εἶπον πόρρωθεν.

Θεωρῶ ἀναγκαίαν τὴν ἐδῶ ταχεῖαν παρουσίαν Σου. Ἐκεῖ οὐδὲν ἔχεις πλέον πρὸς ἐπιτέλεσιν, ἐδῶ ἔχεις πολλά. Διὰ τοῦτο θὰ ἀναμένω ἐντὸς τῆς ἐβδομάδος τὸ ἀγγελτήριον τηλεγράφημα.

Ἐκ τῆς ἐπιστολῆς Σου μόνης κατέχω ὡς γεγονὸς τὴν μετάθεσιν τοῦ ἀδελφοῦ Φωτίου εἰς τὴν Μητρόπολιν Δέρκων. Εἶπέ τοὺς ἀσπασμούς μου καὶ τὰς εὐχὰς ὑπὲρ στερεώσεώς του. Εἰς τὸν Ἅγιον Σάρδεων, ἀπήντησα ἀπ' εὐθείας. Λησμονήσας προχθὲς ἀνταποδίδω σήμερον τὰς προσρήσεις εἰς τὸν ἀδελφὸν Ἅγιον Πριγκηπονήσων, τὸν κ. Φερμάνογλου καὶ τὸν κ. Ἰωαννίδην. Πρὸ ὀλίγου εἶχον παρ' ἐμοὶ τὸν γαμβρόν του.

Ἐὰν ἐπερίσσειε χρόνος ἐνεργείας εἰς τὸν Πατριάρχην καὶ τὴν Σύνοδον ἦτο δυνατὸν ὑπὸ τὸ νῦν ἐν Ἀλβανίᾳ καθεστῶς νὰ κανονισθῶσι τὰ τῆς ἐν Ἀλβανίᾳ Ἐκκλησίας ἐπὶ βάσεων κανονικῶν. Ἀλλὰ μόλις τοιμῶ καὶ νὰ θίξω τοιαῦτα ζητήματα εἰς τοιαύτας ὥρας.

Μετ' ἀγάπης πολλῆς

† Ὁ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΜΕΛΕΤΙΟΣ

Τί πελώριον κῦρος, καὶ πόσῃν δόξαν καὶ αἵγλην, θὰ ἔπρεπε νὰ περιεῖχε ὁ τίτλος: «Μητροπολίτης Δυρραχίου» διὰ νὰ γράψῃ ὁ δύσκολος οὗτος ἄνθρωπος, ὅτι αἰσθάνεται θλίψιν ἀποχωριζόμενος «πολυτίμου τινος πράγματος» ἐγκαταλείπων τὴν τόσον προσφιλῆ προσφώνησιν τοῦ «Ἀδελφοῦ Δυρραχίου»!

Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Μελέτιος ὁ Δ', συνεδέετο ἰδιαιτέρως στενῶς μετὰ τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου. Τοῦτο καταφαίνεται πλήρως ἀπὸ τὴν ἀνωτέρω ἐπιστολὴν του, ἐνθα γράφει ὅτι ηὐτύχησεν καὶ ἐκ τοῦ πλησίον νὰ αἰσθανθῇ τὴν δύναμιν τοῦ χαρακτήρος του, τὴν πολιτικὴν δεξιότητα καὶ τὴν ἐθελοθυσίαν του.

Ὅτε τὸ 1925, ὁ Μελέτιος ἐξελέγη Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας, ἐδήλωσε ρητῶς εἰς τὸν τότε Ὑπουργὸν τῶν Ἐσωτερικῶν Παν. Τσαλδάρην, ὅτι ἀποδέχεται τὴν ἐκλογὴν, ὑπὸ τὸν ὄρον ὅτι διάδοχός του θὰ ὀρισθῇ ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος. (Ὁ αἰμίμηστος Μελέτιος ἐφιλοδόξει νὰ ἐκλεγῇ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων, ἀπὸ ἀγάπην πρὸς τοὺς Ἁγίους Τόπους, μετὰ τῶν ὁποίων τὸν συνέδεον σκληροὶ ἀγῶνες καὶ ἀναμνήσεις ἐκ τῆς πρώτης του εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα θητείας ὡς μοναχοῦ τῆς Ἀγιοταφικῆς Ἀδελφότητος).

ΑΥΤΟΓΡΑΦΟΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΧΡΥΣΑΝΘΟΥ

Ἐν Θεσσαλονίκη τῇ 18ῃ Σεπτεμβρίου 1921

Φίλτατε Ἰάκωβε,

Οὔτε τηλεγράφημα οὔτε γράμμα σου ἔλαβον εἰς Παρισίους, μόνον τὸ μέσω τοῦ στενοῦ φίλου Ἀγίου Θεσσαλονίκης σταλέν μοι τηλεγράφημά σου ἔλαβον καὶ εὐχαριστῶ θερμῶς διότι μὲ ἐνθυμεῖσαι, ὅπως καὶ ἐγὼ πάντοτε σὲ ἔχω ἐν τῇ διανοίᾳ καὶ τῇ καρδίᾳ μου καὶ μὲ ὑπερηφάνειαν παρακολουθῶ τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰ μαρτύριά σου.

Εὐχομαι, ἀγαπητὲ Ἰάκωβε, νὰ ὑπερπηδήσῃς καὶ τῶν αὐτόθι σπαργμῶν καὶ θλίψεων ἐπ' ἀγαθῶ τοῦ πολλαχῶς δοκιμασθέντος Ἔθνους μας.

Αὔριον ἀναχωρῶ σιδηροδρομικῶς εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἐκεῖθεν εἰς Τραπεζοῦντα.

Σὲ φιλῶ ἐκ ψυχῆς
Πρόθυμος φίλος καὶ ἀδελφός
† Ο ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΟΣ ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ

Ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἐπιστολῆς καταφαίνεται ὁ συνδέων τοὺς δύο Ἐθνικοὺς ἄνδρας στενώτατος ἀδελφικός σύνδεσμος καὶ ἐξηγεῖται ἡ παρέμβασις τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου ὑπὲρ τοῦ Χρυσάνθου, εἰς τὸ Ἀρχιεπισκοπικὸν ζήτημα Ἀθηνῶν τὸ 1937.

ΑΥΤΟΓΡΑΦΟΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ
ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ

Ἐν Θεσσαλονίκη, τῇ 4 Μαρτίου 1920

Ἀγαπητὲ Ἄγιε Δυρραχίου,

Ἀπαντῶν ταυτόχρονως εἰς τὰς ἀπὸ 28 Ἰανουαρίου καὶ 25 Φεβρουαρίου ἀδελφικάς Σου.

1) Τὰ κατὰ τοῦ Χρυσάνθου εἶναι ἀνώδυνα. Αὐτὸς βασιλεύει ἐν τῷ Πόντῳ, χάριν τῆς ἀνεξαρτησίας τοῦ ὁποίου ἀγωνίζεται καὶ πάλιν ἐν Λονδίνω.

2) Πολὺ ἀστεῖα μοὶ φαίνονται ὅσα Σᾶς γράφουν περὶ τῆς Ἐπαρχίας Κορυτσᾶς καὶ ἀστειότητες ὅσα σκέπτεται καὶ γράφει καὶ πράττει ὁ κανονικός αὐτῆς ποιμενάρχης. Ἡ ἐπιτυχία τῆς ἀποστολῆς Σας δὲν πρέπει νὰ Σᾶς καρφώσῃ αὐτοῦ, ἀλλὰ νὰ σᾶς ἀνυψώσῃ ὅπου δεῖ, διότι δὲν ξεύρω πῶς θεωρεῖται ὡς ἀμοιβὴ καὶ προαγωγή ἢ μονιμοποίησις Σας ἐν Κορυτσᾷ.

3) Ἦτο πολὺ φυσικὸν οἱ Ἀλβανίζοντες νὰ διαμαρτυρηθῶσιν, διὰ τὴν αὐτόθι ἀποστολὴν καὶ διαμονὴν Σας εἰς τὴν Διάσκεψιν. Τὸ ἀνέφερα εἰς τὸν Ἀρχιστράτηγον - ὅστις εἶναι κατενθουσιασμένος μαζί Σας - καὶ ἐγέλασεν. Ἐλπίζω τώρα νὰ λυθῇ καὶ αὐτὸ τὸ ζήτημα κατὰ τοὺς πόθους μας καὶ νὰ περιορισθοῦν οἱ Ἀλβανοὶ εἰς τὴν καθ' αὐτὸ Ἀλβανίαν, ὅπου βέβαια δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ ἐπανέλθῃ ἡ Σεβασμιότης Σας, ἀποκαθισταμένη ἀλλαχοῦ μετὰ πολλῶν τιμῶν.

Εὐχομαι εἰς τὸν Θεὸν ὅπως ταχέως ἐλευθερωθῆτε καὶ ἐνωθῆτε μὲ τὴν Μητέρα Ἑλλάδα.

Ὁλοπρόθυμος φίλος καὶ ἀδελφός
† Ο ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

Ὁ ἀείμνηστος Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης Γεννάδιος, ἦτο ἰδιαιτέρως ἐπιφανῆς προσωπικότης τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας, χαίρουσα μεγάλου σεβασμοῦ καὶ ἐκτιμήσεως, ἐτίμα δὲ διὰ τῆς φιλίας του τὸν Μητροπολίτην Ἰακώβον, τὸν ὁποῖον καὶ ἠγάπα βαθύτατα. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ γνώμη του, καθ' ἣν: «*ἡ Σεβασμιότης Σας ἀποκαθισταμένη ἀλλαχοῦ μετὰ πολλῶν τιμῶν*», ἔχει ἰδιαιτέραν βαρύτητα.

Ἐπίσης, ἰδιαιτέραν ὄλως βαρύτητα περιέχει καὶ ἡ φράσις τῆς ἐπιστολῆς του: «*τὸ ἀνέφερα εἰς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον, ὅστις εἶναι κατενθουσιασμένος μαζί σας*», πράγμα πού σημαίνει, ὅτι ὁ Παρασκευόπουλος ἐνέκρινε καὶ ἐξείμα μέγαν τὴν δρᾶσιν τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου ἐν Κορυτσᾷ, ἐξ ἧς καὶ ἡ πρὸς αὐτὸν ἀπονομή τοῦ Πολεμικοῦ Σταυροῦ Α' τάξεως.

ΙΔΙΟΧΕΙΡΟΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΣΜΥΡΝΗΣ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΣΜΥΡΝΗΣ

Ἐν Φαναρίῳ τῇ 4ῃ Ὀκτωβρίου 1917

Ἀγαπητὲ ἐν Χριστῷ Ἀδελφέ,

Ἅγιε Δυρραχίου κ. Ἰακώβε,

Ἀποκρινόμενος εἰς τὴν ἀπευθυνθεῖσαν μοι αἴτησιν τῆς ὑμετέρας φίλης Σεβασμιότητος ἐπιθυμοῦσης νὰ μεταβῇ καὶ διαμείνῃ προσωρινῶς κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας τῆς δοκιμασίας ὄλων μας (τὸ 1917 εἶχεν ἐξορισθῆ εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ὁ Μητροπολίτης Χρυσόστομος, συλληφθεὶς τὴν 20ὴν Αὐγούστου), ἐν Σμύρνῃ, δηλῶ Ἀὐτῇ μετ' ἀγάπης ὄλως ἀδελφικῆς, ὅτι ὄχι μόνον ἔχει Ἀὐτὴ τὴν πλήρη συγκατάθεσίν μου διὰ τὴν εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ λαχοῦσαν μοι Ἐπαρχίαν μετάβασιν καὶ διαμονὴν Της, ἀλλὰ καὶ ὅτι προθύμως ἔχω γράψῃ τῷ ἐν Σμύρνῃ Γενικῷ Ἐπιτρόπῳ μου Θεοφιλεστάτῳ Ἀγίῳ Ξανθοπούλεως κ. Ἀμβροσίῳ, νὰ καταστήσῃ τὴν ἐν Σμύρνῃ διαμονὴν τῆς ἄνετον καὶ εὐάρεστον, παρέχων Ἀὐτῇ πᾶσαν εὐκολίαν καὶ ἄδειαν κανονικὴν δι' ἰερουργίαν ὅπου ἂν ἤθελε κληθῆ.

Δράττομαι δὲ τῆς εὐκαιρίας νὰ σημειωθῶ μετ' ἀγάπης καὶ τιμῆς,

Πρόθυμος ἐν παντὶ φίλος

καὶ ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφός

† Ο ΣΜΥΡΝΗΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ὁ κατόπιν ἱερομάρτυς Μητροπολίτης Χρυσόστομος, παρέλαβε τὴν 10ην Μαΐου 1910, τὴν διοίκησιν τῆς Μητροπόλεως Σμύρνης, παρὰ τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, Βοηθοῦ Ἐπισκόπου τοῦ ἀείμνηστου Μητροπολίτου Σμύρνης Βασιλείου.

Προφανῶς, ὁ Χρυσόστομος θὰ ἔμεινε πλήρως ἱκανοποιημένος ἀπὸ τὴν δρᾶσιν τοῦ τότε Ἐπισκόπου Ἰακώβου ἐν Σμύρνῃ, διὰ νὰ τοῦ ἐκφράζῃ τοιαῦτα αἰσθήματα ἐκτιμήσεως καὶ ἀγάπης, δοθέντος ὅτι μεταξὺ τῶν δύο ἀνδρῶν, δὲν ὑπῆρχε στενὸς φιλικὸς σύνδεσμος,

ὅπως μὲ τὸν Χρῦσανθον καὶ τὸν Γεννάδιον. Μεγάλην, βεβαίως, ἐπίδρασιν θὰ εἶχεν εἰς τὰ αἰσθήματα τοῦ Χρυσοστόμου καὶ ἡ ἐν Ἀλβανίᾳ καὶ Κωνσταντινουπόλει δράσις τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

Ἐν Ἀθήναις 17 Μαρτίου 1908

Ἰακωβέ μου χρυσέ καὶ ἀγαπητέ!

Τί εἶπω καὶ τί λαλήσω τὰς δυναστείας τοῦ Ὑψίστου!

Αὕτη ἡ ἀλλοίωσις τῆς δεξιᾶς τοῦ Ὑψίστου!

Δὲν σοὶ τὸ ἔλεγον ὅτι ἐγγὺς ἡ λύσις;

Μὴ λησμόνει ἀγαπητέ ποτὲ τὸ φλογερόν, πλήρες πατρικῆς καρδίας, γραφὲν πρὸ δύο μηνῶν ἀρθρίδιον τοῦ κ. Σεῖζάνη ἐν τῇ «Ἀρμονίᾳ», μὲ πόσον πόνον, μὲ πόσῃν ἀγάπῃν ὄχι φίλου, ἀλλὰ πατρός, ἀπὸ μέσα βαθειᾶ ἀπὸ τὴν καρδιά του γράφοντας περὶ τῆς προαγωγῆς Σου.

Ἐν πνεύματι ὄλην τὴν ἡμέραν μαζί. Τὸ μεσημέρι μὲ τὸν σὸν καλὸν κ. Φιλιππαῖον συνεφάγομεν καὶ περὶ σοῦ λαλοῦντες, πίνοντες καὶ προπίνοντες!

Ἐν μέσῳ τῶν κατοίκων τῶν Ἀθηνῶν, εἰς οἶκος ἐφορᾶζει, ὁ ἐμός, ὃς ἐστὶ Σός!

Ἄραγε μᾶς μνημόνευσας, μνησθεὶς κατὰ τὴν χειροτονίαν Σου; (Νομίζω ὄχι), δὲν μᾶς μέλλει. Σὲ συγχωρῶ. Ἡ συγκίνησις πολλὰ λησμονεῖ.

Ἡ Μοσχονησιώτισσα (ὑπονοεῖ τὴν σύζυγόν του) νομίζω ὅτι θὰ Σὲ συγχαρῆ εἰς τὴν γλῶσσαν Σας.

Εὐγνωμονοῦμεν τὸν Δωρόθεον πρῶτον ἀναγγεῖλαντα.

Φίλος καὶ τέκνον

Γ. ΛΑΜΠΑΚΗΣ

Καθηγητῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Πρόκειται περὶ τοῦ διασήμου διὰ τὴν σοφίαν καὶ τὰς μελέτας τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Γεωργίου Λαμπάκη. Ὁ σύνδεσμος τῶν δύο ἀνδρῶν ἤρχισεν ἐν Σμύρνῃ τὸ 1907, ὅτε ὁ Λαμπάκης ἐνῆργησε τὰς ἀνασκαφὰς τοῦ ἀρχαίου σταδίου τῆς πόλεως, χάρις εἰς τὴν συνδρομὴν τοῦ τότε νεαροῦ Ἀρχιδιακόνου τῆς Μητροπόλεως Ἰακώβου. Ἐκεῖ τὸ πρῶτον ὁ ἀείμνηστος σοφὸς Ἕλληνας, ἐγνώρισε καὶ ἐξετίμησε τὰς ἀρετὰς τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, τὸν ὁποῖον ἠγάπησεν ὡς υἱόν. Πάντα ταῦτα καταφαίνονται εἰς τὴν ἀνωτέρω συγχαρητήριον ἐπιστολήν του, ἐπὶ τῇ ἀναγγελίᾳ τῆς χειροτονίας του εἰς Ἐπίσκοπον.

ΙΔΙΟΧΕΙΡΟΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ Ι. ΗΛΙΑΣΚΟΥ

Ἀθήναι 2/15 Ἰανουαρίου 1921

Ὁδὸς Ἀριστομένους 3

Ἀγαπητέ μου φίλε,

Ἐπανέρχομαι ἐκ Κων/πόλεως, ὅπου εὗρήκα ἐπιστολήν σας ἐκ Κορυτσᾶς.

*Ἦθελον νὰ σᾶς τηλεφωνήσω, ἀλλὰ τηλεγραφήματα δὲν γίνονται δεκτὰ διὰ Κορυτσᾶν.

Εἶμεθα καλὰ ὄλοι. Διήλθον 25 ἡμέρας ἐκ Κων/πόλει λίαν εὐχαρίστως μεταξὺ τῶν ἰδικῶν μας ἐκεῖ.

Σᾶς εὐχομαι ἀπὸ καρδίας τὸ νέον ἔτος αἷσιον καὶ πλήρες ἀγαθῶν, καὶ διατελῶ μετὰ πολλῆς τιμῆς καὶ φιλίας.

*Ὀλως ὑμέτερος
Ι. ΗΛΙΑΣΚΟΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΕΡΙΚΛΗ ΛΟΥΚΑ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ

*Ἐν Σμύρνη 15 Μαρτίου 1920

Σεβαστέ μοι φίλε,

Τὴν ἐπιστολήν σας τῆς 13ης Ἰανουαρίου ἔλαβον, ὀλίγον ἄργα καὶ σπεύδω νὰ εὐχαριστήσω ὑμᾶς διὰ τὰς εὐχὰς πρὸς τὸν Ἐμμανουήλ καὶ τὴν Ἀντιγόνην. Τόσον ἐγὼ ὅσον καὶ πάντες οἱ γνωρίσαντες ὑμᾶς ἐνταῦθα οὐδέποτε θὰ Σᾶς λησμονήσωμεν.

*Ὁ λογαριασμός σας εἰς τὴν Τράπεζαν εἶναι εἰς λίρας Τουρκίας καὶ καλὸν εἶναι ὡς εἶπον εἰς τὸν κ. Φιλιππαῖον, νὰ ἐξοφληθῆ ταχέως ὅπως ἐπωφεληθῆτε τῆς διαφορᾶς τοῦ χαρτονομίσματος, ἥτις εἶναι σπουδαία, καθ' ὅτι σήμερον μὲ μίαν τουρκικὴν χρυσὴν αγοράζετε πέντε χαρτονομίσματα τῶν δρχ. 100, οὕτω δέ, διὰ τοῦ 1/5 ἐξοφλήτε τὸ χρέος Σας.

Τὰ καθ' ἡμᾶς γνωρίζετε ἐκ τῶν ἐφημερίδων. Δόξα τῷ Θεῷ, βλέπομεν πράγματα ἀνέλπιστα. Ἐγὼ μετὰ 50 ἐτῶν ἐργασίαν ἀπεφάσισα νὰ διέλθω τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς μου, Θεοῦ θέλοντος, ἐν Μυτιλήνῃ καὶ πρὸ 7 μηνῶν ὑπέβαλλα τὴν παραίτησίν μου ἀπὸ τὴν Τράπεζαν τῆς Ἀνατολῆς, ἐλπίζω δὲ μετὰ τὸ Νάσχα νὰ εὐρεθῶ ἐκεῖ καὶ τελέσω καὶ τὸ μνημόσυνον τοῦ μακαρίτου Ἐμμανουήλ συμπληρουμένου ἤδη ἔτους ἀπὸ τοῦ θανάτου του.

*Ἀσπάζομενες νοερῶς τὴν δεξιάν Σας, διατελῶ, ὁ πάντοτε εὐγνώμων φίλος τῆς ὑμετέρας Σεβασμιότητος.

ΠΕΡ. ΛΟΥΚΑΣ

Γὰ ἀισθήματα, τοῦ ἀειμνήστου μεγάλου φιλανθρώπου Περ. Λουκά, πρὸς τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον, ἅτινα ἐντόνως διαφαίνονται εἰς τὴν ἐπιστολήν του, ἀποτελοῦν τὴν ἐξήγησιν τῶν μεγάλων δωρεῶν του πρὸς τὴν Μητρόπολιν Μυτιλήνης, ὀφειλομένων, ἀναντιρρήτως, εἰς τὴν ὑψηλὴν φιλίαν καὶ ἐκτίμησιν, ἣν ἔτρεφε πρὸς τὸν Μητροπολίτην Ἰάκωβον.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

*Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου (Memorandum) τοῦ Πρίγκηπος Γουλιέλμου τοῦ Βῆδ, Ἡγεμόνος τῆς Ἀλβανίας, σελίς 18 :

... Ἄλλ' οἱ Ἕλληνες, οἵτινες μὲ τὸν Ἕλληνα Μητροπολίτην Δυρραχίου Ἰάκωβον ἐπὶ κεφαλῆς, εἶχον ὀργανώσει εἰς τὸ Δυρράχιον πλήρες σύ-

στημα ύπονομεύσεως τοῦ καθεστῶτος, ἀντελήφθησαν ἀμέσως τὸ ζήτημα τοῦτο (ἐπρόκειτο περὶ στρατολογίας κατὰ τῆς Β. Ἡπείρου), καὶ ἀπέστειλαν κάποιον Ἰατρὸν Βοΐλαν, διὰ νὰ συναντηθῆ προσωπικῶς μὲ τὸν Ἐσάτ Πασᾶν προσωπικὸν φίλον τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, εἰς τὸν ὁποῖον, ὡς διεπίστωσα ἀργότερον, οὗτος παρέδιδε συχνὰ χρήματα.

Ἐπρόκειτο περὶ τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ Ἐσάτ Πασᾶ κατὰ τοῦ καθεστῶτος τοῦ Πρίγκηπος, τὴν ὁποίαν, ὡς εἶδομεν, ὑπεκίνησε καὶ ἐνίσχυσεν ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος, πρὸς τὸν σκοπὸν καταρρεύσεως τῆς Ἡγεμονίας, πρᾶγμα ποῦ ἐπιτεύχθη, τοῦ Πρίγκηπος Βῆδ ἐξαναγκασθέντος εἰς παραίτησιν καὶ ἀποχώρησιν ἐκ τῆς Ἀλβανίας.

Ὁ ἀναφερόμενος Ἰατρὸς Βοΐλας, εἶναι τὸ αὐτὸ πρόσωπον, ποῦ ἀναφέρεται εἰς τὸ κατωτέρω κύριον ἄρθρον τῆς ἐφημερίδος «Shkumbi».

«ΕΝΑΣ ΞΕΝΟΣ ΕΞΑΡΧΟΣ ΕΝ ΑΛΒΑΝΙΑ»

ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον, ἡ Ἐφημερίς τοῦ Ἐλβασᾶν «Shkumbi» ἐδημοσίευσεν τὴν 28ην Ἰανουαρίου 1921, ἀνασκόπησιν τῆς ἐν Δυρραχίῳ δράσεως τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, πλήρη πικρῶν ἀληθειῶν διὰ τοὺς Ἀλβανούς.

«Ἡ Α. Σ. ὁ Μητροπολίτης Δυρραχίου Ἰάκωβος, ἀφοῦ ἐφονεύθη ὁ Ἐσάτ Πασᾶς (προσωπικὸς φίλος τοῦ Ἑλληνος Ἱεράρχου), καὶ ὁ Βενιζέλος ἐξηφανίσθη ἐκ τῆς πολιτικῆς κοίτης, ἐσκέφθη νὰ δώσῃ νέαν κατεύθυνσιν εἰς τὰς ἐνεργείας του καὶ μᾶς παρουσιάζεται σήμερον ὑπὸ ἄλλην μορφήν, πλέον ἐπικίνδυνον διὰ τὴν ὑπαρξίν τοῦ κράτους μας.

Ἐπὶ τουρκοκρατίας ὅτε ἦλθεν ἐν Ἀλβανίᾳ, πρῶτον μέλημά του ἦτο νὰ διαδώσῃ, διὰ τῶν ἐλληνικῶν σχολείων, τὸν Ἑλληνισμὸν εἰς τοὺς Ὀρθόδοξους Ἀλβανούς, ἐπεχείρει δὲ τοῦτο διὰ κάρτ-ποστάλ, μὲ φωτογραφίας ἐκκλησιῶν καὶ σχολείων, γράφων ἐπ' αὐτῶν Ἑλληνιστὶ ὅτι οἱ ἐδῶ Χριστιανοὶ εἶναι Ἑλληνες.

Κατόπιν, ἀφοῦ συνῆψε στενὰς φιλικὰς σχέσεις μὲ τοὺς Τούρκους Διοικητὰς καὶ Ὑποδιοικητὰς, ἐνήργει δι' αὐτῶν ἐναντίον τῶν ἐθνικοφρόνων διὰ ν' ἀπαλλαγῆ τούτων καὶ ἀφεθῆ ἐλεύθερος εἰς τὸ σατανικὸν ἔργον του, ἐργαζόμενος ὑπὲρ τοῦ ἐν Ἀλβανίᾳ σκοποῦ του.

Ὅταν ὁ Ἰσμαήλ Κεμάλ ἦλθεν ἐδῶ διὰ νὰ ἀνυψώσῃ τὴν Ἀλβανικὴν σημαίαν εἰς μίαν σύσκεψιν ἐν Δυρραχίῳ, οἱ Χριστιανοὶ, τῆ ὠθήσει τοῦ Ἰακώβου, ἐματαίωσαν τὴν ὑψωσιν τῆς Ἀλβανικῆς σημαίας, δηλώσαντες εἰς τοὺς Μουσουλμάνους: «Ἡμεῖς δὲν χωριζόμεθα ἀπὸ τὸν Μπαμπᾶ (τὸν Σουλτάνον), σεῖς ἂν θέλετε χωρισθῆτε».

Ἀφοῦ οἱ Σέρβοι εἰσῆλθον εἰς τὸ Ἀλβανικὸν ἔδαφος, τότε ὁ Ἰάκωβος δὲν ἐφοβεῖτο πλέον καθόλου, καὶ ὄχι μόνον εἰργάζετο ὑπὲρ αὐτῶν, ἀλλὰ ἀνοικτὰ διεκήρυττεν ὅτι «Ἀλβανία δὲν ὑπάρχει πλέον καὶ οὔτε θὰ ὑπάρξῃ ποτέ!»

Ἀλλὰ καὶ ὅταν οἱ Σέρβοι ἀπεχώρησαν ἐκ τῆς Ἀλβανίας, ἡ Α. Σ. εὔρε νέον φίλον, τὸν Ἐσάτ Πασᾶν Τοπτάνην, τὸν ὁποῖον ὑπεστήριζεν ἠθικῶς καὶ

οικονομικῶς διὰ χρημάτων προερχομένων ἐξ Ἑλλάδος, διὰ τοῦ ἱατροῦ Ναοῦμ Βοϊλα (1) ἐκ Τιράνων.

Ὅταν δὲ ἐξερράγη ἡ ἐπανάστασις ἐναντίον τοῦ Ἡγεμόνος Βήδ, ἡ Α.Σ. συνῆψε σχέσις φιλικὰς μὲ τὰ ἐπαναστατικὰ στοιχεῖα καθοδηγῶν αὐτοὺς διὰ τοῦ Μιχαήλ Καπετάν Σάββα. Καὶ ἀφοῦ εἰσῆλθον οἱ ἐπαναστάται εἰς τὸ Δυρράχιον, ἔνεκα τῆς μεγάλης συμπαθείας των πρὸς αὐτόν, διωρίσθη μέλος τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου ἀντιπροσωπεύων τοὺς χριστιανούς. Ὁ δὲ Ἐσάτ Πασᾶς τοῦ ἀπέδιδε ἐξαιρετικὰς τιμὰς, κατήντησε δὲ δεύτερος Ἐσάτ.

Ἀλλά, κατὰ δυστυχίαν του, μόλις εἰσῆλθον εἰς Ἀλβανίαν οἱ Αὐστριακοί, συνελήφθη καὶ ἐξωρίσθη εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Μετὰ τὸν θρίαμβον τῆς Ἀντάντ καὶ τοῦ Βενιζέλου, ὁ δρόμος του ἤνοιξε καὶ πάλιν διὰ τὴν ἐν Ἀλβανίᾳ ἔλευσίν του, τῇ προστασίᾳ δὲ τῶν Γάλλων ἦλθεν εἰς Κορυτσᾶν.

Τὸ τί ἔκαμε καὶ τί κάμνει εἰς αὐτὴν τὴν πόλιν, διὰ νὰ ἐνώσῃ τὴν Κορυτσᾶν μὲ τὴν Ἑλλάδα, οἱ Κορυτσαῖοι τὸ γνωρίζουν καὶ αὐτοὶ οφείλουν νὰ μᾶς δια φωτίσουν.

Ἡμεῖς γνωρίζομεν κάλλιστα ὅτι, ὅταν ἡ Αὐτοῦ Σεβασμιότης κατήλθεν εἰς Ἀλβανίαν, ἦλθεν ὡς Ἑλληνας διὰ νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὰ ἔθνη καὶ τοῦ συμφέροντα. Μήπως σκέπτεται καὶ τώρα νὰ ἐργασθῇ εἰς Κορυτσᾶν ὅπως εἰργάζετο πρὶν; Ἀπατᾶται, ὅμως, διότι τὰ πράγματα ἤλλαξαν καὶ οἱ ξένοι πρέπει νὰ δώσουν τέλος εἰς τὰ ὄνειρά των ὡς πρὸς τὰ ἐν Ἀλβανίᾳ πράγματα.

Ἐπογραφή: «Nasionalisti»

Ἡ ἔφημερις «Dielli» τῆς Βοστώνης, 28ης Μαρτίου 1921 :

Τὸ ἄρθρον ἀφορᾷ τὸ ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου συνταχθέν Ἐπόμνημα, διὰ τοῦ ὁποίου ἐζητεῖτο ἡ παραχώρησις τῶν δημοσίων λειτουργημάτων κατὰ 75 ο/ο εἰς τοὺς Ἑλληνας τῆς Ἀλβανίας κ.λ.π., περὶ τοῦ ὁποίου κάμνει λόγον ὁ Σεβασμ. Μητροπολίτης Ἀργυροκάστρου κ. Παντελεήμων.

ΑΥΤΟΚΤΟΝΙΑ!...

Οὐδόλως θὰ μᾶς ἐξέπληττε, οὐδὲ ἠθέλαμε δώσει σημασίαν εἰς τὸ Memorandum, τὸ δημοσιευθὲν ὑπὸ τῆς Ἐφημερίδος «Korçës», ἐὰν δὲν εἴχομεν τὴν κακὴν τύχην νὰ εἶδωμεν τὰς ὑπογραφὰς ἐνίων πατριωτῶν, οἱ ὁποῖοι ὑπῆρξαν ἀνέκαθεν ἐπὶ κεφαλῆς τῆς «Ἐθνικῆς Μάνδρας», ὡς οἱ κ. κ. Νικ. Ρόδε, Κωνστ. Κώττα, Χαραλ. Βίπλη καὶ ἄλλοι. (Σημ. Συγγρ. Ἐπρόκειτο περὶ φανατικῶν ἐθνικιστῶν Ἀλβανῶν, τοὺς ὁποίους ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος, κατῴρθωσε νὰ προσελκύσῃ πρὸς τὰς ἐλληνικὰς ἀπόψεις καὶ νὰ τοὺς μεταβάλῃ εἰς ὄργανα τῆς πολιτικῆς του).

Ἡ φιλαυτία, ὁ τυφλὸς ἐγωϊσμός ἐδέσποσεν ἐπὶ τοῦ ἐθνικοῦ χαρακτήρος τῶν κυρίων αὐτῶν, οἵτινες γίνονται ὄργανα τοῦ Ἰακώβου, ὁ ὁποῖος σύρει αὐτοὺς εἰς τὸν φόνον τῆς Πατρίδος, κατευθύνει αὐτοὺς μὲ τὴν μάχαιραν

1) Σημειώσεις Συγγραφέως. Τοῦτο ἐπιβεβαιῶ καὶ ὁ πρίγκηψ Βήδ εἰς τὸ Ἡμερολόγιόν του σελίς 18. Τὸ σχετικὸν ἀπόσπασμα δημοσιεύεται ἀμέσως ἀνωτέρω.

ἀνά χεῖρας διὰ νὰ τὴν ἐμπήξουν εἰς τὴν Ἀλβανικὴν καρδίαν, εἰς τὰ πρῶτα βήματα τῆς Ἀλβανίας.

Ἄλλ' ἡ μοιραία μάχαιρα, τὴν ὁποῖαν ἔθεσεν εἰς τὰς χεῖρας τῶν ὀκνηρῶν ὑπνωτιστῶν τῆς Κορυτσᾶς, ἔπεσε καταγῆς. Ἐκπληττόμεθα πῶς δὲν βλέπουν τὴν καταστροφὴν οἱ κ. κ. Ρόδες, Κώττας καὶ Βίπλης, οἵτινες μέχρι χθὲς ἠγοῦντο τοῦ ὀμίλου τοῦ καταπολεμοῦντος τὴν ἑλληνικὴν προπαγάνδαν. Τὸ λυπηρὸν εἶναι ὅτι οἱ κ. κ. οὗτοι ἔθεσαν τὴν ξηρὰν τῶν χεῖρα, ὅπου τοὺς ὑπηγόρευσεν ὁ Ἰάκωβος.

Ἡμεῖς οἱ Ἀλβανοὶ τῆς Ἀμερικῆς διαμαρτυρόμεθα ἐντόνως, καὶ καλοῦμε τὴν κυβέρνησιν νὰ λάβῃ νὰ ἀναγκαῖα μέτρα, διὰ νὰ καταπνίξῃ τὸ σατανικὸν ἔργον τοῦ Ἰακώβου, καὶ νὰ βάλῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν τοὺς φιλοδόξους, ὅλοι δὲ περιμένομεν ὅπως ἡ ἀφανὴς Ἀλβανικὴ Δύναμις γίνῃ αἰσθητὴ ἅπασι διὰ παντὸς καὶ καθάρισι τὴν ἀτμόσφαιραν τῆς Κορυτσᾶς ἀπὸ τοῦ μικροβίου, ποὺ δηλητηριάζει τὴν καρδίαν καὶ αὐτῶν τῶν ἐθνικοφρόνων.

Εὐρισκόμεθα εἰς τὸν Μάρτιον τοῦ 1921. Σύσσωμος ὁ Ἀλβανικὸς Τύπος, ἐμπνεόμενος ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως τῶν Τυράνων, τῶν ἐν Ἀμερικῇ Ἀλβανιστῶν, καὶ τῶν ἐθνικοφρόνων στοιχείων τῆς Ἀλβανίας, βάλει καθημερινῶς ἐναντίον τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου.

Ἴδου ἓνα νέον ἐμπρηστικὸν ἄρθρον, τῆς αὐτῆς ὡς ἄνω ἐφημερίδος τῆς 4ης Μαρτίου 1921, ὑπὸ τὸν τίτλον: ΕΝΕΡΓΕΙΑ.

Ἐν ἀρχῇ, ὁ ἀρθρογράφος ἀναφέρεται εἰς τὴν δημιουργίαν τοῦ Ἀλβανικοῦ κράτους καὶ εἰς τὰ ὄνειρα τῶν Ἀλβανῶν ἐθνικιστῶν, καὶ συνεχίζει:

Ὁ «Ἀλβανός», ἐν τῇ ἀγαθότητί του, δὲν εἶχεν ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν τοῦ πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, τὸ διαμένον ἐν τῇ Νοτίῳ Ἀλβανίᾳ, ἐνθα εἰργάζετο ὁ ἄνθρωπος οὗτος, καὶ ὅπου τὸ ἐθνικὸ αἶσθημα ἔθεωρεῖτο πολὺ ἰσχυρὸν πρὸς ἀπόκρουσιν τῶν ραδιουργιῶν τῶν ἐπιβλαβῶν τῇ Πατρίδι.

Ἀπὸ τὰ ξηρὰ ξύλα, οὗτος ὁ ἄνθρωπος ἐπεζήτησε νὰ θέσῃ πῦρ, ἵνα πυρπολήσῃ τὸ χλωρὸν δάσος, ἀπὸ τὰς ἀναφυσείσας ἀκάνθας οὗτος ἠθέλησε νὰ νοθεύσῃ τὸν καθαρὸν σῖτον τοῦ ἀγροῦ, καὶ εἰργάσθῃ, εἰργάσθῃ... ἀλλ' εἰργάσθῃ διὰ τὸν ἑαυτὸν του.

Ἄχ! «Ἀλβανέ», οὗτος ὁ ἄνθρωπος, ὅστις ἐνεργεῖ ἐναντίον σου, ἐναντίον τοῦ ἔθνους σου, ὅστις ὀνομάζεται Μητροπολίτης Ἰακώβος, πρέπει νὰ ἀπελαθῇ.

Λάβε, «Ἀλβανέ», καὶ τὴν φορὰν ταύτην τὸ δρέπανον καὶ καθάρισον τὴν ἀναφυσείσαν ἀκάνθαν. Λάβε τὴν ράβδον καὶ ἐκδίωξε τὸν καλοθελητὴν τοῦτον, καὶ ὅλους ἐκείνους ποὺ ἐργάζονται ἐναντίον τοῦ οἴκου σου.

Δράξον ἐκ τοῦ ὠτὸς τὸν ταραξίαν τῆς κοινῆς ἡσυχίας. Ὅλα τὰ μέλη τοῦ οἴκου σου εὐρίσκονται μαζί σου...

«Sibi» (ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ)

Διευθυντῆς τῆς Ἐφημερίδος

Ἐφημερίς «Koha» τῆς Κορυτσᾶς, 12 Μαρτίου 1921 :

ΟΙ ΚΑΡΠΟΙ ΤΗΣ ΑΠΟΧΗΣ ΕΚ ΤΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ

Τὸ ἄρθρον, ἀφοῦ σχολιάζει τὴν ἀποχὴν ἐκ τῶν ἐκλογῶν καὶ λέγει ὅτι αὕτη ἐνεθάρρυνε τὴν Ἑλληνικὴν προπαγάνδαν εἰς τὸ νὰ ζητήσῃ τὴν ἐπέμβασιν τοῦ Ἄγγλου πρωθυπουργοῦ Λόυδ Τζώρτζ, ὅπως ἐπιτρέψῃ εἰς τὸν ἑλληνικὸν στρατὸν νὰ καταλάβῃ τὴν Βόρειον Ἡπειρον, λέγει τὰ ἀκόλουθα διὰ τὸν ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου συνταχθέν ὑπόμνημα περὶ οὗ ἡσχολήθη καὶ ἡ ἔφημερίς «Dielli».

Μόνον ὁ τελείως τυφλὸς δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἴδῃ τὸν σατανικὸν σκοπὸν ὅστις κρύπτεται ὀπισθεν τοῦ Ὑπομνήματος.

Ἀφοῦ ἐσεῖς, κύριοι, θέλετε 75 ο/ο νὰ ἔχητε εἰς τὰς ἐπίσημους κυβερνητικὰς ὑπηρεσίας, ἡμεῖς θέλομεν Χριστιανούς καὶ Μωαμεθανούς 99 ο/ο, διότι ἡμεῖς πονοῦμεν τὴν Ἀλβανίαν, ἐνῶ ἐσεῖς, κύριοι, ὅχι μόνον δὲν ἔχετε βάλει οὔτε μίαν πέτρα εἰς τὰ θεμέλια τῆς Ἀλβανίας ἀλλὰ τὸναντίον ἔχετε ἐπιζητήσει τὴν καταστροφὴν τῆς καὶ τοῦτο ἀποδεικνύεται σήμερον ἀκόμη, διότι δὲν ἐλάβατε μέρος εἰς καμμίαν ἐπίσημα κυβερνητικὴν ὑπηρεσίαν, καίτοι σὰς ἐπροτάθησαν τριαῦται θέσεις τὰ δὲ τέκνα σας δὲν τὰ ἀποστέλλετε εἰς τὰ Ἐθνικὰ Σχολεῖα, καὶ ἀποφεύγετε κάθε συμμετοχὴν εἰς ἔθνικὰς ἐορτάς.

Αὕτη ἦτο ἡ πολιτικὴ τὴν ὅποιαν ἠκολούθησεν ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος μετὰ τὴν ὀριστικὴν προσάρτησιν τῆς Κορυτσᾶς εἰς τὴν Ἀλβανίαν. Ἀποχὴ τοῦ χριστιανικοῦ στοιχείου ἀπὸ τὰ δημόσια πράγματα καὶ δὴ τὰς δημοσίας ὑπηρεσίας τῆς Ἀλβανίας, ἵνα μὴ δυνηθῇ νὰ ὀργανωθῇ τὸ νέον κράτος, ἀποχὴ ἀπὸ πᾶσαν ἔθνικὴν τῶν Ἀλβανῶν ἐκδήλωσιν, ἀποχὴ ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὰ δημόσια σχολεῖα.

Ἡ ἔφημερίς «Posta e Korcës», 10 Αὐγούστου 1920 :

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΙΑΚΩΒΟΣ

Ἐχομεν εἰπῆ πολλάκις ὅτι ἡ διαμονὴ τοῦ Ἑλλήνου Μητροπολίτου Ἰακώβου εἰς τὴν Κορυτσᾶν εἶναι καθαρῶς πολιτικὴ καὶ οὐχὶ ἐκκλησιαστικὴ.

Αἱ πρῶται κυβερνήσεις τῶν Τιράνων δὲν ἔλαβον κανένα μέτρον ἐναντίον τοῦ προσώπου τούτου, τὸ ὅποιον, μὲ τὰ ἔργα του, μᾶς ἔχει κάμει πολλάκις νὰ ἐρωτήσωμεν : διατί τὸν κρατοῦν ἀκόμη εἰς τὴν Ἀλβανίαν καὶ διατί δὲν τοῦ ζητᾶμε τὰ χαρτιά του διὰ νὰ γνωρίσωμεν ἐάν εἶναι Μητροπολίτης ἢ Γενικὸς Πρόξενος ;

Ὁ Νομάρχης Κορυτσᾶς, μὲ τὰς ἀποδείξεις ποὺ ἔχει εἰς χεῖρας τῆς ἡ Ἀστυνομία ἐναντίον τοῦ Ἰακώβου, θὰ ἔπρεπε νὰ εἰσηγηθῇ εἰς τὴν Κεντρικὴν Κυβέρνησιν νὰ τὸν ἐκδιώξῃ ἔξω τῆς Ἀλβανίας.

Εἰς τὸν ἐξ Ἀνατολῆς Ἑλληνα Μητροπολίτην, δὲν καταλογίζομεν εὐθύναν, διότι ἐκεῖνος ἐργάζεται ὡς ἀληθινὸς πατριώτης, πρὸς μεγάλυνσιν

τῆς Πατρίδος του, ἀλλ' ἡ σιωπὴ τοῦ ἐνταῦθα Νομάρχου μᾶς ἔχει ἤδη πρὸ πολλοῦ χρόνου φέρει εἰς ὑπόψιαν, καὶ λέγομεν ὅτι μόνον ἐὰν εἶχε κάποιον κρυφὸν σύνδεσμον, μετὰ τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, ἠδύνατο νὰ κωφεύῃ ὅπως πράττει...

Ὅπως βλέπομεν, ἡ διὰ τοῦ τύπου ἐκστρατεία πρὸς ἀπομάκρυνσιν τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου ἐκ Κορυτσᾶς, συνεχίζεται τώρα καὶ ἀπὸ ἄλλας ἐφημερίδας ἐκτὸς τοῦ Ἑλβασάν.

Ἡ ἐφημερίς «Posta e Korcës» Κορυτσᾶς, 14/27 Αὐγούστου 1921 :

ΟΙ ΙΕΡΕΙΣ ΒΟΒΟΣΤΙΤΣΗΣ ΚΑΙ Ο ΜΗΤΡ. ΙΑΚΩΒΟΣ

Ἡ πλειοψηφία τῶν χριστιανῶν κατοίκων τοῦ χωρίου Βοβοστίτσα, εἶχεν ἀποσπαθῆ ἐκ τῆς Μητροπόλεως Κορυτσᾶς, πολὺ πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου. Εἰς τὸ χωρίον ὑπῆρχεν οἰκία ἐκ δύο δωματίων ἀνήκουσα εἰς Μονήν, εἰς τὴν ὁποίαν οἱ Ἑλβανισταὶ Χριστιανοὶ ἐζήτησαν νὰ ἐγκαταστήσουν δύο φίλους τῶν ἱερεῖς, ὁ εἷς ἐκ τῶν ὁποίων ἦτο ἀργός. Ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος ἠρνήθη νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν κατάληψιν τῆς οἰκίας προτιθέμενος νὰ ἐγκαταστήσῃ ἐν αὐτῇ τὸ Ἑλληνικὸν Δημοτικὸν Σχολεῖον. Καὶ ἐπιλέγει ἡ ἐφημερίς :

Ἡ Αὐτοῦ Σεβασμιότης, διατὶ παρασσεταὶ διὰ ζητήματα τόσον μικρά, ἀφοῦ τὸ στήριγμα τῆς Ἱ. Μητροπόλεως (ἢ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις) ἔχει πολλὰ χρήματα, ἡ δὲ Ἑλβανικὴ Κυβέρνησις, ἔχουσα πλήρη γνῶσιν τῶν ἐν τῇ Ἱ. Μητροπόλει πραττομένων, δὲν φέρει καμμίαν ἀντίστασιν ἀλλὰ τὸν ἀφίνει ἐλεύθερον ; Ἡ μήπως οἱ σημερινοὶ κυβερνήται μας, δὲν γνωρίζουν ποῖος εἶναι ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἰακώβος, καὶ τί ἔχει κάμει εἰς τὸ Δυρράχιον κατὰ τὸ 1914 ; Μήπως δὲν εἶναι ὁ ἴδιος ἄνθρωπος ;

Αἰδεσιμώτατοι Ἱερεῖς Βασίλειε Μάρκου καὶ Εὐάγγ. Τσάμτση μὴ πτοεῖσθε, τολμήσατε...

Ὑπογραφή : «ARANTA»

Δὲν θὰ ἦτο δὲ ἡ πρώτη φορά, ποῦ θὰ «ἐτόλμουν» οἱ ἐν λόγῳ Ἑλβανισταὶ Ἱερεῖς. Τὴν ἐσπέραν τῆς Μ. Πέμπτης (Ἀπρίλιος τοῦ 1921) παρακινούμενοι καὶ βοηθούμενοι ὑπὸ ἐθνικοφρόνων Ἑλβανῶν καὶ τῆς Ἑλβανικῆς χωρ)κῆς, ἐπεχείρησαν νὰ καταλύσουν τὸ νόμιμον ἐκκλησιαστικὸν καθεστῶς, τοῦ ὄχλου ἐπιτεθέντος καὶ ἐναντίον τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν σύνεσιν ὀφείλεται τὸ ὅτι ἀπεφεύχθησαν τότε σοβαρώτερα ἔκτροπα.

Ἐφημερίς «Koha» τῆς Κορυτσᾶς, 20 Αὐγούστου 1921 :

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΙΑΚΩΒΟΣ, ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ

Εἰς τὴν πόλιν μας, ὅπου κατὰ κακὴν τύχην μας ἔτυχε νὰ ἔχωμεν τὸν

Μητροπολίτην Δυρραχίου μὴ ἔχοντα οὐδεμίαν ἰδιότητα ἵνα μένη ὡς Μητροπολίτης εἰς Κορυτσᾶν, μᾶς ἔχει φέρει εἰς βαθμὸν ἀπελπισίας. Μὲ ὅποιον καὶ ἂν μιλήσης καὶ ὅποιον συναντήσης, θὰ σοῦ διηγηθῇ κάτι διὰ τὴν προπαγάνδαν τοῦ Ἑλληνοσ Μητροπολίτου.

Μεγαλυτέρα ἐντροπὴ δὲν θὰ ὑπάρξῃ ἀπὸ τοῦ νὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ Κυβέρνησίς μας νὰ εὐρίσκεται εἰς λήθαργον, ἐπιτρέπουσα εἰς τὸν Ἰάκωβον νὰ εἶναι κράτος ἐν κράτει.

Δὲν θὰ ἐπεκταθῶμεν περισσότερο σήμερον, ἐλπίζοντες ὅτι θὰ ληφθοῦν ταχέως μέτρα. Ἄλλωστε, δὲν θὰ κοιμηθῶμεν, ἀλλὰ θὰ ἐργασθῶμεν, διὰ νὰ ἐξυπνήσωμεν τὸν λαόν, ἀποκαλύπτοντες ὅσα γνωρίζομεν.

Ἐφημερίς «Κοῆα» τῆς Κορυτσᾶς, 3 Σεπτεμβρίου 1921 :

ΣΥΣΤΑΣΙΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΝ

Ὁ λαὸς τῆς Κορυτσᾶς ἐώρτασε κατ' αὐτὰς τὴν κατακύρωσιν ὑπὸ τῆς Πρεσβευτικῆς Διασκέψεως τῶν συνόρων τοῦ 1913, κατακύρωσιν, ἣτις δίδει τέλος εἰς τὰς ἀμφιβολίας, καὶ καταρρίπτει κάθε ἐπιζήμιον πρωτόκολλον, τὸ ὁποῖον ἦτο εἰς βάρος τῆς δυστυχουῦς Ἀλβανίας.

Ἄνευ ἀμφιβολίας ὅτι καὶ τὸ περίφημον ἐκεῖνο Πρωτόκολλον τῆς Καπεστίτης (Σημ. Συγγρ. τοῦτο ἐπῆξεν, ὡς εἶδομεν, σύλληψις καὶ ἐκτέλεσις τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου), ἔπεσε σήμερον καὶ ἔμεινεν ἄνευ ἰσχύος. (Σημ. Συγγρ. Οἱ Ἀλβανοὶ δὲν ἔχουν εἰς θέσιν νὰ ἐκτιμῆσουν τὴν πελωρίαν σημασίαν τοῦ πρωτοκόλλου καὶ ν' ἀντιληφθοῦν, οὔτε ὅταν ὑπεγράφη, οὔτε καὶ μετὰ τὴν παραχώρησιν τῆς Κορυτσᾶς εἰς τὴν Ἀλβανίαν περὶ ἧς αἱ ἐορταὶ καὶ πανηγύρεις, ποίας συνεπειᾶς θὰ εἴη τοῦτο, εἰς βάρος των). Μὲ μίαν λέξιν, τὸ φόβητρον τῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν τύχην τῆς Κορυτσᾶς, διελύθη.

Παρὰ ταῦτα ἡ Ἱ. Μητρόπολις Κορυτσᾶς ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τῆς Α. Σ. τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, ἐξακολουθεῖ πάντοτε νὰ ἐργάζεται ὡς ἐν κράτος. Δίδει διαβατήρια διὰ τὴν Ἑλλάδα, διατηρεῖ σχολεῖα, διορίζει ὑπαλλήλους, διδασκάλους, διδασκαλίτσας καὶ καθηγητάς, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ περισσότεροι εἶναι ξένοι ὑπήκοοι, κρατεῖ τὰ οἰκήματα τῶν σχολείων, τὰ ὁποῖα ἔχουν κατασκευάσει οἱ πατέρες καὶ οἱ πάπποι ἡμῶν, Ἀλβανοί, τέκνα Ἀλβανῶν, καὶ διδάσκεται εἰς αὐτὰ ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα. Εἰς ποῖον κράτος συμβαίνει αὐτό ;

Ταῦτα πρὸς γνῶσιν τῆς Κυβερνήσεως...

Ὑπὸ λυσιώδη τρομοκρατίαν καὶ τὴν ἀπειλὴν ἀμέσων προσωπικῶν κινδύνων, ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος, ἐν τούτοις, συνεχίζει ἀπτόητος καὶ ὀλύμπιος τὴν ἐθνικὴν δρᾶσιν του, ἣτις ἐπροξένει δέος καὶ θαυμασμόν εἰς τὸν τότε καθηγητὴν καὶ ἱεροκήρυκα Κορυτσᾶς, νῦν Μητροπολίτην Ἀργυροκάστρου κ. Παντελεήμονα, ὅπως ὁ ἴδιος μᾶς ἀφηγήθη εἰς προηγουμένας σελίδας, εἰς δὲ τὸν Μητροπολίτην Θεσσαλονίκης Γεννάδιον τόσον θαυμασμόν, ἀλλὰ καὶ φόβον, διὰ τὴν ζωὴν τοῦ ἡρωϊκοῦ Ἱεράρχου, ὥστε νὰ τοῦ γράψῃ: «Ἰακώβε, σὲ θέλομεν ἥρωα, ἀλλ' ὄχι καὶ θύμα!»

Ἐφημερίς «Posta e Korcës» Κορυτσᾶς, 6 Σεπτεμβρίου 1921

ΟΙ ΞΕΝΟΙ ΠΡΟΠΑΓΑΝΔΙΣΤΑΙ

Ὅπως ὅλος ὁ κόσμος, οὕτω καὶ ἡμεῖς μεγάλην ἀποδίδομεν σπουδαιότητα εἰς τὴν ἐθνικὴν παιδείαν, διὰ τοῦτο πᾶς πολίτης ὑποχρεοῦται ν' ἀποστέλλῃ τὰ τέκνα του εἰς τὰ σχολεῖα τοῦ κράτους. Ἡ λογικὴ αὐτὴ ὑποχρέωσις, δυστυχῶς, παρ' ἡμῖν δὲν ἔτυχε ἀποδοχῆς παρὰ πάντων, καὶ οὕτω ἐξακολουθοῦν νὰ ἐργάζωνται ἐν Ἀλβανίᾳ ξένα προσηλυτιστικὰ σχολεῖα, τὰ ὁποῖα δηλητηριάζουν τὸν λαόν, ἐνσπείρουν μεταξὺ αὐτοῦ διχονοίας καὶ ὑπὸ τὸ θρησκευτικὸν πρόσχημα, δημιουργοῦν πράγματα εἰς τὴν κυβέρνησιν καὶ ἀναρχίαν εἰς τὸ κράτος.

Καὶ διὰ νὰ μὴ μακρηγορῶμεν φέρομεν ὡς παράδειγμα τὰς ἐπιβλαβεῖς δι' ἡμᾶς ἐνεργείας τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, ὅστις, διαμένων ἐνταῦθα ὡς θρησκευτικὸς ἀρχηγός, πλήσσει τὸ ἔθνος μας μὲ τὰ δηλητηριώδη βέλη, διὰ τῶν ὁδηγιῶν ποὺ δίδει εἰς τοὺς διδασκάλους τῶν ξένων προπαγανδῶν κλπ.

Ἐλπίζομεν ὅτι ἡ κυβέρνησις θέλει σταθμίσει κάλλιον τὰ πράγματα, διότι εὐρισκόμεθα εἰς κρισίμους περιστάσεις...

Ἡ κυρία προσπάθεια τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου ἐν Κορυτσᾷ διὰ τὴν ἀναπτέρωσιν τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς πόλεως, ἐστράφη εἰς τὴν ἀναδιοργάνωσιν καὶ ἀνάπτυξιν τῆς παιδείας. Τὸ πόσον ἐπιζημία ἦτο ἡ ἐνέργεια αὐτῆ τοῦ Ἑλληνοῦ Ἱεράρχου εἰς τὰς ἐπιδιώξεις τῶν Ἀλβανιστῶν, δὲν διέφευγε τῆς προσοχῆς των, διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ὁ τύπος ἐκάλει συνεχῶς τὴν Κυβέρνησιν τῶν Τυράνων νὰ κλείσῃ τὰ Ἑλληνικὰ Σχολεῖα τῆς Κορυτσᾶς. Ἄλλ' ὁ ὑπέροχος Ἱεράρχης ἀγρυπνοῦσε, καὶ μὲ τὸ πελώριον κύρος του καὶ τὴν ἰδιοφυΐαν του, ἐπροστάτευεν ἀποτελεσματικῶς τὰ σχολεῖα του, ὅπως ὁ ἀετὸς τὰ νεογέννητα τέκνα του...

Ἐφημερίς «Koha», 10 Σεπτ)βρίου 1921 :

ὑπὸ τὸν τίτλον : «*Ὁ λαὸς ζητεῖ τὴν ἀπομάκρυνσιν τοῦ Ἰακώβου*», ἡ ἐφημερίς δημοσιεύει τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα, σταλὲν ὑπὸ τῶν Ἀλβανιστῶν τῆς Κορυτσᾶς εἰς τὴν Ἀλβανικὴν Κυβέρνησιν :

Ὁ Μητροπολίτης Δυρραχίου Ἰακώβος, ὁ διαβόητος διὰ τὰς ραδιουργίας του, ὅς ἔχει ἐξυφάνει ἐναντίον τοῦ Ἀλβανικοῦ Κράτους, ἀφ' ὅτου ἐγ' κατεστάθη εἰς Ἀλβανίαν καὶ δὴ τελευταίως εἰς Κορυτσᾶν, δὲν ἔπαψε μεταχειριζόμενος τὰς πανούργους αὐτοῦ ραδιουργίας ἐναντίον τῆς ἀκεραιότητος τοῦ Ἀλβανικοῦ Κράτους.

Τὰ τελευταῖα συμβάντα τῶν συνόρων, ἀποδεικνύουν ἀναφανδὸν τὰς ἐνεργείας του ἐναντίον τοῦ ἡμετέρου Κράτους. Διὰ ταῦτα ὁ λαὸς τῆς Κορυτσᾶς, ἐξαγριωμένος συνῆλθεν ἐν τῇ Δημαρχίᾳ, καὶ ζητεῖ, διὰ τελευταίαν φοράν, τὴν ἀπομάκρυνσίν του ἐκ Κορυτσᾶς ὅσον τὸ δυνατὸν ταχύτερον, ἄλλως ἢ εὐθύνῃ θὰ βαρύνῃ τὴν Κυβέρνησιν, διὰ πᾶν ἐνδεχόμενον νὰ συμβῇ.

Καί προσθέτει ἡ ἔφημερίς :

Τὸ τηλεγράφημα τοῦτο ὑπεγράφη ὑπὸ χιλιάδων, διὰ τοῦτο πιστεύομεν ὅτι ἡ Κυβέρνησις θὰ ἐκπληρώσῃ, ἐπὶ τέλους, τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ λαοῦ.

Οὕτω ἐφθάσαμεν καὶ εἰς λαϊκὰς ἐξεγέρσεις, ἀποσκοπούσας εἰς τὸ νὰ ἐκβιάσουν τὴν ἀπέλασιν τοῦ "Ἑλληνοσ Ἱεράρχου. Ἡ κυβέρνησις τῶν Τιράνων, ὅμως, παρὰ ταῦτα, δὲν ἐτόλμα ἀκόμη νὰ λάβῃ μέτρα βίας ἐναντίον του.

Ἐν τούτοις, ἡ ἐπίθεσις τοῦ τύπου δὲν σταματᾷ. Ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην αἰ ἀλβανικαὶ ἔφημερίδες, ἐπιτίθενται κατὰ τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου καὶ ζητοῦν, ἀνοικτὰ τώρα, τὴν ἀπέλασίν του. Σχετικὸν εἶναι καὶ τὸ ἀκόλουθον ἄρθρον ἔφημερίδος τῆς Κορυτσᾶς :

Ἐφημερίς «Posta e Korcës» Κορυτσᾶς, Σάββατον 17 Σεπτεμβρίου 1921 :

ΔΙΑ ΝΑ ΓΝΩΡΙΣΩΜΕΝ ΚΑΛΥΤΕΡΟΝ ΤΟΝ ΙΑΚΩΒΟΝ

Ἐσχάτως ἀπεθρασύνθη ἐντελῶς ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος. Ὁ ἡμέτερος τύπος βοᾷ καθ' ἐκάστην διὰ τὰς πανουργίας του. Ὁ λαός, ὡσαύτως, ἔσχάτως, ἀπηύθυνε πρὸς τὴν Κεντρικὴν Κυβέρνησιν τηλεγράφημα (ὑπονοεῖ τὸ ἀνωτέρω τηλ.) παρακαλῶν αὐτὴν ν' ἀπομακρύνῃ τοῦτον ἐκ τῆς Ἀλβανίας. Οὗτος δὲ βλέπων τὴν ἀδράνειαν τῆς Κυβερνήσεως ἐνεθαρρύνθη ἔτι περισσότερο εἰς τὸ σατανικὸν ἔργον του.

Ἐλπίζομεν ὅτι ἡ ἡμέτερα Κυβέρνησις, λαμβάνουσα ὑπ' ὄψει ὅλας τὰς ἐνεργείας του, τὰς ὁποίας ἔχει διαπράξει κατὰ τῆς Ἀλβανίας, ἀπὸ τοῦ 1914 ἕως σήμερον, θὰ λάβῃ ταχέως μέτρα ἐναντίον του, ἀπελαύνουσα τοῦτον ἔξω τῶν συνόρων.

Καὶ ἄλλη ἔφημερίς, ἡ «Fal'e Ligë» ἐπιτίθεται : Πέμπτη, 29 Σεπτεμβρίου 1921.

Ο ΙΑΚΩΒΟΣ

Πεποιθότες εἰς τὸν ἐγνωσμένον πατριωτισμὸν τῶν ἀδελφῶν μας Κορυτσαίων, οἵτινες διὰ τῶν ὀργάνων των ἀπὸ πολλοῦ καταπολεμοῦσι τὸν Ἰάκωβον, εἶχομεν ἀφήσει εἰς αὐτοὺς τὴν κατ' αὐτοῦ πολεμικὴν, καὶ δὲν ἠθέλομεν νὰ ἐκφέρωμεν τὴν γνώμην μας ἐπὶ τοῦ ἐπικινδύνου τούτου πολιτικοῦ ἀνδρὸς τοῦ περιβεβλημένου τὴν στολὴν τοῦ Ἱερωμένου.

Ἄλλ' ἡ ἀδιάφορος πολιτικὴ τῆς Κεντρικῆς Κυβερνήσεως, πολιτικὴ τὴν ὁποίαν εἶθε νὰ μὴ πληρώσῃ ὁ Θεός, ἡμέραν τινὰ θὰ ἔχῃ ὀλεθρίας συνεπείας, καὶ ἔνεκα τούτου ἀναγκαζόμεθα νὰ ὁμιλήσωμεν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου σήμερον.

Ὁ Μητροπολίτης Κορυτσᾶς ἔχει καταστῆ φανερά εἰς προπαγανδι-

στής εις βάρος τῆς πατρίδος μας. Ὁ Ἰάκωβος, διὰ τῆς κατὰ τὸ ἔτος 1914 συμπεριφορᾶς του, ἔχει ἀποδείξει ὁποῖον ὄργανον εἶναι διὰ τὴν Ἑλλάδα. Διὰ τοῦτο ἡ Κυβέρνησις μας δὲν ἔπρεπε καθόλου νὰ περιμένη μέχρις ὅτου ἐκεῖνος διαδραματίσει τὸν ἐπιβλαβῆ ρόλον του.

Διατί ἡ Κυβέρνησις τῶν Τυράνων δὲν λαμβάνει τὰ προσήκοντα μέτρα ἐναντίον τοῦ Ἰακώβου; Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἡ Κυβέρνησις δὲν ἐκτελέσει καὶ τώρα τὸ καθῆκον της, θὰ ἀναγκασθῶμεν ν' ἀμφιβάλλωμεν ὡς πρὸς τὸν πατριωτισμὸν τῶν κυβερνητῶν μας. Τί φοβᾶται ἡ Κυβέρνησις; Τὴν ἐντύπωσιν πού θὰ σχηματισθῇ; Τὴν διαβεβαιούμεν ὅτι δὲν θὰ ὑπάρξῃ ἐν Ἀλβανίᾳ πατριωτικὴ ψυχὴ πού δὲν θὰ τὴν ἐπαινέσῃ.

Τὸ μέτρον πρέπει νὰ ληφθῇ ἐγκαίρως, διότι δὲν γνωρίζομεν τί μπορεῖ νὰ φέρῃ ἡ αὔριον...

Ὁ Ἕλληνας Ἱεράρχης ἐξακολουθεῖ πάντοτε ἀπτόητος τὴν ἐθνικὴν του δρᾶσιν. Κάμνων χρῆσιν τοῦ Πρωτοκόλλου τῆς Καπεστίτης, ἀξιοῖ ἀπὸ τὴν Ἀλβανικὴν Κυβέρνησιν νὰ ἐπιτρέψῃ τὸ ἀνοιγμα τῶν Ἑλληνικῶν Σχολείων. Καὶ τὸ ἐπιτυγχάνει πρὸς στιγμήν, παρά τὴν ἀντίδρασιν τῶν Ἀλβανιστῶν καὶ τὴν ἠλιθίαν γνώμην των, ὅτι δῆθεν τὸ Πρωτόκολλον τοῦτο κατέρρευσε μὲ τὴν ἀπόφασιν τῆς Πρεσβευτικῆς Διασκέψεως τῶν Παρισίων. Εἰς ἄλλας χεῖρας, βεβαίως, θὰ κατέρρευεν, εἰς χεῖρας, ὅμως, τοῦ ἰδιοφυοῦς τούτου διπλωμάτου, οὐδέποτε ἔχασε τὸ κῦρος καὶ τὴν ἰσχύν του.

Ὅταν ἐξησφάλισε τὴν συγκατάθεσιν τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως, ἀνεκοίνωσεν ἀμέσως ἐπ' Ἐκκλησίαις τὴν χαρμόσυνον εἴδησιν μὲ τὸ θάρρος πραγματικοῦ ἥρωος πού δὲν φοβεῖται τίποτε ὅταν ἔχῃ μαζί του τὸ δίκαιον.

Τὴν ἐπομένην, ὁ Ἀλβανικὸς Τύπος τῆς Κορυτσᾶς, τοῦ ἐπετέθη λυασωδέστατα. Σχετικὸν εἶναι τὸ ἀκόλουθον παράρτημα τῆς «Κοῦα», κυκλοφορήσαν ἐκτάκτως τὴν 31 Αὐγούστου/13 Σεπτεμβρίου 1921:

ΜΙΑ ΑΝΑΡΜΟΣΤΟΣ ΠΡΑΞΙΣ ΤΟΥ ΙΑΚΩΒΟΥ

Τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν ὁ Δεσπότης Δυρραχίου Ἰάκωβος, ἐκήρυξεν ἐπ' Ἐκκλησίαις ὅτι τὴν προσεχῆ Τετάρτην θὰ ἀνοιχθοῦν τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα πρὸς ἐγγραφὴν τῶν μαθητῶν, τὴν δὲ ἐρχομένην Δευτέραν θὰ ἀρχίσουν τὰ μαθήματα, καὶ προσέθεσε: «Κανεῖς νὰ μὴ φοβηθῇ, ἀλλὰ νὰ στείλῃ τὰ παιδιὰ του εἰς τὰ σχολεῖα».

Πόθεν ἔλαβε τὴν τόλμην ὁ Δεσπότης; Τοῦ ἔδωσεν ἄδεια ἡ Κυβέρνησις; Ἐπειτα, ποῦ εὐρέθησαν οἱ διδάσκαλοι καὶ οἱ καθηγηταί; Ἐχουν ἄδειαν τῆς Κυβερνήσεως;

Ἄλλ' ἐκτὸς τούτων, ἀκούγομεν τὸν Ἰάκωβον νὰ λέγῃ: «Μὴ φοβῆσθε ν' ἀποστείλητε τὰ τέκνα σας». Ἀπὸ ποῖον νὰ μὴ φοβοῦνται; Ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν; Ἄρα ὁ Ἰάκωβος ἀποτελεῖ ἴδιαν Κυβέρνησιν πού ἀντιμετωπίζει τὴν Κυβέρνησίν μας! Δυστυχῶς, ἐδῶ εἰς τὴν Κορυτσᾶν κυματίζουν δύο Ση-

μαίαι, μία τοῦ Ἀλβανικοῦ Κράτους καὶ ἡ ἄλλη τοῦ Δεσπότης Ἰακώβου, ἢ, κάλλιον εἰπεῖν, τῆς Ἑλλάδος.

Ἔως πότε θὰ ὑπομένωμεν τοιαῦτα ραπίσματα καὶ προσβολάς, τὰς ὁποίας μᾶς προσάπτει αὐτὸς ὁ πράκτωρ καὶ Δεσπότης; Τὰ ἔργα του ἀποδεικνύουν ὅτι εἶναι εἰς ἀληθῆς πράκτωρ πολιτικὸς ξένου Κράτους, πρὸς ζημίαν τοῦ Κράτους ἡμῶν. Εἶναι λύκος ὑπὸ δορὰν ἀρνίου!

Ἡ μάχαιρα ἔφθασε μέχρις ὀστέων, ὁ λαὸς δὲν ὑποφέρει πλέον.

Ἡ λυσιώδης ἀντίδρασις τοῦ Ἀλβανικοῦ Τύπου καὶ τῶν Ἀλβανῶν Ἐθνικιστῶν, ποὺ ἠκολούθησε τὴν εἶδησιν τοῦ ἀνοίγματος τῶν ἑλληνικῶν σχολείων, κυβερνητικῆ ἀδείᾳ, ἐτρόμαξε, εἰς τοιοῦτον βαθμὸν τὴν Κυβέρνησιν τῶν Τιράνων, ὥστε ν' ἀναστείλῃ ἀμέσως τὴν σχετικὴν ἀπόφασιν.

Ὁ Μητροπολίτης Ἰάκωβος, παρὰ ταῦτα, παρὰ τὴν λυσιώδη ἐπίθεσιν ἐναντίον του καὶ τὴν πρόσφατον ἀκόμη ἄρσιν τῆς ἀδείας, οὐδόλως διστάζει νὰ συνεχίσῃ διεκδικῶν τὰ ἑλληνικὰ δίκαια. Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν ἀπέστειλε πρὸς τὴν Ἀλβανικὴν Κυβέρνησιν τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα:

Α. Εὐρωθυπουργὸν — Τίρανα

Εὐρίσκομαι εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ νὰ ζητήσω καὶ πάλιν νὰ διατάξητε ἀνοίγμα ἑλληνικῶν σχολείων. Ταυτοχρόνως καταγγέλλω καὶ ἄλλας πράξεις παρανόμους. Ἀρχαὶ ἐφυλάκισαν ἐδῶ Ἱερέα Βιγλίστης καὶ τὸν ἐξηνάγκασαν νὰ δηλώσῃ ὅτι ἐνοῦται μετὰ τοὺς παρανόμους Ἱερεῖς. Ἐφθάσαμεν βλέπετε εἰς χρόνους ὅπου ἀρχαὶ ἀντὶ νὰ ζητοῦν πράγματα νόμιμα παρανομοῦν αἱ ἴδιαι. Τὸ αὐτὸ πράττουσιν καὶ διὰ τοὺς διδασκάλους τῶν ἑλληνικῶν σχολείων. Ζητῶ ἀπὸ Κυβέρνησιν σταθμίση καλῶς τὰ πράγματα καὶ ἐπαναφέρῃ τὴν νομιμότητα.

Κορυτσᾶ 28 Ὀκτωβρίου 1921

Μητροπολίτης Δυρραχίου Ἰάκωβος

Τὸ τέλος, ἐν τούτοις, ἐπίκειται. Οἱ Ἀλβανισταὶ καὶ σύσσωμος ὁ Ἀλβανικὸς Τύπος τοῦ ἐσωτερικοῦ ἀπειλοῦν μὲ ἐπανάστασιν τὴν Κυβέρνησιν τῶν Τιράνων, ἐὰν δὲν ἀποφασίσῃ ταχέως τὴν ἀπέλασιν τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου. Αὐτὸ καὶ γίνεται τελικῶς, διότι αὐτὸς ἦτο καὶ ὁ πόθος τῶν κυβερνῶντων τὴν Ἀλβανίαν: Νὰ ἀπαλλαγῶν τοῦ φοβεροῦ αὐτοῦ ἐχθροῦ.

Ἡ «Posta e Korcës», κύριον ἄρθρον τῆς 19ης Νοεμβρίου 1921 :

ΤΟ ΠΟΤΗΡΙΟΝ ΕΠΛΗΡΩΘΗ— Ο ΜΗΤΡ. ΙΑΚΩΒΟΣ
ΠΡΕΠΕΙ ΧΩΡΙΣ ΑΛΛΟ ΝΑ ΕΚΔΙΩΧΘΗ

Πρὸ πολλοῦ ἔχομεν διακηρύξει, ἐπαναλαμβάνωμεν καὶ σήμερον, ὅτι ἡ ἐγκατάστασις τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου ἐν Κορυτσᾷ εἶναι καθαρῶς πολιτικὴ. Οὗτος παραμένει ἐνταῦθα ὡς πολιτικὸς πράκτωρ τῆς Ἑλλάδος, τὸν ὁποῖον αὕτη ἐγκατέστησε εἰς Κορυτσᾶν, ἐκτιμῶσα τὸν ρόλον, τὸν ὁποῖον ἔπαιξεν οὗτος κατὰ τὸ 1914.

Τὸ Μητροπολιτικὸν οἶκημα, τὸ ὁποῖον ἔχουν κατασκευάσει οἱ πρόγονοί μας, κατέστη κέντρον καὶ φωλεὰ τῶν ξένων προπαγανδῶν, τὸ τόξον τῶν ὁποίων ρίπτει καὶ μεταδίδει τὸ δηλητήριον εἰς τὸ Ἔθνος ἡμῶν.

Ὁ λαὸς τῆς Κορυτσᾶς τοσάκις ἐζήτησεν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν τὴν ἀπέλασιν τοῦ προπαγανδιστοῦ Δεσπότη, ἀλλ' ἡ φωνὴ του δὲν εἰσηκούσθη μέχρι σήμερον. Αἱ παρανομίαι του ἔπεισαν τὸν λαὸν μας, ὅτι ἐὰν δὲν ἀπομακρυνθῆ ἐντεῦθεν ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος, δὲν θὰ ἀναπαυθῆ καὶ δὲν θὰ γλυτώσῃ ἀπὸ τὸν δικέφαλον ἀετὸν ποὺ φέρει ἡ Σημαία του.

«Τὸ ποτήριον ἐπληρώθη μέχρι στεφάνης», λέγει ὁ λαός. «Ὁ Μητροπολίτης Ἰακώβος πρέπει νὰ ἐκδιωχθῆ χωρὶς ἄλλο ἐκ Κορυτσᾶς !

Ἐν Ἀθήναις τῇ 8ῃ Ὀκτωβρίου 1920

Φίλτατε Ἁγιε Δυρραχίου κ. κ. Ἰακώβε, Κορυτσᾶν

Δὲν φαντάζεσθε, ὄχι τόσοσ τὴν χαρὰν μου ὡς φίλου, ἀλλὰ τὴν εὐγνωμοσύνην μου δι' ὅσα καλὰ (κολακείας, πιστεύσατέ με, ποτέ δὲν μετεχειρίσθην) ἀπὸ ὅλους τοὺς ἐντεῦθεν διερχομένους ἀκούω. Παραλείπω ὅ,τι ἐκεῖθεν ὅλοι πάντοτε εἰς τὴν ἀλληλογραφίαν των μοὶ γράφουν.

Φαντάζεσθε καὶ ἐννοεῖτε ἵδιαι σᾶς εὐγνωμονῶ, μετ' ἐμοῦ δὲ καὶ ὅλοι οἱ ὁμοῖδεάται καὶ στερεῶς εἰς τὰ πάτρια ἐμμένοντες.

Θὰ μοὶ ἐπιτρέψητε νὰ σᾶς πῶ ὅτι δὲν εἶσθε προωρισμένος μόνον γιὰ τὴν «ἀγιαστούρα». Ἔπρεπε νὰ κατεῖχάτε διπλωματικὴν θέσιν. Ἀλλὰ, τί λέγω, μήπως δὲν τὴν κατέχετε ; Μήπως δὲν διαχειρίζεσθε τὴν Ἀρχὴν ὡς Πρέσβυς ; Ἐχω ὑπ' ὄψιν μου τὴν ἐπιστολὴν σας τῆς 1ης Σ/βρίου, τὴν ὁποῖαν ὡς κειμήλιον θὰ κρατήσω.

Ὅντως ἤρχισε νὰ ὀρῶμεν γῆν ! Ὁ ἐλληνικὸς λαός, ὅσον ἔξυπνος εἶναι, τόσοσ καὶ ἀμβλυωπεῖ. Τοῦτο, φαίνεται, ὀφείλεται εἰς τὸ θερμόαιμόν του. Φαντάζομαι εἰς ποῖον σημεῖον θὰ ἦτο τὸ ζήτημά μας, ἐὰν ἡ Θεῖα Πρόνοια δὲν προφύλαττε τὸν Πρωθυπουργὸν ἀπὸ τὴν ἐναντίον του ἀπόπειραν, ἣτις εἶναι ἡ ἀτιμωτάτη πασῶν. (Σ. Σ. Πρόκειται περὶ τῆς ἐναντίον τοῦ Ἑλ. Βενιζέλου ἀποπείρας εἰς τὸν Σταθμὸν τῆς Λυών).

Ἀσπάζομαι τὴν δεξιάν σας

Ὁ φίλος σας

Κ. Χ. ΣΚΕΝΔΕΡΗΣ

Ἐδῶ τερματίζονται τὰ εἰς κάπως καλὴν κατάστασιν ἀνευρεθέντα κείμενα εἰς τὸ ἀρχεῖον τοῦ Μητροπολίτου Ἰακώβου, τὰ ὁποῖα παρουσιάζουν τὸν Μητροπολίτην Ἰακώβον ὡς τὴν δραματικωτέραν ἐκκλησιαστικὴν μορφήν τοῦ νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ !

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

'Αντὶ Προλόγου	Σελίς	5—16
Πρόγονοι—Γονεῖς	»	17—18
ΙΑΚΩΒΟΣ :		
Παιδική ἡλικία—Μόρφωσις—Χαρακτήρ	»	18—26
ΣΤΑΔΙΟΔΡΟΜΙΑ :		
Διάκονος—Φοιτητής εἰς τὴν Χάλκην	»	27—33
'Αρχιδιάκονος Μητροπόλεως Σμύρνης	»	33—49
ΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥΠΟΛΕΩΣ		
Τὸ ἔργον τοῦ ὡς βοηθοῦ ἐπισκόπου Μητρ. Σμύρνης	»	50—66
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΔΥΡΡΑΧΙΟΥ		
Τὸ 'Εθνικὸν καὶ 'Εκκλησιαστικὸν Ἔργον τοῦ	»	67—99
ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΣ ΕΞΑΡΧΟΣ ΚΟΡΥΤΣΑΣ		
'Εθνικὴ δράσις—Παρασημοφορίαι—'Εξορία	»	100—123
'Εξόριστος εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν	»	124—128
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ		
'Η Δημιουργία Μυτιλήνης	»	131—317
Πολεμικὴ περίοδος	»	318—325
Περίοδος Κατοχῆς	»	326—364
Η ΔΙΚΑΙΩΣΙΣ		
Τὰ ὀνομοστήρια τοῦ Σεβασμιωτάτου	»	384—388
'Ο Γέρο - "Ολυμπος	»	389—395
Παράρτημα	»	397—413
Περιεχόμενα	»	415
4 Φωτογραφίαι ἐκτὸς κειμένου		

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Κόνιτσας